

Orhan Kemal _ Cilt1 Vukuat Var
ORHAN KEMAL VUKUAT VAR!
ORHAN KEMAL
VUKUAT var

4. Basım

Recai Efendi Çocuk Kutuphanesi
TEKİN YAYINEVİ

I.

Taneleri fındık iriliğindeki kehribar tesbihini sıkırdatarak Kurukopru'de, berber Kurt Resit'in dükkanından içeri giren Cemsir, kapıda bir an durdu.

Berber Resit o sıra gozunde gozluk, yaprakları lime lime olmus Kankalesi Cengi'ni kimbilir kacınıc kezo okumaktaydı. Kendini kitaba kaptırmıs, sallanıyordu.

Cemsir'in içeri girdiğini gorunce, gozluğunu telasla çıkarıp kalktı:

— Buyur ağa! Cemsir içeri yurudu:

— Esselamunaleykum!

— Vaaleykumusselaam..

Bir doksan boy, yuz kilonun ustunde ağırlığıyla Cemsir, keyifli gozukuyordu. Ucları kulaklarına varan kapkara, pırl pırl bıyığıyla, ayna karsısına gecti. Kendini, daha cok da koc bıyığını uzun uzun gozden gecirdikten sonra, berber Reside dondu, biraz gec, sordu :

— Keyfe te hose? Kupkuru Resit:

— Hose, dedi. Hose kurban!

— Hele ver su zıknabutları..

Berber Resit cekmecedan el aynası, cımbız, bı-yıkyağı kutusunu aldı, getirip Cemsir'e verdi.

Cemsir alcak bacaklı hasır iskemlelerden birine bağdas kurarcasına oturdu ilkin, olmadı. Aynayı oraya koydu olmadı, buraya koydu olmadı. Birden sinirlenerek, icat edene soğdu.

Resit:

— Ver ben tutuyum ağa, dedi.

— İstemez.

Yanıbasındaki iskemleyi cecti, ayaklarını dayadı, yuzunu daha cok da bıyığını en iyi gorebileceği bicimde

aynayı dizleri arasına yerlestirdi, bıyığını bura bura, yağı bıyığa yedire yedire yağlamıya basladı.

Berber Resit'se, elinde gozluğı, Cemsir'i hayranlıkla seyrediyordu. Erkek dediğin boyle olurdu iste.

Enine, boyuna, alımlı calımlı, koc bıyıklı..

Bir ara Cemsir:

— Bizimki, dedi bakmadan, yeni bir tane yakalamıs!

Yesile calan kupkuru avurtları, ufacık ufacık kara gozleriyle Resit, kurnazca guldu:

— Helal olsun. Sen onun yerinde olsan., hi? Hakarete uğramıs gibi sertce dondu:

— Niye? Bana ne olmus?

— Ne olacak? Onnan bir misin sen?

— Birim ya, ne var?

— Aho, birmis. Kalubela'nın Cemsir'i kuzularla kırpılsın da gule gule patla!

Cemsir kaba kaba gulerek basını salladı. Doğru . soyluyordu galiba Resit. Enine, boyuna, koc bıyığına karsın, gencliği ucup gitmisti. Onun gencliği oysa...

«Dorduncu Ordu» diye anılan Doğu'da, bundan tamam otuz bes yıl once., on yedisini surmekteydi o zaman, oğlu Hamza kadar. Belinde Trablus pusu, ayaklarında kanarya sarısı yumurta okce yemeniler, bacağında cep ağızları sıрма islemeli, İngiliz laciverdinden salvar, hatta sırtında tozkoparan cepken... Denin bir ic gecirdi.

Berber Resifle ta o zamanlardan arkadastılar. Azbucuk hısımlıkları da vardı ya, dostlukları her seyin ustundaydi. Bir fındıkları bile olsa kardes payı paylaşırlar, birine yan bakılsa oteki bunu kendine sayardı. Bes ictimleri ayrı giderdi.

Gunun birinde akıllarına İstanbul'a gitmek geldi!

Cemsir'in babası ora toprak beylerinden, halli mallı bir ihtiyar, kırkından cok sonra kazandığı

Cemsir'iyle,

Cemsir'inin kafayı cekip cekip karıların, kızların ardında dolanmasıyla gururlanırdı. Oğlunun illaki İstanbul'a gitmek icin ayak diremesine dayanamadı, kemerine yuz kırmızı altını kendi eliyle dizdikten sonra, Residi kıyıya cecti:

— Cemsir'im sana emanet. Govdesine bakma, mukayyet ol. Selametle gidin, selametle donun.

Donuste oğlumu senden birtamam isterim ha!

O zamanlar berber yanında çalışan Resit, birbirine çok yakın ufacak gözlerini kırptırarak:

– Hic merak etme dayı, dedi. Avel Allah, sonra ben. Cemsir'in kılına bile hanel gelmez!

Gelir mi, gelmez mi., orası henüz belli değildi yaslı adam için ama, oğlundan ayrılmak çok ağırlına gidiyordu. Bu icat da nerden çıkmıştı, ah nerden? İstanbul nireydi, Dorduncu Ordu nire? Kus ucmaz, kervan gecmez yollardan, dağları, belleri asıp varacaklardı İstanbul'a. Ya varamazlarsa? Ya baslarına bir

is gelirse? Ya oğlunun, canından çok sevdiği Cemsir'inin kanlı gomleğini getirirlerseydi?

Gozyaşları içinde oğlunu kucaklayıp:

– Baba kurban, dedi, baba hayran boyuna posuna. Gitmesen daha iyi amma, madem taktın aklı-na, var git sağlıcağla. Amma, gelirken de sut beyaz İstanbul avradını koluna takıp getirmelisin!

Sut beyaz avradın sozu mu olurdu canım?

Babasının fırlak damarlı kuru elini opup, yanında kopekten çok daha bağlı Resit, memleketten çıkmıştı. Cıkıs o cıkıs!

İstanbul'a ayak bastıklarının ertesi yılı Birinci Dünya Harbi patlamış, ondan sonra da babayla oğul birbirlerine hasret kalmışlardı.

Anası yoktu, kadesi yoktu. Emmi, dayı, hala, teyzeleri vardı ama, emmi, dayı neyse, «Karı kancık takımı» dediği halasıyla teyzelerini hesaba kattığı yoktu. Hatta güzelliğiyle un salmış küçük teyzesinden

oturu utanır, isterdi ki yakınları cirkin, yadırgı-larsa güzel, tevatur güzel olsunlar!

İstanbul'a ayak bastıklarının ertesi günü, Sirke-ci'den Bahçekapı'ya inerlerken, carsaflı kadınlara rastlamışlardı. İçlerinden biri pecesini kaldırıp Cem-sir'e hayranlıkla baktıktan sonra, kendini tutamamış,

«– Massallah» demisti, «kırk bir kerre.. seni yara-dana kurban olayım!»

Ne care ki Türkceyi pek az biliyorlardı. Kadının dediklerini anlamamışlar, anlamayınca da üzerinde durmamışlardı. Oysa kadın sut beyazdı, uzun kirpikli iri gözleri, istah verici etli dudakları, ufacak ağzı vardı. Hani isı gucu bırakıp ardından gitseler, kadın arkadaşlarından ayrılıp Cemsir'in pesine duser mi duserdi.

Tahtakale'de hemserilerinin yanında eyiesiyor-lardı.

Tahtakale de, Tahtakale'ydi hani o zamanlar!

El üstünde tutularak yatıp kalktıkları Sadırvanlı otelin havuzu basında hazırlattıkları icki masasına kuruldular da ikiser kadeh attılar mı, Cemsir'in seyrine doyum olmuyordu: Pence pence yanaklar hafifce

buğuluyor, yeni terlemiş komur karası bıyık, uzun kirpikli, kudretten surmeli kara gözleriyle masalların

«Hazret-i Yusuf» u olup çıkıyordu.

Derken calgılar, cengiler.. Tahtakale esnafı içinde kulanparalığı sanat haline getirmiş erbap çevrelerini aliveriyor, baslıyorlardı hep birlikte demlenmeğe.

Havuzbası alem oluyordu çok gecmeden., bir yanda calgılar calınır, cengiler kıvrım kıvrılırlarken, ote yanda kulanparalar cekisir, Cemsir için, Cemsir'in askına ana avrat kufurler gırla gider, daha olmazsa tabancalara sarılınarak havaya altıpatlarlar bosaltılırdı. Bir Yanaki vardı, terzi Yanaki uzunoğlu..

Sultanın

reaya kullarından. Su icse sarhos olurdu Cemsir'in karsısında. Kendini bildi bileli Rum, Arnavut, Bosnak, İtalyan oğlanlarıyla dusmus kalkmış, sarraf babasından kalma altınları mahbup meclislerinde deve yapmıştı da, omrunde Cemsir gibisine rastlamadığını acık acık soyler, Cemsir'den de odu kopardı. Delikanlı yakışıklıydı falan ama, o kadar. Oturulup icilsin, yuzune bakıla bakıla goğusler yum-ruklandı.

İs el pesrevine dokulmeye başladı mı, «Dorduncu Ordulu»dan çok Resifin nevre donuveriyor, el beldeki

altıpatlara gidiveriyordu.

«– Ye beni!» diyordu Yanaki Uzunoğlu, «ye beni be Cemsirakimu. Vre gordu ben çok güzel delikanlı, ma sen baska be yahu!»

O zamanın Tahtakale'si.. kimkime? Zaptiyeler, polis, bekciler altıpatlar sesine kossalar bile, çok gecmeden herhangi bir «Vukuat» olmadığını görünce, kendilerini kaptmveriyorlardı havuzbası alemine.

Hava coskun, Mastika, ya da Duziko'lar diledi-ğince etkin olsun. Berber Reside vizgeliyordu. Cem-sir'e satasmalar azıttı mı, ufacak ufacak gözleri hemen cakmaklanıveriyor, nevre donuveriyordu. Arada

mahsustan yaratılan ictenlik anları da olmuyor değildi. Orneğin, serefe kadehlerin kalktığı, naraların atıldığı, göğüslerin kıyasıya yumruklandığı anlar... Pirlerden biri Cemsir'in güzelliği karşısında kendini tutamayıp Cemsir'e sarılıverdi mi, Resifte safak atıveriyor, atıverince de araya girip, kırk sekiz kilosuy-la etli butlu Cemsir'i koruyordu.

Daha sonra zil-zurna kalkıyor, basta Cemsir'le Resit, arkalarında Yanaki Uzunoğlu'yla bütün erbap. sarkılar maniler içinde karşıya geçiliyor, Galata, ya oa Yüksekaldırım altüst ediliyor.

Nereye gidilirse gidilsin, ne olursa olsun, Resit her zaman Cemsir'in kolundadır. Mevsim kıssa, vıcık vıcık

sokakların kaypak camuruna, yazsa tozuna toprağına batıla cıkıla gidilir, genelevlerin altı ustune getirilirdi.

Sevdiği için gozunu budaktan sakınmayan, güzelliğıyle namlı, zevk ehli, vefakar orospular vardı. Gece yarıları, hatta sabahlara kadar Mastika'nın alası icilir, Asçı Pandeli'nin kendi elleriyle hazırlayıp getirdiğı midye tavaları, buğulama levrekler, cesit cesit kızartmalarla salataların her turlusu büyük bir istahla yenilip yutulurdu.

Yakıcı güzelliğıyle unlu bir Eleni vardı. Cici derlerdi kısaca. Oyle her onune gelenle cıkılmaz, kulhan karı. İşte bu kulhan ve hovarda karı, Cemsir'in dostuydu. Daha doğrusu, Cemsir'e oylesine vurgundu ki, beyler, pasalardan sızdırdığını Cemsir'e yedirir, kafayı cektı mi de zıvanadan cıkıverirdi:

<<- Of Zemiir, ye beni Zemsirakimu!>>

Boyle zamanlarda dünyadan pervası yoktu. Kendini Cemsir'in kucağına bırakır, her ikisine de imrenen, hayran bakışlar onunde genc adamın boynuna sarılır, rakının alevinden halvet kızılına calmış terli yanaklarına ufacak dudaklarını yapıştırarak onu emer, ayıba falan aldırıs etmezdi. O kadar ki, sayet Resit

araya girip, basları donmus sevgilileri kendilerine getirmese, daha ileri gidebilirlerdi. Ama Residin iki suluğı hatırlatan kasları catılıp da, ofkeli sesi yılan ıslığı gibi fıslayınca, Cemsir de. Cici de kendilerine gelir, derlenip toparlanırlardı.

Birinde Cemsir'le gene uzun uzun oynasıp, onun hayran olduğı yuzune baka baka ağlamıya baslıyan Cici, <<- Zemsir>> demisti, <<oldur beni Zemsir!>>

Gozune Resit ilisince de, <<- Ama o, o sok fena. Getirme bir daha nolarsun Zemiir!>>

O zaman, iste o zaman isin rengi değışivermisti. Yakıcı bir erkek guzeli, ama kocaman bir budaladan baskası olmiyan Cemsir, alev dokunmus ispiroto gibi parlamıs, kendini karyoladan atarak, giysilerine sarılmısti.

Gidecekti, bir daha gelmemek uzere gidecek, Cici'nin yuzune bir daha bakmıyacaktı!

Kadın'sa anlamısti falsosunu. Kırdığı potu duzeltmek için Cemsir'in eline ayağına dusmus, kendini yerden yere atarak gitmesini onlemeye calısmıs, beli kırk yılan gibi, Cemsir'in ayakları altında surunmus, inlemis, yalvarmısti.

O gunden sonra Resit bas tacı edilmisti. Gunun birinde de hic beklenmedik bir sey: Ci-ci'nin maması elli

beslik Kalyopi, Cemsir'in sofrasında Cemsir'e baka baka kendinden gecmis, istavroz cıkararak: <<- Oh Zemsir, kurban olayım sana. Bitirdin beni!>> demis, porsuk derilerini titrete titrete delikanlının boynuna sarılıvermisti. O zaman, iste o zaman Cici'nin gozleri donmus, onundeki bira siselerini kaptığı gibi...

O gunden sonra ne mama, ne de Cici iflah olmamıslar, biri hastahanede, oburu hapishanede mumlar gibi eriyerek, ortallardan silinip gitmislerdi.

Cemsir'e goreyse hava hostu. Cici gittiye Ef-tahiya vardı; Eftahiya olmazsa Marika. Marika fazlaca sismansa Despina, Benli Nigar, ya da pasa kızı Selma! Ama en cok, Sisli, Nisantası, Buyukada, Kadıkoy'un gunes gormemis dilberleriyle duser kalkardı. Hemen hepsi de neleri var, neleri yoksa yedirirler,

bu yuzden de hemen hemen hic calısmazdı. Dunyaya yemek, icmek, sırtustu yatıp guzel alem yapmak için gelmisti sanki. Kadınların ardından kosmaz, tam tersi, kadınlar onun ardından seğırtirlerdi.

Arada konaklardan birinin alt kat kafeslerinden biri usulcacık kalkardı. Cemsir durur, soyle bir bakar, sonra yoluna koyulurdu. Ustyani Reside kalmıs bir isti. Resit uygun gormusse her sey olurdu.

Gormemisse, yoluna altın doseseler bos.

Cemsir isini bitirmisti. Aynayla otekileri geri verdi.

Arkadasını ovucunun içi gibi bilen berber Resit, Cemsir'in gene oanının sıkıldığını anlamısti.

Kurtce sordu :

- Hayrola., ne var?

Cemsir icini kahırlı kahırlı cektı:

- Efkarlandım.

– Neye?

Cemsir, caddeden gelip gecenlere dalmıs susuyordu. Neyesi var mıydı? Resit bilmiyor muydu? Otuz bes, kırk yıl önce sımsıkı, kutur kutur, pırl pırl bir elma kadar sapasağlam olan Cemsir, artık yorulmuştu. Ne zaman ayna karsısına gecip kendine baksın, eski diriliğinden iz kalmadığını görerek efkar-lanır, pek pek:

– Avratlar yedi beni Resit, derdi, yedi bitirdiler tüm!

Boyle olduğu halde, hala dört karısı, dört karıdan sayısını kendinin de bilmediği, yirmi kadar irili ufaklı çocuğu vardı. Karılarından en büyüğü Kurt, ikinci Arnavut, üçüncü Arabusağı, en kücuğu de Bosnak'tı. Karılarının dördü de ardından suruklenmiş, Cemsir'in yoluna saclarını supurge etmişlerdi. Oysa, dördü de çevrelerinin en güzelleriydiler; ardlarında suru suru hayranları vardı. Vardı ama, değil hayran, asık, sevdalı, sırasına göre analarını, babalarını, hatta çocuklarıyla kocalarını tepip gelmişlerdi. Gelmişler, Cemsir'in koynuna girip çıkmışlar, gebe kalmış, doğurmuşlardı. Zaten hep böyle olurdu bu. Kadınlar gebe kalır, kendi kendilerine doğurur, çocuklar yasar, yaşamaz, yasayanlar da adeta Cemsir'in dışında, kendi kendilerine buyurlardı.

– Aaaaaamaaaan, derdi, yasayan yasar, olen olur. Cenabıallah değilim ya!

O böyle düşünürdü ama, kadınlarla coouklarsa onun üstüne titrerlerdi adeta. Besiden gerilmiş bir boğaydı o. Gozalıcı, pırl pırl taslı altın yuzukler bulunan ellerini arkasına koyarak «Kulunc kıra kıra» mahalleden geçmez mi, pencerede hemen kadınlar belirir, arada soyle konuşmalar olurdu :

«– Boğa geciyor!»

«– Aygır..»

«– Enseye hele enseye!»

«– İlahi boyun devrilmeye emi?»

«– Niye? Varsın devriliversin, nolumus?»

Sinirli bir kocakarı hemen atıldı:

«– Tobe de kız!»

«– Niye?»

«– Nasıl dilin varıyor da soyluyorsun?»

«– Neden söylemiyecekmişim? Az canlar mı yaktı?»

«– Yaksın, helal olsun ona herşey. Tu tu tu... kırk bir kerre massallah!»

Ve kahkahalar.

Bu konuşmaları Cemsir'in isittiği de olurdu. İstir, doner bakar, guler, sonra da tohumlu pamukların tohumundan ayrılma isinin yapıldığı Cırcır fabrikalarının arkasındaki aralığa ağır ağır yururdu. Burada karılarından biri, ayı inine benzeyen, ılık ılık gübre, is, genzi tırmalıyan acızeytinyağı ya da sidik kokan izbelerden birine girer, kendini bir kosedeki mindere bırakır, iri taneli sarı kehribar tesbihini çıkarıp, baslardı sakırdı sakırdı çekmeğe.

Kadın için böyle anların gururu bambaska olurdu. Sıtmadan bir deri bir kemik, çalıştığı Cırcır fabrikasının

pamuk tozu yuklu ağır havası içinde uykusuz geçmiş gecelerin göz çevrelerinde mor mor halkalara karsın, nazdan kırılarak, yakısıklı erkeğinin kendisine geldiğini komsulara gösterebilmiş olmanın mutluluğuyla, içeri girer, dışarı çıkar, ortalarda yeni gelin gibi dolanır dururdu.

Cemsir'se, guclu ceneleriyle ağır ağır gevis getiren besili bir sığırın ılık tenbeiiği içinde bir kıyıya yanlamış, yarı kapalı gözlerini bir noktaya dikmiş beklemektedir.

Para beklemektedir!

Adını sanını bilmediği, bilmek gereğini duymadığı suruyle çocuğunun bütün bir hafta, her gün en aşağı on iki saat çalışma karsılığı kazandıkları paraları beklemektedir. Çocuklar mavi para zarflarıyla fabrikadan henüz donmemişlerse, anaları, uzun kapkara sacı kara don içindeki kıvrak kıcını doğe doğe kocasına yiyecek hazırlarsa da, Cemsir'in beklediği un bulamacı, pek pek yarım kasık kuyruk yağıyla pismis bulgur pilavı, ya da yarma denilen, ikiye kırılmış buğday corbası değil, paradır.

Cocuklar haftalıklarıyla terli, yorgun gelip de, mavi zarflar içindeki paralarını babalarının etli, kocaman avucuna bırakınca, adam canlanır. Çocuklarının yuzlerine bile bakmadan zarfları yırtar, paraları cabucak sayar. Bırakacağını analarına bırakıp, ust yanını kara salvarının geniş cebine atarak, yolu tutar. İşi bitmiştir artık. Ayı inine benzeyen, ılık ılık gübre, is, yanık zeytinyağı, ya da sidik kokan izbede daha çok durmanın anlamı kalmamıştır.

Kadınla çocuklar ardsıra gider, babalarını yolcu ederler. Bu bile daha çok kadın için, tadına doyulmaz bir şeydir. Kocasını herkesin imrendiği, koynuna girebilmek için can attığı kocası ona gelmiştir. Dosta dusmana karşı gelmiştir ya!

Adam gider. Kadın, mutluluktan en az on yas genclesmiscesine, pırl pırl gozleriyle avlunun ortasında durur, çevreye duyurmak için baslar:

– Babanız dediklerini duydunuz ya? Karışmam. Vallaha kemiklerinizi kırar. Sizin babanız baskalarının babasına benzemez, haberiniz olsun!

Babaları çocuklarına bir şey söylemek soyle dursun, basını kaldırıp yuzlerine doğru durust bakmamıştır bile. Ama kadın böyle konuşmak zorundadır. Cunku aynı avluda oturdukları diyelim bir Guli-zar, odasının kapısı onunde saclarını taramaktadır. Gulizar yirmisinde yoktur henüz. İkinci kocasından da kacalı on gun olmamıştır. Sonra Gulizar'ın uzun sacları, renk renk fistanları vardır. Dudaklarını boyar, gozlerine surme ceke, pudra allık kullanır. Kahkahayı attı mı, avlu cınlar. Daha kotusu de, <<– Cem-sir gibi kocam olsa tobe kacmam!>> demistir komsulara.

Komsular arada :

<<– Selvi, derler. Erin niye gunde gunde gelmiyor? Niye her daim sennen yatmıyor? Bir avradın eri gecelerini esiynen gecirmez mi?>>

İçinde yaradır bu ama, gene de ekini belli etmemeye calısır:

<<– Onun vazifesini biliyon mu sen? İsi pek zor. Onun isi teknil ağalarla, beylerle. Onca tarlaya ırgat bulmak kolay mı? Dağ, tas dolandır durur butun hafta!>>

Sonra da ekler:

<<– Canı sağ olsun da arada bir gelsin. Bize onun canının sağlığı ilazım!>>

Cemsir'in ağalara, beylere, yani büyük toprak sahiplerine kıstan, ilkbahar için capa ırgadı bulduğu, bulmaya çalıştığı doğrudur. Ağalarla beylerden aldığı yuklu paraları kışın yağmurlu, soğuk gunlerinde ırgatlara beser, onar, yirmiser dağıtıp, adamların kimlik cuzdanlarını alır. Capa mevsimi gelince de, adamları yuk kamyonlarına yukmuslercesine doldurup, pamuk tarlalarına yollar. Ustyanı Memo'ya kalmıştır artık. Kısa boylu, kalın bir esrarkes olan Memo, Cemsir'in sağ koludur. Cemsir ağa der baska bir şey demez. Cunku Cemsir onu, Cukurova'nın alev alev yanan cehennem sıcaklarında harman makinesinin en ağır isi olan <<Koltukculuk>>ta çalışırken kurtarmış, kendine yardımcı yapmıştır. Kuldur, koledir Cemsir'e!

Memo, berber Residin dükkanında buldu Cem-sir'i. Ter içindeydi. Yıllar yılı Cukurova'da yaşadığı halde, Turkceyi hala doğru durust kıvıramıyordu. Konuştuğu dilin kafasını gozunu yararak:

– Ağa, dedi. Seni Yasin ağa çağırır! Cemsir'in konuşması da ondan daha duzgun değildi:

– Norecek beni lo?

Hic gereği yokken, yağmur yemis culaki kasketini avucuna vuran Memo:

– Bilmirem, dedi.

Tepe sacları dokuk, iri basını hart hart kasıdı.

Berber Resit, bir kıyidan kuskuyla bakmaktaydı. Bekliyordu. Cemsir ona haber vermeden hicbir is tutmaz, hatta hatta helaya bile gitmezdi. Gene oyle, dondu, Reside uzun uzun baktıktan sonra :

– Ne diyorsun? dedi kurtce. Yasin beni niye çağırdı acaba?

Resit hatırlattı:

– Gecen de avans istediydın ya! Unutmustu bile. Hatırlayınca bayağı sevindi:

– Sahi ha.. Akıl akıl değil ki, tuz kabağı! Dükkan kapısına gitti, durdu, dışarları gozden gecirmeğe basladı. Musambalarını cekmiş lastik tekerlekli <<Kerusa>> denilen faytonların gelip gectiği parke doseli caddeye sicim gibi yağmur iniyor, insanlar kacısıyorlardı. Gokyuzuysse kalın, kapkara bulutlarla sıkı sıkıya kaplıydı.

Yanıbasında dikilmekte olan Memo'ya bakmadan sordu :

– E, ne yapacağız? Memo gene kurtce:

– Pasa keyfin bilir, dedi.

Berber Resit gozluğunu takmış, <<usturaları biliyordu.

– Oyle mi Resit? diye sordu Cemsir. Resit baktı:

– Babam?

Cemsir elleri arkasında, yanına gitti Resifin. Sıkıntıdan patlıyacak gibiydi. Residin ustura bileyesine bir sure baktıktan sonra :

– Bu havada ne yapılır?

Resit memnun, guldu. Anlamıştı arkadasının maksadını.

– Kafa cekilir! dedi Memo.

Berber Resiften beklediği karsılığı Memo'dan alan Cemsir costu :

– Yassa ulan Memo., at da sana, avrat da! Elleri arkasında, dükkan kapısına ağır ağır yururken :

– Girilir kebapçıya, dedi, oturulur masalardan birine, ver edilir rakının gozune... oyle değil mi berber Resit?

Residin ağzı sulanmıstı:

– Senin canının bulbulu sağ olsun ağam. Bilmez misin? Eversen sozunden cıkmam!

Sıkıntı mıkıntı ucup gitmiş, Cemsir besili camız ağırlığından sıyrılmıstı. Hemen cekip gitmeliydiler. Durulacak, hele hele vakit gecirecek zaman değildi. Butun masalar tutulup kebaplar, rakılar tukenebilirdi!

Berber Resit:

– Beni dinlersen, onee Yasin ağayı git gor, sonra kafaları cekelim! dedi.

Aklına yattı. Elindeki tesbihi cebine atarak basını salladı:

– Doğru. Ondan sonra da?

– Ondan sonra da Giritli'nin kebapçı dükkanına!

Memo'ya dondu:

– Git bir keresa çağır surdan!

II.

Kurukopru'deki Giritli'nin kebapçı dükkanı, dar, derin, los bir yer, daha çok cumartesiler, iplik, bez, sabun, cırcır fabrikalarının mavi tulumlu iscileri, ustalar, katipleriyle dolar, eski pikabın bozuk plaklarında

avaz avaz haykıran birinin gazeli, dükkanın kebap dumanı yuklu anason kokulu havasını cılgına cevirdi.

Gene oyle, sonuna dek acılmış pikapta Hafız Burhan, gucunun yettiğince bağılıyor, kebapçı dükkanının buğulu camlarında yağmur taneleri kayıyordu.

Cemsir, berber Resit, ırgatbası Memo, dükkanın arka bolumunde, sağ basta oturmuşlardı. Erken gelip masa tutmasalar, orayı ellerine zor gecirirlerdi. Kebapçı dükkanının en iyi kosesi olduğundan, herkes orayı tutmak isterdi. Kebapçıya gore hava hostu. Sık sık gelip avuc dolusu para bırakan Cemsir ağadan daha iyisine ayıracak değildi ya orasını!

Cemsir, baba yadigarı gumus kostekli Serkisof marka saatini çıkarıp baktı. Sonra Reside dondu :

– Bizim yiğit gecikti!

Resifle Memo gulumsiyerek baslarını salladılar. Resit:

– Babasının oğlu, dedi. Cemsir sakadan :

– Niye? Babasını beğenemedin mi?

– Aboo.. nasıl beğenmem?

– Daha ne?

Rakısını yudumlıyan Resit:

– Hemen hemen tıpkı senin gençliğin, dpdi, Cemsir'in de istediği buydu. Kadehine gururla sarıldı. Eski gunlerden kalma bir canlılıkla rakısını yarıladıktan sonra, catalıyla iri bir kebap parçası al-di, ağzına attı.

Resit gozaltından Cemsir'e bakıyor, adamın hayli bozulmuş, yer yer kırıksıklar icinde ama hala yakısıklı yuzunde yıllarca oncenin Tahtakale, Galata, Abanoz gecelerini hayalliyordu.

Cemsir de o gunleri hatırlamıstı. Gercekten de tam oğlunun yasındaydı o zamanlar. On yedi. Ama nerdeydi o yıllar, nerde oğlununki!

– Bizim zamanımız baskaydı, dedi. Bizim yetistiğimiz devirler...

Berber Resifle anlayıslı anlayıslı bakıştlar. Sonra Memo'ya dondu:

– Biz is nedir bilmezdik, dedi kurtce. El kapısında calısmak, ondan bundan azar isitmek, boyun bukmek...

Cenesiyle Residi isaret etti:

– Bu iyisini bilir, belimde halis Trablus kusağı, bacağımnda İngiliz laciverdinden salvar, ayaklarımda kanarya sarısı yemeniler...

Reside sordu:

– Nasıl, yalan mı? Resit basını salladı:

– Eeeh o gunler de bir gunmus..

– Belimdeki kemerde ya? Yuz kırmızı altın ki, kale gibiyim. Simdi bakıyorum oğluma da... bu dunya bir urya, bir dus. Bir varmış, bir yokmuş hesabı. Genclik, doyamadan ucup gidiyor!

Butun bunlarla <<Dunya bir pencereymis, her gelen bakıp gecti>> sarkısını hatırlamıstı. Çok severdi bu sarkıyı. Catalını tabağa vurdu. Kebapçı Giritli kocaman gobeği, altın disleriyle kosarak geldi:

– Emret Cemsir ağa!

Bozuk turkcesiyle:

– Efkarlandım kurban, dedi. Benim plağı koy hele..

– Derhal ağa, hemen, şimdi!

Kosarak gitti, pikaba onun plağını koydu.

Cemsir dirseklerini masaya dayadı, yuzunu avucları icine aldı, gozlerini yumdu. Anlatamıyacağı hazlar icinde yuzuyordu adeta. Sanki goklerdeydi de ucuyor, ucuyordu. Sonra, pırl pırl elektriklerin zarif rakı kadehleri, su surahilerinde kırıldığı anason kokulu bir gece baslamıstı icinde.

«Dunya bir penceredir her gelen baktı gecti»

Geciyordu, durmamacasına akan bir seyler geciyordu. Babası, amcası, dayıları, teyzeleri, yollar, yollarda

at sırtında gectikleri dağlar, bakılınca bas donduren, kendine ceken ucumrlar, tepeler sonra... batan gunesler, doğan aylar, ağır bir denizmiscesine hısıldayan ormanlar, buz gibi kaynaklar, sırlıtlı dereler, yollar, kıvrıla bukule, uzaya kısala uzayıp giden yollar, en sonra da İstanbul! Denizi, vapur, tramvayları, cıvı cıvı insanlarıyla kocca İstanbul sehri. Tahtakale, Galata, Karakoy, Adalar, Nisantası, Sisli, konaklar,

apartmanlar, gene konaklar, sonra gene apartmanlar...

Daha sonra, kızgın gunesi, tarlalarında kan tere bata cıka karıncalar gibi calısıp didinilen Cukurova, dort karısı, dort karıdan sayısız cocukları...

Birden gene oğlu Hamza'yı hatırladı. Gozlerini actı, saatına yeniden baktıktan sonra :

– Dorde geliyor, dedi endiseli.

Memo anlamıstı ağasının endisesini. Davrandı:

– Gidip bakıyım mı ağa?

– Nereye?

– Fabrikaya!

– Bu saatte fabrika mı kaldı? Cıktıysa cıktan cıkmıstır simdiye..

– Doğru.

Tam bu sırada, babasının otuz bes yıl önceki halini hatırlatarak Hamza kebapçı'dan ıceri girdi.

Omuzunda ceketi, ağzında cıgarası, arkasında kavu-suk elleri... kapıdan girmis, ıcerisini gozden geciriyordu. Birden gordu. Gorunce de her haline tuhaf bir sımarıklık yayıldı. Tam bir kopuk ozentisi icinde, yaylanarak yuruyordu. Sevilip arandığını gayet iyi bilmenin sımarıklığı icinde masaya geldi, adımını one atarak:

– Yaa, dedi. Demek boyle Cemsir ağa? Babasının pek hosuna gitmisti:

– Neyle?

– Rakılar bizsiz iciliyor ha?

. Memo cıktaan ayağa fırlamıstı, berber Resit iskemle ikram ediyordu. Butun bunlara aldırıs etmeyen Hamza, babasına satasmayı onun hosuna gideceğini bildiği icin, artırdı:

– Cevap ver Cemsir ağa, cevap ver bakalım..

– Ne cevabı?

– Ne cevabı olacak Allahsız, rakılar bizsiz iciliyor, plaklar bizsiz dinleniyor... kactan asağı olmaz yani?

Omuzundaki ceketinin ic cebinden cıkardığı kamayı cekiverdi:

– Bak, buna girdiği yerden haber getiren Bursa soğut yağrağı derler!

Kamayı masanın tahtasına saplayıverdi. Resit yerine oturmustu. Kamayı, saplandığı yerden alıp ic cebine soktu.

Hamza :

– Berber Resit ver kamamı, dedi.

– Bende dursun kurban. Giderken veririm!

– İ... hikaye-i mansure mi ne? Hasım sahabı adamık biz arkadas. Bizim bıcağımız, tabancamız yanımızda bulunmalı. İcap etti mi sıp, cekivermeliyiz.

Ver sunu!

Verirdin, vermezdin... sonunda Hamza gitti, berber Resiften «Cebren» aldı. Sonra ikram edilen iskemleye oturdu.

Babası sordu:

– E, hos geldin ağa., niye geciktin bu kadar?

– Hos bulduk ya, hani kebapçı? Nerde bizim tabak, bardak, kadeh, catal, bıcağ, kasık?

Lahzada her sey sip-sak getirilip onune kondu.

– Niye mi geciktim? Su, boynu kravatlılar yok mu? Akıl diyor, cek bıcağını, tabancanı, onune gelen

kravatlıyı sıp sıp sıp!
Birden ilgilenmislerdi.

– Niye? dedi Cemsir.

– Bırak niyeyi, demin az kalsın birini yiyordum kravatlının!

Resit:

– Aboo.. dedi.

– Aboo'su var mı Resit emmi? Adamı dinden imandan çıkarıp kıza bindiriyorlar. Su Belediye aptesanesine

girdik, isiyek dedik bir iki. Birden bir kravatlı, efendi yani. Ayağına basmışık. Cus dedi. Bir baktım, laf bana! Nevrim dondu ki o kadar olur. Derhal yapıştım yakasına, dedim bu cus bize miydi lan gav gav? Dedi ayağıma bastın. Dedim, belle ki bastık, n'olacak? Gık dese Habibini sasıracam ki Allah Allah., alesteyim tekmil! Lakin demedi, cakalladı vaziyeti enayi, bastı gitti. Gitti ya, cus lafı da tam koydu. Bıraktım isemeyi, dustum pesine. Kalağinoğlu fabrikasının yamacında kavustum, destekleyiverdim yakasını. Dedim cevap ver lan, sen kime cus dediy-din? Hık mık derken sağlı sollu iki Miralay ki, sakırtısını ben kendim bile beğendim!

– Tokadı yeyince deli tavuk gibi dondu, anca porttu elimden, yatırdı mahalle aralarına. Durur muyum? Hadi ben de arkasından. Lakin tuttular. Bos-ver dediler, nerden baksan kravatlı. Uyduğun bir yiğit olmalı. Vurdun mu el alem pıravo demeli. Dusundum, doğru. Ciğeri iki para etmez. Bi dene vursan yarısı bosa gider!

Rakısını yudumladı. Sonra babasına dondu :

– E Cemsir, anlat bakalım., kactan aşağı olmaz?

Bayılıyordu Cemsir, oğlunun bu turlu konusmalarına.

– Kactan dersin oğlum..

– Paranız yoksa haber verin, bak buna mangır derler!

İc cebinden onluk, beslik bir deste para çıkarıp masaya attı.

Cemsir'le Memo hayranlıkla gulduler. Berber Resit ufacak gözleriyle dikkat kesilmiş, genc adama bakıyordu. Bu, Hamza'nın gözünden kacmadı:

– Sen niye gulmedin Resit? Hı? Niye gulmedin de yiyecek gibi bakıyon? Kactan aşağı olmaz yani? Hıı?

Berber Resit, Cemsir'e dondu :

– Oğlun senden hızlı arkadas, dedi. Cemsir basını salladı.

Resit paraları isaret ederek sordu:

– Kimden?

Hamza guldu :

– Kimden olur?

– Mudurun avradından mı?

– Tabi. Resit:

– Hamza, o avrat el cantasında tabanca tasırmış doğru mu?

– Biznen dusup kalkan bizim gibi tabancalı, bıçaklı olmamalı mı Resit emmi?

– Demek yiğit avrat?

– Yiğit amma...

– E?

– Donunun pacaları çok kısa, yiğitlik tekmil dokuluyor. Dokulmese, bildiğin gibi değil..

Cemsir'le Residin kahkahaları top gibi patladı. Herkes onlara baktı. Koca gobekli Giritli kebapçı kosarak geldi:

– Ne o Hamza ağa? dedi, gene ne anlatıyon?

– Hic canım. Malum!

Göz kırptı, basıyla bir yeri isaret etti. Giritli anlamıstı :

– Caktım. Mudurunki değil mi?

– Kaldır ayağını, ustune bastın! Fabrikatorlerden birinin metresiyken, yetiskin

oğullarının zoruyla kadını evlendirip, kocasına da fabrikasında is veren fabrikatorle metresi Behiye'yi şehirde herkes tanırdı. Hele Giritli kebapçı'nın bulunduğu semtte onları bilmiyen yoktu. Butun semt, Behiye'nin, Hamza'yı nasıl cılgınca sevdiğini, cantasında laf olsun diye tabanca tasıdığını da bilirdi.

Uzerinde durmadılar.

Cemsir ağa sordu ;

– Bacın da isten çıktı mı?

– Çıktı.

- Tabi eve gitti ha? Hamza sertce baktı:
- Baska nereye gidebilir?

III.

Pek ala da gidebiliyordu.

O gun Hamza'yla birlikte isten cikmis, eve gelmisler, Hamza ustunu basını değismis, lacivertlerini giyip kebapcının yolunu tuttuktan sonra, Gullu, anasına :

- Sinemaya gideceğiz, demisti.

Cemsir'in en kucuk karısı Bosnak Meryem, on dordunde Cemsir'e varmis, akca pakca, kara kas kara gozlu bir kizdi. Uzun kapkara sacları iki orgu halinde belinden asağıları doğerek yururken, yalnız gencler

değil, yashılar da ah ceker, goğuslerini yumruklarlardı. Simdi otuz ikisinde, dipdiri, capcanlı, hatta erkeklere goğuslerini yumrukladırdığı yıllardan bile guzeldi.

Tıpkı tıpkısına onun on dordundeki zamanlarını hatırlatan kızına korkuyla baktı.

Gullu kızdı :

- Ne var? Ne bakıyorsun gene?
- Ağabeyin duyarsa ya?
- Duyarsa duysun!

Meryem hicbir karsılık vermedi ama, yureğine bir korkudur dushmanı. Oğlunun ne lanet olduğunu biliyordu. Babası alabildiğine simartığı için, bacasr soyle dursun, anasına bile kac kez tokat, hatta birinde yumruk attığını unutmamıstı. Hele Gullu'yu... uc yas kucuğu kız kardesini hic yoktan insafsızca tokatlamıs, kızı tekmeleri altında soluksuz bırakmıstı.

Boyle olduğu halde, Gullu korkmuyordu iste.

- Sinemaya da giderim, tiyatroya da. Bana hic kimse karısamaz. Calısıyorum. Alnımın terini yiyorum, vızgelir dunya!

Bulgur pilavını cabuk cabuk atıstırdıktan sonra kalktı, aynanın karsısına gecti. Saclarını cozdu, taramağa

basladı. Tarağın disleri hemencik pamuk toz-larıyla doluvermistı.

Gullu fabrika Cırcırlarında calısıyordu. Bu ise sekiz yasında baslamıstı. Mahalleli fakir fıkarası için gelenekti bu zaten. Çocuklar yalınayakları, sakıldak-lı entarileriyle mahallenin camuru, tozu taprağı için-de boy atıncaya dek oynar, boy atıp da palazlandılar mı, buyuklerinden calısmayan ya da cektan olmus birinin kimlik cuzdaniyla fabrikaya girerlerdi.

Gullu de oyle. O da mahallelerinin birbirini kesen daracık sokaklarında kısın camurlu sulara, yazın da toza toprağa bulanarak palazlanmıs, vakti gelince de olu teyzesinin kimlik cuzdaniyla girmisti Cırcır fabrikasına.

Gunde en az on iki saat calısıyordu. İyi kotu kazanıyordu da. Kazancının coğunu babası elinden alsa bile, gene de kendisine bir seyler kaldığı, yıllar yılı daha iyi bir yasam bilmediği için, bugunune sukrediyordu. On dordune girmeye birkac ay kalmıstı. Kanlı canlı, taptaze, guzel... onun ardından da erkekler goğuslerini yumrukluyor, gece yarıları evlerinin bulunduğu sokak sarhos naralarıyla doluyordu. Aldırıs etmiyordu. Guzel, cok guzeldi. Elbette laf atacak, elbette goğusler yumruklanacak, elbette elbette evlerinin cevresinde sarhoslar nara atacaklardı!

Ayna karsısında uzun uzun gozden gecirdi kendini. Guldu bir ara, goz kırptı. Sinemada bilmem hangi filmdeki gibi opusme denemesi yaptı. O filmdeki kadından daha guzeldi. Apacık bir seydi bu ama, boyle boyle, ben o filmdeki kadından daha guzelim dese, arkadasları kahkahalarla gulerlerdi. Varsın gul-sunlerdi. Kemal'den daha mı iyi bileceklerdi?

Makine dairesindeki yağcı Kemal'i seviyordu. Arabusağı Kemal boylu poslu, yirmi ikisinde yar, yok.. Yalnız annesi biliyordu simdilik bunu. Ona kalsa hemencik memlekete duduk olur, dile duserdi. Olsun, duduk olursa olsundu. Korkmuyordu ki! Annesi biliyordu, babası duysa bile hava, bir ağabeyisi. O da kendi isine karıssındı. Fabrikanın iplikane, Cırcır dairesi, surası burasında onune gelen kızla konusuyordu. Butun bunlar yetmezmiş gibi, el cantasında tabanca tasıdığı soylenen bir hanımefendiyle de konusuyordu ki, evet evet, kendi isine karıssındı o!

Birden, sinemaya ilk gidislerini hatırladı. O gun ilk gidecekti. Arkadaslarından cok isitmisti ama, gitmemisti, siftahı yoktu o gune dek. Cok guzeldi sinema, oyle sevmisti ki. Her gun her gun gideceği gelmistı. Her gun gitse doyup usanacağını sanmıyordu. Hic kimse kimseye karısmamalı, herkes istedigince

yasamalıydı. Boyle olsaydı, ah boyle olsa.. o zaman her gun gider, Kemal'le yanyana otururlar, Kemal o gunku gibi elini avucları arasına alırdı. Kocaman kocamandı Kemal'in avucları. Nasırlı. Onun elleri de pek oyle yumusacık, hamfendi eli değildi ama, Kemal'inkiler sert sertti.

Ellerini baska erkeklerin avuclarina teslim etmek de hos muydu acaba Kemal'inki gibi?
Bayilmisti. Icinden ılık ılık bir seyler akmisti. Gozlerini yummustu bir ara, daha da hosuna gitmisti ılık ılık
akıntı. İci kabarmisti be! Gozlerini iyice yummus, kendini Kemal'e yaslamis, daha sonra da basını genc
adamin omuzuna dusuruvermisti.
Cırcır daireesinde, cırcır makinelerine orme kamis sepetlerle kutlu, yani tohumlu pamuk tasiyan
«Kutlucu
oğlanlar»a kağıttan kuyruk taktıkları, kuyruklu oğlanlara butun cırcırları kahkahalarla guldurdukleri bir
arkadası vardı, Pakize, Giritli Pakize... ne anasının gozu kızdı!
«- Demek icinden ılık ılık bir seyler akıyor?»
«- Senin akıyor mu?»
«- Biz oyle seyleri unuttuk artık!»
«- Niye?»
«- Niyeymis. Niyesi var mı kız? Ben de senin gibiydim, bir oğlanı severdim. Yattık onunla. Ondan
sonra
arkası kesilmedi. İnsan bir kerre sever ama sever! Olesi gelir. Ondan sonrakiler hava. Sen simdi
Kemal'i
seviyor musun?»
«- Bilmem.»
«- Nasıl bilmezsin?»
«- Ne bileyim kız? Seviyorum iste..»
«- Ondan hic hic ayrılmamak gelmiyor mu icinden? Her zaman yanında olmayı istemiyor musun?»
«- İstiyorum. Yatağa girdim mi aklımda hep o. Birlikte olsak, sıkı sıkı sarılsak diyorum. Uykum
kacıyor. Kızıyorum. Sonra da ağlamak geliyor icimden. Hic kimsem olmasa ne iyi. O karısır, bu karısır..
Kemal'den hoslanıyorsam, her zaman birlikte olmak istiyorsam onlara ne?»
«- Onlar kim?»
«- Anam, babam, babama bosver ya, Hamza boku. En cok da o. Benim namusum ondan sorulur-mus.
Onun namusu kimden sorulur ya? Erkek olmak ne iyi değil mi? Baskalarının namusu onlardan sorulur.
Kimse karısmaz. Babama bile lan baba der de, babam inek gibi guler! Biz? Su getir, gulme orospu gibi,
nerdeydin? Kiminle konusmusun fabrikada?»
«- Bırak simdi bunları. Sonu nereye varaoak bunun?»
«- Neyin?»
«- Kemal seni alacak m?»
Omuz silkti:
«- O beni almazsa ben onu alırım!»
Pakize basmisti kahkahasını:
«- Demek o seni almazsa?»
«- Ben onu alırım kız!»
«- Nasıl?»
«- Yolunu keser, bıcağı cekiveririm: Yuru lan!»
Gene kahkahalarla gulduktan sonra:
«- İyi ama, o Fellah, sen Bosnak. Nasıl olacak bu is?»
«- Aaamaaan, dusunduğune bak. Fellah'sa insan değil mi?»
«- İnsan ama...»
«- Aması maması yok. Seviyorum, hoslanıyorum ondan. Her zaman her zaman yanımda olsun
istiyorum. Ellerimi avuclarının icine alsın, opsun beni, bir yatakta yatalım. İse birlikte gelip gidelim,
sinemaya gidelim. Kimse karısmasın bana. Ne hakları var bana karısmıya baskalarının?»
Annesini kotu kotu dusunduren de bu haliydi kızın. Dunyayı takmıyan, takmak istemiyen bir tutumu
vardı. Bir de oğlanın Arabusağı olusu. Ona gore de kızı gibi, hava hostu. Arabusağı, Fellah.. o da
Allanın
kuluydu. Kızı madem seviyordu, varsındı ama, eller ne derler meselesi olmasa! Bir sey değil, babasının
yakın arkadası Resit bir duysa, tamam. Duduğē kor ufururdu artık!
IV.
Kemal de bir gun :
«- Gullu, demisti. Biliyorsun birbirimizi cok seviyoruz. Cok seviyoruz amma...»
Gullu ardından ne geleceğini bildiği icin, eliyle ağzını kapatıvermisti:

<<-Sus sus., biliyorum ne diyeceğini!>>

<<- Ne diyeceğim?>>

<<- Ben Allah, sen Bosnak. Nasıl evleneceğiz diyeceksin. Deme. Ne olursan ol. Cingene ol, Gavur ol istersen. Seviyorum seni, zorla mı?>>

<<- Baban?>>

<<- Karısmaz o.>>

<<- Anan?>>

<<- O dunden karısmaz. Hem biliyor sevistiğimizi..>>

<<- Ağabeyin?>>

<<- O kendine baksın. Uzun lafın kıtası, dünya vızgelir tırıs gider arkadas!>>

İşte o zaman, tam o zaman cosmustu Kemal. Sırım gibi kollarıyla Gullu'yu sımsıkı sarmış, dudaklarını acıtarak optuktan sonra;

<<- Madem boyle, seni benden değil kulu, Allah bile ayıramaz!>> <<- Beni de!>>

O gun de sofradan kalktı, tras takımını, aynayı hazırlayıp, anasından sıcak su istedi.

O da kucuk yasmdanberi cesitli fabrikalarda calısmıs, ağırbaşlı, calıskan bir genc damdı. Fabrika bas ustasının emrinde calısıyor, gunun birinde de onun yerine ustabası olmayı umuyordu. Hele Gullu'-yu deli gibi sevmeğe baslayıp, onunla evlenmeyi kafasına koyduktan sonra, ise busbutun dort elle sarıldı. Kimlik cuzdanı uc yıl gec cıkarıldığı icin, askerliğini yapmamıstı daha ama, ilk, ikinci yoklamalar olmus, candarmaya ayrılmıstı. Askerden donuste daha da olgunlasır, Gullu'yu ister. Verirlerse ne ala, vermezlerse, kızın dediği gibi, bir gun <<Hop ediverir>>, kacırırdı: Cok değil iki oda, bir mutfakları olur, birbirleri, doğacak çocukları icin yasarlardı. Ne iyi, ne iyi olurdu. İsten donuslerinde genc, guzel, civil civil bir kadın tarafından karsılanmak! Sonra, onun, kendi elleriyle hazırladığı sofraya gecip, gule soylie, guldure soylete yemeklerini yemek, onun yumusacık, tatlı mı tatlı ağırlığını kollarında tasımak! Ya çocukları olunoa? Çocuklarını okuturdu bak. Her gun ise gelip giderken rasladığı yalın ayaklı, entarileri sakıldaklı, gotu bası acık çocuklardan olmiya-caktı onunkiler. Sokağa babaları, anneleri olmadan cıkmıyacaklar, okul çağları geldi mi de, fabrikaya değil, okula gideceklerdi. Varsın okusunlar, iyi yetis-sinlerdi. Yiğinla coouk yapıp sokağa salivermek huner değildi. Huner, az, ama oz çocuk yapmak, geleceklerini dusunmekti. Yoksa kopeklerin de ard-larında suru suru enikleri vardı. <<- İnsan, hayvan değildir!>> derdi ayni vardiya da calıstıkları arkadası.

Vardı bir otuz bes yaslarında. Her gun mutlaka gazete okurdu. Odasında yiğinla kitabı vardı. İnsanın hayvan olmadığını o soylemisti ki, doğruydu. Kemal bunu ondan once de biliyordu. Biliyordu ama, hayvan olmiyan insanın, sırasında hayvandan da beter yasayıp durduğunu gormuyor değildi. Kim ne derse desin, Gullu'yle evlenecek, iki odalı sipsirin bir evleri, sonra da okula gidip gelecek çocukları olacaktı.

Bir gun arkadasına acmıstı butun bunları. Oysa tatlı tatlı dinlemis, basını iki yana salladıktan sonra dalıp gitmisti.

Nedenini sormustu bunun. <<- Nicin soruyorsun? demisti beriki.>> <<- Sunun icin soruyorum ki, hayallediğim seyler olmiyaoak seyler mi?>>

Gulmustu :

<<- Olacak, olması gereken seyler suphesiz. Bu tatlı hayalleri yalnız senin kurduğunu mu sanıyorsun? Baskaları da butun bunları akıllarından gecir-miyorlar mı?>>

<<- Nasıl yani?>>

<<- Yani, anlattığın seylerin insanlığın musterek gayesi olduğunu biliyor musun?>>

<<- İyi, guzel, olası seyler. Fena mı?>> <<- Fena olur mu?>> <<- Daha ne?>>

İcini cekmisti:

<<- Yasım otuzbes. Seninki ondokuz..>>

<<- Kucuk yazılmısım, aslında yirmi ikime bastım!>>

<<- Yirmi iki olsun. Gene de senden onuc yıl once basladım su dunyada yasamaya. Ve tabii hayaller kurmaya da. Sunu iyi bil ki, bu dunyada bugun attığımız tas, istediğimiz kusu vurmuyor!>>

I

<<- Beni korkutuyorsun ustacığım..>>

<<- Neden?>>

<<- Kurduğum hayallerde kasaneler, milyonluk isyerleri, apartmanlar yok ki. İki odalı ufack bir ev, genc

bir kadın, sokaklarda yalınayak, bası kabak oynamıyacak çocuklar istiyorum. Çocuklarımı okutmak,

adam etmek istiyorum. Elimde bir sey bunlar sanırım...>>

<<- Suphesiz insan iradesinin rolu buyuk. Elindedir, hatta gun gelir ovucunun icinde bulursun da bunlari. Simsiki da tutarsin, tuttuğunu sanırsın amaaaa...>>

<<- Ama?>>

<<- Bir de avucunu acarsın ki...>>

<<- Korkmağa basladım!>>

<<- Korkma. Sadece dusun, dusun ki, insanlardan hic biri kendiliklerinden, isteyerek, seve seve kaatil, cani, hırsız, serseri, rezil olmaz. Herkes attığı tasın istediği kusu vurmasını, asiğının cuk oturmasını ister.

Kemal, asıklarımız cuk oturmuyor!>>

<<- Ne yapalım?>>

<<- Hayatlarımızı asık, zar, iskambik kağıtlarının piyango raslantısından kurtarmanın yollarını arı-yalım once!>>

O gunden sonra Kemal cok dusunmustu. Bir kaatil, bir cani, herhangi bir serseri gordu mu, eskiden olduğunca kızıp sinirlenmiyor, bicimine getirip bu hale nasıl dustuğunun nedenlerini arastırıyordu. O kadar ki, rahatı, varlığını sandığı huzuru kacmıstı.

” *

Kırıs kırıs anası, kucuk alüminyum tasta oğlunun sıcak tras suyunu getirdi.

— Nereye hazırlanıyorsun? diye arapca sordu.

\ Kemal de arapca : – Hic, dedi.

Yaslı kadın biricik oğluna uzun uzun, hayran hayran baktı. Bu bakışta sadece onun cocukluğu, boklu gotunu yıkadığı yılların hasreti değil, icinde yasanılan gunlerin endisesi de vardı. Oğlu bir el kızına mı tutulmustu sakın? Hic bilip tanımadığı bir kıza? Arlı mıydı kız, arsız mı? Oğlunu kandırıp koynuna girdikten sonra olmadık oyunlar çıkarır mı, çıkarmaz mı? Yavrusunun basını beladan belaya sokar mı sokmaz mı? Boyle bile olmasa, oğlu daha askere gitmemisti. Hele hayırlısıyla gitsin, tezkeresini alıp gelsindi de ondan sonra evlensindi. Nasıl olsa bir erkeğin, herhangi bir kadına ihtiyacı vardı. Gun gelecek, istese de istemese de olacaktı bu, Allah'ın emriydi ama, her sey sırasında, her sey yolunda olmalıydı. Askere gitmeden evlenirse, karısını ya kızın babası, ya da anasının yanında bırakır, yani kendisine emanet ederdi. Yaslı baslı bir kadındı o. Genclerle uğrasacak, onlara cobanlık edecek yasta değildi ki! Anasının babasının yanına bıraksa, kadın uzun sure erkeksiz kalmanın azgınlığına yakalanır mıydı, yakalanmaz mı? Yakalanırsa ne olurdu? Oğlu bunu haber alınca elini kana bulamaz mıydı?

Bulayınca

hapislere dusup, gencligi, insanligi mahvolup gitmez miydi?

Dolan gozlerinin yasını gostermemek icin disari cikti.

Havanın kursun ağırlığı parcalanmıstı. Bulut catlaklarından vuran gunes, yerdeki kirli su birikintilerini parlatıyordu.

Tıpkı Boyle kursun ağırlığındaki gunlerden bir gunde rahmetli kocasıyla evlenmislerdi. Tıpkı tıpkısına oğlu Kemal'e benziyordu kocası. Ya da oğlu, babasına.. Duğunleri pek oyle gosterisli olmamıstı.

Kocasının kiler de, kendininkiler de fakir insanlardı. Birkac donum bahcenin sahibi ev halkı elbirliğiyle toprağı isler, mevsimine gore marul, domates, patlıcan, biber yetistirir, urunun capasını, ayazda yanıp kavrulmasınlar diye turfanda sebzelere hasırdan setler yapar, turfandalar yetisince de gene elbirliğiyle toplayıp sepetlere doldurduktan sonra eseğı yukler, kilometrelerce uzaklardaki pazarlara gotururlerdi. Butun gun toplanan turfandalar, bir damlacık olsun dinlenilmeden pazara gelinirdi. Kağı gıcırtiları, eseklerin anırtısı, beygir kisnemeleri, okuz camız boğurtuleri yuklu geceleri ne kadar severdi!

Boyle gecelerden birinde pisirmislerdi isi, kocasıyla!

Tam onyedi yasındaydı. Sacları k^ır kıvrır, teni hafifce gunes yanığı esmerdi. Tıpkı tıpkısına oğlu Kemal'i andıran kocasıyla butun gece yanyana yuruyerek, pazara bamya gotururken anlaşılmıslardı. Birbirlerini tanırlardı, tarla komsusuydular. Hatta su yuzunden aileleri sık sık takısır, bu yuzden de uzun sure dargın

dururlardı. Dururlardı ama, onlara neydi? Geriden geriye de olsa hoslanırlardı birbirlerinden. Cevreye belli etmemeğe calınsarak, birbirlerini gozetlerler, bakışları karsılasınca da guluverirlerdi.

İste o gece., o geceyi hicbir zaman unutmamıstı.

Ne geceydi o!

İkisi de eseklerindeydi, esekleri de yanyana, uslu uslu gidiyordu. Uc gun once gene su yuzunden tartısılmıs, kazmalar kurekler kapılıp birbirlerinin uzerine yurumustu aileleri ya, aralarında bunun sozu bile olmamıstı. Bol yıldızlı gokyuzunden, yıldızlardan, cinlerden, peri padisahlarından, olulardan,

olunduktan sonra yeniden dirilineceğinden, Sıhmus'un ermisliğinden... tam da Sıhmus'un ermisliğinden söz edilirken, eseği birdenbire urkmus, yolun ortasında cakılıp kalmıstı. Kocası, – o sıra henüz kocası değildi – eseğinden atlayıp, yardıma kosmustu. Ne yapsa bos. Esek on ayaklarıyla dimdik, yularından çekilmek değil, cıpkıyla kıcına kıcına vurulduğu halde adımını bile atmıyordu.

Sakın gozune bir seyler gozukmus olmasındı?

Ne olabilirdi?

Su olabilirdi ki, Sıhmus'tan söz etmişlerdi. Belki de Sıhmus hayvanın gozune gozukmus, ya da ayaklarını

bağlayıp hayvanı yuruyemez hale getirmisti!

<<- Olur mu?>>

<<- Neden olmasın?>>

<<- Ne yapacağız?>>

<<- Bilmem.>>

Genc adam, hayvanının kıcına kıcına vurduğu cıpkıyı elinden alırkeeen, eli eline değmisti. İkisi de bir tuhaf olmuşlardı besbelli, genc kızın cıpkı tutan elini avuclayıvermisti!

Cekmemisti elini genc kız, hatta düşünmemisti bile bunu. O kadar hazırdı. Sonra cıpkı, eseğin on ayaklarıyla dikilip kalması, inadı falan unutulmuş, genc adam guclu kollarıyla genc kıza sarılıvermisti. Dudakları dudaklarını bulmustu ilkin. Sonra genc kız, genc adamın guclu kollarında esekten alınmış, yol kıyısındaki fundalığa tasınmış, yureği carparken yere sırtustu bırakılmıştı. Hic hic karşı koymamıstı, tam tersi, boynuna sarılmıştı genc adamın. Ama isler hızla ilerleyince baslamıstı ağlamıya.

<<- Ne ağlıyorsun?>>

<<- Bilmem.>>

<<- Bana guvenemiyor musun?>>

<<- Guveniyorum..>>

<<- Peki?>>

Bilmiyordu ki niye ağladığını. Ağlıyordu iste. Yol kıyısı olduğundan mı korkmustu? Belki daha gerilere goturse, yol ustune kazık kakmışcasına diki-lekalmış eseği yularından çekip ağaçlardan birine bağlasa belki de ağlamazdı. Belki de değil, gerçekten de ağlamazdı. Cunku esek inattan vazgeçmiş, yol kıyısındaki otları otlamağa baslamıstı.

<<- Eseği bağla!>> <<- Peki.>> Bağlamıstı. <<- Burda olmaz!>> <<- Ya>>

<<- Yoldan gelip gecen olur, gorurler..>> Kucaklayıp, gerilere, gerilerdeki sık fundaların arkasına goturmustu. * <<- Dur!>> <<- Ne var?>> <<- Sonra ne olacak?>>. <<- Karım olacaksın!>> <<- Aylelerimiz?>> <<- Barışırılar, hısım oluruz...>> Kendini bırakıvermisti.

Daha sonra el ele yola inmişler, eseği bağlı olduğu ağaçtan cozmusler, genc adam kıızı eseğine bindirmiş, kendi de binmisti eseğine, yola çıktıkları sıralardakince yanyana sehrin yolunu yenibastan tutmuşlardı. Derken bir dereyi gecmeleri gerekmişti. Kızın aklına kara salvarındaki yaslık gelmiş^ eseğinden inip, salvarının orasını bol suyla yıkamıstı. Gece olduğu için bu yaslığın kan olduğunu anlıyamamıstı.

Ertesi gun genc adam gerçekten de yollamıstı anasını. Aileler arasındaki buzlar erimis, dargınlıklar, ikide

bir patlak veren su tartışmaları silinip gitmisti.

Sehre sık sık inmezlerdi. Ne yapacaklardı inip de? Sinema, tiyatro, bayram seyran bilmezler, bilseler bile

vakıtları olmazdı ki. Alev alev sıcaklarıyla yazlar, fırtınalı, ayazlı, bol yağmurlu kışlar gelip gecer, paylarına dusen avuc içi kadar topraklarından rızklarını koparabilmek için savaşırlardı da savaşırlardı. Dolu çocukları olmustu. Kızlar evlenmiş, oğlanlardan çoğu olmuş, kızlar da el oğullarının ardına takılıp, uzak uzak gitmişlerdi. Kocası olduktan sonra... bu olumu de unutamıyordu bir turlu. Onceki yıl birdenbire hastalanıp mosmor oluvermisti ki, o zamana dek çocuklarının yokluğuyla meydana birden çıkıveren yalnızlığı pek anlamamıstı. Kocası olunca anlamıstı ki, artık yeryuzunde yapayalnız kalıvermistir.

Kocası yanıbasında dolasan, evini agorasının dumanıyla dolduran erkek, kadını için dünyanın en sağlam direğidir. Erkeği çevresinde dolasan kadına çoğu zaman Allah bile vızgelir. Ama kocası oldu mu,

icini dimdik tutan direk yıkılır, tavan coker. Artık ne yapılsa, ne edilse bostur. Zaten hemen hemen hic bir sey yapılamaz. Kadın hızla elden ayaktan duser ve bunun sonucu baslar kırımağa.

Dalmıstı. Yanıbasında oğlunun esans kokusunu duyarak, dondu. Tras olmus, tatillerde giyindiği urbasını

giyinmis, kravat bile takmıstı.

– Nere oğlum?

– Gidiyorum ana!

– Gezip toz mıya mı?

– Ne sayarsan say...

Gitsindi, varsın gitsin. Çalışan genc bir erkekti, elbette gidecekti. Elini cebine atınca birkaç kurusu bulunuyordu ya! Yalnız, ayağına calı cırpı dolarsna-sındı da nerde gezerse gezsin, gonlunu nerde eğlendirirse

eğlendirsindi varsın.

Gene de zaptedemediği bir hıckırıkla oğlunun boynuna sarıldı.

Oğlu sasti:

– Ne o ana? Ne oluyorsun? Kendini cabuk topladı:

– Bir sey yok oğlum, bir sey yok.. Vardı, mutlaka vardı bir seyler! Dayattı:

– Soyle ne var?

– Bir sey yok oğlum, gecti!

– Neydi de gecti?

– Bir sey yok dedim ya..

Oğul, anasının yureğini ağzına getiren sozu soyledi sonunda:

– Soylemezsen olu yuzumu op! Yaslı kadın bir cıglık attı:

– Suuuuuus!

– O halde soyle, neden ağladın? Yaslı kadın kiris kiris guldu:

– Seni birden babana benzettim de...

Oğul da guldu. Anasını guclu kolları arasına aldı, sıktı sıktı, yanaklarını optu.

Sonra sehrin yolunu tuttu.

Ana arkasından uzun uzun, ici kabara kabara baktı. Gidiyordu. Kimbilir, belki de bir el kızıyla bulusmaya

gidiyordu sehre. Boyle bir sey varsa, yakında belki bunu da otekiler gibi yitirir, bu da el kızının ardına takılarak anasını unutturdu!

Cevreye bakındı. Oğlunun onu kucaklayıp goğsunde bastırdıktan sonra optuğunu goren olmus muydu acaba? Olmussa, boyle arslanlar gibi bir oğu-lun anası olduğundan oturu imrenmisler miydi?

Buyuk buyuk ağaclar, tarlalarda capa capalıyan

erkekler, kadınlar...

Boyle bir oğulun anası olusu kimsenin umrunda

değildi. İcini cecti. <<Huğ>> denilen kerpice evine girdi.

Guilu'yle Dortyolağzı'nda bulusup sinemanın yolunu tuttular.

Kemal bir ara :

– Sen karşı kaldırımdan git, ben bu kaldırımdan, dedi.

Gullu hemen dikildi:

Niye?

Goren moren olur belki..

Korkuyor musun?

Ben mi?

Ben!

Ben senin için..

Sen kendine bak!

Benim Allah'tan baska korktuğum kimse

yok!

Benim var mı? Benim de yok..

– İyi ya.

Sinemadan iceri girdikleri sıra baktılar ki bir alay bildik, gorduk, tanıdık. Ok yaydan cikmıstı artık. Kemal onu kapıda bırakıp giseye gitti. İki bilet alacaktı ama, akli fikri Gullu'de. İt, kopuk doluydu. Ya birisi takılır, laf atar, ya da bir yanını cimdiklerlerse?

Gise onune uzanan kuyrukta donup baktı. Yeni taranmış saçları, kırmızı tokası, yuklu goğsuyle film fotolarına bakıyordu. Kasları da oyle catıktı ki, ferahladı.

Giseye doğru yeni bir hamle!

Rahatsız baslar sinirli sinirli dondu, homurdananlar oldu. Oldu ya, uzun boyu, geniş omuzlarıyla cesaret kırıcıydı. Hani birisi yanılıp sasıp da <<- Oha!>>, ya da <<- Cuuus!>> falan dese, deyiver-seydi!

Yeni bir hamleden sonra giseye yaklaştı, iki bilet alıp, kalabalığı geniş göğsüyle yarıp, Gullu'nun yanına geldi.

Kız heyecanla sordu :

- Aldın mı?
- Ote bile gectim..
- Ver bakim..

Biletleri aldı, hayranlıkla bakmaya başladı. Bunlarla gireceklerdi içeri iste. Ucuncu girişi olacaktı sinemaya. Yüreği oyle carpıyordu ki. Kemal'in elini aldı, carpan yere goturdu. Nasırlı, kocaman el sert memeye değince genc adamın içinden sanki guclu bir elektrik akımı gecti; cekti elini. Ama kız yeniden yakalayıp, goturdu :

- Nasıl carptığına baksana! Nasırlı el göğuse bastırılmıştı.
- Nasıl?
- O bicim!

- Seninki de carpıyor mu?
- Ohoo.. soruyor musun?

Gullu eliyle carpıp carpmadığına baktı. Carpıyordu, hem de oyle carpıyordu ki! Kemal:

- Fıkara anam, diye mırıldandı bir ara.

Gullu ilgiyle sordu:

- Anan mı? Niye? N'oldu?

Kemal'in gözleri daldı. Anasının o anını hayallemisti.

- Ha? Noldu?
- Hic, arkamdan ağladı da..
- Niye ağladı?
- Beni babama benzetmis. Fıkara, benden baska hemen hemen hic kimsesi yok!
- Hani ağalarım, ablalarım var diyordun?
- Var ama uzaklardalar., beni gozunden ziyade sever. Kemal demez mi, ağzından uc bes Kemal dokulur!

Gullu, genc adamın elini avucları arasına alıp, kulağına fısıldadı:

- Kaynanam, hı?
- İallah.
- İallahı masallahı yok. Kaynanam, evet!
- Peki peki, kaynanan..
- Onu evimizin bas kosesine oturtacağım, elini soğuktan sığağ vurdurmıyacağım, her isi kendim goreceğim...
- İyi ama, o bas kosedede oturamaz ki!
- Niye?
- Bahcede sebzelerle uğrasmaya alısmıs da ondan..

- Onun isini ben gorursem ya?

- Goremezsin ki!

- Neden?

- Bahce islerinden anlamazsın!

- Bellerim.

- Zor. Bahcecilik cırcır'lara benzemez. Capa capalamak, olunca urunu devsirmek, pazara goturup satmak... En iyisi biz, anamdan ayrı otururuz. Sehirde, fabrikanın ordaki memur, usta evlerinden birinde, iki oda, bir mutfak, kutu gibi bir evimiz olur. Perdeli...

Sozunu heyecanla kesti:

- Perdelerini ben islerim!

- Nasıl istersen.. Hafta tatillerinde giyinir, kusanır, anama gideriz. Et de gotururuz. Anam oyle guzel ciykofte yuğurur ki..

- Ciykofteyi cok severim ben. Bizim Bosnaklar bilmez. O kadar ettim belliyemedim. Yuğurması zor.

Anan bana belletir değil mi?

– Belletir.

– Sonra?

– Ne sonrası?

– Evimizi anlatıyordun..

– Anlatıyordum ya...

Durdu. İçinde sanki bir lamba kısılivermisti, yuzu hafifce golgelendi.

Gullu kolundan sarstı:

– Niye anlatmıyorsun?

– Aklıma sey geldi..

– Ne?

– Usta canım, Muhsin usta!

Gullu, Muhsin ustayı uzaktan tanırdı. Aynı mahallede, aynı avluda oturuyorlardı. Bekardı. Ama kimsenin karısında, kızında gozu yoktu. Dolu kitapları vardı. Bos zamanlarında kitap ya da gazete okurdu.

Birinde annesinin disi fena ağrımıştı da, komsular, <<Muhsin ustaya gidin, o keser>> demislerdi.

Annesiyle

cekinerek gitmislerdi. Adam gene de kitap okuyordu. Onları gorunee ayağa kalkmış, yer gostermiş, hai hatır sormuştu. Annesinin disi fena ağrıyordu. Ne yapmış, ne etmişlerse ağrıyı dindirememişlerdi. Usta dinlemiş, uzun uzun dinlemiş, sonra teneke bir kutudan beyaz bir hap vermisti. Ceyrek saat icinde dis ağrısı gecivermisti. Gullu sordu :

– O senin ustan mı?

– Yok canım, dedi Kemal. O da benim gibi yağcı. Yalnız, benden eski olduğu için, aldığı saat ücreti daha çok. Bir de okumus. Okumusluğu siyaset ustune. Bilmediği yok. Karsısına kim çıksa bas edemiyor.

Ama, bizim fabrika Allahlık. Okumussun, okumamışsın bir. Okumamışlar daha da çok tutuluyor. Neden dersin, okumusalardan idareciler cekinir. Oku-mamışlardansa aftos piyos. Okumusalara kul yutturamazlar,

okumamışları cekerler idareye, dan dun etti mi pata kute doverler, kesesine kalır!

Gullu daldı. Bir Hacı Ali efendi vardı, iplikane katibi, iriyarı, pehlivan gibi bir sey. Kafası kızdı mı, değil erkekleri, kadınları, kızları bile doverdi.

– Ne dusundun?

– Bizim Hacı Ali efendi aklıma geldi..

– Kadınları bile dovermiş hı?

– Onu dusunuyordum.. Birinde Giritli Hatice'yi dovduydu ki, gok curuk icinde kaldıydı kızın her yanı. Pis. Kıza boyle boyle demis, kız yanasmamış. Vay sen misin yanasımıyan? Bir bahane, kızı odasına cekip... Kemal!

– Hı?

– Sen de ustabası olabilirsin değil mi?

– Muhsin ustanın yasına gelince olabilirim ama, yaparlar mı bakalım?

– Niye yapmasınlar?

Basını hınca salladı:

– Gaddar olmak lazım. Ben olamam. Olmak istemem!

– Olursan senden ayrılırım zaten..

– Olamam ki!

– Diyelim ki oldun, gaddar da olmadın., o zaman bayramlarda herkes bize gelir değil mi?

– Yalnız fabrika sahibiyle mudur gelmezler.

– Biz mi onlara gideriz?

– Usul oyle.

– Yalandan gider, sonra evimize doneriz. Bize gelecekleri bekleriz değil mi?

– Tabi.

– Kapıcılar, kontrollar, ustalar hep gelirler..

– Gelirler.

– Avratları?

– Avratları da.

Gullu heyecanlandı. Akpak yuzu pembeleste:

– Bana hanımefendi derler., hanımefendi, esinize soyleyin de lutfen... hemen peki demem!
– Deme.

– Sen isten gelirsın, sana soylirim..
– Ben kızarım ilkin. Gullu'nun akli gitti:

– Bana mı? Kemal guldu :
– Sana ama, yalanciktan...

Genc adama kedi gibi sokuldu, ovucuyla kolunu oksamağa basladı:

– Bana kızma, bana hic kızma emi?
– Yalanciktan canım, bizim bas ustanın yaptığı gibi. Yoksa sana kızabilir miyim hic?
– Kızma. Babamdan, ağamdan cok cektim. Kendi evimde hanımefendi olmak istiyorum!

Gozleri daldı.

– Radyomuz olmalı, karyolamız, aynalı dolabımız...

Hırslanıverdi:

– Herkes bana imrenmeli, kıskanmalılar beni, arkamdan atıp tutmalılar ama, yuzume karsı...
Gozune ağabeysinın yakın arkadaşlarından biri carpmıstı. Kemal'in kolunu bırakıp cekildi azioık:

– Kor Tahir!

Kor Tahir, ağabeysi Hamza'ya cırcır'larda calısrđı. Gullu onu da ağabeysi gibi, hic sevmezdi. Hatta birinde yolunu kesmis, <<– Kız>> demisti, <<Toka ile gıcırtı sakız gonderdim, niye bosverdin?>>

Gullu gene kaslarını oyle bir catmıstı ki, Kor Tahir urkmus, sonra kendini toplıyarak: <<– Peki>> demisti, <<belle bunu!>>

Sormustu Gullu:

<<– Nolacak?>>

<<– Belle. Biriyle konusurken gorurum elbet bir gun seni..>>

<<– Ost, kor it!>>

Cekip gitmisti.

Makinist Kemal butun bunları bilmiyordu ama, Kor TahirM tanıyor, suyatmaz, itin biri olduğunu yakından bildiğı için de hic sevmiyordu. Birinde isten cıkmıslardı. Kor Tahir onden gidiyordu. Birbirini kesen sokaklardan gecerken, Tahir birden kucu-ouk bir cocuğun elinden elmasını kapıp kacmıstı da, bisikletini ardından surup yakalamıs, elmayı elinden zorla cekip almıstı. Kemal'den baskası olsa vermez, gerekirse bir elma için karsısındaki adamı cekip vurabilirdi.

Gullu'yu sahin gibi yedeğine almıs, Kor Tahir'e sert sert bakıyordu. Kor Tahir'in gozunden kacmadı bu. Gullu:

– Pis, dedi. Maymun suratına bakmadan... beni gorduyse yandım!

– Niye?

– Hamza'ya yetistirir hemen!

Kara, kuru, kırbac gibi ama sağlam Tahir'i gozleriyle uzun uzun izledi. Ser, bela, lanetin biriydi. Durusundan, bakısından kavgacılık akıyordu. On sıraların orda durmus, sinemanın icini gozden geciriyordu. Sonra gecip sıralardan birine oturdu.

Gullu iyice huylanmıstı:

– Gordu mu beni acaba? Kemal sinirlendi:

– Belle ki gordu. Nolacak?

– Hic Kemal, kızma. Hamza'ya yetistirir de..

– Yetistirsın!

– Ağzını bozar..

– Bozsun!

– Bozsun olur mu? Ben de bozarım. O bana, ben ona. Derken vurur. Benim ellerim armut toplamıyor ya, ben de ona!

*– Sonra?

– Sonra babam girer araya..

– Baban cok simartıyor onu galiba?

– Coook. Oyle kızıyorum ki!

– Kime?

– Babama da, ağabeyime de. En cok da babama. O oğlanın oyle sirnek olusu hep babamın yuzunden.

Pis. Simdi de mudurun avradını yakalamıs!

Kemal guldu. Gullu pirelendi:

– Niye guldun?

– Niye guleceğim, onu yakalamak marifet mi? Kadın parlakçı. Parlak birini gormesin, gordu mu, tamam. Kancayı oyle bir atar ki, istesen de kurtulamazsın. Senin Hamza gibi nice niceleri onun defterinde kayıtlı., sen onu bunu bırak ya, babanın dort avradı olduğu doğru mu?

Gullu utanarak:

– Doğru, dedi. Dort anamdan on bes, yirmi çocuk. Hepimiz çalışırız, babam elimizden ceker alır. Bes Hamza'dan almaz. O, kendi gençliğine benziyormus sozde., simdi simdi ben de kazancımı vermiyorum ona!

– Niye?

– Niye verecekmişim? Onun eline gecen para kimin eline geçer? En biri, elcilikten alır her yıl dünyanın parasını. Muzaffer bey var, büyük çiftci, dağ tas, toprak onun. Binlerce donum ekiyormus her yıl. Cocukken giderdik pamuk taplamıya, hatırlıyorum, dağ tas pamuğa keserdi. Ondan avuc dolusu para alır her yıl ama, hepsi kendine kalmaz. İrgatlara avans dağıtır. Babam gene de safadamdır, kızmam ona pek. Asıl Resit var, berber Resit., babamın akıl hocası o! Cin mi cin. Bir de suratsız ki, eh...

Birden ısıklar sonunce kesti. Sinema baslamıstı. Gene de mırıldandı:

– Bugun cumartesi, Giritli'nin orda cekiyorlar-dır gene kafaları!

V.

Rakı masasında beslesmislerdi.

Besinci adam, elci Cemsir'le ırgatbası Memo'nun her yıl pamuk tarlalarına capa ırgadı denklestirdikleri büyük çiftci Muzaffer beyin yeğeni Zaloğlu'ydu!

Asıl adı Ramazan olan kırksekiz kiloluk bu sıska gence Zaloğlu adı, herkesi yadırgatan palabıyığı, belindeki pusu denilen Trablus kusağı, kulot pantolonu, cizmeleri, hiçbir isine yaramadığı halde belinden

eksik etmediği toplu tabancasından oturuşdu.

Dayısı Muzaffer beyden baska kimsesi yoktu. Adana'nın Sinekli park'ında tek basına esrarlı cıga-ra ictiği geceler çocukluğunu hatırlar, ağladığı bile olurdu.

Dedesinin arı kovanını hatırlatan zengin konağında gecmisti çocukluğu. O gunleri simdi bir dusmuscesine

hatırlıyordu. Besili kocların kesildiği, ku-

pa landonların hatırlı konuklar tasıdığı, sağlıklı usaklarla hizmetci kızların merdivenler inip, merdivenler çıkarak hizmet gorduğu, kileri zahire cuvallarıyla ağız ağıza dolu gunler gecirmisti.

Simdilerdeyse, ucsuz bucaksız tarlalarından gelen kazancını Nis, Montekarlo kumarhanelerinde, Paris kafesantanlarında avuc avuc yiyen dayısının çiftliğinde zavallı bir katip parçasıydı. Kahyalardan izinsiz bir guverein bile kesemezdi. Cunku, sulalesinin tekmiil «Menkule ve gayri menkule»sini «Bir suretle» mülk edinen sefiş dayı, yeğenini zerreee sevmez, surda burda cart curt edisi kulağına calındı mı, kuplere biner, o ofkeyle de oğlanı ele gecirdi mi, tekmeleri altında ezer, ezerdi.

Boyle olduğu halde, Zaloğlu için tek dayanak, oğunmelerine tek vesile gene de dayısıydı. Kafayı cekti mi, pireyi deve yaparak baslardı. Hele meelis kıvamında, dinleyicileri de dalga gectiklerini belli etmiyorlarsa, Zaloğlu'nun konusmasında ne hedef kalırdı, ne de nisangah!

Meclis, istediğince, tam da kıvamındaydı.

Cemsir'le Memo yarı ortak gozleriyle sadece dinliyorlardı. Hamza'ysa oldu bitti bayılır, biterdi

Zaloğlu'nun konusmalarına. Berber Reside gelince... o, kos dinlemekteydi!

Zaloğlu'nun sustuğu değil de, konusmasına nokta koyduğu bir sıra, Hamza :

– Sonra kardas? diye sabırsızlandı. Zaloğlu yumruğunun tersiyle kaba bıyığını sıvazladıktan sonra, konusmasının ardını getirdi:

– Sonra, dayımdır ofkelenir, lan pasa der, at vaziyetini karsımda!

«Pasa» dediği de hani oyle ayın uyun (*) pasalardan değil haa, Sultan Hamit pasası ki, goğsu möğsu tekmiil nisan dolu! Pasadır bu sozleri yemez. Hık

(*) Ayın uyun : Rasgele, beribenzer.

mık.. dayımdır iskemleyi kaptığı gibi pasanın kafasına patlatınca, pasadır soluksuz yıkılır, anide!

Kadehine sarıldı, bostu. Rakı sisine el attı, o da bos. Kan canağına donmus gozleriyle kebapçı dukkanını taradı. Onlardan baska kimseler kalmamıstı hemen hemen. İckili yerlerin saat on birden sonra kapandığını bildiği halde, gene de seslendi:

– Bak hele heey, hısım!

Koca gobekli dukkan sahibi, hesap isteyeceklerini sanarak, altın dislerini gostererek kostu :

– Emret Ramazan bey! Bos siseyi uzatti:

– Dolusunu getir sunun!

Sisko Giritli'nin aklı gitti. Ellerini ovalıya ovalıya, kınla dokule ozur diledi. Vakit çok gecmisti. Bekci uctur geliyordu. Bu kez de gelirse... yoksa ne kıymeti vardı? Onlar için can fedaydı, basının üstünde yerleri vardı ama, biliyorlardı ortalığın sıklığını...

Fital gibi sarhos Zaloğlu directti:

– Sunun dolusunu getir Giritli!

– Ramazan bey, vallahi bildiğiniz gibi değil. Resmen tebliğ ettiler, saat on birden sonra acık goruleeek ickili yerler derhal kapatılıp muhurlenecek!

– Sana sunun dolusunu getir diyorum!

– Ramazan bey, ekmeğimle oynıyacaksınız..

– Sunun dolusunu lan, fazla laf istemiyorum! Kebapçı ne yapacağını, ne türlü davranacağını sasırmıstı. Verse bir bela, vermese iki. Cemsir, zom olmuscasına yarı ortuk gözleriyle besili bir sığırı hatırlatıyordu. Zaloğlu'yu onlemek soyle dursun, cekismenin bile dışında gibiydi. Berber Resit'se yukarı tukurse bıyık, aşağı tukurse sakal. En iyisi karısmamaktan yanaydı ki, Hamza'nın tepesi attı. Koskoca bir

Muzaffer beyin, ağzından yağ bal akan yiğene karşı bu ne terbiyesizlikti? Masaya bir tekme, su bardakları, tabaklar, siseler dukkanın betonunda san-

gırtıyla parcalanırken, Zaloğlu tabancasına tam el atmıstı ki, kapıda iriyarı bekci peydahlandı. Zaloğlu, bekciye soyle bir baktı, tabancayı çekmekten vazgeçti. Vazgeçti ya, cekse ne lazımgelirdi yani?

Muzaffer

beyin yeğeniydi bugüne bugün. Pasaların kafasında iskemle parcalamış bir dayının yeğeni, bes kurusluk

bir bekciden mi çekinecekti? Dayısı duyarsa ne derdi sonra? Yazıklaaar olsun demez miydi? Ben ki pasaların tepesinde iskemle parcalamış bir insan olayım da, benim yeğenim bir bekciye söz geciremesin!

Dayısını hatırlatan bir calımla :

– Bekci, burya gel!

. Ufacık adamın calımı, bekcinin tuhafına gitmisti, guluverdi.

– Gelsene lan burya! Bekci yemedi:

– Lazımda sen gel! '

– Sana gel diyorum!

– Sen kim oluyorsun da ayağına gelecekmi-sim?

Kim mi oluyordu? Kim oluyordu ha? Dedesi, dedesinin arı kovarı gibi isleyen konağı, kurban bayramlarında sıra sıra boğazlanan besili kocular, konuk taşıyan kupa lando'lar, dayısı, dayısının koc bıyığı, pasa'nın kafasında iskemle parcalayısı... butun bunlardan sonra hala kim oluyordu ha?

Berber Reside:

– Git, su hırta kim olduğumu anlat! dedi.

Gözleri burun kokune akmışa benzeyen kırs kırs Resit, herhangi bir olay çıkıp, gece yarısı polis karakollarına dusmekten çekindiği için, kostu.

– Kurban olurum sana bekci efendi, diye cnu kıyıya cektı. Uyuma. İsimizi bitirdik, gidiyorduk. Zatinız geldiniz. Yoksa size karşı...

<<Zatinız>> sozuyle tava gelen bekci:

– Kim o? diye sordu.

Berber Resit bir cırpıda dayısını falan anlatıver-di. Bekci duymustu Muzaffer beyi ama, onun kim olduğunu biliyor muydu o yumruk kadar adam? O soylu kisiyse, bekci ondan geri mi kalırdı? Buraya Malatya'dan surgun edilmisti bugüne bugün. Niye? Ağalara, beylere kavuk sallamadığından! Ve de sallamazdı!

Ağa oldular, bey oldularsa Allah olmadıardı ya!

– Dusmez kalkmaz bir Allah. Biz de hanedan yerdeniz, benim babam, dedem de beydi, hem de beylerbeyi!

Berber Resit, bekcinin sırtını oksadı:

– Beylerbeyi, Cengelkoy, Vanıkoy... bilmem mi?

– Nedir bildiğin?

– Hanedan yerden olduğun..

– Beni tanır mısın?

– Tanımıya luzum var mı kurban?
– Tanımıyorsan nasıl bilirsin hanedan yerden olduğumu?
– Bir insanın sıfatı belli eder. Bıyığın, bakışın, pehlivan yapın...
Bekcinin bıyıklarının ucu titriyordu ofkeden ama, yatıstıverdi birden. İnsanın sıfatından belli olurdu soyu soppu, doğruydu.
– Beysin, beyoğlu beysin hem de. Madem bey-oğlu beysin, bey beye saygı gosterir, bey beyin hatırını sayar, beyzade beyzadenin dilinden anlar. Hos gor, kafayı bulmus, yumruk kadar adam mesela., su pehlivan yapınla ona uyacak değilsin ya! Hem ne? Bir tıkat atsan yarısı bosa gider mesela...
Bekci yumusamıstı:
– Senin gul hatırın için bu seferlik...
– Yasa!
– Yoksa o iti serefsizim posta eder, gotururdum!
– Bilmiyor muyum? Sen bir kanun temsilcisi-sin mesela...
– Anlat ona, cart curt herkese sokmez!
– Anlatırım..
– Senin hatırın için gidiyorum, bir daha gelince dukkanı kapanmıs bulmalıyım!
– Emrin can bas ustune!
Bekci çıktı. O kadardı iste. Yeni gelmişti buraya ama, yakında öğretecekti herkese ne adam olduğunu! Duduğunu çıkarıp kuvvetle otturdu.
Resit masaya dondu.
Zaloğlu hala alıp veriyordu. Elleri arkasında, sordu :
– N'oldu? Berber Resit:
– Hic canım, dedi, n'olacak? Sepetledim gitti.
– Kim olduğumu anlattın mı?
– Bak hele bak..
– Safak attı mı enayide?
– Hem de nasıl! Zaloğlu gene de icini cektı:
– Ne fayda, bırakmadınız ki., bir bıraksaydınız, onun İsa'sını Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini İskender'in askeriynen...
Hamza cosarak bir nara attı:
– Oooof Allaaaaaaaaah!
Kebapcıyla Berber Residin akılları gitti. En cok da Residin. Bekci yakınlarda olabilir, duyup gelebilirdi. Gelinee de isler Arap sacına doner, politikasının ipliği pazara cıkardı ki, sonu karakolda biterdi.
Tam bu sırada Hamza ortaya bir fikir attı:
– Bakın hele., kiloluk bir rakı alıp, bize gidek mi?
Zaloğlu'nun gozleri parladı. Resit, Cemsir'e baktı. Cemsir hep o besili sığır ağırlığı icinde dunyadan habersiz, dikilip duruyordu.
Hamza :
– Kardas be, dedi kebabcıya, bize sendeki kiloluk rakılardan bi dene, meze muze de yap cat, sar bir kağıda... oldu mu?
İc cebinden uc on liralık çıkarıp tezgahın ustune attı.
– Bu paradan hesaplarımızı da al. Artık ziyade kalırsa yarın anlıyon ya?
Kebabcı, kurtulusun verdiği sevinle istenenleri yapmak uzere giderken, Hamza, Zaloğlu'ya sokuldu, koluna girdi.
Zaloğlu :
– Lakin, dedi.
Hamza ardını bekledi, gelmeyince sordu:
– Ne lakini kardas? –| Birsey yok. Usteledi:
– Essah (*) ne var?
– Valla birsey yok. Hamza kuskulanmıstı:
– Var, dedi. Anam avrachm olsun var birsey. Soyle ne var? Benden gizli mi? Sen kardasmı fos mu beluyon? Senin uğruna olmiyenin anasının donu basına be!

Zaloğlu derin bir iç gecirdikten sonra, Berber

Reside söyle bir baktı:

– Ah Resit emmi ah, bırakmadın ki onun bekci gibi Allahını, kitabını sasırardım!

Resit kostu, obur koluna girdi:

– Seni değil, bekciyi düşündüm Ramazan efendi. Cahil fıkara, dururken kafası gozu kırılacak! Hem canım siz kiiiiim, o kim? Koskoca Muzaffer beyin yeğeni mesela... el alem ne der? İki paralık bir bekciye uymus demez mi? Size yakısır mı? En biri dayın! Duysa ki yeğeni bes kurusluk bir bekcinin ka- (*) Essah : Sahi, gerçek.

fasını gozunu... hı? Yazıklaaarsun benim yeğenime demez mi? Ben pasaların kafalarını parcaladım--dim, yeğenim bekcilerin. Yakısık alır mı? Hamza :

– Doğru, dedi. Uyduğun söyle beri benzer bir adam olmalı!

– Hem beri benzer olmalı, hem de... kullar gibi yalvardı serefsizim. Aman dedi, ben ettim siz etmeyin!

Zaloğlu'nun gözleri güldü :

– Demek dayımı duyunca?

– Ayın beyin (*) oldu tekmi!

– Her kusun eti yenmez diyeydin!

– Demedim mi?

– Dayımın pasayı bir sandalyede yıktığını?

– Bak hele bak. Demedim mi?

– Ne dedi?

– Ben kirisı kırımı oyleyse dedi, kırdı.. Rakıyla mezeler sarılmış, hazır. Dukkandan çıktılar.

Yıldızlarla dolu, pırıl, pırıl bir gece vardı. Güçlü ay, sakin gecenin içindeki damlan, catıları yas yas parlatıyordu.

Ucu ondan yuruyorlar, Cemsir'le Memo arkadan gidiyorlardı.

İsci mahallelerine sapan camurlu, dar sokağa girdiler. Elektriksiz sokak, kohne tahta perdelerle çevrili harap evler kalabalığının arasında uzuyordu. Karanlık pencereleriyle evler çoktan uykuya varmışlardı.

Bir ara cılaya gelen (**) Hamza muthis bir nara attı :

– Ooooooooooof Allaaaaaaaaaah!

(*) Aym beyin : Ters mers olmak, beyninden vurulmuş donmek. (**) Cılaya gelmek : Cosmak, keyiflenmek.

Mahalle sanki kulak verdi naraya, silkindi sonra. Oksurukler duyuldu, uzaklarda da bir bekci duduğu... Naraya uyanan Gullu, kulak verdi: Tamam, ağa-beysiydi. Gene zilzurna geliyordu. Hic yoktan mesele çıkarır, cart curt ederdi o kafayla. Allah kahret-sindi, kahretsindi böyle yaşamayı. Uykunun en tatlı bir sırasında uyanmaya ne zoru vardı? <<– Calıs, calıs, calıs., itler dursun, sen durma. Tam uykuya bayıldığın sıra...>>

Sesler yaklaşıyordu. Kulak verdi: Dort bes kisinin yaklasan ayak sesleri, paldır kuldur konuşmaları... geliyorlardı, sağlama onlara geliyorlardı. Ey-vaaah, bu saattan sonra bir de sarhos avutmaya kalkarlarsa

halleri dumandı!

Yanıbasında uyumakta olan annesini durttu. Kadın bütün hafta, her gün oniki saat cırcır'larda çalışmak, paydosta eve gelip caması yıkmak, tahta silmekten yorgun, olu gibi yatıyordu. Nara yakınlarında tekrarlanınca, Gullu'nun telası attı. Annesini daha kuvvetle sarstı:

– Anne, anne kız, anneeee! Kadın :

– Hıh?

Yorganı atıp, sıcradı. Genç yasında kırmaya başlamış, yorgun ama güzel, akpak bir kadın yuzu uykulu gözlerle kızına halsizce baktı:

– Ne var? Gullu :

– Seninki geliyor, dedi. Yatıyorum ben, gebe-riyorum uykusuzluktan zati.. Sorarsa, uyuyor, uyandırma, de!

Devrilip, yorganı tepesine çekti. Kadın, oğlunun pencere onunde patlıyan son narası üzerine uyku sersemliğinin içinden sıyrılıp.

fırladı. Zaten kapı onune gelmişlerdi. İdare lamba-siyle kosuncaya kadar, kapı tekmelenmeye başlamıştı

bile.

– Geldim oğlum, geldim!

Kapıyı açtı. İdare lambasının hafif ısığı bes kisinin sarhos yuzlerini aydınlattı. Gene Hamza :

– Bu kapı niye gec acılıyor lan ana?

Bir seyler soylemek, kapının gec acılma nedenini belirtmek istediye de, dinleyen olmadı. Hamza :

– Buyrun, dedi. Ramazan efendi, buyur! Zaloğlu serili yatakları gormustu, geriledi:

– Rahatsız ettik yahu, ayıp ettik.. Kolundan cekti:

– Tekmil hikayeymissin.. rahatsızlık ne kelime? Alttarafı karı, kancık takımı. Adamdan mı sayıyon karı kancık takımını? Evin gibi buyur, cekinme Alla-hını seversen...

Cemsir'e soz kalmıyordu oğlundan.

Bes erkek, camurlu ayakkabıları, rakı, mezeleri, les gibi anason kokan soluklarıyla odaya paldır kuldur doldular. Hamza, bacısının yatmakta olduğunu gorunce, anasına sertce dondu. Meryem, oğlundan .
cok

korkardı. İsi anladı. Kızının yatağına gitti, comel-di. Sesini namahreme duyurmamaya calıarak bir seyler fısıldamaya, kızı sarsmaya basladı. Gullu'nun ofkesi zaten ustundaydi. Gece yarısı, uykunun en tatlı zamanında yatağından kalkmaya ne zoru vardı? Ağası, babasıysalar Allah değillerdi ya. Ekmeğini de onlar vermiyorlardı ustelik!

Gel gelelim ana'nın akli gidiyordu.

– Kızım, Gullu'm, kurban olim kalk! Kalkmıyacaktı, kalkmıyacaktı, kalkmıyacaktı iste!

– Allahını seversen kalk Gullu, kalk yavrum! Hamza fırladı. Gullu'nun yorganını tuttuğu gibi cekip aldı, kıyıya fırlattı. Bir an kızın kaymıs etekleri altında bembeyaz bacakları gorundu. Zaloğlu'nun Al-lahı sastı. Simdiye kadar boylesine guzel bacak gormediğini sanarak, yureği hızlı hızlı atmaya basladı.

Gullu yataktan fırlamıs, ağasının ustune atılmıstı

– Ver yorganımı, ver be!

– Kız bana baak...

– Bakıyorum, ne var?

– Misafirlerin onunde kazık gibi yatılır mı?

Ayıp!

– Ayıpsa bana, ver yorganımı!

– Gullu, bana bak...

– Bakmıyorum iste!

– Belle bunu amma, sorarım sana bilmiş ol!

– Sorarsın, heye, sorarmıs. Ver yorganımı!

Araya berber Resit girdi. Yorganı alıp kızı verirken, Hamza'ya :

– Sen misafirlere bak, dedi. Ama Hamza fena bozulmustu :

– Eh ulan Gullu, belle bunu. Misafirlere dua et. Senin Allahını, kitabını...

Resit ağzını eliyle kapatmasaydı soğup sayacaktı. Sonra Gullu'nun yanına comeldi. Meryem de comelmıstı. İkisi iki yandan kızı yatıstırdılar. Gullu aslında yatısmamıstı. Ne zorunaydı, ne zoruna?

Misafirse

misafir, onun misafiri değillerdi ya! Evleri meyhane miydi?

Zaloğlu buyulenmiscesine gozlerini kızıdan ayıramıyor, kucaklamak, opmek opmek, sıkı sıkı sarmak geciyordu icinden. Ne kızdı ya! Yatağının kıyısına ilismis, berber Resifle anasını dinliyor, aldırıs etmiyordu. Kasları iyice catıktı. Tam, tam istediği gibi bir kız. Avrat dediğin, sırasında boylesine yiğit olmalı.

eli silah bile tutmalıydı. Bu oyleydi iste. Bunun eli silah da tutardı, bıçak da. Boyun eğmiyordu. Feleğe minneti yoktu, takmıyordu ağa mağa!

Birden kendine geldi. Millet kadehlerini kaldırmıs, tokusturmak icin beklıyordu. O da aldı, tokusturduktan sonra, kadehini Gullu'nun serefine diple-di.

Gullu bir kıyidan, sofradakilere ofkeyle bakıyordu. Zaloğlu'nun koca bıyığı, kusağı, cizmeleri, kulot pantolonu tuhafına giderek gulesi tuttu. Soyтары mıydı ne? Yumruk kadar adamda kocaman, koc bıyık, kocaman kocaman cizmeler. O ne? Ona mı bakıyordu ne? <<– Deert!>> dedi icinden. <<Bıyığa hele. Su da kendini adamdan sayıp bıyık bırakmış. Cizmeye hele cizmeye.. Solucan suratlı!>>

Zaloğlu'ysa, kızın, catık kaslarına karsın, kendisine alttan alttan bakması hosuna gidiyordu.

Costu. Kadehine rakı koydu, hic gereği yokken serefe kaldırıp dikti. Kadehini Gullu'ye bakarak kaldırmıs,

dikerken de goz kırpmıstı.

Gullu <<- O ne?>> dedi icinden, <<kime goz etti o? Bana mı? Bok suratlı. İ... yılısıyor.. Senin bu yılıştığını

Kemal gormeli simdi, it! Sen Kemal'in kesip attığı tırnak olaman be! Kemal senin gibileri ot diye yer...>> Hamza, Zaloğlu'nun bosalan kadehini hemen doldurdu. Zaioglu'ysa, gozlerini Gullu'den ayırmıyor, kızın bakısını hayra yorarak, umuda dusuyordu. Hani boyle boyle diye acsalar da, kız <<Heye>>, yani evet dese... olmayacak ne vardı? Dayısına yalvarır, yaka-rır, ayaklarına kapanırdı. Cemsir'ih eline uc bes sıkıştırırlar, kızı ceker alırlardı. O zaman oyle iyi olurdu ki! Sehre mehre tobe inmezdi. Ciftliğe yerlesir, ickiyi, kumari, esrari, afyonu da boslardı. Dayısı... oyle ya, soylu değil diye istemezse istemezdi. <<- Bunca soylu kız varken circirlarda calısan bir kız

alınır mı lan?>> derdi belki de. Desin, eline ayağına kapanır, <<- Dayım dayım, kurban olim dayım. Ocağına dustum!>> derdi be. Daha olmazsa araya...

Kafasında simsek caktı: Evet daha olmazsa, dayısının ciftcibasısı Yasin ağayı araya kordu. Dayısı Yasin ağanın sozunden tobe çıkmazdı. Yasin ağa ne derse ciftlikte o olurdu. Yasin ağa, ta dedesinin zamanından beri ciftlikteydi. Tamamdı, tamamdı canım. Yarın ciftliğe giderken Yasin ağanın hoslanacağı birkac da kitap satın alır, gotururdu Yasin ağaya. Gece-ieri okur, tam tavına gelince de acardı meseleyi.

Aklından, Ulucami'nin, belediye helası bulunan aralığı gecti. Bitpazarı gibi bir aralıktı burası. Kuka, necef, adi tas tesbihler, hacıyağları, boy boy, cins cins ağızlıklar, tahta, fakfon, teneke tabakalar, yedi delikli nazar boncukları, Mekke tasları, kece, orme yun kulahlar ve kapakları gozalıcı, parlak renklerle kitaplar, din kitapları... Arap harfleriyle <<Malumat-ı diniyye>>den, <<Menakıb-i peygamber?>> ve <<Kısas-i

enbiya>>, <<Kan kalesi cengi>>nden <<En guzel mektup numunelerine dek cesit cesit kitaplar...

Aralığın hela kokulu havasına bazan gunes kes-kinlemesine vurur, kel, kor, topal dilencilerden, yağız cehreli patoz ırgatlarına dek omuz omuza bir kalabalık kaynasır dururdu.

Zaloğlu yarın buradan birkac kitap alacaktı Yasin ağaya.

Berber Resit demindenberi hic sezdirmeden Zal-oğlu'ya bakıyordu gozucuyla. Oğlan amma da dikmisti gozlerini kızı ha! Dikmisti, hoslandığı da belliydi ya, kız onun yanında deve gibiydi. Bıyığı, cizmeleri, belindeki pususu, tabancası falan hayaydı kızın yanında. Gullu onu bir tutusta cocuk gibi ofeler, gerekirse yerden yere calardı. Boyle bile olsa, ner-den baksan bir kız'dı. Kız dediğin de neydi? Erkek kısmının zevk aracı! Kadınların guzellikleri erkekleri icindi. Sonra, erkeğin guzeli, cirkini, yakısıklısı, ya-kısıksızı da olmazdı. Erkek erkekti, kadın da kadın. Oğlan gercekten kızı abayı yakar da is kıvamına girerse, Cemsir bir iki demez, kızını bu ufaktefek ama soylu delikanlıya veriverirdi. Vermeliydi de., kız birden boy atıp gelismis, gemi de aziya almıstı. Bir kız boy atıp, gemi de aziya aldı mı, onu ne yapıp yapıp el oğluna vermeli, evde daha fazla tutmamalıydı. Zaten harıl harıl calısıp, para da kazansa hayrı yoktu. Babasına on para olsun vermediğini Cemsir kac kez soylemis, kızıdan yakınmıstı: <<-İt, itoğlu itin kızı. Kazanıyor kazanmasına ya, koklatmıyor. Eskiden boyle değildi. Simdi asi oldu. İbiği mi kızardı ne? Munasibini bulsam, kuyruğuna calıyı kıstırıp dehli-yeceğim!>>

Cemsir rakısını yudumlarken, Gullu'nun kabadayı kız olduğunu dusundu. Kabadayıydı ama, karı, kancığın kabadayılığından ne olacaktı? Bir kız, ya da karı kabadayı mı? Onunde de, sonunda da Genelevlere dusebilirdi. Onun icin, yol yakinken Ramazan efendi'nin aklını celip, su isi bitirmeliydiler. Oğlanın kızı yılısık bir isaretini yakaladı.

Oğlan calmadan oynamağa baslamıstı bile. Besbelliydi ki kızı abayı yakmıs!

Cemsir'e baktı. Ohoo... onun dunyadan haberi yoktu. Memo'ya yaslanmıs, sızımıstı bile. <<- Allah-lık!>> diye gecirdi. <<Herif gittikce hampolasıyor. Ye, ic, yat, kalk., sisiyor boyuna. Dunya yansa icinde hasırı yok!>>

Hamza bosalan kadehleri yeniden doldurdu.

- Haydi serefe!

- Serefin vaar olsun..

- Nur ol arkadasım...-

- Diline sağlik...

Zaloğlu'nun gozleri hep gullu'de. Oğlanın abayı iyice yaktığını anlıyordu Resit. Hani dayısı da bir razı gelse, soyluluk soysuzluk filan diye tutturmasa... ulan tadından yenmezdi be! Koskoca Muzaffer beyin yeğenine varmak ne demektir Gullu icin? Bırak Gul-lu'yu, kendilerinin bile ekmeklerine yağ surulurdu. Butun mesele, oğlanın sarhos kafayla kızı bitip, ertesi gun ayıhınca unutmamasındaydı. İyi ama, kız beğenecek miydi bakalım oğlanı? <<- Ana, baba beğendikten,sonra kızı bok yemek duser! Kız da kim oluyormus? Benim kızım olmalı da, benim beğenip verimkar olduğuma omuz silkmeli! Aliahımı inkar ediyim, onu lokma lokma doğrarım!>>

Gozleri Gullu'ye kaydı: Entarisinin eteğiyle oynuyordu. Resit hayra yordu bunu. Bir kız, yadırgıların bulunduğu bir mecliste, gozlerini onune eğip eteğiyle oynadı mı, yadırgılardan birine gonlu kaydı demekti. Yadırgı olarak kim vardı medislerinde? Zal-oğlu! Ust yanı babası, kardası, Memo, Resit emmisi. Ustelik demindenberi oğlan isaret ustune isaret geciyordu kıza. Kız'dı nerden baksan. Gonlu kayıverir-di. İnsallah kaymıstı da, icine ates duser, o atesle...

Sinemayı dusunuyordu oysa Gullu. Oğlanın kızı tam optuğu sıraydı iste. Kemal de nasıl kolunu beline gecirip sıkmıstı! İcinden sanki ılık ılık bir seyler akmıstı. Ne hos, ne hostu. Demek Kemal'le gece, gunduz bir arada, hele bir yatakta olsalar... Yarın Pakize inceden iiceye sorardı artık. Sinemaya gittiniz mi? Ne oynadı? Sinema oynarken ne yaptınız? Optu mu? Ne antika kariydı su Giritli Pakize! Evlenmiş, bosanmış, yeniden evlenmiş, gene bosanmış. Artık evlenmek istemiyordu. <<- Canımın istediğiyle gezip dolasırım. Dedikodu mu? Vizgelir tırıs gider. Butun erkekler benim olsun istiyorum. Doyamıyorum kız, zorla mı? Hepsinin tadı bir baska. Ne diye iclerinden yalnız birine bağlanmalı?>>

Gullu boyle dusunmuyordu. O yalnız Kemal'i dusunuyor, sadece sadece onu istiyordu. Sonuna dek de onunla kalmalıydı. Hani su <<- Allah bir yastıkta kocatsın...>> derlerdi ya, oyle. Kemal'le bir yastıkta kocamaktan baska dileği yoktu. Pakize o kadar erkek değistirmisti de nesi artmıstı? Bir gun ya bir hastalık alır, ya da bir zorlusuna rastlarsa gorurdu gununu!

Zorlusu deyince, aklına Kor Tahir geldi. Sahi o. Sinemada gormemis olamazdı Gullu'yu. Cigara icmeğe çıkarken yan gozle bakmış, gormus, gulmustu, domuz, domuzoğlu domuz! Hamza'ya hemen yetistirdi,

sağlam! Belki de yetistirmez, gene yoluna çıkar, <<- Herkese sapur supur da bana yarabbi sukur mu kız?>> diyebilirdi. Desindi, desindi de ağabey-sine soylemesindi. Desindi desindi ama, hava alınca?

Hava

alınca, bir iki demezdi vallaha, soyleyive-rirdi. Hem de bire bin katarak!

İcinden bir sıkıntının kul renkli ağırlığı gecti.

Soylerse ne olurdu? Asar mıydı? O değil, onun Feristah'ı asamazdı. Hele elini kaldırıp vurmaya kalksın? Ya da kotu bir laf soylesin? Onun elleri armut toplamıyor, ağzı da kirada değildi. Vurursa o da vurur, soğerse o da. Baska?

Bir de su vardı.. Kel onune çıkar, boyle boyle, <<Herkese sapur supur da, bana yarabbi sukur mu?>> derse, guluverir, umuda dusurur, sonra da Pakize'yi gonderip... Guldu. <<- Su kor itin ifadesini aliver kız, derim. Canına minnet kahpenin. Aliverir!>>

Ama gene de belli olmazdı isi surtuğun. Bir erkekten hoslanması gerekti. Hoslanmadı mı, yoluna altın dizseler... bir de, fabrikada, is arkadası erkekler, ya da ustalarla <<- Allah yazdıysa bozsun. İs arkadaslarıyla yuzunu karaladın mı, yandın. Hemen-cik fabrikaya yayılıverir. Ondan sonra kurtulabiursen kurtul!>>

Pakize yanasmazdı Kor Tahir'e.

Canı sıkıldı. Canının sıkıldığı sıralarda olduğunca, gene bir ayaklanma basladı icinde. <<- Eeeh... bana kimse karısamaz! Kor Tahir değil, Allah olsun isterse. Seviyorum, sinemaya gittim, her zaman da gideceğim. Evet, oğlan Fellah da ustelik, kime ne? Hele ağızlarını bozup artık eksik bir seyler soylesinler, vallaha onları parca parca ederim!>>

Babasına baktı. Besili sığır ağırlığıyla, Memo'ya yaslanmış... Amma da uykucuydu be! Butun gun uyur, gene de doymazdı uykuya. <<- Sam babası!>> diye gecirdi. Bu soz de Pakize'nindi. Kafir karı, neler de bilirdi!

Birden Zaloğlu'ya dikkat etti: A a... oğlan soytarı mıydı ne? Deert! Goz de kırpiyordu. Aynayla dargındı galiba.. <<- Ulan dünyada bir sen kalsan, bir de ben. Sana gene de donup bakmam!>>

Gozlerini elinden geldiğinde kacırıyor, ama arada bakışları karsılasınca da oğlan... gercekten de soytarıydı, tamı tamına soytarı! Bayram yerlerinde Pakize'yle gulmekten kırıldıkları soytarların tıpkısı. Kocaman bıyığı, belinde kusağı, cizmeleri... kafasını kızdırırsa vallahi de, billahi de doverdi onu! Hem de, bağırta bağırta, kovalıya kovalıya. <<- Pestilini, çıkarırım kahpe doluyum ki. Dayım soyle, dayım boyle. Oğlan dayıya ceker, dayın da sana benzer bir soytarı besbelli. Sonra, dedesi, konakları, tarla mar-la, çiftlik., hem anlatıyor, hem de bana bakıyor. Aboo.. vuruldum anlattıklarına da sana da. Keles., dayın hatırlı adamsa bana ne? Uğrunda olacak değilim ya!>>

Kemal onun gibi dort tanesini ust uste koyar da ezerdi!

Gece iyice ilerlemisti, horozlar otmeğe baslamıstı disarda tek tuk. Gullu esneyip duruyordu. Zaten ickicilerde de hayır kalmamıstı. Zaloğlu uyuma-mağa kendini zorluyordu ama, gene de bası dusu dusuveriyordu. Memo, Cemsir'e yaslanmış, horluyor-du bile. Yalnız Resit, berber Resit. O, hala cin gibi, oğlanın kıza adamakıllı vurulduğunu dusunup seviniyor, bu evlenmeyle ulasacaklarının neler

olabileceğini kestirmeğe çalışıyordu.

Hamza da uyanıktı. Kıloluk sisede son kalam Zaloğlu'yla paylastıktan sonra;

– Goruyon mu Resit emmi? dedi. Koca siseyi hemen hemen kardasının temizledik ha!

Temizlemişlerdi ya, Zaloğlu'nun nesesi ucuver-misti; kız, anasına dayanarak uyuyup gitmişti Onda gozu

olsa uyuya mı bilirdi? Lakin gene de belli olmazdı.

– Bir bu kadar daha olsa icer miydik?

– Bir iki demeyiz anam avradım olsun. Var mısın?

Berber Resit, Hamza'nın elinden bos siseyi cekip aldı: r y . * v

– Var mısın'mıs... Kahkahayla gulen Hamza:

– Niye Resit emmi? dedi.

– Niyeymiş. Marifet mi belliyon rakı icmeyi? Vaktiyle baban da tıpkı senin gibiydi. Bak, horlayıp duruyor şimdi. Marifet, isi tadında bırakmak. Hadi bize musaade!

Zaloğlu pırl pırl cizmeleriyle zıplayıp kalktı. Hamza :

– Acele ettiniz, dedi. Burda yataydık.. Zaloğlu'nun canına minnetti ya, gene de :

– Yoo.. zaten luzumundan cok rahatsız ettik haydi eyvallah!

Resit, ırgatbası Memo'yu da uyandırdı, ucu çıktılar. Ortalık yeni yeni ağarıyordu. Hic konuşmadan mahallenin camurlu sokaklarını gectiler. Parke doseli caddeye çıkınca, Resit:

– İsterseniz benim dukkana gidek? dedi. Zaloğlu durakladı:

– Napacağız senin dukkanda?

– Acar otururuz. Sabahcı kahvesi de var yanımızda. Cay, kahve iceriz, kafamız kızarsa sut iceriz., her daim rakı icilmez ya!

Dukkanın yolunu tuttular.

Boylu olduğu daha iyiydi Zaloğlu için. Bicimine getirir, Gullu'den soz acardı. Cemsir'in akıl hocası olduğunu, onu istediği yola getirebileceğini .biliyordu. Zaten dikkat etmişti, kıza arada goz moz atarken,

herif kurt gibi, onları goz hapsine almıştı. Hosuna gider gibi bir hali vardı ki, iyiydi. Demek istiyordu kızla bu isi pisirmesini? Madem istiyordu, ilk is, kıızı hale yola sokmaktı ki, dayısı daha sonra gelirdi.

Oyle

ya, kız bir sefer «Heye» desin, ondan sonrası kolaydı. Demek şimdi Resit elde birdi. Hamza'nın dunden

de dunden yanasacağına kuskusu yoktu. Kalıyordu Cemsir'le kızın anası. Cemsir'i Resit yola getirirdi.

Anasıysa ister istemez uyacaktır onlara!

Dukkana gelinceye dek olctu, bicti. Sonunda bu ise olmus gozuyle bakmağa basladı. Dayısının da hazmı kolaydı. Yasin ağının sakalına gore tarak vurdu mu, yaslı adam da ondan yana oluverirdi. Hele birkaç kitapla gitti mi, tamamıdı.

Birden aklına baska bir sey geldi: Hepsi iyi, hepsi hostu ya, kız istemeseydi., oyle ya, hoslanmamış olabilirdi. O zaman? O zaman eseğin buyuğu ahırdan çıkmaz mıydı?

Hafifce oksurdu.

Ama sanmıyordu. Bıyığı, pususu, cizmeleri, kulot pantolonuyla yiğitti, hem de yiğidin tekesi! Rakı icisi ya? Ordakilerin hepsinden cok rakı icmişti. Kız da gormustu bunu. Dayısı dersin, hem cok zengin, hem de Allanma kadar hatırlı bir adamdı. Boyle bir adamın yeğeniydi bugune bugun!

Birden bir baska sey hatırladı: Dayısının pasaya iskemle Vurduğunu keske kızın onunde anlatsaydı! Tuh be, ne diye akıl edememisti? Kız, esek değildi, cin gibiydi. Yeğenlerin dayılara cektğini de bilirdi.

Derken, soz aksamki bekci manzarasına gelirdi. Resit acardı ağzını gayri, «– Ramazan efendi de, Allah bağışlasın, dayısından geri kalmaz!» derdi.

– Hayrola Resit emmi?

~ Karga bokunu yemeden boyle sabah sabah?

Resit kulak asmadı. Kilidi çıkardı, kepengi gurultuyla kaldırdı. Neden sonra meraklıları cevapladı:

– Oyle icap etti..

Dukkana girdiler.

Arabacılar merak icindeydiler. Bu adam dukkanını neden boylesine erken acmıstı? Zaloğlu'nun, Re-sit'le ne alaveresi vardı?

– Valla anlıyamadım arkadas..

– Kendine bosver Zaloğlu'nun ya, dayısı...

– Dayısı olmasa onu kim adam yerine kor?

- Hic canım.
- Resit emminin kızı mı? Yok ki., ha?
- Kimbilir? Bir dalavereleri vardır!
- Bu saata kadar nerdeydiler? Simdi nerden geliyorlar?
- İçlerinden biri:
- Kafanızı yormayın, yarın ucuzlar. Lakin bizim millet gibi yok. Oyle seyler uydururlar ki...
- Ne gibi?
- Dun Camlı kahveye gittiydim. Soforler toplanmış, prafa oynuyorlardı. Bu geldi. Gene boyle cizme, kilot pantolon, belde kusak musak.. iceri bir goz attı, aradığını bulamamış olacak, cekti gitti. Meğer soforlerini arıyormuş. Ardından demediklerini komadılar. Herifin yuzune karsı Ramazan bey, Ramazan ağa, ardından Zaloğlu! Bir baskası:
- Tabi oğlum, dedi. Herkes itnen cuvala girecek değil ya!
- Duyar haa..
- Nalur duyarsa?
- Ne mi olur?
- Nolur lan? Asar mı beni dersin?
- Dayısına der!
- Dayısı bunu hesaba mı katar? Suncacık kredisi yok dayısının yanında. Sonra, dayısı... koskoca Muzaffer bey yahu., herif sapına kadar yiğit adam. Bara gelen her avrat, once çiftliği boylar, herifin tezgahından gecermiş!
- Ufak is o. Herifin asıl zamparalığı Avrupa'da. Anlatıyorlar, aklın durur!
- Ya kumara verdiği para?
- İyi mi? Paramızı goturup gavurlara yedirmek iyi mi yani?
- İyi, kotu. Para onun, keyfi misin?
- Değilim amma... Sozunu kesti:
- Bitti. Alinteri dokup senin benim gibi kazanmıyor ki acısın paraya. Haydan gelen huya gider. Calmış Memet, Hasan, Ali, Ayse, Fatma...
- Bar kadınlarını pansiyonlarına goturup getiren kupkuru bir arabacı:
- Birinde, dedi, seninki bara gider!
- Adam bos konusmadığı için, iskeleler ilgiyle ondan yana cekildi:
- E e...
- Kim? Zaloğlu mu?
- Adam bir cigara yaktıktan sonra:
- Zaloğlu, dedi. Gecer oturur bir masanın başına...
- Tabi gene bu kılıkta hı?
- Tabi. Yiğit adam, baska kılıkta gezer mi?
- Sonra?
- Sonrasına bakın., cizme mizme, kilot milot, kusak musak.. Ekspres gibi. Garsonlar bosverirler. Seninki dellendir. Lan garson diye bağırr. Garsonlar gene aftos piyos. Derken celallendir.. Lan Allahsız'lar,
- der, biz burda neciyik de bos veriyorsunuz? Adam değil miyik? Tabakları tutar tutar fırlatır. Tabaklar da ibne tekmi efendi, barın zemini beton, tabaklar cıncık. Kırılsana! Yok, kırılmazlar, baslarlar hop hop hoplamaya!
- Kahkahalar patladı, gözlerden yaşlar gelinceye kadar gulundu. Sonra matrak biri:
- Ulan Araboğlu, dedi. Hepsi essah, burası yas!
- Herifi yiyon. Betona dusen tabak kırılmaz mı?
- Araboğlu guldu :
- Demek inanmıyorsun?
- İnanılır mı lan?
- Serefsizim hem kırılmamış, hem de attığı tabak hop deyip gelmiş onune oturmuş!
- İyi oğlum, askolsun mantarına..
- Herifi Nasreddin Hoca yapıp çıktınız!
- O ne ibne tabakmış oyle ki hop deyip...
- Lastik belki de..
- Olur olur-arkadas!

VI.

Zaloğlu, berber Residin dükkanından sabahın dokuzuna doğru çıktı. Ortalık günlük güneşlikti. Sım-sıcak bir güneş, sırtını tatlı tatlı yakıyor, gevşeyen sinirleriyle habire esniyordu.

Ah şimdi yatağında olsa da uykuya bayılıver-seydi!

Sehre indikçe kaldığı her zamanki hanın yolunu tuttu.

Reside hiçbir şey acmamıştı. Korkup çekindiğinden değil, dayısına güvenemediğinden. Evlenmesini isterdi dayısı herhalde ama, «Soylu, soplu, arlı namuslu bir kız»la. Gullu'ye fabrika kıızıydı. «- Cesit cesit erkeğin arasında buyumus, gozu acılmış»tı. Zal-oğlu böyle düşünmüyordu. Böyle bile olsa makbuluydu ya, basta dayısı, dayısının arkadaşları, it surusu · gibi hısım, akraba...

Hana geldi, yorgun bedenini karyolaya sırtüstü bıraktı. Uykudan geberiyordu guya. Hani? Nerdeydi uykusu? Uykusu da, yorgunluğu da ucuvermisti. _ Aklında Gullu, yorgan çekiliverince görünen bembeyaz bacakları...

Ah şimdi surda, yatağında olsaydı! Tatlı tatlı gerindi. Ne bacaklardı ya!

Dayısı, kendi evlenirken soylusunu arasındı, ne karısırdı yeğenine? Soylu, soysuz., onun bileceği isti, dayısının değil! Değil ama, gene de dayısı razı gelmeliydi bu ise. Gelmezse, dünya dünyaya gecce havayla cıvaydı. Onun için, dayısının ağzından girip burnundan çıkacak, aklını çecek birini bulması gerekti. Kim olabilirdi bu?

Aklına gene Ciftcibası Yasin ağa geldi. Yasin ağa meram ederse dayısını yola getirebilirdi. Cunku Yasin ağa sıradan, herhangi bir Ciftcibası değildi ki! Dayısının ona inancı sonsuzdu. Yalnız dayısının de- ğil, dayısının babasının, yani dedesinin bile ona güveni sonsuzmus. Herif gerçekten de, yetmiş besinde olduğu halde sıırım gibiydi. Sonra oyle cesurdu ki, hic ama hic kimseden korkmazdı. Kooa koca yılanları tuttuğu gibi koluna dolar, kursuna bile goğsunu acıp giderdi. İğtisas'ta, Ermeni ceteleri Zaloğlu'nun dedesini yakaladıkları gibi dereye indirirler. Bitireceklerdir. Bey bas bas bağıırır. Cetelerse insafsızca tokat, tekme, yumruk. Tam bu sırada neredense durumu haber alan genc Yasin, ciftesini kaptığı gibi fırlar. Dereye gelir. Ceteler tanıdıkları için: «- Yasin geri dur, karışma sen!» derlerse de, Yasin tek laf etmez, ciftesini cevrip herifleri keklik gibi avlar. Bey bayılır. Yasin'dir beyi omuzuna alıp, ciftliğin yolunu tutar. O günden sonra bey, Yasin'i bas tacı eder. Nereye gitse Yasin de birlikte, ne yese, ne icse Yasin de. Beyin sağ kolu olur. Hatta bey olurken, oğluna: «- Yasin'in kıymetini bil Muzaffer!» der. «Ona güven, sev, dediğini dinle, ziyan etmezsin oğlum!»

Gerçekten de, Muzaffer bey, babasının olumundan sonra ciftliği, tarlaların surulup ekilmesini, urunun devsirilip anbarlanmasını, gerektiğinde satılmasını Yasin'e bırakmıştı. Yasin gereğini yapar, mevsim sonlarında beyin hissesine duseni de bankalardaki cari hesaplarına yatırır. Bey de atlar giderdi Avrupa'ya. Nis, Montekarlo, Paris, sırasına göre İtalya'nın cesitli şehirleri, Almanya, İngiltere dolasıır durur, iyice yoruldu mu da aklına ciftliği gelirdi. Gelirdi ama, gene de Yasin'den hesap sormazdı. Bilmezdi ki hesabını! Yasin ona gerekenleri soylerdi: Binlerce donum tarlaya kutlu denilen pamuk tohumu ekilmiş, capaları yapılmış, mevsimi gelince de ırgatlara top-lattırılmıştır. Su kadar bin kilo yerli, su kadar bin kilo Klevland cinsi ciğitleri depolarda aktarılıp durmaktadır. Su kadar bin kiloyu tohumlu pamuk olarak falanca fabrikaya, su kadarını da preselettirip falanca depolara yerlestirtmiştir. Ustyanı olan su kadar kiloyu da iplik-bez fabrikalarına gayet hesaplı, satmıştır. Bu yıl, gecen yıllardan da çok kazanmışlardır. İşte banka defterleri, su bankadaki hesabı su kadardır, bu bankadaki hesabı da bu kadar!

Muzaffer bey defterleri alır, masanın ustune atar.

- Canım, Yasin., senden hesap soran mı var da bana teker teker anlatıyorsun? İyi, hos, guzel.

Yapmış, catmışsin iste. Baska? Baska ne var ne yok?

Bu soruyla Muzaffer beyin yeğeninin durumunu öğrenmek istediğini anlar Yasin ağa.

- Eh, der. Fena değiliz..

- Esrar mesrar iciyor mu?

- Yooook bey, bana soz verdiği gundenberi ağzına koyduğu yok!

Duğrucu Yasin ağa, burda kancıklamıştır iste. Oğlan gerci elinde kalem, defter Yasin ağanın ardında dolanıı durmustur ama, fırsat buldukca da esrar da icmistir, afyon da atmıştır, rakının da gobeğinde uyumustur. Hatta Yasin ağaya zaman zaman kok sokturup, geldiği zaman dayısına soylıye-ceği üzerine ağır yeminler de etmiştir ama, gene de yeğenine karşı nefret duyuları icindeki dayıya tek laf etmez aykırı. Cunku Yasin ağanın da çok zayıf bir yanı vardır. Yasin ağa, Zaloğlu'nun anasını oz kıızı gibi sever,

uzerine babasıymış gibi titrerdi. Bu guzel, guzel olmaktan gectim iyi huylu, ustelik Yasin ağaya bol bol din ulularının serüvenleriyle dolu kitapları büyük bir sabırla okuyan bir kıız, sonra beylerden biriyle evlenip, kadın olmuştü. Kıızken de, sonraları kadın olunca da Yasin ağaya karşı saygısı değışmeyen bu

melek kadın, oğlu bes yasına bastığı yıl, birdenbire hastalanmış, doktor, ilaç, su, bu para etmemiş, olurken Ramazan'ını ona emanet etmişti. Bunca yıl geçtiği halde Yasin ağa, genc kadının o anını hiçbir zaman unutmadı. Ofkeden cılgına donup, <<- Dayın gelince seni sikayet etmezsem, anamın donu basıma!>>, ya da <<- Seni dayına sikayet etmezsem, Yasin adım Bogos olsun!>> diye yemin ettiği halde hiçbir zaman yeminini yerine getirmez, dayısı sorunea onu korurdu. Bunda Zaloğlu'nun annesinin etkisi olduğu kadar, oğlan haylaz maylaz, çoğu geceler ona kitap okurdu. Rakı, sarap, esrar icmek soyle dursun, ağzına cıgara bile koymıyan Ya70

sin ağanın bir tek zevki, kitap okutup dinlemektir.

Zaloğlu tam da onun istediğinde okurdu. Bin su kadar yıl once gecmiş, ya da oyle farz olunmuş serüvenler, Yasin ağanın renkli belleğinde oyle canlanır, oyle elle tutulacak hale gelirdi ki, Yasin ağa o gunlerin icinde yaşamakla kalmaz, zaman zaman da cosup gur sesiyle haykırırdı:

<<- Vuuur ya Aliiii!>>

Muaviye ile Yezid'e nefreti sonsuzdu. Kerbela'-da peygamberin torunlarına reva gorulen zulumden oturu

hungur hungur ağlar, <<- Aaaah>> derdi, <<ah! Ben olmalıydım yanlarında ki!>>

Ciftliğe yesilli, sarılı, mavili dekolterleri icinde bar kadınlarının getirildiği, ut, dumbelek, gırnata, keman seslerinin koyu doldurduğu geceler Yasin ağa, omu-zunda ciftesi, ciftlik kapısında sabahlara dek beklerdi.

Bundan baska da, ekmeğin ciği, asın kurtlusu, gundeliklerin dusukluğune mızırdanan ırgatların da bas belasıydı. Boylelerini ele gecirdi mi, sopa altına yatırır, <<- Allah yarattı..>> demezdi.

Yasin ağa icin iki cesit kul vardı. Biri, Cenab-ı Allah'ın sevgili kulları., bunlar malın, mulkun sahipleri, hatırlı, soylulardı. İs gormek icin değil, gordurmek icin yaratılmışlardı. Yaptıkları her sey doğru, olması gerekendi.

Otekilerse, Allah'ın sevmediği kullardı ki. Allanın sevgili kullarının islerini gormek, azar isitmek, eza cekmek icin yaratılmışlardı. Hasarattı bunlar. Her turlu kotuluk, pislik, iffetsizlik bunlardaydı. Bunlara acımak, kurtarmağa calısmak bostu. Boyle seyler dusunmek Allah'a sirk kosmak olurdu. Zulcelal mademki boyle ya'ratmıstı onları, boyle kalmalıydılar. Cenab-ı Allah'ın da bir bildiği vardı. Baska turlu olmalarını istese o turlu yaratmağa kaadir değil miydi?

Zaloğlu, Yasin ağayı ovucunun icı gibi bildiğin- . den, Gullu'den pat diye soz acsa, adam, <<- Allanın sevmediği bir kulla evlenilir mi?>> diye kesip atacağına suncacık kuskusu yoktu. Yoktu ama, gene de birseyler dusunmekten geri kalmıyor, Yasin ağanın dircleyp, sozune değer vereceği birini hatırlamağa calısıyordu. Oyle birini bulmalıydı ki, Yasin ağa peki desin, inansın, dayısını inandırısın !

Arka ustu yattığı yerde gozlerini tavana dikmisti.

Var mıydı boyle biri?

Varsa, kim?

Hic canı istemediği halde bir cıgara yaktı. Ağız dolusu dumanları tavana bırakıyor, bildik, gordon, tanıdıkları aklından geciriyordu. Bunca tanısı arasında elbette boyle biri vardı, olacaktı, olması gerekirdi. Oyle biri ki, tereyağından kıl ceker gibi once onun aklı yatsın, sonra da Zaloğlu'yu Zaloğlu'dan

daha icten, cok daha akıllıca savunsun, bu isin olup bitmesini sağlamakta onayak olsun!

Cıgarasından ust uste aldığı dumanları ne kadar savursa, aklını ne kadar yorsa bostu. Bulamıyordu bulmak zorunda olduğunu. Bir yandan da uykusu oylesine bastırmıstı ki, elindeki cıgarayı acık pencereden bir fiskeyle fırlatıp yan dondu. Gozleri coller gibi yandığı halde uyuyamıyordu. Gullu'nun hayali on plandaydı. Onu soyuyor, kucaklayıp yatıyordu. Cıldıracaktı. Bu dunyada bir isci kızına da sahip

olamıyacak mıydı? Allah'ın sevmediği kul diye du-sunemiyordu Gullu'yu Yasin ağa gibi. Allah'ın sevdiği, sevmediği ne elemekti? Yasin ağa ne biliyordu Allah'ın sevgili kullarıyla sevmediği kullarını? Fos laflardı bunlar ya, gene de Yasin ağasız olamıyacağı icin, aldırıs etmiyordu. Diyelim ki bu boyledir. Gullu, Allah'ın sevmediği bir kuldur. Olsun. Zaloğlu buna da razıdır. Dayısına, uzak yakın hısım akrabasına, bildik, gordon, tanıdıklara ne?

Bir yandan bir yana dondu.

Yasıyacak olan kendisidir. İsterse dayısı onları ciftlikte de oturtmasın. Versin dedesinden kalan hissesini bitsin gitsin. <<- Gel oğlum. İşte dedenden, annen yoluyla sana kalanlar.. Sunca tarla... tarla mı istersin, para mı?>>

<<- Para isterim dayı!>>

<<- Peki, al hissene duseni!>>

Birkac deste binliği uzatsa. Alsa. Hic vak'it gecirmeden, hemen atlardı sehre incek kamyonlardan

birinin sofor yerine, tutardı sehrin yolunu. Bankaya uğrar, binliklerden birini bozdurur, girerdi bir ickili lokantaya, kafayı cekerdi ama, fitil gibi değil. Kararında. Sonra bir taksi cevirir, sehrin en büyük mağazalarından birine uğrar, Gullu'ye, anasına, ağasına, babasına, hatta berber Reside hediyeler alır, dayanırdı kapılarına. Kız evde, değil, önemli olan, kızın yakınlarını hediye, paraya boğmaktı. Uykuya ne zaman, nasıl gectiğini anlıyamadı. Dusundukleri, dusunde surup gidiyordu. Dayısı guler yuzle

çağırıyor, tarla mı, para mı istediğini soruyor. Kabak Hafız <<- Tarla iste!>> diyor yanından. O da nerden

cıkıveriyor sanki? Tarla istemek isine gelmiyor, <<- Para ver dayı!>> diyor. Dayısından binlikleri alıyor. Kabak Hafız gene yanibasındı: <<- Hadi bakalım mirim, goster adaletini!>>

Sehre inecek kamyonun sofor mahalline yanya-na giriyorlar. Zaloğlu: <<- İyi ama hafız>> diyor, <<kafaları

cektikten sonra nasıl doneceksin koye?>>

Kabak Hafız guluyor:

<<- O, daha sonra dusunulecek sey mirim. Once kafaları cekelim!>>

Kafaları cekiyorlar mı, cekmiyorlar mı? Cekiyorlarsa nerde, nasıl? Butun bunların uzerinde durmuyor. Kafaları cekmislerdir, ikisi de sarhostur. Gullu'-lerin mahallesine sarkılar, manilerle dalıyorlar. Zaloğlu kıza, yakınlarına hediyeler almayı unutmustur.

Kabak Hafız <<- Bosveer>> diyor. <<Dumanı doğru çıkar!>>

<<- İyi ama, hediyesiz, elleri bombos gidilir mi?>> <<- Gidilir!>> <<- Ayıp olmaz mı?>>

<<- Olmaz. Cunku Zat-ı vacibulvucut ve tekad-des hazretleri boyle istiyor. Benden daha mı iyi bileceksin? Karıma. Yapar catarım ben!>>

Birden uyandı. Ter icindeydi. Gerçekten de, Kabak Hafız vardı be! Bu adam isterse din, iman, Allah, kitap yoluyla Yasin ağayı yola getirebilirdi, hem de of gibi!

Uykusunu iyice almıştı. Yatağında oturup, bir cıgara yaktı keyifle. Nasıl da akledememisti!

Bir oturusta sıcak dort somunla iyi kızarmış kucuk bir kuzuyu temizleyip kalkabilir diye dusunduren, dev

yapılı biriydi Kabak Hafız. Kocaman bir sakız kabağını hatırlattığı için koylu, Kabak Hafız derdi.

Vaazlerinde dehset kesilmesine, Allah, ote dünya, azab-ı elim, azab-ı sedit konularında sakası olmamasına karsın, su gibi yumusaktı. Girdiği kabın bicimini aliverir, mescit dışında guler, soyler, koyluyla sakalasardı. Hatta vaazlerden hemen sonra, ağzı sıkı Musluman kardeşleriyle sarap testisinin basına oturmaktan da cekinmezdi. Koyun azgın dularından zengin Naciye'ye uckur cozduğu de ileri surulurdu. <<Olmaz>> sozcüğünü hemen hemen hic kullanmazdı. Aptessiz namaz kılındığı gibi, uc oğun tıkin-dıktan sonra da oruc pekala olabilirdi. Hersey sela-vat kuvvetine, kisinin dusunusune bağlıydı.

<<Alem-i mumkinat>>tı bunun burası. Madem ki <<Alem-i mum-kinat>>tı, o halde? O halde hersey olur, olabilirdi. Sayet olmaz, olamazsa, <<Alem-i mumkinat>> yerine, <<- Alem-i gayri mumkinat>>

denmek gerekirdi ki, gunahtı boyle dusunmek, kufurdu!

Koylu arasında hır çıktı mı, cozumlemede son derece pratik bir yol tutmustu: Hır gur'e dusenlerden hangisi otekinden zenginse, elbette o haklıydı. Cunku seriata kestigi parmak acımazdı. Yetinilmiyorsa, mahkemelerin yolu kapalı değildi ya!

Esek dili yazar, kursun doker, carpıntı keser, <<Fiil-i cimain en efdali>>ni, İbrahim Hakkı efendi Marifetnamesine

gore salık verir, muhabbet tıslımları yapar, gecim muskaları yazar ama kendisi hic mi hic birine inanmazdı.

Birinde Zaloğlu, herifi sarap icerken bastırmıştı. Sanmıştı ki, herif yakalanınca urkecek, toparlanacak, sonra da eline ayağına dusup kul gibi yalvaracaktı kimseye bir sey soylememesi için. Hic de oyle olmamıştı :

<<- Ooo mirim, buyur bakalım!>>

Sasmıştı Zaloğlu :

<<- Demek, demek boyle islerin de var? Demek soylenenler doğru?>>

Kalkmış, Zaloğlu'ya temiz bir bardak alıp geldikten sonra :

<<- Otur>> demisti, <<otur demlenelim!>>

Sır verircesine eklemisti:

<<- Sen benim vaazlarıma kulak asma. Gittiğim yoldan gel, zararlı çıkmazsın!>>

Ondan sonra ahbab olmuslardı.

<<- Genab-ı Allah hic bir seyi bosuna yaratmaz. Her yaratılmış seyin bir vazifesi vardır. Sarabın haramlığı, icmesini bilmeyenler icindir. Rakıya gelince, kitap onu yasaklamak değil, bahsini bile etmez. Demek oluyor ki rakı icilebilir. Sarap icisim, ucuzluğundan. Elime gecse, rakıyı siseyle değil binlikle icerim!>>

Zaloğlu bütün bunları yeni bastan hatırlayınca guldu. Ne hergele, ne uc kağıtçıydı ya! Hergele, uc kağıtçı ama, kendini satmasını oyle bilirdi ki.. En biri Yasin ağa. Yasin ağanın yanında ciceği burnunda bir <<Dini bütün>> ki, o kadar olurdu. <<Ermis>>ti o be ermis! <<Kabak Hafız>> denilmesine ifrit olurdu. Ciftliğe uğramaz mı, yere yurda komazdı onu. Giderken de fasulyadan, mercimekten, yataklık pamuktan, sundan bundan <<Hazret>>i mahrum etmez, bol bol kollardı.

Evet evet, bir büyük sise rakıyla kutu sardalya-sı, yalancı dolma, su bu alıp gitmeliydi. Kafaları bulunca acardı derdini. Herifte <<Olmaz>> olmadığı için, herhalde ilgiyle dinler, elinden geleni esirgemez, akıl verirdi hic olmazsa.

Yataktan kalktı. Guldu. Kabak Hafız karsısındaymış gibi:

<<- Ust yanını ferasetine bırakıyorum ustaz!>>

VII.

Dusunduğu gibi yaptı: Bir sise yarım kiloluk rakı, kutu sardalyası, beyaz peynir, doğranmış pastırma, karazeytin... Kabak Hafız'ın evinin yolunu tuttu.

Koyle çiftlik arasında bir, birbucuk kilometrelik yol vardı. Yerler camur, ortalık karanlıktı. Arada bulutlar kayınca pırl pırl ay, yerdeki su birikintilerini parlatıyor, sonra da kapkara bulutlar ardında yitip gidiyordu.

Kaypak yolu zorla gecip koye girdi. Karanlık pencereleri, saz ortulu damlarıyla kerpic huğlar çoktaan uykuya gecmişlerdi. Bir kose, bir kose daha...

Kabak Hafız'ın kapısına geldi. Hayretler içinde durdu: Kapı kanadı ardına dek acıktı!

Zaloğlu kuskuyla çevresine bakındı. Ne bir ses, hatta ne de bir nefes!

İçeri daldı.

Oksurdu.

- Heeey Hafız!

Kibrit caktı: Yatağı seriliydi Hafız'm. Yatağının ya'nıbasında kitap rahlesi, rahlenin üzerinde sarı yapraklarıyla

acı, Marifetname!

Yeni bir kibrit caktı.

İyi ama, nereye gidebilirdi? Bir yere gitmesi ge-rektiye kapıyı ne diye ardına kadar acık bırakmıştı? Disarı çıktı.

Yağmur yuklu bulutların ardında ay, arada görünup kayboluyordu. Uzaklar koyu bir karanlık içindeydiler.

Tuhaf, çok tuhaftı hem de. Yatağı karmakarışık olduğuna göre, yataktan kalkıp gitmisti nereye gittiye. Sakın Naciye'nin yanına gitmesindi?

Soyle bir dusundu. Kadınla ilgisini Zaloğlu'dan saklamıştı ama, bilenler yeminle soylemişlerdi ki, Naciye'yle arası iyidir. Kadının evinden çıkarken gorenler vardır.

Aklı yattı: Ordaydı, sağlama ordaydı. Ordaydı ama, kapısı neden acıktı? Aceleyle iyice cekememis miydi?

Ruzgar actı dese, ruzgar yoktu havada. Peki?

Naciye'nin evine yollandı.

Koyun zengin dullarından Naciye, kırkık, kutur kutur bir kadın, bir eski muhtar kızıydı. Tarlası, çifti cubuğu vardı. Bütün bunlar önce babasından, sonra da karayağız kocasından kalmıştı. Adam karayağızdı ama, hastalıklı, ufaktefek bir seydi. Kamyon kazasında önceki yıl olmuş, azgın karısını cesitli

ırgatlarıyla Kabak Hafız'a bırakmıştı. Paralı, mallı, mulku ustelik azgın bir erkek delisi olan kadın, <<- Evlenmiyece-ğim>> diyordu. <<Kocamın hatıralarına saygısızlıktan falan değil, tek erkek hakkımdan gelemiyor. Gelemedikten sonra ne diye basıma ayakbağı çıkaracağım? Sonra, gizli, saklının tadı baska!>>

Bütün bunları acık acık dememisti ama, yasayı-sıyla bal gibi de demis oluyordu. Dile dushman, tehditlere uğramış, koy kahvesinde acar delikanlıların yumruklasmaına sebep olmuştı.

Zaloğlu, Naciye'nin karanlık penceresi onunde durdu. Kulak verdi: Ses yoktu!

Tuhafına gidiyordu butun bunlar.

Kulağını pencereye iyice yaklastırdı. Hafiften bir mırıltı calındı kulağına. Derken bir kadın kisnemesi, hafiften. Anlamıstı. <<Papaz>> Naciye'nin yanındaydı!

Pencereden tam cekilmisti, kadının sokak kapısı acıldı. Geri sıcradı, huğ'un kosesini siper aldı. Tam bu sırada ay da buluttan kurtulduğu için, ortalık yas yas parladıysa da, cok gecmeden ay bulutların ardına yeniden girdi, ortalığı koyu bir karanlık bastırdı. Bastırdı ama, karanlığın içinde cok daha karanlık gibi bir

golge, Kabak Hafız'ın golgesi kapıdan sıyrılıp disarı çıktı. Kapı ardından usulaaaık kapandı.

Kabak Hafız camurlu koy yolunda hızla uzaklaşıyor, Zaloğlu'ysa gulerek gidiyordu ardından. Bir sokak sonra yetiserek oksurdu. Kabak Hafız durala-dı, kulak verdi.

Zaloğlu iyice yaklasarak:

– Saatlar olsun, dedi.

Zaloğlu'yu sesinden tanıyan Kabak Hafız rahatladı :

– Oh be, sen miydin erenler?

– Bereket versin ben'im Hafız..

– Burada olduğumu ne biliyordun?

– Senin kadar ben de ermisim oğlum!

– Yoo.. o zatımıza mahsus... sakayı bırak, ne bildin burada olduğumu sahi?

– Nereden bileceğim? Kabalapazar. Daha doğrusu, benden saklıyordun. Evine geldim, baktım sokak kapın ardına kadar acık. Ulan nerde bu herif diye dusundum...

– Demek herif diye dusundun beni?

– Canım sozun gelisi..

– Peki? Kapım acık mı dedin?

– Ardına kadar hem de!

– Vay anasını., demek aceleden... icecek, yiyecek bir seyler getirdin mi?

– Soruyor musun?

– Ulan ne adamsın be!

– Adamım tabi. Yeni mi anlıyorsun?

– Ne getirdin?

– Rakı!

Kabak Hafız az kalsın sevincten nara atacaktı:

– Yassa, dedi. Yassa, nur ol! Gerçekten de Zal-oğluymusun!

<<Zaloğlu>> denmesine kızıyordu. Durakladı:

– Zaloğlu'suna sokturma, bak, cekeer giderim ha!

– Nereye gidersen?

– Ananın dinine!

– Rakıyla mezeleri bırak da oyle git bari..

Zaloğlu guluverdi.

Yeniden evin yolunu tuttular.

– Baskası Zaloğlu dese, serefsizim kulahları değisirdim, o saat!

– Beni bıcağın kesmez bilmem mi?

– Ne o? Dalga mı geciyon?

– Sana oyle mi geldi? İmkan var mı? Buyuk cesaret isi o erenler. Ben, bendeniz, hakim-i pur taksir.

Ağzı var, dili yok, kalıbı kıyafeti var, bıcağı tabancası, yumruğu yok bir zavallıyım!

– Hafız, baslarım Allahından kitabından ha!

– Neden erenler?

– Sokarım erenlere., erenler'mis...

– Peki gulum, peki elmasım, peki arslanım, peki. Eversen bile sozunden cikmam bilmez misin?

– Sakayı bırak, gecenin bu saatında beni aramak neden icap etti? Gunduzleri kurt mu yemisti?

– Hele eve gidek de..

Kabak Hafız, aceleyle acık bıraktığını anladığı kapıdan iceri kosarcasına girdi, uc basamaklı merdiveni çıktı, gaz lambasını yaktı. Zaloğlu gerçekten de ne için gelip aramıstı acaba? Ne için ararsa arasın, önemli olan rakıyla mezelerdi. Dul karı kahrından sonra ağız tadıyla <<Bağdadi onarmak>>, su anda dunyanın en guzel, en zevkli, hele hele en gerekli isiydi.

– Cıkar su mubareği de gorelim birader! Zaloğlu ic cebinden yarım kiloluğu cıkarıp gozune dayadı:

– Gor, al!

Esmer, irice iki somunu hatırlatan elleriyle siseyi kaptı. Optu optu, kollarıyla sarıldı.

– Nasıl, dedi Zaloğlu, gozun doydu mu?

– Sen, sen bir harikası Ramazan!

– Sahi mi?

– Yalansam serefsiz, aynı zamanda namussuzum!

Sisenin kıcını yumrukiyerek tıpayı çıkardı, kokladı:

– Ooooooh, oh!

Dehsetli bir acılığın dayanılmaz istihasıyla sofraya bezini getirip yaydı. Ekmek, birtakım küçük tabaklar, teneke acacağı, bıçak, su bardakları, rakı kadehi yerine iki çay bardağını falan cabucak getirip, sofraya bezinin kıyısına bağdas kurup oturdu.

– Sen su ekmeği dilimle erenler, ben balık kutusunu acıyım!

Zaloğlu ekmeği dilimleyip, karazeytinle pastırmayı tabaklara koyarken, kutu acılmıştı bile:

– Heey yavrular., sunların yatışlarındaki usluluğa bak!

Tabağa bosalttı, gec kalmiscasına titreyen eliy80

le siseyi kaptı, çay bardaklarına doktu, su falan karıstırmadan kaptı, kokladı. Oylesine mest olmuştuk ki, gözlerini yumdu. Dudakları dua ederkenki gibi titriyordu. Belki de gerçekten dua ediyordu.

– Haydi erenler, serefe!

Zaloğlu'yla tokusturup, bir dikiste susuz falan içti.

Zaloğlu su karıstırmış, içip içmemekte çekimserdi. Oldu bitti rakıya karşı pek bir sevgisi yoktu. Bazan domuzuna ıccer, bazan da içene dek akla kararı seccerdi. Su anda da oyle. İlk yudumu alsa, gerisi kendiliğinden gelirdi.

Kabak Hafız'ın gözleri dünyayı gormuyordu :

– Amma da acıkmışım erenler be... Ahtapot gibi, mezelere saldırıyor, soluk almamacasına tıknıp duruyordu.

Zaloğlu uzun çekimserlikten sonra yudumu aldı.

Kabak Hafız :

– İyisin, hassın amma, arasıra havyar mavyar getirirdin sen? Bugün bakıyorum, pek yalınkat gelmissin!

– Aceleye geldi..

– Yoksa dayın havyarları kilit altına mı aldirdi?

– Yok yahu. Dayım oyle şeyleri düşünür mü?

– Demek aceleye geldi?

– Aceleye geldi.

– Niye? Ne var da?

– Bosver. Demek Naciye'yle...

– Evet?

– Kıyak karı değil mi? '

– Sana ne?

– Bana göre hiç ama, benden saklıyordun da...

– Gene de saklarım. Kotu bir şey yapmıyorum ki.. Allah-u Teala'nın emr-i ilahilerini yerine getiriyorum!

– Allah-u Teala'nın emr-i ilahisi zina mı?

– Zina ne demek?

– Ne mi demek?

– Oğlum, yavrum, evladım., rakı da içiyorsun ama, ağzın gene de süt kokuyor. Mesru ve gayri mesru tefsire bağlı şeylerdir. Ancak, bu işlerin tefsirinde din adamlarının kaabına kim varabilir? Bırak isin tefsirini din adamlarına. Biz icimizden gelene bakalım. Madem ki icimden böyle geliyor, o halde Zat-ı Kibriya icimden geleni benden böyle istemiş demektir. E, Vacib-il vücudun isteğine karşı gelip küfre mi sapaydım? Hasa!

Zaloğlu kadehini kaldırdı:

– Kes kes, zındık!

– Niye erenler? Ne oldu?

– Ananın dini oldu. Ne olduymus.. Kabak Hafız kıs kıs güldü:

– Bu dolambacı izahlar, hile-i ser'iyye için kullanılır, öğren!

- Bana gereği yok. Haydi serefe!
- Serefin vaar, ictiğin zıt, sevdiğin çift olsun!
- Bak, buna amin derim amma, cifte bosver. Tek olsun, o da beni sevsin yeter!

Gozlerini yumdu, yumulu gozlerinin ardında Gullu, uzun uzun icti.

Kabak Hafız da icti, icerken de Zaloğlu'ya dik-ka tetti. Ne demek istemisti yani? <<- tek olsun, o da beni sevsin yeter!>>le ne demek istemisti? Bir sevdiği vardı da yuz mu bulamıyordu? Yeni mi baslamisti bu? Eskiden olsa ağzında mercimek ıslamniyan geveze oğlan acardı ona. Acmadığına gore, demek... <<- Dur dur dur., oğlanın gece yarısı eve dusmesinin demek sebebi bu? Olabilir. Olabilirse, bundan boyle yasadık. Yasadık ki tam yasadık hem de! En sıkı arkadaşı olurum, derdini bana acar, sık sık gırtlığımızı calkalarız rakıyla, tavuk mavuk, havyar mavyar...>>

- Gecen gun bir yerde bir yavru gordum Hafız, Allah Allaaaah, Allah Allaaaaaaaah!

Kabak Hafız oturduğu yere iyice yerlesip, derlendi toparlandı:

- Eeee...?
- Lakin arkadas, Allah ozene bezene yaratmış, ne yavru!
- İyi ama, sana ne elin yavrusundan?
- Ne demek bana ne? Bu yavru sevaba girmek istiyormus!
- Nasıl?
- Basbayağı sevaba..
- | Acıkla sunu be; Ne yapmak istiyormus yani?

Attı:

- Bana varmak istiyor senin anlıyacağın..
- Haa, su mesele. Demek sana varırsa sevaba girecek?
- Verdiğin fetva'yı ne cabuk unuttun papaz? Allah'ın sevmediği kullar, Allah'ın sevgili kullarına varmakla sevaba girerler demedin miydi?

Kabak Hafız guldu :

- Peki, kim bu gunahkar?
- Gozlerinin icine uzun uzun baktıktan sonra :
- Soyliyeceğim ama, surda burda gevezelik etmezsin değil mi?
 - Aman erenler., o nasıl laf? Yanımda adam boğazla!
 - Soylersen?
 - Soylersen... soylemem ya, sayet soylersen ne dersen o olayım!
 - Ananın donu basına mı?
 - Olmus anamı karıştırma!
 - İki gozun kor olsun mu?
 - Kıyma bana Ramazan!
 - Demek kendine guvenemiyon?
 - Guvenirim guvenmesine amma, kor seytan, malum ya?

Zaloğlu bir kahkaha attı:

- İstersen soyle, yay. Vızgelir tırıs gider.. Elci Cemsir'in kızı!

Kabak Hafız bu yakışıklı elciyi tanıyordu. Hatta koy kahvesinde cook oturduklarından baska, capa ırgatlarını bir saat erken uyandırabilmek icin sabah ezanını bir saat once okumasını ırgatbasısı

Memo'yla

rica ettirmisti.

- Cemsir'in demek boyle guzel kızı var?
- Ne diyorsun arkadas, guzel de soz mu? Adama din değistirtir serefsizim!

Uzun uzun, ballandıra ballandıra anlattı: Bir sure once Kurukopru'deki Giritli'nin kebapçı dükkanında elci

Cemsir, oğlu Hamza, Cemsir'in oz kar-dasından ileri berber Resit. ırgatbası Memo filan kafaları cekmisler. Tam kalkacakları sıra bir bekci gelmis. Cart curt etmek istemis. Zaloğlu yer mi? Kafası kızmış,

lan gel buraya demis bekciye. Bekci gelmemis. Zaloğlu'dur, tıpkı dayısının pasa'ya indirdiği gibi, bekcinin kafasına bir sandalye... Kabak Hafız dayanamadı:

- O kesik! dedi.
- Ne?
- Kesik o. Orasını iskonto et, gerisini anlat!

Zaloğlu, kıpkırmızı oldu :

– Yalancının anasını, avradını... lan boktan adamsın be!

– Niye?

– Biz bi sey soyledik mi yalan!

– Canım efendim, bekci bu. Devletin bekçisi. Sen ona nasıl sandalye vurursun? Adamın basını kıcından ağır getirirler..

– Saat on birden sonra ickili yerler kapanacak, dedi. Tepem attı. Ben Muzaffer beyin yeğeniyim dedim, herif Malatya'dan surgun gelmiş, tanımıyor. Dan dun etti, baktım laf anlamıyor, ben de...

– Ramazan'cığım, bu kısmı gecelim, yani sandalye vurma kısmını, ustyânını anlat!

– Soğërim ha!

– Sov ama yalana bosver..

– Kalkar giderim ha imaml Kustu.

Bunu anlıyan Kabak Hafız:

– Hic de yarenliğe gelmezsin bre herif, dedi. Maksudımız latife. Yoksa, senin gibi bir beyoğlu beyin, Allah'ın sevmediğı bir bekcinin kafasına sandalye vurması is mi? Bekci de kim? Kac paralık adam?

Zaloğlu'nun gonlu olmustu :

– Neyse, araya berber Resit girdi, Hamza girdi, Cemsir memsir girdi de mesele kapandı. Yoksa beynini patlatacaktım!

– Haa, simdi oldu. Ben yanlış anlamışım demek., vurmadin sandalyeyi de, araya girmeseler vuracaktın... tamam. Devam et!

İkisinin de kafaları iyice dumanlanmıştı. Hele bardağı yirmi bes kurustan satılan goktası karıştırılmış pis saraplarla midesi bozulan Kabak Hafız'a Klup rakısı iksir etkisi yapmıştı. Ucuyordu. Hafifce bulanık, oksayıcı bir alemde ucuyordu.

Gozlerini yumdu. Ut, keman, hic olmazsa bağlama olsaydı da bir sarkı, ya da en iyisi bir gazel patlatsaydı!

Zaloğlu'ysa boyuna anlatıyordu. Kabak Hafız'ın anladığına gore, mesele suydu: Zaloğlu, elci Cemsir'in kızına abayı fena halde yakmıştı. Kızı ser'i serif uzre, Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle nikahlayıp almak istiyordu. Ama dayısı bu evlenmeye izin verir miydi bakalım? Fabrikada çalışan, bin cesit er- | keğın arasında buyumus bir kızı yeğenine almayıabi-lirdi Muzaffer bey. Onun için, dayısına soz gecirecek biri gerekiyordu. Bu Kabak Hafız olmasa bile bir bas-

85

si.

kası, orneğın Yasin ağa olabilirdi pekala! Ama olmazdı. Yasin ağa, Allah'ın sevmediğı bir kulu, Allanın sevgili kulu bir beyzadeye nasıl yakıştırırdı? Hatta Muzaffer beyden bile onde giderdi bu bakımdan.

Gene de:

– Anlasıldı, dedi, anlasıldı Vehbi'nin kerrake-

– Yasin ağa senin ol dediğın yerde olur be!

– Eshedu billah doğru.

– Doğruysa, ustyânı senin ferasetine kalmış bir is!

– O da yalan değıl...

Yalan değıldi gercekten de. İstese, Yasin'i değıl, onun ağası Muzaffer beyi bile sulu dereye goturur susuz getirirdi ya, hemen istemesi doğru muydu? Değıldi. Kendine pay çıkarmamalı mıydı? Yoksa daha simdiden bazı kararlara varmıştı.

– İcelim!

– İcelim erenler.. Lakin, bak, bana bir daha

Zaloğlu deme. Sonra...

– Sonra?

– Ben de sana... Sozunu kesti:

– Kabak Hafız mı dersin? Zaloğlu bir kahkaha attı. Kabak Hafız ciddiyydi:

– Ben senin gibi kızmam. Kızacak ne var? İnsan arı değıl ki!

Rakısını yudumladıktan sonra :

– Yasin ağanın gozune gir! diye oğutledi.

– Nasıl?

– Nasılı var mı? Herifin gozune girmek için ne yapman lazımsa yap!

Zaloğlu dusundu dusundu :

– Bir dediğini iki etmiyorum. Bol bol da kitap okuyorum., baska?

– Baskasına kulağasma, kitap okuma isi muhim. Sehre indiğin gun, hoslandığı kitaplar al ona, sakalının altına gir iste ne bileyim ben?

– Sen? Sen ne yapacaksın?

– Benim ne yapacağıma karışma sen. İsimi bilirim ben...

Rakı sisesini kaptı, kadehine yarı yarıya koyup bir cekiste dipledı.

VIII.

Uc gun sonra Yasin ağayı çiftlikte, tohumluk ciğit anbarında bulan Kabak Hafız, sayılıp hurmet edileceğini bilenlerin ağır baslılığıyla, elleri arkasında, kapıda durdu :

– Kolay gelsin!

Yasin ağa, ilkbaharda ekilecek Kleveland ciğitlerin aktarılarak havalandırılmasını gozden geciriyordu.

Dondü, Kabak Hafız'ı gorunce ciğitleri falan unutarak, yanına saygıyla kostu. Cunku efendi hazretleri çiftliğe oyle her zaman uğramazdı. Acaba ne vardı?

– Hos geldiniz efendim, hos geldiniz!

– Hos bulduk.

– Ne seref, bizim icin ne seref boyle... Onunde kavusuk elleri, Hafız'ın yuzune bakıyor, emirlerini bekliyordu. Hafızsa gozlerini yere indirmis, «– Ne seref, bizim icin ne seref...» sozlerine karsılık «– Estafurullah» falan demeyi aklından bile gecirmiyor, dusunceli gorunuyordu. Yasin ağa :

– Buyrun, benim odaya gidelim!

Anbarda, yaba denilen kocaman kocaman tahta catallarla ciğitleri aktarıp havalandırmakta olan ırgatlar da isi bırakmış, onlara bakıyorlardı.

Kabak Hafız'ın gozleri yerden Yasin ağaya ağır ağır kalktı:

87

– Ramazan efendi yok mu? Yasin ağa iki yanına bakındı:

– Yok.

– Nerde? . . . _ Sehre inmistı. Bir emriniz mı vardı? Cevresine kuskuyla baktı:

– Muzaffer bey?

_ O da yok efendi hazretleri..

_ Ne zaman gelecek?

_ Bu gunlerde gelmesi lazımdı ama... bir sey mi vardı?

Kabak Hafız basını ağır ağır salladı:

– Var. Hem de muthis bir sey!

Yasin ağa birden isin onemini kavrayarak doğruldu.

– vav napsak acaba bilmem ki?

_ Hem de oyle muthis bir sey ki... demek Mu-^nffpr hev bu qunlerde tesrif ederler? ZQf L BekUyomz.

Hos. gene de belli olmaz onun

i?l Takat neydi acaba o «Muthis» sey?

oylesine bağılydı ki bu mubarek adama! Hanı ol dese olur muydu olurdu!

ağayı

Ara sıra

SvuclaCla derini doğerek o yıllarda dunyaya gelmemis olusuna hayıflanırdı.

Demek oluyordu ki bu gelisi karsılıklı kahve icip konusmak icin değildi. Ne icindi acaba? Ondan saklanladığı

anlasılan muthis sey ne olabilirdi? Mubareğin dunya islerinden elini eteğini cektiğini cok iyi

biliyordu. Adamcağız butun gun dininde, diyanetin-deydi. Pek pek koy kahvesine cıkar, kahve halkının

i> iskambil, tavlâ, ya da parti cekismelerinden uzak,

bir koseye cekilir, elinde tesbih, yarı kapalı gozleri, titreyen dudaklarıyla kallavi fincanından kahvesini yudumlardı.

Cevresini yeniden gozden gecirdi.

İlkin Ramazan'ı sormustu. Ramazan'ı ilkin sorduğuna gore, «Muthis» olan sey, o haytayla mı ilgiliydi acaba? Esrar, afyon, rakı, sarap, kumarın daniskası bulunan Ramazan'ı, cok buyuk, hatta dedi-ğince «Muthis» bir sucundan oturu dayısına mı sikayet edecekti?

Soyle bir dusundukten sonra, <<- Hayır>> diye gecirdi. Olamazdı. Esrar, afyon, sarap, kumar, kız ardında dolanmak <<Muthis>> değildi. Dayısı zaten biliyordu. Dayısının bildiğini de herhalde Hafız efendi bilecekti.

Bilmese bile, soytarı oğlanın yeni bir. maskaralığını Yasin ağadan ne diye saklasındı?

Gene saygıların en ustunuyle:

– Buyrun efendi hazretleri, dedi. Benim odaya gidip, birer yorgunluk kahvesi icelim!

Hafız'ın da istediği buydu.

Yasin ağanın odası, ta Muzaffer beyin babası zamanındanberi oturduğu, tek göz, ufacak bir kerpik huğdu. Muzaffer beyin çiftlikte kaldığı günler hizmetine bakan Gulizar, bu ufacak odayı her gün birkaç posta siler, supurur, Yasin ağanın portatif bir karyoladaki yatağını düzeltir, ortalığa ceki düzen verirdi. Kapıda durdular.

Yasin ağa, Muzaffer beyin beton evine doğru seslendi:

– Gulizaaaaa!

' Kadın fazla bekletmeden, beton evin balkonunda olanca canlılığı, olanca bayıltıcılığıyla gozuktu :

– Buyur Yasin ağa?

– Anahtar getir!

Havaların bozuk, hayli de serin gitmesine karşın Gulizar, bal renkli, kısacık margizet entarisiyle bingil bingildi. Az sonra elinde anahtar, corapsız kar gibi bacakları, yuklu göğsünün hemen meydana geldi, sakız kabağı gumrahlığında akpak kolları, bitiren cilvesiyle kosarak geldi:

– Buyur: Kabak Hafız'a

– Hos geldiniz Hafız efendi amca!

– Hos bulduk yavrum, hos bulduk., nasılsın?

– Tesekkür ederim, iyiyim.

– Allah daha iyi etsin!

Yirmisekizle otuz arası bu iliklerine dek kadın, cıvı cıvı tazeye oldu bitti içi gidiyor, haftada birkaç posta ihtilam oluyordu geceleri. Seytan mıydı, seyan-ı lain miydi ki geceleri dışlarına girip bastan çıkarıyordu?

Ama memnundu. Ne zaman düşünse girse de aklını basından alsa, gözlerini sıkı sıkı yumar, dış'-un ucu

gitmesini sanki önlemeğe çalışarak, duyduğu hazzı uzatmak isterdi. Uzamazdı ki! Ağzına bir parmak bal alınmışcasına, yatağında dış'u uzun uzun düşünürdü.

– Buyrun efendi hazretleri!

Yasin ağa kapıyı acmış, girmesi için yol veriyordu hazrete.

Girdi. Sedire her zamankince yanladı.

– Kahve iceceksiniz değil mi? Gulu verdi:

– İlâhi Gulizar hanım kızım., hastaya kar sorulur mu?

Gulizar da capkın capkın guldu :

– Sorulur mu hic?

Kanlı, canlı, guclu, cezveyi, kahve fincanlarını aldı, seker, kahve kavanozunu. Sonra kamineto denilen ispirotoluğu. Bal renkli margizet entarisini olanca istah vericiliğiyle geren seraserpe comeusiyle ise koyuldu. Sanki bütün bunları alabildiğine bir saflık içinde yapıyordu da, eteğinin altında taa bilmem nerelerine dek goziken kar beyaz bacaklarının farkında değildi! Oysa oylesine farkındaydı ki, mahsustan, hocafendinin en iyi görebileceği bir koseyi secmis, tam karşısına comelivermisti. Bu, Allah adamı bir hocafendiden çok, insanı gözleriyle yiyen adamda ne vardı ki, bakışları sanki çıplak teninde bocek gibi dolasıyordu? Ne vardı bakışlarında ki, Gulizar, adamın o capkın bakışlarıyla mest oluyor, o da çoğu geceler düşünse bu iriyarı adamı gorup, uyanınca da uzun süre etkisinden kurtulamıyordu?

Kahveyi, sekeri koydu, cezveyi karıştırırken sordu :

– Hafız efendi amca, biraz sekerlice yapıyorum?

Maksadı adamın ısırcı bakışlarıyla karşılasmaktı.

– Yap kızım, dedi Hafız, yap yavrum!

Sonra da heyecanını belli etmemek için, sakalını savazlıyarak:

– Allah! dedi.

Dini bütün Yasin <<Allah>>m ardını hemen getirdi :

– Cellecelalehuu!

«Cellecelalehuu» ama, Yasin ağanın zihnini hala su «Muthis» sey tırmaladığı için, gözleri yerdeki cicekli

kilimde, Hafız efendinin, genc kadını arada yiyecek gibi bakışlarını gormuyordu. Kabak Hafız da çekinerek bakıyordu kadına zaten. Sehvet dolu bakışlarının dini bütün adam tarafından yakalanmasını istemezdi. Onun için, gözlerini kadından sık sık kacırp, duvarlardaki c.Mekke-i Mukerreme»yle «Me-jine-i Munevvere»nin tas basma resimlerinde

gezdiriyordu. Bu yandaki duvarda Hazret-i Ali'nin Duldul'u, cesitli gazvelerden çok acemioe çizilmiş oenkler, gene Ali'nin Zulfikarı...

Yasin ağa çekmecesinden cıgarayla kibrit çıkarıp Hafız efendiye ikram etti. İçmezdi o. Misafirlerine ikram için bulundururdu.

Fakat genc kadının aklı saçıklığı dayanılacak gibi değildi. Su sıra ya dışardan çağırırsalar, ya da onun aklına bir şey gelip dışarı çıkıverseydi. Çıkı-verse, kalkıp kadına sarılmazdı belki ama, onun üzerine düşündüklerini acıkıyacak bazı şeyler söylerdi her halde. Tabi söylerdi. Ne vardı? Hangi kadın öğretmekten hazzetmezdi de isyan ederdi sanki? Ama pis herif çıkmak soyle dursun, bunu aklından bile gecirmiyordu besbelli.

Yasin ağa bir ara, neden bilmiyor, arkasına donup da Gulizar'ın seraserpe comelisi gozune carpınca, esmer yuzu mosmor kesildi kıskanclığın ofkesiyle. Değil Hafız efendi, herkesten kıskanırdı onu ama, doğru muydu, dininde dinayetinde bir Allah adamının karsısına gecip surasını burasını acararak comelmesi?

– Gulizar?

– Efendim?

– Ook susadım. Bir bardak su aliver!

Gulizar su bardağıyla kostu, kapı yanındaki kırmızı testiden doldurup, getirdi. Yasin ağa suyu alırken, genc kadının gözlerine öyle bir hısımla baktı ki, kadın sasırdı. Yasin ağanın asırı ofkelendiği sıra böyle hısımla baktığını bilirdi. O geceyi hatırladı., dışarda yağmur, fırtına, yer yerinden oynuyordu. Yasin ağa çağırırmı. O gece aksi gibi canı hic de istemiyordu oysa. Gunduz kos orya kos burya çok yorulmustu. Yatağına girip, sıkı sıkı sarınarak uyumak için can atıyordu. Aldırıs etmemisti çağırılmasına. Yasin ağaysa ucunu bırakmamış, ust uste

çağırırmı. Kadın aldırılmayınca da ofkeden cılgına donerek öyle bir hısımla gelmişti ki, tam böyle bakmıste iste

Yasin ağa ictiği suyun bardağını geri verirken gene o hısımla baktı.

Kabak Hafız'sa, hiçbir şeyin farkında değilmis-cesine, anlatıyordu :

– Cenab-ı Allah'ın sevgili kullarına hizmet, sevapların en büyüğudur. Boyle kullar, Huzur-u Rabbilalemin'de

mergup ve muazzezdirler. Öyle değil mi Yasin ağa?

Yasin ağa basını salladı.

– Ona ne supheeee, ona ne suphe?

Kabak Hafız iri taneli siyah tesbihini çıkardı, gözlerini yerdeki bir noktaya dikti. Aklında Gulizar, tesbihini ağır ağır çekmeğe başladı. Az sonra kal-lavi fincanla kahve gelince, gözlerini yerdeki noktadan kaldırmadı. Sanki murakabeye varmıştı. Cıplak bacaklarındaydı gözleri oysa. Nitekim Yasin ağa da, efendi hazretlerini murakabeye varmış sanarak, genc kadına, kahveleri bırakması için, caktırmadan göz etti. Gulizar kahveleri tepsisiyle sedire bırakıp çekildi. Çekildi oma, cinleri de tepesine toplanmıştı. «– Kart esek!» diye gecirdi. «Beni bir daha odana çağırırsın!»

Yasin ağa :

– Buyur efendi hazretleri, dedi. Kahvenizi buy-run..

Murakabesinin icinden sıyrılıp çıktı:

– Efendim?

– Kahvenizi buyurun!

– Ha, kahve...

Fincanını ağır ağır aldı, kalın dudaklarına ağır ağır goturdu, ağır ağır ufledi, gene ağır ağır yudum-ladı:

– Oooh.. tam da istediğim gibi olmus. Berhudar ol yavrum!

Sanki genc kadının tepsiyi bırakıp, ofkeyle gidisinin farkında değildi.

Dondu, arkasına, çevresine bakındı:

– Gitti mi?

– Gitti efendi hazretleri..

– Kahven gibi aziz ol diyecektim!

Yasin ağa üzerinde durmadı. «Muthis» olan şey neydi acaba? Kafasına fena takılmıştı. Sormak, öğrenmek, ferahlamak... evet ama bunu da doğru bulmuyor, istiyordu ki, efendi hazretleri kendiliklerinden acsınlar! Bununla beraber, «Muthis» şeyin Rama-zan'la ilgili olduğunda da kuskusu yoktu. Kumar dese değil, esrar afyon dese değil, karı kız ardında kosmak dese gene değil. Peki neydi? Ne olabilirdi?

Kabak Hafız gene uzun bir murakabeden sonra basını birden kaldırıp, Yasin ağaya baktı. Heyecanla:

- Bu çocukta çok iş var! dedi. Yasin ağa anlamadı:
- Hangi çocukta?
- Ramazan'da.
- Ramazan'da mı? Bizim Ramazan'da mı?
- Evet evet., çok iş var. Hem de tasavvur ede-miyeceğin kadar!

Cekinerek sordu:

- Yani, ne gibi?

Kabak Hafız duymamış davrandı. Gözlerini gene yerdeki noktaya dikti, oylece, uzun uzun kaldı. Sanki orda bir şeyler görüyordu. Arada basını sallıyor, gulumsluyor, kendi kendine ölçüp biçiyordu. Butun bunlar, sapına dek dini butun bir Aliah adamı için sasılacak şeyler değildi. Değildi, çünkü, efendi hazretlerinin, baskasının göremiyeceklerini görüp, baskalarının duyamıyacaklarını duyduğunda kuskusu yoktu. Su Ramazan isinde de orneğin., kimbilir, belki de huddamlarıyla gorusmekteydi efendi hazretleri su sıra!

Kalktı. İçilip bosalmış kahve fincanlarını tepsi-siyle aldı, az önce Gulizar'ın kahve pisirdiği yere yeniden ilisti. Bunu yaparken, efendi hazretlerini mu-, rakabeye vardığı yerden ayırmak, dikkatini baska yanlara çekmekten sakınıyordu. Ote yandan da eren-ler'in ne düşündüğü, ya da huddamlarıyla neler konuştuğunu merak etmiyor değildi. Ama ne olursa olsun, ilismiyecek, adamı daldığı yerden ayırmıyacaktı.

Sonunda Kabak Hafız ağır ağır konuştu.— Yemyesil, zümrüt gibi yeşil bir cayırlıkta olur-musuz. Sular sırlı sırlı akıyor, dallarda bulbullar, isketeler, kanaryalar sakıyor, kınalı keklikler, turaclar, ebabiller, zümrüdü anka kusları salına salına doluyorlarmış. Ben soyle oturmam. Ramazan efendi de tam karşımda ama, yüksekçe bir yerde! Boynunu bukmus, bana melil, mahzun bakıyor. Sual ediyorum: <<– Evladım melillığın, mahzunluğun niye?>> İcini çekiyor, gözlerinden boncuk boncuk dokmeğe basılıyor. İsrar ediyorum: <<– Soyle, nedir mahzunluğunun sebebi? Nicin ağlıyorsun?>> Oyle bir bakış bakıyor ki, tarif edemem, o bakış hala içimde dağ-ı de-rundur!

Sustu. Yasin ağayla göz goze geldiler. Yasin heyecanlanmıstı:

- Ruya mı gordunuz?
- Hayır. Beynennem velyakaza! (*)
- Hayırdır isallah..

Kabak Hafız etki gecmeden atesinin ardını getirdi :

- Beni serseri yerine koyuyorlar, beni adamdan saymıyorlar, bana zerrece ehemmiyet vermiyorlar, dedi. Ben hem oksuz, hem de yetimim. Ne da-

(*) Uyku ile uyanıklık arası. 95

Yim, ne de Yasin ağanın benimle hiç mesgul oldukları yok!

Yasin ağa karşı çıkacak oldu. Kabak Hafız etli, kocaman elini kaldırarak |.

- Musaade, dedi, musaade et, ardını dinle.. Derken, hatiften bir seda... Allah seni inandırсын, dağlar, taşlar inim inim inlemeğe, yerler, gökler hasye-tullah'tan zangır zangır titremeğe başladı. Bir de arkama

doneyim ki, ne doneyim?

" Yasin ağa heyecandan safi dikkat kesilmisti. Kabak Hafız'a korkuyla sokuldu:

- Evet efendi hazretleri?
 - Ak sakalı gobeğinde, yesiiiiil yemyesil libaslara burunmus bir pair-i fani!
 - Allahumme sallı ala seyyidina Muhammet!
 - Yanıma yaklaştı, omuzumu tuttu, beni oyle bir sarsıs sarstı ki, tarifi gayri kaabil benim için Yasin!
- Yasin, ceneleri vura vura sordu:
- Dervisin esası, teberi, keskulu var mıydı?
 - Herseyi vardı, herseyi tamam!
 - Tamam. Hızır'dı oyleyse, Hızır aleyhisselam! Efendi hazretleri tebessum buyurarak baslarını fafif hafif salladılar.

– Aferin Yasin, iyi bildin! Yasin ağa memnun, gulumsedi:
– Sayenizde evellallah. O kadarını artık, tabii...'
– Gerisi vaar.. dedi ki kurban olduğum, imam dedi imam. Beni iyi dinle: Cenab-ı Rabbulalemin'in emr-i ilahileri su ki, Ramazan kulumun dayısını derhal bul tebsir et kiii, Mehdi-i resul, yeğeni Rama-zan'ın sulbunden dünyaya gelecektir! Zinhar vakit
' fevt etmeyip, elci Cemsir'in kızı Gullu ile eversin! Gozlerini Yasin ağaya dikti. Yasin ağa sanki donmustu. Kabak Hafız neden sonra sordu: – Var mı? Elci Cemsir'in bu namda bir kızı var tmi?
– Var.
– Adı Gullu mu?
– Gullu.
Bana rakamlar verilmisti. Hesab-ı Cifr'le bulup çıkardım. Demek kızın adı tutuyor? Ala...
Yasin ağa yerinde kımıldanıp, hafifce oksurduk-ten sonra:
– Yalnız, dedi. Bir sey sormama izin verir misiniz?
– Elbette erenler, elbette, sor!
– Hızır aleyhisselam bu ruyayı Muzaffer beye soylemenizi emretmisler. Bana soylediniz. Tılsım bozulmadı mı?
Kabak Hafız gurledi:
– Suuuuus, gaafiiil! Gunaha giriyorsun. Hem de boyunla beraber! Tılsım ne demek? Cenab-ı Allah'ın emr-u ilahileri mekr-u hiyle midir ki bozulsun? Tovbe et, tovbe istiğfar et!
Yasin ağa tovbe ustune tovbe ediyor, mırıl mırıl mırıldanıyordu. Mırıldanıyordu ama, gene de Mehdi-i resul'un, su ipsiz sapsız, su yalan, dolan icinde yuvarlanıp duran ayyasın sulbunden meydana gelebileceğine inanamıyordu. Ama inanması da gerekti galiba. Koskoca bir dini butun vardı karsısında. Yalan soylemesi soz konusu olamazdı. Olamazdı ya, hay aksi seytan, kendini buna ne türlü inandırmaya kalksa inandıramıyor, icine yerlesmis seytan-ı lain durtup duruyordu: <<– Dunya'da adam kalmadı da sapı silik Ramazandan mı doğacak Mehdi-i resul? Hah hah haaaay...>>
Birden seytan-ı lain'in icine girip yerlesmis olma nedenini anladı: Gece, Gulizar odasına gelmistti gene. Gerci o isten sonra su dokunmustu ama, gusul aptestini ihmal etmistti. Fiil-i cirha'dan sonra gusul ihmal edilince seytan-ı lain insanın icine gelip otururdu herhalde. Hocafendiye sormaktan cekindi. Ya gene azarlarsa? Ya, <<– İyman tazelemen lazım. Bir Musluman nasıl olur da fiil-i zina'ya irtikap eder, derse?>>
Kaslarını cattı. Hay Allah kahretsindi su boynuzlu seytan-ı laini! İcinde, icinin derinlerinde dilini çıkarıyor,
oynuyor, inanma diyordu. İnanma demekle kalsa, icinden çıkıp efendi hazretlerinin iri burnuna, iri burnundan tepesine tepesinden sağ, sonra sol omuzuna sıırıyordu.
Elinin bir hareketiyle seytan-ı laini sinek koğar gibi koğdu.
Keremine cok sukur. Demek... oyle ya. Niye olmasın? Cenab-ı Allah neye kaadir değil ki?
– Değil mi ya?
– Bir damla meniden insanı halk eden zat-ı Kibriya...
– Hay haay, hay haaay...
– Demek Muzaffer bey gelince..
– Beni derhal haberdar et!
– Ben acmıyayım mı?
– Hayır hayır hayır...
– Cıtlatmıyayım da?
– Kat'iyyen!
– Peki, emriniz can bas ustune efendi hazretleri..
Zaloğlu Ramazan gozunde birden oyle buyumustu ki! Demek, yıllardır cesitli vesilelerle isitip durduğı Mehdi-i Resul onun sulbunden dünyaya gelecekti? Kudretinden sual olunmazdı. Kirk gun gunahkar, bir gun tovbekar diye bosuna dememislerdi tabi.
Avcuna hafifce oksurdu.
Diyelim ki, diye dusundu, efendi hazretleri Cem-sir'in kızını biliyor... <<– Hayır estafurullah>> diye duzeltti, <<kızı değil, CemsirM. Cemsir'i biliyor. Kızını nereden bilecek? Adını? Adını ya? Ben bile kızırır adının Gullu olduğunu bilmiyorum da, Ramazan nereden bilecek?>>

Evet evet., bu bir isaret, isaret-i rabbani olmalıydı. Boyle mubarek, Zulcelal'in koyde en buyuk vekili, muhterem bir insan imkanı yok yalan soylemezdi. Bok Seytan, icinden boyuna <<-Yalan, hile, dubara>> deyip duruyordu ama, boynuzlunun dediklerine inanacak kadar saf mıydı? Seytan-ı laindi o. Cenab-ı Allah'ın dini butun kullarını bastan çıkarmak için elbette yırtınacaktı ama, ona inanan, kulak asan kimdi?

Gırtlığını sinirli sinirli temizledi.

Boyle seyleri dusunmek bile gunahti, hem de erenler'in sık sık tekrarladıkları cinsten, <<Gunah-ı kebair*dendi!

Sesli sesli:

– Al-lah, celledalehuuu...

Dusunmek istemiyordu. Yalnız, bir mesele vardı.. Cemsir'in kızı, fabrikada çalışıp, cesitli erkeğin arasında kabak ciceği gibi acılmış olması gereken bir kızdı suphesiz. Cunku herifin dört karısı, dört karıdan da yığınla kızı, oğlu olduğunu, kızlar oğulları, hatta karıların da kısın fabrikalarda, yazın tarlalarda itler gibi çalıştığını, kazandıklarını da getirip Cemsir'in avucuna koyduklarını isitmisti. Fabrikalarla, tarlalarda çalışan bir kul, yani cenab-ı Allanın sevmediği bir kul, nasıl olurdu da soylu bir sevgili kulla evlenebilirdi?

– Efendi hazretleri, af buyurun, bir sey geldi aklıma..

– Ne geldi?

– Malum a, Ramazan efendi ne de olsa beyzade, Otekiyse, tarlada, fabrikada çalışan, Allahutaa-la'nın sevmediği bir kul...

Kabak hop kalktı hop oturdu:

– İndullah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu senin gibi gunahkarlarca ne malum gaafiil?

Yasin ağa yuttu.

Kabak Hafız o ofkeyle yerinden fırladı. Cıkmadan once:

– Muzaffer bey gelince vakit fevt etmeden... Yasin ağa suclu suclu:

– Zatinıza, dedi, zat-ı alinize haber vereceğim! Ve şahadet parmağını tehdit edercesine salladı:

– Bu mesele derhal halledilip, Zat-ı kibriya'nın emr-i ilahileri yerine getirilmelidir. Aksi halde...

Gene oyle bir baktı ki, Yasin ağa ufalverdi:

– Aksi halde, biliyorum efendi hazretleri...

– Basımıza tasların yağacağını, kıyametlerin kopacağını da biliyor musun?

Bak bunu bilmiyordu Yasin ama, koskocaj efendi hazretlerinden daha mı iyi bilecekti? Maazal-laaaaah!

Efendi hazretleri <<Pur hiddet ve azamet>> cekip

gitti.

Yasin ağa hala ufacık, kapıda dikildi kaldı. Bunca yıldır hacılardan hocalardan isitip duruyordu. Ahir zamanda Mehdi-i Resul huruc edecek, bozulan dünyayı duzene sokacaktı. Bu duzenle dünya kırk yıl doğru durust gidecek kurt kuzuyla yasıyacak, ortalık gulistanlık olacak... ondan sonra gene bozulacak, insanlar azdikca azacak, bu bozuk duzen kıyamete dek gidecekti. Biliyordu boyle olacağını, biliyordu ama, gerek peygamberler ulkesinin kutsal toprağında, gerekse dünyanın dort bucağında cenab-ı Allah'a

yakın bunca hacı, hoca, alim, ulema varken, Mehdi-i Resul'un aptessiz namazsız bir sapığın sulbunden gelecek olmasına sasıyordu. İmam efendi her ne kadar, <<-İndullah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu biz gunahkar faniierce ne malum, gaafil?>> demisti ama, aması vardı gene de., kimbilir, belki de

doğruydu. Kocca dünyayı okuzun boynuzunda tutan Zat-ı Kibriya neye kaadir değildi?

Kapıdan cekildi. Teravih namazlarında kullandığı doksan dokuzluk tesbihini sandığından alıp, az once imamın oturduğu yere bağdas kurdu. Ortalık kararınca dek tesbih cekerek murakabeye vardı.

Az sonra Gulizar odaya bir golge gibi girip, lambayı yakıp, Yasin ağayı dalmış gorunce, İmamın adamı gene buyu/ediğini anlıyarak yanına geldi, elini omuzuna teklifsizce koydu:

– Ne o gene? Sertce baktı:

– Ne olacaktı?

– Ne mi olacaktı? Herif seni buyulemis gene! Kadının eline vurdu:

– Cek elini, geri dur! Gulizar sastı:

– Gerimi duruyum?

– Geri dur, geri! Elini cekti:

– Peki., gel diye yalvardıklarını unutma amma! Yasin ağa kendini toplar gibi oldu:

– Tovbe estafurullaaaaah...

– Tovbe ettafurullahmıs. Bir daha cıgırma beni, gelmem!

Cekti gitti.

Yasin ağc gozlerini yeniden yumdu.

Disarda derinden derine bir kamyon homurtusu baslamıstı. Homurtu yaklastı, yaklastı., kapının onunde durdu.

Yasin ağa duymadı bile. Kendinden oylesine gecmisti.

Az sonra Zaloğlu, elinde <<Ejder kalesi cengi>> kitabıyla iceri girdiği vakit, Yasin ağayı oylece buldu.

Yanına gitti, elini omuzuna koydu:

– Emmi!

Gulizar tam o sırada kapıya gelmisti:

– Bırak, dedi, bırak! Zaloğlu dondu:

– Niye?

– Kabak Hafız gene buyuledi onu!

Yasin ağa, hic beklenmiyen bicimde yerinden oyle bir fırladı ki, Zaloğlu da, Gulizar da sastılar.

– Cık, cık dışarı rezil, mel'üne!

Kadın korkuyla dışarı çıktı. Yasin ağa kapıyı ardından setce kapadı.

Zaloğlu hiçbir sey anlamamıs, hayretler icindeydi.

Yasin ağa elindeki tesbihi goturdu sandığına koydu. Halinde her zamandan baska, cok baska bir tuhafılık vardı. Dalgın, dusunceli, sıkkın hatta ne yapacağını sasırmıs...

Ağır ağır geldi, sedire ılisti. Gozlerini Zaloğlu'ya kaldırdı.

– Nedir o kitap?

Zaloğlu unutmustu:

– Ejder kalesi cengi, dedi. Yasin ağa canlandı:

– Hazret-i Ali'nin değil mi?

– Evet.

– Ne olacak?

– Sana aldım. Heyecanlandı hafiften:

– Bana mı aldın?

– Sana aldım ya!

– Sen boyle seyleri akletmezdin ya, nasıl oldu? Ver bakayım...

Zaloğlu kitabı uzattı:

– Amma da kotu bellemissin beni be emmi! Yanında tobe piyasam yok. Ben bu kadar kotu muyum?

Yasin ağa kendini topladı. Mehdi-i Resul'un babası olacağını hatırlamıstı.

– Hasa, dedi, summe hasa! Kotu değilsin, dalgacısın bes. Yalan mı?

Zaloğlu boynunu buktu, karsılık vermedi.

Yasin ağa lafını değistirdi:

– Eferim oğluma, eferim. Bugun nerelerde ge-;zip dolastın gayri?

– Gezip dolasacak nerem var ki?

– Rakı maki icmedin mi?

– Yok canım.

– Niye?

– Bundan boyle de icmiyeceğim..

– Allah Allaaaah?

– İcime bir tiksinti dustu, canım tobe istemiyor!

Yasin ağa mim koydu. Her zaman essekler gibi icen oğlanın icine tiksinti dusmesi bosuna değildi.

Demek Cenab-ı Allah onu doğru yola sokmustu? Evet evet., is vardı oğlanda. Yumurtaya can veren Allah, neye kaadir değildi ki?

Sordu:

– Bu yakınlarda imam efendiyi gorduğun var sitli?

Anlamazlıktan geldi:

– Hangi imam efendiyi?

– Canım, bizim imam.

– Yoo.. ne var da?

Oyle inandırıcıydı ki, Yasin ağa:

– Hic, dedi.

– Nasıl hic?

– Hic canım, oyle sordum..

– Epeydir gorduğum yok, lakin essahtan imam-mıs mubarek be!

Yasin ağanın dikkati arttı:

– Niye?

– Sana su kitabı alıyordum, bir kitapçıya vardım, baktım konusuyorlar. Kulak verdim, tamam, bizim imamdandır konusuyorlar. Yanlarına sokuldum. Neler konustuklarını bir duysan sasarsın!

Yasin ağanın merakı heyecan kertesinde artmıştı:

– Yok bee? Neler konusuyorlardı gayri?

– Aklımda tutamadım ki! Lakin mubareğin unu-dunyaya yayılmış. Bundan boyle sozunden tobe çıkmıyacağım!

Yasin ağayı uzun uzun gozden gecirdikten sonra:

– Çok keskinmiş, dedi. Ermis diyorlar!

– Doğru.

– Biz onu bizim koyde belliyoruz değil mi?

– Değil mi?

– Değil. Taa bilmem nerdeki camide namaz kıldırıldığını soylemisler kitapçıya!

Yasin ağa da duymustu bunu:

Doğrudur, dedi.

– Bundan boyle Kabak mabak da demiyeceğim..

– Deme tabi oğlum.

– İnsan carpılır değil mi?

– O saat!

– Yer gok onların yuzu suyu hurmetine duruyor oyle ya!

– Onların yuzu suyu hurmetine tabi.

– Yoksa?

– Yoksa kıyamet kopar!

– Kopar ha?

– Kopar ya, vakit var daha. Hazret-i Peygamber efendimiz demis ki, bilmem kacta yatmam, bin bilmem kaca kalmam. Ebcete vurmuslar, yakın!

Zaloğlu sozde dalmıştı. Bir ara:

– Tekmil koltuklarım kabardı, dedi.

– Neye?

– Neye olacak emmi? mubarak bir İnsan bizim koyun imamı ve de yakınımız dedim. Deyince gormeliydin ordakileri.. bana iskemle ikram etmeler, cay,kanve ismarlamalar, tuuu... Dediler ki, aman dediler, mukayyet olun ve de kıymetini bilin mubareğin.

Hic bir yerde bir haftadan ziyade durmazmış. Bizim koyde iki yıldır eylesiyor dedim, sastılar. Birbirlerine baktılar, dediler ki, bunda bir is var mucerret dediler

Yasin ağa basını salladı.

Simdi daha iyi anlıyordu imam efendinin gorduğu dusun bos olmadığını. İmam efendinin gorduğu dusun bos olmadığı gercekti de, Ramazan da bos değildi. Bos olsa birden kendine gelip, ickiye paydos demez, «Kabak aşağı, kabak yukarı» sozlerine de pismanlık duymazdı. Sonra daha onemlisi, bir yerde bir haftadan çok durmaması.. Ramazan'ın de-diğince, hazret bu koyde iki yıldır, kımıldamamaca-sına duruyordu. Niyeydi? hazrete Mehdii Resul'un hurucu ya da, Ramazan'dan dunyaya geleceği malum olmuştü. Cenab-ı Allah bu isle onu vazifelendirmiş olacaktı!

Yalnız, zihnini gene bir kurt kemirmeğe baslamıştı: Hadi Ramazan'ia imam efendi sozlesmis ol-sunlardı. Kitapçılara ne demeliydi ya? Sonra, oğlan bu yakınlarda gormediğini soylemisti ki doğruydu. Gormus olsa ne diye saklasındı? Gormus, gorusmuslerdi diyelim, boyle bir yalanı hazırlamakta ne gibi bir çıkarları olacaktı? Koskoca imam, Allah adamı., yalan yere Mehdi'den bahsetmenin büyük gunah olacağını bilmez miydi?

İşte gene seytan-ı lainin iğvasına uymustu. Tovbe istiğfar ettikten sonra, sesli sesli:

– Al-lah! dedi.

Gulizar asık yuzu, catık kaslarıyla yemek tepsisini getirip sedire bıraktı:

– Getirmiyecektim ya, hadi neyse... Yasin ağa yumusayıvermişti:

– Kızım, evladım, yavrum... insanın bir esref

saati vardır, bir de hasa hasa essek saati, oyle değil mi Ramazan efendi oğlum?

– Doğru, dedi Zaloğlu. Gulizar gene kızdı:

– Bana ne essek saatından? Ben senden guler yuz, tatlı dil istiyorum!

Zaloğlu birden uyandı. Tatlı dil, guler yuz mu istiyordu? Niye? Karısı mıydı ki tatlı dil, guler yuz... vay anasını! Demek aralarından... Neden olmasın? Herif bunca yıl evlenmemisti. Niye? Demek sebep Gulizar'dı. Beles bir avrat. Herif bundan sonra ev-ienip ne yapacaktı?

Ramazan sordu:

– Ne var? Ne gecti aranızda?. Gulizar:

– Hic bee, dedi. Su Kabak Hafız'ın yanında hatırımlı kırdı!

Yasin ağa parladı:

– Doğru konus be! Gulizar da geri kalmadı:

– Nasıl konustum?

– Butun dunyanın dilinde dolasan bir mubareğe kabak diyemezsin!

Yırtık bir kahkaha attı:

– Hah hah haaay... mubarekmis!

– Mubarek tabi, facire!

– Ne demek o?

– Ne demekse ne demek. Git, Ramazan efendinin yemeğini de al gei buraya!

Gulizar da <<Ramazan efendi>> sozune takıldı. Ne zamandanberi <<Ramazan efendi>> olmustu yazının serserisi? En biri Yasin ağa. bizzat kendisi, oğlanın adam olmaz cinsten olduğunu söyleyip durmaz mıydı?

– Bakıyorum, Ramazan, Ramazan efendi olmus?

106

Yasin ağa sertce baktı:

– O, her zaman Ramazan efendidir!

– Ramazan efendiyim...

Cıktı gitti. O hırsıyla ipsiz, uğursuz oğlanın yemeğini bir baska tepsiye hazırlayıp getirdi, sedirin ustune.

Yasin ağanınkinin yanına bırakıp çıktı.

Yasin ağa belirli bir saygıyla:

– Buyur, dedi.

Yemeğe başladılar. Konusmadan yiyorlardı. Yemek yerken konuşmanın gunah olduğuna inanan yanları vardı. Ramazan inanmazdı boyle seylere ya, maksadı Yasin ağaya hos görünmek olduğundan, inanıyormus

gibi davranıyor, konuşmuyordu.

Yemeği tam yemislerdi ki, Gulizar gene geldi. Tek laf etmeden kahvelerini pisirip onlerine koydu. Sonra da tepsileri aldı, cektı gitti.

Uzerinde durmadılar.

– E, kitabı okuyum mu emmi?

– Bak hele bak. Hastaya kar sorulur mu yavrum?

Zaloğlu gaz lambasının altına bağdas kurarak başladı. Tam da Yasin ağanın istediğince okuyordu.

Adam

daha simdiden imamı da, Mehdi-i Resul'un babasını da, Gulizar'ı da unutmustu. Hikayeye kendini oylesine kaptırmıştı ki, arada cosuyor, cokluk olduğunca yerinde hopur hopur hoplayıp, cenkteymiscesine

bağırıyordu:

– Vuuuur ya Aliiii!

Kitap gece yarısına doğru bitti. Yasin ağa, Haz-ret-i Ali'nin yanında, musriklere onunla birlik'te kılıc sallamış kadar yorgundu. Mendiliyle terini sildikten sonra:

– Aaaaah ah, dedi, yanında ben olmalıydım ki mubareğin!

107

di?

Kalktı:

– Birer kahve hakettik değil mi Ramazan efendi-

Ramazan da fırladı:

– Ettik amma, sen dur emmi!

– Niye?

– Ben pisirivereyim, musaade et!

– Yooook, dedi. Gec yerine otur sen! <<Mehdii Resul'un babasına>> pisirtecek değildi ya!

Zaloğlu ustelemedi. İşlerin tıklarında gittiği anlaşıyordu. Demek Kabak Hafız gelmiş, kamısı koymustu? Koymustu ya, canı da sıkılmıyor değildi. Sehirde Hamza'lara uğramış, kızı gorememisti. Hamzanın o saatte evde olmayacağını bildiği halde gitmiş, sormustu. Maksat kızı gormek. Demek kız da evde yokmuş ki, annesi çıkmış, Gullu'nun az yaşlı bir modeli, bozuk tukcesiyle evde olmadığını soylemişti oğlunun. Kızı goremekden sonra oğlan ha olmuş, ha olmamıştı. Yol boyunca düşünmüştü ki, kız evdeydi de acaba mahsustan mı gozukmemisti? Gozukmeyip, saklanması için, kızının bir baskasını seviyor olması gerekirdi. Bunaysa imkan yok gibiydi. Ağası, Ham-za yani, Allahını sasırtırdı ona! <<– Peki nerde olabilirdi o saatte?>> Fabrikada olamazdı. İsten çıktıkları saati hesaplamıştı. Yoksa isten gelmiş, anasının hazırladığı sıcak suyla alt evde yıkaniyordu da...

Kız icinden cırcıplak gecti, urperdi. O gece, rakı ictimeleri yerin altında yıkanırdu herhalde. Evleri tek gözden ibaret iscilerin boyle yıkandıklarını çok gormustu. Gullu de orda yıkanacaktı elbette. Entarisini soyunurdu önce, sonra iç fanilasını, daha sonra da... Titredi. Koltuklarının altları belki de hafifce tuyluydu?

108

Ordan, o tuylu koltuk altlarından tutacaktı iste. Kendine cekeeeek, saracaktı. Kucaklayıp kaldırılabildi miydi? Kaldıramazdı belki de. İriydi kız, uzun boylu. Bir şey değil, kucaklayıp kaldıramazsa amma da ayıp olurdu ha!

İcini cektı.

Dayısı kalıbında olmalıydı. Hakcası o kız, dayısı kalıbındakilere goreydi ya, düşünmek istemiyordu bunu. Dayısı gibi olmalıydı. O zaman, değil Gullu, hemen hemen bütün kadınlar bir tek isaretiyle ardından kosarlardı.

Birden bir korku kapladı icini: Dayısı razı geldi, kızı da nikahlayıp aldı. Boylesine güzel bir kıza karşı dayısının tutumu ne olurdu acaba? Kızı ona bırakır mıydı? Bıraktı diyelim, kız? Kız o kadar yakısıklı bir erkek karşısında pusulayı sasırmıyacak mıydı? Sasırırsa ya? Ya dayısı da sasırırsa pusulayı? Bir çatı altında, Zaloğlu'dan habersiz bulusurlarsa? Sevisirlerse?

Yasin ağaya baktı. O, ispirotoluğun üzerindeki cezveye gözlerini dikmiş, dalıp gitmişti. Dus'u Ramazan'a söyleyip soylememek arasındaydı, hic bir karar verememisti. Soylese mi iyiydi, soylemese mi?

İmam efendi de ne soyle demisti, ne de soyleme. Soylememesi gerekseydi, <<– Sakın cıtlatma oğlana!>> diye sıkılardı. Sıkılamadığına gore... o, Muzaffer beyi bekliyordu. Bekliyordu ama, Muzaffer beyin boyle seylere inancı yoktu ki! İnansa bile, kendisi dururken ecic bucus yeğenin sulbunden ne diye gelecekti Mehdi-i Resul? Dayı arslanlar gibi, yeğen cakal, ya da tazı. Muzaffer bey için Mehdi-i Resul bile gerçekten havaydı!

Cezvede kahve hafiften tutmeğe baslamıştı.

Ağa mağ'a, bey mey., herif zındıktı ki o kadar olurdu yani. Ne aptest, ne namaz, ne oruc, ne ramazan, ne bayram ne su, ne bu... Doğru değildi oysa. Allah-u taala bunca mal, mulk vermiş, ekmeğini piskin, atını esgin etmişti. Onun şimdi yatıp kalkıp dua ustune dua etmesi gerekirdi Zulcelal'e. Bayramdan bayrama bile alını seccade gormezdi oysa.

Sonra, bunca yıldır zina ardında kosmus durmüstü. Kendi gibi bir kisi kızıyla evlenmeli, dağ tas malına mulkune bir hayrulahlef peydahlamalıydı!

Sonra birden dusundu ki, Muzaffer'in bu türlü davranması gene de Zulcelal'in takdiri cumlesinden-di. Cunku Mehdi-i Resul, yeğenin sulbunden gelecekti!

Kahve kabarmıştı. Muzaffer beyi, dağ tas malını mulkunu, evlenip evlenmemesini, zinasını falan unutup,

fincanlara boldu, Zaloğlu'nun yanına gotur- . du. „

– Buyur Raramazan efendi..

– Eline sağlık emmi, zahmet oldu!

– Ne zahmeti evladım?

– Lakin biliyor musun? Su dünyada ne namussuz insanlar var...

Yasin ağa da sedirdeki yerine gecip oturmüstü:

– Ne gibi?

– Bugün kahvede bir şey anlattılar, beynim

dondurdu. Muslumanlığa sığar mı yani? Yasin ağa acı acı gultu:

– Ah yavrum ah.. Ortaklıkta Muslumanlığa sığ-mıyan neler donuyor, tuuu...

– Doğru amma, bu oylesi değil!

– Ne ya?

– Bir dayı avradının yeğenine dolanmış!

Yasin ağa için önemli değildi. Bunca yıllık yaşamında bundan çok daha dehşetlilerini duymuş, isit-misti. Baba, öz baba kızına dolanmış. Dayı haydr haydi ama, nesine gerekti? Yuzunu nefretle burusturdu:

– Tovbe estafurullaaaah... sonra?

– Sonrası sağlığın. Yeğendir dayısını avradıy-nan yakalayınca, çekmiş tabancasını, grav grav grav!

– Amma etmiş. Aferin oğlana!

– Boyle dayıları temizlemek farzdır değil mi?

– Farz, hem de farz'ılayn!

– Ne demek o?

Yasin ağa boyle arapca sözleri surdan burdan isitirdi ama, anlamının ne olduğunu merak etmez, yerli yersiz kullanırdı. Bunun anlamını da bilmiyordu. Bozuntuya vermedi:

– Aklın ermez, manası çok derindir! Simdi sen bırak onu da, cenab-ı Allah boyleleri için, kullu mı-zırrun yuktel buyurmuş!

Zaloğlu asıl noktaya gelmişti:

– Benim dayıma kurban olsunlar be, dedi. Oyle değil mi?

Yasin ağanın aklına ilkin Muzaffer bey, sonra Ramazan, daha sonra da elci Cemsir'in kızı Gullu ve«Mehdilik» meselesi geldi. Muzaffer bey ucarı zan. paraydı. Zanparaydı ya, «Mehdi-i Resul»un anasına göz koyacak kadar da «Nefs-i emmaresi»ne duskun bir dinsiz olamazdı ya!

– Senin dayının misli menendi var mı? Heye, zanpara manparadır amma...

– Yeğenin avradına?

– Tobeee!

Kahvelerini karşılıklı hopurdettiler. Zaloğlu, gözlerini kendisine diken Yasin ağaya sordu:

– Ne o emmi? Ne bakıyon manalı manalı? Yasin ağa basını anlamlı anlamlı salladı:

– Sende çok is var oğlum!

– Ne gibi?

– Hem de adamakıllı is var!

– Heye amma, ne gibi yani?

Soylese mi, soylemese miydi? İmam «–Sakın oğlana cıtlatma» falan dememisti. Soylememesi gerekse herhalde sıkılayıp perkistirirdi.

Sır verircesine:

– Benden duymuş olma, dedi. Bizim İmam, mubarek, bir urya gormuş senden oturu...

Zaloğlu sanki bastan ayağı merak kesildi:

– Benden oturu mu? Hayırdır isallah!

– Hayır oğlum, oyle hayır ki hem de, bu kadar olur yani! Ve ekledi:

– Sukur, çok sukur Rabbime...

Dus'u bire bes katarak uzun uzun anlattı. Zaloğlu havadisın yuku altında ezilmiş, korkmuş, <jona kalmıscasına bakıyordu. Neden sonra:

– Peki amma emmi, dedi. Elci Cemsirin fabrikada çalışan, soyle boyle bir kız. sonraa...

Yasin ağa sözünü kesti:

– Allanın sevgili kulu değil diyeceksin değil mi?

– Değil ya, sevgili kulu mu?

Gultu:

– İndullah'ta kimin sevgili, kimin sevgisiz olduğu biz gunahkar fanilerce ne malum? Gafil!

Zaloğlu iç gecirdi:

– Doğru amma emmi, dayım indullah mindullah

tanır mı?

IX.

Gerçekten de tanımadı.

İki gun sonra Super Pecard'ıyla çiftliğe yorgun argın gelen Muzaffer bey, arabasını Yasin ağının kapısı onunde tam durdurmustu ki, kac zamandır yolunu gozleyen Kabak Hafız, yuzunden riyakar gulucuklerle

geldi, yeğenin sulbunden doğacak Mehdi-i Resul'den soz actı.

Tam da sırasıydı. Oldu bitti sinirine dokunan Kabak Hafız'ın yeni bir dilencilik numarası diye dusunerek olanca kanı bir anda beynine sicrayan Muzaffer bey:

– Simdi, diye bağırdı, simdi baslarım Mehdi'n-den Allahından da ha!

Kabak Hafız beklemiyordu. Kursun yemis domuz gibi, burnunun dikine, çiftlikten kacarcasına uzaklastı. Ama Muzaffer beyin kan tepesine çıkmıstı bir kez, bas bas bağınyordu:

– Pis cingene! Allah adına her türlü kepezeliği irtikap eder, sonra da... rezil, mendebur, utanmaz!

Arabanın yanında dikile kalmıs, beynin su davranısını hic de hos karsılamıyan Yasin ağa, yerin dibine geciyor, renkten renge giriyordu.

Muzaffer bey ona dondu:

– Bana bak! Bu dilenci herif bir daha çiftlikten iceri adımını bile atmıyacak, anladın mı? Karısmam sonra, beni gunaha sokma, Allah belamı versin gorurseem beynini parcalarım!

Kontak anahtarını alıp, arabadan sinirli sinirli atladı. Kapısında Gulizar'ın dikildiği beton evden iceri hep ayni ofkeyle girerken, emretti:

– Banyoyu hazırla! Odasına çıktı.

En ust katta, orme hasır iskemleler, cesitli sezlonglar, yerlerde halı, kilimlerle bu oda gercekten zarifti. Duvarlarda ince cerceveler icinde cıplak, yarı cıplak tablolar vardı. Bir kosede de sarı demirleri | pırl pırl

kocaman bir karyola. Muzaffer bey cokluk bu odada kalırdı çiftliğe geldikce. Banyosunu alır, sezlong ya da orme hasır iskemlelerden birini balkona atar, yanlardı. Balkon binlerce donum toprağını kucaklardı adeta. O, gore gore alısip iyice kanık-samsılıktan gelen bir gormezlikle sadece bakardı. Bu topraklar ona nerden, nasıl gelmistir? Allah mı vermis, kul mu edinmis? Umurunda bile olmazdı.

İnsanlardan cok once var olan bu topraklara dedesi, belki de dedesinin dedesi tırnaklarını gecirmisti ilkin. Kim, ne zaman gecirse gecirsin, bu topraklar onundu. Devlet, sık sık değışen hukümetlerle, o ve onun gibilerin topraklarına bekcilik, candarmalık etmekten baska gorevi olmıyan seylerdi. Yoksa ne gereği vardı Devlet'in, hukümetlerin?

Hala sinirli, banyonun hazırlanmasını beklerken Kabak Hafız'ı dusunuyordu: Cingene, pis, mendebur herifti evet. Yuzyıllar boyu rezaletleriyle tarihi dolduran bu heriflerin Mustafa Kemal de koklerini kazıyamamıstı

be! Aldattığı yarım pabuclulardan sanıyordu onu da. <<– Vay hırt vay! Ulan ben kacın

kurrasıym? Deyyus. Elime bir fırsat gecse, serefsizim seni ve senin gibileri kilise direği enselerinizden asarım bir iki demeden...>>

Ucsuz bucaksız tarlalarına bakan pencereden cekildi.

Edepsizliğin dikalasıydı. Bu kadar yuzsuzluğu an-ııyamıyordu. Evet, o da insandı, gecinecekti ama, bunun icin bu kadar buyuk, bu kadar usturuplu gibi gorunen yalanın gereği neydi? Demek bunlar isi boylesine azıtmıslardı?

Odasının kapısına kadar gitti, durdu. Koridorun alacakaranlığına gormeden bir sure baktıktan sonra, sesli sesli |.

– Demek bunlar isi boylesine azıttılar? Parti toplantısında su ibret verici orneği soz konusu et-4.

meli. İnkılaplar tehlikede diyorum da heriflerin kılı bile kıpırdamıyor be!

Dondu, yeniden pencereye yurudu. Karsı partinin elindeki silahı almak icin din adamlarına yuz vermekle is bitmezdi. İsi gevsek tutuyorlar, gericiliğe yuz veriyor, oksuyorlardı. Olmazdı efendim, olmazdı. Gerici tayfasının yuz bulunca memleketin basına ne coraplar orduğunun ornekleriyle doluydu tarih. Sonra daha baska bir sey.. Henuz iyice kesinlesmemekle beraber, parti ikiye bolunuyordu. Biri Devrimciler'di, oteki Tutucular. O, sapına kadar Devrimciydi. Devrimciydi ama, dinsiz anlamına değil. Devrimci Devlet her seyin ustunde olmalı, din'se ona sadece yardımcılık etmeliydi. Din, laik devleti desteklediği oranda vardı, var olmaıydı. Ama devleti eline almak isteyince...

Elleri arkasında kapıya kadar gidip geliyor, arada duruyor, karsısında birisi varmıscasına soyleneıyordu :

– Mehdi resul, kıkuyruk Ramazan'ın sulbunden gelecekmis!

Sinirli sinirli guldu.

– Yalan. Bir domuzluğu var., belki de bana hos görünmek icin. Kimbilir? Sistemli çalışmadıkları ne belli? Partiye de pekala sızms olabilirler. Olabilirler değil, Mustafa Kemal'denberi, hatta onun zamanında bile, yani devrimlerin en hızlı zamanlarında, yuzde yuz yok olmadılar ki! Sindiler, sadece

sindilerdi; Sarğı atıp silindir sapkayı giyecek kadar. Ama onlar beni aldatamaz. İlk fırsatta, ilk fırsatta veryansın edeceğim!

Bir sigara yaktı.

Aklına parti organı gazeteyle, gazetenin devrimci sahibi geldi. Sehre inince adamı alıp kulube goturmeli,

tehlikenin büyüklüğünü anlatarak, uyarıcı makaleler yazmasını sağlamalıydı. Yapmalıydı bunu. Bunu yapmak, devrim ve memleketin yüksek çıkarları açısından gerekliydi. Kara kuvvetin kıpırdanışla-nna goz yummak ihanetti, büyük ihanetti hem de!

Sigarasını bir kıyıda masa üzerinde duran tablaya cırttı.

<<- Evet, hükümet, bunları kızıl tehlikeye karşı kullanıyor ama, hayır, onemi yok kızıl tehlikenin. Ona karşı en guclu baraj, tarih boyunca suregelen dusmanlık, daha onemlisi de halkın kızılılara karşı nefreti. Ondandır korkum yok. Din ya laik devleti desteklemeli, ya da>>

- Banyo hazır.

Dusuncelerinin seridi koptu:

- Geliyorum.

Soyundu, zarif Arjantin kulotla kaldı. Guiizar, bornozunu tutuyordu. Ağzında sigara, bornozu sırtına dalgın dalgın aldı. Her zaman Gulizar'la el, dil sakaları yapardı. Bugün orali olmadı.

Gulizar'sa her zamankini istiyordu:

- Kabağı amma da azarladın ha! Oracıktaki bir tabureye oturmus, coraplarını çıkartıyordu.

- Nasıl azarlamazsın? Dolandırdığı yarım pabuclulardan sandı beni deyyus...

- Gecende bizdeydi. Yasin ağının odasında oturdular, kahve mahve içtiler bir iki...

Muzaffer bey ilgilendi:

- Yaa?

- Evet.

- Kahve içmekten baska ne yaptılar?

- Hiic. Kafa kafaya verip epey bir konustular. Muzaffer beyin kuskusu artmıştı:

- Ne konustuklarını duydun mu?

- Duymadım. Kapıyı çekip çıktım..

- Evet evet., ona yuzveren hep o Yasin1.

Guiizar kıntarak:

- Ne bicim hoca? dedi. Oyle bir bakıyor ki, insan urkuyor Allah vermiye..

- Pireyi sekitmez, zanpara deyyus. Hocaymış,

Allah adamıymış. Laf!

- Sana ne dedi de huylandın?

- Mehdfi resul bizim kıkuyruk Ramazan'ın sulbünden gelecekmis dünyaya!

Guiizar hiçbir şey anlamamıştı. O sıra oturmakta olduğu tabureden kalkıp banyonun yolunu tutan beyin ardından yurudu. Banyoya girip kapıyı icerden surgulediler.

- Yani ne gelecekmis?

Bey bornozunu asmıştı. Kısacık kulotunu çıkarıp uzattı.

- Senin anlıyacağın...

Kısaca anlattı. Guiizar utanarak basını cevirdi. Bey cenesini tuttu :

- Ne o? Utandın mı?

Kolundan hırsla çekti:

- Utandın mı lan?

- Utandım ya, utanmam mı?

Beyin guclu kalın kolları genc kadını sımsıkıca sardı. Kadının nazdan gozleri yumuldu. Guclu kollar dolgun kadını cocukmuscasına kucaklayıp sedire tasıdı, sırtustu yatırdı. Kadının gozleri açıldı, kapandı. Her seye razı, kendini bıraktı.

Banyo fazla ısınmıştı.

Muzaffer bey, etli kocaman elinin tersiyle alnındaki ter tomurcuklarını sildikten sonra :

- Ac su pencereyi, dedi. Bunalacağım!

Çırlıçılak govdesi ter icindeki Guiizar da bunalacaktı. Sedirden atlayıp, gitti pencereyi açtı. Bey, kuvetin

sıcak suyuna girdi, yorgun bedenini sırtustu bıraktı sulara. Gozlerini yumdu. Kabak Hafız'ı, Ramazan'ın sulbünden gelecek Mehdi-i Resul'u, partiyi, partideki ikiliği, basyazar arkadasını, yazacağı makaleleri falan unutmuştu.

Gulizar kokulu sabunla beyin iri govdesini sabunlarken, onu camıza benzetmisti. Lakin sapına kadar erkekti hani. Onu herkesten kışkırtıyordu ama, neye yarardı kışkırtması? Bir gun burdaysa ertesi gun sehirde, daha ertesi gun İstanbul, ya da Ankara'daydı. Ankara'daydı evet. Kimbilir ne bicim avratlarla neler de neler yapmisti!

– Ankara'da neler oldu gayri? Ohooo, neler de neler olmustu! Anlamazlıktan gelerek sordu :

– Ne gibi?

– Guzel guzel avratlaman... hı?

Guldu :

– Avrat değil misiniz? Hepiniz birsiniz..

– Oyle amma gel de erkeklere anlat. Bir taneyle olmazsınız. Kimbilir neler yaptın gayri Ankara avratlarına?

– Fazla bir sey yapılmıyor. Birine ne yapılrısa otekine de o, bir baskasına da..

– Ayıp ayıp..

– Niye?

– Koskoca bir beysin, ciftin cubuğun var. Yakısır mı?

– Yakısmaz mı?

– Yakısmaz ya. Muzaffer bey deyince, herkes on adım oteden selama duruyor!

– Duracaklar tabii..

– Tabii amma...

– Fazla gevezelik etme de arkamı oğustur. Al o sungeri..

Gulizar bir kıyıda ki mavi sungeri alırken :

– Heye, dedi, gevezelik etmeymis... isine gelmedi değil mi?

Beyin sırtını, kollarını, kıllı goğsunu uzun uzun ovaladı. Lakin ne erkekti! Ne Yasin ağaya benziyordu, ne de Ramazan'a. Ramazan'ın kollan bacakları ipinceydi. Adam1 onu cocuk diye kucağına alıverirdi.

Ama bu? İliklerine dek guc, erkeklik, yiğitlik doluydu.

Az onceki boğusmanın kudretli erkek etkisini yeniden duyarak beyin kolunu sıktı.

– Ne o? dedi bey.

Gulizar kıpkırmızıydı, karsılık vermedi.

– Ha?

– Hic.

– Kolumu niye sıktın?

– Amaan sen de...

Bey anlamıstı. Bir an gozgoze geldiler. Kadının iri siyah gozleri azgın bir kısırağınkiler gibi alev alevdi. Bileğinden banyoya cekti.

Kadın razı, ama gene de nazlandı:

– Azgın!

Banyodan sonra Muzaffer beyin sinirleri iyice yatısmıstı. Sırtında buğuyla hafifce nemli bornoz, odasına geldi, karyolasına kendini sırtustu bıraktı.

Gulizar da yorgundu ama aldırmiyordu. Sırtına rasgele geciriverdiği bal renkli kısacık margizet entarisi, kuru bir havluyla yanına yaklastı:

– Kurulayım mı? Beyin gozleri yumuktu :

– Hayır, dedi. Sen bana okkalı bir kahve yap! Her yanından rahatlık akıyordu. Yıllar, yfllarca kalabilirdi boyle. Demek asırı ofkesi bu yuzdendi? Ama niye? Ankara'da ne sarısını bırakmıstı, ne beyazını, ne de esmerini. Birden aklına Ankara'lı doktorun verdiği kırmızı haplar geldi. Uc gundur, ikiserden gunde altı tane alıyordu. Doktorsa sabah, öğle, aksam birer tane demisti. <<– Adaaam sen de>> diye gecirdi, <<– ... atın olumu arpadan olsun. O is olmadıktan sonra dunya yansın istersel!>>

Bir yandan bir yana dondu.

Neden dersen, fakir fıkara-nın ekmeğini alıyor elinden. Fakir fıkara da yazık.

Onlar da Cenab-ı Allah'ın kulu! Muzaffer bey sasırmıstı.

– Cenab-ı Allah'ın fakir fıkara'yı, sevgili kullan için yarattığını soyliyen sen değil miydin?

– Bendim beyim, bendim. Demin itten beter kovduğun imamın yalancısıyım ben de..

Muzaffer bey, imamı hatırladı:

– Sahi., fena kovduk zavallıyı... sunu buldurmak kaabil değil mi aoaba?

Yasin ağa deriin bir ic gecirdikten sonra basını

acı acı salladı:

– Kaabil beyim, kaabil amma...

– Amma?

– Kırılanı tamir guc! Ve ekledi:

– Senin bir baban, cennetmekan bir deden

vardı...

Sesi titriyordu. Gırtlığına bir sey sokulmusca-sına durdu. Konusamıyacaktı artık. O cennetmekan babayla dedenin sulbunden mi gelmişti bu nobran, bu fakir fıkara, hem de Allah adamını huzurundan it gibi kovan evlat?

Hickırdı. Koca Yasin ağlıyordu. Hem de sarsıla sarsıla!

Muzaffer bey kirec kesilmisti. Ne demeli, nasıl davranmalıydı da gonlunu almalı, kendini affettirmeliydi?

Elleri titriyor, İmamı kovduğuna pisman, koca yaslının haline acınarak bakıyordu. Nice vartalar atlatmış bu dini butun, dini butun olduğunca da tas kalpli adamı ağlatan seyden urkmeğe baslamıştı. Laik bir devlet icine coreklenmiş gericilik demek boylesine mayalanmıştı memlekette? Bu mayalanısı kazıyıp atmak, atabilmek imkansız mıydı yani?

–baban, deden... nur icinde yatsınlar...

ne Avrupa bilirlerdi, ne Amerika Onlar da ağaydı, onlar da beydi. Hem de ağaların ağası, beylerin beyi!

Yasin dediler mi, ağızlarından bes, on Yasin birden dokulurdu. Bu topraklar gene surulur, gene ekilir, mahsul de gene kaldırılırdı. Ortalıkta bet bereket vardı. Aaaaah ah eski gunler ah! Ben o rahmetlilerin değil hacı, hoca, imam, en değersiz bir dilenciye bile kovduklarını hatırlamam!

Eski adamın basit bir gecmis tutkusuydu ki, az sonra silinip giderdi.

Gulizar kahvesini getirmisti:

– Buyur kahveni..

Aldı. Genc kadın, koaa yaslının ağlamışlığına dikkat ederek sasti. Muzaffer bey:

– Bakma, bir istir oldu, dedi. Sen çağırt onu bana da...

Yasin ağa bakmadan :

– Gelmez, dedi.

– Niye?

– Ondaki onur kimde var? Tekmil unu memlekete yayılmış bugune bugun. Yeğenini çağır da sor. Bak, eller ne diyor anlatsın, dinle!

İş gittikce onemleniyordu. «Komunizme karşı baraj» olsun diye goz yumulan bu guc, demek gunun birinde iyice dalbudak salacak, sonra da onune gecilemez bir hal alacaktı. Evet evet, ard arda etkili makaleler yazdırmalı, parti ileri gelenlerini uyarmalıydı. Cunku gorunen koy kılavuz istemezdi. Gemi azıya almışlardı. Gun gelecek, laiklik maiklik, devlet mevlet gume gidecekti. Bir gun Ciftci Birliği'nde bir arkadasıyla yaptığı tartışmayı hatırladı. Arkadası: «– Laiklik maiklik» demisti. «Elden giderse ne olur?»

«– Ne mi olur? Mustafa Kemal ve devrimlere elveda!»

Koca burunlu arkadası gulmustu:

«– İlahi Muzaffer, dusunduğun seye bak..»

Sasmıştı:

«– Demek devrimlerin luzumuna kaani değilsin?»

Omuz silkmişti: «– Yoo..»

«– Peki nicin bu kadar kan dokuldu? Milli mucadele ve onun suuru?»

Arkadası birden ciddilesmisti: «– Muhim olan, senin ve benim nefis-i nefisi-mizdir. Bunu temin edecek devlet ister laik olsun, ister ser'i. Haydi serefe!»

«– Peki halk? Fakir fıkara?» k– Vızgelir!» Yasin ağa :

– Yumurtaya can veren Allah, dedi. Kimbilir, belki de Mehdit Resul onun sulbunden gelecek, ne malum? İtikatsızlık kotu sey. Senin babannan deden...

Sıkılmağa baslamıştı:

– Peki peki, dedi. Çağır bana onu. Sey., yahut

dur. Gulizar!

Gulizar dışardan yanıtladı:

- Efendiim?
- Ramazan orda mı?
- Burda beyim.
- Gelsin buraya!

Yasin ağaya dondu:

- Bu isle mesgul ol, dedi. Bul Cemsir'i, ac meseleyi, sıkıştır eline birkaç kurus...
- Birkac kurus mu?
- Canım sozun gelisi iste. Para teklif et..
- Kac para?
- Ne bileyim ben? O herif kızlarını parayla satar. Para canlısı deyyusun biri. Yap, cat iste!
- Bir, iki bin isterse?
- Pek pek binle hallet. Alttafı elci Cemsir'in

amele kızı. Hoos, bu ite o bile çok yaa, neyse...

Zaloğlu ezile buzule dayısının yanına girerken, Yasin ağa çıkıyordu. Kulot pantolonu, koca bıyığı, belindeki Trablus kusağı filan Muzaffer beyin tepesini attırdı:

- Nedir bu vaziyet ulan? dedi, ha? Zaloğlu sasaladı:
 - Hangi vaziyet dayı?
 - Aynayla dargin mısın it? Su cizmelere, su kulot pantolona, hele su pala bıyığa bak. Yumruk kadar adamsın, nedir bu eaka?
- Zaloğlu buz kesilmisti, basını onune eğdi. Gözlerini yerden kaldırıp dayısına bakamıyordu. Yanlıs bir is yapıp dayak yemekten odu kopuyordu. Hic sakası yoktu adamın. Kızdı mı, elinden Allah bile kurtaramazdı!

-kılda keramet olsa tabakhaneye nur yağar. O bıyıklar derhal kesilecek!

Verdiği kesin emirle yetinmiyerek karyoladan atladı, gitti masasının çekmecesinden küçük pırıl pırıl bir makas alıp geldi, Zaloğlu'nun koea bıyığını hart hart kesip, genc adamı kusa cevirdi.

- Ha soyle. Abdulhamitin Arnavut tufekcileri gibi, istemiyorum...

Zaloğlu gık diyemiyor ama, bası donuyordu. Yumruk kadar olduğunun farkındaydı. Bunun için bıyık buyutup, beline Trablus kusak sarıyor, kulot pantolon giyiyordu ya! Şimdi bıyıkları doğranmış, kusa cevrilmisti. Aynaya bakmadan da biliyordu heybetinin gittiğini.

- O İmam bir ruyadan bahsetti., neymis o? Zaloğlu kekeledi:
- Bilmiyorum dayı, haberim yok.

Kapıda yeniden peydahlanan Yasin ağaya sordu :

- Ne ruyasıydı o?

Yasin ağa bos bulunarak:

- Kendisine anlattıydım beyim, dedi. Muzaffer bey, Zaloğlu'ya hısımla dondu:
- Bilmiyorum dayı, haberim yok diyorsun ya? Bak, anlatmış sana!

Zaloğlu ufaldıkca ufaldı, eridikce eridi. Her yanı titriyor, renkten renge giriyordu. Şimdi Gullu burada olmalı da, su zavallı halini gormeliydi!

Muzaffer bey dehsetle gurledi:

- Defool, defol essoğlu essek!

Budanmış kırpık bıyığıyla odadan apartopar çık-

Yalnız kaldıkları zaman Muzaffer bey hala ofkeli:

- Hepsi bu itin duzeni, dedi. Bilmiyecek ne var? Gitti zavallı adama, yalvardı yakardı. Boyle boyle, ruya gordum diye yalan attı. O fıkara da... bosuna kırdık adamcağızın kalbini. Bu it esrar da iciyormus...

Yasin ağa:

- Bilmem beyim, dedi. Ne gordum, ne de isittim.
- Ben haberini alıyorum. Neyse, sen bu isle alakalan, bas göz edelim bitsin gitsin. Kızı gordu, abayı yaktı herhalde. Neyse ki Cemsir yabancımız değil. Uc bes sıkıştır eline., kızı alırsak, itoğlu it ayağını kırar, çiftlikte oturur, ise guce el atar belki...

Oldu mu?

- Oldu beyim.
- Bu sefer de adam olmazsa bilirim ben yapacağımı!

Perkistirdi:

- İmamı bul, özür dile yerime., anlıyorsun ya?

– Anlıyorum beyim.

X.

Kabak Hafız, Yasin ağanın telaslı telaslı gelmekte olduğunu pencereden gorunce, yatağına girdi, yorgani omuzuna aldı, sıyrılmış beyaz takkesini basına gecirip, gözlerini yumdu, pıtırdayan dudaklarıyla başladı sallanmaya.

Dua ediyordu sozde..

Yasin ağa içeri girip de onu bu halde gorunce, durakladı. Sonra da bir kıyıya sessizce ilisti. Mubarek nasıl da vecd icindeydi! Boylesine dini butun, Cenab-ı Allah'ın makbul bir kuluna karşı o türlü terslenmek doğru muydu? Ne günlere kalınmıştı Yarab-bi! Gun gunden beter geliyor, gelen, gideni aratıyordu. Kimbilir daha ne kotu gunler gelecekti. O gunleri gostereceğine, Cenab-ı Allah ruhunu kabzetsey-di razıydı.

Kabak Hafız, catık kasları, ofkeyle yumulu gözleriyle uğultu halindeydi. Bu hal her an artıyor, gittikce celalleniyordu. <<– Vay mubarek vay!>> diye gecirdi Yasin ağa. <<Suna bak, nasıl da hırslanıyor., sen tut, boyle mubarek bir adamın kalbini kır. Sanki o babayla o dedenin sulplerinden gelmemis. Hey gibi gunler hey.. O rahmetlilerin gunlerinde olsaydı da, boylesine bir mubarek gelip, Mehdii Resul'den soz acsaydı! Soz acmasına ne hacet? Bir hacı, bir hoca, bir dervis, kim olursa olsun, gunlerce el ustunde tutarlardı. Onun icin de bet bereket vardı, insanın insana, fakir fıkaranın, ırgat marabanın ağasına saygısı vardı. Rızık darlığı nedir bilinmezdi. Simdi? Simdi ya? <<Dunya tekmiil veled-i zina'ya kesti veled-i zinaya!>>

Hazret'in istiğrak hali Yasin ağaya da gecti. O da tıpkı Kabak Hafız gibi, gözlerini yumdu, tıpkı onun gibi sallanarak, bildiği namaz dualarını mırıldanmağa başladı. Bildiği dualar cok olmadığından, bitince aynı dualara yeniden baslıyordu. Arada da efendi hazretlerini kontrol etmeyi unutmuyordu.

Hazret neden sonra ağır ağır yavasladı, kendine geldi, duruldu ve gözlerini actı. Yasin ağanın geldiğinden haberi yokmuscasına, yarı dargın, sordu :

– Sen burda miydin?

Hakareti eden kendisiymiscesine ezilip buzulen

Yasin ağa :

– Burdayım erenler, dedi.

– Buyur, yukarı buyur!

Uc basamaklık merdiveni çıktı, hazretin yatağı

kıyısına ilisti:

– Ah imam efendi., size karşı nasıl mahcubum, bilemezsiniz!

Kabak Hafız sozunu kesti:

– O is nasıl oldu o is? Yasin ağa birden kavrıyamadı:

– Hangi is efendi hazretleri:

– Canım, islerin en efdali!

– Haa.. oldu sukur, oldu...

– İmana geldi mi enoam?

– Sayenizde, gelmeyip de ne yapacak?

– Benim değil, Cenab-ı Allah'ın sayesinde. Oyle ya, gelmeyip de ne yapacaktı? Aynı ruyayı demin de gordum. Hem de gecekinden daha ayan beyan, daha sarıh olarak. Ben Zulcelal'in emr-i ilahilerini tebliğle mukellef bir fakir-i purtaksirim. Bana edilen hakaretler doğrudan doğruya Rabbil'alemine edilmiş demektir. Binaenaleyh...

Yasin ağa :

– İt gibi pisman oldu, dedi. Yuvasını oyle bir yaptım ki, eh!

Ceketinin yan cebinden çıkardığı para destesini, efendi hazretlerinin yatağı altına sıkıstırdı. Kabak Hafız gormemis davranarak, gözlerini yumdu. Pıtırdayan dudaklarıyla yeniden başladı.

Yasin ağa için daha fazla kalmak gerekmezdi.

Hazreti ibadetiyle basbasa bırakıp, yavasca çıktı. Kabak Hafız neden sonra gözlerini acıp, yanındaki pencereden baktı. Gidiyordu upuzun boyuyia. Guldu. <<– Kerhaneciler!>> diye gecirdi. <<Su Cenab-ı Allah

da olmasa, zırnığınızı koklatmazsınız fakir fıkaraya. Kurban oluyum kudretine, kuvvetine, kerametine. Zere dinsizin hakkından imansız gelir!>>

Hemen, yatağın altına sıkıştırılan paraya uzandı, alıp saydı: İc ice bes tane onluktu.

– Seni seniii, dedi, anayı kızdan ayıran seni! Para cuzdanını çıkardı, onlukları ozenle yerleştirep kalktı.

Kallavi bir sade kahveyi haketmisti. Ustunu basını giyinmeğe başladı. Kahveye çıkacaktı.

Koyun tek kahvesi, koyun oteki yapıları, gibi ustu saz ortulu, büyükce bir huğdu. Birkac masa, bolca hasır iskemle, duvarlarda dinsel menkıbeleri canlandırmaya çalışan tas basma resimler ve bir kıyıda da boynunda yedi delikli nazar bonouğuyla en eski tip bir Philips radyo.

Koylunun deyimiyle, «Demirkıratlık icat olmadan» önce, daha çok da Hitler ordularının gemi aزیا aldığı

yıllar, koylu büyük bir merakla bu radyonun cevresine toplanır, ajanları can kulağıyla dinlerdi. Ama Demirkıratlık icat edileliberi is değismisti. Kahve hemen hemen ikiye bolunuvermisti. Halk'cılar kahvenin

solunu, Demokrat'iar sağını tutmuslardı. Birbirleriyle çokluk konuşmazlar, oyun bile oynamazlardı.

Herkes kendi partisinin adamıyla dusup kalkar olmustu. Radyoda Halk'cılar konuşmaya baslamazlar mı, Demokrat'iar kalkar giderler, onların kalkıp gidisine berikiler kufrederlerdi. Tecrubeli yaslı-larca halkın ikiye ayrılıp birbirlerine kufrederek dis bilemeleri hic de hayra alamet değildi. 930'ları unutmamalıydılar.

O yıllarda da gene boyle, bir Serbest Fırka icat olmus, kan govdeyi goturmustu. Sonunda Mustafa Kemal Pasa bakmış ki olmayacak, kardes kardesin kanını icecek, Serbest Fırka'yı paydos edip kurtulmustu. Bu kez de gene oyle olacaktı galiba. O zaman Mustafa Kemal Pasa, simdi de İsmet Pasa, Demirkıratlar'ın basına mutlaka bir corap orecekti. Ne diye ormesin? Elinde top vardı, tufek vardı, bunca

asker vardı.. E, madem vardı, Pasa ne diye elindeki koltuğu Demirkıratlara kaptırsın? Babalarından, dedelerinden duymuslardı. Sultan Hamit'ten sonra da boyle fırkacılık almış yurumustu. O zaman da bir İttihatçılıktır sarmıştı her yanı. Şehirlerde, koylere varana dek kulupler açılmış, kardes kardesin girtlağına atılmış, nutuklar, fener alayları, alkış... Derken, Balkan Harbi, ardından da Seferberlik patlamıştı. Onun için, Osmanlı'ya olsun, Türk'e olsun gurultu, patırtı, samata iyi gelmiyordu. Bu kez de gene bir seyler olmasaydı Allah vere...

Kabak Hafız kahveden iceri girince Halkcı'lar da, Demirkırat'lar da saygıda kusur etmediler. Hatta saygı, izzet, ikramda birbirleriyle yarısa bile baslayıver-diler. Kurnaz İmam'sa, iki taraftan birini tercih zorunda kalmamak için :

– Soyle daha iyi erenler, dedi. Siz varın keyfinize bakın!

Nesine gerekti Halkcılık, ya da Demirkıratlık.. İkiisi ortası kalmakla ne kızı verir, ne de dunuru kustururdu. Yedi duvelle barışık olmak usulune daha iyi geliyordu.

Kapıya yakın oturdu. Sağdan soldan baslanmıstı:

– Aptul, hocafendiye bak!

– Hocafendiye bak Aptul!

– Bak ne icecek İmam efendi..

Kahveci Aptul yanına saygıyla geldi: – Ne emrediyorsunuz hocafendi? Alabildiğine buyuklenip, sisinerek:

– Bol kopuklu, orta sekerli! dedi.

Tesbihini çıkardı, gözlerini hafifce yumarak, bas-

Kahve hemen eski uğultusunu surdurmeğe baslamıştı. Bir yanda tavla, ote yanda kağıt sakırtıları, cesitli

espriler, ardından kahkahalar.. Bu yandaysa yaslı biri, koseye kıstırdığı koseye iri iri anlatıyordu :

– Parti marti karın doyurmaz kose. Ali gidecek, yerine Veli gelecekse bana ne? Var mı bana, sana bir istifadesi?

Kose karsılık vermiyor, boyuna bas sallıyordu.

Yaslı dayattı:

– Soyle, var mı?

– Yok, demek zorunda kaldı kose.

– Yoksa ne zoruma? Cebime gireceğe bakarım ben!

– Doğru.

– Hem canım, Halkcılara guc mu yeter? Top onlarda, tufek onlarda, dağ tas asker onlarda...

– Onlardaki onlarda..

Kabak Hafız kahvesini hopurdetirken, cuzdanına yerleştirdiği bes onluğuşu dusunuyordu. Sehre kacamak yapsa, dostu sebze komisyoncusu Haydar'ın orda gecenki gibi kafayı cekseydi. O gunu hatırladı..

Haydar'ın karısı da, ama ille baldızı alemde. O gece kafayı asırı cekip, sızıp kalmasaydı... «– Bu sefer

esekliğin alemi yok. Az icip, o gece... gece, herkes uyuyunca baldızın odasına... Eteğini tutup cektüğimde iri gözleri nasıl da acılmıstı! Aman ne yapıyorsunuz? Enistem gorurse... dilini disini yediğim. Enisten deyyusun biri. Gorse ki ne çıkar?>>

İcinden bir sehvet titremesi gecti. Bu kez gecenki gibi eseklik edip zom olmayacaktı. Haydar'a ne oldu bıyıklarından dayanacaktı

rakıyı, sızdıracak, ondan sonra da artık Allah ne verdiyse, baldız mı olur, Haydar'ın akca pakca karısı mı? Cunku Haydar'dan çok isitmisti: <<- Karı iyi ama bende is kalmadı İmam. İnsan kendi helaline değil de namahremine daha çok alaka duyuyor. Avrat surda yatar, ben giderim baldızın yanına.

Lakin o orospu da kendini naza çek ha çek eder. Vallaha ablama derim eniste...>>

Daha düşünenecekti tatlı tatlı, birden Zaloğlu!

Kapıdan girmiş, içeri bakmıyordu. Bakmıyordu ya, ne o? Oğlan bıyıklarını mı kazıdı?

Zaloğlu da Hafız'ı görmüştü. Sırtarak yanına geldi:

- Merhaba hocam!

- Merhaba, merhaba ya.

na?

Zaloğlu bozmadı: .

- Kazıdım.

- Niye? Attı:

- Emir yukardan geldi!

- Yani nerden?

- Kızdan.

- Cemsir'in kızından mı?

- Korkuyorum bıyıklarından kes, dedi, kestim.. Kabak Hafız kıskısından sonra :

- Cehren neye donmuş Ramazan, bil bakalım! dedi.

Zaloğlu'nun bıyıksızlığı kahvede birden dikkati çekti. Demokratlar da, Halkcılar da kahkahayı basmışlardı. İlk Zaloğlu da gulduyse de, sonra kızdı:

- İsinize bakın yahu! Bıyık benim bıyığım. İster

keserim, ister...

Demokratlardan biri:

- Boka sokar! dedi, doğru.

Gene kahkahalar yükseldi. Zaloğlu ofkeden titriyordu.

Halkılardan biri:

- Lakin, dedi, çok yakışıyordu! Bir baskası:

- Koroğlu'ya benziyordu serefsizim..

- Halis koc bıyık. İnsanın eli varır da keser mi güzel bıyığı?

- Canım yiğitlik kılla olsa, tabakhaneye nur ydğardı!

- Doğru.

- Salvarı, Trabulus kusağı duruyor.

- Bes cizmeleri yeter!

- Doğru. Yiğit adamın yiğitliğine bes cizme yeter!

Zaloğlu tahta iskemlelerden birini altına çekip, ata biner gibi oturmuş, iskemlenin arkasına dayanarak Kabak Hafız'la konuşmağa başlamıştı. Kah-vedekilerin sözlerine kulağını tıkıyaeak, ofkelenip de heriflerin kıskırtıcılığını koruklemiyenecekti ama, olmuyordu. Cenelerinin durduğu yoktu. Ceneleri durmuyor, kahkahaları da sinirine dokunuyordu. Sonra dikkat etti, Halkcılarla Demokratlar guya birbirleriyle dargın gibiydiler. Ama o kahveye gelince is değışmiş, dargınlık filan kalkmış, Zaloğlu'yu hedef tutan sakalar, esprilerle hep birlikte guluyorlardı.

Dayanamadı:

- Siz secimi kazanmıya bakın oğlum, dedi. Benim bıyığım ustunuze vazife değil!

Ve artık onlarla ilgilenmedi. Kabak Hafız usulcacık:

- Gözun aydın, dedi. İskemlesini az yaklastırdı:

- Aydınlık içinde ol!

- Rız gelmiş hu?

- Dayım mı? Gelmeyip de n'olacaktı?

- Gelmese?
 - Gelmese mi?
 - Oyle ya, hayır deseydi., ne yapardın? Gerçekten de, ne yapabilirdi?
- Gene de:

– Ne yapabilirdim var mı yahu? Razi gelmiyeydi
de bak!

Kabak Hafız fiyakasına dokunmak istemedi. Etli, kocaman elini uzattı:

- Op bakalım sunu!
- Niye?
- Niyesi var mı? Senin yuzunden it gibi koğulduk!
- * Zaloğlu katıla katıla guldu :
- Bir istir oldu. Kusura bakma..
- Telafi etmelisin.
- Ederim.
- Ne zaman?
- Hele dayım gitsin...
- Ne zaman gidecek?
- Bugun, yarın. İyi bir papaz ucururuz..
- Sardalya mardalya, havyar mavyar da isterim ha!
- Canın sağ olsun. Sana Rokfor peyniri bile
getireceğim bu sefer.
- Nedir o?
- Peynirlerin Allahı!

Kabak Hafız pek bir sey anlamadığı halde, gene de yutkundu. Sonra Zaloğlu'nun kazınmış bıyığına gulmeye başladı:

- Lakin Ramazan, heybetin kayboldu be! Zaloğlu icini cekti. Biliyordu, biliyordu ama ne
gelirdi elinden?
- Karsılık vermedi.

Kabak Hafız da ustelemedi, lafı değistirdi:

- Duğun ne vakit gayri?
- Belli değil.
- Kızı Yasin mi isteyecek babasından?
- Baska kimim var?
- Dayın?
- Bosver.
- Niye?
- O boyle seylere tenezzul etmez. Hem de ben istemem onun karısmasını..
- Kızın babasının haberi var mı meseleden?
- Yok, yok ama, bosver...

XI.

Cemsir meseleyi henüz bilmiyordu ama, berber Resit o geceyle ilgili neler de neler anlatmıstı!
Cemsir o gece devriliş uyuduğu sıra oğlan, gozlerini Gullu'ye dikmiş, ic cekip kadeh kaldırmış, hatta
goz

etmisti. Resit bunların tekini olsun kacırma-mış ama, hasbi gecmisti. Hamza'ya sorsundu en biri. O bile
adamakılı farkındaydı isin. İki iki yandan dayanmışlardı rakıyı ki, iyice sarhos olsun, kızı karşı neler
duyuyorsa acıp yaysın. Resit bununla da kalmamış, evden sonra oğlanı alıp dukkanına goturmustu.
Yoksa deli miydi? Gecenin o ileri saatında berber dukkanında ne isleri olabilirdi? Maksat oğlanı
eselemek! Eselemisti hakcası ama, tek laf edememisti oğlan. Herhalde dayısına guveni yoktu henüz.
Ama madem kafasına takmıstı bu isi, mumkunu yok, acılıp sacılacak, dayısını da razı edecekti. Bir insan
bir isi kafasına takmasındı. Taktı mı, bırak. Allem eder, kallem eder ustesinden gelirdi. Ramazan efendi
de gelecekti Allah'ın izniyle. Gelince de değme keyfine, tadından yenmiyecekti!

Bunları Hamza'yla Cemsir'e anlattığı gun, ikisinin de gozleri parlamıstı:

<<– Allah be Resit, Allah be!>>

<<– Allah be ki Allah be Resit emmi..>> <<– Hani biliyon mu, tadından yenmez ha!>> <<– Yenmez ki
yenmez!>> Resit de hayale dalıvermisti: <<– Muzaffer beye akraba oldunuz mu, kim bakar berberliğin

yuzune?>>

Cemsir de Ramazan'ın kaynatası oluvermisti: <<- Hic canım. Parayla oynarız Allahıma..>> <<- Enistemin dayısının sekiz silindirlisinin direksiyonuna yanladım da, Mudurun zillisini yanıma aldım mı, eh beeee!>> <<- O zaman sen dersin ki, beyefendi, su senin Yasin'e yol ver de, bizim berber Residi alalım yerine., hı? Demez misin?>>

<<- Demez misin ne kelime kurban? O saat!>> <<- Yasin'in yerine cıfıbası oldum mu, bırak gayri..>>

- Bırak ki bırak Resit. Bir zamanlar nasıl avuc avuc para harcardık?>>

<<- Gene oyle olacak, ondan da ziyade!>> <<- Mudurun orospusu yanımda, sekiz silindirlinin direksiyonunda sehrin ana caddesinden oyle bir gececem ki, san olsun memlekete!>> İngiliz laciverdinden kostumu, briyantınle gıcır gıcır oğulmuş saclarıyla sekiz silindirlinin direksiyonundadır.

Pırlı pırlı araba yumusacık vınlıtısıyla İstanbul yolunda. İstanbul'u hic gormemisliği onemli değil. Birkac kez filimlerde gormustur, bir de babasıyla berber Resit emmisinin ilk gençlik yılları üzerine anlattıkları eski İstanbul.

Bir gun Mudurun karısına cıtlatmıstı da, kadın : <<- Emret Hamza'cığım>> demisti. <<Yarımdan tezi yok. Atlıyalım arabamıza, basıp gidelim!>>

Emretmemisti. Kadın en az yirmi, hatta yirmi bes yas buyuktu ondan. Kimbilir ne harman yerleri dislemis, ne hendek, ne citlerden atlamıstı Hamza'ya gelinceye dek. Etleri iyice gevsemis, yuzunun nuru silinmisti ama, hakcası, o isin ustasıydı bir, ikincisi, cok parası vardı. Kocası olacak <<Boynuzlu>>ya bağırırdı mı, herif paraları oluk gibi akıtiyormus.

Nerden? Tabi calıstığı fabrikanın kasalarından. Burası onemli değildi Hamza icin, onemli olan, kariyla İstanbul'a basıp gidince artık kocasının evine donemezdi kadın. Birlikte yasamaları gerekecekti. Buysa aradaki yas cok fazlaydı. Onun icin, kadının <<- Emret Hamza'cığım. Yarımdan tezi yok. Atlıyalım arabamıza, basıp gidelim!>> teklifini kulak ardına atmıstı. Ama kız kardesi, Muzaffer beyin yeğenine vardı

mı, o zaman is değisirdi bak! Ciftliğe yanlar, sırtını Ramazan enistesiyile Muzaffer beye yaslar, yediğini yer, yemediğini ardına atardı ki, ciftlikte yemin yiyeceğın sozu mu olurdu?

<<- .O zaman, Mudurun taponuna da bosveri-rim. Para hatırı icin kahrını cekiyordum porsuğun. Ciftliğe yanladım mı, allooooooos!>>

Cemsir, elinde iri taneli sarı tesbihi, dukkanın icinde ağır ağır dolasıyor, Resit de bir musterinin sakalını kazıyordu.

Aradan bunca zaman gecmisti de, ne icin ciftlikten bir haber cikmamıstı hala? O gece oğlanın hali hal değildi. Utanmasa kızı kucaklıyacak, yatağına girecekti. Madem bu kadar beğenmis, yangına kalmıstı, ne diye hala ne o, ne de usulen buyuklerinden biri meydanlarda yoktu? Kızın babasıyla o gunden sonra cok konusmuslardı bu meseleyi. İsterlerse nikahla, istemezlerse parayla da satabilirlerdi. Alttarafı kızdı bu, nerden baksan bir kız. Onun kadar değilse de gene de cesitli avradından en az yedi sekiz kızı vardı Cemsir'in. Satardı. Hele bir de seriat nikahı kıydılar mı, bitti gitti. Bir sure Ramazan'la yasar, ondan sonra ya Ramazan atardı tekme yi, ya da kız ciftlikte karayağız bir tutmayla isi pisirir, keyfine bakarken, bir gun yakalanır, delik desik edilirdi.

Oyle, ya da boyle. Onemli olan, kızın Muzaffer bey ciftliğine yerlesmeseydi ki, karsılığında para gelecekti para!

Cemsir de ağır ağır dolasıırken, Berber Resit gibi dusunuyordu. Kız boy atmıs, yetisip gelmisti. Calısıyor, ekmeğini cikarıyordu ama babasına pek bir faydası dokunmuyordu. Eskiden, yani cocukken, gırtlığına basıp teknil kazancını alıyorlardı elinden ama, simdi isler değismis, kızın gozu acılmıstı. Kazandığını babasına da, anasına da kurban ediyordu. Daha kotusu, Kor Tahir kızı bir Fellah denilen Arabusağı delikanlısıyla sinemada gormustu. Belki yalandı, belki de gercek. Gercek olması daha aklına yakın geliyordu. Bunca kız yetistirmis, kocaya vermis, yani yuvadan ucurmustu ama, bu kız, yani Gullu, hic birine benzemiyordu. Boy, pos, kalıp, kıyafet., babasına cekmis olacaktı. Cemsir de boylu, poslu, kalıplı, kıyafetliydi. Yalnız Cemsir esmerdi. Kızsı kar beyazdı ki, rengini anasından almıs olacaktı. Gullu, Fellah oğlunu seviyor da bir gun aklına uyup kaciverirse, Kerem'in arpa tarlası gibi yanmazlar mıydı?

Deriini bir ic gecirdi.

. Butun umidi bu kızdaydı su sıra. Satacaktı onu halli mallı birine. Ama Muzaffer beyin yeğeni Ramazan efendi olursaaa, tadından yenmezdi Residin dediğı gibi. Su icinde bir, iki binlik getirirdi ki, sekiz-yuz getirsin, altıyuz, besyuz getirsendi hic getirmese. Tas atıp kolu mu yorulmustu sanki? Gullu de butun

cocukları gibi dunyaya gelmis, yıllar boyu mahallenin camuru, tozu toprağı icinde yalın ayak kosup oynamis, derken palazlanmis, once circirlara, sonra da fabrikanın cesitli is yerlerinde calısmağa baslamisti. Gecen yıla kadar da kazancını bir tamam avucuna teslim ederdi babasının. Gecen yıldan bu yana huyu değismisti kızın. Para filan verdiğı yoktu. Yani biti kanlanmis, gozu acilmis aklı basına gelmisti. Demek ki vakitsiz otmeğe baslamisti.. Vakitsiz oten horozun'sa boynunu vurmak vaciptil

Berber Resit isini bitirmisti. Musteri sakal trası ucretini verip gittikten sonra, karsılıklı oturdular.

Arkadasının gene kara kara dusunusune dikkat eden Resit:

– Sıkma tatlı canını, dedi. Binin yarısı besyuz, o da bizde yok!

Cemsir gene deriin bir ic gecirdikten sonra :

– Su, Fellah oğlu canımı sıkıyor Resit! Resifin de canını sıkın oydu:

– İnsallah aslı yoktur, dedi.

– İnsallah. İnsallah amma...

– Ne amması?

– Kor şeytan aklıma kotu kotu seyler de getirmiyor değil..

– Yureğini serin tut, tevekkul ol Allah'a...

Baska baska yanlara bakıp uzuuun uzun dusunduler. Hemen hemen aynı seyleri dusunuyorlardı. Kız aklına uyup da Fellah oğluna kacarsa, kocca binlik bağıra bağıra kacacaktı. Buysa Cemsir'den çok Resit için felaketti. Gunlerdir bu mesele uzerine oyle renkli hayaller kurmustu ki, binliğin hic değilse birkac yuzunu daha simdiden cebinde sayıyordu. <<– Uc-yuz, altıyuz olsun., borc diye alırım. Birazıyla dukkanı onartır, halına suyuna koyarım, ustyanıyla da avrada iyi kotu boyalı bir basma entarilik aldım mı, değme keyfine!>>

Ama gerçekten de dukkanın hic hayrı kalmamisti. Takımlar yıllar yılı eskiyip, yer yer paslanmis, |duvarların sıvaları dokulmus, peskirler filan tiftiklenmisti. Cemsir'in elinden ucuzunu alsa, ikiyuzunu dukkanın badanasına, takımlarla peskirlerin yenilenmesine harcardı. Haa, bir de karısının kac vakittir isteyip durduğu kuzu su satın alırdı sahi.

<<–Zavallı>> diye gecirdi. Aslında kadınlıktan hic bir hayrı kalmamıs bu karıdan bıkmıs usanmıstı ya, gene de acımıyor değildi. Yıllardır ayrı yatıyorlardı. Kuru, kupkuru, nerdeyse tahta gibi bir seydi. Onunde teneke semaver, butun gun kırtlama cay icer, yemek bile yemezdi cokluk. Kurumus kabuğuna yapismisti.

Yapismıstı ya, hastalık derecesinde de temizdi. Galiba butun meziyeti buydu. Residi kocası gibi değil, babası, kardesi, hatta hatta evladı gibi severdi. Resit eve gec gelse, ya da hic gelmeyip disarda sabahlarsa, uykuları kacar, sabahı zor ederdi.

Gecen yıla dek, Resiften sonra olanca sevgisini verdiğı guzel bir koyunu vardı. Onu sık sık cocuğuy-mus

gibi sabunlar, kurulayıp, yunlerini tarardı. Yıkayıp, kurulamak, taramakla da kalmaz, tuylerini allı, morlu,

sarıllı, yesilli nakislarla susler, boynuzlarını da beyaz yaldızla yaldızlardı. Hatta gozlerine surme bile cekerti. Hayvan renk renk nakislanıp yaldızlandı mı, keyfine son olmaz, cocuk gibi sevinerek koyununun boynuna sarılır, gozlerinden, kuru yanaklarından, dudaklarından operdi. Boyle zamanlarında

oylesine cosardı ki, gozlerinden yaslar yuvarlanır, aklına kotu kotu seyler gelirdi: Koyunu oluveriiss bir gun ya

O zaman telasa duserdi. Allah'ı o sıra, yalnız o sıra dusunurdu iste. Hicbir dua bilmediğı halde ellerini goklere acar, kurtce yakınırdı ona: Koyununu hasta etmesin, oldurup ondan ayırmasındı. O buyuktu, rahimdi, sefikti. İsterse koyununa bir değil, bin yıllık bir yasam ihsan edebilirdi. Hem ne için etmiyecekti?

Kolu, kanadı kırık bir kuldu iste. Bu dunya'-da Resifle koyunundan baska da kimsesi yoktu. İstemiyordu da. Residiyle koyununu elinden almasın da, isterse onu dilendirsın, koturum edip bir kıyıda kimildayamaz hale getiririndi.

Ama gunun birinde olanlar oldu. Kadına gore, hic nedensiz, aslında Kelebek hastalığından, koyun ertesi güne sağ cikmadı. Yaldızlı boynuzları, nasıklı tuyleriyle yanustu devrilip bir daha hicbir zaman gozlerini acmıyacak koyununun ustune kapanmıs kadının feryatları goklere yukseliyor, ne Resit, ne de mahallenin yaslı, genc insanları, onu koyununun olusu uzerinden kaldıramıyorlardı. Bir sure oylece bıraktılar. Ağlıyor, yerlerde surunuyor, sonra goklere bakışlarını kaldırarak gunahtan gunaha giriyordu: Ağzı yok, dili yok, melaike gibi bir hayvandı. Ne hayvanı? Yavrusu, kuzusu, bir tanesiydi. Ne diye elinden almıstı sanki? Gucu ona, onun koyununa mı yetmisti? Boyle Allahlık olur muydu? Kolunu

kanadını kırıp onu yeryüzünde yapayalnız bırakmakla eline ne geçmişti? Hayır, Allah'lık değildi bu. Zalimdi, merhametsizdi, zenginlere değil, fakirlere gucu yeten bir Allah'tı iste!

O zaman Resit, komsuların homurtusundan ofkelenerek, kadına bir tokat, bir tekme, soluksuz yuvarlamış, daha sonra da kuru dala benzeyen bileğinden yakalayıp odaya surukleyerek alt eve atmıştı.

Gebersindi isterse. Konu komsuya, bunca dini bütün, Musluman mutedeyyin mahalleliye karşı ne biçim sözlerdi o. Koskoca Cenab-ı Allah kapı komsusu muydu da bir koyun, gotu boklu bir koyun için acmış ağzını yummustu gözünü?

Kadın, günler ve günlerce alt evde uğunup durdu. Yemeden, içmeden kesildi, yatağa dustu sonunda. Resit telaslandı. Acıyordu ona. Acıyordu ama ne gelirdi elinden? Kulağına söz girdiği yoktu ki! «- Bırak beni» diyordu, «beni burda, su kuru toprakta unut Resit. Senden ne ekmek isterim ne as. Hatta bir bardak çay bile istemem. Beni rahat bırak. Sana bir zararım var mı?»

Yoktu, hiç bir zararı yoktu ama, Resit olanca^ sert kalpliliğine karşın gene de bir hayli vicdanlıydı. Karısını alt evin nemli toprağında bırakmadıktan baska, alıp götürdü, filmini cektirdi. Doktorlar umudu kesmişlerdi. Hele biri, «- Bizden çıktı artık. Onun ismi Allah'la..» demisti de, Resit göz yaşlarını tutamamıştı.

Kadın olmadı. Perde perde kendine geldi. Tenhalarda koyununa ılık göz yaşları dokse de, zamanla unuttu. Unutmadı aslında, unutmuş göründü. Onun için Resit bütün bunları hatırlıyarak:

- Elime bir para gecmedi ki, dedi. Gecse, filik bir kuzu alacam bizimkine de...

Cemsir'se baska şey düşünüyordu :

- Ramazan efendi o gün bize gelmiş, Hamza'yı sormuş. Bir daha gözükmedi. Niye acep?

Resit, karısını, almayı tasarladığı kuzuyu filan unutarak:

- Valla, dedi, kızı essahtan meyli dustuyse gelir. Mucerrret gelir!

- Ya dusmediyse?

- Dusesse kas göz eder miydi? Gelip Hamza bahanesiyle görünür muydu? Onun maksadı Hamza mıydı belliyon yani?

- Ya?

- Kıtız..

- Hayır, meyli dusmediyse diye aklıma geliyor hep!

Bu, Resifin de aklına gelmiyor değildi. Kızı meyli dusmediyse yapılacak bir şey olamazdı. Olamazdı ya, meyil denilen oenabet de dururken dusesmezdi hani. Kız kısmı, delikanlının onunde kancıkla-sacak, cilve milve yapacak, o da meylinin dustuğunu belli edecekti. O gece dikkat etmişti, oğlan neler yapmamıştı da, kız, tobeee... Ermeni gelini gibi, somurtup oturmuş, gulmemiş, gözlerini hemen hemen onunden kaldırmamıştı. Ya yorgan meselesinde Ham-za'yla ileri geri edisi?

Gec vakta kadar oturdular.

Cemsir bir ara saatına baktı:

- Paydosa yarım saat var, dedi.

- Hangi paydosa?

- Hamza'ların..

- Ne olacak paydos olunca?

- Parası varsa, Giritli'nin orda cekerdik kafaları.. Canım pek sıkılıyor...

- Gelecek miydi?

- Gelecekti, dosdoğru buraya gelirse. Fellah oğluna göz kulak oluyor bir iki..

Berber Resit canlandı:

- Amman olsun Cemsir. Amanı biliyon mu?

- Bilmem mi?

- Sap gibi yanarız Allah vermiye!

- Yanarız ki yanarız..

«Fellah oğlu» dedikleri Arabusağı Kemal, o sıra makine dairesinde, ana makinenin yanındaki tahta sandığa oturmuş, basını avucları içine almıştı. Cam gene oyle sıkılıyordu ki.. Bugün bütün gün, belki on bes kez geçmişlerdi makine dairesinin onunden. Ne demek istiyorlardı yani? Kactan aşağı olmalıydı? Gullu yalvarıp yakarmamış olsa biliyordu yapacağını. Kor Tahir'le Hamza'ya oldu bitti içerlerdi. Hele Hamza'ya! Kendini fasulya gibi, nimetten sayıyordu. Beline Trabulus kusağı bağlar, bıçak tasır, kırk bin

kisiden arta kalmıs Mudurun tapon karısıyla konusuyor diye sağda solda cart curt...

İc gecirdi.

Gullu: <<- Sakın Kemal, Allah'ını seversen uyma, uyarsan olumu op!>> demeseydi, ikisine de gosterirdi Kemal'in ne demek olduğunu ama, Gullu!

Gullu arada olmasa, yalvarıp yakarmasaydı... bir sey değil, makine dairesi kapısının onunden gecerlerken ters ters bakıyor, yere tukuruyorlardı. Ters ters bakıp, yere tukurdukları zaman karsılarına kartal gibi dikilip, ikisini birbirine carpmak vardı ama... bir sey değil, surda burda beiki de <<- Korkuttuk>> diyorlardı. Değil onlardan, onların feristahından korkmazdı Kemal be! Oyle bir iki duzune Hamza'yla Kor Tahir olsalar gene havaydı.

Oturmakta olduğu sandıktan kalktı, elleri arkasında, makine dairesinin penceresinden pamuk balyaları yığılı avluya gormeden baktı.

İzliyorlardı da galiba. Kesinlikle bilmiyordu izlendiğini ama oyle geliyordu ona. Ardına donup bakmayı kendine yediremediği için, yolda oldu bitti ardına bakmazdı cokluk. Felekte su Gullu olmayacaktı arada, <<- ... Allah'ını seversen uyma onlara, uyarsan olumu op!>> dememis olacaktı. Belini buken oydu. Kendi dedikten baska, en yakın arkadaşı Pakize'yle de haber salmıstı. Onun için yutuyordu, yutacaktı da sonuna dek. Yoksa, ah yoksa...

En son sinemaya gittiklerinde Kor Tahir gormus, Hamza'ya yetistirmis olacaktı. O gunden sonra sinemaya gitmek soyle dursun, yuz yuze bile gelememislerdi pek. Oyle goresi gelmisti ki!

Sinemada sıkı sıkı kucaklayısını hatırladı.

Ne kızdı ya!

Bastan asağı bir urperme gecirdi.

<<- İsterse kacarım>> diye haber salmıstı. İster-seymis. Tabi isterdi. Hem de basının ustunde yeri vardı ama, ne fayda., kazandığı parayla gecinebilmelerine imkan yoktu. Yoktu, cunku, evlenince ayrı oturmaları gerekecekti. Anasının tek goz huğuna sığa-mazlardı ki. Ev tutmaya kalksa, eline gecen paranın soyle boyle yarısı kiraya gidecekti. Kiradan gectim, tamtakır evde oturulmazdı ya. Masa isterdi, iskemle isterdi, kap kakak isterdi, perde, su, bu isterdi. Anasına acsa mıydı acaba? Acsa, iki kerre iki dort eder gibi biliyordu ki, yaslı kadın <<- Al gel evladım. Basımın ustunde yeri var!>> diyecekti.

Ne anaydı bu be!

Gullu silinivermisti aklına anası gelince. <<- Yavrum, Kemal'im!>> diye oğlunu kucaklamaz mı, ağzından sanki bes, on Kemal birden dokulurdu. Zavallı kadının oğlundan baska kimi kalmıstı ki sevecek? Pencereden cekildi, kapıya doğru gitti, donuste askerliğini dusundu. Gelecek yıl belki de alırlardı askere.

Yoklaması yapılmıs, topcuya ayrılmıstı. Arkadaslarının içinde en iri, en uzun boylu, bileğine en sağlam o olduğu için, yalnız onu ayırmıslardı topcuya. Heyete bir girmisler, heyet bir bakmıs. Baskan <<- Yaz, Topcu!>> demisti. Cok hosuna gitmisti bu, gururlanmıstı. Evde anasına bunu anlattığı zaman yaslı kadın da aynı gururu paylasmıs, sevindiği zamanlarda olduğunca, gozlerinden boncuk boncuk yas dokmustu. Cunku baskalarının anası topcu anası değildi. Hic değilse mahallelerindeki analardan bircoğu. Topcuya ayrıldı diye Gullu bile gururlanmıs, boylesine iriyarı, boylesine babayığit biriyle adının çıkmasına sevinmisti.

Geldi, pencere onune yeniden durdu.

Sevinmisti ama, hepsi bu kadardı iste. Kız, kız basıyla <<- Beni kacırsın, isterse kacarım>> diye haber saldığı halde, <<- Peki kac!>> diyemiyordu. Gerci babası, sağlığında her vesileyle, <<- Oğlum, sen sen ol,askerliğini yapıp bitirmeden sakın evlenme!>> derdi ama, bu o bicim evlenmelerden değildi. Zorunluydu bir parca da evlenmeğe. Bugun calıstığı makine dairesinin onunden meydan okurcasına gelip gecen itler, yarın isi azıtıp, kıza baskı yapmağa kalkabilirlerdi. O zaman? O zaman kaca, neye patlarsa patlasın, kıızı bileğinden yakalayıp onların arasından kurtarması gerekebilirdi. Parası, ah pargısı olsaydı!

Pencere onunden gene cekildi, gene makine dairesinin kapısına doğru ağır ağır yurudu.

Babası olmemis olacaktı.. O zaman, o zaman iste bir iki demez, kıızı kacırır, zamanı gelince askere ceker

giderdi. Babası sağ olsa gozu, tobe arkada kalmazdı. Baba gibi var mıydı? Simdi daha iyi anlıyordu bir babanın ne demek olduğunu...

Elleri arkasında, geldi, yeni yağlanmış pırıl pırıl silindirlerin onunde durdu.

Hayal meyal hatırlıyordu babasını. Tarlada anasıyla bamya toplarlardı cokluk. Boyle gunlerden birinde komsunun deli koyunu ipini koparıp Kemal'in ustune gelmis, bir tostta hendeğe yuvarlamıstı da nasıl avaz avaz bağırmıstı hendeğin içinde! O zaman, o zaman iste babası... yıldırım gibi kosup yetismis, cankadar

sevdiği oğlunu hendekten alıp bağına basmış, sonra da deli koyunun boynuzunu bir tasta kırmıştı.

Bu, çok kucukluğuyla ilgili, ufak bir anıydı. Ondan sonra yıllar geçmiş, buyumuş, eline capa almış, babasıyla anasının yanbasında, onlarla birlikte, hatta kendini onlarla yarıdır farzederek, az capa capalamamıştı.

Ama en çok deli koyunla ilintili olan anısını hatırlıyordu. Galiba babasının carpan yureği üzerinde, ona en yakın olduğundan!

Evet, haklıydı babası. En uygunu, askerden donusunda evlenmekti. Hani o zamana dek kızın basına herhangi bir corap ormeyeceklerini bilse, takardı parmağına bir nisan halkası, basar giderdi askere. Huzursuzlukla çekildi pırl pırl silindirlerin onunden.

Cemsir'in, kızlarını parayla sattığını isitmisti. İsitmisti değil, Gullu soylemisti: «- Hic belli olmaz.

Fiyatı uygun buldu mu bir iki demez biir, bir de insanın gozunun yasına tobe bakmaz!>>

Ama Gullu, gozunun yasına bakılmadan satılacaklardan değildi: «- Ona oyle bir is yaparım ki, duyanlar askolsun der!>>

Butun bunlara meydan vermsmeli, bir seyler yapmalıydı Kemal. Evet evet, cunku itler, o itlerin bakısı, davranışları hayra alamet değildi. O bakıs, o davranışların altında bir seyler, hem de çok önemli bir seyler saklıydı.

Aklına bir sey gelmisesine, makine dairesinin onune ofkeyle çıktı. Gorunurde kimseler yoktu ama, huylanmıştı bir kez. Gelebilirlerdi. Gelirlerse onu kapı onunde bulmalıydılar. Hatta hic adeti olmadığı halde bir de sigara yaktı. İki soluk almıştı ki, vardiya arkadaşı Muhsin usta da heladan çıkmış, dondu.

Kemal'in yanında durdu:

- Hayrola?

- Sağlığın usta.

- Ver bir cigara da bana..

Kemal sigara paketini uzatırken, Muhsin usta da yanına comelmisti. Sigarasını Kemal'inkinden yaktı:

- Anlat bakalım. - Ne anlatayım?

- Dikkat ettim, bugün boyuna kara kara dusundun. Kestirmiyor değilim ama...

Kemal «Ama»nın ardını beklediye de usta getirmede.

- Ama usta? Muhsin usta kesti attı:

- Sen bu kızı unutmaya bak!

Kemal sarsıldı. Muhsin usta hic bu kadar acık, hic boylesine kesin, emredercesine konusmamıştı.

- Niye usta?

- Cunkuu.. o itler, makine dairesinin onunden gecmeyi sıklastırdılar. Pis pis bakıyorlar. Senin hu-yunsa malum. Onun icin, vazgeç bu isten! Kemal'in tepesi atmıştı:

- Belle ki vazgeçmiyeceğim. Nalacak?

- Nolacağı meydanda!

- Evet?

- Ya sen onlara catacaksın, ya da onlar sana!

- Onlar catarsa gunah benden gider!

- Yani?

- Yani, Dimitri, Apostol...

- Değer mi? Bir kız icin mahvolmaya değer mi evladım?

- Değmez mi? Sevdiğin, yandığın bir kız icin

vurmak, vurulmak değmez mi usta?

- Değmez Kemal. Cunku dunyada, uğruna mahvolmağa degecek kadar buyuk, serefli baska tutkular var!

- Ben henüz o tutkuları tanımiyorum.

- Gun gelecek tanıyacaksın.

- Hem neden mahyolayım?

- Cunku ya sen onları vurup hapse gireceksin, ya da onlar seni mezara yollıyacaklar. İki de aynı kapiya çıkar: Mahvolmak!

Usta, sigarasını sinirli sinirli cektı.

Kemal bayağı kızmıştı Muhsin ustaya. Gullu gibi bir sevgilisi olsundu da ondan sonra konussundu.

Baskalarına öğüt vermek kolaydı. Sev, yan, tutus, geceleri uykuların kacsın, gunduzleri aklından cikmasın., ustelik «- İsterse kacayım!>> diye haber yol-lasındı sevilen, yanılan, tutusulan kız da, ondan

sonra oğut versindi. Vazgec vazgec. Laf mıydı yani? Gecemiyordu, gecebilecek bile olsa gecmiyecekti iste. O itlerden korkup vazgecmeyi hele hic mi hic yedi-remiyordu kendine. Ne derlerdi o zaman? <<- Yıldırıdık. Korktu. Kızdan elini cektı. Çekmeseydi, şişleyiverecektik!>>

Usta usta

– Hı?

– Hic sevdin mi?

Usta sanki bu soruyu bekliyordu. Acı acı guldu, basını sallamakla yetinmek istediye de, Kemal bırakmadı :

– Ha? Sevdin mi hic?

– Sevdim yavrum.

Kemal bunu beklemiyordu iste. Demek yuzu kupkuru, bastan asağı sinir bu adamda da sevecek bir yurek vardı?

– Kimi sevdin?

– Kimseyi, ama herkesi!

– Anlamadım.

– Anlıyamazsın da. Bir kadını sevmek kolaydır, ama butun kadınları, butun çocukları, butun insanları sevmek, sevebilmek...

– Mumkun mu bu?

– Pek cok yurek icin mumkun olmıyabiiir henuz, ama oyle yurekler vardır ki, insanlığı topyekun severler, sevebilirler, sevmeden edemezler!

– Nasıl?

– Nasıl değil mi? Haklısın. Benim sevmemde, daha doğrusu bu türlü seven yureklerde tek kadını olduğu gibi, kucağına oturtup oksamak yoktur. Oyle bir duzen icin caba sarfederler ki, insanlar kadın kadın, erkek erkek, çocuk çocuk mutlu olsunlar, dünya nimetleri onlerine bir kardes sofrası gibi acılıp sacılsın. Bilmem anlatabiliyor muyum?

Kemal saskınlık icindeydi. Bu icine kapanmış adam nasıl da birdenbire disa donuvermis, nasıl da acılıp sacılıvermisti.. Sayet o sıra Hamza'yla Kor Ta-hir kosedden cıkıvermeselerdi, ustaya sozlerini biraz daha acmasını rica edecekti. Ama onları gorunce ustayı, insanları, kadınlarla çocukları falan unuttu.

Birbirlerine sokulmus, sert bakışlarla geliyorlardı. Kemal oyle icerledi ki, yerinden fırlayıp yakalarına ya- Muhsin usta da anlamıstı, kolundan sım sıkı tuttu :

– Kendine gel!

Kemal gene de ana avrat soğdu. Berikiler onlerinden hızla gecip, asağıdaki kaynak dairesinin bulunduğu kosede kayboldular. Kemal titriyordu. Kolunu ustadan kurtararak:

– Bir sey değil, onlardan cekindiğimi sanacaklar! dedi. Serefsizim geceleri uyuyamıyorum. Kac paralık it bunlar ki ben onların yuzunden...

Muhsin usta sozunu yalvarırcasına kesti:

– Kemal, yavrum., vazgec bu kızdan, nolursun vazgec!

Tepesi attı:

– Vazgec vazgec. Gecemem yahu, elimde değil, gecemem!

– Neden gecemiyorsun?

– Neden gecemiyorsun'u var mı? Bu itlerden korktu dedirtemem kendime. Sonra asıl sebep, seviyorum, elimde değil. İstesem de vazgecemem!

– Bunun babasına Cemsir derler Kemal. Elci Cemsir. Mahallelim. Kızlarını parayla satar. Cemsir'-in dini de, imanı da, Allah'ı kitabı da paradır. Unutma bunu!

Canı iyice sıkılıyordu Kemal'in. Ne bicim insandı bu be? Bir kız, kız basıyla <<- Beni kacır, sana varmak, senin olmak istiyorum. Sen benim her-seyimsin!>> diye yalvarsın, ağlasın da, bir delikanlı, hem de onurlu, haysiyetine duskun bir delikanlı <<- Hayır>> karsılığı versin, <<... babandan, kardesinden korkuyorum. Beni doverler, belki de vurup oldururler. Beni mazur gor. Ben korkağın, ciğeri iki para etmezin biriyim. Bakma kalıbıma kıyafetime. Bıyığıma da bakma. İstersen beni erkek bile sayma, cunku korkuyorum!>>

Cılgın bir ofkeyle kalktı, helaiara gitti.

Donuste Pakize'ye rastladı. Kız, Kemali gorunce yere bir pusula dusurdu, geri donup gitti. Kemal pusulayı caktırmadan yerden aldı. Hızlı adımlarla

makine dairesine geldi. Muhsin usta hala kapı onundaydı. Boylesine kanlı canlı, yumruğına sıkı bir genc adama kimbilir kacinci kez acındı. Acındı, cunku sevdiği kız, bir alim satım, bir ticaret metaydı. Gorunen koyun kılavuz istemiyeceği gibi, bu delikanlıyı da olum bekliyordu. Bos bir kabadayılık

kafasında, aklının dikine gidiyor, apacık gozuken bir sona doğru adım adım ilerliyordu ama, ne gelirdi elinden? Kalktı. Sigarasının dibini ayağıyla ezip içeri girdi. Kemal bir kıyıda pusulayı okuyordu. Sezdirmeden göz hapsine aldı. İlk zamanlar ne umutlar beslemisti! Kitap okuma sevgisini asılıyacaktı ona. Aydınlık, pırl pırl romanlardan birinin bir kahramanı gibi gormekten hoslanıyordu onu. Bilek saatına baktı: Bes dakika vardı paydosa. Kemal, camurluksuz eski bisikletiyle fabrikadan çıktı. Her gunku gibi, cevik bir davranışla bisikletine atlayıp, sehrin taa obur ucundaki evine yollanacağına, isci mahallelerinin birbirini kesen daracık yollarından gecti, parke doseli genişce caddenin kadınlı, erkekli, coluk çocuklu isci kalabalığına karıştı. Eve gitmiyecekti. Gostermeliydi onlara onlardan korkmadığını. Makine dairesinin onunden gelip gecmek, ters ters bakmak marifet değildi. İçlerindeki erik kurusunu doksunlerdi ortaya. Tek basınydı iste. Onlarsa iki kisi. Kavgaysa kavga, olumse olumdu. Kisi bir kez olurdu. Doğusecek, gerekirse oldurecek, ya da yiğitce olecekti. Muhsin usta filan vizgelirdi. <<- Bu kızzan vazgeç, bu kızzan vazgeç!>> Gecmiyecekti. Hic, ama hiçbir şey onu kızzan ayıramazdı. Seviyordu, dünyanın bütün bıcaıkları, tabancaları cıksındı isterse karsısına, seviyordu, o kadar! Kose basındaki Arabusak kebapçının onunde durdu. Naneli, maydanozlu, sumakla oğulmuş soğanlı kebab, acılı salata, bir sise de kırmızı sarap nasıl olurdu yani? Ağzı sulanarak, <<-Hic fena olmaz!>> diye au-sundu. Kafayı bulur, dalar mahalleye. Doğusup vurusmak gerekirse daha oesur, daha ofkeli, çok daha muthis olurdu. Bu <<Muthis>> sozunu sinemadan hatırlıyordu. Vur, kır'lı Amerikan filimlerinde attığı yumrukla hasımlarını kahreden bir Sinebar tanımisti. <<- Kafayı ceptim mi tıpkı tıpkısına Sinebar olup çıkıyorum. Kendir, kement zaptedemez böyle zamanlarda beni. Değil bir, birkaç Hamza'yla Kor Tahir olsalar fos! Allahlarını sasırırım anam avradım olsun. Ah karsıma bir cıksalar...>> Bisikletini kebapçının duvarına dayayıp dukkandan içeri girdi. Dukkan gene adamakıllı yukunu almısti. İsciler, ustalar muhasebenin kucuk memurları yoğun kebab, sigara ve kızarmış et kokusu yuklu duman içinde karsıdan sakalasıp, dünyadan habersiz, habersiz oldukları için de gamsız kahkahalar atıyorlardı. Ta dipteki bos masaya gecip oturdu. Kebabla bir sise kırmızı sarap ısmarladı. Avans almısti bugün, iyi kotu parası vardı. Vardı ya, fazla acılmaması da gerekiyordu. Anası sabahleyin evden çıkarken, <<-Oğlum>> demisti, <<gelirken biraz para getir de yağ alak. Fattum'a bir kasık borclandık!>> Fattum'u hatırladı birden. Arabusağı Dakur emminin kızı, komsu Fattum. Fena kız değildi belki ama, hoslanmıyordu. Ya da hic olmazsa Gullu olmasaydı.. Gullu olmasa pek ala da hoslanırdı. On yedi, on sekizinde, guclu kuvvetli... Anası her fırsatta kızzan laf getirir, kızzan uc bucuk donum tarlasını, evoimentliğini dilinden dusurmez, bu arada da oğlunu sıkı bir göz hapsine alırdı. Oysa bütün bunların ne gereği vardı? Hoslansa, bjr iki demez, kıza balta oluverirdi. Aslında balta olmasına da gerek yoktu. Aksamustuleri isten eve donerken, yol ustundeki dardağan ağacının ustunde rastlardı ona. Tam ağa-cm aııınaan gecerKen, leoiebiye benzeyen kara kara dardağanlarla tasa tutardı Kemal'i. Dardağanlar çok iri kursun sacmalar gibi hızla gelir, burnuna, kula gına değer, canını kotu kotu yakardı. Ne demekti bu? Acıktan acığa <<-Seni beğeniyorum, hoslanıyorum senden, bana gel!>> demek değil miydi? Sevse, seve-bilse.. bisikletinden yere atlar, dardağan ağaına tırmanır, hatta ağacın tepesinde hesap sorardı ama, sevmiyordu. Zorla guzellik olmazdı ki! Elinin bir davranışıyla Fattum'u sanki dusuncesinden kovdu. Ne olursa olsun, suraya gelmekle çok iyi etmistı. Daha çok da bu dukkan Hamza'yla Kor Tahir'in sıkca girip çıktıkları, kafaları cekip sağa sola atıp tuttukları, hele Hamza'nın curuk karı uzerine pireyi deve yaptığı yerdı. Buraya geldiğini herhalde gormus olacaktardı. Gormeseler bile gelirler, gelmeseler duyarlardı. <<- Korkuttuk, bizden cekinip kacıyor, yıldır-dık...>> falan da diyemezlerdi. Korkmuyordu iste. Korksa, tek basına kebapçıya oturup kafayı ceke mi "bilirdi? Dumanı tute tute kebabıyla kırmızı sarabı geldi. Kan kırmızısı sarapla doldurduğu bardağını tek yudumda yarıladi, kebabın yağlı pidelerinden birini ağzına attı. Hazla ciğnerken, gözleri dukkan kapısında yadı. Fabrikadan çıkıp buraya yoneldiğini izlemis-lerse, hele kavgayı da gözlerine almıslarsa ya gelirler, ya da kapıdan bakıp kontrol ederlerdi. Ama yoklardı görünurlerde. Acaba yan pencerelerden birin-' den mi gozetliyorlardı? Ağzına iri bir parca kebabla sumakii soğan atıp yan pencerelere kaydirdı bakışlarını. Kimseler yoktu. İzlenmemis miydi yani? Her gun en az sekiz, on kez makine dairesi onunden gecip, paydoslarda da izleyenler su sıra huylarından vaz mı gecmislerdi yani? Sanmıyordu. Mutlaka bir domuzlukları vardı, ya da olmalıydı.

<<- Binin yarısı besyuz, o da bende yok!>> diye gecirdi. Gelecekleri varsa gorecekleri de var. Benden akacak kan da, onlardan akacak su değil. Onların eli kolu varsa benim de var. Bıcaklarına bıcağ, tabancalarına tabanaa. Onlar itse, ben itoğlu itim!>>

Birden Pakize'nin dusurduğu pusulayı hatırladı. Cebindeydi. Pusulayı Gullu yazmıstı bozuk el yazısıyla. Cıkarıp okudu: <<- Aman Kemal, kurban oluyum, uyma sunlara. Basına bir corap orebilirler. En iyisi ananla konus, gonlunu et. Ne zaman hadi dersen hazırım. Elimizi cabuk tutalım. İsin icinde bilmediğim, bilemiyeeeeğim bir seyler donuyor. Amman Kemal, ağamla Kor'e uyma!>>

Pusulayı katlayıp cebine soktu.

Uyduğu yoktu. Asıl uyan, daha doğrusu arının deliğine cop durten onlardı. Kemal'se sırf onlardan korkmadığını anlatmak istiyordu. Anlasınları ki Kemal, değil onlardan, onların Feristahından korkmazdı!

Bardağını doldurup dikti tepesine. Salata, kebab, sumaklı soğan...

Sonra, nasıl olsa gunun birinde takısmaları gerekecekti. Kızı kacırınca, bunu yanına koyacaklar mıydı? Koymak istemiyeceklerdi elbette. O zaman karsılasacaklardı. Allah ya onlara verecekti, ya da ona. İkisini de goturebilirdi esek cennetine, ki, o zaman da Muhsin usta haklı cıkardı. Oyle de, boyle ·de haklıydı usta aslında. Olse, genc yasında kara topraklara yem olurdu; olurse, hapislerde curur. Ama ucuncu bir yol da yoktu. Ucuncu yol, ustanın sözünü dinleyip, kızıdan vazgecmekti ki, serefsizliğin dikalasıydı.

Boyle davranırnsa, bu memleketten taşı tarağı toplayıp gitmeliydi. Gitmedi mi asağılanıp, cesitli alaylara katlanmalıydı. Bunaysa imkan yoktu. Sonu ya hapisaneyle bitecekti, ya da mezarla. Ucuncu yol

yoktu, olamazdı.

yuuuuuuu yuuuuuuuuu,

Meseleyi anasına acmalıydı artık. Kıza evde kim-bilir nasıl zulmediyorlardı ki, zavallı acı acı yakınıyor, kactmaktan soz ediyordu. Sinemaya gittikleri gunse yoktu bu tur yakınmaları. Kemal gelecek yıl askere gidecekti. Askerden donunceye dek kız bek-liyecek, ondan sonra evleneceklerdi. Evlenmelerinde de usul, erkandan cıkmıyacıklar, Kemal anasını gonderip, kızı istetecekti. Verirlerse ne ala, vermediler mi, gunah onlardan gidecekti. İkisi de on sekizlerini bitirmis olacaklarından, kanunun tanıdığı haktan faydalanarak, nikah dairesine gidecek, gobeklerini elleriyle keseceklerdi.

Bir sigara yaktı.

Sarabını sinirli sinirli yudumladı.

Ok yaydan cıkmıstı artık. Bu isi yuzunun akiyla sonuclandırmaktan baska yapacağı yoktu. Kızın yakınıması, babasından cok ağasındandı. Ne zaman, nerede rastlasa yılan gibi sokuyor, kız altta kalmayınca da bir kızılca kıyamettir kopuyordu. Kopuyordu da ne? Gullu yurekli kızdı. Ağasının besine bes, eline tas. Vurdu mu? O da karsılığını veriveriyordu.

Kemal'in kafasında birden iki kardesin kavgaları ve Hamza'nın bıcağını cekerek kız kardesini vutuvermesi

canlandı. Gercektenmiscesine, elindeki catalı oyle bir sıktı ki... hani hic hesapta olmiyan boyle bir sey olsa, oluverse de sevgilisini yerde kanlar icinde bulsa... <<- Allahımı inkar edim, onu, o palavracı

oğlanı parca parca ederim!>>

Sarap bardağına sarılıp icti. Siseyi temizlemisti. Catalıyla tabağına vurdu. Kosarak gelen garsona, bosalan bardağını acık sarapla doldurmasını soyledi.

Garson soyle bir tanıdığı genc adama baktı:

- Siseyi ne cabuk bitirdin kardas?

- Olur bazan boyle.. o

- Demindenberi bakıyorum, pek efkarlısın!

- Efkarlıyım.

Mahsustan, ustune basa basa ekledi:

- Bazi ibneler var, efkarlanmamak elde değil! Garson ustelemeden, bos sarap bardağıyla uzaklasırken, Kemal, sevgilisinin bıcağlanmış kanlı cesedini dusunmeğe koyuldu. Hayır hayır, Gullu olmemeiydi. Olurse ne yapardı? Değil yalnız onu oldureni, anasını, babasını, akraba taallukatını doğrasa odesemezdi. Onun icin, olmemeiydi Gullu. Gullu oldukten sonra bin, on bin, yuz bin Hamza olsundu isterse!

Dolu bardağını garson getirip onune koydu.

Bu gece mutlaka acmalıydı anasına. <<- Seni seviyorum diye hakarete uğruyor, dayak bile yiyorum.

Beni kurtar, kacacağım sana, sonu ne olursa olsun, kacacağım, beni kurtar!>> diye yazan bir kıızı daha

fazla oyaliyamazdı. Erkekliğe sığmazdı be!

Anasına acmıya kesin olarak karar verdi. Acmadan da kolundan tutar, gotururdu ama, acması daha uygun duserdi. Anasının vereceği karşılığı da hemen hemen tamı tamına biliyordu: <<- İyi, hos amma yavrum., fabrikada, cesit cesit erkeğin arasında gozu acılmış bir kız. Bilmem ki...>>

Sarabını sertce aldı, dikti.

Ardından gene Fattum ileri surulecekti ki, istemiyordu Fattum'u iste. Zorla mı?

Anası karsısındaymış gibi:

<<- İstemiyorum!>> dedi.

Vakit hayli gec olmuştı. Eve de gec kalmıştı, biliyordu ama, mahsustan ağırdan almıştı. Kız dardağan ağacının basında bekler bekler, yorulur, sonra da ağactan inip giderdi evine.

Fattum o sıra,, gerçekten de dardağanın basında, Kemal'in nasıl olsa donup geleceği yolları gozluyordu. Entarisinin cebi dardağan dolu, onu taslamak için donmesini iple cekiyordu. Dardağan yağmuruna tutacaktı. Kızıyordu dardağan yağmuruna tutulmayı, biliyordu ama, elinde değildi. Onu her haliyle seviyordu. Bakması, kızması, kızmaması, her şeyi hosuna gidiyordu. Bekliyecek, sabaha dek gelmese bile gene de bekliyecek, dardağanın üstünden inmi-yecekti. Diyelim ki sabaha karşı geldi. O zaman tas-lıyacaktı. Soğsun saysın, ağaca çıkıp doğsun, hatta hatta ağactan aşağı atsındı. Atsındı, vallaha da bil-laha da atsındı. Atınca oluverirse ya? Olduğune değil, onu ağactan atıp olumune sebep olduğu için hapsedilmesine yanardı. En çok da dardağan yağmuru karsısında yalvarmalarına bayılıyordu: <<- Fattum yapma, Allahını seversen yapma Fattum!>>

Birden bir kadın sesi calındı kulağına :

- Fattuuuum, oooo Fattuuuum!

Tanıs sesi hemen tanıdı: <<Kaynanasının>> sesiydi; Kemal'in anasının. <<GeNnim gelinim>> diye Fattum'la

sakalasan bu yaslı kadını da oğlu kadar seviyordu. Ah gunun birinde gerçekten kaynanası olsa!

Dardağandan kocaman bir sincap cevikliğiyle inip, kostu.

Yaslı kadın, üzeri saz ortulu kerpic huğunun kapısı onunde, elinde tahta kasık, dikilmekteydi. Fattum kosarak gelmişti:

- Buyur dezze! (*)

Yaslı kadın, elindeki tahta kasiğı uzattı, sıkılarak :

- Gene yağ istiyecem senden kızım, dedi arap-ca.

Genc kızın gozleri parladı:

- Kemal'e corba mı pisirecen?

- Ne yapayım yavrum? Simdi nerdeyse gelir

(*) Dezze : Teyze.

yorgun argın. Yağ getir dediydim, unutmadıysa getirir, iki kasık borcumu veririm..

- Borc mu? Borc mu dezze? Vallaha darılırım!

Elinde tahta kasık, kosarak uzaklastı.

Yaslı kadın ardından hazla bakıyordu yorgun yorgun. Butun gun lahanalarla uğrastiğı, capa capa-ladiğı için yiyecek dusunmemis, peynir ekmek, kuru sovanla gunu gecistirmisti. Ama akşam inmistı artık.

Oğlu

gelecekti. Genc adam, boğazlı delikanlı.. onune hic olmazsa bir kase sıcakık corba koymalıydı. Koymasa aldırıns etmezdi rahmetli babası gibi ama, olsun. Etmiyor diye ac bırakamazdı yavrusunu. Onun simdi bol

bol yiyeceğı, daha da semireceğı yıllardı. Yarın askere gidecek, askerde çok ter dokecekti. Onun için, ilikleri ne kadar dolarsa, gucu kuvveti o kadar artardı.

Yaslı kadın hayli fersiz gozleriyle kızın hayaline ictenlikle baktı. Oğlu geldi gene aklına. Aksilik etmese de, aliverseydi sunu. Yaslı babasından baska kimsesi yoktu. O da gozlerini yumuversen, hic kimsesi kalmıyaeaktı. Anası iki yıl once <<Gin carpmasından - kanser- olmus, zavallı kızını acıların en

korkuncuyla

basbasa bırakmıstı.

Ne kadar ağlamıstı zavallı!

İc gecirdi.

Evciment, derli toplu, ates gibi bir kızdı. Oğluna karşı da iyice meyli olduğunu biliyordu. Ama gene de çok namusluymuş doğrucası. Kız kısmı yetişip gelince, elbette fingirderdi. Kaide buydu. Zamanında kendi nasıldı? Kendi de, baskası da, butun genc kızlar da boyleydi. Fingirdenir, anlasılırdı birisiyle. Sonra da Allah'ın emriyle varılır ve her şey biterdi. Nikah altına girdikten sonra da fingirdemeğe devam etmek, baskalarını bastan çıkarmak çok ayıp, hatta gunahtı. Fattum da oğluna tutulmuştu. Ne ayıptı, ne de

gunah. Elbette oğlu gibi bir delikanlıya tutulacak, ardından kosacaktı. Oğlu gibi oğlan var mıydı su sıra? Ama neye yarar, oğlan oğlan değildi ki! Kızın cilvelerine bosveriyor, gormezlikten geliyordu. Hazır kızın kimsesi olmadıktan baska uc bucuk donum tarlası da vardı ki, aradan sınır kaldırılırsa tarlaları birlesir, ne iyi olurdu. Uc bucuk donum kızın, iki bucuk kendilerin, altı donum tarla. Arayanın eline gecmezdi. İki aile birlesip, sırt sırta verdiler de calıstılar mı, her mevsim dunyanın sebzesi gecerci ellerine. Fat-tum'un babasıyla o'nun ne omurleri kalmıstı ki? Bundan boyle her sey cocuklarınındı. Onlara dusense» elma kurtları gibi, ortalıkta kıvrır kıvrır

dolanıp oynı-yacak torunlarını seyretmekten, dissiz ağızlarıyla gulmekten ibaretti. O zaman oğluyla gelini ya bu huğda, ya da Fattum'ların huğunda yatar kalkarlar, Fat-tum'un babasıyla kendisi de... Utandı. Bu yastan sonra Allah ona sormazdı boyle seyleri insallah. Hem nerde rahmetli kocası, nerdeydi

Dakur emmi. Peki ama, nasıl olurdu yatıp kalkma isi? Topu topu ufacak iki huğları olurdu. Oğluyla gelini huğlardan birinde yatıp kalkacaklarına gore, otekinde kendisi yatsa, Dakur emmi ne yapacaktı? Gerçi oyle seyler ikisinden de gecmisti. Huğun birinde, ayrı yataklarda kıvrılır yatarlardı canım! İcine sinmedi.

Yatarlardı ya, komsular? Komsular ne demezlerdi? Zaten dedikodu icin fırsat kolluyorlardı, fırsatın-sa en suzmesi ellerine gecerci ki, ohooo... <<- Dezze! Dakur emmiyle mi yatıp kalkıyorsunuz?»

Dilediğince <<- Yok, hasa, Allah bizden oyle sey sormaz!» desinler. Avuclarının icine kıkır kıkır gulerek pireyi deve yaparlar, karnını yoklar, <<- Kac aylık dezze?» diye sorarlardı.

Bu dunyada gercekten de ah yerde kalmıyordu. Yıllarca oncenin bir yaz gununu hatırladı. O da o zamanlar su kanlı canlı Fattum yasındaydı. Guclu ayaklarıyla toprağa bastı mı sanki dunya sarsılır, kakhahasını da attı mı, yer gok cınlardı. O Gunlerden birindeydi iste., tıpkı boyle, bir Selvi nene vardı. Kemal gibi de torunu. Bu torun, Fattum'a benzeyen bir komsu kıızıyla evlenip, kızın huğuna yerlesmisti. Kızın yaslı babasıyla kıns kıns Selvi neneye tek gozden ibaret bir huğ kalmıstı. İki ihtiyar bu huğda barınacaklardı, yoktu baska careleri. Barınmaya da baslamışlardı. Gel gelelim komsuların, daha cok da kendisinin muzipliği. <<- Selvi nene, karnın niye sismis?», <<- Selvi nene, kac aylık?»

Birinde zavallı kadın cocuk gibi ağlamış, <<- Kızım, Allah benden sormaz oyle seyleri..» demisti cima, dinleyen kim?

Butun bunları yeni bastan hatırlayınca aklı gitti. Demek yıllar ve yıllardan sonra donmus dolasmıs Selvi nenenin ahi yerde kalmayıp gelmiş yakasına yapışmıstı ha?

Bir sey değil, <<Dakur'la aynı huğda yatıp kalkmak icin, oğluna herifin kızını aldı» derlerdi! Aslında Dakur'un da haberi vardı kızının Kemal'e meylerinden. Acık acık konusmuşlardı hatta. O gun Fattum gene

dardağan ağacına tırmanıyordu. İki ihtiyar tarlada, kazmalarına dayanmış, dissiz ağızlarıyla gulerek, kızı

seyrediyorlardı. Meryem bir ara sakadan :

<<- Ya Dakur» demisti, <<kısracağına sahip ol!»

Dakur sormustu :

<<- Niye? Ne var?»

<<- Aygırım nerdeyse gelir!»

<<- Hos geldi sefa geldi ya Meryem..»

<<- Sonra karısmam ha!»

<<- Ne olur?»

<<- Allah'ın dediği..»

<<- Allah'a canımız kurban değil mi? Bırak olsun. Kızımı Kemal'den iyisine mi vereceğim?»

O gunden sonra iki ihtiyar birbirlerine daha cok yakınlaşmışlardı. İhtiyar Meryem'in bu ise yanasma-sının asıl nedeni, Kemal, Dakur'un kızı Fattum'u alırsa, tarlalar birlesir, is genişler, oğlanın ayağı fabrikadan kesilirdi belki. Bunca yıllık yaşamında herhangi bir fabrika gormediği, icine girmedigi halde fabrikadan korkuyor, urkuyordu. Yılda bir, pek pek iki kez un öğutmeye gittiği değirmene benzetiyordu fabrikayı. Değirmenin motoru gibi, ama ondan cok cok buyuk motorların kendi kendilerine

calıstırdıkları bir yerdi fabrika. Sonra deli deli donen kasnaklara gecirili bitmek tukenmek bilmeyen kayısların ormanı. Bu kayıslar deli dervisler gibi paldır kuldur donuyor, donuyorlardı. Yılanlardı belki de. Yılanlardı da insanlara dusmandılar. Aralarından gelip gecen insanlara el atıyor, onları artık saçlarından mı, giysilerinin kolları ya da eteklerinden mi kapıp alıyor, demir kasnaklarda ezip kanlı kulce halinde yere kusuyorlardı.

Coğu geceler kotu dusler de gormuyor değildi. Birinde oğlunu bu kayıslardan birinin kaptığını, lahzada parcaladığını gordu. Cılgın gibi uyanıp oğlunun yatağına kostu. Horlıyarak uyuyordu genc uykusu icinde ama, bu dus neydi? Neye isaretti?

Hickırarak eğildi, vazelin likit denilen sıvı vazelinle oğulmuş kapkara saçlarını optu optu.

Rahmetli kocasına kızgınlığı sırf bu yuzdendi. Oğlu azıcık palazlanınca alıp fabrikaya goturup, oğlanın kafasına fabrikayı sokmakta ne vardı sanki? O da kendileri gibi toprak adamı olsa, anasıyla sırt sırta verip, rızklarını topraktan kazansalar olmaz mıydı? Oğlan toprak adamı olup fabrikanın sehrinde gozu acılmasaydı, Fattum'u beğenmemezlik etmez, <<- Peki ana>> der, evlenirdi onunlo.

Oğlunun Fattum'u beğenmediğini Dakur emmiye acmamıstı. <<Oğlum, kızını beğenmiyor>> diyemezdi ki!

Hem kendi de umudunu kesmemisti henüz. Gunun birinde oğlunun peki diyeceğini umuyordu. Peki demeyip de ne yapacaktı? Sehirden kız mı getirecekti? Sehir kızını alıp getirmeye gucleri nerdeydi?

Sehir kızı buralarda yasar mıydı bakalım!

Azgın fırtınaların turunc ağaçlarında parcalandığı kis gunlerinde ya kendi, ya da Dakur'un ocağı, basında

oturup, cocuklarının bas-goz olacakları gunu konusur, hayaller kurarlardı. İki de hemen hemen aynı seyleri dusunurlerdi: Birlestirilen toprak, kıvıl kıvıl torunlar... Gozlerini bu mutlu gunlerin dunyasına huzur icinde yumacaklardı iste!

Fattum butun bu konusmaları bir kıydan, onlara gozukmeksizin, tatlı tatlı dinler, yureğı goğsunu parcalayıp cıkacak gibi carpardı.!

Kaynanasına tahta kasık dolusu yağ getiriyo Ocağın ustunde duran yağ tenekesini heyecanla acmıs, tahta kasiğı doldurmustu. Oyle cok doldurmustu

ki., tabi dolduracaktı, Kemal'e bu yağla corba pisecekti!

O, yani Kemal istediğince kızsın, yuz vermesin-di. Yaslıların konustuğunca, gunun birinde kocası olmayacak mıydı? Meryem teyze <<- Gelinim>> diyordu. Oğluyla konusup, onu razı etmemis olsa ne diye desindi?

Yağ kutusunu kapatırken babası icerde kedi ses-sizliğiyle girmisti. Elleri arkasındaydı, biliyordu kızının gene ne yaptığını. Bilmediği halde gene de keyifle sormustu :

<<- Ne o Fattum? Kemal'e corba mı pisecek?>>

Kıpkırmızı kesilmisti ama bozmamıstı da:

<<- Evet.>>

<<- Yağı bizden cıkacak demek?>>

<<- Oooof.. baba!>>

Babasını dissiz ağızıyla guler bırakıp, kosarak cıkmıstı huğdan. Kızının ardından uzun uzun bakan babaysa, <<- Allah gonlune gore verir isallah yavrum>> diye gecirmisti.

Fattum yağla geldiği sıra ihtiyar Meryem, corba tenceresini ocağa oturtmustu bile.

Fattum'un uzattığı tahta kasık dolusu yağı aldı :

- İki kasık borcum oldu, eline sağlık yavrum.. Genc kız utandı:

- Amaan sen de dezze..

- Niye?

- Yağın da sozu mu olurmus?

- Bayağı hovardasın da ha! -| Hovardayım tabi..

- Korkarım oğlumu iflas ettirirsin! Fattum katıla katıla guldu:

- Ettirmem ettirmem, korkma!

Sonra, al al yanaklarıyla, yol boyundaki dardağan ağacına kostu.

İhtiyar Meryem, kızın ardından bir sure baktıktan sonra, ocağa dondu. Ocağın turuncu alevleri yuzune kuvvetle vurdukca kırsıklar siliniyor, yuz genc-lesiyordu.

Tahta kasiğı tencereye bıraktı, gozlerini alevlere dikti. Orda, oynasan alevlerin icinde torunlarını gorur gibi oluyordu. İki oğlan, iki kız dort torun. Kucağına alıyor onları, oksayıp seviyordu. Sonra iclerinden

biri <<- Nene, ıııh.>> diyordu. Anlıyordu Meryem. Cise tutuyordu. Daha sonra her birini ayrı ayrı dizlerinin

arasına kıştırıp baslarını sabunluyor, havlularla kurulayıp eski ama tertemiz giysilerini giydiliyor, karınlarını doyuruyordu.

Cocuklar az palazlanıyorlardı., o zamanlarda da boylarınca kazmaları kapıp, babalarıyla analarının

yanına, tarlaya capa capalamağa kosuyorlardı.

Gozleri doldu. Onlar o bicim palazlandıkları sıra Meryem nene nerede olurdu acaba? Oooof... istemiyordu, icinde bir korku gibi yasayan o tumsek toprak yığınının dusunmek istemiyordu. Butun bu sevgili varlıklarını bırakıp ne diye ortalardan cekilecekti sanki? O bir daha hic bir zaman geri donmiyeceğine gore torunlarının baslarını kim yıkıyacak? Ustlerini kim değistirecek, karınlarını kim doyuracaktı?

Bir ara kocasını hayalledi. Toprak yığınının altından el ediyordu. Bir ara sanki sarı, balmumuna donmus yuzunu topraktan çıkarıp, yumulu gozleriyle bakarak: <<- Gel>> dedi, <<gel Meryem. Burası cok soğuk. Yıllardır tek basıma cok usudum. Allahını seversen gel, gel de beni ısıt!>>

Dehsetli korkusunun icinde silkindi, cevresine bakındı yas yas. Gozune raftaki calar saat ilismisti. Oğlu her sabah bu saatin bosanan ziliyle uyanır, fabrikaya giderdi. Simdiyse saat yediyi geciyordu. Akli giderek her seyi unuttu. Kalktı. Olduğu yerde hic nedensiz dondu, yeniden saata baktı. Evet evet, yediyi

geciyordu, yanlis gormemisti. Oğlu bu saatta coktan fabrikadan donmus, ocağın basına yanlamıs olurdu. Simdiyse ne Kemal'in bisikletinin zil sesi, ne de <<- Ana, aclıktan geberiyorum!>> deyisi.

Kapıya çıktı. Ortalık kararmaktaydı. Alaca karanlıkta yarasalar hızla geciyor, uzaklarda bir kus, icini ceke

ceke otuyordu.

Sehirden yana baktı. Gunes cokaan devrilip gitmis, alt alta, ust uste evler kalabalığı halinde sehir, alaca karanlığa gomulmustu.

Birden aklına Fattum geldi:

- Fattuuuum, diye seslendi, ooo Fattuuuum! Genc kız, dardağanın ustunden arapca yanıtladı :

- Efendiiim?

- Buraya geel!

Genc kız hep o kocaman sincap cevikliğiyle ağactan inip geldi:

- Efendim?

Yaslı kadın, genc kızın iclerinden alev almıscası-na ısıl ısıl yanan gozlerine baktı:

- Gelmedi, dedi.

- Gelmedi dezze.

- Niye gelmedi?

- İsi cıkmıstır.

- Ne isi?

Omuz silkti, guldu:

- Ne bileyim ben?

Bir sure bakıştılar. Sonra uzaklara, taa uzaklara cevirdiler bakışlarını.

Uzaklar karanlıklara gomulmustu. Ne gelen vardı, ne giden!

İkinci kez istahı acılan Kemal, yeniden sarapla kebab ısmarlamıstı kendisine. Yeni sarabını icmis, kebabını yemis, cevreyi de kollayıp gozetlenmediğini anlıyarak kalkmıstı. Kimbilir, belki de enayiler anlamıs olacaktı isi. Kafayı cekip, karsılarına cıkacak, adamakıllı ekiyecekti.

Cesareti arttı. Madem cekinmislerdi yoluna cık-mıya, o cıkmalıydı onlerine. Bunun icin de tutmalıydı kızın evinin yolunu. Cat kapı, çağırmalıydı kızı. Ama isler sarpa sarar, birkac kisinin yumruğu, bıçağı, tabancasıyla karsılasır, doğusmek gerekirmis...

<<- Adaaam sen de...>> diye mırıldandı. <<Allah ya onlara verir, ya da bana. Doğuran kısrak utansın!>>

Gec kalmıscasma bir aceleyle hesabı gorup, kebabçı dukkanından çıktı. Bisikletini dayalı durduğu yerden aldı, atladi. Gullulere sapan karanlık sokağa yıldırım gibi daldı.

Yerler camur icindeydi. Bisiklet kotu kotu kayıyordu. Bunda bir hayli sarhos olusunun da etkisi yok değildi ama, aldırıyor, isci mahallesinin birbirini kesen daracık yollarında ilerliyordu. Birden on teker kızak gibi kaydı. Neye uğradığını anlamıyarak kendini yerde buldu. Camurlara batmıstı fena halde. Soğdu.

Sonra kalktı, bisikletinin yanında ağır ağır yurudu. Bir kose, bir kose daha.. Gullu'lerin beyaz perdesi aydınlık pencereleri gorundu. Sustalisını yokladı. Hamza'yla otekiler onune cıkıverirlerdi belki. Sustalı yerli yerindeydi. Cıkarıp actı, ceketinin ic cebine yerlestirdi.

Aydınlık pencerenin altında durdu. İcinde bir seyler cosmustu, aska, sevdaya dair. Sarkı değil de renkli, cıvıl cıvıl bir turku geliyordu icinden. Oyle bir turku ki, Gullu duysun, tanısın, babası, ağası, hısım akrabası evdeyse bile fırlayıp gelsin, boynuna sarılıp <<- Kacalım!>> desindi. Az once kayan bisikletine, ustunun basının camurlarına aldırıs etmeden kızı bisikletine bindirsin, cala pedal kacsınlardı buradan.

Hatta arkalarından korkunc kufurler, karışık silah seslerine aldırıs etmesinler, kursunlar isterse kulaklarının dibinden vınıltıyla geçsindi.
Korkmuyordu, hic kimseden, hic bir seyden korkmuyordu iste!
Goğsu heyecanla inip inip kalkıyordu.
Cemsir ağa, Hamza, anası filan evde miydiler gerçekten de?
Birden izlenmiş olmaktan korkarak sertce arkaya dondu. Arkalar koyu karanlıklar icindeydiler, hic kimseler de yoktu.
Sustalısını ic cebinden eline aldı.
Bisikletinin zilini caldı.
Zil sesini isiten Gullu heyecanlandı. Annesiyle cekismekteydi o sıra.
Kadın, Bosnak kırmalı bozuk bir Turkceyle cıkıstı kızına :
– Sen gozu kara bir kızsın yavrum. Kendi basını da, benimkini de belaya sokacaksın!
– Niye sokacakmısım?
– Oğlan Fellah kızım, Arabusağı!
– Olsun.
– Olsun mu?
– Tabi olsun. Fellah'lar Allah'ın kulu değil mi?
Kadının kesin bir bilgisi yoktu. Yıllar yılı yerlilerin kotuleyisinden öğrenmisti ki, <<Fellah'lar, Allah'ın kulu>> değildir.
– Bilmem, dedi kadın. Gullu usteledi:
– Madem Allah'ın kulu değiller, babam, analığımı ne diye nikahlayıp almış zamanında? Ben ne Fellah tanırım, ne Turk, ne de Alaman. Hepsi de insan, hepsi de Allah'ın kulu. Babaymıs, anaymıs, kardasmıs...
vızgelir tırıs gider. Gonul kimi severse guzel o. Calısıyorum, kimse karısamaz bana, o kadar!
Zil sesi ucuncu kez tekrarlanınca kalktı, avlu kapısına cıktı. Gercekten de oydu, hemen orackta, aydınlık pencerelerinin altında, bisikletine dayanmış dikiliyordu.
Gorulmek, sucustu yakalanmak falan vızgelirdi, kostu. Kendini, camurlara bulanmış genc adamın kollarına attı. Birbirlerinin kollarında eriyip akarcasına sarmas dolas oldular, sonra da dudak dudağa geliverdiler.
– Kemal!
– Ganim?
– Geldin hı?
– Geldim.
– Bana geldin değil mi? Benim icin olebilirsin değil mi?
– Gozumu kırpmadan!
– Ben de, ben de Kemal..
Yeniden sarılıp, yeni bastan opustuler. Kemal soluk soluğa sordu :
– Evdeler mi?
– Yok.
– Nerdeler?
– Nerde olur onlar? Kurukopru'de, Giritli'nin kebabçı dukkanında kafaları cekiyorlardır..
– Kardesinle Kor beni gunlerdir izliyorlar..
– Pisler!
– Vızgelirler. Onlardan bir ordu olsa gene hava..
– Kemal!
– Ha?
– Sana bir sey diyeceğim ama, n'olursun hasbi gec..
– Nedir?
– O gun Kor it uğruma cıktıydı. Bizi sinemada gorduydu ya hani? O gun iste. Aleme sapur supur da, bize yarabbi sukur mu dedi. Tepem attı. Ne demek istiyorsun yani dedim. Biz de anlıyak dedi. Bir tokat askettim, eh!
Kemal costu :

- Yassa arslanım benim!
- Sen de yasa.
- Tokatı yeyince karşılık vermedi mi?
- Verse parcalardım onu!
- Nasıl? Omuz silktili:
- Ne bileyim ben?

Oyle tatlı soylemisti ki, Kemal elinde olmıyarak onu yeniden kucakladı, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı.

Uzun süre oylece kaldılar. Genc kızın dudakları acıyordu ama, aldırmiyordu. Canını yakmak değil, alsındı isterse.

Neden sonra ayrıldılar.

– İnsan bir sefer olur. Ben gozu kara bir kı-zınr Aklıma bir şeyi taktım mı, olsem yolumdan donmem! Aklıma bir şey gelmisesine durakladı, sordu :

- Sen?
- Ayıp ettin, dedi Kemal. Bunu soruyorsun bir de ha?
- Peki peki, sormadım. Ananla konustun mu?
- Bu gece konuşacağım.
- Hani gecen gün konuşacaktın?
- Olmadı, konuşamadım. Kız sakadan kustu :
- Sen beni sevmiyorsun ki! Sastı:
- Ben mi Gullu?

- Sen. Sevsen konusur, bu duruma bir care bulurdun!
- Soz veriyorum, hemen konuşacağım ve bir care bulmak değil, yaratacağım!

Yeniden kucaklastılar. Ayrırlrlarken genc kız:

- Bu gece mutlaka konus, dedi.
- Konusacağım.

Sehrin saat kulesi gecenin onunu ağır ağır vuruyordu.

Kemal'in evde, rafın üzerinde duran calar saat da gecenin onunu değil, on'u bes geceyi gosteriyordu. Kemal mahsustan bes dakika ileri ayarlamıstı. Sabahleyin evden bes dakika erken çıkmak, tam zamanında çıkmaktan çok daha tedbirli bir davranıstı. Yolda herhangi bir aksilik olur, orneğin bisikletinin lastiği patlıyabilirdi.

Fabrika kapısındaki girisleri vuran kontrol saatinin sakası yoktu.

Yaslı kadın, Fattum'la kapıda dikiliyordu.

Bu gece ay da yoktu.

Koyu bir karanlık sarmıstı dünyayı. Bes metre ileriye gormek hemen hemen mumkun değildi. Ne lanet, ne berbat bir geceydi bu gece. Boyle gecelerde kazalar, cinayetler olur, birtakım uygunsuz adamlar boyle gecelerde namuslu insanların onune çıkarlardı. Bunun boyle olduğunu, ya da olması gerektiğini nereden biliyordu? Boyle gecelerde yollarda mı kalmıstı da, onune çıkanlar olmus, ya da yanıbasında birini mi vurmuslardı?, Bilmiyordu, bilmiyordu ama, oğlu disardıydı. Bu saatta coktaaan evine donmus, yemeğini yemis, elini ağzını sabunlayıp yatağına girmis olurdu.

İc gecirdi. V

Fattum arapca sordu bir seyler sezerek:

- Hayrola?

Yaslı kadın dertli dertli basladı:

- Fabrikası bataydı, ah bataydı fabrikası. Gavur icadından kime hayır gelmis ki?

Fattum bu kanıda değildi ama, <<kaynanasının fabrikadan yakınması isine geliyordu :

- Surda bunca toprağımız var. Bahceyle uğras-sa.. değil mi?

– Tabi ya. Demiyor muyum? Dinletemiyorum ki. Oteki oğullarım beni dinlemediler. Bu kucuktur, bunu dizimin dibinden ayırmam diyordum...

İcini ceke ceke ağlamaya basladı. Fattum :

- Sus, dedi, ağlama!
- Ağlamıyayım amma, ya bir is geldiyse basına?

Fattum'a sarıldı. Genc kız <<Kaynanası>>nı simsıkı tuttu. Su sıra Kemal'in karısı olsaydı da, o da birlikte ağlasaydı!

Saat on bucuğa doğru birden bisikletinin zil sesini isittiler. Hele sukur, geliyordu!

Fattum kıyıya cekildi, ihtiyar kadın kostu. Bisikletten inen oğlunu zayıf kollarıyla kucaklayıp, basını

delikanlının sağlam goğsune dayadı, bosandı. Hungur hungur ağlıyor, ağlarken sarsılıyordu.
Hala sarhos genc adam, anasının basını oksar-ken,
– Ana, diyordu, anacığım. Geldim iste, bak! Fattum karanlık bir kıyıdaydı. Kemal gormemisti onu.
– Anacığım, seker anacığım., bak, geldim iste diyorum!
Anasıyla sarmas dolas, huğdan iceri girdi, kapıyı kapadı.
Fattum disarda, huğun koyu karanlık duvarı dibinde kalmıstı. Cekilip gidemiyordu. Kalmaksa... Nicin kalacaktı? Anasıyla iceri cekilip, kapıyı yuzune kapamıstı. Oysa gecikisine ne kadar merak etmis, nasıl uzulmustu!

– Fattuuuuuum, yaa Fattuuuuuum!

Babasının yorgun sesi. Kendine geldi. Tam yolu tutacaktı, Kemal'in bisikleti gozune carptı. Genc adam o telasla bisikletini sağlamca dayıyamamıs, bisiklet devrilmisti. Devrildiği yerden kaldırıp, duvara sağlamca dayadı. Sonra Kemal'in elleri değen didonu optu. Yaslı gozleriyle yavasca uzaklastı.

XII.

Zaloğlu'nun gunlerdenberi gozukmeyisi, berber Resifin de canını sıkmaya baslamıstı. Demek ki oğlan, rakı zoruyla kıza kas goz etmis, ertesi gun ayı-lıp kendine gelince de unutmustu.

Kupkuru yuzunden sıkıntının grisi gecti.

Kız kız değildi! Kız kız olsa, oğlanın bakışlarından ne demek istediğini anlar, guler, fingirder, kasla gozle isaretler verir, ne yapar yapar, oğlanı kendine iyice bağlardı.

Derin bir ic gecirdi.

– Bir mesele daha vardı. Kocca Muzaffer bey, elci Cemsir'in bes paralık isci kızını, yeğenine nikahlayıp da, elaleme <<– Tuu.. lanet olsun. Bula bula yeğenine bir isci kız bulmus...>> dedirtir miydi?

Dedirtmez gibi geldi. Gibi geldisi yoktu, dedirt-mezdi. Dedirtmeyeceğine gore de, gunlerdir kend>> kendilerine gelin guvey olmuslardı.

Kalktı. Hic gereği yokken peskiri aldı, tras koltuğuyla, koltuğun onundeki aynanın tozunu sildi.

Hemen de gelin guvey oluvermislerdi., dusunmemislerdi ki, oğlan, yani Zaloğlu, ne kadar zirzop-sa, dayısı da o kadar kalıplı, oturaklı adamdı. Yeğeni, isci kızına hee dedi diye, o kalıplı, o oturaklı adam da yeğenine uyuverip he der miydi hic? Akıl var, yakın vardı!

Sıkıntıyla peskiri bir kıyıya atıp, tam <<– Olmı-yacak duaya amin dedik..>> kanısına varacaktı ki, dukkana

Cemsir girdi. Onun da canı iyice sıkın görünüyordu. Resit bakınca anlardı Cemsir'in canının sıkın olup olmadığını. Cemsir'in canı sıkınsa, bıyıkları duser, rengi solar, gozlerinin feri kacardı. Gene oyleydi.

Bıyıları dusmus, rengi solmus, gozleri fer-sizlesmisti.

Her zamankince buyur etti, iskemle verdi.

Cemsir oturmadi.

Resit dayattıysa da, Cemsir iyice dalgındı:

– Dun, dedi, oğlan da kafayı cekmis! Resit anlamadı:

– Hangi oğlan? /

– Fellah oğlu.

– Essahtan mı? Nerde cekmis?

– Fabrikanın boğrundeki kebapçı dukkanında. Demek biz Giritli'nin dukkanında kafaları cekerken, o da...

Uzun uzun bakıştılar. Canı kafa cekmek isteyen herkes, parası da varsa, kafayı cekebilirdi. Kimse kimsenin keyfinin kahyası değildi ama, Fellah oğlunun cekisinde is olmalıydı. Meydan okur gibi falan. Cunku dun Hamza : <<– Fabrikadan çıktı, bisikletine bindi, hırslı hırslı gitti>> demisti. Hamza'ya kalırsa, Fellah oğlu, onlardan it gibi korkuyordu. Kor Tahir'-le gunde hic değilse bes, on kez makine dairesinin onunden gelip gectikleri halde tek laf edemiyordu. <<– Allah vere etsin!>> diyordu Hamza, <<Onun Habibini

sasırırim. Burnuma kan kokuyor zaten...>>

Resit:

– Sonra kardas? dedi. Cemsir omuz silkti:

– Sağiık. Sarabını icmis, kebapını yemis, binmis teketine (bisikletine), basıp gitmis.

– Kızla konusup monusmus mu? Cemsir pek farkında değildiyse de:

– Yok canım, dedi gene de. Kızı nerde bulacak da konusacak?

Gullu'nun, Fellah oğluyla sinemaya gittiklerini Kor Tahir'den öğrendiği gunu hatırladı. Hamza'yla eve

oyle bir gelis gelmislerdi ki... ama kizin da hani pek bir pervası olmamıstı. <<- Yalan>> demisti bes, <<kör itin yalanı. Ben ne sinemaya gittim, ne bir yere. Ardımda dolandı dolandı, hava alınca, simdi de bok atıyor!>>

Biraz sıkıştırınca da ofkelenmis, ağzından bak-ıayı çıkarıvermistı: <<- Belleyin ki gittim. Size ne? Bana ne karşıyorsunuz? Keyfimin kahyası mısınız?>>

Donmus kalmıstı. Hamza'ysa inadına. Bıraksa, kızı belki de bıcaqlardı. Bırakmamıstı. Araya girip, kıza sormustu: <<- Ben senin neyin'im?>>

<<- Babamsın.>>

<<- Demek babanımsın?>>

<<- He. Ne var?>>

<<- Sozumu tutman ilazım değil mi?>>

Gullu oyle bir bosanımsın bosanımsın ki:

<<- Babamsın da simdiye kadar ne babalığını gordum? Su kadardan beri calısır, kazanır, kazandığını yerim. Baba olup da sordun mu bir gunden bir gune ac mıyım, susuz muyum? Giyecek sırtım var mı? Hı? Sordun mu? Madem sormadın, ister babam ol, ister olma!>>

Cemsir afallamıstı. Dort karıdan yığınla cocuğu olmustu ama, hic biri bir gunden bir gune karsısına gecip, bunun gibi cembirmemislerdi.

Beri yanda Hamza da kendi kendini yemisti: <<- Ulan Allah be! Nerden baksan bir eesik etek su. Al ayağının altına...>> ,

Cemsir: <<- Madem oyle>> demisti, <<Gec koseye bundan boyle, otur. İş mis istemez. Her bir hacetin boynuma. Fabrikaya mabrikaya da gitme!>>

Gullu buna da karsi cikmıstı:

<<- Gecti. O onceleri lazımdı. Fabrikaya alıstım ben. Eve kapanıp, kafes ardı kıza olamam. İstesem de olamam!>>

Cemsir anlamıstı butun bunların bahane olduğunu. Demek Kor Tahir yalan soylememisti. Fellah oğluyla konusuyordu kahpe!

Ofkeden cılgına donerek bağırmıstı:

<<- Eve kapanıp kalacaksın!>>

Kız da ondan geri kalmamıstı:

<<- Kapanmıyacağım!>>

<<- Kapanacaksın!>>

<<- Kapanmıyacağım!>>

<<- Boğarım seni!>>

<<- Hic bir sey yapamazsın. Dağ bası değil burası!>>

Hamza dayanamamıs, ok gibi fırlayıp, bir tokat, bir tokat daha. Sen misin? Kız cılgına donmus, mahallenin altını ustune getirmisti. Mahalleli kapılara pencerelere yığılmış, kıyametler kopmustu. Kendir kement zaptedememisti kıza. Surahi, tabak, canak, bardak... eline ne gectiyse kardesiyle babasına fırlatmış, avaz avaz haykırmıstı:

<<- Bundan boyle ne babam var benim ne de kardasım! Defolun, defolun burdan! Allah ikinizin de belasını versin!>>

Cemsir ne yapacağını sasırmıs, donup kalmıstı. Boyle olmasını istememisti oysa ama, olmustu iste.

<<Yedi denizin dışarı attığı>> denilen cinstendi demek? Nerdense cıkıveren berber Resit gelip, <<- Gel kardıs,

Cemsir, uyma. Gel beri!>> deyip kolundan cek-meseydi, kimbilir daha ne kadar dikilecekti.. Resifin kıyıya cektığı sıra gozune Gullu'nun anası en kucuk avradı ilisince akılı basına gelmis, butun bunlara sebep oymuscasına kadını sille tokat yere yıkmıs, ciğnemisti.

Butun bunları yeni bastan hatırlıyan Cemsir:

- Bu kız canımı cok sıkıyor, dedi.

Resit karsılık vermedi. Vermedi ama, sıkılmıya-cak gibi değildi ki. Gozu iyice donmustu kahpe dolunun. Gemi azıya almıstı...

Cemsir'e umutsuzlukla baktı;

- Madem gozu Fellah oğlunda, Ramazan efendiden haber cıkrsa ki fos..

Cemsir de aynı kanıdaydı:

- Fos ki fos.

- Ramazan'da da is yokmus..

- Niye?

– Madem meylin var, ne diye ardını bırakırsın? Oyle değil mi amma?

Cemsir basını salladı.

– Bunca kız buyuttum, hic biri bir gunden bir güne asilik etmedi bana bu itten baska. Kime cekmis bu soyka bilmem ki!

– İyi, kotu., sat, elden çıkar. Ondan sonra ne hali varsa gorsun..

– Gorsun ki gorsun. Sattım mı, yularını atardım ustune. Benden çıkıp çıkıssın da...

Kızlarını satıp paraları aldıktan sonra Cemsir, gerçekten de kızlarıyla ilgilenmez, defterden silerdi onları. En biri, büyük karısından olan iki kızı. Kızları satıp paraları almış, sonra da unutmuştu. Kızlar, zamanla kocalarının nikahı altında oynamışlar, adamlar tekme atınca da ard arda Genelevler'e dustnusler-di. Cemsir'in kulağı bile duymamıştı!

Taneleri fındıktan iri, sarı kehribar tesbihini çıkarıp, dükkanın içinde kosedan koseye gidip gelmeğe başladı. Elleri arkasında, gözleri yerdeydi.

Gun gunden beter geliyordu. Ortalıkta bir de tarım aletleri dedikodu'su çalkalanıyordu. En çok da capa makineleri! İlk zamanlar kimse bu dedikodu'lara kulak asmamış, hatta makinelerin ırgat yerini tutacağı tevaturune kahkahalarla gultmuslerdi. Ama sonraları tevatur gerçeğe binmişti. Bilenlerin anlattığına göre, Amerika'da toprak makineyle sururup ekildiği gibi, pamukların capası da makineyle yapılıyordu. Hacı baba'lar: <<– 927'lerde de bu balonlar uctuydu!>> diyorlardı, <<Topraklar Fordson'larla surulduydu de ne olduydu? Her taraf Fordson mezarlığı haline gelmedi miydi? Sel gider, kum kalır. Siz emektar sarı

okuzunuze sahip olun!>>

Resifin tam karsısında durdu :

– Hepsi hepsi ya, su capa makinesi essah çıkarsa, yandım sap gibi Resit!

Bu problemi konusmuşlardı daha önce. Resit basını anlayışlı anlayışlı salladı:

– Yandın ki yandın. Lakin, Allah var ya, capa .makinesi bana pot geliyor! (*)

– Bana da.

(*) Pot: Asılsız anlamına.

– akı var, yakın var. Toprağın makineyle surulduğune amenna. Ekildiğine de. Lakin capasının yapıldığına...

Cemsir de inanmıyordu ama, Ciftci Birliği'nin altındaki kahvede büyük ciftcilerin konusmalarını kulaklarıyla duymuştu. Bider, yani tohum, mibzer'-lerle ekiliyor, zamanı gelince capa da, capa makineleriyle yapılıyormuş. Amerika'ya gidip, bu işleri gözleriyle görenler yeminle anlatmışlarmış...

– Desene ırgada mırgada haoet kalmıyacak?

– Busbutun kalmıyacak değil, kalacak, kalacak a, binlerce ırgat yerine birkac yüz ırgat...

Dükkan kapısına yurudu. Durdu. Caddeye baktı: Kaynasan insanların arasında lastik tekerlekli faytonlar,

taksiler, hususiler... Bakıyor, gormuyordu. Gormek için bakmıyordu da. Zihni bir yandan Gullu, ote yandan da su capa makinesiyle doluydu. Bu yıl olmasa bile gelecek yıl makineler gelir, ırgada pek bir luzum kalmazdı ki, ırgada luzum kalmayınca Cemsir ne ise yarıyacaktı?

Sıkıntıyla iç gecirdi.

Hic bir ise.. Cenab-ı Allah'a tevekkul olmalıydı, deldiği boğazı ac komazdı elbette ama, elinde değil, tevekkul olsa bile, isin ucu kendisine dokununca tevekkul mevekkul ucup gidiyordu. Sonra, Cenab-ı Allah'ın pek oyle deldiği boğazlarla da ilgisi yoktu galiba. Her yıl Cukurova'ya binler, on binlerle ırgat gelirdi. Hepsi de Cenab-ı Allah'ın deldiği boğazlardı. Boyle olduğu halde, çoğu is bulamaz, surum surum

surunur, yaşlılar, bebeler adıktan bir deri bir kemik surunurler, derken Otegece'deki mezarlığa yem olurlardı. Otegece'deki mezarlığa yem olanlar, Cenab-ı Allah'ın deldiği boğazlar değil miydi?

Daha fazla düşünmekten korktu.

Su kız, su Gullu denilen lanet., yuzune karşı nasıl da cemkirmisti! Tıpkı, tıpkı ağası Hamza gibi. O haydi erkekti, hakkıydı onun bağırıp çağırarak. Gullu? Gullu denilen soyka ya? Kız basıyla...

Kafasında Hamza canlandı.

Hamza'ya güveniyordu her bakımdan. Bileğine sıkı, gözünü budaktan sakınmaz, iliklerime dek mert oğlu mertti doğrucası. Hani kafası kızsız da <<– Git su Fellah oğlunu cek vur oğlum!>> dese, bir iki demez, cektığıyle vururdu. Ama demezdi. Acıktan acığa demezdi ya, oğlan kendiliğinden akledip... bir şey değil, Cemsir memsir.. yası iyice ilerlemisti. İlerliyordu da. Birkac yıl sonra eli ayağı tutmamaya baslar da, şimdi ardından donup donup bakan avratlar bosverirlerse? Yalnız, yapayalnız kalmıyacak mıydı? Ne yapacaktı o zaman?

Bunaliyormuş gibi oldu.

Ne gunlerden, ne gunlerden geri kalmıstı oysa.. Karıların yanıp tutustuğu, erlerini, oğullarını bırakıp ardından suruklendikleri mutlu yıllar! Hey gidi hey., ne gunlerdi o gunler be! Paranın, yemin yiyeceğın, hele ickinin cesidinin sozu mu olurdu? Ne diye o yılların değeri bilmemis de har vurup harman savurmustu

sanki? Eline gecen paraların bir kısmıyla büyük bir kahve, ya da Giritli'ninki gibi gramofonlu, radyolu kocaman bir kebapçı dukkanı acsaydı. Gunde birkac bin marka isleyen, ya da bir kac yuz lira kar bırakan bir kebapçı dukkanı... Sabahlardan aksamalara dek oturmazdı dukkanında. Koyardı dukkanın

basına berber Resit gibi yakın, candan adamını, alır basını dolasır, aksamaları soyle bir uğrayınca da o gunun hesabını alır savusurdu. Muzaffer bey gfbi yasardı o zaman be! Muzaffer bey gibi yasardı ya, sozun gelisi yani. Muzaffer beyin tarlalardan yıllık kazancın: güne vursa eline bir kac yuz değıl, bir kac bin, belki de bes, on bin lira duserdi. Çok kazanıyordu çok. Çok kazanıyor, buna karşılık Devlet'e bes kurus bile vergi vermiyordu. Tarladaki ırgatlarından baska, hukümet de. Devlet de sanki onlara çalışıyordu!

Umutsuzlukla ic gecirdi.

Muzaffer beyle asık atacak değildi. Hukümet, Devlet Muzaffer bey gibi ona da çalışsın isteyemezdi kuskusuz. O, gunde temiz bir yuzluk kazansa kuy-. ruğu balmumuna donerdi ki, tadından yenmezdi hani. Lakin su kız, su dik baslı, su essek kafalı kız... aksilik etmese, Ramazan efendiye <<heye>> dese, tadından yenmezdi! O zaman Ramazan efendiyi bir daha davet ederlerdi. Bir kac sise rakı, Giritli'nin ordan kebab, salata malata... o gunku gibi değıl, bu kez oğlanın yanına oturturdu kızı. İsterse diz dize otursunlar, oğlan kafayı bulunca arada kızın elini tutsa, hele kız da cosup oğlanın ağzına meze verse... ama nerdee? Kızda o calım nerdeydi? Oğlanı eve davet etseler bile, gecenki gibi, kaslarını yıkar, suratını asar, oğlanı tersleyi tersleyiverirdi. Belki de oturmazdı sofraya. Otursa, gulse, kancıklaşıp cilvelenseydi bir iki. Hamza da kendisi gibi, Fellah oğluna <<hayır>>. Ramazan efendiye ise <<he>> diyecekti. Diyecekti ne demek? Can atıyordu. Tabi, akıllı oğlandı. Kız gibi...

Resit'e dondu :

– O gunden sonra bir daha uğramadı değıl mi? Berber Resit:

– Kim?

– Ramazan efendi.

– Uğramadı. Lakin ne dusunuyorum biliyor musun?

– Ne dusunuyorsun?

– Su Gullu diyorum..

– E?

– Aksilik etmese de...

– Oyle değıl mi?

Cemsir kapıdan Resifin yanına gitti:

– Babana rahmet. Ben de bunu dusunuyordum...

Resifin yanındaki iskemleye cöktü. Resit istahla ardını getirdi:

– Hani Ramazan efendiye bir heye dese!

– Ah Resit, ah! İnsan rakı maki alır, kebab me-bap, salata malata... hı?

– Eve davet eder...

– Eder ki eder..

– Kız ortalarda dolandır., derken...

– Oğlan zati calmadan oynıyan cinsinden...

– Ohooo...

– Kafayı iyice buldu mu da ikisini bırak odada?

– Nasıl da bildin!

– Ondan sonra..

– Ondan sonrası kolay!

Berber Resifin, ıclerinden alev almıscasına ısıldamağa baslıyan ufacak gözleri guluyordu :

– Bana bırak ondan sonrasını. Bir dayanırım Muzaffer beye, derim boyle boyle beyim, bir kazadır olmus. İki genc bir cahilliktir işlemisler. Goster adaletini!

Cemsir hazla guldu :

– Muzaffer bey de... hı?

– Çağırın bana Ramazan'ı. Ramazan efendi gelir. Bir iki hık mık. Beydir anlar isi. Der kanı kannan yumazlar, kanı suynan yurlar. Haydin bakalım dusun onume. Yallah nikah dayresine goturur bunları.

Derken bi hokumat nikahı...

Cemsir çocuk gibi sevinmisti, el cırpı:

– Tadından yenmez vallaha..

– Gunun birinde de Muzaffer beye bir emri hak vaki oluverdi mi...

– Dağ, tas, mal, mulk...

– Ramazan efendiye!

– Aaaah ah!

Bakisa kaldılar. İkinin aklından da aynı sey geciyordu: Muzaffer beye bir emri hak vaki oluyor, yani oluyordu. Tek varisi kisiliğiyle iğneden ipliğe dek her sey Ramazan efendiye kalıyordu. Ramazan efendi demek, nikahlı karısı Gullu demekti. Gullu'y-se... Gullu'ye, Cemsir'in kızı!

Bir nara attı:

– Oooof Allah of!

Can sıkıntısını parcalayıp icinden çıkmıstı. Birden bir hafiflik, bir nese, bir canlılık... Butun mesele. Muzaffer beyin cartayı çekip, bu fani dunyaya gozlerini yummasındaydı. O aradan çıktı mı, ust yanı kolaydı. Kız babası kisiliğiyle gecer çiftliğe yanlardı. O zaman capa makinesi gibi, yeni tarım aradlarının Cukurova'ya dokulmesinin hic onemi yoktu!

Resife baktı. Gozlerini yummus, vecd icindeki bir din adamı gibi sallanıyordu.

Mal, mulk Cemsir'in kızıyla damadına kalacak olursa, bu biraz da kendisine kalmıs gibi bir seydi. Cemsir ovucunun icindeydi. Ondan habersiz helaya bile gitmeyen bir insan, çiftliğe yanladı mı, elbette onu da dusunecek, yanından ayırmak istemiyecek-ti.

Cemsir:

– Ah Resit ah, dedi. Su is bir olsa!

– Aaaah ah.

– O zaman?

– O zaman, bırak...

– Ne dusunuyorum biliyor musun?

– Ne dusunuyorsun?

– Kızı diyorum, yiğenine nikahladıktan sonra...

– E?

– Otomobili diyorum... bi devrilmeli! Hı? Resit heyecanlandı:

– O zaman tadından yenmez. Olmadı mı? Beynine bir kursun deyyusun...

– Tamam. Allah bu, kimbilir... son yasımızda belki de...

– Doğru.

– Surduğu dem, devran da yeter. Biraz da biz gonenek!

– Gonenek ki gonenek..

– Seni yanımdan tobe ayırmam. Dukkanın canı cehenneme...

Resit dukkanına soyle bir baktı:

– Canı cehenneme ki canı cehenneme..

– Giritli'nin dukkanının da canı cehenneme değil mi o zaman?

– Tabi yahu. Giritli'nin pis kebabına kim tenezzul eder?

– Arada basar İstanbul'a gideriz!

– Bak hele bak..

– İstanbul'a yanlarız. Resit ciddilikle:

– Yanlamak olmaz, dedi. Toprak isleri burda ellerin eline bırakılamaz. Yıldan yıla, islerin teps olduğu, kıs aylarında... (*)

Cemsir sayıklar gibi:

– Parmaklarımızda yuzukler, boynumuzda medeniyet yularları, altın kostekli saatlar... İstanbul'a neyle gideriz bi! bakalım!

Resit:

– Trenle, dedi.

– Trenin ağzına tukuruyum bre herif..

– Neyle ya?

– Ucakla!

Resit bunu akledememisti.

– Essahtan da ha!

Gozune, aynanın onunde duran kolonya sislesinin etiketindeki yarı çıplak kız resmi ilisti. Ucakta oyle bir kızla yanyanaydılar. Gozlerini yumdu. Benzin

(*) Teps olmak : İşlerin bitip tükenmesi.

kokulu, hafif bir vınlıtyla ucuyorlardı. Kolunu kızın beline dolamıstı. Yanak yanağa giderken bir de bakıyorlardı ki altlarında İstanbul sehri!

Cemsir'in oksuruğu, hayallerini dağıttı. Serit kopmustu. Koptuğu yerden surdurmek istedi, olmadı. Canı bayağı sıkılmıstı. Oksurmenin sırası mıydı?

Belli etmeden dondu :

– İnsanın aklına neler getiriyor kor şeytan, dedi. Tovbe estafurullaaaah...

Cemsir guldu :

– Neler geliyor?

– Neler gelmiyor ki? Para gibisi var mı? Adam paralı olunca tekmiil genclesir be!

Cemsir icini cekti:

– Ne diyon Resit ne diyon?

– Genclesince adam, yeniden evlenir! Cemsir bir kahkaha attı:

– Bir sefer mi?

– Kac sefer ya?

– İki, uc, bes, on... evlenmenin sozu mu olur? Para bu. Anayı kızdan ayıran.. Onu bunu ne yapacaksın, biz bir gun su Ramazan efendiye çağıralım bize. Ne diyorsun?

Omuz silkti:

– Ne diyecem? Tam da munasip. Lakin, kıza mukayyet ol sen!

Kuskuyla :

– Niye?

– Niyesi var mı? Fellah oglunq kacar macar da...

Cemsir'i yeniden pis bir sıkıntı sarmıstı. Kızı fabrikadan alıp eve kapamıstı ama, belli olmazdı gene de. Aklına uyar, kaciverirdi oğlana. Gerçi Hamza, oğlanı fabrikada sıkı bir goz hapsine almıstı, anlattığına gore de Hamza'dan odu kopuyordu ya, gene de belli olmazdı. Cunku kız, kız değil, bir Allah'ın belası, yedi denizin dışarı attığıydı. Boyle gozleri kara kızdan her sey umulurdu. Değil miydi ki babasının suratına karsı cemkirmis, kıyametleri koparmıstı, elinden her sey gelirdi onun!

Kalktı.

Resit de saygıyla kalktı:

– Nereye kurban?

– Eve, dedi Cemsir.

– Ne var evde?

– Gidip su asi kıza bir bakıyım hele...

– Gullu'ye mi?

– Oyle ya. Aklıma kurt dusurdun..

– Bak kurban bak. O kızdan her bir sey umulur. Gozu kara o kızın. Gene gelecek misin?

– Benim ikinci avradın yanına varacam..

– Niye? Bugun para gunu mu ki?

– Para gunu ya! Goz kırptı:

– Oyleyse aksama...

– Giritli'nin ordaysız! Cıktı gitti.

Berber Resit, ardından bir sure baktı. Sonra kapıdan cekildi.

Ramazan efendiye eve davet isinde is vardı. Ge-cenkinde gereğince davranamamıstı ama, bu kez biliyordu yapacağını. Oğlana: <<– Arkadas, bu kızın sende gozu var!>> diye fısıldıyacaktı kulağına. İki ker-re ikinin dort ettiğı gibi biliyordu ki, oğlan bunu duyunca cosacak, hele iki kadeh de attı mı, calmadan oynıyacaktı.

Elleri arkasında, aynaya dek gitti, durdu. Aynadaki hayaline goz kırptı.

Kızın anasını manasını evden dehlerler, oğlan kafayı iyice buldu mu, kendileri de birer bahaneyle sıvısır,

kızla oğlanı basbasa bırakıp...

Aklına iyice yatmıstı, guldu.

Ramazan efendi de gayri ne marifeti varsa gos-tersindi. Koca bıyık bırakmak, kilot pantolon, cizme giymek, bele kusak sarmakla erkeklik olmazdı...

Durakladı.

İyi ama, ya kız istemezse? Ya gonlu Fellah oğ-lundaysa?

Mırıldandı:

<<- Fellah oğlundaysa'sı var mı? Fellah oğ-lun-daydı gonlu tabi. Fellah oğlunda olunca...>>

Aynanın onunden sıkıntıyla cekildi.

Kendi kızı olmalıydı ki su kız felekte.. Kendi kızı olsa... ne yapabileceğini dusundu. Gozlerinin onunde Gullu canlandı. İriyari, guclu kuvvetli... Resit cocuk gibi kalırdı onun yanında. Gemsir gibi yuz kiloluk bir babayı takmıyordu da...

Aynanın altındaki masanın cekmecesini cekti,, toz aldığı bezi çıkardı. Tam silecekti, dukkanın onunde bir

fayton durdu. Dondu: Cifcibası Yasin ağa! Arabadan iniyordu.

Bezi atıp kostu :

- Vay ağa., buyur... yel mi attı, sel mi? Yasin ağa :

- Ne yel attı, dedi, ne de sel. Seni goresim geldi, geldim!

Resit, sevincten boynuna sarılacaktı nerdeyse :

- Vay, hos geldin, sefalar getirdin sen...

Bir iskemleyi cabucak cekti, ovucunun iciyle tozunu aldı:

- Buyur, soyle buyur ağam. Kayfelerimizi de soyliek de muhabbetimiz tatlı olsun. Nasıl icerdin kayfeyi?

Yasin ağa ikram edilen iskemleye ağır ağır oturmaya calısırken :

- Sade icerim, dedi, sade icerim ya., dur, acele etme. Soluğumu toplıyayım hele...

- Topla babam, topla emmim, topla... O da bir iskemle cekti altına :

- E, gelis nerden?

- Fabrikadan biderlik ciğit cekiyor (*) tutmalar da, ordan geliyorum. Hadi dedim bir soluk uğ-rıyayım

Resifin oraya... E, sizde ne var ne yok bakalım?

- Ne olsun Yasin emmim? Yağımızla kavruluyoruz. Kuncu goneni iste..

- Allah kuvvet versin, hep oyle.

- Ramazan efendi nerde? Gorunmez oldu su sıra..

Yasin ağa hemen karsılık vermedi. Gerci tam zamanıydı.. Ramazan uzerine İmanın gorduğu dusten soz

acıp, buraya nicin geldiğini acıklıyabilirdi ama, uygun bulmadı. Bulmadı, cunku daha kahvesini bile icmemisti.

- E, dedi, soyle bakalım kahvemizi!

Resit kahveyi soylemek icin cıkınca, Yasin ağa dukkanı gozden gecirmeğe basladı: Tozlu kocaman bir ayna, boyaları dokulmus yanyana iki masa, iki eski koltuk, duvarlarda Arap harfleriyle kucuk kucuk levhalar. Yasin ağayı bu levhalar ilgilendirmisti, uzerlerinde durdu. Okuma yazma bilmediği halde, Arap harfleriyle yazılmış yazıların insanın yuzune gulduğunu soyler, yeni harflerde bir yabancılık, bir asık yuzluluk, bir gavurluk bulur, yeni yazı nerde gozune ilisse, basını nefretle cevirdi.

Berber Resit, Yasin ağanın ne icin gelmis olabileceğini kestirdiği halde, gene de asırı bir merak icindeydi. Ya kız icin gelmediyse? Oyle ya, kız icin gelmiyebilirdi. Ama gene de kız icin geldiğine inanmak istiyor, bunun boyle olmasını diliyordu icten ice. Sonra kız icin gelmis olabileceğini guclendiren neden vardı ortada. Bu neden de, Yasin ağanın dukkana oyle sık sık uğramaması. Hele kutlu denilen (*) Biderlik ciğit: Tohumluk ciğit.

tohumlu pamuğun fabrikalarda tohumundan ayrılma isinin yapıldığı sıralar, telasla gelir, her gelisinde de ya Cemsir'i sorardı, ya da İrgatbası Mamo'yu. Bunun dışında, oturup kahve ictiğini pek hatırlamıyordu.

Yasin ağa kahvesini icene dek dereden tepeden konustular. Soz bir ara, Amerika'dan gelecek tarım araclarina dokuldu. Yasin ağanın yeniden dertlen depresmis, Resifin dukkanına ne icin geldiğini unutmustu.

Su Muzaffer bey, babasının oğlu değildi vesselam. Rahmetli babasının kesip attığı tırnağa kurban olsundu bircok meselede. Babası, hele dedesi, onemli bir is gormeden once Yasin ağayı çağırır, fikrini alırlardı. Onun icin de isleri yolunda gider, burunları konamazdı rahmetlilerin. Muzaffer'se... her isi kendi

bildiğince yapmak ister, sorup danısmazdı. En yenisi su, Amerika'dan gelecek tarım aracları! Herkes pacaları sıvayıp getiriyor diye o da sıraya girmisti. Ne gereği vardı? Anasından makineyle mi doğmustu? Rahmetli babasıyla dedesinin yolundan ne diye cıkıyordu? Yıllar yılı bunca ecdat gelip gecmis, hic biri gavurun makinesine heves etmemisti. Gavurun makinesine heves etmeden de toprak surulup ekiliyor, urun almıyordu. Gavur sozune boylesine tapmakta ne anlam vardı? 1927'yi ne cabuk

unutmuşlardı?

– Ne hali varsa gorsun, dedi. Benden soylemesi..

Resit merakla sordu :

– Peki Yasin ağa, hepsi hepsi ya, bu capa makinesi neyin nesi yani?

Birden tepesi attı;

– Bok yemekten baslan ağrıyor dumbuklerin. Makine, pamuğun capasını nasıl yaparmıs? Olacak şey mi? Gavurun yalanı teknil. Akıl var, yakın var. Boyle bir kolaylık olsa, gavur kendi kullanmaz da bize mi gönderir? Bize gönderip dusmanını ne demeye-kuvvetlendirsin? Bir maksadı var cıfıtın.. Bizim budalalar da, gavurun yarım aklıyla...

– Çok doğru Yasin ağa.

– Sen tut, elindeki silahı dusmanına ver. Gorulmus şey mi?

Esmer yuzu kırıksıklar icindeydi, terlemisti. Sır verircesine, fısıldadı:

– Kıyamet alametleri. Kıyamet yaklasınca, insanların basiretlerini bağliyyacak Cenab-ı Allah diye Ayet-i kerime var!

Aklına Ramazan ve Mehdi-i resul geldi. Yuzu birden yumusadı, sevimli bir hal aldı.

– Eee, Resit Cavus, dedi. Bil bakalım, ben buraya ne icin geldim?

Berber Resit iskemlesine yerlesti:

– Hos geldin, sefalar getirdin emmi!

– Orası oyle, eksik olma amma..

– Gelisimin sebebi baska!

Berber Resifin yureği tatlı tatlı carpmağa baslamıstı. Gene de belli etmemeğe calıstı:

– Hos geldin sefalar getirdin!

– Bizim koyun imamını biliyorsun tabi?

– Yuz be yuz gelmedik amma, isittim.

– İsitmiyen var mı onu? Hasa hasa, Peygamber gibi adam. Dini butun, ırz ehli, ozu sozu doğru, dumduz bir mubarek. Unu teknil memlekete yayılmış. Herkesin dilinde. Sonraa, her gittiği yerde bir, pek pek iki haftadan ziyade kalmadığı da herkesce malum!

Resit'i gozden gecirdi. Sozlerinin etkisini anlamak istiyordu.

– Boyle olduğu halde, bizim koyde bu ikinci senesi!

Resit merakla dinliyordu ama, imamdan, imamın koyde iki yıldır eylesmesinden ona neydi?

Yasin ağa, uzerine basa basa;

– iki sene bizim koyde eylesmesinin sebebi ne ola ki? diye sordu.

Resit omuz silkti:

– Herhalde sizin koyu yeyimli bulmustur.. Kızdı:

– Suus, gunaha girme! Oyle mubarekler icin yemin yiyeceğin sozu mu olur? Onların dunyayla ne alakaları var? İsleri gucleri asi kulların hidayeti. Onlar kendilerini Oenab-ı Allah'a vakfetmis insanlardır!

O hırsla. Kabak Hafız'ın dus'unu anlatti.

Pek oyle dini butun olmamakla beraber, aklına estikce camiye gidip yalan yanlış namaz kılan, oruc tutan, bu arada rakı, sarap ve zina islerinde de kusur etmeyen Resit, Mehdi-i Resul'un, Gullu'yle Ramazan'ın

sulbunden geleceğini duyunca, dunyalar onun olmuscasına sevindi, galiba da yasamı boyunca ilk kez Genab-ı Allah'ın kudretine inandı. Seviniyordu. Sevincinin heyecanı kulaklarında vınıyor, yerinde duramıyordu. Mehdi-i Resul kimin sulbunden gelirse gelsin. Gullu, Muzaffer beyin yeğeniyle evlenecekti ya!

Sevincini belli etmemeğe calısararak:

– Yarabbi, dedi, sukur, cok sukur sana. Sana inanmıyan kafir! Demek boyle? Ramazan efendinin tepesinde devlet kusu dolaniyor desene...

– Yalnız Ramazan'ın mı?

– Ya?

– Kızın daa, kızın da!

– Doğru. Yalnız... , – Ne yalnızı?

– Bir mesele var...

Yasin ağa sozu heyecanla aldı :

– Biliyorum. Allah'ın sevmediği bir kul diyeceksin. Genab-ı Allah'ın indinde kimin sevgili, kimin sevgisiz idiğini biz gunahkarlar ne bileceğiz?

– Zat-ı Kibriya'nın keremine bin sukur!

Berber Reside gore hava hostu. Sevgili kul, sevgisiz kul, Zat-ı Kibriya, Zat-ı Kibriya'nın keremi... kız onunde sonunda çiftliğe gidecekti ya!

Basını eğmiş, sadece dinliyordu. Kaldırıp baksa, kaabil değil belli edebilirdi sevincini. Sevinci, kızın çiftliğe gideceği. Yoksa Mehdi-i Resul'un, Ramazan'-ın sulbünden geleceğine inanamıyordu. Evet, çocukluğundan beri isitmisti hacılar, hocalar ve de büyüklerinden ki, ahir zamanda bir Mehdi-i Resul gelecekti. Gelecek, dünyayı düzene sokacak. Düzenli dünya kırk yıl barış içinde sürecek, hatta bu süre içinde kurtlar bile kuzularla kardeş kardeş yasıyacaklardı. Buna inanıyordu da, Mehdi-i Resul'un, Ramazan gibi bir sapıslık'ten (*) geleceğine inanamıyordu.

Gene de kendini topladı. Gunaha girmişcesine tövbe etti içinden. Oyle ya, akli neye ererdi? Belki de gelirdi, ne belli? Hem canım gelmiş, gelmemiş., nesine gerekti? Butun mesele, kızın çiftliğe gelin gitmesi!

Yasin ağa cosmos, anlatıp duruyordu ya, Residin anlatılanlara kulak astığı yoktu. Sabahleyin Cemsir'in oksuruğuyla bozulan hayalleri, yeniden renklenmeğe başlamıştı. Kolonya sisinin üstündeki etiketin kızıyla uçakta yanyanaydılar. Derken uçak hava alanına indi. Kızla taksiye bindiler: Sirkeci'de/ yıllarca öncenin büyük otellerinden birinin kapısından girip merdiveni kızla yanyana çıkarırken, bu kez de Yasin

ağanın oksuruğuyla kendine geldi. Gelince de Yasin ağaya urkuntuyla baktı; kurduğu hayallerden haberiymişcesine.

Yasin ağa sordu :

(*) Sapıslık: Rezil, kepaze.

– Oyle değil mi?

Hicbir şey anlamadığı halde :

– Doğru, dedi.

– Sen usulen Cemsir'in ağzını ara. Sonra gelir ben seni görürüm.

Ferahladı:

– Sen hic merak etme ağa. Boyle hayırlı, mübarek bir iş için, hemen şimdi gider, Cemsir'i bulur, getiririm sana!

– Acelesi yok. Yavaş yavaş.. Arabın dediği gibi sıvey sıvey..

– İyi ya. Kızın bir babası da ben sayılırım..

– Biliyorum. Lakin...

– Evet evet. Ben gene de...

– Sen gene de ağzını ara bakalım.. Kalktı.

Resit de kalktı:

– Acele ettin.. Kapıya yuruyen Yasin :

– Su meseleyi de sor, dedi. Kızı kacla vermiye razı olacak..

Yaa, demek para da vardı ucunda? Sevincinden cıldıracaktı. Gene de kaslarını catarak:

– Valla Yasin ağa, dedi, afla deve değil. Aramızda teklif de yok.. Ortanca avradından olma cirkin kızını bes yüze veriydi. Onun büyüğünü altı yüz elliye. Bu, malum ya, hepsinden güzel. En çok da bu kızını sever...

– Canım, yuvarlak hesap, bin'le bitirsin bunu da...

Bin lira!

Kız hem çiftliğe gidecek, hem de bin lira alacaklardı.

Yasin ağanın sırtını oksadı, kapıya dek yolcu etti :

– Olur ağa olur. Senin gül hatrın için., değil mi

Kaıkmıs Duraya Kaaar zanmet eayı gelmişsin... ben bu işi bin'le yapacağım. Hem canım böyle mübarek bir iş için, paranın sozu mu olur? Dur, sana bir payton çağırayım!

Hacet kalmadı. Bos bir fayton geçiyordu, Yasin ağa seslendi. Araba durdu. Dukkandan birlikte çıktılar. Yasin'i arabaya bindirdi.

– Sen ne gün gelirsin?

– Ben mi? Belli olmaz ama, herhalde yarından sonra..

– Ne zaman istersen buyur. Ben her zaman dukkandayım. Cemsir olsun olmasın, ben burdayım.

Haberi benden alırsın...

– Eksik olma. O gün Cemsir de bulunursa iyi olur. Sozu perkistirir, paranın da yarısını veririm.

Oldu mu?

– Bak hele bak. Oldu da öte bile geçti..

– Eyvallah.

– Gule gule Yasin ağam, uğur ola... Araba yurudu.

Resit, dukkana ruzgarın savurduğu kuru bir yaprak gibi, adeta ucarak girdi. Etekleri zil calıyor, kabına sığamıyordu. Simdi ne yapmalıydı? Kosup Cem-sir'e haber mi vermeli, yoksa beklemeli miydi?

Dukkanın ortasında, elleri belinde, dikiliyordu. Gozune gene kolonya sisesi uzerinde etikette gulumseyen kız ilisti. <<– Bu is oldu!>> diye soylendi. <<Bu is sağlama oldu ki tadından yenmez., yenmez o, simdi ne yapmalı? Kazı bine pazarlık eden ben'im. Bes yuz dedi, ben bine cıkarttım demeli. Desem de, demesem de uc yuzu benim. Vermezse... nasıl vermez? Serefsizim yuzune bakmam bir daha.

Bakmam mı? Ne demek o? Nasıl bakmam? Oyle bir bakarım ki. Bakılmıyacak zaman mı? İsterse hic para vermesin. Cemsir'in kuyruğu bırakılır mı hic?>>

Ani bir kararla, duvarda asılı kilidi, dukkanın ;kara kilidini kaptı, dışarı fırladı. Kepenkleri gurultuyle indirdi, kilitledi. Sonra da Cemsir'in evinin yolunu tuttu. İncecik bacaklarının olanca gucuyle kosuyor, ucuyordu adeta. Gec kalmıscasına bir telas vardı icinde. Havadisi bir an once vermeli, sonra da Giritli'nin

oraya oturup, ağız tadiyla baslamalıydılar ufaktan ufaktan cekmeye.

Kulakları vınlıyor, gozleri seyiriyordu.

Birden, biri:

– Nerye, nerye, nerye? Ne bu telasın? Durdu. Devamlı musterilerinden biriydi.

– Hic, isim vardı da..

– İyi amma...

– E?

– Su sakalımı al diyecektim.

– Valla isim cok acele, bildiğin gibi değil!

– Yani berber mi değistirek simdi? Sertce:

– Değistirirsen değistir bre herif, dedi. Musteri alındı:

– Ne o? Ciddi mi yapıyon ne?

– Canım, belle ki ciddi yahu! Bastı gitti.

Fena bozulan musterı ardından uzun uzun baktı. Sonra soğdu, saydı. <<– Deyyus. Kendini bir adam belliyor. Belle ki ciddi'ymis. Ulan seni ot diye yer, bok diye sıcarım, dumbuk!>>

Bundan boyle baskasında tras olmiya karar vererek, Allah'ın boyle tırnaksızlara gun yuzu gostermemesini diledi.

* **

Kapıyı GuNu'nun anası actı. Resit soluk soluğaydı:

– Cemsir evde mi?

– Yok.

– Nerde?

– Bilmem. Geldi, kapıdan soyle bir baktı, gitti.

İcerden Gullu'nun alaycı sesi geldi:

– Beni kontrol etmiye geldi Resit emmi! Berber Resit anlıyarak guldu :

– Seni ne demiye kontrol etsin yavrum? Senirr: kontrol edilecek neyin var sukur?

Gullu de kuskulanmıstı:

– Babamı ne yapacaksın?

– Lazım.

– Neye lazım?

Soylese miydi acaba? Kacıriverdi :

– Hazır ol, hazır!

– Kim? Ben mi?

– Sen!

– Neye hazır oluyum?

– Basına devlet kusu konuyor!

Gullu'nun ici hop etti. Yoksa... ama, herhalde: babasının haberi yoktu henuz devlet kusundan. Devlet kusunu bu kuru herif mi bulmustu sakın?

Anası sokak kapısını berber Residin ardından1 kapayıp, yanına gelince:

– Ben bu heriften huylanıyorum, dedi. Yediği dayaktan goz kıyıları mosmor kadın :

– Niye?

– Dilinin altında bir şey var. Babamı bosuna aramıyor!

Kadın omuz silkti, trabzanda duran sofraya bezini alıp katladı.

Gullu sıkıyı verdi:

– Benim basımı belaya sokmayın! Sana bir şey acar, beni satacağını matacağını soylerse, karışmam. Basıma devlet kusu konacakmış.. kendi basına konsun devlet kusu. Pis cenabet. Kuru bamyaya. Ondan koca isteyen varmış gibi..

Kadın, Bosnakça :

– Yavrum, Gullu., dedi. Duyan da bir şey bekler. Rezil olduğumuz yeter. Ortada fol yok, yumurta yok. Hemen de celallenme!

– Var yok. Telasını beğenmedim. Babam gelir sana böyle böyle, Gullu'nun ağzını ara filan derse karışma sen. Kendileri gelip arasınlar ağzımı. Bak, vallaha arada kalır, rezil olursun!

Kadını bir dusuncedir almıştı. Kocasını <<– Git, böyle böyle, kızın ağzını ara!>> derse, nasıl karşı gelebilirdi?

– Vallaha sastım kaldım elinizden. Onlar bir deli, sen iki!

– Ne ikisi? Ben bes deliyim, on deliyim, yuz deliyim. Sen araya girme. Vallaha olanlar sana olur gene, karışmam. Benden soylemesi!

Ne yapacağını sasırmış kadın, tevekkülle sustu. Gullu'nun tekmiil antenleri gerilmiş, titriyordu. Pencereden dışarı baktı.

Cemsir'i, ikinci karısı Arnavut Sukran'ın evinde buldu. Sedire yanlamış, mahallenin ne kadar karı, kancığı

varsa basına toplanmıştı gene. Cemsir ne vakit karılarından birinin yanına gitse, tekmiil avlu halkı, karısı kancığı, genci yasıyla basına toplanır, basarlardı: <<– Eniste, eniste!>>

Gene öyle, el, dil yarenlikleri, kahkahalar gırla gidiyordu. Gidiyordu ya, Cemsir gulmuyordu pek. Huyu buydu. Tuhaf tuhaf laflar eder, çevresini kırar gecirirdi de, o, tobe gulmezdi.

Karısı Sukran'ın altına serdiği mavi yuzlu yatağa yanlamış, hep o besili camız ağırlığıyla, karı kancığı guldurup duruyordu.

Berber Resit, ictenlik dolu havaya buz gibi daldı. Sağa, sola ne selam, ne selamunaleykum, Cemsir'in kulağına eğilip, bir şeyler soyledi, sonra da adamı.

<<uın carpar gibi>> carpıp goturdu. O gidince odanın nesesi de gitmişti.

Sac orguleri iki kara yılan gibi besili kıcını döğen Arnavut Zulfiye:

– Pis, dedi.

Bir baskası ekledi:

– Solucan!

Ve nefretler kusuimağa baslandı:

– Uğursuz!

– Kedi suratlı!

– Onu gordum mu, anamın kırığını gormusum gibi huylanıyorum!

– Ya ben?

– Tekmiil cinlerim tepeme toplanıyor!

– Gulup soyleyen adamı geldi, alıcı kus gibi kaptı gitti!

– O da onun ağzının icine bakıyor. Ne bulmuş meymenetsizden bilmem ki!

Resit yolda mujdeyi verince, Cemsir nese den adeta sarhos oldu. O kadar ki, can beraber dostunun boynuna sarılıp, kuru yanaklarını opucuklere boğdu. Sonra :

– Demek, dedi, yarın değil obur gun bes yuze yapıyoruz?

Resit de ondan geri değildi nese bakımından :

– Bak hele bak, dedi keyifle.

– Ulan ağzını opuyum senin be Resit kardas. Anam avradım olsun, kardasından ilerisin?

Yanyana yuruyorlardı. Bir ara Resit:

– Once bes yuzden laf actı, dedi. Baktım, hayır, olmaz. Dedim ki, emmi dedim, bu kız, Cemsir'in en sevgili kızıdır ve de en guzel! Sekiz yuz verdiler vermedi. Beni bilmez misin? Actım ağzımı yumdum gozumu. Dedim Elbistanlı bir havlucu var, geldi, gordu, oğluna alacak. Sekiz yuzu tıkr tıkr saydı da Cemsir paraları elinin tersiyle itti dedim!

Cemsir aptal aptal baktı:

– Ne zaman oldu bu be?

- Mahsustan dedim kurban. Esalet!
- Haa.. yoksa...
- Bırak şimdi yoksayı moksayı. Gidip soracak değil ya!
- Sonra?
- Sonra, elin bin bes yuzunden, senin binin daha makbul dedim. Memnun oldu. Amman Resit, bu işi yap, acıktan sana da bir uc yuz dedi, kabul etmedim. Neden? Senin serefin var!
Cemsir durakladı:
- Carp kuyruğuna serefin bre Resit!
- Olmaaaz. Kazın ayağı öyle değil!
- Niye?
- Öyle değil de ondan. Sen benim kardasımdan ilerisin. Senin yuzunu golgelendirir miyim hic? O uc yuzu ondan alacağıma" senden isterim. İstesem vermez misin?
Cemsir'in icinden bir sıkıntı gectiyse de, uzerinde durmamayı uygun buldu :
- Senin canın sağ olsun..
- Senin de. Lakin cenem acıldı mı nasılım? Otomatik gibi değil miyim?
- Otomatik gibisin serefsizim..
- Herifi bir capraza aldım, eh. Lakin uc yuzu senden aldım mı...
Cemsir durakladı. Resit anlamıştı:
- Borc, dedi. Temelli değil!
Hep boyie ister alırdı ama, baska yapılacak şey de yoktu.
- Demek Mehdi-i Resul bizim kızdán dünyaya gelecekmis?
- İmam var ya İmam?
- O mu gormus uryasını?
- O gormus!
- Bana kalırsa...
- Pot mu geliyor?
- Pot geliyor. Demek ben? Resit bıyık altından guldu :
- Mehdi-i Resul'un dedesi olacaksın., ote dünyanı da sağlamladın teleksiz... Lakin bırak, gunah.
Mehdi, muhdue bosver de... çiftliğe bir yanladık mı?
Cemsir'in gozleri guluyordu. Yirmi yas genclesmis gibiydi.
- Simdi ne yapacağız biliyor musun?
- Nasıl bilmem?
- Ne?
- Giritli'nin orya., ha?
- Kaldır ayağını ustune bastın!
- Kafaları iyi bir cekelim..
- Hamza? Hamza ya?
- Onu da buluruz!
- Bulalım.
- Paran var mı?
- Para mı? Para ne ki Resit? Pura dediğin bir ele kiri!
Giritli'nin dukkanından iceri ruzgar gibi girdiler. Giritli, yıllardır onları boylesine neseli gormemisti. İkisi iki yandan koca gobekli kebapçıyı opucuk yağmuruna tutmuslardı. Sonra biri bırakıp biri alarak anlatmaya basladılar: Yaa, demek Cemsir'in guzel .İMCİMİ umu yuıvı ıvıuiuncı ucy, yiylene isiemisii (
- Demek cıfQibasisını gönderdi? Resit:
- Bak hele bak! dedi.
- Ask olsun. Çok zengin herif be! Cemsir aldı:
- Zengin de soz mu? Dağ tas tarlası, takımı, çifti cubuğu var!
Resit:

– Bırak malı mulku, parayı., bir tarihte herif ofkelenmiş, hasır iskemleyi arkalığundan tutup kocca bir pasanın kafasıdır deyip gecirivermisti de, memleket calkalandıydı tekmi! Demek Cemsir'in kızı bu unlu çiftcinin çiftliğine gelin gidecekti? Demek zengin oluyorlardı? Hele adama bir emr-i hak vaki olur da, gözlerini yumarsa, tekmi mal, mulk, tarlalar, çiftlik, para yiğenine kalacaktı ha? Yiğen demek, Cemsir'in kızı demek. Gi-ritli'ye para mı gerekti? Hemen kosardı Cemsir, ya >>da berber Resit'e, böyle boyie, çok sıkıstım, bana biraz para uydurabilir misiniz?

Resit:

– Düşünme, dedi. Cemsir kim? Kardasımdan ileri!

– Sağ ol, tabi ilerisin..

– Cemsir derim, hı der, Giritli kardasımıza para iktiza etmiş derim. O saat. Oyle değil mi?

Cemsir basını salladı:

– Bir iki demem. Benim kıza varırım, kız derim, bana para iiazım. Derhql bir cek yazar, ben bes istedimse

o, on bes... beni pek sever. Baba demez mi, ağzından bes on baba birden dokulur. Bu iyisini bilir. Oyle değil mi?

Değildi tabi ama, bozaoak değildi ya :

– Değil mi de söz mu? Sen bir yana, dünya ıbir yana!

– İstersen bu dukkanı da buyuturuz o zaman?

– Bu dukkanı buyutmeğe bosver, dedi.

– Niye?

– Niyesi var mı? Arkamda siz kardaslarım olduktan sonra, ırmak kenarındaki gazinoyu kiralarım! Cemsir'e gore de, Resit'e gore de olmayacak ne vardı? Canı nereyi tutmak, ne is yapmak isterse emretsindi.

Teklif mi vardı? Sozu mu olurdu paranın? Bunca yıllık arkadaştlar...

Birden cosan kebapçı:

– Ayakta ne dikiliyoruz? dedi. Gecip oturalım soyle bir masaya!

Resit:

– İyi amma, dedi. Vakit çok erken daha..

– Erken olsun.. Adamlarına emri verdi:

– Yakın ocağı, cabuk! Kalfa :

– Vakit erken değil mi usta? Giritli'nin tepesi attı:

– Buranın sahibi ben'im. Yak diyorum, yakacaksınız., o kadar!

Kocaman yumruğuyla yarım kiloluğun tıpasını iki vurusta fırlatan Giritli, kadehlere rakıları istahla doldurdu :

– Hadi, Muzaffer beyin, kızın, damadın, hepimizin sağlığına!

Dolu kadehler tokustu, dikildi. Resit oldu bitti susuz icemezdi. Piskırdı. Rakı genzine kacmıstı. Uzun uzun oksurdu. Boğulacak gibi oluyordu. Neden sonra ağır ağır kendine gelebildi.

Kadehler ikinci kez doluyordu. Resit'inkine yarım kondu. Ustune su ekliyecekti. Ekledi. Yeniden tokusturup içtiler. Domates salatası, barbunya fasul-ya, tahin salatası kasıklandı. Kasıklandı ya, kebapçı Giritli'nin icine sinmiyordu bir turlu. Rakı gittikce bir seyleri buyutuyordu icinde.

Damdan dusercesine:

– İnsanlık nerdee, ben nerde! dedi.

Ne Cemsir, ne de Resit bir sey anlamamıslar-

Resit:

– Estafurullah kardas, dedi. Estafurullah ya, niye kahrıldın?

Cemsir de aynı sey düşünerek, Giritli'nin vereceği karsılığı merakla bekledi. Giritli ağlıyacak gibiydi.

– Nasıl kahrılanmam be arkadaşım? O gece yaptığım hayvanlığı düşündükce yerlere geciyorum!

Cemsir'le Resit bakıştlar. Resit sordu :

– Hangi gece?

– O gece iste. Bekcinin gelip cart curt ettiği gece. Delikanlı rakı istedi. Ben? Vakit gec oldu diye... tuuu... ne esek insanım yahu!

Resit her sey kavramıstı:

– Ben sonra o isi o gece hallettim.. Giritli merakla baktı :

– Nasıl?

– Canım, nasılına bosver. Hallettim!

– Ramazan efendi beni affetti mi yani?

– Dusunme bunu, uzme tatlı canını.. Dedim ki,, Giritli benim has adamım, hem de arkadasım.

Kusuruna bakma, bekciden cekindi dedim.

– İtten pisman oldu sonra diyeydin!

– Dedim, her bir seyi dedim. Merak etme!

Giritli bayağı sarhos olmustu. Resifin ellerine sarıldı:

– Sen, dedi, sen Resit ağa., ah be. Ne adamsın sen yahu!

Cemsir kadehini neseye kaldırmıstı. O da Re-sit'in <<Ne adam olduğunu>> dusunuyordu. Gerçekten de, amma siyasiydi deyyus oğlu deyyus! Su kızın saısınaan geieceK Diniğin uc yuzune Dana oimasayı, onu daha çok sevecekti.

– Haydi serefe! Tokusturup ictiler.

Resifin sivri burnunun ucu hazla parlıyordu. Gerçekten de <<– Ne adam!>>dı. Yıllar yılı Cemsir'e kırk sekiz

kilosuyla sahip olan, Ali'nin kulahını Veli'ye, Veli'ninkini de Ali'ye giydiren, gerektiği zaman findık kabuğuna girip, kocca develeri iğnenin deliğinden geciren bir adamdı.

– Sen daha benim neyimi gordunki kardas, dedi. Ben, erkan-ı harp gibi adamım. Okusaydım, ha? Ne dersin Cemsir?

Cemsir'in daha simdiden gozleri yumulmaya baslamıstı.

Basını salladı:

– Ne deyim oğlum? Senin zekana zeka mı yeter?

Costu :

– Doğru. Hani hemserim diye değil, iyisini bilir Cemsir ağa, doğru soylesin, bir vaktin behrinde, İstanbul'da...

Onun da gozleri ağırlasmıstı. Yumdu. İstanbul bir an, tramvayları, minareleri, damları, catıları, denizi, irili ufaklı vapurları, motorleri, kaynasan insanlarıyla kafasından hızla gecti.

Gozlerini actı:

– İstanbul'un dili olmalı da soylemeli., bennen oynuyor musun sen?

Resit birden sarhos olmustu. Kadehine sarılıp kaldırdı:

– Haydi serefe!

İcti, kadehini masaya bıraktı. Ağırlasmıs goz kapaklarının altındaki ufacık gozlerinde masalar, iskemleler, kebapcının tezgahı, tezgah ardındaki raflarda boy boy, renk renk, cins cins rakılar, sarap-iar,biralar, ocağı basında usta, masaların aralarında dolanan garsonlar, tam karsısındaki Cemsir, koca gobekli Giritli, herkes, her sey hafif bir sis icinde gibiydi. Bası tatlı tatlı donuyor, icmek, daha daha icmek, dunyalar kadar icip bu tatlı sarhosluğu çoğaltmak istiyordu. Gozlerini yumdu. Yumulu gozlerinin ardında simdi de pırl pırl, renk renk cizgiler.. Cizgiler birbiri icinde buyuyerek çoğalıyor, vınıltıyla donuyor, donuyorlardı. Birden Sadırvanlı otel canlandı. Havuzun basına iskemleleri atıp oturdular. Pembe yanakları, is karası kirpikleri, kasları, yeni terlemis bacağıyla Cemsir. Serefe kalkan kadehler, cosulup havaya sıkılan altı patlarlar. Sonra da coskun

bir sarhos kalabalığı halinde gittikleri Galata, Yuksek-kaldırım. Abanoz, Ziba...

O gunlerden kalma bir nara patlattı, sonra da Cemsir'in kalın bacağına ovucunun iciyle vurdu : – Koca Cemsir, Cemsirakimu! Cemsir, <<Cemsirakimu>> sozuyle sarsıldı bir an. Nasıl sarsılmasın ki, bu <<Cemsirakimu>> ona da bir daha asla donemiyeceği ilk genclik yıllarıyla, o yılların genc, yaslı, guzel, cirkin yığınla kadınıni hatırlatmıstı.

İc gecirdi.

Resit yorulmuscasına kendini iskemlesine bırakıp, gozlerini yeniden yumdu. Cemsir'in, Cici'yi hatırlamaktan gelen bir heyecanla sarfettiği <<– Doğru, haklısın!>> diye mınıldandığını gormedi, duymadı.

Gor-mese, duymasa da ne zarar? Cemsir'i o yıllara cekip almıstı ya Cici! Beyler, pasalardan sızdırıp Cemsir'e avuc avuc harcıyan Cici, <<– Of Cemsirakimu>> derdi, <<ye beni, oldur beni be pasamu!>>

İskemlesinde canlı canlı davrandı. Kızının sayesinde gene o gunler gibi gunler ya-sıyacaktı!

Ne o gunleri? Buyuk toprakların sahibi, buyuk cifci Muzaffer beyin yiğenine kayınbaba olmaktan gelecek

Kadillak'lı, barlı, calgılı, İstanbul, İzmir, Ankara'lı, elma kurtları gibi kıvranan kar beyaz kadınlarla dolu gunler!

Yasıyacaktı evet!

Cici'nin gunlerinde yaşamın değerini bilmezdi pek. Ama simdi? Simdi para yemesini, sevip oksamasını,

cevreye caka satıp, dostuna dusmanına calım atarak yasamasını, dusmanlarını catır catır catlatmasını gayet iyi biliyordu.

Demine, devranına yuf cekerek yasıyacaktı!

Resit'e baktı: Sızmak uzereydi.

Basını masaya indirmis soluyor, boynundaki kalın damarsa habire atıyordu. Dudakları iyiee kurumustu. Diliyle dudaklarını yalasa da kar etmiyordu. Yıllar yılı hic boyle ictiğini de hatırlamıyordu hani. Birden, ver yansın edip kadehleri ard arda devirmisti. Yureği alev alev yanıyordu da, gırtlğıından ağzının icine sanki bir alev sutunu uzanıyor, tukruğunu kurutuyordu. Hayli kurumus tukruğu yapiskan bir hal almisti...

Dudaklarını dislerinin arasından gecirdi .

Ne olursa olsun, boyle icmekle iyi etmist. Daha, daha, cok cok icecek, ondan sonra zilzurna gideceklerdi Hamza'ya. Hamza havadisi alınca...

Vay anam vaaay... ne havadisti ya!

Ciftliğe yerlesecekler, hususi araba, tren, ucaktan inmiyeceklerdi!

Ya Hamza? Havadisi alınca kimbilir nasıl cosacak, icmeden kimbilir nasıl sarhos olacaktı!

Yeni bir narayla rakı sisesini kaptı, dukkanın betonunda parcaladı:

– Oooooof Allaaaaah!

Birden sanki her sey ters dondu. Koyu, katran koyuluğunda kapkara bir bosluğa sırtustu daldı, kafasındakiler

silindi.

Cemsir'le Giritli de sarhostular ama, gene de davrandılar.

Cemsir:

– Rakı basına vurdu, dedi. Carpıldı fıkara.. bir araba çağıralım da...

Davranmalarına kalmadı, garsonlar kostular.

Cemsir, yerde cırpınıp duran Residi kucakladı. Her yanı kupkuruydu, dirhem et yoktu sanki. Kemik ve sinir. Dev gibi Cemsir'in kucağında ufack kalmisti.

Cemsir kapiya yurudu. Araba gelmist. Atlarken :

– Hesabı yarın goruruz, dedi.

Yerlere dek eğilerek selamlıyan Giritli, uzerinde durmadı:

– Aman ağa., teklif mi var? Araba yurudu.

Kararmıs ahsap ve kerpice kalabalığından ibaret kenar mahallenin, camurlu, daracak bir sokağında durdu

araba.

Berber Resifin kuru karısı pencereye abanmıs, sokağa bakıyordu. Kapılarının onunde kerusa denilen bir faytonun durmasını yadırgadı. Bu sokağa değil, butun semte, ne araba gelirdi, ne de taksi hemen hemen. Gama daha dikkatle eğildi. Kucağında Resifle arabadan inen Cemsir ağayı gorunce aklı giderek,

fırladı. Merdivenleri cığlık cığlığa indi, avluyu gecti, sokak kapısını yarı deli, buldu:

– Ağa, diye bağırdı kurtce, kurban ağa.. Residime ne oldu?

Cemsir, kadının kocasına ne kadar duskun olduğunu bilirdi. Kocasına cok duskundu ama, Cemsir ağaya karşı da oylesine saygılı. Su anda koklu saygı nice olmustu?

Kızdı:

– Ne bağıırıyorsun be? dedi kurtce. Goruyorsun, bir sey yok!

Kadın yuttu. Yuttu ama gene de elinde olmiya-rak doğunuyordu.

Avlu halkı kadının cığlığına merakla kosup, cevresi alınıvermist. Kurtce, Turkce, arapca konusmalar veryansın gidiyor, berber Reside ne olduğu öğrenilmek isteniyordu :

– Vurmuslar mı?

– Vallaha ben de bilmiyorum..

– Herhalde bayılmış olacak!

– Niye?

– Biliyorsam Allah elimden alsın!

Cemsir, sorularlara aldırıs etmeden, kucağında Resit, avluyu geciyordu ki, kadın yeni bir cığlıkla one dustu. Merdivenleri filan hickırıklar icinde çıkarken doğunuyordu:

– Vay yavrum Residim vay, vay ciğerim vay...

Cemsir okkalı bir kufurle kadının sozlerini ağzına tıkayıvermese, kadın bayrakları acacaktı. Acamadı.

Cemsir'den hemen hemen o semtin butun Kurt kadınları gibi cekinir, hatta korkardı. Hangisine kızsda da doğse, kocalarına sikayet soyle dursun, neden sikayet edip yakındıkları icin bir de kocaları tarafından

doğuleceklerini bilirlerdi.

Odaya onden girecekken aklederek kapıda durdu, Cemsir ağasına yol verdi. Kucağında Resifle Cemsir ilkin girdi, kadın ardından. Cemsir hafif yukunu pencere onundeki sedirin ustune sırtustu yatırdı. Derin derin hırıliyordu.

– Goruyorsun iste, dedi Cemsir, bir seyi yok! Kadın gene de hıckırıklar icinde sordu :

– Peki, ne oldu buna boyle?

– Hiic. Biraz fazla kacırdı..

Kadın konmamıstı. Hıckırıklarını icine ata ata gene de uğunuyordu. Bir ara gozu oda kapısına ilisti. Avlu halkı irili ufaklı toplanmış, icerisini merakla

gozetliyordu. Nefretle kalktı, gitti, kapıyı suratlarına carparak kapattı.

Dıarda kalanlar tınmadılar bile.

Bir genc adam merakla sordu:

– Resit emmiyi vurmuslar mı? Bir baskası:

– Yok canım, dedi. Ne vurması?

– Vursalar kan olurdu!

– Ne olmus oyleyse?

– Hiic. Bayılmış..

Odasının carparak kapadığı kapısı onundeki konusmalara sinirlenen kadın dışarı hısımla çıktı. Kadın, erkek, coluk cocuğu koğdu. Sonra iceri cekildi. Cemsir ağasının ayakları dibine diz cektu:

– Demek boyle ağam? Eeeh.. desene basınıza devlet kusu kondu?

Deriin bir ic gecirdikten sonra da ekledi:

– Acıyan bizlere acısın!

Kocasıyla gunlerdir kurduklan hayaller icinden tatlı tatlı gecti.

Cemsir, bunu anlamıscasına kadını yanıtladı:

– İlahi bacı.. Resit kim, ben kim? Ben Resit'siz olabilir miyim? Resit de, orda dur. Resit bana kardasımın

ileri. Anca beraber kanca beraber. Et tırnaktan ayrılabilir mi? Resit olmadıktan sonra ne gereği var bana malın mulkun, ciftin cubuğun?

Kadın da bunu bekliyordu. Yuzu sevinde gulumsedi. Yanıbasındaki sedirde sırtustu yatmakta olan kocasına baktı. Neler de neler anlatmıstı!

Buyuk, cok buyuk bir ciftliğin sahibi, unu dunyaya yayılmış Muzaffer beyin yiğeni, bir gun Cem-sir'lerde icerken, Cemsir'in kızına abayı yakmıstı. Yaktığını, oğlanın davranıslarından ilk sezen kocası, yani Resit olmuştı. Bir bakmış, oğlan kimseye caktırmadan kıza bıyık buruyor, goz kırıyor. Kacın kurrasıydı o, baktığını hic belli etmemisti oğlana ama, gozaltından da izle ha izle etmisti. Sonra da gec vakit Cemsir'lerden cıkımslar, oğlanı bırakmamış, Kurukopru'deki berber dukkanına goturup ağırlamıstı: Cay, ardından kahve, gene cay, daha sonra sut... Oğlanın acılmasını beklemisti ama, acılmamıstı.

Dilediğince

acılmasın. Resit, Allah'ı bir bildiği gibi biliyordu kıza tutulduğunu! Hatta, <<– Kert suraya>>

demisti. <<Eğer dediğim cıkma da, o oğlan haber gonderip kıızı istetmezse, ben de hic bir sey bilmem.

Resit, sende de is yokmus, sen de fosun fosuymus-sun de!>> demisti.

Kadının, kooasına inancı sonsuz olduğundan, gunun birinde haklı cıkacağına, oğlandan kıza haber geleceğini biliyordu. Gelmistı iste. Resiti o be, onun Residi! Resit bir seye, <<– Bu boyle olacak!>> dedi mi, oyle olurdu. Kim bilebilirdi Resifin bildiğini?

O gunden sonra karı koca, Gullu'nun gelin gideceği ciftliğin hayaliyle tatlı tatlı avunmuslardı. Her seyden once gayet iyi biliyorlardı ki, Gullu ciftliğe gelin giderse, Cemsir de giderdi. Cemsir gidince de, canından cok sevdiği Resifini arkada bırakmaz, mutlaka onu da aldırırdı aynı ciftliğe. Yani yerlesirlerdi. Yerlesince...

Kadın merakla sormustu :

<<– Oyle mi Resit, kurban? Ciftlikte kuzu bulunur tabi değil mi?>>

Resit gulmustu :

<<– Kuzunun, koyunun sozu mu olur kıız? Dağ tas kuzu, koyun, inek, okuz, oamız... Muzaffer bey ciftliği bu, oynuyor musun? Herif, pasanın bile kafasına iskemleyi indirmis adam!>>

Bu konusmaları hatırlıyan kadın icini cekti. Resit, kocası, kucuk tanrısydı ya, ayıp olmasa da bir kez de Oemsir ağasından sorsaydı.. lakin sorulmazdı, ayıp olurdu herhalde. Kimbilir, belki de <<– Avrat

^fevincik oldu. Suyu gormeden pacaları cemirliyor!>>

diye dusunebilirdi. Der miydi acaba? Demezdi belki de be. Vallaha billaha demezdi!

Biraz da elinde olmayarak soruverdi:

– Oyle mi ağa? Bizi de çiftliğe goturur musun gayri?

Cemsir guldu :

– Bak hele bak!

Kadının icinde sevinc simsekleri:

– Sağ ol. Resit dedi ki, Cemsir ağa gibi yok. Cemsir ağa beni kardasından ziyade sever dedi...

Çiftlikte dağ tas koyun keci, kuzu olur tabi değil mi? Resit dedi...

– Doğru demis, tabi olur. Sozu mu olur koyunun, kuzunun kız? İstedigin koyun, kuzu olsun bre baci..

' – Diline sağlık!

Simdi ici rahatlamisti iste. Gerci kocasının dediklerine de inanmisti ama, Cemsir ağa'sının perkis-tirmesi tabi daha da rahatlatmisti.

Kapı onundeki faytoncunun hırsli hırsli zil sesi geldi.

Cemsir pencereden bakti.

Arabacıyla bakışları karsilasti. Adam :

– Daha bekliyecek miyiz arkadas? dedi. Cemsir unutmustu, davranıp kalkti. Kadın da kalkti:

– Nereye?

– Gitmem lazım baci. Arabacı huysuzlandi..

– Bir kahvemi bile icmedin..

– Ziyade olsun. Yadırgı mıyız? Haydi hosca kal!

– Gule gule. Sağlıcakla git...

Kapıdan yolcu edip kocasının sırtustu uzanmış derin derin horladıgı sedirin yanına geldi. Coktu.

Bitisikteki helaya birinin girdiğini anlıyarak o yana bakti. Hela, duvarın otesindeydi. Gece, gündüz pis dis

kokardı. Ama alısmışlardı kokuya da, genc, yasli, kadm, erkeklerin girip çıkmasına da. Aklında, henüz" gormediği ama olması gerektiğince yasattığı Muzaffer bey çiftliği. Bu çiftliğin irili ufaklı, saz ya da kiremit ortulu catıları, catıların altında kıvıl kıvıl insanlar vardı kuskusuz ama, o, ne insanları, ne de bir çiftliği çiftlik yapan seyleri dusunuyordu. Onun dusunduğu koyunlar, kuzulardı. Hem de dağ tas dolu koyun kuzu. Koyun, kuzu, koyunlar kuzular evet ama, bu koyunlarla kuzular arasında onun olen kuzusu

gibisi var mıydı? Olabilir miydi? O baskaydı. Ama kim-bilir, belki de oylesi de bulunurdu be! Dağ tas koyun kuzu çiftlik madem, neden bulunmasın?

Tuvaletten yasli bir kadının boğula tıkana oksuruğu gelmeye basladi. Anladı kim olduğunu. Cunku bu yasli kadını anasına benzetirdi. Boyu, posu, oksurup aksırması tıpkı tıpkısına anasıydı. Anasıydı ama, anasını gormus muydu? Ne gezer? Gormemisti ya, su bir duvar otedeki tuvalette oksurup duran yasli kadını gordukce, <<– Anam herhalde bu kadın gibiydi!>> diye gecirmisti. İcini cekti.

Cokluk olduğunca, gene, <<– Bir anam olmalıydı!>> diye gecirdi. Oyle istiyordu ki bunu. Bir anası olsaydı,

su bir duvar otedeki helada oksuren kadın gibi de olmasaydı, isterse, kırs kırs, bir gozu kor, bir bacağı sakat... Yatalak olsundu isterse de yerinden kalkamasındı. Sadeoe <<– Kızım!>> desin, <<– Yavrum!>> desindi arada yeter.

Aklı memleketine gitti. Yıllar yılı, zaman zaman tasarlamaya calıstığı memleketi... Bağlık, bahcelik, buyuk, cok buyuk bir koy. Koyun kıyısından gecen bir dere hatırlar cokluk. Koy cocuklarıyla bu derenin cipil sularında kosar oynarlardı. O coouklar kimlerin cocuklarıydı? Simdi nerdeyduer? Yalın ayakları camur icinde, entarisinin etekleri sırlsıklam gelirdi eve. Evde uzun boylu, kuru mu kuru bir kadın karsılardı. Kızını oyle sırlsıklam gorunce bağırip çağırır, kıcına kıcına vurarak ıslak entarisini değıstirir-di. Bu kadın mıydı annesi? Yuzu nasıldı? Mezarı o koyde miydi? Gunun birinde çiftliğe yerlesip zengin olsalar da. Resit bir gun <<– Haydi avrat, hazırlan. Seni koyune gotureceğim..>> dese. Gitseler. Orda akrabalarını bulsa. Orneğın kardeslerini.. Kardesleri değılse bile, bir erkek kardesi neden olmasın? Zaman zaman dusunduğunca bir erkek kardes hayalledi. Yuzu pek belli değıldi ama, iriyarı, guclu kuvvetli, arslan gibi bir kardes, belki de kendinden buyuk bir ağa. Enine, boyuna., yavas yavas bu yuz belirmeğe basladi. Bu yuz, elci Cemsir'in yuzu muydu ne?

İrkildi.

<<– Bismillahirrahmanirrahim..>> dedi, Cemsir ağanın yuzu kaybolmustu. Kalkti, kapıya gitti, avluya bakti. Bakıyor, gormuyordu. Gormuyordu ama, gercekten de, Cemsir ağa gibi bir ağası olamaz mıydı? Komsular, kapının acılıp kadının gozukmesini beklerlermisesine, merdiveni birer ikiser çıkıp geldiler.

Cekinerek cevresini aldılar. Ne vardı? Allah gostermesin, Resit ağanın basında bir hal mi sakın? Hastalanmış mı? Yoksa birisiyle ileri geri mi etmişti? Etmişse nicin etmişti? Alacak malacak meselesi mi?

Olur a, sinek pis değil, mide bulandırır. Kucuk bir alacağı olur. Bordusuyla karsılasır. İster. Zaman tevatur azdığı için, herif durup dururken ağzını bozar. Hic yoktan kapırlar...

Biraz da canı sıkılarak toptan yanıtladı:

– Ne alacak verecek, ne kavga, ne de bir sey sukur..

İyi ama neden seriimis yatıyordu adam ya? Baklayı çıkardı:

– Su hani tarlalarında capa capaladığınız, kut-lulerini devsirdiğiniz çiftci Muzaffer bey yok mu?

Vardı, biliyorlardı. Nasıl bilmezlerdi Muzaffer beyi? Onu kim bilip tanımazdı? Iriyarı, enine boyuna bir adamdı ki, tarlalarını pırıl pırıl hususisiyle gezip

dolasır, zaman zaman da ırgatbasıyı çağırıp acardı ağzını yumardı gozunu. Bir de, guzelce, oynak ırgat karılar, kıs kıs gulerek, eline eteğine olan pisliğinden soz ederlerdi. Avrادی gozune kestirdi mi, tamamdı.

Bileğinden suruklerdi ciğit anbarı mı olur, dere ici mi, fundalığın ardı mı...

– E, Nolmus Muzaffer bey?

– Nolaek? Atmış arabasına bizim Resit efendiye, aimis çiftliğine goturmus... erkek değiller mi?

Karsılıklı oturup cekmisler kafayı. Bizimki, sağ olsun, biraz fazlaea kacırmıs...

Anlasılmıştı mesele. Kadınlar hasetle bakıştılar. Buyuk çiftci Muzaffer bey, demek arabasına atıp çiftliğine goturmus? Demek oylesine buyuk ve zengin adam, Resit efendiye karsısına alıp rakı icmisti ha?

Kupkuru bir kadın :

– Allah versin, dedi. Resit efendinin isi is desene..

Bir baskası:

– İs ki is!

– Muzaffer bey gibi ahababı olduktan sonra...

– Sırtı yere mi gelir adamın?

– Acıyan bize acısın..

Resifin karısı nedenini gayet iyi bildiği halde, gene de sordu:

– Niye?

– Niyesi var mı? dedi kuru kadın. Bizim sovan erkekleri ne Muzaffer bey gibi hatırlı zenginlerle rakı icebilirler, ne de bir sey. Onlara varsa ırgatlık, yoksa amelelik!

Kadının koltukları kabardı:

– Yook, o cihetten bizim Resit efendi doğrusu Allah icindir. Cıfciler, boyuk boyuk adamlar hatırını dirhem dirhem sayarlar. Niye? Lafı sozu dinlenir de ondan..

Ve madem ok yaydan çıkmıştı, atısın ardını getirmeğe basladı:

– Muzaffer bey demis ki icki sırasında, Resit efendi demis, gordum gordum ya senin gibisini gormedim demis. Niye diye sormus bizimki. Akıl sende, gorgu, feraset, bilgi sende demis!

İnanmıyorlardı, kaabil değil inanmıyor, inanamı-yorlardı. O, bastığı, yeri titreten, enine boyuna adam, sıska Resit'e boyle desin? İmkanı yoktu. Hem herif hala serilmis yatıyordu. Aylmamıştı ki karısıyla konusmus, Muzaffer bey bana boyle boyle dedi desin!

Sordular.

Kadın fena yakalanmıştı ama, cabucak toparlandı :

– Cemsir ağa anlattı. Bizimkinden duymadım. Zaten boyle seylerin lafını etmez. Marifetlerini ellerden duyarım, sorarım da kızar. Kendimi ovmeyi sevmem der!

İcler cekildi, hasetler depresip kabardı. Bunu sezen, sezmesiyle de sevinci artan kadın, son darbeyi vurdu :

– Biz yakında Muzaffer beyin çiftliğine yerleseceğiz!

Darbe korkunctu.

– Yaa?

– Demek yerleseceksiniz?

– Vay talih, gozun çıksın talih...

Sozu yeniden aldı:

– Hem yerleseceğiz, hem de Resit efendi beni memleketime gonderecek, gezmeğe!

Cevre busbutun sasti:

– Ne memleketi kız? Goğsunu gere gere:

- Doğduğum memleket!
- Orda kimin kimsen var mı?
- Olmaz mı? Yer yarığından çıkmadım ya? Elbet kimim de var, kimsem de...

Bunca yıllık komsuydular, bir günden bir güne duymamışlardı bunu.

-anam da var, babam da sukur. Yalnız

anam, babam değil, arslan gibi kardaşlarım, emmilerim, dayılarım, cifte cifte halalarım...

Cosmustu. Anlatıyordu, daha daha anlatıyordu ya, kışkırtıcılar da ayaklanacağı kadar ayaklanmıştı :

- Peki, bunca yıl ne demeye aramadılar seni?

Doğru, dosdoğru bir soruydu hakcası ama, gene de kızdı o kuru kariya. Kan tepesine çıktı. Niye inanmıyorlardı anlattıklarına? Yalan mı söylüyordu? Yalan soyllese bile, ne diye yuzune vururcasına davranıyorlardı? Hep böyleydi bu pis cenabetler iste. İnsanı gözleriyle yerler, bir laf soyleyince kolay kolay inanmazlar, inanmak istemezlerdi. Sonra çok da gecimsizdiler., bütün gün birbirlerini çekistirir, hırlasır dururlardı. Bıkmış usanmıştı bu mahalleden de bu mahallenin insanlarından da. Nasıl dayanabilmisti bunca yıl bu pis insanlarla komsuluğa? Yakında Muzafer bey çiftliğine gocerlerse, kurtulacaktı. Boylesine pis mahallede, sefil, perisan, ustelik dedikoducu komsularla burun buruna oturulur muydu?

Bir dudak bukusıyla topunu kucumseyip, odasına çekildi. Kapıyı yuzlerine orttu. da.

Disarda kalanlar hic de sasmadılar, kızmadılar

Portakalcının kuru karısı, eliyle : - Nah sana yaptı.

Raftaki calar saat aksamın altısını gosteriyor-

Hala sinirli Gullu, beyaz perdesi inik pencere onune oturmus, berber Resit'iri soylediği <<Devlet Kusu >>nu dusunuyordu. Neydi bu? Koca mı? Herhalde. İyi ama, ona neydi bundan? Koca isteyen mi vardı? Anası, babası, kardesi, yakın uzak yığınla hısım akrabası dururken, Resit emmi ne diye uğrasiyordu? Yoksa bunda çıkarı mı vardı?

Sıkıntılı bir ic gecirdi.

Ufacık ufacık gözleri birbirine çok yakın bu kupkuru adamı oldu bitti hic mi hic sevmemisti. Ta çocukluğundanberi

ne zaman gorse öğrenme karışık bir duyuyla yuzu asılır, kacmak gelirdi icinden.

Kanı kaynamamıştı bir türlü. Zaman zaman <<Resit emmi>> diyordu ama, oylesine. Hani gunun birinde caresiz kalsa onu hic acımadan boğup oldurebilirdi. En çok da babasına sasıyordu. Ne bulmustu bu kuru

bamyadan? Ona karşı nefreti de bu yuzdendi ya! Yıllar yılı yularını ona kaptırmış, emrine girmisti adeta. <<- Cemsir, gel!>>, <<- Cemsir git!>>, <<- Cemsir rakı ıcek mi?>>, <<Cemsir soyle>>, <<- Cemsir boyle>>... Sanki ondan yeyip ıctiği vardı dağ gibi babasının. Residin tiryakisi olmustu basbayağı. Geoe Resit, gunduz Resit, yatarken, sabahleyin uyanınca Resit, hep Resit!

Yanına annesinin sokulduğuna dikkat bile etmedi.

Kadın cekinerek sordu :

- Ne dusunuyorsun yavrum?

Usullacık baktı. Yalnız annesini seviyordu Gullu. Yalnız sevmek değil, acıyordu da ona. Babası da, ağası da çok kotu davranıyorlardı. Ne zaman yumruklarını kaldırıp ustune yuruseler, Gullu atmaca gibi yetisir, babasını da, ağasını da göğusleyiverirdi. Göğusleyiverince kesesine mi kalırdı? Ne gezer? Anasından alınamayanı kızından almak istercesine ona saldırırlar, iter kakar, sumsuklerlerdi. Cokluk tokat yediği bile olurdu ya, aldırıs etmezdi. Babası haydi neyse. Babaydı. El kaldırıp, vurmağa hakkı vardı. Kopuk ağasına ne oluyordu? Babası mıydı? Anası mı? Hic, hic bir şeyi değildi pis kopek. Dunyaya bir, pek pek iki yıl once gelmisse ne olmustu yani? Dunyaya daha once gelmek marifetse, utanmadan, utanma ne kelime? Allah'tan korkup vicdanı sızlamadan el kaldırdığı anası da ondan yıllarca once gelmisti dunyaya. Demek dunyaya once gelmenin hic mi hic onemi yoktu. Bileğinin gucune guvenerek, onu doğuran anasına bile el kaldıracıyordu madem, Gullu de ona kaldırırdı iste!

Yuzu nefretle burustu: <<- Pis!>> diye gecirdi. <<Sevmiyorum, gunahım kadar, hatta hatta Resit emmi kadar bile sevmiyorum seni!>>

O kadar sevmiyordu ki, gözlerinin onunde lokma lokma doğrasalar kılı bile kıpırdamazdı.

Cocukluk yıllarını hatırladı.

O yıllarda ne iyiydi.. Kız kardesini mahallenin hasarı oğlanlarına karşı korur, eline bir lokma bir şey gecse yarısını bacasına vermeden edemezdi. Fırtınaların uğuldadığı, yağmurların ortalığı sel sele verdiği karanlık kış gunlerinde birlikte Seyhan nehrine giderlerdi calı ırpı, odun toplamak icin. Kopure ko-

kıyılarını doğe doğe akan deli nehrin surukleyip getirdiği ağac kutukleri, tahta parcaları, calı cırpıyı yakalamak için soyunur, azgın sulara girer, sa-atlarca uğrasardı nehirde. Sonra sırlıklam, bacısının yardımıyla, kan tere batarak odunlarla otekileri eve getirirdi.

Eve kan tere batmış gelmez mi, Gullu dayanamaz, boynuna sarılırdı ağasının. Terli kıpkırmızı yu-zunu opucuklere boğar, ıslak ust basını değismesine yardım eder, cay kaynatır, boyuna terleyen alnını eteğiyle siler, arkasına kuru bez yatırır.

Birinde, ağır bir ağac kutuğunun altında saatlar-ca yuruyup ter burnundan damlıyarak eve gelmişti. Tam sokak kapısından içeri girerken, ayağı esiğe takılmış, yuvarlanmış, dizleri, avucları kan içinde kalmıştı da ona nasıl acımış, nasıl ağlamıştı!

Kafasında gene ağasının o gunku kanlı hali canlanmıştı. Acıdı ona. Gözlerinin onunde lokma lokma doğrasalar acıyıp acımayacağını dusundu. Acırdı acırdı.. İstemezdi ağasının lokma lokma doğranmasını. Yalnız ağasının değil, hic kimsenin!

Annesine yeniden baktı: Boynunu bukmus, me-lul mahzun oturuyordu. İcine dokundu. Yüreği birden öyle kabardı ki, boynuna sarıldı:

– Anneciğim, niye öyle acı acı bakıyorsun? Kadın sardı:

– Ben mi?

– Sen tabi. Kara kara bakıyorsun, icime dokundu!

Kadın ne türlü baktığının farkında bile değildi ama, demek kızının icine dokunmustu bu?

Kızına sarılıp onu yuklu goğsunun üstünde sıktı :

– Yavrum, dedi bosnakca, Gullum benim!

Gullu birden pirelendi. Annesinin kara kara bakısı, <<–Yavrum benim, Gullum!>> derken gözlerinden yuvarlarlanan damlaları yadırgadı. Değismiş miydi annesi; yoksa değisiyor muydu? Değismiş, ya da değisiyorduydu

neden? Kızının basında dolanmakta olan bir şeylerden haberliydi de ona acıyor muydu?

Annesinin iki omuzundan sımsıkı tutarak kendinden uzaklaştırdı. Gözlerinin ta icine bakarak sordu:

– Ne o? Ağlıyor musun ne?

Kadın bosandı, hıckırıyordu. Tuhaftı, hem de çok tuhaf. Annesini hic bir zaman böyle zayıf gorduğunu hatırlamıyordu. Kuskusu arttı. Bir şeyler biliyordu her halde. Bilmese anasına neden kara kara baksın, nicin ağlasındı? Arap Kemal'le sevistiğini, ondan baskasına kaabil değil varmiyaaağını biliyordu. Yoksa babası aksam yeni bir teklifle mi gelmişti? Neden olmasın? Gelebilir, kadına kesin emirler verebilirdi. Kadın iki cami arasında kalarak ne yapacağını sasırır, sasırınca da...

Oysa Guuu'nun dusunduğunce, kadının bir şeyler bildiği yoktu henüz. Bildiği, Gullu'nun de oteki ablaları1 gibi, istese de istemese de satılacağıydı. Ama su anda bunu dusunduğu için kızına melul mahzun, kara kara bakıp ağlamamıştı. Ağlaması, yetisip gelen kızının belki de bu yakınlarda babası tarafından satılığa çıkarılmak istenmesineydi. Cemsir'di bu. Aklı hukmetti mi. Reside danısır, o da <<– Çok munasip!>> dedi mi, artık caymazdı vardığı karardan. Kızsa daha çok cumartesileri paydostan sonra

ayna karsısında uzun uzun taranıyor, Arap oğluna daha guzel görünmek için surup surusturmese bile, boynunu boğazını kolonya pamukla siliyordu. Ne yapsa bostu oysa. Cemsir kızını birine satmak isteyecek de, kız, karşı koyacak, babasının satmak istediğine var-mıyacaktı ha? Buna pek de imkan yoktu ya, kız, herhalde böyle bir şey karsısında dayatıp, direnecek, bu yuzden belki de sopa yiyecekti. Kadını uzen de buydu iste!

Doğmesindi kızını. Onun yerine kendisini doğ-sun, vurup bir yanını kırsın razıydı da, yavrusuna ilismesindi.

O mutlu olsundu, o kadar!

<<– Ne o? Ağlıyor musun?>> sorusuna anasının karşılık vermeyisine sinirlenen Gullu, sertce sordu:

– Sana soyluyorum!

Kadın cekinerek baktı:

– Ne var?

– Niye ağlıyorsun? Boynunu butu:

– Hic. Busbutun kızdı:

– Hic değil, var bir şey. O kuru bamyanın babamı vakitsiz araması bos değildi. Soyle ne var?

Niye aradı babamı?

– Vallahi hic bir şey bilmiyorum kızım İcim kabardı..

– Bir insanın durup dururken ici bosuna kabar-maz. Soyle!

– Gözum cıksın ki bir şey yok yavrum.. Gene de:

– Kuru bamyanın, dedi, babamı oyle vakitsiz aramasından bir is var! Sen istediğin kadar sakia. Basıma devlet kusu konacakmış..
Ve kesinlikle ekledi:
– Bana bak: Boyle bir sey varsa, yahut olur da babam beni de uvey ablalarım gibi satmıya kalkarsa, araya girme, karışma benim isime anladın mı? Benim yuzumden kotu kisi olursun, sonunda kabak senin basında patlar!
– Dillerinin altında ne varsa gelsin benimle kendileri konussun. Babam sana boyle boyle, kızınla konu derse, git kendin konu, de. Oldu mu?
Kadın urktu. Hani olabilirdi boyle sey de, kocası git Gulluyle konu filan derdi.
– Peki, boyle bir sey olsa., ne yapmak niyetin-desin?
– Ne yapacağımı bilirim ben. Sen araya girme!
Kadın korkmağa baslamıştı. Babayla kızın arasına girmek istemezdi ama, kocası onu keyfine bırakırsa. Gullu sozlerinin ardını getirdi:
– Su haline bak! Gok curuk icindesin. Ne hakları var? Hele oğlun olacak kopuk., bir gunden bir gune al sunu harca ana dedi mi? Parası mı yok? Kafayı cekmiye buluyor. Sonra, Mudurun orospusu.. El alemin dediğine gore, karı yemiyor yediriyoruz. Parayla oynuyor teknil be!
Gullu doğru soyluyordu. Bir gunden bir gune, evlat olup da, <<– Anacığım, al sunu hardlık et!>> dememisti.
– Allah'a taparcasına tapıyorsun onlara. Sen değil bes, analıklarım da., nedir bu korku? Nelerinden korkuyorsunuz?
Kadın yaslı gozlerini kızına kaldırdı:
– Erkek, karısının kucuk tanrısıdır yavrum! Tepesi attı:
– Nee? Kucuk tanrısı mı?
– Evet. Kucuk tanrısı!
– Babamla Hamza ağam senin kucuk tanrıların mı demek?
– Baban. Hamza değil.
Gullu, butun kucuk tanrılara bir erkek gibi sovdu. Sonra :
– Onlar erkekse, dedi, biz de kadınız. Kadın oluksa erkeklerin esiri, kulu olmadık. Ama, sizin gibi kadınlara mustahak. İcer, sıcar, her bir haltı karıştırır, ırz namus tanımazlar, kazancılarını ellerinizden alırlar, sonra da, kucuk tanrı. Ben tanrı manrı bilmem. Sen sensin, ben de ben. Sayarlar hatırımlı, sayarım hatırlarını. Saymıyorlar mı? Canları cehenneme. Hele telime dokunsunlar, kahpe doluyum beslerine bes, ellerine tas!
Kadın urktu :
– Gulluuu? Sertce :
– Ne var?
– Bunun sonu iyi getirmez amma?
– Sen tapıyorsun da iyi mi getiriyor? Pakize'ye bak. Feleğe suncacık minneti yok karının. Ben de onun gibiyim. İki el bir bas icindir. Aha, iki elim var benim de. Kocaya mocaya ihtiyacım yok!
Sastı :
– Yok mu? , Kesti attı:
– Yok!
– Her cumartesiler suslenip sinemaya gittiğin neyin nesi?
Gullu :
– O baska, dedi. Onu seviyorum. Ama bir gun onunla evlenir, birlikte yasar, yasarken de huyu değişir, cart curta baslarsa...
– Baslarsa?
– Kulahları değişiriz!
Pakize'yi hatırlamıştı birden. Kemal'den cevap getirecek miydi acaba? Cunku anasıyla konusmus olması gerekirdi simdiye Kemal'in. Sayet iyi bir cevap getirirse, ağzından opecekti onu. Hani iyi bir cevap gelmeliydi ki, eh. Ağzı bir kat daha havalanır, minneti bir kat daha kalmazdı babasına falan. Kafa tutardı
be topuna!
Ceyrek saat sonra Pakize deli deli geldi. Yumruklarını beline dayıyarak cikıstı:
– Kız tenbel cenabet? Guluverdi:
– Ne var?

- Ananın dini!
- Ne var bee?
- İse niye gelmedin?

Gullu, <<- Babam göndermedi>> dememek için, attı:

- Hastaydım.
- Hasta miydin?
- Hastaydım.
- Neyin vardı?
- Basım ağrıyordu. Pakize oykundu :
- Basım ağrıyordu., hanımefendi, bası ağrıyor-mus...
- Vallahi basım ağrıyordu ha! Pakize, Gullu'nun annesine dondu :
- Doğru mu Meryem teyze? Kadın, kızını yalancı çıkarmadı:
- Doğru kızım. Butun gün yattı, yeni kalktı val-laha..
- Oyleyse inandım.

Beyaz basortusunu atıp, uc basamakı merdiveni ruzgar gibi çıktı. Gözleri ateş gibi yanıyordu. İşlerin yolunda olduğunu anlayan Gullu, arkadaşını elinden pencere önüne çekti, karşılıklı oturdular.

Gullu'nun annesi onları yalnız bırakmak için, kalktı.

Gullu fısıltıyla, ama sabırsızca sordu :

- Ne haber? Pakize müjdeyi verdi:
- Tamam!

Genc kızın içini muthiş bir sevinç cılgınca dolastı :

- Hadi?
 - Valla.
 - Ne dedi?
 - Ne diyecek? Anasıyla konuşmus..
 - Konusmuş ha? Ne demis anası? Pakize gene yalancıktan kızdı:
 - Ne demisse demis. Oğlan diyor ki: Ne zaman isterse kaçıp gelsin. Basımın üstünde yeri var!
- Gullu gittikçe artan cılgın sevinciyle arkadaşının boynuna sarıldı, yanaklarını optu optu optu. Pakize bunalmıscasına :

- Yeter, dedi, yeter kız. Fellah oğluna bir şey kalmadı..

Gullu'nun canı sıkıldı.

- Ne o? dedi Pakize.
- Konuşma benimle!
- Niye?
- Fellah oğluyum..
- Değil mi?
- Zıkımın dibi!
- Karnına.
- Senin karnına. Fellah oğluyum. Fellah çiftçi demek. Ne var?
- Hiiiic. Madem çiftçi demek, niye kızılıyorsun?
- Kızıyorum iste, deme. İsterse Cingene olsun, makbulum benim!

Pakize gene yalancıktan davrandı:

- Baslarım senin istavrozundan şimdi ha., ben gidiyorum!

Elini tuttu :

- Nereye?
- Nereyeyse nereye..
- Kustun mu bana yani?
- Kustum.

Boynuna yeniden sarıldı:

- Yook bacıma benim. Kusmee...
- Peki peki, bırak!
- Kusmedin değil mi?
- Kusmedim bırak, deli eenabet..
- Kusmedinse nereye gidiyorsun? Göz kırptı:

– Dostumun yanına!

Gullu bir kahkaha attıktan sonra:

– Yeni mi bu da?

– Tabi. Eskidiler mi tatları kacıyor..

– Kacınıcı numara bu? Omuz silkti:

– Ne bileyim ben? Katipliğim yok ki, defter tutmadım. Amasya'nın bardağı, biri olmazsa biri daha.

Hadi hosca kal!

Hovardaca bir turkuyu mırıldanarak, merdiveni Sndl. Kapıda Gullu'nun annesiyle karşılaştı. Kadın sordu :

– Gidiyor musun?

– Gidiyorum teyze. Berelerin nasıl oldu? Kadın sıkıntıyla icini cektı, karşılık vermedi. Pakize anlamıstı:

– Erkeğe bağlanıp taptın mı, sımarırlar, sonu da boyle olur iste..

Merdiven basındaki Gullu'ye dondu :

– Benden sana abla nasihati kız: Hic bir essoğ-lu esseğin kahrını cekme. Hatırını sayarsa sen de say.

Saymadı da cart curta basladı mı, kuyruğuna tenekeyi bağla, at tekmeı!

Gullu de tıpkı boyle dusunuyordu :

– O kadaar, dedi.

– Beni goruyorsun. Nasılım ben? Feleğe minnetim var mı? İki el bir boğaz icin. Calısıyorum da. Canım erkek mi istedi? Erkekten cok ne var? Birini

· gozune kestirirsin. Tıpıs tıpıs gelir enayi. Bitti mi isin, hadi bakalım dersin, al palamarı, yallah!

Gullu'yle annesinin kahkahaları arasında basıp gitti.

Gullu, annesine dondu :

– Gordun mu kadını., nasıl? O da kadın, sen de, analıklarım da...

Kadın gene de basını gururla kaldırdı:

– Baban gibi kocayı bulsun da kurtarsın kendini. O berber Resit arada olmasa, babanız gibi baba yoktur amma, ne fayda. Benim kocam gibisini goremiyorum erkeklik bakımından!

Gullu de Kemal'i hatırladı:

– Ben de benimki gibisini, dedi.

Anayla kız yeniden, heyecanla sarılıp opustuler.

Gullu, aldığı mujdeden oturu oylesine bir cılgın

nese icindeydi ki, yuksek bir yere çıkıp, aldığı mujdeyi dünya'ya avaz avaz haykırmak istiyordu. Kemal,

<<– Basımın ustunde yeri van demisti. Hic

kimseden korkusu yoktu artık. Babası, ağası, berber Resit... vızgelir tırıs giderlerdi!

Gozlerinin ici alev alev parlıyordu. Annesiyse, kapının ordan kızına bakıyor, onu boyle kabına

sıgırmaz hale getiren nesenin ne olabileceğini anlamağa calısıyordu. Gunlerdir hemen hemen

tutuklanmıstı kız. Pakize'yse, Fellah oğlundan haber getirmis olabilirdi. Gelen haber, kızını madem

boylesine mutlu kılmıstı, varsın gelsindi. Kızının mutluluğu onun felaketi de olsa razıydı. Tek kız

sevinsin, kabına sığamasın, cossun, evinin icinde bulbul gibi sakıındı. Bunca yıldır kanlık yapıyordu

Cem-sir'e. Oteki karıları da karılık yapmıs, yığınla oğlan, kız doğurmuşlardı. Cemsir, oteki karılarından

olma kızlarını inek satar gibi satmıs, sattıktan sonra da unutuvermisti. Ama Gullu onlara

benzemiyecekti besbelli. Varsın benzemesindi uvey ablalarına. Otekiler babalarının karşısında gık

dememislerdi de ne olmuşlardı? Hiic. Birkac yıl, sonra baska baska kocalara varmışlar, ya da ayakları

kayıp genelevlere... İci titreyerek kızına baktı. Hayır hayır, Gullu onlara hic benzemiyecekti insallah.

Pek pek Pakize gibi, kendi basına buyruk sevdiği, gonlunun cektığı erkekle yasar, tıpkı tıpkısına

Pakize gibi, usandı mı bağları kuyruğuna tenekeyi. Bağlasındı, canı sağ olsundu da bağlasındı itoğlu

itlerin kuyruğuna tenekeyi... <<– Yazının ne idiği belirsizine var, dayağına kufurune tahammul et,

kazandığını teslim et avucuna. Bu daha mı iyi? Aferin Pakize'ye. Varsın Gullu de onun gibi, kemiğini kemirtmesin!>>

Calısan bir kadın icin erkek, bulunmaz bir meta değildi. Erkek dediğin, karısının karnını doyurmalı,

ustunu basını butunlemeliydi. Karnını doyurmaz, ustunu basını butunlemez, ustelik elindekini cekip alır-sa, ne demiye cekmeliydi kahrını? Delilikti ama, ne fayda? Gecmisti kendinden artık. Onun yasamı

boyle

gelmiş boyle gidecekti. Bari kızı kurtulsundu.

– Pakize doğru soyluyor kızım, dedi. Onun dediğini tut. Erkeğine kemiğini kemirtme!

Gullu'yse tamamiyle baska sey dusunuyordu: Madem <<– Basımın ustunde yeri var. Ne zaman isterse gelsin!>> demisti, hic vakit gecirmese miydi acaba?

Annesinin dediklerini anlamadı:

- Ne dedin?
- Pakize'nin dediğini tut diyorum.
- Ne dediği ki?
- Erkeğine kemiğini kemirtme! Gullu birden anladı:
- Demek dediğime geldin?
- Geldim kızım. Babandan baskası olsa, ben de Pakize gibi yapardım ama, baban...

Tepesi attı:

- Amaan sen de!
- Niye?
- Baban baban.. İç gecirdi:
- Baban gibi erkek goremeyorum yavrum. Benim değil, herkesin gozu onda. Komsu kadınların bana nasıl imrendiğini de biliyorum. Hatta beni kıskananlar da var. Hem de taze kadınlar, kızlar., bu da bana yeter. Baban benim küçük tanrım. İsterse beni çekip vursun, etimi lime lime doğrasın. Kanım helal ona!

Gullu kostu annesinin boynuna sarıldı, optu optu.. Hak veriyordu. Annesi, babasına karşı nasılsa, Gullu de Kemal'e karşı tıpkıydı. Annesini yuzde yuz anlıyarak onun yıllardır alışkın olduğu kokusunu gene hazla kokladı, bir zamanlar emdiği iri memelerinin ustune basını koydu. Daha çok da sevinçten, hıçkırmağa başladı. „

Annesi ise cosmustu :

- Seviyorum, hala seviyorum babanı kızım. Onun karısı olmak az sey mi? Dusmanlarım catır catır catılıyorlar. Bu da bana yeter. İsterse kemiklerimi kırsın! Kızının basını göğsu üzerinden kaldırıp, önemle sordu :
- Obur karılarının yanında niye yatmıyor? Gullu guluverdi:
- Seni onlardan daha tatlı buluyor herhalde..
- Tabi. Yoksa niye benimle yatsın?
- Seviyor seni anacığım, seviyor!
- Bu da bana yeter..

Gullu goz kırptı:

- Kemal de beni onun seni sevdiği gibi seviyor iste!

Kadın, kızına anlayışla baktı.

Gullu, bunca yıldır tanıdığını sandığı annesinden neler de neler isitmisti. Tuhafı, boyle konustüğunu isitmediği gibi, konusabileceğini de sanmazdı. Kocasını hala nasıl sevdiğini şimdi daha iyi anlıyordu. Demek babası bu kadar yakışıklı bir erkekti? Sim-diyedek buna da dikkat etmemisti. Babası onun için, iriyarı, kaba saba, kalın kas, bıyıklı, iri yumruklu bir adamdı iste. Filimlerde gorduğu bu tip erkekler, amca, baba, dayı rollerine çıkıyor, jon rollerineyse daha çok Kemal'e benzeyen, ince uzun tipler konuluyordu ki, yakışıklı erkekler, bas rollere konulan bu ince uzun, gobeksiz jonlere benzeyenlerdi. <<- Erkek, karısının küçük tanrısıdır!>> sozlerini hatırladı.

Gerçekten de, Kemai neden onun küçük tanrısı olmasındı?

Annesini ıslak gözleriyle bırakıp, pencere onune gitti, dizleri ustune oturdu.

Dar sokağa karanlıklar inmişti. Yolin ayaklı couiaca Karanlığında bir kedi yavrusuyla oynuyorlardı.

Pencerenin beyaz perdesini indirip kalktı, gaz lambasını yaktı.

Evet evet, Kemal de onun küçük tann'sı olacaktı!

Odanın ortasında canlı bir soru gibi durdu: Simdi ne yapmalıydı? Beklese mi, yoksa hemen haber gönderip, yarından tezi yok, basıp gitse mi?

Nasıl gidecekti?

Gene Pakize'ye is dusuyordu galiba.. Haberi goturup, haber getirdikten sonra bir sabah, ya da bir aksam, bohcasını kapıp, yallah!

Kendi kendine sordu :

- Yallah ama, nasıl? Neyle?

Kafasında bir taksi canlandı. Kemal taksinin icindedir. Sabırsız, heyecanlı. Belki de hafif tertip sarhos. Belki değil, sağlama icmis olurdu. Birinde, <<- İnsan kafayı buldu mu daha cesur oluyor!>> dediğini hatırladı. Onun için, o kebapçıda gene sarap icer, kafayı bulur, bir taksi cevrip girer, sozlesecek-leri yerde onu beklerdi.

Birden heyecanlandı: Koltuğunda bohcası, beyaz basortusunu savura savura giderdi ona. O hemen davranır, arabanın kapısını acardı. Girerdi yanına. Taksi soforu herhalde arkadası, ya da hic değilse

tanısı olurdu, donup bakmadığı gibi, dikiz aynasını ayarlayıp da gozetlemezdi. Kemal koluna alırdı Gullu'yu.

Gullu kendini bu sağlam kola bırakıverirdi. Hatta basını genc adamın göğsüne dusurur, yureğinin carpısını tatlı tatlı dinlerdi!

– Sinemadaki gibi! diye mırıldandı.

Kendini Kemal'in koluna yaslanmış farzetmek-ten gelen bir heyecanla titredi. Gozlerinin ici yanıyordu. Simdi dusunurken boyleydi, ya ona kactığı gun, takside, basını onun göğsüne dusurduğu sıra?

– Dünya ne guzel., iyi ki doğdum, onu iyi ki sevdim!

Bir kıyıya gecip oturdu.

Kemal'in, ici nasırlı, kocaman eli koltuk altından kayıp göğsünü avuclardı belki de. Tabi avuclardı, durur muydu hic? Sinemada bile, o kadar insanın icinde rahat durmazdı da, takside basbasa oldukları sıra...

<<– Durmasın, varsın durmasın. Ne isterse yapsın. Onun değil miyim? O da benim kucuk tanrım değil mi?>>

Annesini arandı, yoktu. Az sonra alt evden birtakım bezlerle çıktı. Kaldığı yerden dusunmesini surdurmek istediye de olmadı. Annesiyle bakışları karsılasınca da utandı. Sanki annesi aklından gecenleri okuyormuscasına!

Kadın, kızının bu dusuncesini guclendirir bicimde capkın bir goz isareti yaptı:

– Ne dusunuyorsun? Sasaladı:

– Hiic.

– Aklından gene ne yaramazlıklar geciyor? Busbutun sasaladı:

– Hiiic valla..

– Demek Kemal'i... Kesti attı:

– Evet, evet, evet! Sonra ayağa fırladı:

– İbrik nerde?

– Ne yapacaksın?

– Ayaklarımı yıkıyacağım..

– Alt evde.

Merdiveni bir solukta indi, alt eve girdi, ibriği alıp dışarı çıktı. Ortalık iyice kararmıstı. Avlunun sıra sıra odalarının pencerelerinde ısıklar yanmıstı. İceri, dışarı girip çıkanlar...

Yaslı bir ses:

– Ooo... Adeeeem!

Bir cocuk golgesi kosarak avludan iceri girdi.

Gullu elinde ibrik, dikiliyor, dusunuyordu: Sonra eve geliyorlardı taksiyle. Kemal'in anlattığına gore, evleri bahcelerin icindeymis. Demek boy atmıs kocaman kocaman ağaçların arasındaydı? Koltuğunda bohcası, Kemal'in ardında, birazcık suclu, evden iceri girerdi. Kemal'in yaslı annesi karsılar, elini uzatırdı. Bu eli, belki de mavi damarları fırlak bu kupkuru eli alır, heyecanla oper, alnına gotururdu. Sonra o da, yani Kemal'in annesi de, <<Gelinbni kucaklar, alnından operdi. Daha sonra herhalde bir masa basına gecerlerdi. Kızın kacıp geleceğini bilen kadın mutlaka aksam icin bir seyler hazırlamıs olurdu. Yemeklerini pek konusmadan, ama Kemal'le sık sık kacamak bakışlar atarak, yerler, vakit gelince de...

Kafasında Pakize canlandı: İlk gece'ye dair neler anlatmıstı neler.. Allah kızların canını yakmaktan zevk mi alıyordu? Alıyorsa, hıncı neydi kızlara?

İc gecirdi.

Ama o geceden sonra... Pakize: <<– Ondan sonra kervan gecer, yol olur!>> demisti. Kafir karı neler bildikten baska, oyle de tuhaf, insanı gulmekten ka-tiltacak bicimde konusurdu ki!

<<– Sevdiginle yatmak dunya cennetidir kız!>>

Guldu.

<<O gece>>yi tasarlamağa calıstı. Evleri tek gozden ibaretse, kaynanası nerde yatardı?

– Komsularda belki, dedi. Sonra da omuz silkti:

– Nerde yatarsa yatsın, onu mu dusuneceğim? Dusunmek istemiyordu ama, henuz yuzunu bile gormediği kadın kafasına fena yerlesmis, <<O gece>>yi istediğince dusunmesine bırakmıyordu. Nasıl kadındı acaba? Kemal, <<– Ufak tefek, kırı kırı..>> demisti. Butun yasamı, hemen hemen tek gozden ibaret eviyle bahcesinde gecmisti. Belki de aksi bir kadındı da Kemal saklıyordu bu yanını. Kemal'i cok severmis babasına benziyor diye. Bu yuzden de oğluna inadına duskunmus. Oğullarına cok duskun anaların, gelinlerini sevmediklerini soylemisti Pakize. Pakize'nin kaynanası oyleymis. Gece yarısı cokluk

odalarına girer, <<- Ben de burada, sizin yanınızda yatacağım!>> diye tutturmuş. Ama Pakize takmazmış
hic. Birinde kapmış sopayı, yer misin yemez misin? Sakın Kemal'in annesi de bu biçim
analardan olmasındı? Oğluna çok dursun olduğuna göre, herhalde. Basortusuz gezdiğine, saçlarını
kestirip kıvırttığına karırsırs kulahları değisirlerdi bak. Hele karıssındı.. <<- Vallaha Pakize gibi sopayı
kaptım mı...>>

Sokaktan bir sarhos narası gecti.

Canım, kocakarıya gelin gitmiyordu ya! Oğluna. Oğlu karıssa da, <<- Basını ort!>> ya da, <<- Saçlarını
kestirip kıvırtmanı istemiyorum. Çok daha güzel oluyorsun, seni kıskanıyorum..>> dese bak giderdi
hosuna ama, anası? Karıssasındı. Bahcesi, sebzeleri, varsa meyveleriyle uğrassındı. Nesine gerekti
gelin, gelinin bası acık gezmesi, saçlarını kestirip kıvırtması, kıvırtmaması? Hoos, Kemal, <<- Anam
bizimle oturamaz>> demisti birinde, <<-toprağından

ayrılmaz o. Biz şehirde otururuz. Tutarız iki odalı bir ev, oooooh!>>

Tabi tabi, ayrı oturmalıydılar. O zaman ne iyi... iki odalı, sipsirin bir evceğiz. Sedir ortuleriyle perdelerini
kendisi isliyecekti; tıpkı Pakize'ninki gibi. Mor pamukakiyle beyazı karıştırıp, dumanlı dumanlı cicekler..
Ya da Bankocu Kıymet'in perdeleri gibi.. Kıymet'inkinde bir sıra, tufekli asker vardı...

Asker deyince... Kemal'i topçuya ayırmışlardı. Askere gidince Gullu yalnız kalacaktı. Ne yapardı?
Yeniden fabrikaya mı girerdi? Yoksa, Kemal'in annesiyle... hayır hayır, annesiyle oturmak istemezdi?
Yeniden fabrikaya girmesi daha iyi olurdu. Paradan

paraya kocasına harclık gönderir, tatillerde de kaynanasını gormeğe giderdi. Her gidisinde ona ufak
tefek hediyeler goturur, geceyi yanında geçirir, sabahleyin de erken erken tutardı sehrin yolunu ki,
boylesi daha iyiydi. Burun buruna olurlarsa birbirlerine cabucak doyar, birbirlerinden bıkip usanırlar,
baslardı dırıltı.

Ama Kemal askerden donduktan sonra... <<- Belki de ustabası olurum..>> demisti. Olsa, oluverse.
Kendisi de ustabası karısı. Simdiki ustabası'nın capone kollu karısı gibi. Saçlarını kestirip kıvırtır, onun
gibi capone kollu giysiler, sapka bile giyerdi be! Ya dudaklarını boyayıp, gözlerine surme cekmesi?
Boyanır, surmelenir, pudralanır, sapka giyerdi iste. Kim karısabilirdi kocası istedikten sonra?
Ya bayramlarda küçük sıra ustalarıyla yağcılar, isciler, 'küçük katiplerin bayramlaşmaya gelmeleri?
Kanlarıyla cekinerek gelir, ellerini sıkırlar, karsılarında ezile buzule oturlarlardı. Bu arada tabi issiz
oğullarıyla kocaları için is ricasında bulunanlar da olaaaktı. O zaman, simdiki ustabasının karısı gibi
sorardı: <<- Ne var hanım? Ne istiyorsan acık soyle!>>

Yaslı, ya da genc kadın kızara bozara, ellerini ovalıya ovalıya: <<- Ah hanımefendi>> derdi, <<-.....
kocam altı aydır issiz. Sıkıntı içindeyiz. Hasta cocuğumun ilacını bile alacak paramız yok!>>

Ustabasının karısı gibi sorardı: <<- Peki ne yapmamı istiyorsunuz?>> <<- Beyinize soyleseniz de bir is
verse bizimkine..>>

<<- Ne is yapar kocanız?>> <<-| Fabrikada ne is olsa., vallahi bugünden yarına yiyeceğimiz yok
hamfendi, inanın!>>

Guldu.

<<Hamfendi>> olacaktı, <<Bey>> karısı!

Kimbilir nasıl hasetle bakarlar, mahallede nasıl dedikodu ederlerdi! Etsinler, etsinlerdi be, cehennem
dibine kadar. <<- Hamfendi olacağım, elbette olacağım. Catlayın, patlayın, kıskanlıktan kendi kendinizi
yeyin. Gullu hamfendi!>>

Ama Gullu adı iyi değildi. <<Gullu hamfendi>>. Hic isitmemisti. Belki de değistirdi. Simdiki ustabasının
karısının adı neydi?

Uzun uzun dusundu.

Birden buldu: Serap! Tamam, Serap hanım. O da adını Serap olarak değistirdi. <<- Hamfendici-ğim,
Serap hamfendi hazretleri.. Beyinize lutfen soyleseniz de...>>

İçinde birden gene Pakize!

Kafir karı, ona Serap der miydi hic? Hele Serap hamfendi? Dünya, dünyaya gecse demezdi. Belki de
kıskanırdı o da baskaları gibi. Belki de değil sağlama.

Omuz silkti .

Kıskanırsa kıskansındı. Konusmayıverirdi daha olmazsa be. O zaman da dedikodu mu yapardı? <<-
Ustabası karısı oldu diye burnu buyudu mu derdi? Cıvcıv, yumurtadan çıktı kabuğunu beğenmiyor mu?
Belki de demezdi ama, derse desindi isterse. Ne ihtiyacı olurdu o zaman Pakize'ye? Yeni yeni ahbaplar,
yeni yeni bildik, gorduk, tanıdık, es, dost... Yeni ahbaplarla yeni yeni es dost gibi, yeni, yepyeni ev
esyası satın aldırırdı kocasına. Yeni giysileri de olurdu ki, bütün bu yenilikler karsısında Pakize zaten

olmazdı. Misafir hamfendiler ne derlerdi sonra? <<- A... Serap hamfendi, doğrusu ask olsun. Kim bu kaba saba isci karısı? Size doğrusu hic yakısmıyor! Nasıl tahammul ediyorsunuz?>>

Gecenin derinliklerinde birden Hamza'nın narası!

İrkildi, kafasındakiler siliniverdi. Nara uzaklardan, ta uzaklardan geliyordu. İcine cam isi gibi bir sıkıntıdır

coktu. Geliyordu Allah'ın belası gene. Belki de babası, Resit emmisi falan da birlikteydi. Zil zurna, cıvık mı cıvık... <<- Allah kahretsin boyle insanları!>>-

O zaman bunların da ayağını keserdi evinden. Tabi keserdi. Koskoca bir ustabasının evinde ne isi vardı boyle yılısık, kaba saba, zil zurna, terbiyesiz insanların?

Elinde ibrik, ayaklarını yıkamayı unutarak, içeri girdi.

- Gozun aydın. Geliyor seninkileri

İbriği bırakıp yukarı çıktı. Ayaklarını yıkamamış-tı ama zararı yoktu. Kirli değillerdi. Utanctan ayak yıkama icadını çıkarmıştı annesini oyalamak, dışar-da rahat rahat dusunebilmek için.

Ani bir kararla doseğini kucakladı, her zaman yattığı bas koseye goturup attı.

- Ben bunların kahrını cekemem. Sorarlarsa hasta, vurdu kafayı yattı dersin!

Annesi:

- İyi ya, dedi. İyi ama...

- Aması maması yok. Ağızları les gibi rakı ko-kuyordur gene. İstemiyorum. Beni uyandırmasınlar!

- Bana gore hava hos kızım. Ama bilmiyorum, boyle ilk aksamdan seni uyuturlar mı?

Gullu kızdı:

- Ne karısıyorlar bana? Keyfimin kahyası değiller ya!

- Değiller, değiller ama...

- Sen karışma. Araya da girmeğe kalkma! Kadın boynunu buktu :

- Girmem yavrum.

- Girme. Ben yatayım da onlar da kaldırsınlar sıkıysa..

Yatağını sinirli sinirli serip, girdi. Yorganı tepesine cektı. <<- Ben yatayım da onlar da kaldırsınlar sıkıysa>> dediği halde, babasından çok Hamza'-nın tebelles (*) olacağına hic kuskusu yoktu. Les gibi kokan ağzıyla yanına gelecek, <<- Bacı, kız bacı. Sen kimin bacısısın?>> diye yorganı cekecek, el sakasına bashyacaktı.

İstemiyordu, sevmiyordu bu tur sakaları!

Hamza'nın yakınlarda patlıyan yeni bir narası, Gullu'nun aklını basından aldı. <<- Pis cenabet!>> diye homurdandı yorganın altında. <<... gozu çıkası-ca...>>

Fitil gibi Hamza'ysa keyiften ucuyordu. Bacısı, Ramazan efendinin karrısı olup çiftliğe yerlestikten sonra, Allahını sasıracaktı dünyanın. Altında sekiz silindirli hususi, dosta dusmana karsı, alloooooos!

Bir ara :

- Lan baba! dedi.

Cemsir de en az oğlu kadar sarhostu :

- Hı?

- Sen kimin babasısın?

- Oğlumun!

- Bize yan bakana?

- Yan takarız!

Cemsir, oğlunun koluna girmiş, onu sımsıkı tutmağa çalışıyordu. Çalışıyordu ya, oğlan oyle sarhostu ki, bıraksa yuvarlanacak, hemen de sızacaktı.

Bir ara babasının kulağına fısıldadı:

- Desene Resit emmide de is yokmus?

- Yokmus, dedi Cemsir.

- Ben nasılım? Benim ictiğim rakıyı icse... hı?

- İcemez ki.

- Belle ki icti?

<*>, Tebelles : Musallat olmak.

- Bir hafta yerinden kalkamaz!

Hamza memnun, babasının boynuna sarıldı:

- Opecem seni baba!

- Op oğlum. Yanaklarını optu optu.

- Baba!
- Hi?
- Ben kimin oğluyum?
- Babanın.
- Babam kim benim? Adı ne?
- Bilmiyor musun? Kızdı:
- Lan baba, bak, bozulurum ha! Adı ne benim babamın?
- Cemsir, dedi Cemsir caresiz.
- O kadar. Senin oğlun buyuyunca kim olacak?
- Babası.
- Bize yan bakan var mı? Olabilir mi?
- Olabilir mi hic oğlum?
- Olursa?
- Olur da yan bakarsa, yan takar mıyız?
- Bak hele bak! __ 9

Sonra tehlikeli yalpalarla gene yuruduler. Camurlu, dar sokaklarda duvardan duvara yalpaliya-rak yuruyorlardı. Yuruyorlardı ya, akli fikri asi kızın-daydı. Bu kafayla acarlarsa acarlardı Guilu'ye. Acarlardı ya, nasıl? Nasıl acarlarsa uygun duserdi? Doğrudan doğruya kıza mı acsalar, yoksa kızın anasına mı acsalar da, anası usuluyile... cunku madem Fel-lah oğlunda gozu vardı, belki de terslenir, artık eksik laf ederdi ki, Cemsir'den cok Hamza bozulabilir, bu suretle bir cuval incirin icine...

- Baba!
 - Emret.
 - Sen kimin babasısın?
 - Yiğit oğlumun!
- Bir nara attıktan sonra bağırdı:
- Atalım atalıııııı!
- Cemsir, yerliler gibi karsılık verdi:
- Nereyeee?
 - Herkesi sevdiğinin kucağınaaaa! İkisi iki yandan bağırdılar:
 - Eheeeeeeeey! Yakınlarda bir ses :
 - Yasaaa! dedi.
- Hamza peltek, sarhos ağzıyla yapıştırdı:
- Sen de yasa.
 - Hep yasıyalım, dedi sahibi belirsiz ses.
 - Yasıyalım, karsılığını verdi Hamza.
 - Nasıl?
 - Nasırdı, yumusadı! Ses kızdı:
 - Ne o? Deveye mi binmissin ne? Hamza da kızdı:
 - Bindim, heye. Gel de indir!
 - İndirsem bir daha kalkamazsın..
 - Kalkmısı var!

Korkunc bir ağız dalası icin bu yetti de arttı da. Gorunmez adamın sesi usulunce ana avrat soğdu. Hamza, Allah kitap karıştırdı. <<- Erkeksen meydana cık!>> dedi. Erkekti ama, itle kopekle uğrasacak vakti yoktu. Cemsir ne turlu diller dokse, Hamza'ya etki yapmıyor, basıyordu kufuru. Anlasılan, sesin gorunmez sahibini sahipleri iceri cektiler de Hamza kendi kendine bağırdı çağırdı, soğdu saydı.

Sonunda

baktı ki karsılık gelmiyor, gururu oksanarak, babasına :

- Pes etti ibne, dedi. Babası caresiz:
- Bak hele bak..
- Etmese n'olurdu?
- kan olurdu.
- Kim kaybederdi?
- Ooo!

Babasının <<- O!>> değilde <<- Ooo!>>su, Ham-za'nın gururunu busbutun oksamıstı. Son bir Adana bicimi

naradan sonra :

– İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini İskender'in askeriyle.....

Diye, o bicim bir kufur patlattı. Karsılık alamayınca, daha fazla durmanın gereksizliğine hukmederek, ama nazdan sarhos, yurudu.

Butun bunlar olurken Cemsir, hala meseleyi kızına ne türlü acması gerektiği üzerindeydi. Gece herkes yattıktan sonra karısına acardı. Derdi ki: <<– Kızın ağzını ara. Boylesine zengin bir çiftliğe gelin gitmek ister herhalde. İstemezse deli derim ona. Aklını peynir ekmekle yemis derim!>>

Ve fısıldadı:

<<– Ustelik bin kayme de baslık alacağız!>>

İc gecirdi.

Su sıra Resit de olsaydı ah.. Resit de su sıra yanlarında olsa, tadından yenmezdi hani. Cunku, kendi yok, Allahı vardı, ne tur laf edilmek gerektiğini bildirdi hakcası. <<– Herif yarım kiloluğun yarısını icince murt oldu be!>> diye gecirdi. <<– Ben? Bense hem Resifle ictim, sonra da Hamza'yla devam ettim.

Lakin

iyi dayandım. Sarhosum amma, kulağas-ma. Hamza gencken, benden beter. Onu İdare etmeliyim.

Yoksa bir cuval incir berbat olur!>>

Hamza'nın koluna sımsıkı yapıştı. Camurlara bata cıka yuruyor, arada korkunc yalpalarla allak bullak

oluyorlardı.

Evlerinin bulunduğu avlu kapısına gelince Hamza durdu, sallandı, sonra yeni, zifir gibi bir nara attı :

– Ooooooof Allah of!

Deminki ses gibi sinirli biri karsılık verdi:

– Ohaaaa!

Hamza adeta ayıldı. Allahlı kitapı bir kufur savurduktan sonra:

– Erkeksen meydana çık gav gav! diye bağırdı.

Kısırtıcı tınmadı bile:

– Oooost!

– O kesiiik, dedi Hamza.

Babası kolundan sertce çekip avluya sokma-saydı, kısırtıcı <<– Kesikse ustune otur!>> diyecek, Hamza cılgına donecek, uziyacaktı. Zaten Gullu'nun anası kapıyı acmış, onları bekliyordu. Hamza hemen girmede:

– Baba, dedi.

– Hı?

– Lan baba?

– Hı oğlum?

– Efendim de lan Allahcı baba!

– Efendim oğlum, emret!

– Olduk mu* biz?

– Niye olelim ciğerim, dusmanlar olsun!

– Madem olmedik, niye o ibnenin ağzının kayarını vermedik?

Cemsir, oğlunun huyunu suyunu bildiği için alttan aldı:

– Yakısır mı? Herkes ne der?

– Ne der?

– Cemsir ağanın yiğit oğlu, coluğa cocuğa, ite kopeğe uyuyor der!

Hamza sarhos gozlerle babasına soyle bir baktı. Aklına yatmıştı:

– Doğru, dedi. Bizi ayıplarlar değil mi?

– Bak hele bak..

– Uyduğumuz, bir adam olmalı hı?

– Değil mi ya?

– Biz kiiiiim, o kim?

– Tabi yahu.

– Biz kimin hısımlı olacağız?

Cemsir bunu hatırlayınca gulumsedi ama, karsılık vermedi. Oğlanı iceri sokmaya çalıştı. Sokamadı.

Ayağını esiğe dayamış, keci gibi direniyor, girmek istemiyordu.

– Soyle, diye usteledi, kimin hısımlı olacağız biz?

Cemsir caresiz:

– Buyuk ciftci Muzaffer beyin, dedi.

– Kim Muzaffer bey?

– Vali pasanin kafasına iskemle indiren... Hamza, Muzaffer beyin serefine yeni bir nara attiktan sonra, iceri girdi. Oda sallaniyor, raftaki gaz lambası, tavan, doseme, serili yatak genis egrilerle

sanki yer degistiriyorlardi.

Hamza merdiveni cikti, trarbzana tutundu:

– Oooooof... Allaaaaaaah! Ben mi ucuyorum, |ev mi sallaniyor?

Birden serili yatak dikkatine carpti:

– O yatan kim?

Kendi kendini cevapladı:

– Gullu mu?

Anne'nin yuregi agzina geldi:

– Gullu, dedi. Gullu yavrum. Sendeledi:

– Yani bacım hı?

– Niye yatıyor?

– Hasta, bası ağrıyormus.. >

– Niye ağrıyormus?

Yatağa doğru sendeleyen oğlunu onleyen anne:

– Gitme, dedi, bırak..

– Onu kim hasta ettiyse soyle ana, soyle onu hasta edenin Allahını kitabını, yedi gobek sonraki zurriyetini...

Odanın orta yerine gelmis, sendeleyip duruyordu. Kadın, elinden geldiğince zaptetmeğe çalışıyor-
sa da, genc adam ayakta duramıyordu. Anası tutmasa yuvarlanacaktı:

–soyle! Benim bacımı kim hasta etti? Biz

olduk mu? Bize kim derler?

– Baba!

Cemsir ağa bir kıyıdan cevapladı:

– Buyur oğlum?

– Soyle, bize kim derler?

– Bize biz derler yavrum!

– Bugune bugun kainata hukmetmiyor muyuz?

– Ediyoruz oğlum.

– Bize yan bakana ne yaparız?

– Yan takarız!

– Bize kim yan bakabilir baba?

– Kimse bakamaz!

– Deminki gav gav'a niye uymadık?

– Serefimize yakısmazdı oğlum..

– Yoksa?

– Habibini sasırırdık!

– Sasırırdık ki o kadar olur. Amma, duyuyon mu ana? Amma, bir dusunduk, uyacağımız, adam değil.

Uyduğun bir adam olmalı ki, herkes ulan ask olsun, aferin be desin!

Sarhosluktan buğulu gozleriyle babasını arandı :

– Car cakala uymak bize yakısmaz değil mi baba?

– Yakısmaz oğlum.

– Baba!

– Babam?

– Biz kime hısım olacağız?

Cemsir akları kanlı, iri gozleriyle karısına baktı. Kadın iğne ustunde gibiydi. Hamza tekrarladı:

– Kime hısım olacağız baba, soylesene! Soyle de anam duysun!

Anasının boynuna sarıldı, yanağını optu :

– Ana!

– Anam?

- Bil bakalım, biz kime hısım olacağız..
- Bilmiyorum oğlum. Allah kime kısmet etmisse...
- Ciftci Muzaffer beye be, Muzaffer beye! Sendeledi. Anası zor zaptetti gene.
- Muzaffer bey, de, orda dur! Bu memlekette ciftcilik dersin onda, kabadayılık dersin onda. Ustune yok!

Babasına dondu :

- Var mı baba?
- Yok oğlum.
- Herif bir kızmış bilmem hangi pasa'ya, iskemleyi arkalığından bir tutmuş, demis lan pasa, seni bana sayıyla mı verdiler? İskemleyi pasa'nın kafasına gecirince herifin Allahı sasmış!
- Durdu, sozlerinin etkisini anlamak istercesine bir sure cevreyi dinledikten sonra :
- Biz, dedi, boyle bir soyluya hısım olacağız iste ana!
- Sendeledi. Sonra basını kaldırdı, gaz lambasına baktı:
- İ... lambaya hele., mostra mı ne? Lan lamba, yerinde niye duramıyorsun lan? Vay Allahsız... ana be, soyle su lambaya yerinde dursun!
- Gullu'nun yatağına devrildi.
- Kız tetikteydi, yorganın altında homurdandı. Hamza duymadı bereket versin. Duymadı ama, kız kardesinin hastalığı aklına gelmişti gene. Yorganın ucunu kaldırdı :

- Bacı!
- Allahcı bacı, neyin var?
- Hı? Neyin var Allahcı?
- Sen kimin bacısısn? Cevap versene kız! Bak, yorganı cekiyor hasiyet., bu yorgan boyle duracak istel!
- Gullu yeni bir homurtuyla yorganını gene sertce cekip, çıplak bacaklarını ortmek istediye de, Hamza bırakmadı:

- Kız cekme, cekme diyorum kız ha!

Gullu gene de yorganın altına dertop olmuştı. Hamza yeniden, sertce cekip aldı yorganı:

- Cekme diyorum sana iste lan!

Gullu ofkeyle fırladı yataktan, yorganını ağasının elinden cekip aldı: · – Bırak sunu be. Pis, kopuk!

Hamza tokat yemiscesine ofkelenmişti:

- Nee? Pis mi? ,Kopuk mu? Bana ha? Araya babasıyla anası girip zorla kıyıya cektiler:
- Peki, diyordu, peki Gullu., pis, kopuk hı? Peki. Senin değil, enistemin hatırı olmasa senin feleğini sasırırdım amma, onun hatırı!

Guzel yuzu allak bullak olmus, daha koyu bir sarhosluğa yuvarlanmıştı. Karanlık bir sarhosluğun ucumuydu bu ki, her an artıyor, Hamza'yı konusamaz hale getiriyordu. Oyle bir an geldi ki, karanlık sarhosluğun dibine, ta dibine indi, orada sızıp kaldı.

Babası, karısına :

- Yatağını ser, dedi.

Kadın gec kalmıscasına, emre uydu.

Cemsir, bunca yıllık yaşamında belki de ilk kez, simdiyedek hic bir cocuğuna yapmadığı bir sey yaptı: Kızının yatağı kıyısına oturdu, yorganının ucunu kaldırdı, Gullu'nun genc kız basını oksamiya basladı. Gullu susuyordu. Kinle, sabırla susuyor, dislerini sıkarak, kendini zorlıyarak susuyordu. Bunca yıldır yuzune bile bakmıyan babasının, simdi niye oksadıgını anlıyordu. Hamza'nın az onceki sozlerinden de anlamıstı anlıyacağını. Demek <<Devlet Kusu>> buydu? Yakında satılacaktı!

Kinle, sabırla, nefretle icini cekti. Gosterecekti onlara <<Devlet Kusu>>nu.. satacakları ciftci, zengin, isterse vali, pasa, pasalar pasası olsundu. İstemiyordu. Dunya bir yana, Kemal bir yanaydı. Neyse ki tam zamanında haberi getirmisti Pakize. Bugun, bugun değilse pek pek yarın, ne olaeaksa olacaktı. İsi dusunce gelmiş, basını oksamağa baslamıştı. Ya o Hamza iti? <<– Bacım, seni kim hasta etti bacımmış. Zıkımın dibi. Kim ettiyse etti. Her zaman gebersem sormazdın. İsiniz dustu diye değil mi? Çocuk var karsınızda, gozu kullu var oyle ya...>>

Anası yatağını sermistı babasının. Kırk Turkce-siyle:

- Haydi, dedi. Yatağın hazır, buyur! Cemsir, kızının yatağı kıyısından kalktı. Karısıyla yardımlasarak, oğlunu yatağına kaldırdıktan sonra kendi yatağına gecip bağdas kurdu. Karisiyle yatarlardı. Ama su sıra onun da bası fena donuyordu. Midesi bulanıyordu ya, aldırıyordu. Cok icmistı, gercekten her zamankinden cok fazla! Soyunmaya basladı.

Karısı yardım ediyor, bu isi zevkle yapıyordu. Sonra, galiba kocası bugun ona her zamandan daha

yakındı. Oğlunun ağzından kakanlar üzerine bir seyler sorup eseiese miydi? Vazgeçti. Kızı, <<– Aramıza girme. Kabak sonra senin basında patlar!>> demisti.

Oemsir soyunmus ama yatmıyor, yatakta oturuyordu. Arada gozu karısına kayıyor, dusunceli dusunceli bakıyor, sonra da gozlerini kızının yatağına ceviriyordu. Uyuyor muydu acaba? Az once Hamza yorganını cekince, yataktan fırlamıştı ama, yeniden devrildiğine gore, uykuya gecmis olabilirdi. Belki de uyumuyordu.

Karısıyla goz goze geldiler. Sordu :

– Uyuyor mu? Kadın kuskuyla :

– Bilmem, dedi.

Uyumadığını biliyordu oysa. Araya girmemek için yancizmisti. Resit ayrılmış mıydı acaba? Aylsa gelirdi herhalde. Aylmadıysa... cunku adam fena carpılmıştı. Bunca yıllık arkadasıydı, onun boylesine icip, yıkılacak kadar sarhos olduğunu hic anımsamaz!

Saat on'a dek cıgara ustune eigara icerek bekledi. Kız uykuya gecerse, karısına mujdeyi verecekti. Yalnız, elden alacağı bin lirayı karıştırarak değildi. İki, uc yuzunu Resit istemisti borc diye ama, geri vereceğini hic sanmıyordu. <<Borc>> diye alır, sonra da unutturdu. <<– Unutursa unutsun>> diye gecirdi. <<... o olmasaydı bu is de olmazdı. Babamdan da, kardasımdan da ileri. Feda olsun...>>

Gecenin on'unu ceyrek gece, uykunun iyice bastırdığı sıra, karısına yavasca sordu :

– Uyudu mu? Kadın dondu, baktı:

– Herhalde.

Uyumadığını, uyumıyacağını biliyordu oysa. Gemsir:

– Beri gel, dedi.

Kadın yanına sokuldu. Cemsir, karısının elini tuttu. Bir sure bakıştılar. Kadın oylesine mutluydu ki, kızını,

kızının sıkılamasını filan unutuvermisti. Koca-sryla yıllarca onceki gibi yanyana, dizdizeydi, eli adamın iki avucu arasında..

Adam, karısının elini optu :

– Kızma iyi bir kismet çıktı!

Kadın sasmadı. Biliyordu, öğrenmisti. Kızı, kızına çıkan kismet, su, bu... her sey vızgelirdi.

Eli kocasının avucları arasındaydı ya!

Bu eli opmustu ya!

Cemsir'se hic oralarda değil, anlatıyordu usul usul. İlkin ağır ağır baslamış, sonra sonra cosmustu.

Kızının yorgan altında, uyanık olması ihtimali, dinlemesi umurunda değildi. Gullu, o buyuk cıfcinin yiğeniyle

evlenirse hepsi kurtulacaklardı. Hele oğlanın dayısı Muzaffer bey gozlerini yumup, onca mal, mulk yiğeniye kalırsa tadından yenmezdi. Ciftlik, kızına kalmış sayılır, gocerler, yasamlarının sonunda da olsa tam rahata kavusurlardı. Bunun için de tek sart, kızın <<Peki>> demesiydi. Dedi mi, tamamı. Kız'sa yorgan altında uyanık, carpan yureğiyle alabildiğine sinirli, kulak kesilmiş dinliyor, ne turlu davranması gerektiğine kararını vermiş, hic sesini cikarmıyordu.

Kemal'e kacacaktı!

O gece gorduğu palabıyıklı, cizmeli, soytarıya benzettiği buyuk cıfci yiğeniye varmaktansa, kendini kaldırı ırmağa atardı. Hem gayet iyi anlıyordu, bu isi berber Resit parmaklamıştı. Bir cıkarı olmalıydı. Olmasa ne'diye parmaklasın?

Bir sıra babasıyla anasının fısıldasmalarını dinledi. Dinledi ya, bu isi asıl parmaklıyan adam ne diye gelmemisti bu gece? Gelmese, babasının sakalının altına girmesi, hatta anasının da aklını celmesine yardım etmesi gerekirdi. Olağandı cunku. Ne zaman boyle, ya da buna benzer bir seyler olsa da anasının akli celinmek istense, sıp, hemen gelir, baslardı diller dokmeğe. Babası rakıyı yalnız oğluyla icmemisti herhalde, o da birlikte olmalıydı. <<– Cehennem dibine kadar yolu var!>> diye gecirdi. <<–

...

ister gelsin, ister gelmesin. Ben ne yapacağımı biliyorum!>>

Kulak verdi. Babası, anasına :

– Yarın usuluyle ac, dedi.

Kadın direndi:

– Senin acman daha doğru olur!

– Niye?

– Ben beceremem, dilim donmez. Senin bildiğin lafları ne bileyim ben?

Cemsir'in hosuna gitmisti. Yeni bir cıgara yaktı.

– İyi ya, ben acarım. Sabah olsun hele hayırlısıyla., akli varsa peki der. Kocca çiftliğin sahibi olacak. Attığı attık, tuttuğu tuttuk. Altında kız gibi araba. Hele Muzaffer bey gözlerini yumdu mu., onca mal, menal, tarla, çift, cubuk. Kıymetini bilirsek devlet kusu. Mesele, kusu urkutmemekte!
Yorgan altında sinirli sinirli gulen Gullu, <<– Yasadınız!>> diye gecirdi. <<– ... insallah urkutmezsiniz kusu.

Yarın olsun, hayrı da beraber gelsin. Koydunuz-sa bulun yarın Gullu'yu!>>

Karı-koca, gece yarısına dek konuştular. İlk ev-liklik günlerinden bu yana yavas yavas unuttuğu şeydi bu, kadının. Herkesin imrenerek baktığı kocasıyla basbasaydı. Catlasındı dusmanlar. Bir günün beyliği de beylikti ya!

Gece yarısına doğru Cemsir, agorasını tablada ezip, oğlunun yanına devrildi. Yorgunluk, ağır gövdesinde seller gibi akıyor, fazlaca kacırdığı ickiden midesi bulanıyordu.

Gözlerini yumdu.

Kadın da lambayı ufleyip kızının yanına girdi. Gullu uyuyor muydu acaba? Durttu. Gullu uyuyormuş gibi davrandığı için, karşılık vermedi. Kadın yeniden durttu. Gene karşılık alamayınca, uyuduğuna inanarak ustelemedi. Ustelemedi ya, uyku da tutmuyordu. Değil unlu, büyük cıfci Muzaffer beyin yiğeni, isterse Vali'nin yiğeni, hatta bizzat Vali olsundu, kızın yanasmıyacağını biliyordu. O zaman ne olacaktı? Gerci araya girmiyecekti ama, gene de bulasmaması kaabil miydi? Kızı doğeoek, soğecekler, razı olacek, nuh deyip peygamber demiyecekti!

Bir yandan bir yana sıkıntıyla donerken, <<– Ooooof Allah of!>> diye gecirdi. Gerçekten de iki cami arasında kalmısa donmustu. Esnedi. Gözlerinin yasını yumruklarının tersiyle sildi, yeniden esnedi. Oyle uykusu vardı ki oysa!

Gullu sabahı sabah etmisti beyaz perde ısırken. Yatağında doğruldu. Annesi, babası, babasının yanındaki kadesi Hamza deriin uykudaydılar. Usulcacık kalktı. Tam zamanıydı. Ayaklarının uclarına basarak yataktan çıktı. Coraplarını, is onluğunu giyindi. Sandıktan bohçasını aldı. Kedi sessizliğiyle merdiveni indi. Yeniden çevreye kulak verdi. Değişen hic bir şey yoktu. Ucu de kimbilir kacinci uykudaydılar. İse gidip gelirken giydiği beyaz keten lastik pabuclarını ayaklarına cabucak gecirdi. Kapının paslı surgusunu usuuul usul cekerken, heyecanı son kertesine varmistı. Surgu hafifce gıcırdadı. Akli gittiyse de korkacak bir şey yoktu. Kanadı acıp, alacakaranlığa suzuldu.

Ooooh... kurtulmustu!

Sabahın tertemiz havasını icine uzuuun uzun cekti. Kolaydı bundan otesi. Bu saatte değişecek vardiya olmadığından, isci mahallesi derin bir sessizlik icindeydi. Mahallenin bombos sokaklarından yıldırım gibi gecip, camur icindeki caddeye çıktı. Aklına Pakize'yi takmistı. Pakize'yle gidecek, ust yanını birlikte dusuneceklerdi.

Pakize, dünyadan habersiz, yeni tanıştığı parlak oğlanla koyun koyuna yatıyordu. Yorgan kaymistı uzerlerinden. Kadının cıplak bacağı pencereden vuran kirli ısıkla aydınlanmistı. Oda kapısı vurulunca, bacak kımıldadı. Kadın sirtustu dondu. Kapı üst üste vurulunca, gözlerini actı. Bir an, hic bir şey gormeden sadece baktı.

Kapı yeniden daha hızla vuruldu. Kısık bir ses :

– Pakize, kız!

Yataktan fırladı. Boyle sabah sabah kim olabilirdi?

– Pakizee!

– Kim o?

– Zıkımın dibi.. Anlamıstı:

– Sen misin kız? Gullu:

– Dert, dedi.

Sakacı kadın altta kalmadı:

– Karnına!

Kapıyı cabucak actı. Gullu'yu koltuğunda bohca-sıyla gorunce isi anlamıstı:

– Dur biraz!

Yatağa kostu. Geceyi birlikte gecirdiği genc adamı siddetle sarsmıya basladı. Butun gece azgın karıyla boğusmaktan yorgun adam, gözlerini zorla actı:

– Ne o be, ne o?

– Kalk, misafirim geldj!

– Ne misafiri? Tepesi attı:

– Elinin koru. Ne misafiriymis. Sana hesap mı vereceğim?

– Sabah sabah..

– Fazla konusma. Burası otel değil. Beles karı, beles yatak.. Bir de kafa tutuyor. Kalk hadi!
Genc adam istemiye istemiye kalktı, giyindi. Boyuna esniyor, uykusundan bir türlü kurtulamıyordu. Kurtulamıyordu ya, Pakize'nin de genc adama ici gitmiyor değildi hani. Guclu, kuvvetli, eline koluna sağlam, tuttuğu yeri koparan cinstendi.

Gene de:

- Oynama, diye cıkıstı. Elini cabuk tut biraz. Misafirim kapıda bekliyor!
- Misafirin erkek mi kadın mı?
- Sana ne?
- Hiic, yani.
- Misafirim kız oğlan kız. Fabrika arkadasım. Kusura bakma. Bu seferlik bu kadar olsun. Baska zaman...

– Baska zaman da korkarım geer yarısında sepetlersin!

– Yok yok. Her zaman boyle olmaz. Gene bek-liyeceğim, gel ha!

Genc adam bir cigara yakıp yolu tuttu. Gullu, koltuğunda bohcası, odaya girdi:

– Kim bu kız? Pakize guldu :

– Anla iste..

– Amasya'nın bardağı mı?

– Tabi. Sen, ne vaziyet bu kız? Gullu bir cırpıda herseyi anlatti. Pakize :

– Enayi, dedi.

– Niye?

– Niyesi var mı? Koskoca çiftliğin hanımı olacaktın be!

– İyi ama kızım, oğlanı gorsen katıla katıla gulersin. Anlattıydım ya? Yumruk kadar. Koca bıyığı, cizmeleri, belindeki kusağı musağıyla kendini Zaloğ-lu belliyor. İnsan onu bir tokatta yıkar. Erkek dediğin guclu olmalı. Sıska, cocuk gibi be. Yanyana sokağa cıksak herekes ustumuze guler!

– Daha iyi ya kız. Nikahın onun boynuna, bacakların...

Gulustuler. Gullu :

– Allah bana Kemal'den baskasını nasip etmez isallah..

– Peki, nolacak şimdi?

– Ne bileyim ben?

Pakize dudağını kemirerek soyle bir dusundu: İsin sakası yoktu. Deli kız bohcasını kapıp kacmıstı ama, kesesine bırakacaklar mıydı bakalım? Babası Cemsir, ağası Hamza, emmisi yerinde berber Resit...

Kızlarını catır catır satmış, para canlısı Cemsir, Gullu gibi en alımlı, en guzel kızını Fellah oğluna beles belesine yedirir miydi hic? Ustelik Gullu'nun yası da kucuk olduğundan, is elbette karakola, ardından da mahkemeye dusecekti. Dusunce de Pakize'nin bile basının ağırmamasına imkan yoktu. Bir tarihte bir arkadası tıpkı boyle, bir kız kacırmaya yardım etmistide, yakasını kurtarana dek basma gelmedik kalmamıstı. Onun icin, nesine gerekti? Gullu, sevgilisine kacaaak diye, ağırmaz basını ne diye ağırya sokacaktı?

– Bana bak, dedi. Gullu baktı:

– Ne var?

– Al bohcanı! Sastı:

– Niye?

– Niyesi yok. Hemen gidip Fellah oğlunu yolda bekliyelim!

Gullu kızdı:

– Fellah oğlu mu? Pakize guluverdi:

– Pardon. Dilim alısmıs. Kusura bakma..

– Ben burda bekleyim. Sen git, gor, anlat. Bir taksi getirsin...

– Olmaaaaz!

– Niye olmuyormus?

– Birlikte gideceğiz.

– Benim burada kalmamdan korkuyor musun?

Korktuğu halde:

– Bana gore hava hos kızım, dedi. Ben seni dusunuyorum. Kactığının bombası patladı mı, akıllarına ilkin ben geleceğim. Gelince de sıp, buraya. Ananın haberi var mı?

Gullu unutmıstı. Hatırlayınca kadına oyle acımağa basladı ki.

– Yok, dedi. Haberi maberi yok fıkaranın..

– Desene avradı itlerle cuvala soktun?

Saat beşe geliyordu. Gullu'nun annesi uyandı, esnedi. Birden Gullu'yu hatırladı: Kız yerinde yoktu! ilkin umursamadı pek. Helaya gitmiş olabilirdi. Zaten oda kapısı da açıktı. Demek sabah sabah tuvalet için yatağından kalkmış, gitmiş, giderken de aceleden, kapıyı ortmeyi unutmuştu. Onemli olan, bakalım kocası, kızına meseleyi nasıl acacaktı. Nasıl acarsa acsın, babayla kızın arasına girmemeğe calısacak, sonunda kotu kisi olmaktan sakınacaktı.

«– Ne halleri varsa gorsunler. Zararları bana dokunmasın da..»

Kocasına baktı. Uzerinden yorgan kaymıstı. Uzanıp orttu. Herif.iri bir camız gibi sırtustu yatmış, oyle horluyordu ki. Bu biraz da basının yastıktan kaymış olacağıındandı. Ya oğlu? O da tıpkı tıpkısına babasının kucuk bir modeli, sırtustu uzanmış, dislerini kotu kotu gıcırdatarak uyuyor, arada anlasılmayan bir seyler soyluyordu.

Esnedi. Oyle uykusu vardı ki. Vardı ama, uyanmıstı bir kez, yeniden uyuyamazdı. En iyisi kalkmalı, maltızı, ya da gaz ocağını yakmalı, mor caydanlığı ustune oturtmalıydı. O zamana dek caydanlık kaynar,

kocasının kallavi sade kahvesini pisirir, eli-
ne tutustururdu. Gullu de donerdi o zamana heladan.

Ah ah, kocası her zaman aksamki gibi olsaydı!

Kalktı. Derme catma tahta merdivenden aşağı indi, bir masrapa suyla elini yuzunu yıkadı, kurulandı. Aksamki gibi olsa her zaman, onu ilk evlendikleri yıllardakince sevecekti. O zaman doğmez, soğ-mez, gozunun ustunde kasın var gibi bahaneler bulmazdı. «Karıcığım» diye sarıldı mı, guclu kolları arasında

kemiklerini catırdatır, ona hicbir zaman unutamadığı hazları verirdi.

Alt eve girdi. İri, mor caydanlığı, gaz ocağını aldı. Yaktı. Caydanlığı su doldurup ocağın ustune oturttu. Sonra kullu su tenekesine su doldurdu. Caydanlıktaki su kaynadıktan sonra kullu su tenekesini ocağa oturtur, cay icilinceye dek kaynardı. Kayna-sındı. Kirli hayli camasır birikmistı. İki su yıkayıp avlunun paslı teneke duvarlarına sererdi.

Oda kapısına çıktı, kapının kenarına sırtıyla dayandı.

Sıravardiya goz goz odaların cepecevre bulunduğ u avluda ağırdan ağırdan hareket baslamıstı. Ucer, beser liraya kirali, ayı inlerine benzeyen odalardan ceketleri omuzlarında erkekler boğula tıkana oksurerek çıkıyor, ellerini yuzlerini yıkamağa luzum gormeden basıp gidiyorlardı. Yuzlerinden dusen bin parca, insan bicimine girmis canlı birer kufure ben-ziyorlardı. İyi gıda alamamıs, ya da uykuya doyamamışlıkları

yanında, issizliğin verdiğı sıkıntı her hallerinden belli oluyordu. Sabah sabah nereye gidiyorlardı? Bildikleri yoktu ki! Sehrin cesitli yerlerindeki insan pazarlarının kalabalığına karısacak, ya sırt hamallığı, ya da gunu birliğine herhangi birer is uydurup ucun besin yoluna bakacaklardı. Cokluk bu

da gecmiyordu ellerine. Hızla yukselen gunesin aci sıcağı, ya da mevsim kıssa bardaklardan bosanan yağmurun altında sırsıklam, ac acına bir catı altı bulup sığınıyorlardı ki, sıkıntıları alabildiğine artıyor, gelip gecen pırl pırl hususilere ofkeyle bakıyorlardı. Akıl erdiremedikleri, madem bir Allah vardı, ne diye onlara sureli birer ırgatlığı cok goruyordu da, hu-susililere luzumundan fazla onem veriyordu? Hak mıydı bu? Adalet mıydı? Calısmaksa, isin en ağırına razıydılar. Yoktu, yoktu Allah belasını versin. Keyiflerinden mi sabah sabah tatlı uykularını bırakıp sokaklara dokuldukleri? Yukarda bir Allah varsa, iclerini de biliyorsa apacak bilmeliydi ki keyiflerinden değil. Ne tenbeldiler, ne de calısmadan kazanıp yemekten yana. Kana kana calısmak, karsılığında az bucuk bir seyler ele gecirip, coluk cocuklarıyla yemek, uykuya ekmeğe doymak istiyorlardı. Buncacık seyi bile cok goruyordu onlardan yukardaki! Olmazdı, boyle Allahiik olmazdı iste!

Kocaları sabah sabah is bulmak uzere evden cikan kadınlarsa once helaya kosuyor, sonra da ellerini yuzlerini yıkayıp, ikiser ucer, bazan dorder beser toplanıyor, ne konustuklarının da pek secisine varmadan, konusuyorlardı. Konusulanlar, erkeklerinin gunlerdir issizliğı uzereyndi cokluk. Bu gidisle ne yapacaklar, ne olacaklardı? Oğlanlar, kızlar butun gun sokağın camurlu, ya da tozlu ozgurluğ unde debelenmekten ya trahoma yakalanmış, ya da ne olduğunu bilmedikleri yığınla hastalık icinde yuzuyor, geceleri ates basıyordu. Elde avucta paraları yoktu ki doktora gotursunlerdi. Haydi goturduler diyelim, doktoru bu. Senin parasızlığını, kocanın issizliğini dinlemezdi ki. Receteye yaz ha yaz ediyordu. Yazdıklarının her biri ates pahasınaymış. Alamazlar-mıs. Alamayınca da cocukları elden avuctan gider, ya yataklarında, ya da sokağın kimbilir hangi kosesinde kıvrıla kalırtarmıs.

«– Tenbelsiniz, pissiniz!» diyordu doktorlar

cokluk. «Cocuklarınızı kapmış koyuvermissiniz sokaklara. Kafalarınızda mikrop nosyonu yok. Mikrop

efendim, mikrop. Butun hastalıkların bası mikrop! Sizse o mikropları once kendiniz yaratıyor, sonra da adeta yarattığınız mikropların koynuna salıveriyorsunuz çocuklarınızı!>>

Gullu'nun annesi, gittikce kalabalıklaşan avlu halkının ta obur bastaki helaya girebilmek için kuyruk halinde sıra beklediklerini görüyor, ama kızının hala böyle bir helada olamayacağını düşünmüyordu bile. Oyle de sıkıştı ki. Bacaklarını kısıyor, karnını bastırıyordu. Kadınla, coluk çocuklu upuzun bir kuyruk vardı helanın kapısı onunde. Sıraya girse bile en azından yarım saat beklemesi gerekecekti ki, kaabil değil, bekliyemezdi. O halde? O halde hazır kocasıyla oğlu da uyurlarken, isini alt evde goruver-meliydi.

Girdi, ufak suyunu dokup çıktı.

İyi ama, kızı nerdeydi kızı?

Komsuları bir bir dolastı. Yoktu. Zaten kızı sabah sabah komsuları dolasmazdı, yoktu oyle huyu.

Odaya telasla dondu. İceriye yeniden goz attı, yok, yok, yoktu!

<<- Peki?>> diye sordu kendi kendine. <<- Nereye gitmis olabilir?>>

Olduğu yerde dondu, gozlerini kocasının yatağına dikti.>> Sakın gunlerdir deli deli soylene durduğu isi yapmasındı? Oyle ya, kacmis olabilirdi!

Aklına yatarak, merdiveni telasla çıktı. Kızının coraplarını, siyah is onluğunu arandı. Bohcası? O da yoktu

yerinde. Artık kuskusu kalmamıştı. Yutkundu. Hala horlıyarak uyumakta olan kocasına korkuyla baktı.

Ne yapacaktı şimdi? Kızı kendi kacırmamıştı, Allah biliyor, suncacık izni, haberi yoktu ama dinletebilir miydi? Ne baba, ne oğlu tobeler tobesi dinlemezlerdi. Kabak gene de onun basında patlardı caresiz!

Aklına Pakize geldi. Dun ağız ağıza verip bir şeyler konustuklarını hatırladı. Kız belki de Pakize'nin evine

atmıştı kapağı sabah sabah. Atmadiysa bile Pakize bilirdi herhalde nereye gittiğini. Simdi hemen bir kosu Pakize'nin evini boylamalı, orday-sa alıp getirmeliydi ki, kocasıyla oğlu uyandıkları zaman kızın kactığının farkına varmasınlar!

Basına kirli basortusunu dolayıp, nalinlarını giydi, evden fırladı.

Pakize evde yoktu. Kapıyı alabildiğine yumruk-luyor, ne yapsa bos, tek karsılık alamıyordu. İcindeki korku gittikce buyuyordu. Demek Pakize'nin de eli vardı bunda. Olmasa, sabah sabah nereye gitmis olabilirdi?

- Pakize, kıız!

Pakize'nin bes çocuklu komsusu orta yaşlı kadın, uyku dolu gozleriyle kapıya çıktı:

- Hayrola Meryem abla? Telasla sordu :

- Pakize evde yok mu?

- Yok.

- Niye?

Kadın omuz silkti:

- Ne bileyim ben. Senin kıznan çıkıp gittiler az once.

Meryem kursun yemiscesine dondu bir an :

- Benim kıznan ha? dedi. Koltuğunda bohcası var mıydı benim kızın?

- Vardı.

Meryem, Pakize'nin kapısı onune cokuverdi. Belden aşağısı tutmuyordu. Kirec kesilmisti.

Pakize'nin komsusu kostu:

- Kurban oluyum Meyrem abla, ne oluyorsun? Hasta mısın?

- Kactı, dedi Meryem olu gibi. Gullu kactı. Vay basıma gelenleeeer...

Ağlamıya başladı. Doğune cırpına ağlıyor, baygınlık geciriyordu. Hemen meraklı bir kalabalık cevrelerini alıverdi gene. Her kafadan bir ses çıkıyordu :

- Su getirin su!

- Kolonyanız var mıydı?

- Cicek suyu da olur..

- Ne var? Nolmus?

- Kızı kacmış.

- Kızı mı kacmış? Ben de belledim ki...

- Hic canım.

- Cenaze menaze belledim ben de Allah ver-miye..

- Kızı kime kacmış?

- Kime olacak? Sevdigiğine herhalde..

- Sevdigineyse daha ne?
- Muradına ermis demek!
- Ayılıp bayılacak ne yar bunda?
- Hic canım, akıl iste..
- Sus bacım sus. Canı sağ olsun, de, bir bardak su ic ustune!
- İc ki ic..

Ne derlerse desinler, Meryem'in kulağına girmiyordu hic biri. Kızının kacması, hele sevdiğine kacması umurunda olmak soyle dursun, sevinirdi bile ama, kocasıyla oğluna nasıl anlatacaktı bunu? Basını avucları arasına aldı, bir sure dusundu. Gerçekten de, nasıl anlatacaktı onlara bunu? Soze neresinden baslamalı, ardını nasıl getirmeliydi de kızmasın, vurup carpmasınlar. Kızın kactığını öğrenince, babayla oğulun gozlerini belerte belerte nasıl bağırıp çağıracaklarını geciriyor, korkusu arttıkca artıyordu.

Cevresini almış mahalleli kadınlarsa habire laf oğutluyorlardı:

- Anam deli misin, akıllı mı?
- Madem sevdiğine kacmış..
- Sizi mesariftten de kurtarır hazır.
- Hic canım. Kız, demek akıllı kız. Su isi, anama babama yuk olmadan bitirivereyim bari demis olacak!
- Aaa ah benim soyka da soyle bir aklediver-se..
- Sevin bacım sevin. Kız, el malı. Nasıl olsa cekip gidecek bir gun...
- Değil mi ama?

Birden aklına berber Resit geldi. Gidip anlatsa durumu? Yalvarsa, yakarsa.. Neden olmasın? Pekala da olurdu. Kocası, berber Resifin sozunden cıkın lyacağına gore...

Coktuğu yerden kalktı. Aklına iyice yatmıştı.

Berber Resiflerin yolunu tuttu.

*

Berber Resit horliyerek uyuyor, kuru karısı da teneke semaverinin basında kırtlama cay ıciyordu.

Kuru karı, kesme sekeri kimbilir kacinci kez kırt diye disleyip, cayını yudumlarken <<- Allah bu>> diye gecirdi. Kara gun kararıp gitmiyecekti. Onlar da ulu Tanrının kuluydular. Kız çiftliğe gider, yerlesirse... Berber Resit uyku arasında homurdanarak bir yandan bir yana dondu. Kadın ulu Tanrıyı falan unutup kocasına ıctenlikle baktı. Yorganı kaymış, sırtı acılmıştı. Uzandı, yorganı adeta saygıyla cekti erkeğinin. Elindeki sekere yeni bir kırt, caydan yeni bir yudum.

Kız çiftliğe yerlestikten sonra mı, yoksa hemen mi giderlerdi çiftliğe acaba? Yoksa bir yıl sonra mı? Bir yıl sonra bile gitmeğe razıydı. Gec olsun da, guc olmasındı!

Gozlerini odanın tek penceresine kaldırdı. Dı-sarda kocaman kanatlarıyla iri bir alıcı kus ucuyordu.

Diyelim ki bir yıl sonra gittiler.. Ne zaman giderlerse gitsinler, tıpkı olen kuzusu gibi bir kuzu bulacaktı kendine. Olen kuzusu gibi sabunla yıkayacak, gozlerine surme cekecek, boynuna mavi kurdele bağliıyacak, dudaklarını gelin kızılıyla boyıyacaktı. Seker, fındık fıstık, kuru uzumle besliyecekti.

Memlekete giderken de birlikte goturecekti. Ah ne iyi olacaktı ne iyi! Allah'tan, bir kardesi, ya da halası, teyzesi, amca, dayı cocuğu cıkıvermeliydi memlekette. Bir cıkrsa!

Sesli sesli:

- <<Belki de cıkar be!>> diye dusundu.

Kimbilir, bunca yeri goğu yaratan Tanrı, her bir seyi yoktan vaar ediyor, ciğ yumurtaya can veriyordu da... o zaman, tabi paraları da olurdu, hısımasını alır getirirdi mahalleye. Gorsunlerdi. Gorsunlerdi ya, bu pis mahallede mi olurlardı o zaman da? Olmazlardı herhalde. Pis, gorgusuz insanların arasında! Bıkmış usanmıştı be. Bir sey soylese inanmaz, guler, ardından cekistirirlerdi. Boyle oldukları icin de Tanrı kel vermiş, tırnak vermemisti ya!

Kapı vuruldu.

Dusundukleri ucup gitmişti. Kimdi acaba sabah sabah? Komsulardan biri mi? Yumurta, iki dilim ekmek, birkac karazeytin, ya da bir parca peynir mi istemeğe gelmişlerdi?

İsteksizlikle kalkıp kapıyı actı. Sasaladı: Cemsir ağasının karısı Meryem. Yuzu kirec gibi, elleri de titriyordu:

- Resit ağam evde mi?

Hic gereği yokken kocasının yatağına baktı:

- Evde, buyur.

Meryem odaya adımını attı atmadı, sendeleyip yığıldı oracığa.

Kuru karı kostu :

– Ne o Meryem, N'oluyorsun bacı?
– Sorma, dedi, ah sorma..
– Tovbe estağfurullaaah.. hayrola?
– Yüreğim kotuleniıyor, bir yudum su ver hele.. Kuru karı telasla suyu getirip uzattı. Onu hic boyle gormemisti. Hasta mıydı? Hastaysa burda ne isi vardı sabah sabah?
Meryem suyu ağır ağır icip, bos tası uzatırken :
– Gullu, dedi, Gullu kactı!
Kuru karının birden gozleri karararak oda sanki tepesinde donmeğe basladı:
– Kactı mı? Kactı mı dedin?
Meryem'in karşılık vermesine kalmadı, berber Resit yataktan don paca fırladı:
– Kactı mı? Gullu mu? Kactı mı dedin? Encam kacırdın mı kızı? Ne zaman kactı? Fellah oğluna mı?
Oyle ya, tabi, baska kime, olacak desene... Nerde erin? Cemsir nerde?
Meryem guya arka olmayı umuyordu ondan.
– Evde, dedi isteksizlik ve korkuyla.
– Peki nasıl kactı? Haberin, haberiniz olmadı mı? Bu kıza sıkı sıkı mukayyet olun demedim miydi?
Kacar, gozu kara demedim miydi? Bu ne gozu bağlılık? O kadar insan bir kıza sahip olamadınız mı?
Meryem herseyi korkuyla tek tek anlattı.
Resit:
–| Madem yamacında yatıyordu, dedi, neden haberin olmadı? Olu muydun? Bu ne istir? Bir cuval inciri berbat ettiniz. Demek Fellah oğluna kactı?
|– Bilmem ağa. Ben Fellah oğlu mellah oğlu bilmem, tovbe haberim yok!
Berber Resit dokunsalar patlıyacak, karısına dondu:
– Ver surdan seyimi..
– Neyini?
– Elinin korunu. Pantolonumu. Ben sarhos olup yıkılmasaydım bu is boyle olmazdı ya, ne fayda. Ah kafa ah..
Gene karısına:
– Coraplarımı... Meryem'e:
– Cemsir ne diyor bu ise?
– Onun haberi yok daha..
– Ceketimi ver. Haberi yok da sen ondan habersiz mi geldin? :
– Habersiz geldim ağa. Ocağına dustum. Cemsir beni öldurur vallaha___
Resit ceketini sırtına nefretle gecirirken : ;,-.-r- Oldureceği kadar da var, dedi.
Meryem korktuğuna uğramıstı. Resifin eline ayağına sarıldı:
– Kurban oluyum ağa, elini ayağını opuyum, beni doğdurme. Allahını seversen dOğdurme beni. Vallaha, billaha, tallaha sucum yok benim. Allah bin belamı versin ki yok. Yediğin ekmeğin hakkı için yok!
– Fellah oğlundan baskasına kacamaz, mucerret ona kactı!
-^~Bilmem, kahpe doluyum ki bilmem..
– Ben bilirim.
– Aksam eve sarhos geldiler, bir iki yarenlik ettiler. Bilmez misin kızı? Surat etti, cemkirdi mem-kirdi..
Pesin Hamza paldır kuldur konustu, enistem menistem diye takıldı. Sonra da Cemsir, sağ olsun...
– Ne dedi? !
— Her bir ej^i acık acık anlattı o kafayla. Bana anlattı ya, demek kız duymus yorganın altında. Benim tovbe sucum yok!
Resit odanın icinde huylu huyfu dolastı bir iki:
– Ben yıkılmasaydım bu is boyle olmazdı. Dus onume bakalım!
Kadın one değil, yalvar, yakar, berber Re-sit'in ardına takıldı. Takıldı ya, kulağına soz girmiyordu Resifin. Daha da kurumus, sanki butun govdesi bastan ayağa kabuğa kesmisti. Catık, kapkara kaslarıyla hıncı, ardından yalvar yakar gelmekte olan kadının soylediklerini duymuyordu. O olsaydı bu is boyle olmazdı! Kocca bin lira bağıra çağıra gidiyordu ha? Tuuu.. kızı kacırıp ilisti miydi acaba? İlistiyse yandı, boylardı hapis. Canı cehennemeydi, acıyacak değildi. Acıyacağı, daha doğrusu yanacağı, binliğin ucması. Yoksa., beyin yiğeni istemezdi ki orselenmiş kızı!
Durdu, sertce sordu:

– Ne zaman kactı bu?
– Bilmem. Uyuyordum ben.
– Bilmem bilmem. Bir insan, yanında yatanı bilmez mi?
– Vallaha bilmiyorum Resit emmi, billaha bilmiyorum...
«– Bilmiyormus. Nasıl bilmez? Pekala da biliyor amma, o değilden geliyor. Soyтары. Sen benim avradım olmalısın ki...»
Gene durdu :
– Yası on besi gecti miydi bu soykanın?
– On altıya yeni girdiydi.
– Nufusu sende mi?
– Nufusu mu? Sandıkta olacaktı..
– Olacaktı hı? Olacaktıymıs...
Avlu kapısından girdiler. Meryem ter icindeydi. Kapıda bekledi. Yureği sokulurcesine carpıyordu. Berber Resit'se merdivenleri çıkmıs, Cemsir'i sarsmaya baslamıstı bile:
– Cemsir, ooo Cemsir. Cemsiiir!
– Kalk, kalk kurban!
Cemsir gozlerini zorla actı:
– Hıh?
– Kalk. Bir cuval inciri berbat etmissiniz, kalk. Kalk da temizliyek su isi...
Yanustu bir ayıyı hatırlatırcasına uzanmıs Cemsir kımıldadı. Akları kıpkırmızı gozleriyle Resit'e baktı, yekindi. Hicbir sey anlamamıstı. Aptal aptal bakıyor, sadece bakıyordu. Bir ara :
– Sarhosluğun nasıl oldu kardas? diye sordu.
– Benim sarhosluğuma bosver, sarhosluğum batsın!
– Niye?
– Niyesi var mı? Gullu kacmıs, kızın! Davrandı:
– Gullu mu? Kızım mı? Kime kacmıs?
– Kime olacak, Fellah oğluna herhalde. Cabuk giyin de karakola gidek!
Cemsir odayı bir an dehsetle gozden gecirdi, sonra :
– Meryem, dedi, nerde Meryem?
Kirec kesilmis yuzuyle Meryem kapı aralığında belirdi:
– Buyur, burdayım.
– Gullu nerde?
Gozlerini berber Resit'e kurbanlık koyun gibi cevirdi:
– Resit emmi, kurban olim Resit emmi! Cemsir gok gibi gurle#":
– Gullu nerde diyorum kıtz!
Oda zangır zangır titredi. Hamza da uyanıp yatakta doğruldu :
– Gullu mu nerde?
Meryem olduğu yere comelmis, ağlıyordu:
– Ah Gullu, iki gozun birden kor ola Gullu. Ben simdi kimin boklarını yiyeceğim?
Cemsir. zincirinden bosanmıs ayı hıncıyla merdiveni bir solukta indi, karısının karsısına hısımla dikildi. Kadın kacmak istercesine ayağa kalkmıstı ama kacamadı. Tiril tiril titriyor, kollarıyla sakınıyordu.
– Gullu nerde diyorum sana!
Berber Resit kosarak yetismisti:
– Cemsir, babam, sakın ha. Avradın tobe sucu yok!
– Kız, Gullu nerde diyorum sanaaa! Meryem'in kolları basını korumak istercesine kavusmus, kadın yeni bastan olduğu yere cokmustu ki, Cemsir'in ağır, okkalı yumruğu tepesine hızla indi. Kadının korkunc cığlığı sabahın alaca sessizliğini cınlattı bir an. Sonra tokat, tekme, kan icinde yere yıkıldı. Ne Resit, ne de Hamza kar etmiyor, zincirinden bosanmıs dev, kadını ayaklan altında eziyor, eziyordu. Kadının sesi soluğu kesilmisti. Kanlı bir kulce gibi yatıyor, kımıldamıyordu bile. Oda'ysa, lahzada avlu halkıyla dolmus, Cemsir guclu erkek ellerinin cekmesiyle disarı çıkarılmıstı. Hamza da arkalarından çıkarken, anasına korkunc bir bakıs fırlatıp: «– Geber!» dedi. Demiyebilirdi ama, demesi gerekiyordu galiba. Erkeklik buydu. Erkeklik anadan değil, babadan yana olmaktı!
Avlunun isci, maraba halkı kolonya, tenturdiyor, cicek suyu sargı bezi, su buyla eli yuzu kan icindeki, baygın kulceyi cabucak ayılıp kaldırdılar. Kaldırdılar ama, yuzu, yırtık ağız kıyısıyla hala kan icindeki

kadın bayılıp bayılıp gidiyordu.

- Lanet olsun, lanet olsun boyle insanlara!
- Oğlu, oğlu olacak it ya?
- Gebersin oyle evlat!

Meryem usul usul kendine geliyordu. Bir ara

İyice yuze çıkarak, buyuk buyuk acılmış guzel gozleriyle sordu :

- Ne var? N'oluyor? Aklını mı kacırmıstı yoksa?
- Bir sey yok, dediler, bir sey yok evladım..

Birden aklı basına gelerek telaslandı:

- Nerde? O nerde?
- Kim?
- Benimki?
- Cemsir mi? Gitti. Korkma kızım, korkma yavrum...
- Nereye gitti? Bir kocakarı hırsla :
- Cehennemine dibine, dedi. Gittiği olsun da gelmesi olmasın!

Meryem'in boynu bukuldu, acıklı bir yakarısla :

- Deme, dedi. Demeyin, Allahınızı severseniz demeyin!
- Demeyinmis. Su haline bak kız, ne hale getirdi seni.. Hala demeyin hı?
- Bir baska kadın, bir ana kartal:

- Ne duruyorsunuz, karakola kosun, polis çağırın, dedi. Yazık değil mi kadıncağıza?

Daha cok da kadınlar, yakın cırcır, ya da iplik, dokuma fabrikalarında çalışan kuPKınlarla kızlar cosmuslardı.

Karakola gidecek, «Allah için» tanık olup, kadını az once insafsızca ciğneyen yabandiden sikayetci olacaktı ki Meryem, hepsini sasirtarak aralarından sıyrıldı, karsılarına gecti, ofkeli kadınlar, kızlar kalabalığını goğusledi:

- Hayır, istemiyorum, çağırmayın. Polis molis istemiyorum. Ben her seye razıyım. Kocamdır. Doğsun, oldursun isterse. Davacı değilim ondan!

Kalabalıkta bir cozulme oldu. Bu kadar uysallığa da kızılırdı doğrusu.

Birer ikiser dağılınırken soyleneiliyordu :

- Ne halin varsa gor!
- Senin gibi aptala bu bile az..
- Az ki az.
- Karı disli olsa...
- Disli değil, insanlığını idrak etmis olsa... Hey gibi insanlık hey! rin!

Bir baskası sordu :

- Nereye gittiler acaba?
- Hocası nereye goturduyse.. Lakin kızı afe-
- Aferin ki aferin. Anası gibi himbıl değil..
- Değil ama, bakalım kesesine bırakacaklar mı?
- Niye?
- Niyesi var mı? Yası kucuk. Kanunlar alangir-li. Babası, anası razı gelmezse sevdiğine varamaz..
- Doğru.
- Karakola gittiler oyleyse...

Tam da polis karakolunun onunde durmuslardı. Berber Resit:

- Dediğimi unutma, diye pekistirdi. Haydi! Cemsir'i onune kattı, karakoldan iceri soktu. Hamza da ardlarındaydı.

Komser mesgulmus. Beklediler. Cemsir'in, zen-cirinden bosanmış ayı ofkesi ucup gitmistı. Komser-le karsılaşmaktan korkuyor, hatta elinde olmıyarak titriyordu. Devlet, hukümet adamlarına karsı pek tabansızdı. Resit'se tam tersi. Gozleri ofkeyle parlıyor, sinirli sinirli tekrarlıyordu :

- Dediğimi unutma kurban^Kimden supheleniyorsun derse, Fella oğlundan, de. Adı Kemal, de! Komserin isi bitmiş olacak, girdiler. Girdiler ya, Cemsir'in dili tutuluvermistı sanki. Ne soylıyeceğini unutmustu. Ya da, soze neresinden başlaması gerektiğini kestiremiyordu.

Berber Resit dayanamadı, bosandı. Oyle heyecanlı, oyle patırtıyla anlatıyordu ki, komser:

- Dur, dedi, dur. Kacan kızın babası sen misin, bu mu?

Resit sinirli sinirli guldu :

- Bu, kurban, bu..
- Sen nesi oluyorsun?
- Belle ki emmisi.
- Yani hicbir seyi değilsin?
- Değilim amma, emmisinden dayısından...
- İlerisin. Cık dışarı, dışarda bekle!

Resit ofkeden mosmor, istemiyerek çıktı. Kapıyı mahsustan iyice cekmemisti. Aralığa kulağını yaklastırmıs, konusulanları sabırsızlıkla dinliyordu. Bir ara dayanamadı, ne olursa olsun, Cemsir'in hatırlıyama-diğini yapıstırdı:

- Adı Kemal. Yağcı. Makineleri yağlıyan yani beyim!

Yağcı Kemal, yolda Pakize'yle Gullu'ye rastlayınca, sasırmıstı. Saskınlığı, gunun bu erken saatin-da ne diye yollara dokulmus olmalarınaydı. Öğrenince saskınlık falan silinmis, kızı taksiye atıp anasına teslim ettikten sonra, tam saatında fabrikaya, isinin basına donmustu.

Elinde yağdanlık, «Santral Dairesbnin dev makineleri arasında sinirli sinirli dolasıyor, kulağı kiriste, bekliyordu. Hersey birdenbire olup bitmisti ama, bu isin boylesine: kolay olabileceğine de akılı bir turlu yatmıyordu.

Duvardaki elektrikli saata baktı: On'a geliyordu. Kızın kacması öğrenilmis, isin bombası patlamıs olacaktı

herhalde simdiye. Kızın babası, anası, kardesi, hısımlı akrabası ayaklanmıs, karakola dayanmıs olabilirlerdi. Belki simdi, belki de az sonra çağrılır, ihtimal tutuklanırdı. Tutuklanırsa tutuklansındı. Kızı o kacırmamıstı ki! Kız kendiliğinden kacıp gelmisti ama, gene de karakola «- Kızımızı Yağcı Kemal kacırdı» diye sikayet etmis olurlardı. Zaten bu hep boyleydi. İpliķanedeki kızlardan coğu, gozlerine kestirdikleri yakısıklı oğlanlara kacarlar, analarıyla ba-balarıysa, kızlarımızı filanca, ya da falanca kacırdı diye yakınırıları. Karakol marakol uzatacaklarına, is madem bu kerteye geldi, kabadayılık bizde kalsın, sunu sağlam bir kazığa bağlıyalım demezlerdi. Deseler, mesele kapanıp gitse... hayır, olmazdı. Boyle olmaz, is yokusa surulur, oğlan hapse girer...

Soyle bir dusundu: Gercekten de, hapisliği de vardı bu isin. Kız karakolda, «- Beni o kacırmadı, ben kendim kactım..» dese. Derdi. Onun bildiği Gullu boyle derdi sağlama, ben kactım, kendi gonlumle gittim derdi, onu hapsedmeyin derdi ama, gene de... Cunku bir tarihte dokumacı bir arkadaşı ipliķaneden yası kucuk bir kız kacırmıstı. Oğlanı yakalamıs, ifadesini almıslardı. Kız, ben kendim kactım dediği halde, oğlanı gene de tutuklamıslardı. Sonunda kızın babasıyla anası peki demeselerdi, yatacaktı.

Hem de uzun uzun.

Onun durumu da tıpkı tıpkısına boyleydi simdk Gullu, «- Ben kendim kactım. O beni kacırmadı..» derdi

ama, acaba Cemsir ağa, kızını vermeğe yanasır mıydı? Sanmıyordu pek. Oyle bir babanın beles belesine

kızından vazgececeğini sanmıyordu.

Birden sinirli sinirli soylendi:

- Vazgecmezse tursu kursun. Kızı ben kacırmadım ya!

Sabahtanberi genc arkadasmdaki sinirliliğe dikkat etmekte olan Muhsin usta, «- kızı ben kacırmadım ya!» diye iri iri soyleneşine uzerine isi anladı.

- Ne zaman kactı? Kemal irkilerek dondu :

- Ne kacması?

- Oyle mırıldandın ya.

- Ne dedim?

- Vazgecmezse tursu kursun. Kızı ben kacırmadım ya, dedin.

Kemal'in yuz cizgileri yumusadı, bakısı tatlılas-tı:

- Valla ben kacırmadım usta..

- Peki, nasıl oldu bu is? Omuz silkti :

- Hiic. İse geliyordum bisikletle. Yolda bir baktım su Giritli Pakize'yle bizimki. Beni bekliyorlarmıs. Ne o, dedim. Boyle boyle dediler. Sabası olacak boynuzlu bizimkini zengin bir çiftcinin yiğenine satacakmıs.

Bizimki de...

İsin hic de sasılacak yanı yoktu Muhsin usta için. Gemsir'i yakından tanıımıyordu ama, gene de adamın

suregelen serüvenlerini herkes gibi biliyor, gunun birinde kızını paralı birine satabileceğine inanıyordu. Kemal'i bu yuzden uyarıyordu zaman zaman. Kızdan vazgecmeliydi. Gecmezse, sonu Kemal için kötü olabilir ki, iste dusunduğünce gelismisti is.

- Peki, ne yapmak niyetindesin şimdi?
- Neyi ne yapmak?
- Kıza ilistin mi?
- Yok canım, ilisilir mi?
- Sakın ilisme. Yası kac dediydin?
- On bes, on altı..
- Sakın Kemal, sakın yavrum ilisme!
- Yok yahu usta, ilisilir mi? Kendi derdime dusmusum ben ki...
- Ananın yanında mı? Anlamadı birden :
- Kim?
- Kız.
- Yanında.

* **

Gerçekten de Gullu, o sıra tam anasının yanındaydı: Ocağın oraya comelmis, «Kaynana»sının tahta kasıkla karıştırdığı corba tenceresine gözlerini dikmiş, anasını dusunuyordu. Anasının bu kacma isinde hic suçu yoktu. Aksam babasıyla kardesinden durumu öğrenince kararını kesinlikle vermiş, bütün gece sabahı ipe çekmiş, sabah olunca da bohçasını kaptığı gibi...

«- Anama cene etmeye hic hakları yok!» Yoktu, olmaması gerekirdi ama, gene de diken üstünde gibi rahatsız, anasını dusunuyor, kabağın zavallı kadının basında patlamasından korkuyordu.

«Kaynanası oksurdu.

O da, Gullu gibi, diken üstündeymişcesine rahatsızdı.

Cok bozuk türkcesiyle sordu :

- Anan var mı senin kızım? Gullu, basını salladı:
- Var.
- Baban?
- Babam da.
- Kardeslerin?
- İki ygs büyüğüm bir ağabeyim var.

Yaslı kadının içinden kapkaranlık bir korku gecti. Oğlu tam da belaya catmıştı. Cunku Kemal o gece ... kız beni çok seviyor ana, ben de onu seviyorum, haberin olsun!» demisti. Haberi olmuş, içten içe sevinmişti ama, gene de bu is tatlıya bağ-lansaydı hicbir diyeceği yoktu. Demek babası, anası, ağası razı geliniyorlardı ki kız kacmıştı. Yoksa ne gereği vardı kacmanın? «- Anacığım git, iste» derdi. Adam adam gider isterdi.

Deri in bir iç gecirdi.

Allah vere de kotulesmeselerdi. Ya kotulesirler-se? Ya bıcağın bacağı, tabanca tabancaya gelirse?

Bıcağın, tabanca değil de, kızın babasıyla anası, oğlunu karakola şikayet ederlerse? Oğlu hapislere girerse? Gerçekten de, oğlu, canının içi, gözünün bebeği Kemal'siz ne yapardı?

Telaslandı.

Kızı sabahleyin takken inerken görünce yureğine kapkara bir ağırlıktır çokmustu. Guzel, alımlı olmasa belki de boylesine kaygı çekmiyecek, «- Madem oğlum beğendi, canı sağ olsun!» deyip gececekti.

Ama oyle olmamak gerekirdi kazın ayağı. Guzeldi kız, guzel. Boyle guzel kız fabrikada çalışan fakir bir işciye yedirmek istemiyebilirlerdi sahipleri. Onun için karakola da bas vururlardı, bacağı tabancaya da. Kimbilir, belki de birazdan kırmızı yakalı, sert yuzlu polisler gelir, oğlunu sorarlar, bulamayınca fabrikadaki adresini öğrenir, gider, sonra da tu-tuklardı.

Yureği gittikçe karararak kalktı, kırmızı biber kutusunu almak üzere odaya gecti.

Gullu kadının birden sıkıntılı bir hal alısına dikkat ederek, ardından baktı. Yaslı kadının bu isten memnun

olmadığı besbelliydi. Pakize: «- Kaynana mı?» demisti, «-... en iyisinin boynu altında kalsın!»

Pakize haklıydı. «- Suna bak..» diye gecirdi, «-... daha bismillah demeden... Kuru karı. Ben senin gibilere kemiğimi kemirtmem ya, hele su fırtınayı atlatalım hayırlısıyla!»

Yaslı kadın kırmızı biber kutusuyla odadan dondu. Tencerenin basına az öncekince comeldi. Corbaya iki tutam kuru kırmızı biber attı. Hep o dusunceli..dusunceli de değil, kaygılı haliyle kutunun kapağını kapadı.

– Yasın kac senin? Gullu :

– On altıya girdim, dedi.

– Vah vah vah, vah yavrum vah. Deli genclik iste... Peki, bunun sonunu dusunmedin mi? Polisler gelir dayanırsa kapımıza? Oğlumu alır goturur hapse atarlarsa?

Gullu, kadının kaygılı halinin nerden geldiğini anlamıstı. Huylanmış bir kısrak gibi basını sertce kaldırdı :

– Korkma ana korkma, hic bir sey olmaz. Polisler gelse bile, soylieceğimi biliyorum ben. Beni oğlun kacırmadı, ben kendim kactım, kendi gonlumle. Kimse onun kılına dokunamaz!

Yaslı kadın, kızın cerbezeden urktu. Boylesine disli bir gelini hic dusunmemisti. O, Fattum gibi, gozu acılmamış, kendi halinde, oğlundan gayri erkek tanımamış, polise, candarmaya karsi ağzında dili donmeyecek, yadırgı erkekler karsısında kulak memelerine dek kızaracak bir kızcağız isterdi. Birden gene Fattum'u hatırladı. Dili dilinden, teni tenindendi zavallı. Taksiye kosarak gelmiş, icinden Kemal'le inen yabancı kızı gorunce sasalamış, sonra da isi anlayınca... boynu nasıl bukulmuş, gozleri nasıl da dolmustu!

İc gecirdi. Yasaran gozleriyle kalktı.

Gullu'ye ardından huylu huylu bakıyor, <<– Cadı!>> diye geciriyordu. <<... su gurultu, patırtı geysin, sorarım ben sana butun bunları. Anam, babam var-mıymış, kac yasımdaymıyım, polisler gelir kapıya dayanırlarsa... dur sen dur. Ben de sennen birlikte otu-rursam kahpe doluyum!>>

Yaslı kadın evden çıkmış, komsulara doğru gidiyordu.

– Git git, dedi. Git de orda kendin gibilerle beni cekistir bakalım ne gelecek elinden!

Yaslı kadın, Fattum'ları%Jıuğunun kapısında durmustu.

Seslendi:

– Fattuuuuuum, ooo Fattuuuuuuu!

O sıra Fattum, basını babasının kupkuru dizine koymuş, usul usul ağlıyordu. Bu ağıt sabahtanberi, Kemal'in taksiyle yadırgı bir kız getirdiğindenberi aralıksız surup gidiyordu. Yaslı Dakur da, kızı kadar kederliydi. Onun da niee tatlı hayalleri, dusleri bir darbede yıkılivermisti. Artık ne tarlalar birlesecek, ne torunları olacak, ne de boynu bukuk kızını dunyada gonul rahatlığı icinde bırakıp, huzurla olebilecekti.

Hersey altust olmus, kolu kanadı kırılmıştı.

Kemal'in yaslı anasının sesini isitmisti:

– Kalk kızım, dedi. Kalk bak bakalım... Fattum oyle halsizdi ki. O artık baskasının <<Kaynanassıydı.

Madem baskasındı, ne diye kalkacaktı sanki?

– Ooo Fattuuuuuuuum!

Yaslı Dakur da kızının hissettiklerini ediyordu ama, gene de:

– Kalk yavrum, diye sarstı kızını. Kalk, ayıp!

– Kalk sen bak baba.

Dakur üzerinde durmak istemedi. Kızının basının altına bir yastık koyup kalktı, kapıya çıktı:

– Buyur baai.

– Fattum yok mu? >

– Var, icerde..

Yol verdi. Yaslı kadın, her zamandan daha yaslı, girdi. Fattum ağladığını belli etmemek icin gozlerini iyice kurulamıstı sozde. Yaslı kadın bir bakışta herseyi anladı. Oylesine doluydu ki, genc kızın boynuna sarılıp sarsıla hickıra ağlamağa basladı. Artık birbirlerinden saklıyacak seyleri kalmamıstı. Fattum, babası, Kemal'in anası ağlıyor, ağlıyorlardı. Onca yıf kurdukları haydliler, gordukleri dusler, tekmiil umutları yıkılmıştı. Bundan boyle ne diye yasamalıydılar sanki? Yasamalarından ne çıkacaktı?

Kendini ilk toparlıyan Dakur oldu. Gozlerini sildi. Tutun tabakasını çıkarıp kalın bir cigara sardır sedirin ayakucuna cektu :

– Ne yapalım? Allah boyle istemis..

Kemal'in anasıysa kendini bir turlu bulamıyordu. Gene de Dakur'un yanıbasma cektu. Fattum da karsılarına iki dizi ustune cokmustu. Bir ara elini Kemal'in anasının dizine koydu. Demek onun hic suyu yoktu bu iste? Demek oğlu, ondan habersiz girismisti bu ise?

Bir sure hic bir sey konusmadılar.

Neden sonra Dakur, gene ilk sessizliği bozdu :

– Mubarek olsun baci. İnşallah mesut olurlar. Madem ki iki gonul birbirini sevmiş...

Kemal'in anası:

– Bilmem ki, diye yaslı gozlerini Dakur'a kaldırdı. O kadar erkeğin icinde yetismiş, yırtık bir kız...

Korkuyorum Dakur, Kemal'imın basına bela gelmesinden korkuyorum. Yureğim gazel yaprağı gibi titriyor. Evimi polisler basacak, oğlumu alıp goturecekler gibi geliyor, hapislere atacaklar gibi geliyor,

Allah seni inandırırın...

Sonra, bütün kaygılarını teker teker saydı doktu.

– Boyle, kendi ayağıyla gelen bir kız... Fattum :

– Doğru, dedi.

– Polisler kapıma dayanır da kızı isterlerse..

– Teslim edersin.

– Oğluma bir zarar geimiyeceğini bilsem.. Dakur:

– Kıza ilismediyse hiç bir zarar gelmez, dedi. Yası kac?

– On bes mi, on altı mı, bilmem. Yası batsın. Dakur basını bilgicce salladı :

– Oyle oyle. Kıza iismediyse, ilismesin. Hiç bir şey çıkmaz altından. Zarar da gelmez. Çok çok, alır giderler...

Bakıştılar, uzun uzun bakıştılar. Aynı şeyleri düşünüyorlardı: Kızı alıp gitseler ne iyi olurdu. Keske alıp gitselerdi!

Fattum'un gözleri parlıyordu. Yeniden umuda dısmıtu. Kızı alıp giderlerse mesele kalmazdı gerçekten de!

Birden : – Keske polisler gelip alsalar, dedi.

Dakur basını salladı:

– Gelirler gelirler. Mucerrret gelir, alır giderler!

– Oğluma zarar geimiyeceğini bilsem?

– İlismediyse, bir de bundan boyle ilismezse zarar gelmez!

– Sonra akıl var, yakın var. Oğlum kacırmamış ki. Kendi kacıp gelmiş..

Basını kaldırdı, babayla kıza baktı:

– Kendi kacıp geldiğine siz de şahitsiniz değil mi?

– Bak hele bak, dedi Dakur.

– Tabi şahidiz teyze. Gözümüzle gördüğümüz bir şey mesela..

– Hem biliyor musunuz? Fabrikada, onoa erkeğin arasında gozu acılmış, yırtık bir kız...

Fattum, yaşlı kadının en can alacak yerine bastı :

– Oteki gelinlerin gibi, yarın bu da oğlunu alır, buralardan yallaaaah...

Meryem'in kırıksık, esmer yuzu karardı. Heyecanlanmıtu. Gerçekten de, doğru, dosdoğru bir sozdu.

Oteki oğulları gibi, Kemal'i de bunun ardına takılır, giderdi şehire. Torunları dünyaya gelse bile, dizinin dibinde olmaz, onları kana kana sevemez, oksayıp bağrına basamaz, baslarını yıkayıp, cise tutamazdı.

Daha kotusu, bu oğlu da elinden kactı mı, yasasının sonuna dek artık tek basına... hem kim bilirdi?

Belki de bir gün evinde, tek basına, kukumav (Baykus) gibi olurdu. Kaynanası gibi. Kadına bir gece fenalık gelmiş, sabaha dek uluya uluya, yatak, dosek, yorgan paralıya paralıya can vermisti.

Kaynanası gibi tek basına kalmak istemiyordu yeryüzünde. Bu sonuncu oğlu, en çok sevdiği, kocasına en çok benzeyen oğluydu. Bunu da otekiler gibi yitirmek istemiyordu. Kemal dizinin dibinden ayrılmamalıydı.

İcini cektı. Gözleri hınca parlıyordu : – Oğlumu elimden alacak, diye homurdandı. Otekiler gibi. Sanki oğullarını onlar için doğurdum. El kızları, şehir surtukleri. İstemiyorum, istemiyorum onu. Allah belasını versin, Allah bütün şehirli kızların belasını versin. Kendilerine kocayı şehirden bulsunlar, benim oğlumu rahat bıraksınlar! Benim oğlum, babasından vasiyetlidir, askerliğini yapmadan evlen-miyecek...

Fattum'un heyecanı son kertesini bulmustu. Yuklu göğsu inip inip kalkıyor, gözleri parlıyordu. İnsallah polisler gelir, alır goturur, hatta Kemal'i de hapse atarlardı. Keske atsalar. yemeğini tasır, kirli camasırılarını alır, onu hapisanede her gün arardı.

Biliyordu hapisaneyi, gitmisti. Halasının kızıyla birlikte gitmişlerdi. Halasının kızı bir oğlanı seviyordu, nisanlanmışlardı. Nisandan iki gün sonra, pazar yerinde birisiyle kavga etmiş, adamı çekip vurmıtu.

Üç ay hapis yatmıtu yaralamadan. Uc ay içinde belki yirmi kez gitmişlerdi halasının kızıyla. Yemek, temiz camasır goturmıtu, kirli camasırılarını alıp getirmişlerdi. Keske Kemal'i de hapsedseler de, kendi de gitse, yemek, para, temiz camasır goturup, kirli camasırılarını alıp getirse, kana kana yıkasa onları.

Ah olurse su. Uc ay, altı ay, bir yıl, bes yıl...

Beklerdi, on yıl bile beklerdi. Halasının kızıyla gittikleri sıra bir kız tanımıtu. Kızın sevgilisi de hapisti.

Ziyaretine sık sık geliyordu. Anası, babası oğlana vermemisler. Çocuk kızmış. Kafayı çekip dikilmiş kızın babasının karsısına. Kucuk bir ağız dalası, sonra çekmiş bıcağını vurmuş. Kız diyordu ki: <<- O

olmadıktan sonra, gözümde hiç bir şey yok. Ne ana, ne baba, ne de kardes. Varsa o, yoksa o. Değil uc yıl, on bes yıl beklerim!>>

Hasret dolu bir ic gecirdi Fattum. O da onun gibiydi. Kemal'i uc yıl, bes yıl, on bes yıl bile beklerdi; daha

da cok!

Dakur:

– Kendi ayağıyla kacıp gelen bir kızıdan hayır çıkmaz, dedi.

Meryem basını salladı.

– Kacmaya alışkın ayaklar, yarın oğlumu bırakıp baskasına da kacarlar!

– Çok doğru. Sehir kızı, sehir insanının oyununa oyun mu yeter?

– Yetmez!

İki yaşlı, anlayışlı anlayışlı bakışlar. Neden sonra Meryem :

– Polisler gelirse, dedi. Dakur da aynı şeyi düşünüyordu :

– Gelir gelir, sağlama gelirler.. Fattum endişeyle sordu :

– Kız, gitmem diye ayak direrse ya? Babası, kızına baktı :

– Nasıl yani?

– Gitmek istemezse?

Yaşlı babanın, polisler üzerine fikri vardı. Polisin ne demek olduğunu pazar yerinden biliyordu.

– Gitmek istemezse mi? Hı hm... Keyfine mi

bırakırlar onu? Polis bu. Kimsenin istediği yere koy yapmaz. Elinde bir evrak, gelir, dayanır kapına, der boyle boyle, hık mık ettin mi, kasları bir çatılır. Ondan sonra tamam. Polis bu. Bu boyle olacak desin de olmasın...

Meryem basını salladı :

– Dakur doğru söylüyor. Polis bir işe el attı mı, tamam!

– Demek suruye suruye gotururlar?

– Hic sakaları yoktur.

Meryem'in gözleri daldı. Huğun ufacık penceresinden günlük güneşlik dışarlar gözüküyordu. Gokyuzu masmaviydi, boy atmış iri bedenli ağaçlar ağır ağır sallanıyordu. Arada bu dupduru, masmavi gökten geniş kanatlı alıcı kuslar suzularak geceler bile gormuyordu. Şehirli kız, polisler gerçekten, dikilebilir miydi? <<... korkma>> demisti, <<... hic bir şey olmaz. Polisler Allah olmadılar ya! Ben diyeceğimi biliyorum. Beni oğlun kacırmadı, ben kendim kactım ona!>>

– Kız disli, diye mırıldandı. Polisler molislere kavuk sallamaz gibime geliyor. Boyle gelin istemezdim ben!

Fattum'a baktı:

– Disli gelin istemezdim. Benim gelinim benim gibi uysal olmalı. Kaynanasının karşısında dil asırmamalı. İtaatli olmalı, evciment olmalı. Bu kız disli. Bu kız...

*

Gullu hala ocak başında comelmis, yuzu avuçlarında, huğun acık kapısından dışarlara bakıyordu. O da Kemal'in annesi gibi duru mavi gokyuzune, boy atmış ağaçlara, geniş kanatlı alıcı kuslara bakıyor amma

onları gormuyordu. Kocakarının basıp gitmesini hayra yormamıstı. Durusu, bakısı, soru sorusu...

Kocakarıya gelin gelmemisti ki!

Kalktı, sağdaki odanın acık kapısı onune gitti, durdu, icerisini gözden gecirdi: Karsıda bir sedir, yerde yırtık, kirli bir kilim, sağda harap bir aynalı dolap. Bu aynalı dolaplar ta Ermenilerden kalma şeylerdi ki, Gullu bu biçim dolaplara yerlilerin evlerinde çok rastlamıstı. Ermeniler yurttan koşulurken kapışılan mallardan. Tam karşı duvarda Kemal'in orta büyüklükte fotoğrafı. Zevksizce boyanmıstı.

İçeri çekinerek girdi, fotoğrafa yakından baktı. <<... Dert>> dedi, <<... dudaklarını avrat gibi boyamış!>>

Oysa Kemal'in suçu yoktu. Fotoğrafının maskaralığı. Dudaklarını boyamış, göz bebeklerini renk-Jendirmiş, gözlerine sanki surme çekmişti. Bu haliyle Kemal'e benzer yeri yoktu pek ama, gene de Kemal olduğu belliydi.

Dışarı çıktı. O, bu değil ya, su kocakarı zihnini bulandırıyor. Babası varmış, anası, kardasla-rı... Ya,

poHsier gelirse, ya oğlunu hapsederlersey-mis...

Kapıda durdu. Göz alabildiğine sebze bahçeleri, bahçelerde capa capalayan kadınlar, erkekler, çocuklar... Kapiya dayandı. Su aksam oluverseydi hayırlısıyla. Kemal gelseydi. Karakola çağırılmışlar mıydı acaba? Çağırılmışlarsa ne ifade vermisti?

Gözüne birden Kemal'in bisikleti ilisti. Disarda, huğun duvarına dayalı duruyordu. Nicin? Bisikletle gitmemiş miydi fabrikaya? Düşündü, uzun uzun, kaygılı kaygılı düşündü bir süre. Sonra hatırladı:

Sabahleyin taksiyle gelmisler, Kemal taksiyle donduğu için bisiklet evde kalmıstı.

Gitti, direksiyonu tuttu. Acaba ne yapıyordu su sıra Kemal? Karakolda mıydı? Yoksa hapiste mi? Sanmıyordu. Hapiste değil, belki karakoldaydı. Cunku babası... babasından çok berber Resit. En çok da o. Burun koklerine akmıs ufıcık gozleriyle herhalde kısırtıyordu babasını. Hamza da yanlarındaydı tabi. Sağlama kosmus olacaktı karakola. Sisman komser, Kemal'i çağirtmis miydi acaba?

*

Çağirtmıstı.

Bir polis fabrikaya gelmis, Kemal'i alıp karakola goturmıstı. Cemsir, berber Resit, Hamza, nerden haber aldıysa alıp kosarak gelen ırgatbası Memo filan oradaydılar. Kemal zerrece korkmamıstı. Nelerinden korkacaktı? Berikilerin ofkeli, homurtulu bakıslarına karsın, ifadesini guzel guzel vermis, durumu kısaca anlatmıstı: Evet, seviyordu kıızı, sevililiyordu da ama, o kacırmamıstı. Kıız kendiliğinden kacmıstı ona.

Mosmor kesilen berber Resit ofkeyle bağırmıstı :

<<- Yalan! Kıızı kandırıp zorla kacırdı..>>

Kemal alabildiğine soğukkanlıydı:

<<- Kacırmadım. Kendi kactı.>>

<<- Kacırdın!>>

" <<- Kacırmadım. Bana inanmıyorsanız Pakize'ye^ sorun..>>

Komser:

<<- Pakize kim?>>

<<<<-Giritli Pakize. Gullu'nun is arkadası..>>

Pakize çağirtılmıs, Muhsin usta da kendiliğinden gelmıstı. Gerek Pakize, gerekse Muhsin usta bildiklerini cekinmeden soylemisler, iki gencin nasıl sevistiklerini saymıs dokmuslerdi. Hele Pakize... sımsıkı sarındığı beyaz basortusu uca uca oyle anlatmıstı ki... Sevisiyorlardı, evet. Ayıp mı? Gunah mı? Ona kalırsa ne ayıptı, ne de gunah. İki gonul bir olduktan sonra samanlık seyrandı be!

Berber Resifin gene karsı cıkısına ofkelenen Pakize'nin ofkesi birden oyle tasmıstı ki, nerdeyse bu ofke, kupkuru adamı azgın bir sel gibi kapsayıp, boğacaktı :

<<- Resit emmi Resit emmi, gozunu ac, beri; bak! Ben, Allah'tan baska hic kimseden korkmam. Kıızın babası sen değilsin, karısma sen. Oğlana da, yazık. Elin oğlunun bu is'te tobe sucu yok. Kıız benim eve geldi sabah sabah, koltuğunda bohcası, ben alıp goturdum oğlana. Oğlanınsa hic bir seyden haberi* yoktu. Bisikletiyle fabrikaya, ise geliyordu. Kıız'sa benimle belki elli sefer haber gondermıstı, beni kacıracaksa

kacırsın diye. Oğlan gene akıllılık etti. İste yuzu, dunya ahret kardesim olsun, aferin!>>

Muhsin usta da, Pakize gibi aynı seyleri, ama daha akıllıca, daha ağır baslı anlatınca, komser, kıız sahiplerine dondu:

- Evet. Butun bunlara ne diyeceksiniz?

Ne diyeceğini bilmiyordu ki Cemsir. Boynunu bukmıs, Resife bakmıs, Resiften yardım dilenmıstı adeta. Resif se baruttu:

- Ne bakıp duruyorsun budala? Kıızın sozlu değil mi? Kactığı oğlanınsa Fellah olduğunu bilmiyor musun?

Sanki Kemal orda değilmiscesine soylenen bu* <<Fellah>> sozune yalnız Kemal değil, komser bile kızmıstı

:

- Sus be! Fellah ne demek?

- Arab usağı.

- Arab usağı ne demek? Onlar da bu millete-dahil değil mi? Senin, benim gibi vergi vermiyorlar mı? Askere gitmiyorlar mı?

- Gidiyorlar.

- Peki?

- Yalnız ben demiyorum ki beyim? Fellah Fellah, Turk Turk.

- Keees!

Kesmıstı, kesmıstı ama, gene de Fellah Fellah'ti, Turk Turk. Hem canım ne olursa olsun, kanun madem baba'ya hak tanımıstı, baba da hakkını

kullanmalı, on sekizini bitirmemis kıızını cekip almalıydı. Cemsir'e sertce bakmıstı:

- Ne duruyorsun? İstesene kıızını! Kanun sana bu hakkı tanımıyor mu? Kıızın, on sekizini bitirdi mi?

Cemsir anlamıs, yekınmıstı:

– Hayır, bitirmedi. İstiyorum kızımı. Seriatın kestiği parmak acımaz beyim. Kızımı istiyorum! Kemal'le Muhsin usta bir kıydan sadece bakıyorlardı. Komser, tutanağı duzenledikten sonra kız tarafıyla kızın sevgilisini Savcılığa yolladı. Savcı tutanağa baktı. İki tarafı da ayrı ayrı dinledikten, kızın yasının kucuk olduğunu öğrendikten sonra, kanunun emrettiğini uyguladı: Kemal tutuklanmış, Gullu'nun babasına teslim işlemi sip-sak yapılmış, polis görevlendirilmisti.

*

Gullu, Kemal'in bisikletinin zilini calınca, ses, uzaklara, ta uzaklara yayıldı. Capa capalamakta olan kadınlı, erkekli bahceciler islerinden baslarını kaldırıp, zil sesinin geldiği yana baktılar. Orda, yaşlı Meryem'in huğunun onunde dikilmekte olan «Şehirli kız»ı gorduler. Taksiyle gelisini de gormuslerdi sabahleyin ama, kosup merakla gidene dek kız huğa sokulmuş, kapı kapanmıstı. Demek buydu? Uzaktan yuzu pek de belli olmuyordu ama, boyu posu fena değildi. Bir sey değil, Meryem anaya gulecekleri tutuyordu. Avrat buyulu muydu ne? Oteki oğulları tic yıllar yılı şehirli kızların ardlarına takılıp

analarını tek basına bırakmışlardı. Bu en kucuk oğlunu guya şehirli kızlara kaptırmıyacaktı. Kemal'im, Kemal'im.. oğlan, babasına benziyor diye cok seviyor, sık sık «– Bunsuz olamam!» diyordu. Sabaha dek desin. İste bu da, ağalarınca davranmıstı. El kızı, ustelik şehirli kızıydı gelin. Yarın kocasının ağzından girip burnundan çıkar, kocasını kandırır, bir sabah da tıpkı ağaları gibi, yallah. Meryem dilediğince vurup car-pınsın, ağlayıp sızlasındı. «– Evlatlarımı el kızları için mi doğurdum? Onlar için mi bu boylara getirdim? Kahırlarını onlar için mi cektim? Karnımda dokuz ay onlar için mi tasıdım?»

Bu kadına gerçekten de buyu sinmiş olacaktı. Fıkara.. Fattum'un babası yaşlı Dakur'la az mı cene ceneye vererek hayaller kurmuş, dağlan az mı bedesten etmişti? Lakin Fattum'un da artık ayağı suya değmiş olmalıydı. Şehirli kıs taksiden inerken carpılmışa donmustu fıkara. Aksam uzerleri yol kıyılarındaki dardağan ağaçlarından birinin uzerine kaile denilen kocaman bir sincap gibi tırmanır, Kemal'i bekler, tam yaklasınca da iri birer sacmaya benzeyen yesil yesil dardağanların yağmuruna tutardı. Cilveydi butun bunlar ama, Kemal hic oralı olmaz, hatta icerlerdi. Kızsa aldırmazdı. Aldırmazdı ya, bunca sırnasıklığın anlamı neydi yani? Apacık bir seydi bu. Oğlandan hoslanıyor, oğlanı eline gecirmek istiyordu. Simdi? Simdi bir kıyıda kala kalmıstı iste. Daha once el oğluna boylesine sırnasmış bir kıızı kim isteyip alırdı ki? Kendini bilen hic bir delikanlı donup bakmazdı herhalde. Surda burda «– Kaynanam, kaynanam..» İnsan, suyu gormeden pacaları sıvama-malıydı. Sıvarsa, boyle olurdu iste! Şehirli kız, alacalı bulacalı basma entarisiyle iceri cekilmisti. Cekilmisti ya, dilediğince cekilsin. Capalara dayanılmış, cigaralar yakılarak baslanılan dedikodu surdurulup duruyordu. Nasıl surdurulmesin ki, boyle

esaslı, boylesine meraklı bir konu her zaman kolay kolay ele gecmezdi. Tarla, capalanacak ot, otlardan arınacak sebzeler kacmıyordu ya!

Yaşlı Meryem'in huğdan kahırlı kahırlı çıktığını, Fattum'ların huğuna girdiğini, bir daha da cıkmadığını gormuslerdi. Fattum'larda ne konusuyordu acaba? Nicin kahırlıydı? Orada ne yapıyordu? Ne yapacak, hiiic, dedikodu tabi. Şehirli kız istemiyordu ki o. Ne diye kacıp gelmiş, oğlunun sakalının altına ne diye girmisti? Acaba Dakur emmiye ağlıyor muydu? Ağlıyorsa haksız mıydı? Hic de haksız değil. Oğlanı onlar için doğurmamış, bu boylara onlar için getirmemisti, haklıydı ama, iste, arabasının tekerine taşı koymustu oğlu! Bir gun, bes gun, gunun birinde de pırrr... Birden bir ses yukseldi:

– Meryem teyze huğdan çıktı!

Yaşlı Dakur'un huğuna merakla bakıldı. Gerçekten de, cıkıyordu yaşlı kadın. Girerkenki gibi kahırlıydı. Ardından Dakur'la Fattum da cıkışlardı. Onlar da Meryem gibi sıkıntılıydılar. Ne vardı? Bir sey mi vardı yoksa? Ne olabilirdi?

Seslendiler:

– Ooo Meryeeem!

Sesi isiten yaşlı kadın durdu. Guneste kamasan gozlerine elini siper ederek baktı, «– Efendim?» anlamına, yanıtladı:

– Naaam?

– Gel buraya, geel! Çağırılan yana yolunu değistirdi.

Kazmalar atılı atıliverilmiş, yaşlı Meryem'in cevresi merakla alınıvermişti. Sordular, sorusturdular. Sonunda öğrendiler yaşlı ananın sıkıntısını da, kahrını da: İstemiyordu şehirli kızını, gozu tutmamıstı. En kucuk yavrusunu boylesine yırtık, yuzu sanki cam kırığıyla sıyrılmış hayasız bir kız için doğurup bu boylara getirmemisti. Polislerin gelip, onu surukliye surukliye goturmelerini istiyordu. .

Yaşlı bir bahceci arapca sordu :

– Yası kac? Meryem nefretle:

– Yası batsın, dedi. On dört mu, on bes mi? Daha çok da yaslı erkekler baslarını tecrubefi tecrubeli salladılar: On sekizini bitirmediğine göre, babası, anası da razı gelmezse, polis gelir, alır, direnirse de surukliye surukliye goturur, anasına, babasına teslim ederdi! Canım biliyordu, bu kadarını o da biliyordu ya, .baskaydı öğrenmek istediği.

Sordu:

– Kız gitmek istemezse ya? Kargayı hatırlatan yaslı bir bahceci:

– Kızın fikri sorulmaz!

– Sorulmaz demek?

– Sorulmaz.

Meryem'in gözleri dolu dolu oldu. Yaslar göz pınarlarından suzulup, kırırs kırırs yanaklarından aşağılara yuvarlandılar. Ne iyi olurdu, ah ne iyi.. Demek surukliye surukliye gotururlardı? Gotursunler. Allah kılıclarım keskin etsindi. İnşallah bir daha da gelemezdi gozu cıkasica!

İc gecirdi.

Fattum'u istiyordu o. Arlı, namuslu, terli tertipli Fattum'u. Fattum onun gibi yırtık, arsız, disli değildi. Tarlası da vardı. İki tarla birlesir, torunları olur, torunlarını cise tutar, baslarını kopurte kopurte yıkar... Birden durakladı. Bir motor sesi, bir koma ardından. Yoksa geliyor muydu polisler? Zaten bekleniyordu, kulaklar kiristeydi. Baslar seslerin geldiği yana dondu.

Sesler gittikçe yaklaşıyor, gucleniyordu. Meryem'in heyecanı son kertesini bulmustu. Geliyordu, polisler almiya geliyorlardı sehirli kızı. Gelsinler, gel-sinlerdi. Direnirse surukliye surukliye gotursunler, ite kaka, doğe doğe gotursunlerdi. Nesine acıyacaktı? O değil de Fattum olsa acırdı bak. Fattum olmadığına, gunun birinde obur oğulları gibi Kemal'ini alıp sehre gotureceğine göre canı cehennemeydi.

Sesler iyice yaklaştı, sonra ağaçların arasında mavi boyalı, pırl pırl taksi gorundu.

Meryem'le otekiler kosustular. Taksi, sabahki kara taksi gibi, huğun tam onunde durdu. İri bir komserle

polisler, birtakım yabancılar taksiden yere atladılar. Motorlu araçlar buralara sık uğramadığından, motor homurtusu, koma irili ufaklı, genc yaslı semtleri heyecanlandırmıstı. Lahzada kadınlı erkekli, coluklu çocuklu bir kalabalık taksinin cevresini merakla aliverdi. Birbirlerine sokularak, daha iyi golebumek

icin ayak parmakları uzerinde yukselerek, Meryem teyzenin kapısına bakıyor, isin nereye varacağını kestirmeğe calısiyorlardı. İsin sakası olmamalıydı. Cunku elinde evraklarla komser, ardında polisler kapiya yığılmıs, sehirden kacıp gelen kızı soruyorlardı.

Kız'sa oyle farfari, oylesine cenebazdı ki...

– Gitmem! diye bağıırıyordu. Etimi lokma lokma doğrayacağınızı bilsem bile, gene de gitmem!

Sası bir orta yaslı kadın cirkin cirkin homurdandı :

– Tovbe estağfurullaah.. gozleri donmus kaltağın...

Sisman komserse, habire:

– Yavrum diyordu, evladım diyordu, kanun diyordu.

– Gitmem komser bey gitmem, bosuna zorlamayın! Kanundan bana ne? Benim anam da, babam da, kardasım da, kanunum da Kemal. Beni o kacır-madı, ben kendim kactım ona. Bırakın beni, karısmayın bana!

– Kanun kızım, kanun!

– Bana ne sizin kanununuzdan? Rahat bırakın beni!

– Bırakamayız. |;.

– Niye bırakamıyormuseunuz?

– Kanuna göre babana, anana aitsin!

– Değilim. İstemiyorum anamı da, babamı da,, kardasımı da. Allah hepsinin belasını versin!

– İyi amma, sozluymusun..

– Kum? Ben mi? Tobe, tobe vallaha komser bey. Yalan soyluyorlar. Beni paralı birine satıp, aldıkları parayla rakı icecekler!

Bir an ucurum sessizliği oldu. Berber Resit:

– Utanmaz, diye sessizliği bozdu.

– Sensin, utanmaz da, rezil de, namussuz da sensin. Olu yıkayıcı, ıskatçı. Sen ne karısıyorsun?

Neyimsin benim? Babam mısın? Kardasım mı? Ne-yimsin?

Berber Resit fena bozulduğu halde, gene de ileri atıldı, Gullu'nun bileğini yakaladı:

– Gullu, yavrum, kızım... Gullu, bileğini nefretle cekti:

– Bırak be!

Bileğini oyle sertce cekmisti ki, Resit sendeledi. Nerdeyse yuvarlanaaaktı. Ama kendini cabucak toparlıyarak, Cemsir'le otekilere bağırdı:

– Ne duruyorsunuz? Ne bekliyorsunuz?

Bir anda meraklı kalabalıkla polisleri falan yaran Hamza'yla Cemsir, Gullu'nun ustune atılıp kızı kısıvrak yakaladılar. Bağırta bağırta suruklemeğe başladılar.

Yerlerde suruklenen Gullu basbas bağınyordu:

– Bırakın, bırakın beniiii! Cankurtaran yok muuuu? Allahını seven yok muuuuuu?

Taksiye zorla sokuldu. Hungur hungur ağlıyor, kısılmıs, catlak sesiyle bağınyor, yırtınıyordu.

Komserle polisler de bindikten sonra taksi hızla uzaklastı.

Kırıs kırıs Meryem donmus kalmıstı. Gözleri, uzaklamakta olan takside, bakıyor, az sonra taksi; ağac kalabalığı icinde kaybolduğu halde, hala bakıyordu. Kurtulmustu ondan, cehennem dibine kadar yolu vardı ama, oğlu? Oğlu ne olmuştı ya? Yoksa hapis mi etmişlerdi? Ya hapsedtilerse? Gidip arasa mıydı? Nerden arıyacaktı? Kimden? Hapisane ner-deydi?

Fattum yanına sokuldu.

Dondu:

– Kemal'i hapsedtilerse ya?

Fattum ne soyle dedi, ne boyle. Ne soyle, ne boyle ama, keske hapsedselerdi de ona yemek, harclık ·goturse, temiz caması verip kirlilerini alsaydı.

– Sen hapisanenin nerde olduğunu biliyor musun?

Fattum heyecanlandı:

– Biliyorum.

– Beni oraya goturur musun?

– Gotururum.

– Gotur haydil

– Hemen mi?

– Hemen, simdi..

Basını filan ortmeden, huğunun kapısını olsun cekmeden, oğlunun disarda dayalı duran bisikletini bile iceri koymayı dusunmeden yolu tuttu. Fattum da yanıbasındaydı. O da babasından izin almayı akledememisti.

Bahcecilerin meraklı bakışları onunde, hızla uzaklaşıyorlardı.

Yaslı Dakur, kızının gitmesine tek laf etmeyi aklından gecirmemisti. Varsın gitsin, yureği yanık anaya oğlunun hapsedildiği cezaevini gstersindi. Tevekkulle Kemal'in bisikletini iceri soktu, huğun kapısını cektı, kilidi vurup kapıyı kilitledikten sonra ard-larına dustu, o da sehrin yolunu tuttu.

XIV.

Muzaffer bey çiftliğinde cumbus vardı.

Ud, keman, tef, gırnata sesleri, arada naralar yükseliyordu.

On ikinci aya girilmis, bereketli yağmurlar gun-lerdenberi durmamaoasına yağmıstı ama, henüz kıs gelmiş sayılmazdı. Hoos, guneyin yazı, kısı pek de belli olmazdı ya... Kıs ortasında, hatta zemherilerde gunes actı mı, ortalık yaz gunlerinde olduğunca kavrulmaya baslar, genclere ceketlerini filan attırverirdi.

Subatta hava ısınmağa baslar, bağcılar kısa denilen kucuk kucuk soğanlarla bağlarına kosar, ekerlerdi bereketli topraklara.

Havada parcalı bulutlar dolasıyordu.

Yasin ağa, omuzunda Muzaffer beyin sırf Yasin ağa icin İngiltere'den getirdiği pırıl pırıl cifte tufeği, çiftlik kapısında nobetteydi. Ağır adımlarla kapı onunde eiddi ciddi dolasmasıyla, kışla onunde bir nobetciyi hatırlatıyordu.

Ne ud, ne keman, ne tef, ne gırnata, ne de arada patlıyan naralar. Olculu adımlarla bir boy gidiyor, donuyor, gittiği yol boyunca yeniden adımlıyordu ıslak toprakları.

Dusunceliydi ama, ne dusunduğunu kendi de bilmiyordu.

Birden bilmediği dusuncelerinin seridi kopuver-di: Kulağına birtakım ayak sesleri calınmıstı. Kemik kokusu almıs ac bir kopek hisliliğiyle durdu :

– Kim o?

– Ben'im emmi! Zaloğlu'nun sesini tanımıstı.

– Nereye boyle gece vakti?

– Hic. Yukarda .canım sıkıldı da..

Yasin aa yukarda, yani beyin beton koskunda neler olduğunu sordu. Huyu değildi. Ne olursa olsun, onu ilgilendirmezdi. Yıllar yılı alısageldiği seylerdi bunlar. Coğu kez gece yarısı, herkes kimbilir kacınıc uykuya gectiği, el ayak cekildiği sıra Muzaffer beyle

arkadaşları, bes, altı, yedi, bazan daha cok otomobille çiftliğe baskın verirlerdi. Kadınli erkekli bir kalabalık, zilzurna sarhos, arabalardan cıgınlar gibi atlayıp, Yasin ağanın boynuna sarılarak yanaklarını opucuklere boğarlardı.

En cok da bar kadınları!

Yasin ağayı tanımayan, gunes yanığı kuru yuzunu opucuklere boğmamısı yoktu. Tabi guzel olmak sartiyle. Cunku Muzaffer bey çiftliğine cirkin kadın giremezdi. Giremezdi ya, gene de capa ırgatlarını ayrı

tutmak gerek. Cunku bunlar. Muzaffer beyin deyimiyle, <<– Bunlar, kocalarının koleleridir. Ağalar, beylerden baskasıyla oynasmazlar pek!>>

Bu gece Yasin ağanın nesesi yerindeydi.

– E, dedi, ne haber bakalım?

Haber kendindeydi. Zaloğlu yanına laf olsun diye gelmemisti ki. Dayısı cokaan peki demis, hatta kızın emmisi yerindeki berber Resit fiyat uzerinde bile anlasmıstı. Bin lirayı goturup, kızı nikah dairesine cekmekten, sonra da duğun derneği kurmaktan baskası kalmıyordu.

Ah su bıyıkları!

O gun dayısı doğramasaydı, atlar gider, hic olmazsa kızı gorurdu. Cok yanlıs isleri vardı su dayısının. İcini cektı.

– Ne o? dedi Yasin ağa. İcini niye cektin? Boynunu buktu:

– Hic.

– Derya'da gemilerin mi batt>>?

– Batmadı, batmadı ya...

– E?

– Kırk yılda bir isimiz dustu...

Yasin ağa bu gece neseliydi ama, gene de ciddilesti :

– Oğlum, yavrum., sabırlı ol. Tevekkulun koyununu kurt yememis. Yasin emminin yası ohooo...

Benim bes kulağımın dibi kalmıs bu yasa kadar. Ne derler, yol yoluynan, orman baltaynan!

– Doğru emmi, doğru, biliyorum ya... Gulizar'ın sesi isitildi:

– Ramazan efendii! Zaloğlu sıcradı:

– Buyuur?

– Dayın çağırıyor! Kostu.

– Ne var? Niye çağırıyor? Gulizar guluverdi:

– Çağırdığı mağırdığı yok.

– E?

– Canım sıkıldı yalnız. Nerdeydin?

– Yasin emmiyle konusuyorduk.

Mutfağa gectiler. Gece yarısı baskın eden kadınli erkekli misafirler sehirden tedbirli geldikleri icin, Rus saltasından koc yumurtasına, hatta hatta havyara dek her sey vardı.

Gulizar alcak bacaklı iskemleye oturdu, bacak bacak ustune attı, bir cıgara yaktı. Zaloğlu tam karsısında, ayakta dikiliyordu. Goz ucuyla kadının etekleri altında gozuken bacaklarına bakıyor, ama gormuyordu. Gulizar'sa, mahsustan acıyor, oğlanı huylandıрмаėa calısıyordu. Butun cabasının bos olduğunu gorunce:

– Pis, dedi. Sen de erkek misin? Kazık gibi dikiliyor!

Bir an bile Gullu'nun hayalinden kurtulamayan Zaloğlu'nun tepesi attı:

– Nolacaktı ya?

– Dert!

– Niye?

– Nolacaktı ya'ymıs. Git hadi, defol!

zaloğlu anlar gibi olmustu. Kadına sokuldu, tombul ama gergin derili kolunu tuttu:

– Kactan asağı olmaz yani? Kolunu sertce cektı:

– Git hadi git! Zaloğlu sendeledi. Gulizar yarı dargın, ekledi:

– Yarın el kızma da mı boyle yapacan?

– Nasıl?

– Nasılmış. Avrat surda kendi kendine oturacak, sen?

Anlamıştı. Kadının hayli zamandır zarına bakmadığını biliyordu ama, ne gereği vardı? Yakında pilic gibi kızla evlenecekti. Kabak Hafız: <<– Bol bol ye>> demisti, <<en çok da havyar, balık yumurtası ki, iliklerin dolsun. Yoksa kıza karşı mahcup olursun. Neden dersin, çok zayıfsın!>>

Bu arada, Gulizar'a da bos vermesini tenbihle-misti. <<– O kadın insanı yer, yutar, Allahını sasırır!>>

Ve göğsünü yumruklamıştı.

Butun bunları yeni bastan hatırlıyarak:

– Senin hakkından Kabak gelsin, dedi. Gulizar'ın istekli kadın bakışları vahsice parlıyordu :

– Zıkkımın dibi. Yarın evlenirsen elimizi yıki-yalım senden artık değil mi?

Erkekliğine pek dokunmuştu. Mutfak kapısını itti. İçerden yansıyan cesitli calgıların sesleriyle azgın kadınların kahkaha, daha çok da canları yan-miscasına haykırısları birden ta uzaklara gitti sanki.

Kadının

ustune ac kurt gibi tam atılmıştı, dayısının sesi:

– Ramazaaan!

Gulizar'ı falan unutup kostu:

– Buyur dayı!

Dayısının cevresi cesitli kadınlarla cevriliydi. Emretti :

– Koc yumurtalarını getir!

Zaloğlu geri dondu. İri ampullerden fısıran ısıklar, kesme billur kadehlerde kırılıyordu. Sarhos calgıcılar,

akları kıpkırmızı gözleriyle yay çekiyor, gırnata ufluyorlardı. Allı, morlu, yesilli, sarılı kadınlar, Louis Quins

koltuklar ya da Viyana tipi divanlara se-reserpe oturmuşlardı. Coğu kendinden gecmisti. Savrulan etekleri altında, hemen hemen en gizli yerlerine varana dek her yanları meydandaydı. Meydandaydı ama, basta Muzaffer bey, butun erkeklerde bıkmış, kanıksamış bir hal vardı. Capa ırgadı kadınlar karsısında bile sehvetten canavar kesiliveren Muzaffer bey, şimdi her yanları meydanda kadınlara bakmıyor, burnunu, onundeki Rus salatası tabağına indirmiş, arada kıs kıs gulerek Muzaffer beyi cileden

cıkaran Zekai'ye fikirlerini illaki kabullendirmeğe çalışıyordu.

Zekai bey vermut siselerini aldı, bos bardağını yarı yarıya doldurdu:

– Sonra?

– Ne sonrası?

– Demek Volta ir... Muzaffer bey sinirlendi:

– Zekai, alay mı ediyorsun?

Kadehini diken Zekai bey, Rus salatasını kasıkladıktan sonra :

– Sen, dedi, Voltaire'i yanlış anlamışsın..

Muzaffer bey, salonun sol duvarını boydan boya kaplıyan muazzam kitaplığına basını cevirdi. Kentin en zengin kitaplığının sahibi, bunun için de en kültürlü kisisi gecinirdi. Oysa baskaları, yani kültürlü kişi uzmanı gecinenler bu kanıda değillerdi. Tam tersi. Surda burda Locke'dan, Giordano Bruno'dan, Hobbs'tan, ya da Condillac'dan ezberlediği parçaları yerli yersiz sayıp dokmesine karsın, Muzaffer beyin sağlam bir dünya gorusu olmadığını bilirler,

<<–O, iliklerine dek sehvet dolu cins bir aygırdan baskası değildir>> derlerdi.

Muzaffer beye gelince, butun misafirlerine göğsünü gere gere gosterdiği kitaplığından oturu gururluydu. Guclu ampullerin ışığında kustahca parıyan, daha doğrusu, taassup kokulu ısıltılarla birer Katolik kını içinde bakılan sıra sıra ciltler okunmak için değil, caka satılmak gayesiyle raflara yerleştirilmişlerdi. Bossuet'den Mallarme'ye, Diderot'dan Farabi'ye dek birbirleriyle ilintisi olan olmayan neler!

Voltaire'in <<Dictionnaire Philosophique>>inden, <<Kama-Sutra>>ya, Jul Sezar'ın Latince <<Galya Seferi>>nden, Monteskiyo'nun <<Esprit de lois>>sına, Gilli-ero'nun sozluğune dek yüzlerce cilt. Hele her biri kapı gibi <<Atlas Linguistique>>lere hayran olmamak kaabil değildi. Burada orneğin, <<Guide du Parfait Jordinie>>, ya da Arap harfleriyle <<Anadolu yavrusunun kitabı>>na da rastlanabilirdi.

Zekai bey, Muzaffer'in kitaplığına neden baktığını anlamıştı:

– Bu tarafa don, dedi. Muzaffer'se cırpındı:

– Ben Voltaire'i yanlış anlamadım. Ben cahil değilim, bana cahil diyemezsin. Hem canım, uzağa gitmeğe ne hacet? Soyle bakalım: Lock'a gore, bilgi nedir?

Yuzunde sinirli tikler baslamisti. Zekai beyse, cıldırtan bir soğukkanlılık icindeydi :

– Bilmiyorum.

Muzaffer bey cok iyi bildiği bir konudan sınav veren bir öğrenci ciddiliğiyle, başladı:

– Fikirlerimizden ikisi arasında bulunan bağlılık ve uygunluğun yahut zıddiyet ve uygunsuzluğun idrakinden baska bir sey değildir. Bu tariftten, bilgimizin, fikirlerimizden daha ileriye gitmediği, hatta basit fikirlerimizin ekserisi arasında bulunan...

Birden, suyu kesilmis musluk gibi, durdu. Ezberlediği, cok da iyi kıvırdığı seyleri unutuvermist. Takıldığı yerin az gerisinden tekrar aldı:

– hatta, basit fikirlerimizin ekserisi arasında bulunan..

Ardı gelmiyordu, Allah belasını versin. Kulaklarına dek kızardı, iri govdesini ates bastı. Zekai bey hınzırca

– Evet? dedi.

Karsılık alamayınca da burnunu Rus salatası tabağından çıkarıp, kalın bağa cerceveli gozluğu ardında kıs kıs gulerek:

–Unuttun, dedi. Hafızan sana oyun etti değil mi? Daha doğrusu pustluk etti. Aldırma. Cevap ver bakalım simdi sen bana: Nominalist peripatetizm'e dair neler biliyorsun?

Muzaffer bey iyice sasalamısti.

Zekai yaylım atese gecmisti bir kez:

– Durand kim? Occam? Buridan, d'Ailly?

– Fichte, Schelling, yahut Kant? Bana, «Mahz aklın tenkidbni anlatsana!

Muzaffer yenilmemis, ezilmisti. Bu adamın karsısında nedense hep boyle oluyordu. Ataturk'un sağlığında genc bir devrimci olan Zekai'nin gercekten de keskin bir zekası vardı. Devrimden once medrese öğrenimi gorurken, devrimden sonra cuppeyi, sarığı herkesten once atmıs, kendi deyimiyle «Sivilize» olmus, sasılacak bir cabuklukla ağızdan dolma Fransızca öğrenmis, milli bayramlarda zamanının en ileri Turkcesiyle en atesli soylevleri cekmisti. Bulunduğu toplantıların nabzına gore serbet vermekte ustatti.

ıçkının, Kadının, tutunun iyisini bilir, zemin ve zamana gore fıkralar sayar doker, sayıp doktuklerini tuketirse de uydururdu. İstedigince icsin, sarhos olup cıvımazdı. Elle tutulur, gozle 'gorulur hic bir is yapmadığı halde, öğle ve aksam yemeklerini Sehir Ku-iubu'nde yer, az da olsa mutlaka alkol alır, ustaca

poker, ya da bezik oynardı.

Hala devrimci partiden olmakla birlikte, karsı partiye icten ice yakınlık duyuyor, av kopeklerinin o harika

koku alma ozelliğiyle, zamanın yeni partiden yana calıstığını hissediyordu.

Catalı, bıcağı elinden bıraktı, ağzını pecetesiyle sildi, iskemlesinde doğruldu. En etkin bicimde konusabilmek icin, en uygun tumceyi arıyordu.

Bulamayınca, iskemlesinden kalktı. Maroken ciltleriyle kustahca bakmakta olan kitaplığa gitti, durdu.

Kitapları gozden gecirdi. Sonra dondu, masa basına geldi, elini aziz dostu Muzaffer'in omuzuna koydu:

– Sen, ben, biz, bizler yani... diye basladı, bu bilgilerimizle kulaktan kapma, ağızdan dolma bilgilerimizle, yaya kalmağa mahkum Tatar ağalarından baskası değiliz azizim!

Sozlerinin Muzaffer üzerindeki etkisini anlamak icin sustu. Gozlerini aziz dostunun gozlerinin ta icine dikmisti.

Neden sonra ardını getirdi:

– Sana Yunan felsefesi'nin menseinden, Em-pedokles'ten, Platon'dan, Aristoteles'ten, ya da Nominalist peripatetizm'den bahsedebilirim. Sen de beni hayranlıkla dinler, ilm-u irfanım üzerine suphe goturmez bir kanaata varırsın. Fakat...

Yeniden sustu. Gene ağır adımlarla kitaplığa gitti, gozune ilisen «Amerikan traktorleri katalogu» arasından birini secip aldı, masaya dondu.

– Fakat, diye yeniledi az onceki tilciğini. Ben

kendi kofluğumun farkındayım. Bereket versin dunyayı, hele bizim dunyamızı, fikirler ve bilgi, koklu bilgi

yani, idare etmiyor!

Muzaffer bey biraz da yapma bir ofkeyle:

– Ya? dedi.

– Malımız, mulkumuz, servetimiz... Elindeki katalogu salladı:

– Bunu goruyor musun bunu?

– Goruyorum.

– Senin, bilhassa bilhassa senin istikbalin bunlarla ilgili!

– Malum.

– Musaade et, sozumu bitirmedim. Senin ve bilginin, su anda neyi dusunduğunun farkındayım. Tarlalarını bu traktorlerle surer, eker, zamanı gelince capasını yapar, dinamik ziraata gecer ve cok daha fazla kazanırım diye dusunursun, dusunuyorsun.

– Muhakkak.

– Muhakkak değil Muzaffer. Bu memleketi sadece dinamik ziraat, daha doğrusu sadece doviz kurtaramaz. Bu memleketi, bu traktorleri yapan is adamlarının suuru, yani Amerikan tipi Demokrasi'nin temeli olan Liberalisme kurtarabilir, Devletçilik değil!

Kadehine doldurduğu vermutu birden dikti.

Muzaffer bey, ahbabının gene <<Yeni Partbyi oğceğini anlamıstı. Belliydi ki sozu dondurup dolastırıp oraya getirecek!

Nitekim o yolda ardını getirdi sozlerinin :

– Ataturk inkılapları, Ataturk inkılapları.. Bu, muayyen, malum, belirli bir zumrenin yaygarasından baska nedir? Sozlerime dikkat et: Hala Parti uyesi biri sıfatiyle boyle konusmamam icap eder. Fakat azizim, sunu unutma ki, memleketin yuksek menfa-atları, Parti tuzuğunden, bir kelimeyle Parti ve Parti menfaatlarından once gelir!

– Yani?

– Hareket noktamız bu olunca, meseleyi gene Ataturk zaviyesinden mutalaa edebiliriz, etmeliyiz. Evet, Ataturk... Buyuk adam, dahi, munci, falan filan. Her seyimiz, sembolumuz. Butun bunlar gene boylece kalacak. Ama, zamanla ahkamın değistiği sozunu de unutamayız. Ataturk'tenberi zemin ve zaman cok değisti. Yeni sartlara yeni ahkam lazım. İnkılap, inkılaplar diye, korun değneğini bellediği gibi hareket edemeyiz. Ya topyekun Amerikan Demokrasisi, ya da...

Butun bunlara Muzaffer beyin soyle ya da boyle dediği yoktu. İs acısından, zamanın gereklerine uyulmasından yanaydı. Yalnız, su Gericilik problemi.

Zekai bey:

– Onda da Liberalist olacağız elbette, dedi. Coğunluğun arzu ve iradesine boyun eğmekten baska çıkar yol var mı?

– Fakat biliyor musun ki...

– Biliyorum.

– Neyi?

– Dostum, her seye rağmen baska care yok. Ser'i Devlet'ten, onu heyyula sayan, ona kotuluk edenler korksun. Sanır mısın ki zamanımızın Ser'i devleti, Ortacağ'ın Ser'i devleti olacak? Hayır, asla. Olamaz. İstese de olamaz. Modern bir Ser'i dev-let'te, irtica olmaktan çıkar!

– Bakıyorum, kararını vermise benziyorsun? Zekai basını salladı.

– Yaa? dedi Muzaffer.

– Evet.

– O halde ne duruyorsun? Bas istifayı, gec Yeni Parti'ye!

Zekai karsılık vermedi. Neyin, ne zaman yapılması gerektiğini gayet iyi bilirdi. İstiyordu ki, aziz dostu Muzaffer de aynı kaniya gelsin, fermede bir kopek gibi beklesinler.

Vermut sisesine uzandı.

Kadınli erkekli sarhos kalabalığı ancak öğleye doğru ayılıp kendine gelebildi. Hafif bir kahvaltıdan sonra, çiftlik avlusunda bekleyen renk renk, cins cins, boy boy otomobillere binildi. Arabalar yağmur yemis, tozsuz yolda sehre yoneldiler. Yol koyun icinden geciyordu. Yalın ayaklı coluk cocuk, kadın erkek seyre çıkmışlardı. Alışkindılar boyle seylere. Babası olup de çiftlik, tarlalar, şehirdeki <<Konak>> denilen evler kendisine kalalıberi isi busbutun azıtan Muzaffer beyin çiftliği sık sık <<Kerhane>>ye cevirmesine sasmıyor, olağan sayılıyordu. Koydeki Dul Naciye'yi gizli zinalarından oturu ikide bir tefe almalarına karsın, Muzaffer beyi hos gormeğe alıştırılmışlardı acıkcası. Alışmamışlardı aslında, icerliyor, kimselere duyurmadan okkalı kufurler sallıyorlardı ya, kimseye duyurmadan! Cunku Parti'liydi, tabancası vardı, her yanda hatırı dirhem dirhem sayılıyordu. Sonra hic sakası yoktu. Tabancasını cektı mi... Sanılıyordu ki Muzaffer bey adam oldurse de mahkemeye dusse, hakim onu muhakeme etmekten korkar, cekinir. Onun icin de Muzaffer beyin astığı astık, kestiği kestiktir. Koylu boyle sandığından, ne zaman çiftliğe kadın, daha cok olduğunca da kadınlar getirse, calgı sesleri, gazel, sarkılar goklere

yukselse, beyefendiyi kızdırmamak için çiftlik yakınlarında dolasılmaz, beyefendinin gazabından korkulurdu.

Muzaffer beye ofkeleri salt bundan da değildi. Asıl ofkelerinin nedeni, haksız oluşundandı. Tarlasına kazara herhangi bir inek, bir okuz, ya da bir esek girse, anlayıp dinlemeden çiftesine sarılır, beton evinin balkonundan hayvana ates ederdi. Bu da belki yeterince önemli değil. Koyun hazine malı tarlalarını bile kendi tapulu topraklarına katmıştı. Bu da yetmezmiş gibi, koyunun tapulu topraklarına bile satasmış, gık diyenin gözünü patlatmıştı. Butun bunlarsa koyuyu Yeni Parti'ye alabildiğine itmisti. Ama simdilik ses çıkarmıyor, zamanını bekliyorlardı.. Koye kadar gelip, atesli nutuklar cekenlerin dedikleri doğru çıkar da Yeni Parti secimi kazanır, iktidarı alırsa, biliyorlardı yapacaklarını. Anasından emdiğini burnundan getirecekler, bunca yıldır cektiklerinin hesabını soracaklardı.

Muzaffer beye karşı beslenen bu kin, gittikçe buyuyerek guclu bir homurtu halini alıyordu. Asırılar daha da ileri gidiyorlardı: Çiftliğini atese verip, keyfettiği kadınlarla birlikte cayır cayır yakmalı diye soyleneiyorlardı. Hele Habip'le kardeşlerinin kini sonsuzdu. Beyin en çok hışmına onlar uğramışlardı. Tarlalarını ellerinden çekip almış, kendi tarlasına katıvermişti. Hangi avukatı tutsalar, adam tehdit ediliyor, dava arzuhalini mahkemeye vermeden işi bırakıyordu.

Renk renk kadınlar, yuklu arabalar koyun içinden gecip kaybolmuşlardı ama, dedikoduları kesil-memisti.

Ucer, beser kisilik topluluklar halinde konusuluyor, homurdanılıyordu.

Yasin ağa karsıdan görününce, homurtu kesildi.

Yalnız Hıdıroğullarının Habip:

– Karabas, dedi Yasin ağa için. Aksam gene omuzunda cifte, bekliyordu!

Kara, kuru biri sordu :

– Nerde bekliyordu Habip?

– Çiftlik kapısında.. Homurdandı:

– Kerhaneci oğlu kerhaneci... Savusup cekti gitti.

Yasin ago, Habip'in ne için savustuğu üzerinde durmadı. Sehre hemen gidecek kamyon olup olma

dığını sordu. Varmış. Yarım saat sonra gidecekmiş.

– İyi ya, sofor mahallinde bir kisilik yer bana...

– Kim için Yasin ağa?

– Benim için.

– Tamam, derhal. Yasin ağa çiftliğe döndü.

Zaloğlu heyecanla bekliyordu. Havadisi alınca, yaslı adamın ellerine sarıldı, optu optu... Gulizar'la çiftliğin oteki kadınları da ordaydılar. Oğlanın su haline gulustuler. Biliyorlardı Yasin ağanın elini neden oylesine heyecanla optuğunu.

Yarım saat sonra Yasin ağayı kamyonu bindirip yolcu etti. Sevincinden kabına sığamıyordu. Demek uc, bes gun sonra bu iş olup bitecek, Gullu'yu kollarının arasına alacaktı? İçi tatlı tatlı gıcıklandı. O gece kar gibi bacıklarını nasıl da gormustu yorgan altında! Sonra daha baska seyler.. Evet, kız uzun boyluydu kendinden, gucluydu de. Gucluydu ama, ne onemi vardı? Butun mesele erkekteydi. Erkeğin-se güzeli, cirkini olmazdı. Erkek erkekti, <<– Avradın kucuk tanrısı!>>

İc geicrdi. Su bıyığı doğranmasaydı felekte...

Kahvenin tam kosesinde Kabak Hafız'la karsılaştı. Adam dargın gibi bakıyordu.

– Ne o? dedi. Kus muyuz yoksa?

– Kusuz, dedi Kabak Hafız.

– Niye?

– Niyesi var mı erenler? Butun gece yutkunmaktan hunnak illetine tutuldum. Mubarek kudumunuze muntazır, sabahı sabah ettik!

Zaloğlu uzun uzun guldu :

– Lakin, basın gerekti imam. Oyle avratlar vardı ki, anam avradım olsun, gavur ol deseler olurdu!

Kabak Hafız heyecanla sordu:

– Soyle tombul tombul muydular? Bingil bingil mı?

– Ne diyorsun yahu? Dayımı bilmez misin? Yanastırmışlar hususileri bara, doldurmuşlar avratları, calgıcı malgıcıları, cek çiftliğe. Bir geldiler, hepsi zil zuma!

– Bol bol yeyip içtiler mi?

– Yemenin icmenin sozu mu olur? O bu değil ya, iceri bir girdim, ne gireyim? Allahım sasti

serefsizim. Avratlar al, yesil, mor, sarı... birer kenara sızmışlar. Her bir yanları meydanda... Kiminin sutyeni kaymış, kiminin kulotu...

Kabak Hafız soluyordu. Gözleri hırsla parlıyor...

– Haydi bize gidelim!

Zaloğlu'nun soyle yada boyle demesini beklemeden, elini yakalayıp çekti. Surukluyordu. Eve hep aynı heyecanla girdiler. Adam bütün geceyi gerçekten de umutla gecirmiş, çiftlikten yansıyan cıgı, cıgırı, sarhos kadınların esans dolu cıgıllıklarını sehvetten titremeler geçirerek dinlemişti.

Birer kıyıya ilistiler.

– Lambayı yakmıyacağım, ne dersin?

– Erken daha. Heyecanla sordu :

– Demek sutyenleri, kulotları... ha?

– Sorma. Basın gerekti ne yapacaksın?

– İcki?

– Cesidi, dereler gibi akıyordu!

– Baska?

– Ne baskası?

– Avratları yuzlerine bakmak için getirmedilerdi ya?

Zaloğlu guldu :

– Tabi yahu. Birinde bir baktım, koca burun Zekai, morluyu kucaklamış...

– Kucaklamış?

– O biçim iste!

– Yani ne biçim?

– Dalga mı geçiyorsun Hafız?

– Serh et mirim, serh-u izah et. Demek kucaklamış... yani, sedire falan sırtüstü yatırp mı kucaklamış, yoksa dizlerine oturtup mu?

– Yahu kucaklamış sofayı geçiyordu!

– Yatak odasına doğru mu?

– Hayır, banyoya doğru!

Kabak Hafız'ın gözleri daldı. Beyaz fayansları-yla banyo canlanmıştı kafasında. Halvet sıcaklığında soyunan

disiyle erkek... Zaloğlu'nun anlattıklarını duymuyordu. Koca burun Zekai'yle morlu kadını kafasındaki banyoda cırlıdıplak soydu keyfince. Bol kopuklu sıcak sularda iri iki balık gibi altüst oluslarına dalıp gitti. Zaloğlu kendi havasındaydı. Onun içinde de Gullu. Yasin ağının aksama sehre varacağı, gidip Cem-sir'le

berber Resit'i bulacağı, kız meselesini gorseceği... İyi ama, koca herif dinlemiyor muydu, onu ne?

Omuzundan sarstı:

– Ayıl oğlum heeey, Yarbasi'na geldik!

Kabak Hafız irkildi:

– Ne var?

– Ananın dini!

– Anamın dini İslam!

– Seninki? Kabak Hafız guldu :

– Daha belli değil! Zaloğlu davranıp kalktı. Beriki merakla sordu :

– Nereye erenler?

– Aksamdan yığınla havyar, Rus salatası, bobrek, ciğer, koc yumurtası kaldıydı...

– E? Yumulacan mı?

– Ben mi? Ne munasebet?

– Ya?

– Alıp getireceğim. Ne dersin?

Kabak Hafız da ayağa fırlamış, etekleri zil çalıyordu :

– Ne mi derim? Allah senden razı olsun derim erenler. Seni iki cihanda aziz etsin derim. Tabi kaadirsel!

– Zat-ı Kibriya mı?

– Hayır. Vacibul vucut ve tekaddes hazretleri. Sakayı bırak, cabuk git, cabucak da gel. Amanı bilir misin? Gecikirsene karısmam!

– Nalur?

– Zaloğlu ism-i celiline golge duser!
– Yok be Kabak oğlu Kabak!
– Sen su getireceklerini tez elden getir de, ondan sonra da sulale-i tahireme ana avrat giris istersen. Haydi!

Zaloğlu'yu bir çocuğu kucaklarcasına kucaklayıp, merdiveni hızla indi. Kapı onune bıraktı:

– Zemin ve zamana uygun duserse, Gulizar'cı-ğımın da al yanaklarından pus eyleyiver!

Zaloğlu bir kahkaha attı.

– Ne o? dedi Hafız.

– Sana Allah adamı diyenin... ulan ne anasının gozuymussun meğer be!

– Hadi, hadi, hadi simdi. Oabuk git, cabucak don gel!

Zaloğlu, çiftliğin yolunu tuttu.

Islak tarlalara gunes olanca sıcaklığıyla vurmustu. Yerler tutuyordu. Maviye calan boz bir duman, yamacları sarmıstı. Zaloğlu'nun dudağında keyifli bir ıslık...

Çiftliğe nicin gitmekte olduğunu unutmustu. Aklında Yasin ağa ve Gullu. Daha cok da Gullu. Demek cok

yakın bir gelecekte kıza kavusacaktı? Yasin ağa pek pek bir saat sonra sehre varır, Kurukop-ru'de berber Resife kızın babasını buldurur, paraları

avucuna sayar, <<– Hadi bakalım Gemsir>> der, <<goster adaletini!>>, Gemsir de eve kosar, kızın anasına:

<<– Allanın emri, peygamberin kavli, babalık hakkıma da dayanarak, Gullu'yu buyuk çiftci Muzaffer beyin yiğenine verdim. Tedarike baslayın!>> der. Kızın anası da memnun olurdu herhalde. Neden olmayacaktı?

Koskoca, anlı sanlı bir bey, beyefendinin yiğeni. Bunca ucsuz bucaksız tarlalar, şehirde evler, konaklar, altlarında hususi araba.. Cemsir'in de, karısının da eteklerinin zil calması gerekirdi. Aslına bakılacak olursa, baslarına devlet kusunun kocamanı konmus sayılırdı. <<– Yok canım, bu is oldu. Oldu ki oteye bile gecti. Bir saat sonra her sey yoluna girer. E.. Gullu hanım, sıra ifadeni almaya gelince kurtul kurtulabilirsen cırnağımdan gayri!>>

Keyifli keyifli guldu.

Nikah gunu gelirdi sonunda. Zaloğlu yepyeni lacivert giysileri icinde, ayaklarında yuksek topuklu, sivri burunlu rugarlar, beyaz ipek gomlek, belki de boynunda kravat!

Birden icindeki lamba sanki kısıldı. <<– Bıyıklarım!>> diye dusundu. Bıyıkları da olsaydı felekte. Ne demeye kesmisti sanki? Ne zararı vardı ona? Dayısı mayısı.. Hani dayısı olmasa bilirdi yapacağını! Ayağının dibinden bir kuyrukkaldıran ok gibi fırlayınca urktu. Dayısı olmasa ne yapabileceğini dusundu. Gerçekten de, ne yapabilirdi dayısı olmasa? <<– Hic>> diye gecirdi. Dayısı tipinde bir yabancı, onu bir tokatta...

Canı sıkıldı.

Ne diye boylesine celimsiz yaratılmıştı sanki? Allah'lık mıydı bu? Boyle Allah'lık, boyle adalet mi olurdu? Kız halaya, oğlan dayıya ceker derlerdi bir de. Hani, niye cekmemisti dayısına?

Bir toprak parçası alıp uzaklara fırlattı.

Dayısına benzeseydi, ah benzeseydi.. o zaman butun kadınlar, kızlar tav olurlar, onunla yatmağa can atarlardı. Hazret-i Allah'ın neden boyle nekeslik ettiğini dusunecekti ki, ayağının hemen hemen altından yeni bir kuyrukkaldıran fırlayıp, goklere doğruldu. Dusuncelerinin seridi kopmustu. Kopmustu ya, gene de ucunu yakaladı. Eli, kazınmış bıyığına gitmisti. Yoktu, yoktu artık o guzelim pala bıyığı. Hele bir hafta, on gun gecindi. Bu kez pala değil, portatif bıyık bırakacaktı. Busbutun bıyıksızlık sinirine dokunuyor, kendini kadınlaşmış gibi goruyordu. Buysa Cukurova'da cok ayıptı. Yalnız Cukurova'da mı? Her yerde ayıptı erkeğin kadınlaşması. Erkek erkekti, kadın da kadın! Bu yuzden herkesin ona duyurmadan ondan, bıyıksızlığından, kadına benzediğinden soz ettiklerini sanıyordu. Dayısına yalvarıp eline ayaklarına kapansa da yeniden bıyık bıraksa nasıl olurdu?

Durakladı.

Bıyığının dayısına hicbir zararı yoktu ustelik. O gece Gullu nasıl bakmıstı bıyıklarına? Suratı asıktı, canı sıkkin gibiydi ama, cilveydi tabii butun bunlar. İlk gorduğu insana yılısacak değildi ya! Durust kızlar elbette yılısmazlardı onune gelene. Gullu'nun-se cok namuslu olduğunu ilk bakista anlamıstı. Namuslu olmasa, guluverir, kırıtır, cilvenin daniskasını yapardı. O kadar kas, goz etmis, kızıdan karsılık alabilmiş miydi? Capa, ya da patoz zamanı karısını çiftlikte koyup gidecekti suraya buraya. Hatta haftalarca çiftlikten uzaklarda kalması gerekecekti. Koca çiftlikte ise <<Erkek>> adına Yasin ağayla, cobanlar...

Birden dayısını hatırladı.

Durdu bir an. Olctu, bicti. Sonra: <<- Yok canım...>> diye gecirdi. <<Yapmaz. Dayı gibi var mı? İnsan yiğeninin karısına... Kızılbas mı bu? Kızılbas, hatta hatta kominis bile olsa gene de...>>

Yolu yeniden tuttu ama, ici rahat değildi. Dayısının ne <<Allahsız>> olduğunu bilirdi. Pireyi sekitmez-di. Gullu bosverse bile, gece, el ayak cekildikten sonra yanına varsa, karanlıkta el atsa... Fenasına gitti, yeniden durdu.

<<- Allahını sasırırım onun dayı gibi! İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini...>> Yurudu, durdu. Yeniden yurudu. Dayısı gene kalın, catık kasları, ağır govdesiyle yureğine kabus gibi oturmustu. Nasıl sasırtabilirdi boyle dev gibi adamın İsa'sını, Musa'sını, yedi gobek sonra gelecek zurriyetini? Hem evli bile değildi ki, zurriyeti olsun. Sonra, madem kendinde boyle bir guc goruyordu, bıyıklarını makasla doğradığı zaman ne diye kendini gosterememisti? Tekmesinin altına kac kez almıstı da neden sırtaramamıs, karsı koyamamıstı?

<<- O baska, bu baska!>> diye yolu yeniden tuttu. Bu, namus meselesiydi. Namuslu bir insan, namusu uğruna her sey yapardı. İnsan değil dayısını, babasını bile oldurebilirdi. Allah da boyle emretme-mis miydi? Hem canım, dayısı gibi yakısklı, anlı sanlı bir adamın Gullu'ye ne ihtiyacı vardı? Bir isaretiyle en palıkarya karılar, kızlar karsısında elpen-ce divan durmazlar mıydı? Durmuyorlar mıydı?

Hafifce oksurup yoluna koyulmustu ki, Aptal Pembe'yi hatırladı birden. Gene boyle, çiftliğe iki hususi dolusu bar kadınlarının geldiği cumbuslu gecelerden birinin sabahında, dayısını ahırda yakalamıstı. Hem de Aptal kıızıyla! Guzel de değildi ustelik. Hatta dudakları irin icinde, patlak patlak...

Tukurdu.

Ne midesiz essoğlu essekti su dayısı be!

Elinin bir davranışıyla aklındakileri sanki itti.

adımlarını actı. Çiftlikten iceri hızla girdi. Gulizar'ın berrak sesiyle kendine gelerek kulak verdi. Bir sevda turkusudur tutturmustu kaneik. Yasin ağanın odasından geliyordu sesi. Kapıya yavasca gitti, durdu. Tamam. Supurge supurmekteydi. Birden, çiftliğe ne icin geldiğini hatırladı. Tam zamanydı. Gulizar'ın yokluğundan faydalanarak icki, yiyecek falan uclan-malıydı.

Beton eve hızla yoneldi.

Huğun alacp karanlığını supururken bir an kapıda beliren bir insan dikkatini cekmisti. Kimdi? Yoksa bir yabancı mı?

Kapıya çıktı. Zaloğlu'ydu, sağlama. Nitekim beton evin merdivenlerini ikiser ikiser çıkıyordu; gecikmisesine.

Niye? Neden yanına gelmemisti de, fırsattan faydalanmak istercesine beton eve saldırmıstı? Muzaffer beyin sıkı tenbihini hatırladı: <<- Ben çiftlikte yokken bu serseriye goz kulak ol! İckilere, balık yumurtalarına, bilhassa bilhassa havyarıma musallat gibi geliyor bana. Kendi yese ehemmiyeti yok, yesin. İte kopeğe ziyafet ceker de...>>

Supurgeyi bırakıp beton eve yoneldi.

Merdiveni cabucak, kedi sessizliğiyle çıktı.

Sofayı gecti: Mutfak kapısı aralıktı. İceriye usulcacık baktı. Dusunduğunce, aksam misafirlerden kalan mezeleri buyukce bir kayık tabağa acele acele dolduruyordu: <<- Neden acele acele?>>

Telasını hayra yoramadı. Demek doldurup, birisine goturecekti!

Kapı bosluğunu sertce doldurdu ;

- Kolay gelsin efendi!

Zaloğlu iğne durtulmuscesine dondu. Yakalanmıstı ama, belli etmemeğe calınsarak:

- Hos geldin, dedi. !

- Ne yapıyorsun?

- Hiic. Oyle...

- Neyle?

- Canım bırak yahu be. Her seyi gormezler. Dayım yemez bunları nasıl olsa. Atılacağına...

- Kime vereceksin?

- Bil bakalım: Kime verebilirim? Gulizar omuz silkti:

- Ne bilecekmisim ben?

- Bizim fıkara Hafız'a. Guldu :

- Rakı da gotur bari..

- İznin olursa, hani pek makbule gecer.

- Sahi mi? İcer mi?

- İcer mi de soz mu? Dibinde uyur. Hem sana bir sey deyim mi? Senin de gozlerinden opuyor!

Yalancıkdan canı sıkıldı:

– Dert. O ne bicim laf o?

– Basbaya laf, nesi var? Kanına mı dokundu? O gundenberi Gulizar için Kabak Hafız sadece bir din adamı olmakla kalmamış, iriyarı, sağlam hey-betiyle kafasını kurcalamaya başlamıştı. O ne hakim bakıştı o? O ne capkın, istek dolu suzuslerdi!

Kabak Hafız da, Muzaffer beyin taskın erkek kudretini düşünüyordu. O gunun gecesi, sabaha dek Hafız'ı, Hafız'ın bir erkek olarak neler yapabileceğini düşünmüş durmuştu. Oyle kapı gibi bir erkek, istek dolu, susamış, yiyecek gibi bakan bir erkek, eline dursureceği, istekten kudurmuş, tavında bir kadına neler yapmazdı.

Daha sonraları duslerine girmisti. Ancak o, yuz kiloluk govdenin hırsı Gulizar'ı doyurabiliyor, doy-mıyan isteklerini yuz kiloluk ağırlığı altında ezebilir-di. Demek <<- Gozlerinden operim>> diye haber salmıştı?

Demek gozleri donmuştu adamın boylesine? Yani azgın bir boğa isteği icindeydi?

Ağzından kacıverdi:

– Ben de onun gozlerinden operim!

Zaloğlu hayretler icinde:

– Sahi mi kız?

– TabiL

– O da senin gozlerinden opuyor deyim mi?

– De.

– Peki, Yasin ağa?

– Aman sen de...

Ramazan'ı bir çocuk gibi kucaklayıp, dışarı çıktı. Sofayı gecti. Aksam renk renk kadınları sere serpe uzandıkları koltukların bulunduğu odaya girdi. Genis sedirlerden birinin ustune bıraktı kendini.

Zaloğlu'yu

hınca sıkıttıktan sonra :

– Seni yemek geliyor icimden! dedi.

Ramazan, kadının donmuş gozlerine korkuyla baktı. Bu sozler alev alevdi. Davranıp kalkmak, kadının guclu kollarından kurtulmak istediye de olmadı.

Gulizar:

– Ne o? dedi. Bakıyorum kacmıya cabalıyorsun, durzu!

– Canımı yakıyorsun..

– Canın çıksın!

– Aksam yarı bucuk bıraktın, sabaha kadar deli oldum. Vallaha oldururum seni..

Zaloğlu'yu yeniden, olanca gucuyle sıkı. Genc adamın canı yanmıştı, elinde olmyarak inledi:

– Uuuuuf...

– Kolum incindi, bırak!

Kadından çok erkeği hatırlatan kısık bir ses:

– Bırakmıyacağım.

– Bırak.

– Bırakmıyacağım!

– Niye?

– Oyle.

– Neyle?

– Bana onu getirirsen bırakırım.. Sastı:

– Kimi? Kabak Hafız'ı mı?

– Rakınızı burda için!

– Olur mu kız?

– Of gibi de olur, niye olmyacakmıs? Hazır Yasin masin de yok...

– Gupegunduz, herkesin gozu onunde ha? Doğruydu, gupegunduz, herkesin gozu onunde koca adamı çiftliğe nasıl alabilirlerdi. Ama canı istiyordu onu, istiyordu evet. Herkesin Allah belasını versindi. Ne karısıyordu herkes?

Zaloğlu'yu bırakıp, kendini sedire yuzustu attı, elinde olmyarak hıckırmaya başladı. Omuzları sar-sıla sarsıla ağlıyordu. Zaloğlu saskına donmuştu. Onu hic boyle gormediği için, bu yaşam dolu kadının, ne için ağlayabileceğini anlıyamıyor, sadece bakıyordu hayretler icinde. Bir ara kadının cıldırıp cıldırmadığını düşündü. Cıldırıysa belki de ona saldırır, boğabilirdi. Kalkıp savusmaksa, olmyacaktı. Ya

cıldırmasıyla? Ya sonradan alay ederse korkusuyla?

Gulizar birden hınca doğruldu :

– Git, dedi. Defol. Cehennemin dibine kadar yolun var. Erkeğim diye gezip dolanma bu dünyada!

– Niye?

– Derdin dibi. Sen yarın avradından da böyle kacarsın!

Kanına dokunan Zaloğlu:

– Ben ha?

– Sen tabi.

– Gorursun.

– Goreceğiz.

Sonra birden değişerek sordu :

– Kız güzel mi çok? Anlamadı:

– Hangi kız?

– Seninki.

– Ha, Gullu mu? Guzel. Aksam hani bir mavili vardı ya?

– E?

– Ona benzer amma ondan daha boyulu, daha guzel, daha da taplı..

Gulizar aksamki maviliyi hatırlamıştı:

– Onun kadar beyaz mı?

– Bak hele bak...

Gulizar'ın icini bir kıskanclık dolastı. Bir catt altında olacaktı. Muzaffer bey de aralarında. Kim-bilir, belki de bir gun o azgın herif...

– Demek ondan da beyaz?

– Beyaz da soz mu?

Belki de banyoyu ona hazırlatırdı. Yalnız hazırlatmayla kalmaz, arkasını da sabunlatırdı. Peki, Gulizar? O ne olacaktı? Kıyıda, kosede mi kalacaktı? Evin hanımı Gullu mu olacaktı? <<– Gulizar!>>, <<– Bana bak Gulizar.. Sunu soyle yap, bunu boyle...>> mi diyecekti? Bir takım emirler mi verecekti? Onu hizmetci yerine mi koyacaktı yani? Belki de <<– Hanımefendi>> demesini isterdi. Tabi isterdi, ne diye istemesin? Yuz bulunca astarını pekala da isteyebilirdi. Hayır, demiyecekti iste. Hanımefendi değildi ki desin.

Altıtarafı nerden bakılsa bir fabrika kızı. Fabrika kızı hanım, hanımefendi olacaktı ha?

– Bana bak, dedi. Avradının kulağını buk. Bana hanımlık taslarsa vallahi karısmam ha!

Zaloğlu bir kahkaha attı:

– Karısmaz mısın?

– Karısmam.

– Ne yaparsın?

– Her bir sey..

– Mesela ne? Gerçekten de ne yapardı?

– Onu beye derim!

Ve ofkesi busbutun tastı:

– Ben basıma buyruğum, amir, kumandan istemem. Deli soykanın biriyim zaten...

– İyi ama, ne dersin dayıma?

– Diyeceğimi bilirim ben!

– Dayım seni dinler mi? Tepesi attı;

– Neee? Dinlemez mi?

– Dinlemez ya!

– Ben on yıldır, on koca yıldır kahrını cekiyorum onun. Beni, arslan gibi erimin altından cekip aldı.

Beydir, ağadır, zedegandır diye lyalimizi feda ettik, kendine kul kole olduk. Niye? Yiğitliğine! Pisman değilim amma, yazının sordan gelecek bir...

Zaloğlu'nun da tepesi attı:

– Ne, yazının sordan gelecek bir kız mı?

– Ne ya?

– Benim karım o be!

– Ne olursa olsun. Dayının yanında senin ne piyasam var ki?

– Ne piyasam mı var?

– Oyle ya, ne piyasam var?

– Ulan hic bir piyasam olmasa, dayımın vere-sesiyim bugune bugun be. Allah gecinden versin, gozlerini yumdu mu, yerine ben gececeğim. Yanında ne piyasam varmış. Akıla bak!
Gulizar anlamlı.anlamlı basını salladı:
– Anlasıldın... demek dayının olmesini bekliyorsun? Dur seen. O dayın nasıl olsa gelir. Eğer demezsem. Suna bak, adamcağızın olumunu bekliyor!
Zaloğlu korktu. Gerçekten de dayısına soylerse, yanmıstı. Butun isleri altust olabilir, çiftlikten de koğulabilirdi.
Azgın kadının yanına ilisti:
– Allah gecinden versin kız. Gunun birinde diyorum, insan hali, hepimiz oleceğiz. Hem kimbilir, belki,de ben ondan evvel...
Kadının basını oksadı:
– Deli. Seni kızdırmak icin., aboo... sen benim ilk goz ağrısın kız. Seni oyle seksen tane Gullu'ye değisirsem anamla Kabe yolunda zina etmis olayım be... Sana değil Gullu, hic kimse dan dun edemez. Sana yan bakanın rabbiyesirini... o bicim iste. Beni ne belliyon sen?
– Kızın babası, anası, bacıları var mı?
– Babasını bilmiyon mu?
– Kim?
– Bizim elci Cemsir!
– Hm., bacısı, kardası?
– Bir oğlan kardası var.
– Kız?
– Yok.
– Onlar da çiftliğe mitili atarlar gayri oyle ya? Zaloğlu bunu henuz dusunmemisti. O yalnız kızı istiyordu simdilik.
Gulizar gene de rahatsızdı. Gunlerdir kafasını bu sorun kurcalıyordu. Beyin olumune gelince, Allah kerimdi. O zamana kim ole kim kala. Kapı gibi adam sağlığında elinden aınmasını da... Onun ne ucarı olduğu herkesce bilinen seydi. Olsun. Bir catı altında baska kadınlarla... evet, bardan gelen kadınlar... biliyordu, biliyordu ama, onlar zararsızdılar. Aksam üzeri, ya da gece yarısı gelir, sabahleyin basıp giderlerdi. Durucu olmıyan kadınlara can kurbandı. Bu? Bu kalıcıydı. Kalıcı olunca da, her an beyin gozleri onunde salına salına dolasacak, adamın aklına zorla is dusurecekti. Hem bakalım bey ona karşı ne turlu davranacaktı? Yiğen hatırı sayacak mı, yoksa kalbini bozup, hist pist'e mi baslıyacaktı. Baslar-sa ohooo... banyoyu da hazırlatır, arkasını markasını da sabunlatırdı. Yalnız bu kadarla da kalmazdı o azgın herif. Kollarının arasına bile aliverirdi.
Sol gozu seyirmeğe baslamıstı birden.
Butun bunların boyle olacağını Allah'ı bir bildiği gibi biliyordu. Sonra, bey kadar yakısıklı bir erkeğe hic, ama hic bir kadının umursamazlık edemiye-ceği meydandaydı.
– Sana bacı, kardaş nasihati Ramazan. Beni dinlersen avradını çiftliğe getirme!
Zaloğlu da huylanmıstı:
– Niye?
– Niyesi var mı? Dayını bilmiyor musun?
– Biliyorum.
– Guzel avratlara karşı?
– N olur?
– Ananın dini olur!
Zaloğlu, kadının kaygısını anlamıstı:
– Cus be, dedi. Dayım be!
– Dayın. Erkek değil mi? Sen yarın cekilip capa ırgatlarının basına, yahut patoza gideeen, sehre gidecen, gunlerce kalacan. Genc kadın... ustelik dini donu olmıyan dayın...
– Benim avradım namusludur!
– Ramazan, beni dinle: Avradın namuslusu, namussuzu olmaz. Yakısıklı, guclu erkek... avrat bir bakısta bastan çıkabilir. İstemese de çıkabilir. Sonra, dayının yanında sen nedin? Hic, vızırtı. Onun yanında sana bakmaz! Yani piyasaya almaz seni. Beni dinle. Avradını uzakta oturt, sehirde mesela.. Dayının ne canavar odlugunu bana sor. Benim erimi bilmezsin. Benim erim de kaytan bıyıklı bir erkek guzeliydi. Ben de daha on altı, on yedi yasımdaydım. Bir gun dayına rastladım, su aşağıdaki ahırın kosesinde. Tamam. Ne olduysa oldu. Elimden tuttu, cekti, beni ciğit anbarına goturdu. Gık diyemedim. Ondan sonrası, iste!

Zaloğlu ters mers olmuştur. Şehirde nasıl oturabilirdi? Dayısı: <<- Hayır. Burada, çiftlikte oturacak!>> derse, nasıl <<- İllaki şehirde oturacağım!>> diye ayak direyebilirdi?

İç gecirdi:

- Dur bakalım, hele o gün gelsin de..
- Vallaha karışmam Ramazan. Kedinin boynuna ciğer asılmaz!

Zaloğlu mutfağa gitti. Mezelerle bir yarım kiloluk rakı sisesini sepete koyup, sepetin ağzını bir gazete kağıdıyla örttü. Nesesi kacırmıştı. Kadın delidoluydu ama, doğru şeyler söylemişti. Dayısının ne mal olduğunu bilmez değildi ki!

Hep o düşünceli, daha çok da sıkıntılı haliyle evden çıktı gitti.

Kabak Hafız dokuz doğururcasına beklemekteydi.

Kapıdan karşıladı:

- Nerde kaldın mirim? Nerde kaldın yahu! Artık umidimi kesmeğe başlamıştım. Bir mani zuhur etti, gelmeyecek demistim.. Neler getirdin bakalım? Gel soyie!

İçeri girip kapıyı kapadılar. Ardından da tahta surguyu çektiler.

Beyaz perdeler de indirildikten sonra. Kabak Hafız kolları cemirleyip sepete besmeleyle yanıstı:.

- Oh oh oh... ne bu? Zaloğlu:

- Havyar, dedi.

- Havyaaaar? Bunlar?

- Balık yumurtası.

- Ya bu?

- Amerikan salatası!

- Rus salatası, de, sunoaa... Bunlar? Borek. Ya bu?

- Ac, bak!

- Acıp bakınca elbette bilirim..

- Ulan Hafız, her şeyi de biliyorsun ha!

- Elbette mirim. Ben, dünya nimetlerinden habersiz gafillerden miyim? Dünya nimetlerinden ancak hayvanlar, hayvanoğlu hayvanlar bi haberdirlir. Bense, onlardan olmak istemem! Sonraaa... bir teşehhut miktarı da olsa, yüksek sosyete de yalandık biz de!

- Ne demek bunlar be?

- Ne, ne, demek?

- Lugat paralayıp duruyorsun..

- Haa, su mesele...

- Malum ya? Bizim bilgi terazisi bu kadar ağırlığı çekmez!

- O halde, acık konusuruz bundan sonra. Lugati mugati.. efendim?

- Bırakalım!

- Bırakalım mirim, bırakalım...

Sepetle merdiveni bir solukta, istahla çıktı. Tabakları, sahanları indirip, yiyecekleri sarılı oldukları kağıtlardan tabaklarla sahanlara bosalttı.

Zaloğlu basucundaydı. Hafız'ın istahla çalışan ellerine gulerek bakıyor, Gulizar'ın dediklerini düşünüyordu. Nesesi adamakıllı kacırdı birden. Dayısını hatırlamıştı. Hatırlayınca da tedirgin edici bir iç huzursuzluğu başlamıştı yeniden. Gulizar'ın dediğince, Gullu'ye hallenir, elde etmeğe kalkarsa...

İrkildi: <<- Ya kız da tav olursa?>>

Yuzunden kapkara bir golge gitti. Ne diyordu Gulizar? Kudretli bir erkek karşısında namus, mamus sokmezdi gerçekten de.

İcini çekti.

Kabak Hafız'ın gözünden kaçmamıştı bu:

- Hayrola?

- Hic.

- Nasıl hic?

- Yok bir şey.

- Yok da, niye çektin icini?

- Baska. Onu diyecektim, Gulizar'a söyledim sunu..

- Neyi?

- Gözlerinden optuğunu..

Hafız her şeyi bırakıp simsek gibi baktı:

– Allahını seversen?
– Serefsizim ki...
– Kızdı mı?
– Yok canım.
– Allah askına?
, – Al getir, burada için dedi ama...
– Ama?
– Ben uygun bulmadım!
– Niye?
– Niyesi var mı lan? Olur mu? Yakısık alır mı? Kabak Hafız'ın gucu bırakmıstı. Zaloğlu'nun boynuna sarıldı, yanaklarını opucuklara boğdu. Sevincinden çıldırmış gibiydi. İcki, yiyecekler, her şey silinmişti, ucuyordu.
– Demek böyle ha?
– Boyle.
– Aferin sana. Beni memnun, mesut, mesrur eylediğini soyle Ramazan. Ona gece, gündüz, yatıp kalktıkca dua edeceğim, bütün işleri asan olacak!
Mezelerin tabaklarla sahanlara aktarılması isine Zaloğlu koyulmustu.
Kabak Hafız adeta kulaklarına inanamıyordu :
– Vay anasını, dedi bir ara. Demek... inanamıyorum, vallahi, billahi, tallahi inanamıyorum...
Yarım kiloluk rakı siselerini yerden sevinde aldı. Kocaman yumruğuyla sisenin dibine vura vura tıpayı çıkardı. Bardağa doktu, bir solukta içti:
– Ooooooh!
Zaloğlu isini bitirmiş, mezelerin kaplarını yerde serili sofranın ustane sıralamıştı:
– Çok hızlı başladın, dedi.
– Nolacak?
– Arabın dediği gibi sivey sivey gidelim de tadını anlıyalım. Sen kafayı hemen bulacaksın. Ben?
– Ne olmuş sana?
Zaloğlu gene aklında dayısı, iç gecirdi. Kabak Hafız birden bir şeyler sezmisti:
– Hayrola be!
– Hele oturup bir iki çekelim de...
– Çekelim mirim.
Kabak Hafız ekmekle su da getirdikten sonra sofranın iki kıyısına karşılıklı oturup, başladılar çekmeğe.
Zaloğlu ağır ağır içiyor, gittikçe artan bir huzursuzluk içine gımluyordu. Sonunda bosandı. Bütün endiselerini hiç bir şey saklamadan saydı doktu.
Kabak Hafız dikkatle dinlemisti. Gulizar haklıydı ama, bunu genc adama acıkılayacak değildi. Zaten kuskundaydı. Acıkladı mı, fitili alacak, tadı tuzu kalmıyacaktı. Kac vakittir o da düşünup duruyordu zaten bunu. Büyük çiftçi, ustalık domuzuna yakışıklı ve guclu Muzaffer'i baskalarından sorup öğrenecek de değildi.
Gene de:
– Ben senin ve Gulizar'ın fikrinizde değilim, dedi.
Zaloğlu umutla baktı:
– Ya?
– Evet, dayın ucarı zanpara, suphe yok buna. Fakat, yiğenin menkuhesine...
– Yahu bıraksana su luga paralamayı!
– Menkuhe, yani nikahlısı demek. Yiğenin nikahlısına el atacak kadar aşağılık değildir!
–| Onun elinden gelip gecen kadınları soyle bir tasavvur etsene!
– Elini sallasa ellisi, basını sallasa tellisi gelir. Hem de kosa kosa. Yalan mı?
– Doğru.
– Korkma, hiç bir şey olmaz. Mamafı, herhangi bir tehlike bahis konusu olursa, bir tılsım yapar...
Zaloğlu'nun gözleri gene umutla parlamıştı. Kabak Hafız ardını getirdi:
– Erkekliğini merkekliliğini keseriz evel Allah.. Haydi serefe!
Rakı bardakları kaldırılıp tokusturuldu.
Zaloğlu iyice umutlanmıştı. Ağzını yumruğunun tersiyle sildi. Meze almayı falan unutmuştu :

– Demek...

– Evet, bıçak gibi sıp, kesilir nefsi. Hic merak etme!

– Sana guveniyorum.

– Guven. İcabını icra edeceğime suncacak suphen olmasın. Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Sonra, su haberi getirdin mi getirmedin mi?

Zaloğlu unutmustu bile:

– Hangi haberi?

– Aman mirim?

Goz kırptı. Zaloğlu anlamıstı:

– Haa, suuu. Anladım. Valla karı bildiğin gibi değil. Fakat ustesinden gelebilmeli ha!

– Ne demek o?

– Serefsizim camız gibi kuvvetli karı. Beni bir sıktı, cıyak cıyak bağırdım. Avrat değil, pehlivan!

– Tam benim harcım desene..

– Bilmem artık. Aranızda bir sey. Lakin ilik ilik avrat!

Gulizar fitili iyice almıstı. Zaloğlu'na gelin gelecek kızın bir sure sonra hanımefendilik taslıyacağıma kuskusu yoktu. Hele gerçekten de guzel, alımlı ca-lımlıysa, Muzaffer beyi avucunun icine alabilirdi. Odadan sinirli sinirli çıktı. Banyoya girdi. Neden girmisti? Bilmiyordu ama, bembeyaz, pırıl pırıl fayanslara endiseyle baktı. Beyi avucunun icine alırsa, Gulizar her seye veda edecekti demek ha? Demek surda, su banyonun icinde, ya da soyunma yerindeki sedirin uzerinde onu yatıracak...

İci karardı.

Daha fazlasını dusunmek istemiyordu. Dısrı çıktı, kapıyı hırsla cekti.

Acaba beye soylese de, oğlanı kovdurmanın bir yolunu mu bulsaydı? Ne demisti? <<– Dayımın varisiyim be. Yarın gozlerini yumdu mu, teknil bu mal, mulk kime kalacak?>>

Alt dudağını disleri arasında ezerek dusunmeğe basladı: Doğru soyluyordu. Dayısı olunca mal, mulk Ramazan'a kalmıyacak mıydı? O zaman? O zaman o <<Fabrika surtuğu>> yani, çiftliğin tam anlamıyla sahibi, hanımefendisi olacak, belki de yol verecekti Gulizar'a!

Hızla yurudu. Kutuphaneli odaya hırslı hırslı gecti. Kitaplığın onunde durdu. Masaya kalcasıyla dayandı. Amerikan traktorlerinin kuse kağıtlara basılı cicili bicili, renk renk kataloglarına bir sure gormeden baktı.

O, gormeden baktı ama, Massey Harris, John Deere'ler ona albeni dolu, yosma, cıvıl cıvıl bakıyorlardı. Evet, <<Fabrika surtuğu>> çiftliğin hanımefendi?' olacak, isterse de Gulizar'a yol verebilecekti. Kimbi-lir, belki de cok kiskanctı. Kiskancsa, bir baska genc kadını aynı çatı altında ne diye tutacaktı? Gulizar olsa tutar mıydı? Soyle bir dusundu, tutmazdı. <<– Tutmam doğrucası. Elime fırsat geccsin de bak. Değil alımlı calımlı kadınları çatımın altında tutmak, çiftlikten kancık kopeklerle tavuklarr bile surer çıkarırım!>>

Kendi kendine sordu :

<<– O niye tutsun?>>

Kendi kendini yanıtladı:

<<– Hiic, niye?>>

Yuzu belirsiz, alımlı calımlı bir kadın icinde canlanarak sanki emretti :

<<– İstemiyorum bu Gulizar mı ne karın ağrısıy-sa kadını. Hemen, hemen yol verin!>>

İc gecirdi, sonra da :

<<– Derse der..>> dedi.

Sıkıntısı arttı.

İcindeki, o, yuzu belirsiz ama, her yanından alımlı calımlılık akan <<Fabrika surtuğu>>ne actı ağzını yumdu

gozunu :

<<– Pis. İki paralık bir fabrika kızısın, ne yani? Giderim, giderim ama... bilirim yapacağımı ben de!>>

Ne yapabileceğini dusundu. Hiiic, yapabileceği bir sey yoktu ki. Umduğu dağlara kar yağar, dayandığı yerler yıkılırsa cekip gideceği bir yer bile yoktu.

Uzun uzun dusundu. Gerçekten de, boyle bir sey olsa, nereye gidebilirdi? Irz, namus, su bu umurunda değildi. Yeter ki karnı doysun, sırtı perkissin. Calısmaya gelinee, calısrıdı be. Kana kana calısrıdı ama, neresiydi bu? Kimin yanı? O kadar yalnızdı ki!

Ağlamak geldi icinden. Yapayalnızdı. Ana, baba, hısım, akraba, artık coktaaan kayıplara karısmıs gencecik bir erkek, kocası yani, yoktu. Yeryuzunde tek basına kalmıstı iste!

Ağlıyacaktı ki, aklına Kabak Hafız geliverdi. Ferahladı. Sahi, bu iriyarı, bu kocaman elli ayaklı, bu insanı

altına alsa dağ gibi ezecek adam kabullenirdi onu herhalde!

Birden aklına oyle yatıvermist ki, <<- Ulan aliver beni be!>> diye gecirdi. <<- Ayı, ayı oğlu ayı. Alsan ne çıkar? Sana oyle bir avrat olurum ki! Senin dumenin namaz, niyaz, dua, okuyup uflemek. Uyuve-ririm sana. Sen erkekleri kafese koyarken, ben de kadınları. Senin hanım sultanın olurum!>>

Gerçekten de tadından yenmezdi hani boyle bir sey olsa. Hatta bu koyden cekip giderler. Yeni, yepyeni koy, koyler. Hafız bu yepyeni koylerin imamı olur, Gulizar da <<İmam efendinin hanımı>>. Koyluler kimbilir nasıl ikrama boğar, nasıl yere yurda kondur-mazlardı!

<<- Neden olmasın? Pek ala da olabilir!>>

İcinden bir baska yanı yanıtladı:

<<- Acele etme!>>

<<- Niye?>>

<<- Fabrika surtuğu belki de cok iyidir, arkadas olursunuz!>>

Arkadas olmak da cozimliyemezdi ki isi. Rama-zan'm dediğince, kız gerçekten cok guzelse, Muzaffer beyin gozunden kaca mı bilirdi? Gece, gunduz. Ramazan evde, değil... daha olmazsa Ramazan'ı sehire, birtakım islerin ardına yollar, o gelinceye dek gencecik kadınla...

İcinden banyo, pırl pırl fayanslar, kuvet, su dolu kuvet, kuvette <<Fabrika surtuğu>>, sonra kılı goğsu, kollarıyla bey gecti hızla. Kasları ofkeyle yıkıldı :

<<- Seni Ramazan'a dersem!>>

Kız, sanki:

<<- Dee..>> karsılığını verdi.

<<- Korkmaz mısın?>>

<<- Ay bennen olduktan sonra yıldızları kim takar?>>

Oyle ya, bey onunla olduktan sonra Ramazan, Gulizar da kim oluyorlardı?

<<- Tam cattık..>>

Gerçekten de catmıstı. Kız amma da gucluydu be! Ramazan'ı doldurup, karısıyla dayısını bastırmayı gecirdiyse de bu da havaydı. Ramazan, karısıyla dayısını yakalasa ne cıkaoaktı? Cekip kızı mı vurabilecekti, dayısını mı? Dayısını vuramazdı. Vurmak soyle dursun, baskın bile veremezdi. O dağ gibi adam onu tokatla oldururdu. Kızı cekip vursa? Buna da ihtimal veremedi. O kupkuru, o silik oğlan bunu da yapamazdı.

Kız'sa sanki icinden bakıp kıs kıs guluyordu.

<<- Pis!>> dedi Gulizar.

<<- Sensin!>> karsılığını aldı sanki.

<<- Maymun!>>

<<- Aynayla dargınsın galiba?>>

<<- Neyine guveniyorsun?>>

<<- Beye!>>

<<- Bey seni ne yapsın?>>

<<- Hah hah haaay. Senin gibisine yıllardır neler yapan guclu bir erkek, benim gibi korpecik bir yeni geline ohoooo....>>

<<- Bey seni bir sıkısa suyunu çıkarır!>>

<<- Cıkarsın!>>

<<- Beni senin sozunle atmaz ki!>>

<<- Oyle bir atar ki..>>

<<- Nasıl?>>

<<- Su kadını defet, gormek istemiyorum derim. Hemen defeder!>>

<<- Senin sozunle mi?>>

<<- Tabi.>>

<<- Ne biliyorsun seni tevatür seveceğini?>>

<<- Dudakları patlak isci karılarını bile kacırımı-yan azgın bir adam, beni kacırır mı? Yeniyim, sen eskidin.

Sozumden cıkamaz. Hic olmazsa bir sure. O zamana kadar seni kovdururum ya!>>

Bu kız çiftliğe gelmemeli, o azgın, it nefisli adamın gozleri onunde dolanmamalıydı en iyisi. Nasıl?

Bilmiyor, bilmiyordu Allah belasını versin!

Odadan sinirli sinirli çıktı. Merdivenleri indi. Bir takım bos arabalar, tarla surmeye mahsus paslı

pulluklar, koten. diskaro, bicer-doğerlerin bulunduğu avluyu gecti. <<Evdeci>> denilen çiftlik tutmalarının oturdukları, uzerleri saz ortulu toprak huğlara geldi. Capa vakti ırgatların ekmeğini, yemeğini pisiren, inekleri sağan, duvarlara tezek vuran Seyyare bacının yanında durdu. Ellilik, karayağız bir kadındı. Yasin

ağa gibi o da bu çiftliğe Muzaffer beyin dedesinin sağlığında gelmiş, yıllar yılı çiftlikten dışarı çıkmamıştı.

Bu aylar. Seyyare bacının en bos zamanlarıydı. Bulgurluk buğdayları <<Sarat>> denilen iri kalburdan geçiriyor, bir turkuyu kendi kendine mırıldanıyordu.

Otuz bes yıl oncenin bir gençlik turkusuydu bu. Toprak renkli elleri arasında kalburlanan buğdayların ahengine kapılmış, kendi sesiyle heyecanlanmıştı.

Gulizar bdsucuna dikilip uzun uzun seyretti. Ka^ dm kendinden oylesine gecmisti ki, dalgasına dokunmadı.

Neden sonra basucunda birinin dikildiğine dikkat eden Seyyare bacı, besmeleyle dondu:

– Bismillahirrahmanirrahiim.. sen miydin kız?

– Aklına gençliğin geldi galiba?

Vaktından once yıpranmış kadın, dertli dertli guldu :

– Gonul. Kocamıyor iste, gozu çıksın. İnsan ne kadar yaslansa, gene de...

Elindeki saradı, elenecek buğdayların ustune bıraktı, kara salvar içindeki iri kıcının ustune oturdu.

Gulizar da karsısına comeldi :

– Hayırdır isallah..

– Hayır icinde ol. Babamın sağlığında, koyde durmusuz. Davullar doğuluyor, duğun oluyormus.

Ben de kucucuk bir cocukmusum. Anam rahmetlik... (İcini cekti. Gozleri dolmustu) Rahmet istedi fikara.

Nereye gidiyon kız Seyyare dedi. Hic dedim, davullar doğuluyor bak, Seyyare ablanın duğunu oluyor, oraya gidiyorum dedim. Sonra uyandım...

Gozlerim Gulizar'a dikmiş, aklında, gorduğu dus'-un dekoru. Bu dekor, hayal meyal hatırladığı kırk, kırk bes yıl oncenin Tarsus toprağında, beyaz uzu-muyle unlu Baltalı koyuydu.

Gulizar umursamadı:

– Hayırdır isallah, dedi. Oluden diri haber!

Tenbel tenbel esnedi, sonra gerindi. Daracak entarisinin goğsunu sertce geren iri memeleri dirilikle fırladı.

– Meseleyi Ramazan'a cıtlattım. Dedim ki, avradını çiftliğe getirme, hakkında hayırlı olmaz, şehirde oturt dedim!

Meseleden Seyyare bacının da haberi yoktu. Gunun birinde <<Fabrika surtuğu>>nun çiftliğe yerlesmesi endisesini birlikte cekmişlerdi.

Seyyare bacı sordu :

– Ne dedi gayri?

– Hiic. Kulağına laf girmiyor ki hayvanın! Birden sinirlendi:

– Amma, ben de Gulizar'sam... kert surya, o avrat bu çiftliğe gelir, beynen bir catı altında yasarsa.

Ramazan boynuzlan takar!

Seyyare bacı pek oyle namaz kılmaz, oruc tutmazsa da, gene de dini butun gecinirdi.

– Tovbe de, kız, dedi. Kızılbas mı bu Allah ver-miye?

– Sen bil iyon mu onu? Gavırdan bile kotudur!

– Heye, eline eteğine pis derler amma, insan yiğeninin avradına...

– Dolanır Seyyare bacı dolanır. Ben bilmem mi guttuğum domuzun huyunu? Ona yadırgı avrat olsun da, isterse gozleri pisik, akıntılı, irinli olsun...

Uzaklara, taa uzaklara baktı. Gunes iyice devrilmiş, yamaclara coken kul renkli sis koyulasmıştı.

– Beyi bir guzel avucuna alır gayri... Rama-zan'ın nerden haberi olaeak? Yarın kazmaya, pato-za, sehire fabrikalara salar, avratla yalnız kalır..

Birden tepesi attı :

– Bana hanımlık taslamasın da ne halleri varsa gorsunler. Yazının fabrika amelesi. Hanımlık tas-lıyacak bir insan, benden yuksek olmalı. Soyle asilzade, soylu soplulu, insan evladı. O? Anası sovan, babası sarmısak. Oyle değil mi amma?

Seyyare bacı yeniden buğday elemeğe baslamıştı :

– Doğru, dedi.

– Akıl ne diyor biliyor musun? Bakmadan :

– Ne diyor?

– Tovbe estağfurullaaaaah... Seyyare bacı usteledi:

– Ne diyor akıl kız?

Gulizar karşılık vermedi. Kalktı. Elleri arkasında, ilerdeki soğan hevkeresine yurudu. Taze soğan-ların mavi dumanlı yeşil sapları ağzını sulandırmıştı. Bir sap koparıp, çiğnemeğe başladı. Burnuna bol kimyonlu, bol etli, kırmızı biberli «Ciy-kofte» kokusu calınmıştı. Geri dondu, Seyyare bacının yanına gitti.

– Simdi, yeni yağrılmış ciy-kofte olmalı ki... Yere sulu sulu tukurdu.

Seyyare bacı «– Akıl ne diyor biliyor musun?»u Rinutmamıştı. Yeniden sordu :

– Aklın ne diyordu kız? Omuz silkti:

– Hic canım. Adamcağtız olmadan, uyuz it malı, mulk düşünuyor!

– Hangi uyuz it?

– Ramazan.

– Ne diyor?

– Dayısı olurseymis çiftlik ona kalırmış. Beyin kulağına bir gitse, tozunu attırrr vallaha!

Seyyare bacı buğday elemeye ara verdi:

– Demek, dayım olurse tekml malı mulku bana kalır diyor hı?

– Diyor ya.

– Eee... meshur kelimdir, ne derler? Besle kargayı, oysun gozunu. Dur hele... Yasin meydanlarda yok... Yoksa sehre mi gitti?

– Sehre gitti.

– O mesele için mi?

– Tabi. Ne demeye efkarlandım yoksa? Yarın ulır getirirler kızı çiftliğe, bir iki derken basımıza hanımefendi olur çıkar. Ne senin, ne de benim esame-miz okunur!

Seyyare bacı buğdayları yeniden elemeye koyulurken :

– Bana ne? dedi. Sen düşün. Bana göre hava hoş. Benim isim belli gucum belli. O benim isimi bilmez, ben onun. Benim buralara dolanıp gelmez bile...

– Yarın babasını, anasını, kardasını mardasını getirirse çiftliğe... Her biri, basımıza bir amir kesilir.

Amma gene de is beyde! Bey, kıza yuz vermezse, eli olsalar hava. Bey tırnaksızlık eder de, avrada dolanırsa, senin de, benim de tepemize çıkarP amir, kumandan kesilir...

Seyyare bacı, kızın akrabalarının da çiftliğe yerlesmeleri ihtimalini düşünmemişti. Hani olmaz da değildi. Kız, beyi bınbır cilveyle avucunun içine aldr da, ille babamı, anamı, kardaslarımı çiftliğe isterim diye dayattı mı, bey hayır mı diyecekti? Elci Cem-sir'i, ırgatbası Memo'yu bilmez değildi. Her yıl pamukların zararlı otlarının capası için capa ırgadını onlar bulup getirirlerdi. Beyin de yabancısı değildiler. Lakin boylu, poslu Cemsir'in de yakışıklılığıyla yiğitliğine vurgundu hani. Oyle erkek dünyada kolay kolay bulunmazdı. Aklından, ona kaç kez dolandığı, o değilden laf vurduğu gecti. Herif oralı bile olmamıştı. «– Ayı!» diye gecirdi, «Ayı oğlu ayı. Safi kalıp deyyus!» Sordu :

– Kızın babasını gordun mu sen hic? Gulizar sinirliydi, omuz silkti:

– Yuzunu Azrail gorsun! Seyyare bacı irkildi:

–*- Oyle deme kuz. Haza erkektir hani. Boy, pos, bakış, endam...Adamın milyonu olacağına, oyle eri olsun. Oyle erim olsa vallaha yemez yediririr, giymez giydiririm!

İsini gene bırakmıştı:

– Bizim Muzaffer beyin daha kalını, daha kalıplısı, daha da yakışıklısı. Ne var ki, bizim bey daha genc! Gulizar:

– Bizim beye kurban olsun, dedi. Bizim bey gibi var mı? Erkeğin tekesi...

– Ondaki alım, calım, istah, hırs kimde var?

– Ballandır ha, ballandır..

– Ballandırmıyorum, doğruyu soyluyorum.

– Doğruyu soyluyormus..

– Doğruyu soyluyorum tabi!

– Tabi mi? Koynuna mı girdin yoksa? Gulizar capkınca guldu :

– Girdim Delki!

– Tuh, yuzun iki cihanda kara ola e mi?

– Eh. Ayıp mı? Gunah mı?

– Yok, sevap. Gunah mıymıs... Gulizar gulmekten katılıyordu :
– Bana bak, dedi, hani eline gecse... Seyyare bacı fırlatacak bir sey ararmıs cilvesi yaptı.

Gulizar sakadan kactı. Huğun kosesini siper aldı :

– Oyle mi Seyyare bacı? Eline gecse de son yasında, hıı?

Sozde kızdı:

– Kız defol git, beni gunaha sokma ha!
– Hooooos, ne malum senin de tezgahtan gecmediğin?
– Abooooo.. arım namusum... utanmaz arlanmaza hele...
– Ne var utanacak arlanacak?
– Bir duyan da essah beller!
– Bellesin?
– Boyle seyleri yapmak değil, konusmak bile gunah kız!

Gulizar yanına geldi yeni bastan:

– Bırak on'u, dokuzu Seyyare bacı. Yirmi, otuz yıldır bu çiftliktesin. O zamanlar sen de genctin, guzeldin., beyse daha da genc, cocuk. Aranızdan hic mi oldu bitti gecmedi?

Seyyare bacı homurdandı:

– Tovbe estafurullaaaah...

‘– Hı? Gecmedi mi, doğru soyle!

– Gelmiş geçmiş bir sey...

Seyyare bacı o yılları hatırlamak istemezmişcesine, buğdayları daha sinirli, çok daha cabuk ele-ımeğe koyuldu. O yılları gerçekten de hatırlamak islemiyorau. ı^eımis gecmiş, ama taai eiDene aama-ğında kalmış seylerdi. Tabi kocasından ayrılış nedenini acıkıyamazdı, sırdı. Bir gece, surda, az otedeki sovan hefkeresinde yakalamıstı kocası, beyle. Bey o zaman yeni yetme bir delikanlıydı. Gene boyle boylu, poslu, gene boyle, hem de bundan çok daha guclu, kuvvetliydi. Kocası ustlerine varıvermiş, adamın dili tutulmuşcasına, ne diyeceğini sasırmıstı.

İc gecirdi.

Tek laf etmemiş, amma o gunden sonra da ortalardan silinip gitmisti.

Gulizar usteleyince, gene de :

– Ayıp kızım, ayıp! dedi. Adam boyunca gunaha girer. Hafız efendiye sor da bak. Boyle seylerin lafi bile büyük gunah!

– Kime soracakmısım? Kabak Hafıza mı?
– Neyse. Vaazda dinlemedin mi hic?
– Nesini dinleyecekmişim? Halis zındık deyyus!
– Bak sen simdi..

– Niye?

– Ağzından cıkanı kulağın duymuyor kız!

– Duymaz tabi..

– Niye duymuyor?

– Sebebi var da ondan!

– Neymiş sebebi? Sır verircesine:

– Gözlerinden operim diye bana haber salmış! Seyyare bacı bu kalıplı imamı da aklından gecirmisti

cok. Gene, sozde, irkildi:

– Daha neler?

– Vallaha!

– Ne demis?

– Gözlerinden operim demis. Boyle adamın vaazından, kıldırıldığı namazdan, tuttuğu oructan ne hayır gelir?

oeyyurt>> uulji susmış Kaimisil :

– Demek boyle haber salmış?

– Boyle haber salmış tabi.

– Kimnen?

– Kimnen, Ramazan'nan..

– Ramazan'nan hı? Peki, beyden korkup cekinmemiş mi bu divane?

- Beyin ne haberi olacak?
- Sen soylersen ya? Gulizar omuz silktili:
- Niye soyleyim? Herif Allah adamı. Elinde imamlık gibi bir de zenaatı var. Nereye gitse ekmeğini tastañ çıkarır...
- Seyyare bacı bir seyler sezerek kuskuyla bak-
- Eee?
- E'si sağlığın.
- Demek Hafız ekmeğini tastañ çıkarır?
- Çıkarır. ,
- Seni istese?
- Bey de peki dese...
- He der misin?
- Oynıya oynıya. Oñdan iyisine mi varacam?
- Boyda boy mu yok? Posda pos mu? Oyle kotu bakıyor ki insana.. K
- Nasıl yani?
- O bicim!
- Ne bicim?
- Hadi der gibi, istahnan!
- Tuh.
- İñsanın canı her bir sey istiyor bakınca o!
- Seyyare bacı guldu :
- Hani, tam da hafız, imam, hoca avradı olursun ha!
- Niye olmayım? Neyim eksik?
- Herife takdir ha takdir değil mi?
- Ne?
- Ne olacak? Boynuz!
- Canım sağ olsun. Erkek olsun da takınmasın!
- O da doğru ya.
- Fırsat vermesin biiir, komsuya muhtac etmesin ikiii, ac, susuz komasın uuuuc, giyim, kusamımı eksik etmesin dooooort. Amma herif haza erkek gibime geliyor. Ne dersin?
- Seyyare bacı karsılık vermedi. Ne diyecekti? Enine, boyuna, alımlı calımlı, baktığı yerden ses getiren, pek oyle geckin de sayılmayan bir erkekti. Olsun olsun ellisinde olsundu. Kendisi ellisinde cokmustu ama, erkek için elli yas neydi ki? Elli yas, erkeğin tam erkeklik çağıydı. Hele İmam efendi gibi, eli kolu tutan, guclu kuvvetli biri olursa...
- Uzun uzun konustular.
- Gunes devrilmiş, onlerindeki hefkerede dumanlı mavi saplarıyla yeşil yeşil istah acan taze sovan-lara esmer golgeler inmişti ki, yakınlarda bir kamyon homurtusu kulaklarına calındı. Tek laf etmeden uzun uzun dinlediler. Sonunda kamyon çiftliğe girdi. Ancak o zaman aksamın indiğinin farkına vardılar.
- Seyyare bacı:
- Ooo... dedi. Aksamlar inmiş!
- Sahi ha., haydi bana eyvallah!
- Gule guleee... Gulizar kosarak uzaklaştı.
- Zaloğlu'yla Yasin ağa kamyonđan iniyorlardı. Zaloğlu dehsetli sevincliydi, ağzı kulaklarına varıyordu. Gulizar her seyi anlıyarak beton eve yurudu. Merdiveni hırslı hırslı çıktı. Sofada durdu. İcinde bir gariplik, bir yalnızlık, bir kimsesizlik. Ağlamak, kana kana ağlamak istiyordu hem de. Sanki kız çiftliğe gelmiş, bey dolanmış, banyoyu ona hazırlatmış, arkasını ona sabunlatıp, kollarının arasına onu almış da, butun bunlardan sımaran kız, çiftliğin hanımı kesilmiş, <<- Gulizar mısın ne karın ağrısısın? Seni çiftliğimde istemiyorum. Defol git burđan!>> demisti'.
- Bir ara Zaloğlu'nun sesiyle kendine geldi:
- Ne var?
- Nerdesin?
- Burdayım.
- Gel!
- Merakla merdiven basına çıktı: Emret!
- Gelsene burya!

Merdiveni indi, Ramazan'ın yanına gitti isteksizce. Oysa kamyonun projektörü icinde keyifli keyifli guluyordu :

– Tamam! dedi.

Anladığı halde, anlamamiscasına :

– Nedir tamam olan?

– İşler ekspres..

– Hangi işler?

– Yasin ağa paranın yarısını vermiş. Nikahtan sonra da yarısını verecekmiş. Dayım da konusmuş kızın babasıynan. Ulan ne kıyak adam su dayım bei

Gulizar'ın sıkıntısı artmıştı. Zaloğlu hep aynı keyifle :

– Ol desin olurum serefsizim. Dayı dediğin boyle olur iste..

Gulizar'a baktı. O karşılık vermiyordu. Usteledi :

– Oyle değil mi?

– Ne?

– Dayı dediğin?

– Eee?

– Boyle olmaz mı?

– Nasıl?

Yuzune dikkatle baktı:

– Canın mı sıkılıyor?

Gulizar'ın ustune az daha dusse, hıckırmaya' baslıyaaaktı. Hırsıyla cekip merdivene gitti, kosarak çıktı. Mutfaga girdi, kapıyı icerden kilitledi.

Az sonra merakla gelen Zaloğlu kapıyı yokladı: Kilitliydi.

Seslendi:

– Gulizar!

Duyduğu halde aldırıs etmedi.

– Gulizar kuz!

– Ac kapıyı!

– Ac da bak ne diyecem...

Gulizar icerde hıckıra hıckıra ağlıyordu. Karanlıkta mutfak. Bu karanlıkta busbutun garipsediği, kendini her zamandan çok daha yalnız, kimsesiz, daha: çok da dayanaksız bulduğu için, ağlaması artıyor, hıckırıkları çoğalıyordu. Artık kızın çiftliğe geleceğine, beyi avucu icine alıp ona her dediğini yaptıracağına, gunun birinde de baslarına hanım kesileceğine zerrece kuskusu kalmamıştı. Kız çiftliğe hanım olacak, Gulizar'ı da attıracaktı. Yapabilirdi bunu.. Cunku anlıyordu ki, anlattıklarınca kız çok guzeldi!

Zaloğlu'ysa kapıyı dışardan habire yumrukluyordu:

– Gulizar, gulizar diyorum!

– Ac sunu!

– Ac, bak diyeceklerim var!

ni?

– Hakkında hayırlı olacak ama!

Hakkında hayırlı mı olacaktı? Nasıl hayırlı ya-

Kalktı. Gozlerinin yasını kollarıyla uzun uzun sil-

335

dikten sonra kapıyı açtı. Zaten hemen hemen her şey gecivermişti. Ağlamıyordu artık. Kız gelirse gelsin,

beyi elinden alırsa alsın, çiftliğe hanım olursa olsun, onu da çiftlikten attırırsa attırsındı. Cehennemin dibine kadardı, olumden oteye koy yoktu ya!

– Niye acmadın kapıyı?

– Acmadım.

– Niye?

– Niyeymiş. Acmadım, keyfimin kahyası mı..sın?

Zaloğlu sasti:

– İyi ama, niye değiştin boyle? __ o

Cenesini tutup kaldırdı:

– Ha?

Gulizar elini itti, karsılık da vermedi.

– Kız çiftliğe gelecek diye mi? Sertce baktı:

– Bana ne gelirse?

– Hiiic..

– Kız çiftliğe gelirse miymis. Gelirse gelsin. Bana ne? O buraya gelirse, ben de...

Ardını getirmede. Zaloğlu usteledi:

– Ne yaparsın sen de?

– Zıkımın dibini yaparım! Her şeyi anlamıstı. Kadının direnmesine aldırmadan, zorla kucakladı:

– O gelmeynen senden vaz mı gececeğimi belliyorsun?

Kendini genc adamın gucsuz kollarından kurtardı :

– Gecersen gec. Ben de basımı alır giderim. Zaten kafama koydum. Hemi de gideceğim!

–Nereye? Kesinlikle:

– Kerhaneye!, dedi.

XV.

Elci Cemsir'le berber Resit oturmus, kara kara dusunuyorlardı, ki. Yasin ağa çıkagelmisti. Tam da o meseleyi gorusuyorlardı. Kızı polis marifetiyle alıp getirmislerdi ama, bundan sonrasını ne yapacaklardı? Gullu sararmıs solmustu. Ağlamaktan gozlerinde yas, bağılmaktan gırtlığında ses kalmamıstı. Bununla beraber, gene. de <<– İstemem!>> diyordu, <<o Boytarı yapılı oğlana varmam! Oldurun beni, asın, etimi lokma lokma doğrayın isterseniz, varmam o soytarıya! Benim babam da, anam da kardasım da Kemal'dir, ondan baskasına varmam!>>

Butun bunlardan Yasin ağaya soz acacak değillerdi elbette. Acmamıslardı da. Değil acmak, renk bile vermemislerdi. Kahveler, cigaralar icilmis, hos besten sonra, asıl meseleye gelinmisti. Onceden kararlaştırdıklarınca,

bin liranın yarısını Cemsir'in avu-cuna sayan Yasin :

<<– Nikahtan sonra da, Allah kısmet ederse, obur yarısını verimiz.>> demis, az sonra da kalkıp gitmisti.

Simdi ne yapacaklardı?

Bes yuz, sonra da ikinci bes yuz. İyyidi ama, kızın imana geldiği yoktu!

Aksam ustu Resit:

– Bana bak kardas, dedi kurtce, bu isi bil'yon mu ne pakler?

Cemsir anlamıstı ama, uzattı:

– Ne pakler?

– Bil neyin paklediğini!

– Rakı mı?

– Babana rahmet!

– Kalk oyleyse.. Dukkanı kapayıp çıktılar.

Giritli'nin kebapçı dukkanı yukunu iyice almıstı gene. Girdiler. Dipte, taa dipte, her zamanki masalarına gecip oturdular. Kebapçı Giritli, altın disleriyle

gulerek, geldi. Masa lahzada donandı, baslandı icil-meğe. İlk kadehler, Cemsir'i koyu bir dusunce karanlığına gommustu. İc cebindeki bes yuz rahatsız ediyordu. Bu para herhangi birinden alınmış olsaydı, umursamıyacak, verdiği sozu yerine getirebilirse ne ala, getiremezse aldırıs etmiyecekti ama, bu, oylesi değildi. Karsısında koskoea bir Muzaffer bey vardı. Bir iskemle darbesiyle dağ gibi bir pasayı bile cokerten, attığını vuran, astığı astık, kestiği kestik Muzaffer bey!

İc gecirdi.

Butun bunlar da bir yana, daha onemlisi, her mevsim yuzlerce ırgat denkleştirip, binlerce lirasını aldığı, ekmeğini yediği, yasamının sonuna dek de yemeği tasarladığı, velinimeti bir insanla karsı karsıyaydı. Ona kalleslik edemezdi. Etmemesi çıkarı gereği idi.

Gene tam icini cekerken, berber Resit'e rastladı bakısı. Cemsir sanki: <<– Ne yapacağız?>> demek istemisti. Berber Resit: <<– Valla bilmem>> karsılığına gelen bir isaretle, durumunu acıkladı. Acıkladı ama, Resit, kac vakittir gene de ne yapılması gerektiğini pek ala biliyordu. Uzun lafin kısası, bicimine getirilip, Fellah oğlu'nun vucudu ortadan kacırıl-malıydı. Boyle davranılırsa, kızın umudu kesilir, kolu kanadı kırılır, istedikleri adama tıpis tıpis giderdi. Zaten butun mesele, istedikleri adama tıpis tıpis gitmesiydi.

Olmazsa, isler sarpa saracak, oteki bes yuz gume gidecek, Muzaffer bey çiftliğine yerlesip, yasamlarının sonunda bir dem surme hayalleri gerçek-lesemiyecekti.

«Fellah oğlu»nun temize havale edilme isininse gecikmemesi gerekiyordu. Bekliyecek vakıtları yoktu. «Kız hasta. İyi oluncaya kadar bekliyeceğiz. Baska care yok!» diye, pek pek bir hafta, on gun, haydi haydi on bes gun, bilemedin bir ay oyalasınlardı.

Sonra? Sonrası, ya aldıkları bes yuzu geri vereceklerdi, ya da kızı teslim edip, paranın gerisini alacaklardı. Parayı geri veremiyceklerine gore, kızın^ teslimi gerekti. Gerekti ama, biliyorlardı ki kız, kendi gonluyle, tıpis tıpis gitmiyecekti.

Cemsir:

– Bir akıl ver! dedi.

Berber Resit dalgınlıkla baktı:

– Ne akli?

– Su, kız meselesi..

– Ne akli vereyim kurban? Ben de sastım kaldım..

– Tam sastık. Bosa koyuyorum dolmuyor, doluya koyuyorum...

– Almıyor. Doğru!

– Doğruysa bana bir akıl ver! Resit ic gecirdi:

– Ben de o akli bulmayı dusunuyorum kurban..

– Parayı aldık heriflerden...

– Aldık.

– Kızı teslim etmezsek...

– Etmezsek?

– Parayı geri vermemiz lazım.

– Lazım, doğru.

– Para bu, alınmış alınmıştır. Geri verilebilir mi?

– Kolay kolay verilmez.

– Sonraaa... obur yarısı var!

– Var ya. Bir heye dese..

– Ah dese...

– Akılsız iste. Kocca Muzaffer bey çiftliğine hanım olacan. Oyle değil mi?

– Oyle ki, o bicim!

– O bicim ki o bicim!

– Hep kurtulacağız. Dirlik mi su?

– İtten reziliz.

– Son yasımızda iyi bir gun gorup, iyi bir devran sureceğiz...

– Hele Muzaffer de cartayı cektı mi?

– Cekmese bile, bizim koroğullarıyla sıpaları doldururum çiftliğe, surerim kazmanın altına tumunu, oooooh!

– Oh ki oh. Bizim kuru avrat da can atıyor zaten. Kız kacana kadar esti gurledi, sarkılar maniler... komsularla cekisti teknil. Ulan bu avrat kısmı gibi yok. Fıkaranın uryalarına giriyordu. Geceleri koyun; kuzu diye sayıklıyordu. Kız kacınca, tamam. Sen surdan bi yuzluk ver hele!

Cemsir'in nesesi kactıysa da, bozuntuya vermedi. İc cebine yerlestirdiği ic ice bes tane yuzlukten birini cekip uzatti.

Resit parayı istahla kaptı. Yuzluğun verdiği taze gucle:

– Dusunme, dedi. Canını hic sıkma. Cala cala bir havaya dondureceğiz elbet. Sıkma canını!

Busbutun costu:

– Senin icin, senin canının bulbulu icin değil mi? Anam avradım olsun, bir gece, cevirim kerhaneci oğlu kerhaneciye, kactan asağı olmaz lan? Hık mık... iki kursunda... aaah ne fayda ah... genc olmak vardı felekte simdi! Çok değil, bir on sene evvel olaydı, ne fayda. Oyle bir değil, bes Fellah oğlu fostu amma...

Kadehini kaldırdı:

– Haydi serefe! Tokusturup iciler.

Kebapçı, pikaba Cemsir ağanın plağını koymusta:

«Dunya bir penceredir, her gelen baktı gecti!»

Cemsir ağanın kafasında gene her sey silindi. Ne, aldığı bes yuz lira, ne Reside verdiği yuzluk, ne Gullu,

ne de Fellah oğlu. Kafasından bir seyler geciyordu. Durmamacasına akan bir seyler... Tarifsiz hazlar

icinde, billur kadehlerde kırılan simsek aydınlığı bir boslukta ucuyordu.

İskemlesinin arkalıgına, zincirinden bosanmış ayı heybetiyle yaslandı. Gözlerini yumdu. Sarkının suresince acmadı. Sarkı bitti. Actı. Tam karsısında oturan Residin kopçayı hatırlatan ufacız gözleriyle karsılastı: Cin gibi bakıyorlardı.

– Futur getirme kardaş! İyi günler göreceğiz. Dem surup, devran gecireceğiz. İcime doğdu. Allah-tan, malum oldu bana. Hic tasalanma. Cenab-ı Al-lah'sa, kalbimize göre verecek. Bir gün bir bakarsın, hic hesapta olmayan bir sebep halk eder, tamam...

Cemsir umutsuzca icini cektı. Resit:

– Çekme icini, dedi. Allah bu, umut kesilmez. Yumurtaya can veren Allah. Kurban oluyum kerametine. Çekme, icini. Allah her bir şeyi iyi yapar. Lakin, on yıl evvel olaydı da goreydin Residi! On yıl evvel de bu kuru Resit değil miydi sanki? Gene de:

– Çeker vururdun hı?

– Bak hele bak.. Beni bilmen mi? Kafam kızdı mı bir iki der miyim? Seri iyisini bilirsin!

Zincirinden bosanmış ayı kadar heybetli ama, bir çocuk kadar bile muhakemeden aciz olmasına karsın, Residin gelmiş gecmiste, hatta en genc çağlarında bile kafası kızınca bir iki deyip demediğini ne gormuş, ne de isitmistı.

– Doğru, demezdin., dedi. Alay ettiğini sanan Resit kızdı:

– Demezdım tabi ne belledin, der miydım? Cemsir üzerinde durmadı:

– Butun umudum senin avratı. Kızın fikrini ce-lerse o celer. Oyle değil mi?

Hic suphen olmasın. Oyle diller dokuyormuş ki, o kadar olur. Kız diyormuş, aptallığı bırak. Kocca çiftliğe hanım olacan. Altında tomafıl, dudakların boyalı. Astığın astık, kestiğin kestik. Yediğin onunde, yemediğin ardında...

Cemsir'in içi hasretle yandı, gözleri umutla parladı:

– Ardında ki ardında Resit. Aklıma gelmiyor mu, içim yanıyor!

– Ben onu bunu bilmem, Fellağ oğlunun vücudu ortadan kalkmalı.

Bakıştılar. Cemsir:

– Nasıl?

Birkac kadeh atalıberi isin <<Nasıl?>>ı cozulmelmisti Residin kafasında. Bu isin nasıl, kimin tarafından yapılması gerektiğini biliyordu artık.

Sordu:

– Hamza niye gelmedi hala? Cemsir dusundu:

. – Bugün ne günlerden?

– Salı.

– Oyleyse tamam..

Resit anlamlı anlamlı basını salladı:

– Mudurun avradının yanındadır oyle ya..

Gerçekten de, Mudurun karısının yatak odasındaıydı: Kus tuyu yataklı karyolaya yanyana oturmuşlardı.

Kadın, pembe dekoltesi içinde geckin, ama capcanlı, kolunu Hamza'nın boynuna dolamış, sarhos gözlerini genc adamın çok yakışıklı yüzüne dikmişti.

Bir ara:

– Sana ne? dedi. Sertce sordu Hamza :

– Nasıl bana ne?

– Oyle ya, sana ne? Basın belaya girerse daha mı iyi?

Hamza kapkara bıyığı, kapkara kaslarıyla surmeli surmeli baktı:

– Girerse girer!

Kadın, bu bakışın etkisiyle costu :

– Ben ne yaparım sonra?

Basını genc bir kız cilvesiyle genc adamın omu-zuna dusurdu :

– Ha?

– Ne?

– Hamza'sız ne yaparım ben?

– Herkesin namusu var!

– Var, malum ama, Gullu'nun namusu seni alakadar etmez!

Simsek gibi:

– Ne? Etmez mi?

– Etmez. Cunku baban hayatta. O dusunsun! Kadını soyle bir itti :

– Bas ulan sen de zilliii...

Kadının cok hosuna gitmisti. Yeniden, daha hırsli, sarıldı. Hamza ırzına soğulmuscesine yeniden itti.

İtme-sanılma, sarılma-itme... bir itisip kakısmadır baslamıstı. Sarhos kadın iliklerine dek istekle doluydu.

Geceliğinin fazla acık goğsunden fırlayan iri memeleri delikanlının goğsunde eziliyor, kudurtuyordu :

– Hamza! diye inledi.

Kollarını arkaya attı. Sonra genc adamın tatlı ağırlığı altında daha da ezilmek icin, onu guclu kollarıyla sardı, kendine siddetle cekti:

– Hayır! !

– Ne?

– Bacın senin namusun değil!

– Bana bak..

– Bakıyorum, ne var?

– Bu lafı bir daha etme!

– Edecem: Bacın namusun değil senin! Ofkeyle gurledi:

– Kimin namusu ya orospu?

Bu ofke genc adama nasıl da yakısmıstı! Yeniden, her zamandan cok daha hırsila sarılmıstı. Busbutun kızdırmak icin uzattı:

– Babanın namusu. O hayatta olmasa amenna. Ama o hayatta!

Ve dudaklarını dudaklarına yapıştırarak, genc adamın konuşmasını engelledi:

– Hamza'cığım, canım, yavrum!

Hamza da bir hayli sarhostu. Cosmustu. Onda da dehsetli bir istek baslamıstı. Ceketini zaten çıkarmıs, bir kıyıya, kadının bayıldığı bicimde fırlatıp atmıstı. Pantolonunu da ceketinin yanına fırlatıp, avının ustune atıldı. Yaslı ama, azgın kadının da istediği buydu zaten. Kendini bıraktı.

Hamza hıncla kavramıstı kadını. Canını acıtarak kucakladı, sıktı, etini mıncıkladı, sonra da pembe ipek tuvaletini bir cekiste boydan boya yırttı.

Kadın hemen hemen anadan doğma kalmıstı:

– Hamza'cığım, vur beni, oldur!

Yumulu gozleriyle zevkin tam tepesinde, inliyordu :

– Oldur Hamza'cığım, vur beni, oldur beni, etimi parca parca et!

Hamza anlaşılamayan bir seyler homurdandı. Kadın tekrarladi:

– Etimi parca parca et Hamza, kemiklerimi kır!

Kemikler gercekten de genc adamın tatlı ağırlığı ve guclu kollarında kuturduyor, ama yetmiyordu kadına butun bunlar, ki, kapı vuruldu.

Hamza, nedeni belirsiz bir korkuyla karyoladan atladı.

Avını elinden kacırmanın azgınlığıyla kadın yataktan carsafına sarındı:

– Geel!

Kapı aralandı. Beyaz onluğ, ince uzun bacaklarıyla hizmetci kız.

Kadın, kocası falan sanmıstı:

– Ne var? Ne istiyorsun?

– Beyefendi adam gondermis, tahvilleri istiyormus efendim..

Kadın nerdeyse cıldıracaktı. Deliye donerek, az once Hamza'yla karşılıklı kaldırdıkları zarif rakı kadehlerinden birini kaptı, hizmetciye fırlattı:

– Beyefendinin de ağzına, senin de... Defol! Kadeh, kapı kanadında parcalandı. Hizmetci coktaan silinmisti.

Hamza memnun, alaylı bir ıslık caldı:

– Vay anam vay!

Yaslı kadın, avının ustune yeniden atladı. Genc adam onu guclu elleriyle yakaladı, karyolaya attı. Sonra kucak kucağa yuvarlandılar karyolanın kus tuyu yatağında.

Duvardaki saat gecenin dokuzunu ağır ağır vururken kalktılar.

Butun bunlar Hamza icin pek de onemli değildi. Nasıl olsa bu <<Kartalozsa sonuna dek kavuk sallamıyacaktı.

Pantolonunu bacağına cekti, ceketini giyindi. Gayet ciddi:

– Bana bak! Kadın yorgun, bitik:

– Emret!

– Ver su dingirtiyı bana!

- Hangi dingilli?
 - Tabancanı ulan!
 - Tabancamı mı?
 - Tabancanı. Ne var?
 - Ne yapacaksın?
 - Lazım! Elini tuttu.:
 - Neye lazım? Elini cekti:
 - Neye lazımsa lazım. Sana hesap mı vereceğim silik?
- Kadın karyoladan yere atladı çıplak ayaklarıyla. Sevgilisini oracıktaki kanepeye itti, genc adamın kucağına oturdu:
- Soyle, neye lazım?
 - Kız sorup durma, canımı sıkıyorsun ha!
 - Hayır, vermiyeceğim!
 - Vermiyeceksen tursu kur!
- Kadını dizlerinden itti. Kadın gene gecip oturdu :
- Ne için istiyorsun? Yoksaaa...
 - Ne yoksası?
 - Fellah oğlunu...
 - Yok canım. Yalnız, oğlanın bakışlarını beğenmiyorum. Eskiden böyle bakmazdı. Simdi...
 - Peki, ya elinden bir kaza çıkarsa?
 - Çıkamaz.
 - Çıkarsa ya?
- Kadını kucağından gene itip kalktı:
- Çıkamaz diyorum sana lan!
 - Kızma, elimde değil, korkuyorum..
 - Korkma!
- Dudaklarını uzattı: ·
- Op! Opmeden önce:
 - Verecek misin?
 - Bana daha sık gelecek misin?
 - Geleceğim!
 - Geceleri kalacak mısın?
 - Kalacağım. Kalacağım ama, kocan? Muthis bir kufur savurduktan sonra :
 - Sana kurban olsun, dedi. O senin itin anladın mı?
- Hamza mağrur, basını salladı. Kadın yeniden sarıldı genc adama :
- O da, ben de, konağım da, her şeyim, hepimiz kurbanız sana Hamza. Tabancanın ne kıymeti var?
- Yok. Yok ama, vallahi korkuyorum. Elinden bir kaza çıkıverir diye aklım gidiyor!
- Sıkılmaya başlamıştı:
- Gitmesin dedik ya, ne var korkacak? Çocuk muyum ben?
 - Değilsin, değilsin canımın içi ama, belli olmaz. Seytan iste. Hic belli olmaz!
- Hamza, seytana soğdu.
- Kadın kimbilir kacınıcı kez yeniden sarıldı genc adama :
- Sar beni! Sabırla sardı.
 - Sık!
 - Sıktı.
 - Daha sık! Daha sıkı.
 - Kuturdet kemiklerimi! Kuturdetti.
 - Sen kimin canısın? İstemiyerek:
 - Senin!
 - Vallaha mı?
 - Vallaha.
 - Billaha mı?
 - Billaha. Dudaklarını uzattı:
 - Op beni! Optu.

– Isır!

İki dudağını birden ağzına aldı, ısırıldı. Kadın inledi. Gözlerini yumdu.

– Oldu mu? dedi genc adam. Dudakları kurtulan kadın :

– Sana doyamıyorum Hamza, dedi.

– Ver sunu!

Aynalı dolaba cırlıdıplak gitti, kapağı açtı. Renk renk, cesit cesit elbiselerini aralayıp, el cantasını buldu. Her zaman yanında taşıdığı, herkesce bilinen, sedef saplı kucucuk tabancayı aldı, getirdi, Hamza'-ya uzattı :

– Bir sartla!

– Ne sardı?

– Mecbur bile olsan kolay kolay kullanmıya-caksın!

Aldı:

– Korkma. Mermileri?

– Doludur. Doludur ama...

– Ama?

– Ne olursun, mecbur bile olsan kullanma e mi? Hamza'nın tepesi attı:

– Korkma dedik ya ulan bee!

– Canım!

– Sar beni!

Hamza tabancayı ceketinin yan cebine sokmustu bile. Kadını yeni traslı koltuk altlarından sımsıkı yakaladı, sonra kolları arasında alarak, dudaklarını dudaklarına sertce yapıştırdı.

Evden kacarcasına uzaklaştı daha sonra. Kuru-kopru'ye geldi. Ne olursa olsun yorulmuştu ama, aldırısı ettiği yoktu.

Giritli'nin kebapçı dükkanından içeri daldı: Berber Resit tek basına içiyordu.

Sordu :

– Babam nerde? Resit:

– Eve gitti, dedi.

– Niye?

Durumu kısaca anlattı: Yasin ağa gelmiş, paranın yarısını çıkarıp vermisti ya, gene de, bqbasm burnunu tutsalar eanı çıkacaktı. Bunca yıldır tanıdığı koca Cemsir'in boylesine sıkıntılı olduğunu hiç hatırlamıyordu.

Hamza :

– Niye? diye sordu.

– Niye'si var mı kurban? Paranın yarısını al-maynan is bitmiyor ki!

– Nolacak ya?

– Kızı teslim etmek lazım!

– Lazım tabi.

– Yoksa Muzaffer beye karşı yuzumuz golgelenir. Bir daha babannan aksatayı keser. Otur, otur da cekelim bir iki!

Hamza, az önce babasından bosalmıs iskemleye oturdu ama, icmek istemiyordu.

– Niye? dedi Resit. Bakmadan :

– Bizimkiynen beraberdik de..

– Yani avratnan cektiniz kafaları hı?

– Ufak is. Demek babam?

– Burnunu tutsalar canı çıkacak fıkaranın!

– Bir şey değil, elinden bir kaza çıkacak diye korkuyorum!

Hamza irkildi:

– Ne gibi yani?

– Ne gibi olacak? Fellah oğlunu temizlemekten baska care yok! Ah benim eski gunlerim... eski gunlerim olsa, oyle bir değil, bes, on, yirmi, yuz Fellah olaydı...

Hamza'ya göz ucuyla baktı. Dirseklerini masaya dayamış, tombul yanaklarını avuçları arasına almıştı.

– Amma, dur bakalım. Belki de gene ben temizlerim bu pisliği. Bundan sonra benim için ha icerisi, ha disarısı. Duyanlar da hic olmazsa ask olsun adama derler. Gencler-dururken, yaslı basıyla...

Sordu :

– İceri dusersem arada bana bir ekmek getirirsiniz değil mi?

Hamza karsılık vermedi. Kaslarını kotu kotu catmış, dalıp gitmişti.

– Getirmesiniz bile gene de sağ olun. Cem-sir'in uğruna benim gibi bir değil, bes Resit feda olsun. Yiğitlik olmadı. Onun canının sıkıntısı., bir şey değil, adam bir bakar, iki bakar... haa, der sonunda, bu isi temizliyecek benden baska erkek kalmamış, bamm! Onun iceri dusmesi olmaz. O duserse biz bakamayız amma, biz dusersek, yani ben demek istiyorum, o bakar da oteye bile gecer!

Hamza sordu :

– Fellah oğlunun gebermesiyle is yoluna girecek mi?

– Bak hele bak. Ona arkayı veren hep o!

– Kime?

– Bacına, kime? O sağken kızı surdan surya gonderemeyiz. Geberdi de vucudu ortadan kalktı mı. mesele kalmaz. Kızın kolu kanadı kırılır tekmi!

Hamza, kebapçıya seslendi:

– Bak hele hısım!

Giritli kebapçı koca gobeğiyle, kostu:

– Emret Hamza ağa!

– Temiz bir kadeh ver, bir de kebab soyle..

– Derhal! Garsonuna seslendi:

– Yavruuu!

– Hop usta?

– Hamza ağaya bicimli bir kebab! Bir de temiz kadeh!

Berber Resit, Hamza'yı goz hapsine almış, dikkatle bakıyordu. Genc adam derin, belki de karanlık dusuncelere dalıp gitmişti. Masa üzerindeki değışmez bir noktaya dikmişti bakışlarını. Bir şeyi olcup biciyormuscasına sağ gozu kısıp acılıyor, arada da basını hınca sallıyordu.

Temiz kadehi, sonra beyaz bir tabakta kebapı geldi. Hep o asırı dalgınlık icinde kadehine rakı koydu, sulandırdı. İcti. İri bir kebab parçasını ağzına attı. Yanlamış besili bir camız rahatlığıyla, çiğnemeğe başladı.

Bir ara :

– Bak hele, dedi. Berber Resit alestaydı:

– Emret kurban!

– On sekizi doldurmayınca ceza hafif olur değil mi?

Berber Resifin gozleri umut icinde, pırl pırlıdı:

– Tabii, dedi. Ben simdi senin yasında olacaktım ki...

– Ne yapardın?

– Ne mi yapardım? Tobe büyük sozume, anam avradım olsun, onu ciğ ciğ yerdim be!

Onundeki kebab artıklarını catalıyla toplayıp ağzına attı:

– Bir şey değil. Yasin ağa parayı getirdi. Yarın, obur gun., haydi derler, su nikah isini bitirek... Oyle değil mi amma?

Hamza basını salladı:

– Doğru. Ramazan efendi niye gelmiyormus? Attı :

– İsleri cokmus. Hem de, malum ya? Damat sayılır artık. Kaynatasından sıkılır, utanır..

– Oyle insanlara karsi... Resit emmi, o kız artık eksik lafetmiyor mu, akıl diyor al al, iki dene...

Berber Resifin akli gene gitti:

– Sakın haaa.. kızın ne sucu var?

– Ne sucu var olur mu emmi? Kancık it kuyruğunu sallamasa...

– Doğru amma, suc gene de oğlanda. Niye dersen, kıza tam tebelles (*) olmus. Kesip atsa, dese ki, ne yapalım? Baban vermiyor seni bana. Dus yakamdan. Kızın umudu kesilir!

– Amma demiyor itoğlu it, biznen sidik yarıştırıyor. Alt tarafı bir Fellah parçası. Sakıza tapan insanlardan hayır mı gelir? (**)

Hamza merakla sordu :

– Onların Allah'ı baska değil mi?

Berber Resit butun bu isleri bilirmiscesine:

– Baska değil, yok! dedi. Onların Allah'ı sakız ağacı. Sakız ağacına tapan onlar! Ağaca tapan insanlarla alıs-veris olur mu? Bir şey değil, yarın kız ona varsa...

Hamza cılgına donerek sordu:

– Kime? Ona ha?

- Sozun gelisi canım..
- Sozun gelisi, mozun gelisi yok. Benim canım sağken, bacım yazının Fellahına avrat olamaz!
- Berber Resit de bunu bekliyordu :
- Sen, dedi, sen yok mu Hamza, sen... Bırak... Hamza kuskuyla sordu :
- (*) Tebelles olmak : Musallat olmak.
- (**) Aslında böyle şey yoktur. Yerlilerden bazıları böyle sanır. Arap usakları Cukurova'da ilk gocmenler olduklarından, ta o yıllardan kalma yerli uydurmaları. Ne sakıza taparlar, ne de Allahsız'dırlar. O. K.
- Nasıl yani?
- Nasıl olacak? Delikanlılık cihetinden... Baban besse sen olsun, yirmisin, ellisin. Baban hic bir zaman senin gibi olamadı. Ben onun gençliğini ovucumun içi gibi bilirim. İstanbul'da kırdığımız ceviz, ohooo... Lakin sen baskasın. Senin gibi hırslı delikanlı nerde bu zamanda?
- Hamza da costu :
- Bugun Mudurun avradının Allahını sasırttım! Anam avradım olsun, ol deyim, bir iki demez, derhal!
- Resit mahsustan ustune bastı:
- Baban nerdeeee, sen nerde!
- Sen baskasın..
- Avrat mesela, koskoca bir mudurun karısı değil mi?
- Olmaz mı?
- Sırtında bal renkli ipek gecelik ki, Allah gibi. Efendi, bir tuttum, boydan boya bir cektim, caaaart diye...
- Pıravo!
- Ben oyle yırtıp, iki de tokat atınca ne dedi biliyor musun?
- Ne dedi?
- Sen benim Allahımsın dedi, ye beni dedi, oldur dedi. O hırsıyla nasıl kavradım avradı, nasıl kaldırıp karyolaya attım, hani parcalıyacam. Tam o sırada tık tık, kapı vurulmasın mı? İkimiz de anadan doğmayız. Avrattır bir sarındı ipeklere, dedi: Geel! Kapı aralandı, hizmetci kız!
- Tuh bee..
- Bırak tuhu muhu.. Laf aramızda, hizmetci de hizmetci hani. Lokman Hekim'in ye dediği. Kemiklerini cıtır cıtır kır, ye!
- Niye gelmiş?
- Ne biliyim? Bey mey diye patırdattı bir iki. Bizimki anca celallendi, rakı kadehini bir kaptı, bir patlattı. Kadehtir tuznan buz. Hizmetci dersene, anide toz!
- Vay anasını. Demek avrat...
- Avrat bildiğin gibi değil emmi. Kocasını milyoner mesela. Bende bir meziyet gormese... hırı?
- Bak hele bak. Sendeki meziyet kimde vcr°
- Valla oğunmek gibi olmasın Resit emmi amma, doğru. Yeni yetme delikanlılarda hic bir meziyet yok be!
- Yok ki yok.
- Hangisi benim gibi bir milyoner avradını, hm?
- Donup bakmaz bile milyoner avradı oylelerine! Sen kendini ne beiiyon yiğenim? Gençlikse fazlasıyan, yakısıklılık, kabadayılık, dine iymana, namusa serefe bağlılık dersene, o da herkesten ziyade. Boyle bir delikanlıyı eline gecirmiş bir avrat... Oyle avratlar bilirim ki, para, pul derya. Yanlarında paranın pulun lafı olmaz. Derileri gevsemis, boyunları boğazları bosalmis tuluma donmus.. Donmus amma, gonullerine bak sen. Gonuldur cosmos, sellale gibi. Buldular mı senin gibi yiğidi, suluk gibi sarılır, emerler. Demek avrat o cinsten! Boyle avratlar deliye benzer. Yaptıklarını zır deli yapmaz!
- Valla Resit emmi, Allahımı sasırtıyor. Fistanını tutup caart diye yırttım. Yırt dedi, feda olsun. Beni yırt, derimi yırt, oldur beni dedi. Gozlerine baktım, donmus ki, goz goz değil, canavar. Ates gibi yanıyor.
- Serefsizim avrat gozu değil!
- Doğrudur, oyle olur yangın avrat gozu..
- Anca bir aldım altıma...
- Berber Resit:
- Bu gençliğin, yiğitliğin kıymetini bil! dedi.
- Nasıl?

– Mangiz yoluna bak!
– Mangiz dedin de,, çalışma, diyor. İstersem beni alıp İstanbul'a goturecek. Para, pul, yeyim, icim, giyim, kusam... Her sey fos. Geyik kocası yetistiriyor!

Merakla sordu :

– Resit emmi?

– Hı?

·– Bu okumus, yazmış, efendiden kisilerin isine de akıl sır ermiyor ha!

– Niye?

– Niyesi var mı? Avradı inek gibi yayılıyor da, boynuzlu...

Berber Resit kurnazca guldu :

– Kendi de baska yanlarda yayılıyor hey oğlum. Danışıklı doğus onlarınkı. O, ona, o da ona goz yumuyor. Sana bir sey deyim "mi?

– De!

– Bu dünyada haramın tadı helalde yoktur!

IfiW

– Bunca alim ulema gelmiş geçmiş, sor hepsine, hepsi de bunun boyle olduğunu tasdik eder!

– Doğru. Lakin, o bu değil, portmenini aldı, dedi: Hamza'cığım, seni çok dusunceli goruyorum.

Basında bir bela mı dolanıyor? Al su tabancayı, yanında bulunsun. Ne olur ne olmaz. Kendine mukayyet

ol. Ben sensiz yasıyamam filan fıstık...

– Tabanca yanında mı?

– Bak hele bak, olmaz mı?

– Yasa be. Bakim!

Hamza, kebapçı dükkanını gozden gecirdi. Herkes kendi dalgasındaydı. Gene de nazlandı:

– Olur mu yahu? Burda gosterilir mi?

– Masanın altından uzat!

Kebapçı dükkanını yeniden gozden gecirdikten sonra, ceketinin yan cebinden çıkardığı kucucuk tabancayı masanın altından uzattı.

Berber Resit aldı. Evirdi cevirdi.. Beğendi; beğendi değil, hayran kaldı:

– Hamza, kurban!

– Emret Resit emmi..

– Sana bir teklifim var...

– Ne gibi?

– Dediğimi yapacan mı?

– Basımnan beraber amma, anlıyalım bakalım neymis..

Hamza'nın gozlerinin icine baktı baktı, sonra hazin olmasına dikkat ettiği bir sesle:

– Ben, dedi, bu candan vazgeçmişim zaten. Benim yaşadığım fazladan. Hem ne, benim gibi birinin yaşamısından ne olacak? Ama sen? Senin tam zamanın. Ver bana su tabancayı!

Hamza dikkat kesilmisti:

– Eee?

– Fellah oğlunun...

– Fellah oğlunun?

– Sakız ağacını...

– Yani ne yapmak niyetindesin?

– Anla iste, o bicim!

Hamza'nın kanına dokunarak, masaya dehsetli bir yumruk attı:

– Bana bak arkadaş, bu lafı bir ettin, bir daha etme!

Berber Resit sozde sasti:

– Niye?

– O kadaar!

– Niye amma yiğenim, anlıyalım?

– Benim canım sağken, boyle islerde ne sana, ne de hele babama luzum yok!

Sarhosluğu birden artmıştı ama, bu, yılısık bir sarhosluk değil, tam tersi, alabildiğine ataklaşmıştı:

– Ben bu tabancayı avrattan bosuna almadım. Ben adamın eğri dinini o bicim. Ben olmadım daha.

Ben ne zaman olursem, o vakit basınızın caresine bakın. Demin senden, on sekiz yasını bitirmiyeni

sordum. Sen anlamadın. Niye? Anlamadın da ondan. Cunku anlamazsın. Benim yasım kucuk heye amma aklım büyük. Ben bugune bugun fabrika mudurunun avradıynan... benim yasıtlarımın hangisi oyle zengin bir avradı benim gibi ovucunun icine almıs? Alamaz. Neden? Cunku... Alamaz da onun icin. Avrada değil tabanca, ol desem bir iki demez!

– Bilmiyor muyum kurban?

– Niye?

– Sende bir meziyet gormese mesela...

– Yasa, ver su elini!

Berber Resifin uzanan elini sıktı:

– Seni bunun icin severim iste. Harbisin, hakikati gorursun, lafını sozunu Allah'tan bile esirgemezsın! (

– O senin babayığitliğinden..

– Heye amma, kazın ayağı da oyle değil. O babayığitlik sende de olmasa tabancayı istemezsin benden!

– İsteyisim, sana acıdığımdan..

– Niye acıyorsun bana? Ben zavallı mıyım?

– Hasa. Acıyısım, gencsin, yakısıklısın, babayığitsin. İki paralık birini vurup mapisane koselerinde gencliğini tuketmemen icin. Halbuki ben, ben neyim? Yasıyacağımı yasamıs, bir ayağı cukurda bir...

– Yeter. Demek avrat bende bir meziyet bulmus. Bulmasa?

– Bulmasa...

– Es gecer mi gecmez mi?

– Gecer ki ote bile gecer!

– Tamam. Demek es gecmiyor, benim icin hizmetcisine kadeh atıyor, kocasına mocasına aftos piyos... İstesem, hadi lan derim, beni İstanbul'a gotur. Goturur. Amma demem. Niye demem? Cunku benim de guttuğum bir siyaset var. O, benim babam. Babamın bir parcasıyım ben. Avrat diyor ki, sana ne diyor? Ne bana ne'si? dedim. Bacının namusu, dedi. Ulan bacım kim ben kim, dedim? Bosver, dedi. Bos mu ver? Ben senin boynuzlu kocan değilim, dedim. Bir daha patlattım, ağzı burnu kan icinde kaldı. Niye? Cunku, babam kim, ben kimim be? Baba yahu baba, Allah be! Baba, de, orda dur. O olmasaydı ben olur muydum?

Berber Resit tam zamanında tası gediğine koydu :

– Oyleyse aklını basına al. Baban sana boyle boyle yap demez. Amma sen? Aklın var, fikrin var, gorgun, ferasetin, yiğitliğin var!

Durdu, durdu birden parladı:

– Ya gereğini yap arkadas, yahut... Hamza heyecan icindeydi:

– Yahut?

– Yahut ver tabancayı bana! Hamza ayağa fırladı. İs karası bıyığını tutup cekerek :

– Bunlar anamın..... bitsin ki, ben de bu isi

halledip, bu pisliği temizliyecem!

Masadan kalktı:

– Gor su hesabı, ben gidiyorum! Masadan birkac adım ayrılmıstı, durdu:

– Yahut dur Resit emmi!

Sarhos gozlerle kebapçıyı arandı, seslendi:

– Giritliiii! Ta otelerden :

– Hoop!

– Gel burya!

Kebapçı, koca gobeğiyle kosarak geldi:

– Emret Hamza ağa!

– Borcumuz ne?

Berber Resit asırı sarhosmus da su hale uzulmus gibi susuyor, hesabın gorulmesini bekliyordu. Hesap goruldu. Hamza :

– Resit emmi, dedi, hakkını helal et!

Berber Resit hep o asırı sarhos sızısını bozmadı.

Hamza yeniledi:

– Hakkını helal et Resit emmi!

Gene karsılık alamayınca yaklastı, omuzundan tutup sarstı:

– Emmiiii, Resit emmi! Resit emmi be! Sarhos mu oldun ne?

Berber Resit sozde oyle sarhostu ki, gozleri sanki zorla Hamza'ya kalktı. Dargin dargin :

– Sarhos olmadım, dedi. Sarhos marhos olmadım Hamza!

– Ya?

– Biz olmadık daha yiğen, bizim canımız sağ! Bizim de cebimizde uc, bes bulunur. Masamıza gelip oturmuş bir insanın ictiği rakıyla, yediği yemeğin parasını veremiyecek kadar tırıl değiliz!

Cemsir'den aldığı bütün yuz liralığı ic cebinden çıkarıp masaya fırlattı. Hesabı Hamza gorduğu için, bütün yuzluğun gene kendine doneceğini gayet iyi biliyordu. Oyle de oldu. Hamza bütün yuzluğun masadan aldı, uzattı:

– Tekmil fosmussun be Resit emmi!

– Niye?

– Niyeymiş. Teklif mi var? Ha sen gormussun hesabı, ha ben!

– Madem oyle, ver parayı Giritliye, burdan alsın hesabı!

Boyle bir sey olamayacağını da gayet iyi biliyordu.

Hamza :

– Sen su paranı sok cebine...

Kulağına eğildi :

– Senin paran helal para. Benimki? Benimki avrat, orospu parası. Orospuya nerden geldi? Geyik kocasından. O kadar. Bize caka mı yapıyorsun?

Berber Resit iyice sarhosluğa vurmuştu:

– Ben, ben...

– Sen sarhossun emmi. Kalk, eve gidiyoruz hadi!

Bütün yuzluğun ic cebine sokulduğunu anlamıştı. Sarhos numarasını surdurerek, Hamza'nın kolunda, kebapçıdan çıktı.

Kebapçı Giritli'yle garsonları kapıya dek gelmişler, uğurluyorlardı:

– Gule gule ağalar, bereket versin, iyi aksamlar!

Sonra Giritli, dükkanına çekilirken :

– Git, ibneler., dedi. Kafa sisirdiniz be!

Huyu boyleydi. Yuze karşı diller doker, arkadan basardı gamatoyu.

Hamza, «Kerusa» denilen bir faytona seslendi. Onlerinde duran faytona ilkin sarhos Resit'i soktu, sonra

kendi bindi, araba yurudu.

Disarda yağmur ciseliyordu. Fısıltıyla yağın, serin, kalles bir yağmur.

Berber Resit hala sarhosluğunu surdururken, bıyık altından da guluyordu. Gecedden çok memnundu.

«Oğlan»ın zihnine girmiş, «su isi» kafasına sokmuştu. En çok da «Ya gereğini yap arkadaş, yahut ver

tabancayı bana!» sozune seviniyordu. Oyle ya, yapacaksa yapmalıydı. Cart currtla, atıp tutmakla, kabadayı, yiğit numaralarıyla olmazdı. Yası on sekiz bile yoktu daha. Cekip vursa ne çıkardı? Hic. İceri dusse bile, «Sakız ağacına tapan bir Fellağ oğlu»ydu çok çok. Kanına dokunmuş, cekip vurmuş olabilirdi. Sonra babası., babası çok sevinirdi. Bir tasla birkaç kus birden vurulmuş olur, hem kız çiftliğe gönderilir, paranın gerisi alınır, hem de oğlan genc yasında «Kıta!»den iceri dusmuş olurdu ki, goren, duyanlar ask olsunu basarlardı. Az seref miydi bu yasta adam oldurmek? Hapisten çıktıktan sonra da herkes

saygt gosterir, yanında artık eksik laf edilemez, cevresine korku salardı!

Ote yandan, kız, çiftliğe gidip yerlesirdi ki, daha sonra kapı kendilerine de acılırdı. Acılmasa bile, alınacak oteki bes yuzlukten gene bütün bir yuzluğunu egaflar, keyfine bakardı.

Fellağ oğlu olmuş, Hamza iceri girmiş, su, bu... «– İt disi domuz derisi...» diye gecirdi.

Araba durdu, indiler.

Berber Resit hep o asırı sarhos numarasıyla sendeledi.

Hamza, arabacının parasını verip adamı savdı. Resifin koluna girdi. Kus kadar hafifti ama, «Allahı-na kadar ciğer vardı herifte...» Ne demisti? «– Ya gereğini yap arkadaş, yahut ver tabancayı bana!»

Resit emmisini en çok bu sozunden oturu sevmeğe başlamıştı. Başlamıştı ama, o da olmuş muydu yani?

Gostermeliydi olmediğini onlara! Yalnız onlara değil, memlekete, dunyaya! Namı her yanda soylenelemiydi. «– Ask olsun cocuğa. Daha on sekizine basmadan cinayet isledi. Helal olsun emdiği sut!» demeliler, yasıtları kıskanmalılardı!

Daha sonra cinayeti nasıl isleyeceğini dusundu: Fellah oğlu fabrikadan çıkarken bekler, tabancasını ceker, <<dan daan>> vurur, sonra da kosardı karakola. Komsere: <<- Namusumu temizledim komser bey.

Buyrun tabancayı!>> derdi ki, san olurdu memlekette. <<- Helal olsun>> derlerdi, <<at da ona avrat da!>>

İcini cektı. Fellah oğlunun sakız ağacına soğdu usulcacık. Altmışlık bir ihtiyarın yanında kucuk dusecek değildi ya!

Ne demisti? <<- Ya gereğini yap arkadas, yahut ver tabancayı bana!>>

Merdiveni çıktılar. Kapı onunde durdular. Lamba yanmıyordu. Kadın uyumuydu acaba?

Kapıyı ovucunun iciyle vurdu, bekledi. Karsılık alamayınca, yeniden vurdu. Sonra yeniden, daha hızlı. Berber Resit, karısının Cemsir'lerde olduğunu. Resit gitmeden eve donmiyeceğini biliyordu, aldırmağı. Hamza birkac kez uzun uzun vurduktan sonra Re-sit'i sarstı:

- Emmi, Resit emmi, Resit emmi bee! Hafifce:

- Hu?

- Teyze evde yok mu ne?

- Bilmem.

- Nerde acaba?

- Bizde mi yoksa?

* **

Onlardaydı.

Yalnız bugün değıl, Gullu'yu polis zoruyia cekip aldıkları gundenberi. Cemsir, kızın kacması sucunu yuklediğı karısını insafsızca doğduğı gun, kadın, korkudan sarılık olmus yatıyordu. Kız da oyle. O da dayaktan gok curuk icindeydi. Evdeyse corba bile kaynatacak kimse yoktu. Resit: <<- Aksama kadar kal, kızın zihnini cel, hem de sevaptır, islerine mislerine el at bir iki..>> demisti.

El atıyordu.

Ortalığı supuruyor, caylarını kaynatıp yemeklerini pisiriyor, fırsat dusurdukce de kızın zihnini celiyor-du. Raftaki calar saata baktı: On'a geliyordu. Kocası her aksam bu saatlarda cektan gelmis olur, ya karısını alıp gider, ya da birlikte oturlardı. Oturur-larsa, gec vakit evlerinin yolunu tutarlardı.

Oturmayacaklarsa,

Resit gelir, alır, goturur, evine bırakır, donerdi.

Saat on'a geldiğı halde ortalıkta hala gozukmi-yen kocasını merak etmiye baslamıstı. Cunku bugün Cemsir ağayla birlikte değillerdi. Birlikte olsalar ne zaman gelirse gelsin, umursamıyacaktı.

Cemsir'e baktı: Pencerenin onune yanlamıs, dirseğine dayanıp uzanmıstı. Horluyordu. Rahat, sakın bir horlayıs. Boyle bir erkeğın kolları arasında sabahlamak!

Utandı. Gunahtı da. Nikahsız mikahsız sabahlamak soyle dursun, dusunmek bile cok gunahtı. Kocasını hatırladı. Birbirine yakın, kopca gozleriyle karısına bakıyor, <<- Yaa?>> diyordu sanki, <<demek Cem-sir'in

kollarında sabahlamayı dusunuyorsun?>>

Kalktı, dışarı çıktı. Ne tuhaf, hala Cemsir, hala Cemsir'in guclu erkek kolları!

Kapının onune comeldi.

Ciseltiyle yağmur yağıyordu. Resit nerdeydi acaba? Gelse de gitseler., oyle de uykusu vardı ki.. Esnedi. Yasaran gozlerini avuclarının iciyle sildi.

Su kız, hayallerini tuzla buz etmistı. Ne akılsız kızdı ya! Aptaldı da be. Koskoca bir ciftcinin yiğ-e-nine... Aramayla ele gecmezdi. Hanım olacaktı ciftliğe, hanım! Olunca da, attığı attık, tuttuğı tuttuk. Yediğı onunde, yemediğı ardında... Cok, cok akılsız bir kızdı doğrucası. İnsan, ne idiğı belirsiz bir Fellph oğlunun ardına takılıp...

Eğildi, kindırık (*) kapıdan iceri baktı. Uyuyorlardı. Cemsir, karısı, kızı... İyi ya, onun isi neydi bur-da? Birden kocasına kızdı. Gelip eve goturse de, ondan sonra ıecek mi, diledikleriyle cene mi calacak-sa, calsa olmaz mıydı?

Sokak kapısının dışında bir takım sesler isiterek ayağa fırladı. Dikkatle bakınca, avlunun hayli ko- (*) Kindırık: Aralık.

yu karanlığında birbirine tutunmus iki kisinin gelmekte olduğunu gordu. Bekledi. Sendeliyerek yaklaşıyorlardı. Korktu ilkin. Sonra iceri kactı. Kapının kıyısından dikizledi bir sure. Birbirine tutunmus sendeliyerek gelmekte olanlar yaklaşıyorlardı. Daha dikkat edince, anladı: Kocasıyla Hamza'ydı!

Ferahladı. Dışarı çıktı. Yardım edecekti.

Resit:

- Gidelim, dedi kurtce. Vakit gec, gidelim! Hamza gitmemeleri icin dayatmadı.

– Siz bilirsiniz..

Ama, sasmıstı. Kutuk gibi sarhos sandığı Resit emmisi birden ayrılmıstı!

Uzerinde durmadı.

Karı kocayı avlu kapısına dek goturup yolcu ettikten sonra, dondu. İceri girdi, kapıyı kapadı.

Babası, annesi, bacası kim bilir kacıncı uykudaydılar!

Tabancasını çıkardı, sarjoru yokladı. Alabildiğine gururluydu. O vermisti bunu, «Mudurun ineği!»

Gururla guldu. Babasına kucumsiyerek baktı: «– Aylı aylı.. Yarbası'na geldik (*). Bak, koskoca bir mudurun avradı bana ne verdi! Bununla mıhlıyacağım onu. Bir kursun, tamam!»

«Fellah oğlu» bilek saatına baktı: Gecenin on'u-nu geciyordu. Adamakıllı sarhostu. Daha da icebilirdi...

Catalıyla tabağa vurup, bekledi.

Garsonun tanıs sesi:

– Eeveet?

– Doldur sunu!

Garson hemen kosup bardağını sarap doldur-

(*) Yarbası: Adana'da bir semt.

madı, patronuna baktı. Patron da hayli cekmisti, gozlerinin akları kıpkırmızıydı. Garsonuna «– Bosver..»

anlamına bir isaret gecti. Cunku cok icmisti genc adam. Biliyor, tanıyordu onu. Hemen her zaman burada karnını doyurur, arada da kafayı cekerci ya, su son gunlerde kararını cok asmıstı.

Garson masaya yaklastı:

– Afedersin Kemal ağa... Sozunu kesti, sertce:

– Doldur dedik be!

Garson yeniden baktı patronuna. Patron anlamıstı, kostu :

– Ne var? Noluyor?

– Sarap istiyor da..

– İstiyorum evet, doldurun!

Kebapçı bin dereden bir su getirerek anlattı ki, vakit hayli gecmistir. Su sırada karakolun sıkı ten-bihi, asırı ickili olanlara daha fazla vermemeliydiler. Malum ya, basları karakollara bağılydı. Yoksa ne kıymeti vardı? İciyorsa parasıyla iciyordu. İckisini satmaktan kacınacak değildi ya!

Kemal yatıstı. Gercekten de cok icmisti.

– İyi ya, dedi. Vakit da gec zaten. Ta bahcelere gideceğim...

Hesabını gorup, borcunu odedi:

– Nerdeydi benim bisiklet?

Dukkanın onune bırakmıstı ama, yağmur cisele-meğe baslayınca garsonlar iceri almıslardı.

Disarı çıkardı. Bindi. Bası donuyor, gozleri ka-rarıyordu. Aldırıs ettiği yoktu. Cekip gitmeden once garsona :

– O inek, dedi, o inek gelirse...

Ardını getirmedi. Garsonun «– O ineğin» kim olduğunu bilmediğini sanıyordu. Garson da, kebabçı da biliyorlardı.

365

Gene de sordu :

– Hangi inek Kemal ağa?

– Suu. Cemsir'in oğlu!

– Hamza mı?

– Ne boksa.

Garson arkasını tapıkladı (*).

– Uyma Kemal ağa, sonu iyi getirmez!

Sarhos gozlerle ses-bes baktı:

– Neyin sonu?

– Hamza, mamza..

– Sen ne biliyorsun aramızda gelip gecenleri?

– Muhsin usta burdaydı öğlende. Hep senden konustu. Seni cok seviyor!

Dukkandan vuran ısı, Kemal'in sert yuzunu aydınlattı. Hosuna gitmisti.

– Demek benden konustu hep?

– Seni cok seviyor dedim ya?

- Ben de onu severdim ama, bosver..
- Bizim usta da hak verdi ona!

Kuskuyla baktı:

- Ne gibi yani?
- Arslan gibi delikanlı dedi, dediler, hem de oyle. Arslan gibi delikanlısın. Yazık değil mi sana? Onlar kalles. Erkeklikle hic bir is gormezler!

Sonra sesini kısarak:

- Arkadas, dedi, biliyorsun. Biz neyiz? Fellah! On sekiz milyona dahil olduğumuza bakma. Bizi kendilerinden saymıyorlar. Sırası geldi mi yuzumuze karsi Fellah, sakız ağacı filan... Yalan mı?
- Yani ne demek istiyorsun?

(*) Tapıklamak: Avucunun içi ile arkasına vurmak.

- Huc.
- Malum oğlum. Malum amma, ne çıkar?
- Sağlığın Kemal ağa.
- Senin de canın sağ olsun..

Butun bunlar bilinen seylerdi. Kemal bunu değil de Muhsin ustayı dusunuyordu.

- Onu bunu bırak, su Muhsin usta tam adam, tam insan!

Garson basını salladı:

- Tam ki tam.
- Basta Muhsin usta, Giritli Pakize...
- Seni karakolda iyi bir tutmuslar ha!
- Arslanlar gibi serefsizim!

İc gecirdi. Onlara karsi asırı bir minnet duygusuyla yuklu, pedala basarken :

- Haaydi hosca kal kardas! dedi.
- Gule gulee..

Yağmur hafiften hafiften ciseliyordu. İsci mahallesinin yarı karanlık, eğri buğru sokaklarında kayboldu. Gullu'lerin avlu kapısı onunde bisikletinden indi.

Gullu'nun penceresi karanlıktı. Avlu kapısından girdi. Avlu da karanlığa gomulmustu. Yalnız dipte, ta dipte kucucuk bir pencere aydınlıktı. Muhsin ustanın penceresiydi o. Gitti, kapıyı avucunun içiyle vurdu. Az sonra Muhsin usta, gozunde gozluk, kapıyı acts. Kemal'i boyle vakitsiz gorunce sasması gerekirdi ama, sasmadı.

Buyur etti.

Kemal gulerek:

- Uyumadın mı usta?
- Uyku tutmadı. Okuyordum..
- Senin bu okuman hic bitmiyecek mi be usta?

Muhsin usta da hafifce gulmekle yetindi. Bisikleti iceri alıp, girdiler. Ufacık bir odaydı burası. Ufacık, esyaları fakirce ama pis değildi.

Ustanın tek kisilik karyolasına yanyana oturdular.

Hos besten sonra Kemal yeniden, merakla sordu :

- Oyle mi? Hic bitmiyecek mi senin bu okuman?

Muhsin usta gozluğunu cikardı, camlarına hoh-Jadı, sildi, gozune takarken:

- Bitmiyecek, dedi.
- Hic mi?
- Hic.
- Niyetin katip olmak mı yani?
- Hayır.
- Ya?
- İnsan olmak!

- İnsan olmak mı? İnsan değil misin? Muhsin usta sıkıldı:

– Bırakalım bunu. Soyle, niye geldin? Kemal nicin geldiğini unutmustu, hatırladı:

- Akıl ne hukmediyor biliyor musun? Dayan kapılarına, omuzla, gir. Allah ya onlara verir ya bana!

Muhsin ustanın yuzu asıldı:

- Yani ne yapacağını sanıyorsun?
- Hiic.

– Peki?

– Biliyorum, sonu batakt. Batakt ama akıl hukmediyor iste..

İcini cekt. Sinirli sinirli ardını getirdi:

– Zoruma gidiyor. Kendi ayağıyla gelen bir kızı polis zoruyla alıp goturduler. Evde iskence ediyorlarmıs. Gok curuk icinde bırakmıslar dayaktan. Ne hakları var? Biliyorum, satmak, para kazanmak için yapıyorlar...

–İnsan bu be, hayvan mı ki mal gibi satılsın? Muhsin usta da aei acı guldu :

– Haklısın. İnsanın mal olmaması lazım ama

368

oluyor iste. Ve sen bunu ancak şimdi, yani bıcağ kemiğine dayanınca dusunebildin. İğne etine saplanınca...

Kemal hic bir sey anlamamıstı. Bildiğini okuyordu :

– Utanıyorum, yerin dibine geciyorum. Bana teslim olan, bana sığınan bir kızı tuttum kuzu kuzu teslim ettim. Erkekliğe sığar mıydı usta?

– Ne yapabiliirdin?

– Vermezdim kızı!

– Alırlardı.

– Zorla mı?

– Zorla.

– Ben de bir ikisini yerdim!

– Sonra?

– Beni de yerlerdi!

– Ona hic suphen olmasın..

– Biliyorum. O zaman da doğuran kısrağ utansın!

Muhsin usta cok onerdiği bu delikanlıya gene de bosveremedi:

– Kemal, aklını basına al! Butun bunlar hic bir seyi halletmez, hic bir seyi de değistirmez. Kabak tadı versem de gene tekrarlıyacağım: Bu kızıdan vazgeç!

Sarhos Kemal, anasına avradına soğulmuscesi-ne yerinden fırladı:

– Gecmiyeceğim usta!

Muhsin usta karsılık vermemeği uygun buldu. Kemal'se cosmustu :

– Gerekirse vuracağım!

– Olursen ya?

– Kolay kolay olmam ama, olurum icap ederse! Ben, orospu avrat kasiğında yatmadım. İnsanım ben, erkeğim. Bana sığınan bir kıza omuz silkemem. Sonunda olum olsun isterse. Haydi bana eyvallah! Uc basamaklı merdiveni indi, bisikletini aldı, çıktı.

I

Muhsin usta tek kelime soylemedi.

Kemal, Gullu'lerin kapısı onunde durdu. Kulak verdi. Derinden derine bir horultu. Demek uyumuslardı! Avludan çıktı.

Hala hısıltıyla yağmur ciselemekteydi.

İyi ama, nereye gidecekti? Ev? Aklına Fattum geldi. <<– Herhalde gene bekliyordun.>> diye gecirdi. Kac gecedir yolunu gozluyor, yuzune huzunle bakıyordu. İstemiyordu, bu turlu bakmasını istemiyordu kızın. Sevmiyordu ki. < Zorla da guzellik olamazdı. Anası, manası... Anasının hatırı için ne diye istemediği bir yemeği yemek zorunda kalacaktı?

Aklına Giritli Pakize geldi. Az sonra isten çıkacaktı. O vakta dek surda burda dolassa, ya da kahvelerden birinde oturup vakit oldurseydi de, isten çıkmasını bekleseydi.. Belki de yeni havadisleri vardı kadının Gullu uzerine!

Aklına yattı.

Demin kafayı cekerken oturduğu, sarap istediği, vaktin gectiğinden soz ederek sarap vermeyen kebapçı hala acıkt. Dukkanın onunden gecerken fren yaptı, durdu. Seslendi:

– Hani heey.. vakit gec dediydiniz sarap istediğimde... hani? Hala acıksınız?

Deminki garson kostu :

– Emret Kemal ağa!

- Hani vakit gecti? Hani polis, karakol tenbi-hi?
- Eve gitmedin miydi sen?
- Gittim gitmedim, bırak. Nerde polis tenbihi?
- Kamımızı doyurduk, temizlik yapıyoruz.. Eve gitmedin miydi sahi?
- Gitmedim. Muhsin ustaya uğradım. O da nasihat gecmeye başladı. Tepem attı, bastım çıktım. Saat kaç?

Garson dondu, dükkan duvarındaki saata baktı:

- On bir bucuğa geliyor. Bosver de bas git evine Kemal!
- Niye?
- Belanın ustune gidilmez. Lanet et kor seytana!
- Canım eve gitmek istemiyor..
- Kır şeytanın ayağını, git!
- Gitmiyeceğim.
- Sen bilirsin..
- Haydi bana eyvallah!

Bisikletini surdu. Garson ardından bakıyordu. Yanına gelen kebapçı da bir şeyler sezmisti.

- Ne diyor?

Garson dediklerini anlattı. Kebapçı kızdı:

- Herifin gozunu kan burumus. Ya bu onlardan birini yiyecek, ya da onlardan biri bunu. Bırak sarhosu yıkılana kadar!

Fabrikanın on bir bucuğ borusu kalın kalın otmeye başlayıncaya dek bekledi. Hala cisentiyle yağmur yağıyordu. Ahmak islatan dedikleri...

Bisikletini fabrika kapısına doğru surdu. Tam kapının yanında durdu. İse girip, isten çıkan iscilerden çoğu, bu saatte burada ne beklediğini kuskuyla sordular. Neyi, nicin sorduklarını gayet iyi bildiği halde, sırf genel ilgiyi artırıp, hasımlarının kulağına gitmesini sağlamak için mahsustan kuskulu davranıyordu.

- Hic. Uyku tutmadı da...
- Niye? Ne va?
- Ben de bilmiyorum. İcimde bir sıkıntı iste... Hısıltıyla yağın yağmurdan korunmak için siper altlarına sığınmış satıcıların karpit lambaları geceyi yer yer ısıtıyordu.

İse giren, isten çıkanlar:

- Vay, Kemal ağa., ne bekliyon? O gene yanıtlıyordu soruları:
- Uyku tutmadı da...
- Yoksaaa?

- Ne yoksası? Goz kırılıyordu :
- Su mesele mi?
- Hangi mesele?
- Su iste yahu.. Guluyordu:

- Haa.. yok canım. Onlar adamı cir gibi (*) yerler. Korkarım. Allahımı sasırtırlar sonra...

Bel bağlanmıyor, gulunup geciliyordu. Gulunup geciliyordu, cunku Kemal'di o, Arabusağı, Fellah Kemal. O boy, o pos, o kalıp kıyafetle hic, ama hic kimseden korkmaz, belanın ustune giderdi. Bilmiyorlar mıydı?

Onun için eselenmiyor, bıyık altından gulunup geciliyorlardı. Aslında, durusunu beğenmemislerdi. Ama bu saatte da kimi beklediğini kesinlikle anlı-yamazdı. Hamza ile Kor Tahir sabahçıydılar. Burada sabaha dek beklenmezdi. O halde kimi bekliyordu?

Paydos eden iscilerin kalabalığı birden arttı. Giritli Pakize, pamuk tozu icindeki kara is gomlekleri, beyaz basortuleriyle isten terli ve yorgun çıkan kadınların arasında iri kalcalarıyla sapasağlam gozuktu.

Yanında gene iriyarı, çok yakısıklı bir delikanlı, gulerek geliyordu. Pakize daha ic kapıdaki kadın kapıcıya

ustunu basını aratmıstı, cıkıs kapısında da yakısıklı delikanlı erkek kapıcılardan birine arattıktan sonra çıktılar.

(*) Cir : Kaysı kurusu.

Pakize, Kemal'i gormustu. Yanına geldi:

- Merhaba eniste., hayrola? Kemal:
- Hayır, dedi. Havadis sende!
- Ne bekliyorsun bu saatte burda?

- Seni!
- Beni mi?
- Seni tabi.

Yanyana yurumeye başladılar. Bir ara Pakize, yanındaki yakışıklı gence dondu :

- Ne geliyorsun ardımdan golgem gibi?

Genc adam bozularak durdu :

- İyi amma... Tersleyiverdi:
- Simdi baslarım ammandan mamandan ha!
- Goruyorsun senden gizli konusacaklarımız
- Ben gidiyim oyleyse?
- Git. Sonra gorusuruz.. Genc adam ayrıldı. Kemal goz kırptı:
- Kim bu? Guluverdi:
- Hic canım..

- Aklıma gelen gibi mi?

- Ne sayarsan say. Bırak simdi onu bunu da... O, bir Resit var, berber Resit. Onun avradı, seninkini tavlamiya calisiyormus haberin olsun. Lakin kız, yiğit kız. Nuh diyor peygamber demiyormus!

Karanlık bir sokağa yanyana saptılar. Pakize, Kemal'in koluna tutundu :

- Buralarda ne isin var bu saata kadar?

Kemal gidonunu sol eliyle tuttuğu bisikletinin yanında yuruyordu.

- Dedim ya demin, seni bekliyordum. v-.. Pakize durakladı.
- Les gibi sarap kokuyorsun. Nerde ictin?
- Bizim kebapçıda.
- Niye ictin?
- Malum!

- Bu saata kadar hep ictin mi?

- İcki verseler icerdim. Vermediler. Ben de Muhsin ustanın odasına gittim..

Pakize dehsetle durdu:

- Nee? Muhsin ustanın odasına mı?
- Ne var?
- Onların avlusuna ha?
- Tabi.
- İyi cesaret, ask olsun..
- Niye?

- Niyeymis. Ya cekip vursaydılar seni?

- Onlar mı beni vururdu, ben mi onların birini, ikisini yerdim, belli olmazdı!

Pakize yeniden koluna girdi Kemal'in. Su birikintilerine bata cıka yuruyorlardı. Pakize'ye gore, iyi cesaretti. Muhsin ustanın odası, Gullu'lerin odalarının bulunduğu avludaydı. Karakolda onlara karşı tanıklık eden Muhsin ustaya da zaten dis biliyorlardı. Sen tut, gozunu budaktan sakınmazcasına ayaklarına git heriflerin. Bir sey değil, karsılasiverince, zaten huylu insanlar, isi baska turu sanıp ceker vurabilirler, hukumete de, <<- Ustumuze geldi. Bizi tehdit etti. Vuracaktı, canımızı koruduk!>> diyebilir, kanun karsısında haklı çıkabilirlerdi.

Kemal:

- Onların topu, tufeği vızgelir bana, dedi. Değil mi ki bana kacmıs kızı polis marifetiyle aldılar benden, bırak. Hukumet olmasaydı da onlar benden kızı alaydılar. Hoos, kız eninde de benim, sonunda da!

Pakize guldu:

- Ne biliyorsun?
- Bilmiyeoek ne var? Sen demedin mi Resit pezevenginin avradı kızı tavlamiya calisiyormus, diye?
- Dedim.
- Tavliyabiliyor muymus?
- Yok canım, imkan mı var?
- Oyleyse, ne derler? Ay bennen olduktan sonra carp kuyruğuna yıldızın!
- Orası oyle. Ben Gullu'yu bilmem mi? Oyle bir değil, bin aracı tıccılık yapsa hava. Bir sefer sana meyli dusmus..
- İstittiğime gore, alacakları adam, daha doğrusu satacakları adam cok zenginmis, ha?
- Coook!

– Onun parası, benim sevgim. Sana bir sey deyim mi? Cok paralıların canı tatlı olur. Bense, bu canı o kızın yoluna koymusum. Lakin kertesini bekliyorum...

Pakize anlamamıstı. Kemal sordu:

– Kıza cok zulmediyorlarmıs... Doğru mu? Pakize soylemek istemiyordu ama, neden soylemiyecekti? Madem kızın uğruna canını koymustu, her seyı bilmeliydi!

– Doğru, dedi. Onların avlusunda oturur bir Seher var, benim hem arkadasım, hem de casusum. Kız sana kactıydı ya hani, o gun iste, babayla oğul Gullu'nun fıkara anasını oyle doğmusler ki, iler tutar yeri

kalmamıs kadının!

Kemal sovdu.

– Avratcağızı gok curuk icinde bırakmıslar. Ben o gunku sahitlikten sonra gidip gelmiyorum. Kızı da fena hırpalıyorlarmıs. Sonraaa.. kardası Hamza'yla Kor Tahir de bana cok ters bakıyorlar!

– Bana da oyleydi ama, kızı polis marifetiyle aldılar alalı bakısları değisti. Atelyenin onunden de eskisi gibi sık gecmiyorlar. Dur sen, ben de Kemal'-sem, Fellah Kemal yani, alacakları olsun. Yalnız, senden istediğim su: Bana Gullu'nun vaziyetini gunu gunune bildir. Bildir de icap ederse İsa'larını, Musa'larını, evliya enbiyalarını... E mi?

– Eh. Eh amma, bakalım benim hakkımı nasıl odeseceksiniz?

Kemal, Pakizeyi sağ koluyla kardesce sarılıp, alnından optu:

– Yiğit bacım benim! Senin canın sağ olsun. Senin gibi arslan avrada kul, kole olur insan be!

Bu alabildiğine icten an, Pakize'nin aklına hic bir kotu sey getirmedi. O sırada hovarda Pakize icin bile Kemal, yabancı, guclu, ustelik yakısıklı yabancı bir erkek değil, bir kardes, kardesten de ileri bir seydi. Arada Gullu olmasa da, Kemal'i sokakta, rasgele tanımıs olsaydı, Kemal de boylesine koluna girmis, bedenleri sık sık birbirlerine değseydi, hemen icini bozar, oğlanı tavlama icin kadınca butun silahlarını kullanırdı.

– Eksik olma kardes, dedi. Sağol, var ol. Sen benim oz kardesimden de ilerisin!

Pakize'lerin avlu kapısında el sıkısıp ayrıldılar. Kemal bisikletine atlayıp hızla uzaklasmıstı. Paki-ze'yse iceri girerken bir golgeyle karsılastı.

– Bismillah!

– Korkma, yabancı değil.. Sesinden tanımıstı:

– Allah canını almıya, sen miydin?

– Bendim. Niye ektin Kemal'i gorunce beni? Pakize'nin tepesi attı:

-- Seni de ekerim, senin Allahını da lan! Benden hesap mı soruyorsun?

– Aklıma gelen gibi değil mi?

İnadına:

– Aklına gelen gibi, dedi.

– Yalancı!

– Niye?

– Sizi izledim, hic bir vukuatınız olmadı..

– Olsaydı?

– Olmadı. Olmayınca da anladım ki konusarak eve geliyorsun. Bekledim seni...

Pakize guldu:

– Akıllı oğlanmıssın, aferin. Bak severim boy-lelerini. Kafasızlar dunyanın en yakısıklıları bile olsalar, hava! Ama, iyi ettin beklediğine...

– Ne konustunuz?

– Yooook, o kadar değil. İsime karısıp canımı sıkma. Valla kulahları hemen değisiriz!

– Cok senli benliydiniz de.. Pakize'nin suratı hemen asıldı:

– Yani kactan asağı olmaz?

Genc adam karsılık vermedi, one dustu. Merdiveni çıktılar. Cıktılar ama, kadının ofkesi gecmemisti. Kapiyı actı, gaz lambasını yaktı, beyaz basortusunu cıkarıp karyolanın ustune attı:

– Bana bak!

Genc adam korkuyla değilse bile, cekinerek baktı.

Kadın :

– Beni, dedi, nikahlı kocammıssın gib kıskanmak yok!

Genc adam, tam karsısında dikilmekte olduğı kadından cok daha guzel, hatta bir kıızı hatırlatarak, bakıyordu.

Ellerini beline koyarak:

– Eee? dedi.

Pakize belki de kufredeeeekti ki, vazgeçti; genc adam oyle guzeldi ki! Boynuna sarıldı:

– Yok yok, bir sey yok. Sana demedim!

– İstemiyorsan giderim.

– Yok dedik iste ulan, sımarma. Sar bakayım beni!

Genc adam beğenilmenin gercek simanklığıyla kadını soyle bir sarmıstı ama, yetmedi bu Pakize'ye:

– Olmadı. Daha kuvvetli sarıl. Daha daha daha!

Genc adam kollarının olanca gucuyle sarılıp sıkı. Yuzunun kız guzelliği yerine ilk çağların gercek erkek vahsiliği belirmisti yuzunde. Kadının sanki kemiklerini kıracaktı.

Onun da istediği buydu. Titreyen sesiyle:

– Lambayı, diye kekeledi, lambayı ufle! Genc adam bir an kadını bırakıp lambayı ufledi.

Sonra karyolaya yuvarlandılar.

Daha sonra kalktılar. Pakize lambayı yaktı. Genc adamsa kendini yeniden bırakmıstı karyolaya sırtustu.

On iki saat is, sonra azgın kadın. Oyle yorgundu ki!

Karyolaya boylu boyunca uzandı. Kirli coraplarının yırtıklarından kirli topukları görünüyordu. Pakize butun bunları gordu, acıdı ama, gene de:

– Su coraplara, kirli topuklara bak! dedi. Haline bakmadan zanparalığa çıkmıs!

Ortaokul sondan öğrenimini bırakmış genc adam, bir eski öğretmen cocuğuydu. Kulaklarına dek kızardı ama, <<– Haklısın!>> diyemedi. Ufalıp, kuculmuş, sanki dünyanın en büyük ayıbını isleyerek rezil olmuştı. Hic bir sey olmamıstı aslında ama, oyle geliyordu.

Saskınlıkla karyoladan atladı. Ufack bir cocuğu hatırlatarak, mırıldandı:

– İsterseniz gideyim? Omuzlarından bastırıp oturttu :

– Hayır, gıtmıyeceksin! .

– Ya?

– Cıkar pis coraplarını..

Genc adam cabucak cıkardı. Gercekten de ayakları kir icindeydi ama, kadın uzerinde durmamıs, kosup leğenle su getirmisti.

– Ayaklarımı mı yıkıyacağım?

– Hayır, dedi kadın. Ben yıkıyacağım! Sabunla bez de alıp geldi.

– Sok suya! Soktu.

Kadın, onunde diz cokerek yıkamağa basladı bu kirli ama cok bicimli ayakları. Dunya silinmisti.

Hoslandığı adamın ayaklarını yıkamıyor, sanki onunde ibadet ediyordu.

Neden sonra kirlerinden arınmış bembeyaz ayakları kuru bir bezle silip kuruladı. Genc adamın karyolaya

sırtustu uzanmasına yardım etti, daha sonra yırtık corapları aldı. Evirdi cevirdi. Coraplar topuklarından yırtıktı ama pek oyle kirli değillerdi.

İplikle iğne getirip, genc adamın artık tertemiz cıyakları yanına oturup, coraplarını yamamağa basladı.

**

Fattum'da, Kemal'in coraplarını yamıyordu.

Babası butun gun Kemal'in annesiyle oturmıs, yemeği birlikte yemislerdi. Sonra babasının uykusu gelmiş, eve gitmiş, Kemal'in annesi de bir kıyıya kıvrılarak uyuklamaya baslamıstı. Yaslı kadın yalandan kestireyim derken, baslamıstı horlamıya. Fattum memnundu. Kocakarının – Kaynanam diye dusunuyordu – uykusu ağırdı. O uyurken fırsattan faydalanarak Kemal'in oteberileriyle basbasa kalır, Kemal'le beraber miscesine hazlar duyardı.

Gene oyle olmuştı. Yaslı, kırs kırs kadın, dissiz

ağzıyla horlamaya baslayınca, usullacık kalkmış, Kemal'in duvarda asılı yeni elbiselerine gitmiş, oksamaya baslamıstı. Kemal'e cok yakışan lacivert'lerin pantolon pacası camur icindeydi. Kurumus camurları ci-tileyip temizlemiş, sonra da uzun uzun koklayıp opmuştı. Kemal'indi bu elbise, onun kokusu sinmisti. Kaynanasının uyaniverip gormesinden de odu kopmuyor değildi hani. Ama kimbilir kacınıc uykudaydı.

Sonra, Kemal'in buyuk fotoğrafının karsısına gecerek, belki yarım saat, karsısında dikilmiş, neler, ne hayaller kurmamıstı yeni' bastan: Sehirli kız zorla goturulmuştı artık. Fattum, Kemal'in karısı olmalıydı. Hani boyle bir sey oluverse! Onu kosede oturtur, kaynanasının elini de sıcaktan soğuğa vurdurmaz, her isi gorurdu. İsterse Kemal sabahları evden erken erken cıkıp gitsin, calısmasın, yanlasın bir kahveye, kağıt oynasın, tavla, domino oynasın, arkadaşlarıyla cene calsındı. Fattum ev islerini cabucak gorur, sonra da altı donumluk bahceyi oyle bir ceker cevirdi ki! Hem de candan, turku soyler, oyun oynar

gibi!

İyi ama, Kemal neden ona hic yuz vermiyordu da sehirliye adeta tapiyordu? Cok mu guzeldi Fatum'dan?

Kemal'i ceken ne baskalığı vardı da Fat-tuma değisiyordu onu? Yakından gormustu. Fena değilse bile pek oyle ahım saım bir sey miydi sanki? Boyluydu boylu olmasına, goğusleri iri... Fattumun

da boyu kısa değildi. Goğuslerine gelince, iri iriydi iste. Peki? Bir kaliyordu cicekli fistanı. Fattumun tıpkısı yoksa da, gene de sehirli kızıdan geri kalmıyan fistanları vardı. İs fistanla bitecekse, babasına yalvarır, birkac tane yaptırıp her gun birini giyinirdi. Babasının ona hayır demiyeoeğini biliyordu.

Birden nesesi ucuverdi: Sehirli kız galiba ondan epeyce beyazdı. Galiba değil, epeyce de değil, beyazdı evet, cok beyazdı hem de. O? O, esmer. Kemal herhalde sehirli kızın beyazlığına vurulmus olacaktı ki, ne, o da bol bol pudralanır, dudaklarını nar kırmızısıyla boyar, gene de ondan guzel olmanın yollarını arardı. Sehirli kız kağıt gibi beyazsa, sehirde oturduğundandı. Onlar da bahceciler gibi, tarlaya gun doğmadan girip, butun gun gunes altında kazma sallasmlardı da gorsunlerdi bakalım o beyazlık kalır mı?

Canı sıkılarak ayna karsısına gecti. Kendi kendini uzun uzun seyretti: Onden, yandan, obur yandan... nesi vardı?

Sonra cekildi ayna karsısından. Kemal'in elbisesine yeniden gitti. Onları oksadı, optu. Derken corapları ilisti gozune. Sevinde aldı yerden. Tamam. Eski coraplarıydı Kemal'in. Evirdi cevirdi. Yer yer yırtılmıslardı. Dikmeli, en iyisi, yamalamalıydı!

Pırıl pırıl bir heyecanla iğne iplik aradı, bulamadı. Bulması, ne yapıp yapıp corapları yamaması gerekti. Bir kosu kendi evlerine gitse? Babasını dusundu: Uyumus muydu acaba? Uyanıksa bile onemi yoktu ama, sorardı. Sorsundu. Bir yalan atardı. Amaaan, ne yalan atacaktı? Gerekirse doğru, dosdoğru konusurdu: <<- İğneyle iplik almaya geldim. Kemal'in coraplarını yamıyacağım! Evet, yamıyacağım.

Neden ayıp olacaktı? Anası yaslı, yazık değil mi cocuğa?>>

Evden fırladı. Topukları basılmaktan asınmış, yarım pabuclarıyla ıslak topraklarda kosmaya basladı.

Yağmur ciseliyordu. Ciselesin. Kar yağsındı isterse!

Evlerinden iceri soluk soluğa girdi. Babası altına aldığı ayağının ustune oturmus, cıgara icmekteydi.

Uyumus sanıyordu oysa, sasaladı. Yaslı adamsa farkına varmıstı kızının heyecanının.

Arapca sordu :

- Kemal geldi mi?

- Gelmedi.

Goz kırptı gulerek:

- Gene corba mı pisecek Kemal'e? Anlamıstı, kasları catılıverdi:

- Hayır.

- Bu telasın ne ya?

Perdeye saplı iğneyle siyah iplik makarasını aldı. Biraz da ofkeyle:

- Coraplarını yamıyacağım, dedi. Babasının vereceği karsılığı beklemeden, daha

doğrusu bu karsılığı duymamak icin, geldiği kadar, geldiğinden de cok heyecanlı, kacarcasına cıkıp gitti.

<<Kaynanası>> bıraktığı gibi, hala uyuyordu.

Gec kalmıs bir heyecanla bir sap ipliği iğneye takmaya calıstı. Takamadı. Tuhaf, her zaman birde takıverirdi oysa. Bu kez ucte taktı. Corabı aldı. Hay aksi seytan... Yama? Yamalık parca? Eve yeniden gitmeliydi. Gidecekti, care yoktu!

Yeniden fırladı.

Babası bu kez hic bir sey sormadı. O da bakmadı bile. Yama bohcasında bulduğu irili ufaklı birkac yamalıkla yeniden tuttu Kemal'lerin yolunu.

Yamalar coraba tam da uymustu. Carpan yureği, ısıl ısıl gozleri, makine gibi calısan elleriyle, bir sevda turkusu gibi, basladı.

Dalmıstı. Disarda birden bir bisiklet zilinın tanıs sesi. Kemal'di galiba?

Her seyi bırakıp, heyecanlarının icinde, daha coskun bir heyecanla dimdik, kulak verdi.

Zil tekrarladı.

Kemal gelmisti! Genc adam bisikletinden inmis, camurlara bata cıka geliyordu. Kerpicevlerinin ufak penceresindeki ısığı beğenmemisti. O kızın gene evde olmasından korkuyordu. Korkuyordu da değil, istemiyordu. Sanıyordu ki ona bakar, onunla bir ara-
da bulunursa, Gullu'ye ihanet etmis olacak!

Huğ'un onune gelince yuzu ofkeyle asıldı: O kız, kapıda, ısı tutuyordu!
Bisikletini evin duvarına dayayıp, kızın yuzune bile bakmadan, eve girdi.
Fattum donmustu. Ne yapmıstı da genc adam ofkelenmiş, surat etmişti?
Elinde lamba iceri girdi.

Kemal, annesini sarsıyordu.

Yaslı kadın zorla gozlerini acıp karsısında oğlunu gorunce, isi anlıyarak saata baktı.

Kemal uykusuzluktan, bir de su kızın evlerinde olmasından geberiyordu. İstemiyordu onu zorla mı?
Annesi uyurken, kendiliğinden mi gelmişti? Oyle olduğu anlaşılyordu. Gullu'nun geri gonderilmesinden faydalanmağa mı kalkmak istiyordu yani? Herhalde. Herhalde ama, avucunu yalasındı. Gullu'nun baba evine zorla goturulmesi hic bir zaman su kızın isine yaramıyacaktı.

Annesine:

– Yatağı ser! dedi. Geberiyorum uykusuzluktan..

Yaslı kadın, bu vakıtlara dek nerelerde olduğunu soracaktı, cekindi azarlanmaktan. Fattum'a da kızdığı icin, tersleyebilirdi. Gercekten de, Fattum... ne geziyordu hala gecenin bu saatında burada?

Fattum, Kemal'in bulunduğu odaya hızla girip, az once yamalarken bıraktığı corapları yeniden alıp çıktı. Kemal ardından sinirli sinirli baktı. Sonra gozleri annesine takıldı, bakıştılar bir sure. Daha sonra nefretle

sordu :

– Bu saata kadar burada ne isi vardı? Yaslı kadının akli gitti:

– Susss!

– Niye?

– Duyar!

– Duyarsa duysun..

– Sana ne zararı var evladım? Butun gun beni |e avutuyor. O olmasa tasamdan catlardım. Bize hic bir zararı yok. Ustelik can yoldası oluyor!

Fattum oda kapısı onundaydi. Butun bunları isiterek sarsılmış, deriini ta derinlerden suzulup gelen ılık yaslar gozlerinden damlamaya baslamıstı. Derken bir hıckırık, bir bunaltı... Orada kalsa hıckıra . hıckıra, bağıra bağıra ağılıyacaktı. Elinde coraplar, evden yavasca çıktı. Sokak kapısını filan cekmeyi akledmeden, evlerinin yolunu tuttu.

Babası hala cıgara icmekteydi.

Girse?

Giremedi. Gozlerinin yasını gorecek, nedenini soracaktı. Vereceği bir karsılık yoktu ki. Ciseleyen yağmurun altında, gozlerinden hala ılık ılık yaslar dokerek beklemeğe basladı. Babası nasıl olsa uyuyacaktı. Uyumadansa iceri giremezdi, kaabil değil!

Dakikalar ağır ağır geciyor, az once isittikleri icine sığmıyor, yureğini indirip kaldırıyordu. << <<– Bu saata kadar burda ne isi vardı?>>

<<– Susss!>>

<<– Niye?>>

<<– Duyar!>>

<<– Duyarsa duysun..>>

Babasıysa bir turlu uyumuyordu. Aksine, kızının ne icin hala evine donmediğini merak etmeye baslamıstı. Kalktı, kapiya çıktı. Meryem'lerin huğundan yana fersiz gozleriyle uzun uzun baktı. Meryem'lerin huğu koyu karanlıklara gomulmustu.

Peki, Fattum nerdeydi?

Ciseleyen yağmurun altında bes, on adım gitti, durdu. Cevresine bakındı. Sonra elini ağızına siper ederek bağırđı:

– t-aituum, oooo f-uuuuuuuum:

Yaslı adamın yumusacık sesi ıslak karanlıklarda eriyiverdi.

Fattum fırsattan faydalanarak huğa usulcacık girdi, yatağını cabuk cabuk sererken, babasını yanıtladı :

– Babaaa!

Adam duydu, geldi:

– Burda mısın Fattum?

– Goruyorsun iste, burdayım!

– Bayaktan (*) nerdeydin?

– Helada..

Yatağına girip, yorganı tepesine cekti.

Yaslı adam hafifce ıslak, odaya girip de kızını yatmış gorunce sasmadı. Demek gelmiş, helaya girmisti o seslendiği sıra?

Kızının yatağı yanına comeldi, oturdu sonra yere. Yorganın ucunu kaldırdı, kızının basını usul usul oksamaya basladı ama, Fattum'un yaslı gozlerini goremedi.

XVI.

Muzaffer bey parti toplantısından ofkeyle çıktı. Parti binasını sinirli sinirli terkederek, arabasına girerken,

Zekai bey kosarak geldi. Bu kadar sinirlenmemesini usulunce soylediyse de, Muzaffer beyin kulağına soz girmiyordu. Ofkeli zamanlarında olduğunca, yuzu al bez gibi kıpkırmızı kesilmisti. Parti il baskanının koca gobeğinden, bilgisizliğinden, bodurluğundan, kaypaklığından soz etti. Boyle kaba saba, ağızdan dolma, bastan basa folsa heriflerin yuzunden, yaklasan secimleri kazanmaya imkan yoktu.

Karsı partinin duzenlediği mitinglereyse halk

(*) Bayaktan : Demin, az once.

, Konusmacıları nası aiKisıyor-lardı!

Zekai bey:

– Kızma, dedi. Ofkeyle kalkan zararlar oturur. Ben sana her zaman soyluyorum. Partimiz secimleri kaybedecek. Hem de bu koca gobekli, gebes heriflerin yuzunden. Butun bunları gayet iyi bilmeme rağmen...

– Evet?

– Soğukkanlılıkla hareket etmek lazım. Muhim olan ne partidir, ne de parti il baskanı!

– Ya?

– Muhim olan, seninle benim menfaatlarımız-dır..

– Orası oyle ama, menfaatlarımızın idaresi, bir takım gebes heriflerin elinde, kotuye kullanılıyor!

– İste bundan dolayı, iyiye kullanacaklarla birlik olmamız lazım. Senin çiftlikte bir gece soylediklerimi hatırla!

– Ne soylemistin?

– Bereket versin, dünyayı fikirler idare etmiyor, demistim. Bereket versin ki etmiyor. Aksi halde...

– Aksi halde?

– Karsı partiden de elimizi yıkamamız lazım gelirdi!

– Nicin?

– Cunku... karsı parti il baskanı da bizimkinden geri kalmaz. Gebesin biri. Herif hayatı boyunca en kaba manasında ticaretle uğrasmış, yumruk me-zesiyle rakı icmiş, gobek sisirmeyi marifet sanmış bir kara cahil. Yalan mı?

Muzaffer bey yumusamıştı:

– Atla da kulube gidelim!

Zekai beyin de istediği buydu. Arabaya girdi. Yolda Yasin ağaya rastladılar.

Muzaner Dey arabayı durdurarak sordu :

– Hayrola?

Yasin ağa dertli dertli:

– Sastım kaldım beyim, dedi. Nerden girdim bu ise!

Birden anlıyamadı :

– Hangi ise?

– Su, Ramazan'ın evlenme isine.. Unutmustu. Hatırladı: . . | .

– Sahi ne oldu o is?

– Emrin uzere kızı bin liraya kesistik. Cıkardım bes yuzunu de pesin verdim. Gerisini nikahtan sonra vermek uzere anlastık.

– Peki?

– Sağlığın. Bugun, yarın, bugun yarın... Beri yanda oğlan huysuzlanıyor. Bir dert ki sorma beyim...

Muzaffer beyin yuzu karıştı:

– Yani ne demek? Bizi kafese mi sokmak istiyorlar?

– Zannetmem, oyle seye cesaret edemezler...

– Sen bul onu, gonder bana. Ben aksama kadar kulupteyim. Haydi!

Araba yurudu. Zekai bey sordu :

– Ne olmuş?

– Hic. Su bizim Ramazan'ın evlenme isi..

– Caymıslar mı?

– Caydıkları muhakkak değil, ipe un seriyorlar. Bana kalleslik edebileceğini sanmam Cemsir'in. Her yıl capa amelesi filan diye benden dünyanın parasını alır..

– Biliyorum, biliyorum, fakat...

– Ne fakatı?

– O zaman da soylemistim ya, senin tek kusurun, acele karar vermen! Onurunu düşünmuyorsun hic. Sen kiiim, Gemsir kim, Cemsir'in kızı kim? İsterse dünya guzeli olsun. Fabrikada calısan bir kızın guzelliğinden, namusundan ne çıkar?.

Araba şehrin asfalt yollarından gecerken yağ gibi kayıyor, bozuk parkelerdeyse kotu kotu sarsılıyordu. Kulube geldiler, indiler, yemek salonuna gectiler.

Salon yukunu almıstı. Aksam yemeğine henüz vakit vardı. Memleketin ileri gelen seckin tuccarları, büyük çiftçileri, eczacı, doktor, mühendis, mimarları, gazeteciler, renk renk, boy boy, cesit cesit zarif kadınlar...

Daha çok da onlar!

Adeta zariflik yarısına çıkmışlardı. Sinema perdelerinden fırlamış nefislerin yanında gudubetler de yok değildi.

Muzaffer beyle Zekai bey, ta dipte bos bir masa kesfedip gittiler, karsılıklı oturdular. Sef garson devamlı musterilerini bildiği için, gelip sormadı. Masa cabucak donandı. Hala Ramazan'ın evlenme isi uzindeydiler.

Cigara dumanlarıyla tullu salonda hafif bir vals tatlı tatlı calıyorsa da, kalabalığın oksuruklu uğultusunda silinip gidiyordu.

Muzaffer bey kadehine Kulup sisesinden rakı koydu. Susuz icerdi. Zekai bey de vermut. Kocaman Rus salatası tabağını onune cekmiş, iri burnunu tabağa indirmisti gene.

Kadehlerini tokusturup ictiler.

Muzaffer bey ekmeğine ancuyez sıkıp ağzına attı.

– Evet, haklısın. Mesele Ramazan meselesi değil benim için. Mevzuu bahs olan... cunku isteseydim ona temiz bir aile kızı bulup alabilirdim. İstemedim. Değmez. Serseri, malum. Serserilik bile, biraz gosteris, biraz calımla ortulebilir. Mesela senin yetismis kızın olsa da, Ramazan için senden istesem...

Zekai bey burnunu Rus salatası tabağından çıkarıp baktı:

– Derhal verirdim!

Boyle bir karsılık beklemiyordu :

– Hadi be sende. Verirmis. Olmadığı için değil mi? Sana daha acığını soylileyim mi?

Gozu birden iki masa otedeki zarif bir kadına ilisti. Omuzlarına aldığı kırmızı salı icinde beyaz bir zanbak gibiydi. Muzaffer beyi goz hapsine almış, istahla suzuyor, belki kotuluğune değil, adamın da ona bakmasını istiyor, bakmayınca da hafiften sinirleniyordu ki, goz goze geldiler.

Kadın sanki beklemiyordu, sasırdı. Ya da sasırmis numarası yaptı.

Zekai bey hicbir seyin farkında değil:

– Seni dinliyorum, dedi. Muzaffer bey karsılık vermedi.

Zekai ilkin Muzaffer'e, sonra da isi anlıyarak kadına basını cevirdi, gordu. Sanki dehsete kapılmıştı :

– Kim bu yahu?

– Tanımıyor musun?

– Yoo..

– İthal malı, İsvicre mamulatı...

– Yaa.. peki, kimin nesi?

– Pasazade Hayrullah'ın...

– Neden tek basına oturuyor?

Bunu Muzaffer beyin de bildiği yoktu ama, gozu, parti sozculuğu yapan gazetenin basyazarına ilisti. Az once parti toplantısında, <<Gericiliğe>> verilen taviz konusunda az kalsın yumruklasacaklardı. O da kaymıstı. O da, secimleri kazanabilmek için hacıları, hocaları oksamaktan yanaydı.

– Bak bak, dedi. Rezil herif. Hey koca Mustafa Kemal hey! Kaldır basını da dunku dalkavuklarına bak! Zekai bey dondu. Parti baskanının kolunda, yemek salonuna girmekte olan basyazarı gordu, ama kızmadı.

Muzaffer beyinse gene sinirleri gevsemisti:

– Bu herifi bir gun ibret-i alem için evire cevire dovmezsem yuh olsun ervahıma!

Kalın parmaklı elleri, uzun kollarıyla bir ahtapotu hatırlatan Zekai, kendini salıvermiş ayıbalığı ağırlığı icinden adeta cevik bir sıcrayışla çıktı:

– Neden? Herkesin keyfinin kahyası mısın? Pardon, menfaatinin demek istemistim.. Kahyası mısın?

– Değilim ama...

– Aması maması yok. Bırak su Sarklılığı! Binlerce ciltlik kutuphane, Avrupa, Amreika gezileri... Evet ama, memleket sarklılık değil, hakiki sivilizasyon istiyor. Garp demokrasisini iliklerimizde, benliğimizde, benliğimizin ta derinliklerinde duymazsak...

Muzaffer beyin gozu iki masa otedeki kırmızı sallı kadındaydı:

– Sana soyluyorum!

Muzaffer bey bakışlarını arkadasına cevirdi:

– Devam et, kulağım sende..

– Sarklılığa, asırı milliyetçiliğe, yani sovenliğe paydos!

Muzaffer bey ic gecirdi:

– Ne harikulade kadın!

Salon kapısında ikinci bir grup peydahlanmıştı. Aralarında uzun boylu, ablak is adamları, ya da teknisyenlerin de bulunduğu bu ikinci grup, karşı parti il başkanının ardında, neseli, kayıtsız, hatta kustah bir topluluk, salonu gozden geciriyorlardı.

Muzaffer bey kırmızı sallı kadına dikkat etti. Yeni grubun görünmesiyle beraber, değisivermişti. Nefis boynunu zarif bir kuğu kibarlığıyla uzatmış, onlara bakıyor, ısrarla bakıyor, gulumsuyordu.

390

Grup masaların arasından gecerek, parti sozcu-ssu basyazarın masasına gitti.

Muzaffer bey sallı kadını unutmuştu. Zekai bey :

– Goruyor musun? dedi. Basyazarın masası >>ağır basmağa başladı!

Muzaffer bey kadehine rakı koydu, sinirli sinirli dikti.

–bununsa ne demek olduğunu zekana bırakıyorum!

Bakmadan:

– Zekam islemiyor. İzah et!

– Dinle: Bu, su demektir.. Gelecek secim karşı .partinin, yani karşı parti tuzuğunun zaferiyle neticelenecek demektir. O tuzukse, devletçiliğin tasfiyesinden ibarettir!

– Yok be?

– Goreceksin.

– Kahinlerden nefret ederim. Tazı hassasiyetime luzum yok!

– Kert suraya: Gelecek ve ondan sonrakiler...

– Bin dokuz yuz otuzu unutma!

– Evet ama, sartlar aynı değil..

– İcelim!

Biri rakı, oteki vermut kadehini aldı, tokusturup ictiler. Muzaffer bey yan gozle sallı kadına baktıysa <<da,

kadın yarım sağ yapmış, Amerikalılarla karşı par-|ti il başkanının masasını goz hapsine almıştı.

Zekai bey kıs kıs gulerek:

– Kaybediyorsun, elini cabuk tut, dedi.

– Nicin?

– Bak, sallı orospu bile o tarafa meyletti! Muzaffer bey ic gecirdi:

– Bak buna yanarım iste... Gulustuler.

Salonun elektrikleri yanana dek dereden tepeden konusarak oturdular. Kafaları hayli olmuştü. Bric salonuna gecmek uzere kalktılar. Tam bu sırada

siyahlar icinde bir garson, Muzaffer beye yaklaştı. Sır verircesine kulağına eğildi, onu disarda iki kisinin beklemekte olduğunu soyledi.

Muzaffer bey disarı çıktı. Gelenler Yasin ağayla elci Cemsir'di. Elci Cemsir, beyin karsısında gene ufalmış, ufalmış, ufalmıştı. Beyefendinin ellerine sarılıp optu.

Muzaffer beyin kalın kasları catılmıştı:

– Bu is neden bu kadar uzadı Cemsir?

Elci Cemsir, zincirinden bosanmış, ard ayaklan uzerine kalkmış ayı heybeti icinde ama, ufacak bir cocuktu.

Yutkundu :

– Begim, sey...
– Herhangi bir mahzur varsa cekinme, haber ver!
Ellerini oğusturuyordu :
– Yani ne gibi begim?
– Ne gibisini sen bilirsin. Ne bileyim? Baska sevdiği olur, bizim haytaya varmak istemez., insan hali...
Varsa boyle bir sey soyle, vazgecelim!
Cemsir'in aklı gitti. Beyin ellerine tekrar sarıldı. Bozuk Turkcesiyle, gurledi:
– Onun boynunu altında korum! Haddine mi dusmus? Ben sağken benim sozumu ceviremez sayende. Ciğerini sokerim onun!
– O halde?
– Bir iki gun musaade et bana begim. Ondan sonra basımnan beraber!
Mesele yoktu. Muzaffer bey:
– Pekala, dedi. Birkac gun sonra Ramazan'ı da alıp gelsin Yasin ağa. Bu isi bitirin. Sen yabancımız değilsin, malum a?
Ellerine gene sarıldı:
– Yoluna kurban olurum begim, olurem senin-yoluna. Ben senin kapının itiyim. Vur oldur istersen. Kanim sana helal!
Muzaffer bey elini cekip, bric salonuna yoneldi:
– Sağ ol, sağ ol..
Yasin ağayla Cemsir, kulupten çıktılar. Çıktılar ama, Cemsir'in aklı fikri iyice karışmıstı. Gunlerden-beri Nuh demis, peygamber dememisti kız. Ya gene dayatırsa? İsi yokusa surerse?
İc gecirdi.
Dayatacağına da hic kuskusu yoktu.
Yasin ağa :
– Bir daha geldiğimde kız teslim, para teslim! dedi.
– İnsallah.
– Haydi bana musaade..
– Gule gule ağa, yolun acık olsun. Ramazan efendiye selam...
Ayrıldılar.
Cemsir, Kurukopru'deki berber Resifin dukkanının yolunu tuttu.
Berber Resit, Hamza bir de Memo'yla oturmus su meseleyi konusurlarken Yasin ağa gelmis, Cem-sir'i Muzaffer beyin gormek istediğini soylemisti. Simdi onu merakla bekliyorlardı. Ne varsa Resifte vardı. Bu isi gene o bitirebilirse bitirirdi!
Gerçekten de sabırsızlık icindeydiler.
Berber Resit icini cekerek kalktı. Can sıkıntısından patlıyacaktı nerdeyse. Konsolun gozunden cıkardığı bir pacavrayla aynaların tozunu almaya basladı. Gunlerdenberi aklı durmustu. Bir yandan karısı, ote yandan kendi, kıza dokmedik dil bırakmamışlardı da nafil. «Moskof inadı» tutmustu bir kez. Fellah oğlu
da Fellah oğlu! Ne bulmussa bulmustu Fellah oğlunda. Dayak, acı soz, tatlı dil, su, bu...
Bir sey değil, is sarpa sarar da «– Madem olunuyor. Aldığınız parayı geri verin!» derse Muzaffer bey?
Bezi sinirli sinirli cırpı, cekmeceye soktu. Ham-za'da da is yoktu. Allah bir sebep halketmezse isin icinden cıkılamıyaoağa benziyordu. Gunlerdenberi Hamza'yı tava getirmek icin demediği kalmamıstı. İcirmis, oğup goklere cıkarmıstı. Oğlan «– Asarım», «– Keserim» diye sokağa cıkıyor, sonra geri donup geliyordu.
Hamza'ya nefretle baktı.
Hamza'ysa korkuyordu Kemal'den. Oğlan gozunde alabildiğine buyumus, adeta devlesmisti. Her gece, gec vakıtlara dek fabrikanın oradaki kebabıda sarap iciyor, sonra bisikletine atlayıp eve dek geliyordu. Hamza birinde uzaktan uzağa izlemisti. Kemal avluya bile girmisti. Avlularında cekip vursa vurabilir, ifadesinde de «– Arımdan geldi. Beni tehdit etti. Dovdu, tabancasını cekti. Ben de tabancayı elinden alıp kendimi korudum. Evet efendim, tabanca onun tabancasıdır!» diyebilir, cok az bir cezayla da kurtulurdu ama, aması vardı. Dusunulduğu gibi kolay değildi butun bunlar. Donup ustune atılır, tabanca zamanında patlamaz, patlar hedefini bulmı-yabilirdi. Hedefini bulmadı mı biliyordu sap gibi yanacağını. Korkuyordu acıkcası!
Korktuğu, «– Beni hos gorun. Bu isler bilekli, yurekli insan harcı. Bense palavradan ibaretim. Ne bilek,

ne de yurek bende...» diyemediği için de kem-kum ediyordu.

Berber Resit sıkıntıyla yanlarına geldi:

– Bir şey değil, bey, ya kızı, ya parayı derse

ne yaparız diye düşünüyorum., dedi.

Hamza dalgın dalgın baktı. Gerçekten de, bey

«–Ya kızı, ya da aldığınız parayı..» diyebilirdi.

Berber Resit biraz da ofkeyle:

– Valla, dedi, onu bunu bilmem. O Fellah oğlunun vücudu ortadan kalkmalı!

Hamza caresiz:

– Doğru, dedi. Doğru ya... Resit sertce:

– Doğru ya?

– Bizde is yok! Resit artık bosandı:

– Bizde deme, bende, de! Ver tabancayı diyorum vermiyorsun!

Hamza da bozulmustu :

– Versem?

– Versen tamam!

– Oğlanı bir iki demez ceke vurur musun?

– Dinime Allahıma o saat! Neden? Benim zati surda ne omrum kaldı? Girer yatarım. Nasıl olsa bir lokma ekmek getirirsiniz!

Bir yandan da Hamza'yı inceliyordu. Oğlanın kırıksız, ablak yuzunde sıkıntıdan baskası yoktu, Ardını getirdi:

– Onu bunu ne yapacan.. senin yerinde ben olacaktım şimdi. Ben olacaktım da gorecektin!

– Ne yapardın?

– Ne mi yapardım? Onun Habibini sasırtırdım be! Bennen oynuyon mu?

– İyi amma gelmiş gecmiste bir vukuatın olmaması ki..

Doğru, dosdoğru bir sozdu ama, gene de canı sıkılarak, dukkan kapısına dek gitti. Geri dondu, onlerinde durdu :

– Orasını Allah bilir. Bosboğazlık iyi değildir. Ummadık tas bas yarar. Beni boyle ufak tefek gorup de...

Hamza :

– Estafurullah, dedi.

– Ne yapacan on'u, dokuzu? Ver tabancanı bana, gor!

Hani tabancayı çıkarıp vermek, su isin azabından kurtulmak da vardı ama, gene de kendine yediremedi.

Kızıyordu, oyle kızıyordu ki kendine!

Kalktı. Tıpkı berber Resit gibi, dukkan kapısına dusunceli dusunceli gitti, caddeye baktı bir sure, sonra kaldırıma tukurup yanlarına dondu :

– Tabancamı sana değil, hazret-i Allah'a vermem, dedi. Durun, acele etmeyin. Benim de bir bildiğim var. Ben de onun Feristahmı sasırtmazsam, bana da Hamza demesinler!

Berber Resit heyecanla sordu :

– Kimin?

– Bacım olacak kahpenin!

«Bacısı olacak kahpe» alını beyaz tulbentle sıkı sıkı sarmıs, pencerenin onunde oturmakta, sokağı seyretmekteydi.

O kadar dayak, kotu sozden sonra busbutun barut olmus, dayak gozunun kirisini kıracağına, korkularını

silip atmısti.

Gullu'lerde olup bitenleri Pakize'ye yetistiren,. Pakize'nin «Casusu» Seher usullacık sordu :

– Oğlan cok zenginmis.. doğru mu? Gullu nefretle :

– Allah belasını versin, dedi. Sozu berber Resifin karısı aldı:

– Tevatur zengin bacım, dilinen tarifi mumkun-suz. O tarlalar, o cift cubuk, o ev bark... he dese, hanım olacak amma, ne fayda?

Gullu hınca dondu :

– Ben hanımlığa, hanımefendiliğe hevesli değilim. Oyle seylere istahın varsa kendin var. Gunler-denberi dilinden dusurmuyorsun. Ne bu be? Kuru karı bozulmustu :

– Senin iyiliğin için yavrum..

- İstemiyorum, karısmayın bana!
 - Doğru amma, sen rahat edeceksin. Bana gore ne var bunda? Hic. Surda bir yabancıyım mesela...
 - Asıl anana acıyorum. Fıkara, senin yuzunden ne hallere girdi!
- Yer yatağında, sarılıktan sapsarı yatmakta olan kadına baktı.
- Suna bak. Limon sarısına dondu fikaranın yuzu. Ona da yazık canım!
 - Yazıksa yazık..

Uzun bir sessizlikten sonra Resifin karısı gene basladı:

- Vallaha ne biliyim? Ne diyeceğimi sasırdım..
- Deme, dedi Gullu. Hic bir sey deme!
- Demesem, karısmasam iyi amma, olmuyor iste..
- Niye olmuyormus? Pek ala da olur. Hem ne? Ceneni bosuna yoruyorsun. Onun canı sağken, ben ondan baskasına varmam!
- Baban da seni ona vermez!
- Vermesin.
- Sittin sene bekle!
- Beklerim. Cok cok dort yıl beклиyeceğim. Ondan sonra da karısamazlar ya!
- Belli olmaz.
- Niye?
- Dort yıl sonra baban oluyor mu?
- Olmesin.
- O olse kardasın var arslan gibi!
- Boyu devrilsin!
- Tuh sana. Gozleri kararmıs kızın Allah ver-miye. Kız, el oğlu icin kardasa oyie denir mi?
- ıı uyu inci uym. curia nepsmaen yaKin! Resifin karısı kısa keserek sustu, sonra yeniden basladı:
- Dort sene beклиyecek. Akıl mı su?

– Akıl, fikir ne sayarsan say, dedi Gullu. Dort sene de beklerim, on dort sene de!

Oda kapısı vurulmadan acıldı. Biri yaslı, oteki genc iki komsu, arkadan Cemsir'in buyuk karısı, on yasındaki kızıyla geldi. Kızın ustı bası pamuk tozları icindeydi. Bu kız da gecen yıldanberi fabrika circırlarında calısıyor, kazandığını babasının etli, kooaman avucuna koyuyordu. Yası kucuk olduğundan, teyzesinin kimlik cuzdaniyla kaydolmustu. Uyku dokulen gozlerini ovalıyor, sık sık esniyordu. Yetiskin bir insan ağırlığıyla yukarı çıktı, annelinin yanına diz cektu. Konusulanları dinlemeye koyuldu. Konusulanlar hep aynı seylerdi; Gullu'ye oğut!

Gullu'ye bıkmıs usanmıstı. Gozlerini yanındaki pencereden sokağa dikmis, yalın ayaklı cocukları seyrediyordu. Ama asıl maksadı baskaydı: Kemal ge-civtsrir miydi acaba?

Geciverse, gorseydi onu. Oyle goresi gelmisti ki.. Bir gorseydi yeterdi, isterse ondan sonra bes gun, on gun, on bes gun gormesin!

Konusulanlara kulak verdi. Berber Resifin kuru karısı gene akıllılık taslıyordu. Buyuk analığı da ona uymus, ver yansın gidiyorlardı: Akıl mıymıs Gul-lu'nun ki? Dağ tas toprak sahibi insanlar, koooca çiftlik, yem yiyecek, atlar, itler, usaklar... Yediğini ye, yemediğini at, fakir fıkara ver. Bir giydiğini bir daha giyme.

Buyuk analığı:

- Aaaaah ah, dedi. Ben Cemsir'in yerinde ola-cam ki...

Gullu'nun tepesi attı:

- Ne yapardın?
- Ne mi yapardım?
- Evet, ne yapardın?
- Gulluuu, aklını basına al! Bak, o adam benim de kocam. Senin yuzunden uzulmesini istemem, anladın mı?
- Kocansa mubarek olsun. Benim isime karısmasın. Babalığını bilsin, evlatlığını bileyim. O kadar!

Kadın alev almıs ispiroto gibi parladı:

- Keees, kancık! Gullu altta kalmadı:
- Ana, dedi, bak, ana diyorum sana. Sonra val-laha...

Kadın hıncla dizlerinin ustune kalktı:

- Yoksa? Ne olur yoksa?
- Hatırına dokunurum!

– Parmaklarımı senin ağzına takdığım gibi-caaaart diye yırtarım sonra, biliyor musun beni?

Gullu sinirli bir kahkaha attı:

– Hah hah haaay... gulim de araya gitmesin: bari!

– Arsız..

– Arsızım, kancığım, surtuğum... şimdi beni kotu kotu soyleteceksin. Yakamdan düşün diyorum size yahu, düşün be!

Kendini tutmasa kadının ustune atılır, sacını basını yoldardı ama, olmazdı ki. En büyük analığıydı. Ne de olsa oz anasına yakındı. Yaslı baslıydı ustelik. Yutmak zorundaydı. Ama su Resifin kuru karısına ne oluyordu?

Gozleri, yanındaki pencerede, kulağı onlardaydı.

Kuru karı, atese cırpı atıyordu sanki:

– El oğlu için insan anasını, babasını boyle hırpalar mı? Hem ayıp, hem de gunah. Aaaah zeman un. Dibini /iuuuuuuuuim^uu, uramız, uaDamız, analığımız, emmi, dayı, hısım akrabamız bir sey diyeceklerdi de sozlerini geri cevirecektik hıı?

Buyuk analık hop kalkıp hop oturuyordu :

– Eskiden tertip, terbiye vardı bacım. Simdi sen sen'sin, ben ben. Ah zaman, gozun cıksın zaman.

Nerden baksan bir eksikli. El oğlu bu, guvenilir mi?

Canım, cicim, sekerim, kaymağım., hevesini aldı mı, yallah!

Dar sokağa karanlıklar ininceye dek oturdular. Sonra birer ikiser kalktılar. Bugun de baska gunlerde olduğunca, dillerinin donduğu kadar soylemislerdi. Ne deseler, ne yapsalar nafile. Boyle kız da dusman basınydı. Doğrusu gormemislerdi boyle asi kız. İnattı be. Gavur inadı. Musluman'da boyle inat olmazdı.

Baba demek ata demektir. İnsan atasının sozunden...

Gullu dayanamadı bir an :

– Ben gavurum, dedi. Bende din, iman yok. Ben laf soz anlamam!

Kuru karı:

– Tovbe estafurullaaaaah...

– Tobesi mobesi yok. Dusemeyin ustume. Benim babam, anam, kardasım mardasım yok. Ben, yer yarığından cikmis bir insanım. Benim babam da, anam da, kardasım da o, her seyim Kemal!

Analığı gene de:

– Tuh sana, dedi. Utanmaz, arslanmaz..

– Utanmam da, arlanmam da. Ne utanma bıraktınız bende, ne arlanma!

Kuru karı:

– Ayıp ayıp..

– Kız basıyla, suna hele..

– Ne olmus? Sizin benden farkınız ne? Evlenmissiniz, basınız goğe değmis. Kocaysa, ben kendim buldum kocamı!

– Sen iyice bastan cikmissin..

– Cıktım, doğru.

. – Senin sonunu hic iyi gormuyorum!

– Goruyorsan bakma. Hepimizin sonu olum. Bu dunyada istediğin gibi yasama, ote dunyayı düşün, inanmıyorum, ote dunya'ya da inanmıyorum! Uzun lafın kisası: Ben bu dunyada sevdiğim insanla, dilediğim gibi yasiyacağım. Bundan otesi vizgelir tırıs gider, anladınız mı? Hic kimse bu dunyaya kazık ka-kamamis...

Analığı laf yetistiremeyeceğini anlamıstı. Kızının elini hırsla tutup kalktı:

– Yuru kız yuru. Asi evlat!

Kızı cekti, surukledi. Merdiveni tam inceklerken, durdu :

– Su ananın haline bak da utan! Gullu bakmadı bile:

– Ben değil, o hale sokanlar utansın!

Kara salvar icindeki kocaman kıcıyla dikilmisti:

– Tuh sana! dedi.

– Tuh mu? Ana, kendine gel anaa! Namuslu insanların yuzune tukurulmez!

– Namusa kurban ol! Kızıyla indi gitti.

Gullu uzerinde durmadı ama, ici iyice kabarmıstı. Nerdeyse ağlıyacaktı. Bosanmamak için kendini

(*) Arap harflerinde ayıp, ayın. harfiyle yazılır. Uzerine bir nokta konursa gayip okunur. Cok eskiden kalma bir deyim.

di:

– Herkesin gozunden dusmek iyi mi? Değil. İnsan, hele kız eksiği, ananın babanın dediğjnden çıkmamalı. El oğlu için anaya babaya cemkirmek doğru mu?

Basık tavanlı, los oda iyice kararmıstı. Kuru karı kalktı, raftaki gaz lambasını yaktı. Ne kadar cok soylerse o kadar etkin olacağını sanıyor, arada azar-lansa bile aldırmiyordu.

Gullu pencerenin beyaz perdesini ofkeyle indirdi. Su kadını vallahi de, billahi de boğabilirdi. <<– El oğlu için anaya babaya cemkirmek doğrumuymus? Sen, iskelet Resifin için dünyayı atese verebilirsin ama!>>

Bir kıyıda, hic toplanmadan serili durmakta olan yatağına girdi, yorganı tepesine cekti. Karının sinir sesinden kurtulmustu. Busbutun kurtulamamıstı ama, ne de olsa ses iyice hafif geliyordu.

Dusunde Kemal'leydi bir ara. Basını o gun, si-nemadakince sevgilisinin omuzuna koymus, ağlıya-rak anlatıyor, gozlerinden ılık ılık dokuyordu. Kemal, nasırlı kocaman avucuyla gozlerini sildi:

<<– Sus, ağlama!>>

<<– Ağlamak istemiyorum ama, elimde değı!..>>

<<– Korkma, seni benden hic kimse ayıramaz!>>

<<– Babamla Hamza?>>

<<– İkisini de oldurdum..>>

<<– Oldurdun mu?>>

<<– Oldurdum!>>

Genc adama deli gibi sarıldı:

<<– Seni niye hapse atmadılar ya?>>

<<– Kactım!>>

<<– Kactın mı?>>

<<– Kactım.>>

<<~ Simdi ne olacak?>>

<<– Bilmiyorum.>>

<<– Seni yakalarlarsa ya?>>

<<– Hapse atarlarsa?>>

<<– Korkuyorum!>>

<<– Korkma. Kılık değistireceğim, buralardan kacıp gideceğiz...>>

<<– Nereye?>>

<<– Bilmiyorum ama, gideceğiz. Mecburuz gitmeğe!>>

<<– Gidelim Kemal, hemen kacıp gidelim. Uzaklara, cok uzaklara. Bizi arasalar bile bulamıyaeakla-rı kadar uzaklara. Adımızı değistirelim, baska insanlar olalım. Gene ikimiz de calısalım ama evimiz için, kendimiz için. Basbasa yasıyalım olmaz mı?>>

<<– Yasıyacağız Gullu..>>

<<– Sar beni!>>

<<– Sen de beni sar!>>

Sımsıkı sarıldılar.

Gullu :

<<– Daha sık!>> dedi.

Kemal'in kolları daha sıkı ama yetmedi:

<<– Daha!>>

Daha sıkı.

<<– Daha, daha, daha. Kır kemiklerimi, oldur beni!>>

Guclu kollar celik gibiydi. Canını acıtıncaya dek sıktilar. Sonra nasırlı, kocaman eller ise giristi. İlkin entariyi çıkarıp attı, sonra fanilayı. Fanılası yama icindeydi, utandı. Kemal <<– Aldırma>> dedi, <<benim ic camasırlarım da yama icinde. Gun gelecek yama-sız, yepyenilerini giyeceğiz!>>

Nasırlı kocaman eller heyecan icindeydiler. Gul-lu'nun uzerinde camasır adına ne varsa soydular. Kız utandı.

ı uljmu rvoinui:>>

<<– Neden?>>

<<– Nikahımız kıyılın sonra..>>

<<- Kiyılır. İnanmıyor musun bana?>>

<<- Sana mı? Sana her şeyim feda!>>

Kemal de cırlıclak soyunuyordu ki, sarsılarak uyandırıldı. Dehsetli bir utanma duyusu içinde gözlerini açtı: Babası, Hamza, berber Resit, hatta ırgat-bası Memo!

Az önce gormekte olduğu dus'un oylesine etkisi altındaydı ki, yorganı habire çıplak sandığı bedenine ortmeğe çalışıyor, babasıysa boyuna çekiyordu.

Gene dus'te miydi acaba? Bir an kendini dus'te sanarak, yorganı babasından hırsıyla kesti, altına girip buzuldu. Anlıyordu dus'te olmadığını. Dus'te olsa, yanında Kemal olurdu! Kemal'se yoktu, yoktu Allah belasını versin sunların. Ne istiyorlardı gene, ne?

Yorgan hırsıyla çekilince yatağında oturuverdi. Yorganı çeken, kadesi Hamza'ydı. Avazı çıktığıınca bağırdı:

– Ne var? Ne istiyorsunuz? Karsısındakiler fitil gibi sarhostular. Berber Resit araya girmek istedi:

– Yavrum, Gullu...

– Ne var?

– Bugün gene haber geldi!

– Heriflere karşı yuzumuz kalmadı...

– Bana ne kalmadıysa?

– Bu ise heye (*) de, de... Gullu her zamankince kesti attı:

– Hayır, istemiyorum!

– Kızım, yavrum, evladım...

(*) Heye : Evet.

– Ben senin kızın da değilim, yavrun da, evladın da!

Hamza korkunc bir kufur savurdu.

Gullu karsılık verdi.

Hamza ani bir atak yaptı. Resit onledi.

– Geri dur!

Gullu'ye dondu :

– Bu isin sonu iyi getirmeyecek, aklını basına al, gençliğine, güzelliğine acı!

– Acımıyorum. Elinizden geleni ardınıza koma-yın. Çekin bıcağınızı, tabancanızı, vazgeçmişim ben bu candan. Ne duruyorsunuz? Erkek değil misiniz? Vurun beni, öldürün!

Hungur hungur bosanmıştı. Fırtına gibi, hem ağlıyor, hem de bas bas bağıırıyordu :

– İstemiyorum o soytarıyı, varmıyacağım. Varacak, sevecek siz değilsiniz. Onunla yısıyacak benim.

İcimden gelmiyor. Elimi koiumu, ayaklarımı bağlayın, tortop goturun beni isterseniz. Ona avrat olmam.

Gittiğim yerin altını ustune getiririm, kıyametleri kopanırım. Kemal sağken baskasına avrat

olmıyacağım,

anlayın artık!

Cemsir, yani ard ayakları ustune kalkmış ayı, homurdandı. Akları kızarmış gözleri dehsetle parlıyordu.

Ayakta dikiliyor, vurup kırmak, yakıp yıkmak geliyordu icinden ama, kendini zor tutuyordu. Bunca karıdan sayısını unuttuğu kadar çok kızı olmuştü. Kızlarını dilediğine satmış, paraları uc gün içinde deve yapmıştı da ne kızlar, ne de anaları gık demislerdi. Bu neydi böyle? Zoru neresindendi? Kime güveniyordu?

Berber Resit'se habire:

–kendi dusen ağlamaz yavrum. Bizi ele

güne karşı rezil rusva etme. Ettin zati. Su babana acı. Fıkaranın ağzını bıcağınla açmıyor. Dağ gibi adam,

koskoca babayığit. Yazık değil mi?

Kuru karısı perkistirdi:

– Yazık ki yazık.. Gullu ona çıkıstı:

– Aman ha, sen de geri kalma ha!

– Sen sus avrat, onun akli kendine yeter. Karısm!

Gullu kesti attı:

– Resit emmi, soluğunu tüketme. Uzun lafın kısası: Kemal'in canı sağken baskasına varmaaaam!

Ayının sabrı tasarak hıncla yurudu. Resifi, oğlunu falan itip, kızıyla karşı karşıya geliverdi. Tiril tiril titriyordu. Besyuzun yuzunu berber Resit'e kaptırmıştı. Ust yanıyla da icip duruyorlardı. Beye karşı yuzu kara çıkacaktı ama, çok çok yanısıra varır, durumu bütün acıklığıyla anlatır, bes yuzun bundan böyleki

hesaplarına mahsup edilmesini yalvarırdı.

Kızı teslimden sonra kavusacağı bes yuzu hatırlayınca, nevre yeniden donerek, ellerini arkasına dehsetle

koydu :

– Kız son sözünü soyle! dedi bozuk Turkcesiy-ie.

Gullu de korku icindeydi. Soylerse biliyordu basına gelecekleri. Ama artık ok yaydan çıkmıştı.

– Soyledim ya!

– Heye mi, değil mi? Canını disine takarak:

– Heye değil, değil, değiiii! diye bağırdı.

Bir an, saniyenin yarısından da kısaca, kısacık bir an... sonra Cemsir'in ard arda, simsek gibi inen tokatları...

Gullu korkunc bir cıglıkla, kan icinde yatağına yuvarlandı. Tekme, tekmeler, yumruk. Cemsir artık cıldırması bir devdi. Ne berber Resit, ne Hamza, ne de yatağından avaz avaz haykırarak fırlayan sarılık sarısı icindeki hasta kadın.

Gullu hemen hemen kendinden gecmisti. Cıgliklan isci mahallesinde uykulara giriyor, yorgun kadınlar, çocuklar, erkekler uyanıyor, don paca kosuyorlardı. Kapı ardından surgulu olduğundan acip gi-remiyorlardı ama, kapıyı yumrukluyorlardı.

Bunusa hic bir onemi yoktu.

Yer yer ıskılar yanan evlerin pencereierıyla ala-calasan avluda her kafadan bir ses çıkıyor, polis, karakol,

devlet, hukümet sesleri yuklu cekismeler surup gidiyordu.

Bir ara Giritli Pakize'nin <<Casusu>> Seher, yalın ayak fırladı avludan. Kızın korkunc cıglikları kulaklarında,

isci mahallesinin camurlu sokaklarında deli gibi kosuyordu.

Pakize'nin evine geldi. Penceresinde ısık vardı. Kapıyı yumrukladı yumrukladı yumrukladı...

Pakize yatağına henüz girmisti. Fırladı. Karsısındaki kadının büyük büyük acılmış gözleriyle dehsete gelerek soluk soluğa sordu. Berikinin anlatacak gucu kalmamıştı. Kosmaktan o da soluk soluğaydı.

– Kızı, diyebildi, Gullu'yu...

– E, cabuk soyle noldu?

– Olduruyorlar!

– Kim?

– Bilmiyorum. Belki de oldurduler simdiye! Pakize de cılgına donmustu. Ne yapabilirdi? Gecenin bu saatında karakola gitse?

Birden hatırladı: İsten çıkmış eve donerken, yol boyunca uzanan cadde üzerindeki kebapçıda Kemal'i gormustu. Oturmuş iciyordu!

Evi, haberi getiren kadını filan oylece bırakıp, fırladı.

Kemal hala icmekteydi. Pakize'yi karsısında oyle yarı cılgın gorunce catalı elinden dustu.

– Hayrola baei?

– Hayrı serri bırak. Kos, kızı olduruyorlar!

– Kızı mı? Hangi kızı?

– Hangi kız var seni alakadar eden, aptal?

– Gullu mu yoksa?

– Evde kıyametler kopuyor. Sen oturmuş iciyorsun. Ne bicim erkeklik bu? Ne bicim yiğitlik?

Sarhos Kemal'in kafasında dünya birden ters dondu. Demek Gullu'yu olduruyorlardı? Kim, ne, nicin diye

sormadı. Herhalde evde babası, kardesi, belki de berber Resit, su, bu...

İskemlesini, icki masasını filan devirerek dukkandan fırladı, karanlıklara ok gibi daldı. Yerlerdeki camura, ayak bileklerini burkabilecek bozuk parkelere filan aldınıs etmeden kosuyor, alabildiğine kosuyordu. Avludan iceri cılgın gibi girdi. Kan-tere batmıştı, Gullu'lerin kapısını itir, ardından surgulu, ya da kilitli olmalıydı, açılmadı ama, icerden kırbacla dovulmekte olan birinin, bir kadının fersiz cıglikla-riyla kırbacın sakırtısı geliyordu. Avlu halkının galeyanını bile duymuyor, soyleneenleri anlamıyordu. Kapıyı yumruklamayı olsun akledemeden, yetmiş besin ustundeki kilosuyla kapıya bir omuz, bir omuz daha... rezelerinden sokulen kapıyla birlikte daldı iceri: Gullu'yu merdiven direğine bağlamış, kırbacla doğuyorlardı!

İlkin Cemsir çıktı karsısına. Bir sağ! Sonra Ham-za, bir sol! Daha sonra berber Resit. Yalvaracaktı.

Kemal onu da bir yumrukta merdivenin yanına yuvarlayıp, cebinden sustalısını çıkardı, sakırtıyla actı,

kızı bağılayan ipleri keserken, berber Resifin kuru sesi yükseldi:

– Hamza, daha ne duruyorsun Hamza!

Hamza'nın eli kara salvarının cebine gitmişti. Mudurun karısından aldığı tabanca ordaydı. Her yanı titriyordu ki, tabancayı çıkardı. Kemal farkına varıp dondu, üzerine atılırken, Hamza'nın elinde tabanca zangır zangır titriyordu.

– Gelme! diye bağırdı, gelme, yakarım!

Kemal birden oylesine buyumus, oylesine dev-lesmisti ki, duymadı bile. Cığ gibi yurudu ustune, tabanca

tutan ele tekmeyi tam atacaktı, tabancanın ufacık namlusunda bir alev yanıp sondu.

Kemal sendeledi, sonra atamadığı tekmesiyle sırtustu devrildi.

Hamza, elinde beyaz sedef kabızalı tabanca, sasırmıstı.

Berber Resit yanına geldi :

– Korkma kurban, ask olsun. Git karakola, tabancanı teslim et komsere. Ardında biz varız korkma!

Kapının yanına iterek goturdu Hamza'yı:

– Korkma kurban. Evinize baskına geldi, hepimizi yumrukladı, sen de., anlıyorsun ya?

Aysız goğun altındaki karanlık ayluda insanlar kaynasıyordu.

Hamza, elinde tabanca, yarıp gecerken:

– Bekciiii!

– Poliiiiis!

– Vukuat var, vukuaaaaat!

– Kacıyor!

– Tutun tutun!

Hamza, elinde tabanca, kalabalığın arasından yılan gibi sıyrılıp avludan çıkmış, kosuyordu. Pencereleri yarı aydınlık karakoldan içeri kosarak girdiği sıra ardında bekci dudukleri, insan sesleri coğalıyordu.

Butun bunları duymuyordu o. Komserin odasına

daldı:

– Fellah oğlu eve baskına geldi beyim, bıçak cekti. Korkumdan cektim vurdum. Buyur tabancamı!

Beyaz kabızalı ufacık tabancayı komsere uzattı.

Komser, polis, bekcilerle olay yerine geldiği zaman, Kemal yerde can cekismekteydi. Kursun sol sakaktan girmiş, gozu kapatmıstı. Omuzları dusmus Cemsir, ufacık gozleriyle berber Resit, kuru karısı, Gullu'nun anası. Yalnız ırgatbası Memo yoktu. Cemsir, kızı dovmeğe baslayınca, kimseye sezdirmeden evden çıkmış, kapıyı acık bırakmıstı ki, Hamza, babası kızı doverken kapıyı ardından surgulemisti. Fırtınadan sonraki yağmur gibi, ortalık sutlیمان olmustu. Herkes yuvalarından fırlamış gozleriyle yerdeki

genc irisi cesede bakıyordu.

Bir ara kapıda, kalabalığın arasında bir hıckırma oldu. Baslar dondu: Bu, Muhsin ustaydı. Alnını kapı tahtasına dayamış ağılıyor, sarsıla sarsıla ağılıyordu.

Gullu'ye baygın yatıyordu yerde. Ama, ipleri kesilmiş, kurtarılmış olarak.

Kemal bir an derinden derine inledi, sağlam sağ gozu acıldı, belli belirsiz mırıldandı:

– Ummi, ya ummiii! (*)

Kemal'in annesi o sıra ocak basında, oğluna gene corba kaynatıyordu sabırla. Fattum gene de yanibasındaydı.

Meryem :

– Biber kutusunu aliver kızım, dedi. Acıyı çok sever...

Fattum kalktı. Gozu calar saata iiismisti. Saat gece yarısından sonra ikiyi gosteriyordu. Durakladı. Biber kutusunu verip eve gitse miydi acaba? Gelmiyordu, gitmek istemiyordu icinden. Gerçi Kemal: <<– Bu saata kadar ne isi var burda?>> demisti o gece ama, gene de gitmek gelmiyordu icinden.

(*) Ana, anacığım!

Kutuyu yerinden alıp yaslı kadına uzattı.

O gece isittiği sozler tekrarlanmıscasına bir eziklik duydu icinde. Biliyordu sevilmediğini. Cekip gitmeli, hatta bir daha bu eve uğramamalıydı ama yapamıyordu, elinden gelmiyordu.

Meryem, <<Acıca olsun>> diye kuru kırmızı biberi corbaya iyice ekeledikten sonra kutuyu Fattum'a uzattı.

O gece oğlunun dediklerini bilmediğini sanıyor, oğlu gelip de gene burada gorunce nasıl bozulup belki de acıktan acığa tersliyeceğini dusunerek kızı acıyordu.

Kıza baktı.

Kız ayaktaydı. Bakışları karsılasınca :

– Saat iki, dedi.

Yaslı kadın oturduğu yerden saata baktı: Gerçekten de ikiye geliyordu. Hic bu kadar gecikmemisti şimdiye dek. Sonra, <<– Canı sağ olsun da varsın geciksin!>> diye gecirdi. Oğlu herhalde Fattum'-la karsılaşmamak için boylesine gecikiyordu. Eskiden daha erken gelirdi. Daha eskidense ilk aksamda gelir, yol boyundaki dardağanların ordan geçerken, kız, ağactan kara kara dardağanlarla onu taslarmıs. İç gecirdi.

İstemiyor, sevmiyorsa zorla guzellik olamazdı ki!

Fattum bunu anlamıs gibi:

– Artık ben gideyim teyze, dedi.

Yaslı kadın bayağı sevindi. Oğlu gelivermeden gitmesi gerçekten de iyi olacaktı. Acık acık soylemisti sevmeydiğini, sinirlendiğini. Sehirli kız polis zoruyla zorla goturulduktan sonra gene dadanmıstı ama, oğlunun sağı solu da yoktu doğrucası!

Fattum, <<– Artık ben gideyim teyze..>>sine karşılık alamayınca, az daha bozularak;

– Hatırkum, dedi. (*)

(*) Hatırkum: Hosca kal.

Kapıya yurudu. Meryem neden sonra :

– Gidiyor musun? Fattum kapıda durdu :

– Gideyim ya..

– Sen bilirsın yavrum. Maasselami.. (*) Fattum çıktı, istemiye istemiye kapıyı cektı. Gitmek gelmiyordu icinden. Nereye gidecekti?

Yaslı babasının horlıyarak uyuduğu huğa mı?

Bir sıkıntı vardı icinde, oyle bir sıkıntı ki... Gece, serin gece, yıldızsız, aysız gece... Değil uzaklar, bes metre oteyi gormek bile hemen hemen mumkun değildi. Hava belki de soğuktı ama, Fattum duymuyor, tersine, sıcaktan yanıyordu.

Kemal'i kucuk kucuk dardağanlarla tasladığı ağacların bulunduğu yana baktı. Gorunmuyor, hic bir sey gorunmuyor, boylesine kapkara, sıkıntılı bir geceyi ise hatırlamıyordu.

İç gecirdi.

Patlıyacaktı. Caresiz eve gitmeliydi. Huğlarından yana isteksizlikle yurudu.

Kapıda durdu. Kemal bu saata kadar nicin gelmemisti? İki saat sonra ortalık ısımaya baslıyacak-tı.

Simdiye dek cektan gelmesi, hatta yatıp uykuya gecmis olması gerekirdi. Hemen gelse, kafayı vurup uykuya gecse bile, pek pek iki uc saat bir uyku kestirebilirdi. Ondan sonra haydi gene is bası!

Niye boyle yapıyordu sanki?

Canına neden acımıyordu?

Huğun kapı tahtasına sırtıyla dayandı.

Vermemislerdi iste sehirli kızı. Polisler gelmis, bağırtı bağırtı, zorla goturmuslerdi. Boyle bir kızıdan ne beklileyebilirdi? Oysa kul, kole olabilirdi ona. Hic calısmasın, bir kosedede otursun, isterse sehirde-

(*) Maasselami: Uğurlar olsun.

meyhanelerde. Her seye, her seyine razıydı. Gece yarıları gelsindi eve. Sarhos gelsin, kapsın sopayı, dayaktan gok curuk icinde bıraksındı!

İç gecirdi.

Nasıl, nasıl anlatmalıydı bunu ona? Nasıl, nasıl anlatmalıydı ki en az o sehirli kız kadar seviyordu onu, icinden sokup atamıyordu, atamıyacaktı!

Uzaklarda, derinden derine gok gurledi birden.

Dondı, baktı gurleyen goğ. Hic bir sey goremedi. Karanlık, kapkaranlıktı ortalık!

Demek yağmur geliyordu? Ya Kemal yoldayken bastırırsa? Ya sırlıklam ederse? Ya soğuk alırsa?

Bisikletin lastiği kayarsa? Su dolu bir hendeğe yuvarlanırsa? Pis sular iliklerine islerse? Soğuk alıp yatağa duserse?

Kemal'in eve sırlıklam geldiğini tasarladı. Sırlıklam gelse, oksurse, bası ağrısa, vursa kafayı yatağa uc

gun, bes gun, on gun, bir ay. Hic kalkmasa, kalkmasa da basucundan ayrılmasa. Sirke, ya da kolonyayla ıslatılmış tulbentler koysa alnına, sakaklarını ovsa...

Bir umut, pırıl pırıl bir seyler oynadı icinde. Gok gurultulerinin gelmekte olduğu yana yeniden umutla baktı.

Mavi bir simsek caktı uzaklarda! Gok daha yakın gurledi.

Sabahlara dek ayrılmazdı basucundan. Zonkla-yan sakaklarını ovar, yas bezler koyar alnına, bileklerini tutardı; babası hasta olduğu zamanlardakince. Ama ona babası gibi değil, cok daha yakınlık gosterirdi.

Babası neydi ki? Hic. Yaslı bir adam. Ona da acıyordu ama, Kemal? Kemal baskaydı. Corba pisirir, eli ile icirirdi. Bir ay, iki ay yatsındı. İki aydır uğramadı diye sehirli kız umudunu keserdi. Belki de bir baskasını bulurdu. Bulsundu. Vefasız seylendi.

Gök az daha yakınlarda, yeniden gürledi.

Fattum'un icini yeni bir sevinc, öncekilerden çok daha derin, çok daha taze bir umutla dolastı: Yağmur geliyordu. Nerdeyse gökler yarılacak, dünyayı sel sele verecekti.

Gök çok daha dehsetle, çok daha yakınlarda, çok çok daha dehsetle gürledi. Hava birdenbire soğumustu da. Soğusundu, soğursa soğusundu. Sırılsıklam Kemal'i hasta etsindi, yatağa dusursundu. Allah vere de su sıra gelmeseydi. Yağmurun bardaklardan bosanırcasına indiği sıra yazının yuzunde olsa, yağmurdan kaçıp korunacak yer bulamasa, iliklerine dek ıslanıp...

Tam tepesinde masmavi bir simsek caktı, dünya ısıdı bir an. Ardından, hasırlı patiskanın yırtılması gibi, gök sakırtıyla gürledi. Çok soğuk bir ruzgar ağaçları falan onune katıp hisidatarak gecerken, iri taneler serpelendi ilkin, sonra kırbac gibi sert bir yağmur, koyu karanlıkları doğmeğe başladı.

Kemal tam bu sıra yolda olmalıydı iste!

Umutla bekledi. Yağmurun hızı arttıkça arttı. Gökler delinmisti sanki. Sanki yağmur yağmıyor, göklerdeki su hazineleri dünyaya bosanıyordu.

Acaba yolda mıydı Kemal?

Belki de aklından geçtiğince yazının yuzunde. Ah boyle olsa, oluverseydi!

İci icine sığmıyordu. Hani gerçekten de yolda olsaydı. İliklerine dek ıslansa, baslasa titremeğe, derken bir saplıcan, kafayı vursa, bir ay, iki ay, uc ay... O vakta kadar da sehirli kız...

Yağmur geldiği gibi hızla geçti.

Fattum'un canı sıkıldı. Nicin cabuk gecmisti sanki? Sabaha dek hic durmadan yağsaydı oysa!

Kemal'lerin evlerinin tam ustunde cakan yeni bir simsek ortalığı mavi mavi aydınlatınca, kapıda biri-yana bakmaya başladı. Kimdi? Sakın anası elmasındı Kemal'in? Su simsek yeniden caksa da daha dikkatle baksaydı. Ama cakmıyordu. Sanki inat etmisti, cakmıyacaktı bir daha!

Cakmazsa cakmasın. Yağmur sularıyla iyice kaypaklaşmış yolda o yana doğru yurudu. Yerler oyle kayıyordu ki! Kayarsa kaysın, yuvarlanırsa yuvarlan-sındı. Mutlaka Kemal'in anası, Meryem'di.

Gerçekten de oydu.

Arapca sordu :

– Hayrola? Ne dikiliyorsun?

Yaslı kadın karşılık vermedi. Fattum yeniden sormaktan cekindi. Ama gene de, .«Kaynanasının elini tuttu. Buz gibiydi:

– Usumussun, iceri girelim haydi!

Yaslı kadın ne elini cektı, ne de iceri girmeğe yanastı. Uzaklara bakıyordu, göz kırpmadan. Oğlu uzaklardan gelecekti. Neden gelmemisti hala?

Fattum, yaslı kadının elini bırakıp iceri kostu. Kı-sılı lambayı actı. Sonra yeniden bir kosu, yanına geldi «Kaynanasının. Elini yeniden tuttu, onu adeta zorla aldı iceriye. Kadın tek laf etmiyordu. Lambanın sarısı, ufacık gözlerindeki yaşları sarı sarı parlatmıstı. Fattum'a değil, hala acık kapıdan dışarlara bakıyordu. Fattum anlıyarak gitti, kapıyı orttu.

Sonra ocağın yanına karşılıklı comeldiler.

Yaslı kadın bir ara dondu, saata baktı.

Fattum :

– Uce geliyor, dedi.

Yaslı kadın, korku dolu bakışlarını genc kıza cevirdi :

– Bu vakta kadar hic kalmadıydı.. Fattum mırıldandı:

– Allah vere de yağmurda ıslanmamış olsa!

– Ben de onu dusunuyorum. Bu soğuk havada.

Fattum'un icini, onliyemediği yeni bir sevinc dolastı: Demek «Kaynanası» da onun gibi dusunuyordu? Demek yağmur yiyebilir, yağmur iliklerine isleyebilir, saplıcan olabilir?

– Ocağa odun atayım mı?

– At!

Fattum fırladı. Bir kıyıdaki kuru dallar kalabalığından bir kucak alıp geldi. Guclu guclu kırdı, ocağa attı, cabucak tutusturdu. Bol dumanlı turuncu alevler, lahzada gaz lambasının sarı ışığını adeta yalayıp yuttu. Kuru dallar oylesine bir sevinle parlıyorlardı ki!

Meryem, gözlerini oynasan alevlere dikti. O kaypak yollarda, yağmur sularıyla goller peydahla-nıveren

yollarda bisiklet yurumezdi! Camurlara saplanır kalır, belki de bisikletini omuzuna alırdı. O sırılsıklam ust

basiyla, omuzunda bisiklet, diz boyu suların icinde capul cupul... Hay fabrikası bataydı, hay Allah kahredeydi su fabrika denilen yeri! Kocas da o vakıtlar neden icat çıkarmıstı sanki? Nelerine gerekti? Fabrika olmasaydı oğlu, kocasına en çok benzeyen, en küçük bu oğlu şimdi dizinin dibinde yatmış uyumuş olurdu mısıl mısıl. Simdi ya? Yollarda, camurlu sulara bata cıka, omuzunda bisiklet...

Ya saplıcan olursa? Ya, günler, haftalar, aylarca kalkamazsa yataktan? Yaslı, kırs kırs bir kadındı o. Tarlayla mı uğrasacaktı, oğluyla mı?

Genc kıza baktı:

- Fattum, yavrum..
- Buyur teyze?
- Yağmur çok hırslı yağdı değil mi?
- Çok hırslı yağdı.
- Yollar şimdi vıcık vıcıktır.....
- Vıcık vıcıktır..
- Bisiklet de yurumez o yollarda herhal?
- Yurur mu? Kaabili var mı?
- Herhalde bisikletini omuzuna alır değil mi?
- Ne yapsın? Baska caresi var mı?
- Vay yavrum vay., sırılsıklam da ıslanmıştır...
- Islanmıştır.
- Ne deyim o babasına ki ne olsun... Benim bir tanecik yavrum boyle...

Gırtlığına bir şey duğumlendi, ardını getiremedi. Gözleri gene dolukmustu.

Fdttum merakla :

- Ne teyze?
- Ne olacak evladım, babası vaktiyle icat etmeseydi fabrikayı, ne şehir bilirdi şimdi, ne bir şey. Kafayı vurur yatardı ilk aksamdan. Kooamdı evet ama, arada boyle yanlış işleri çok olurdu rahmetlinin. O zaman da, herif dedim, aklını basına topla, biz rencber insanlarız, bizim çocuklarımız bizim gibi olmalı... hayır, dinlemedi. Kafasının dikine gitti. Simdi, bu yağmur, camurda dizimin dibinde olsaydı kötü mü?
- Şehirli kızları da tanımazdı!
- Tanımazdı ya. Ben disli gelin istemem yavrum. Benim gelinim yumusak baslı olmalı. Beni ana bilmeli, ben de onu evlat. Disli gelin nasip etmesin Allah bana...

Fattum utanarak:

- Allah vere de soğuk iliklerine işlememis olsa! dedi.

Meryem kaygıyla baktı:

- Sağlama saplıcan olur değil mi?
- İnşallah olmaz. Aklına kötü şeyler getirme...
- Olursa ya?
- Olmaz!
- Olursa ne yaparım ben? Sebzelere mi bankayım, ona mı?

Fattum utanc dolu bir sevinçle:

- Olsa bile, dedi, ona ben bakarım!
- Allah razı olsun senden, benim iyi huylu kızım. Allah gonlune göre versin...
- Yanından hiç ayrılmam. Tulbendi sirkede ıslatır ıslatır alnına korum. Babam hastalandığında öyle yaptıydım. Hastanın dilinden anlarım ben. İnşallah olmaz ama, olursa ben bakarım, meraklanma! Disarda horozlar tek tuk otmeğe baslamıstı. İkisinin de gözleri yeniden saata kalktı: Dörde geliyordu! Meryem icini çekti.

Fattum'sa sevinçten gözleri parlıyordu. Sabahın yaklasması, geeeyi uykusuz gecirmesi filan umurunda değildi. Nerdeyse sırılsıklam gelecekti. Bisikletini omuzundan yere indirecek, bir kıyıya dayamayı olsun akledemeden, belki de tiril tiril titreyerek, <<- Yatağımı>> diyecekti, <<ana, cabuk yatağımı ser. Hiç halim

yok. Basım çatlıyacak gibi ağrıyor!>>

Yatağın cabucak serilivermesine yardım edecekti. Kemal yorganın altına girecekti. Girecekti ya,, girmeden önce üstünü basını, ta iç camasırlarına varıncaya dek değismesi gerekecekti ki, o zaman o da

disarı çıkacaktı. Sonra gene girecekti odaya. Bas-ucuna oturacak, catlarcasına ağrıyan alnını uzun; uzun, hic yorulmadan oğacak, sirkede ıslatılmış tulbentleri arda arda koyacaktı catlarcasına ağrıyan basına.

Meryem :

– Ocak korlendi, dedi.

Fattum gene fırladı. Yeni bir kucak kuru dalla-ocağı canlandırdı. .

– Caydanlığı oturtayım mı?

– Oturt kızım.

Mor caydanlığı doldurup geldi, auoğtDoturttu. Kendini zorlamasına karsın Meryemuncoyte uykusu vardı,

oyle uykusu vardı ki!

.;· } Mırıldandı ubio urn >iu!!o>Id-id>? qibs

– Nedir bu evlatlardan cektığım? Doğur, buyut, bu boylara getir, el kızları cekip alsınlar. Cefalarını sen cek, sefalarını onlar sursun. Ama dünya iste. Bizim kaynanalarımız da bizim için böyle dertlenmislerdir

herhalde. Ben yanarım yavruma, yavrum yanar yavrusuna. Yağmurda ıslandı mı?

Camurlara mı saplanıp kaldı? Yağmurlar, soğuk.,. Hele sarhostu da kendini tutamayıp su dolu bir hendeğe yııvar--landıysa? ;;

Gozleri birden yırtıcı bir kusunkiler gibi buyudu. Fattum'a korkuyla baktı. Oğlunu su dolu bir hendeğe bisikletiyle yuvarlanıp, sulara gomulmuş farzet-mekten gelen bir telasla kalktı, kuru bacakları uzıs-rinde comeldi. İyice heyecanlanmıstı. Su dolu hendeğe yuvarlanıp, sulara gomulmese, simdiye, dek mesi gerekirdi. nı; Yoksa... 'ugnurt nugriuH

-Io Yoksa, boğulmuş olmasındı?O .ittoid Dnnoio>S -ns: Kafasında oğlu canlandı: Su dolu bir hendekte qjtrpina cırpına, sularla boğusa boğusa boğulmustu!

Telasla kalktı, kapı onune çıktı. Horozlar sağdan soldan adamakıllı surduruyorlardı otuslerini. Boyle olduğu halde henüz sabaha dair hic bir belirti yoktu. Oğlunun aksam üzerleri bisikletiyle geldiği yon<< gozlerini dikti. Karanlıklar duvar gibiydi.

Yanıbasında Fattum:

,ini – Yoksa... deyip, kesti>>k * on!od nnuonvA .O; Meryem <<– Yoksa...>> diyenin Fattum

olduğunu bir an unutarak, ofkeyle dondu. Ocağın ikinci kez korlenmesiyle yeniden guclenen gaz lambasının san ışığında, gozleri ates sacıyordu sanki. Xj un.

– Ne yoksa'sı? z n. ; -, ., Genc kız urktu ; rocs

– Hic. Oyle.. : fljbl. :io1ia

– Ne yoksası Fattum? ;;n

Kavga edip karakolluk mu oldu diyecekti Fat-turn. Vazgeçti.

Yaslı kadın daha sert:

– Ne yoksa'sı diyorum sana Fattum?

– Hic camım, bir sey değil. Acaba dedim, sehirli kızla beraber mi?

Meryem kopurdu :

– Allah belasını versin sehirin de, sehirlinin de, kızlarının da! Butun bunlar hep onların yuzunden değil mi? Bu satlara kadar niye kalaydı benim evladım? Surtukler! Ben yavrularımı onlar için mi doğurdum? Bu boylara onlar için mi getirdim? Boyunları altlarında kalasiealar. Lanet olsun. Benim kız gibi oğlumu bastan çıkardılar da.. Aaaah ne deyim o babasına... Basına bir is gelirse yavrumun, deli olur dağlara duserim gayri. Yavrum benim, canım, ciğerim, Kemal'im!

Hungur hungur bosanarak kendini Fattum'un kollarına bıraktı. Genc kız <<Kaynanasını guclu kolları arasına aldı, odaya goturdu, sedire boylu boyunca yatırdı, ustunu orttu. Yaslı kadın hickıra hickıra ağlıyordu.

Fattum sasırmıstı. Ne yapması gerekirdi aoaba? Gozune, masa üzerindeki coban marka kolonya sisese ilisti. Gitti, aldı. Kemal'in traslardan sonra kullandığı kolonyaydı. En cok da Cumartesi öğleden sonraları,

evin icini burcu burcu kokutarak çıkar giderdi.

Avucuna bolca dokup, <<Kaynanasının alnını, sakaklarını, bileklerini falan ovmya basladı. Bu koku, yaslı kadın için de yabaneı değildi. Oğlunu busbutun hatırlıyarak, gozyasları arttı. Oğlu su dolu bir hendekte boğulmustu sanki.

Neden sonra geyirerek doğruldu :

– Ooooh, dedi. Allah senden razı olsun yavrum. Biraz kendime geldim. İnsalah ağladığımnan kalırım...

- İnsallah teyze.
 - Bak, sol gozum de seyirmeğe başladı..
 - Hayırdır insallah..
 - Kor seytan insanın aklına kotu kotu seyler getiriyor.
 - Getirir teyze. Bir sey olmamıştır insallah..
 - İnsallah yavrum. Bir de bakınız ki, çıkmış geliyor... Değil mi?
 - Tabi teyze, elbette gelecek..
 - Amma, bu sefer biliyorum ben. Hayırlısıyla gelsin hele... Çocukken yaptığım gibi, kıcına kıcına... Edepsiz. Yureklerime indirecektin diyeceğim. Belki de bir arkadasında kalmıştır değil mi Fattum?
 - Kalır kalır.
 - Baktı yağmur azıttı, yolları da biliyor...
 - Belki de arkadasları btrakmamıştır!
 - Oyle ya, bırakmamışlardır...
- İkisinin de gozleri dalmıştı. Meryem birden sordu :
- Ya bu sabah da gelmezse Fattum? Bir erkek sesi yanıtladı:
 - Gider aranız!

Fattum'un yaşlı babasıydı. Kızını gec vakıtlara dek beklemiş, gelmeyince, Kemal'i de merak ederek, gelmiş, huğun acık kapısından girmiş, oda kapısında, konusmalarını dinlemişti.

Meryem :

- Buyur, dedi arapca, buyur kardas!
- Yaşlı Dakur içeri girdi, sedirin onune cektu, tutun tabakasını çıkardı. Bir cıgara sararken :
- Kor seytan, dedi, insana az iğva vermez hani. Uymıyacaksın.. Allah gafurrahimdir. Gonlunu serin tut, kalbini bozma. Arslan gibi delikanlı. Kim cesaret edebilir satasmıya? Arkadaslarıyla oturmus, biraz fazlaca kacırmıştı. Eh, genclik tabi...
- Meryem, Dakur'a hazla bakıyordu : 'o?-
- Allah senden razı olsun, dedi. YUfleğime su serptin... 'l:;<|,;;- ntmvoH
- |'· ||'| - Yarın5 gelir gerie, turku ca \$ mP,cyoW urbalarını giyer..
- .ıoy ip -Şehirli kızı unutur, de! |"|||||r>J ini.'sO
- Unutur ki ote bile gecer..-!i .JoSiosnl
 - Ben de ağladığımıla kalırım aoğî^oVi kardas?
 - Hic merak etm& Sen benim>teaowHoin. Ağladığınla kalacaksın! oyu; atoe ;,a .ommA· |,- roMuopOslsri
 - 'rny#/??...!mJiG9b tJsmloM DbniSDbD>i'iD lid Sabaha dek oturdular. ı<!d>! hIdX
- Pırl pırl gunes ıslak :toprdkfor\Vvbfndcl sıcaklığıyla vurmustu. Sebze tarlaları ılık ılık tutuyordu. Bahceciler kırk yamalı ust baslarıyla capa capalıyor-iardı. Kucuk sarı kuslar, tibililer, serceler, sinekler hazla ucusuyor, bulutsuz, civit mavisı gokten sevinc yağıyordu.
- Capa cgpalamakta pları bahceci kadınlardan birinin gozu, Meryem'in huğuna ılisti. Meryem, Fattum, Fattum'un babası hazırlanmış, bir yere mi gidiyorlardı?
- Kadın daha dikkatle bakıp gorebilmek için capasına dayanarak, doğruldu. Onu gorenler de meraklanmışlardı,
- capalarına dayandılar. İs bırakılmıştı. Fiskos hemen başladı:
- Nereye gidiyprjbunloir? ; ibe nulbUı Sabah sabah.ibaa jbiig hooi
 - Sehre mi? a didqso iIS .r -ort i&Me var sehird8?3ni jbeb n
- az uo. Yoksa oğlu hala gelritodi mi? -90 uiL sahi ha. Bir is olmaSinobasında oğlanın? naji- Ne gibi? > '|·' - .-vims
- Şehirli kızıyuzundeh..
 - Olur olur...
 - Oğlan butun geoe gelmedi eve. Gelse, sa-ibah sabah isine giderdi. Bugun gitmedi..
 - Niye?
 - O oğlan akıllı oğlandır. Dısarda hic kalmaz!
 - Bugun niye kaldı?
 - Var var, bir is var bunlarda...
- İs'ten gelmediği uzerinde durdular ama, niye gelmemisti? Yoksa kızın yası kucuktu de Kemal'i hukümet tutuklamış mıydı? Bak bu olabilirdi. O zaman soylememis miydi en akıllı gecinenlerinden biri? <<- Kertin burya, oğlanı tevkif ederler>> dememis miydi? İşte etmişlerdi, ettikleri için de anası...

Bir baskasına goreyse, ne belliydi oğlunu tutukladıkları için gittiği? Oğlan belki de kızın yakınlarından biriyle takışp, çekmiş vurmış, ya da vurulmuştu? Tutuklamak gerekseydi, kızı alıp kacırdığı sıra tutuklardı. Aradan bunca zaman geçtikten sonra mı?

Daha bir baskasına goreyse, ne o, ne de buydu neden. Diyelim ki oğlanı tutukladılar! Anasının nereden haberi olmuştur da sabah sabah, kargalar boklarını yemeden kalkmış şehire gidiyordu?

İçlerinden biri:

– Doğru, dedi.

Kadınlarsa capalarını atıp bir araya gelivermişlerdi :

– Dakur'la kızına ne oluyor?

– Koca, kazık gibi herif!

– Utanmıyor da..

– Bir kızla ortada kalmış!

– Oğlan, kızını istemediği halde... ne ayıp!

– Ayıp ki ayıp..

– İnsan ne kadar boynuzlu olmalı ki...

– O kız surukluyordur babasını. Azgın, utanıfnaz!

– ouruKiese Diie. Ayıp denen bir şey var. Ben; kendi nefsim, kızım hani olup geberse, adımımı atmam!

– Atılır mı?

– Atılmaz. Nisan olur arada, nikah olur, o zaman anlarım. Ama nikah soyle dursun, nisan bile yok. Sen ona el'sin, o sana yabancı. İnsan ne kadar kızmış olmalı ki...

– Durun durun, aklıma başka şey geldi: Ya oğlan şehirde, kızın evine yanladıysa?

Bakıştılar. Neden olmasındı? Yanlar yanlardı.

– Kız, vallaha aklınla çok yasa. Nerden geldin aklına?

– Ben bes oleceğimi bilmem. Vay Meryem vay., insan büyük lokma yutmalı da, büyük söz etmemeli. Oteki oğullarımdan icim pek yandı, Kemal'ime şehirden kız aldırمام diyordu...

– Keremine çok şukur. Allah'ın parmağı yok ki taktığıynan adamın gözünü oysun. İşte böyle yapar..

Keremine çok şukur. Anası neyse ya, su Fattum bokuyla babası olacak geyik... utanmıyorlar da!

– O kızın da basına çıkacak var, görürsünüz. Şehirli kız polisler zorla goturdular ya? Meydan kendine kaldı belliyor!

– Pis.

– Kara mesin..

– Bir gulmuyor mu, ağız varıyor kulaklara!

– Ayakları? Ayaklan ya?

– Duştaban mıdır nedir?

– Bundan sonra o kız kimse almaz!

– Ben erkek olsam, tobe..

Bu konuşmalar, guclu gunesin tam tepeye yaklaştığı saata dek sürdü. Gunes tam tepeye yükselmisti ki, ağaçların koyu yeşil denizi arasında yorgun>>

bir polis görüldü. İlkın hic kimse secemedi. Camurlara bata cıka yurumekten hal olmuştur. Ter içindeydi, boyuna kufrediyordu. Buralar nerelerdi? Butun gece karakolda nobet tutmuştu, tam görevini devredeceği sıra... Hep de onu bulurlardı böyle angaryalara!

Tarlaların alt basında durdu. Capa capalamak-ta olanlara ofkeyle seslendi:

– Heeeey... Kim var orda?

Baslar birden sesin geldiği yana kalktı, bakıldı, görüldü :

– Pouiiis!

Telaslandılar. Neden gelmişti? Hic bir ilgileri yoktu ki polisle. İçlerinde ne asker kacağı, ne şehre^ inip kafayı ceptikten sonra vukuat çıkarmış biri, ne de hırsız vardı. Sabahlardan aksamalara dek capa capalarlar, gunesler devrildikten sonraları da evlerine çekilirlerdi. Hemen de kafayı vurup uykuya vardıklarından, kimsenin etisi sutlusuyla ilgilenmezlerdi. İsteseler de ilgilenemezlerdi zaten. Vergi borcu

icin geldi deseler... Bak bu olabilirdi ama, böyle bir şey olsa, yanında kara cantalı tahsildarın da bulunması gerekirdi.

İçlerinde hukümet adamının dilinden en iyi anlamakla gecinen biri vardı: Diyap, sisko Diyap:

– Ne korkuyorsunuz? dedi. Hukümet adamından korkacak ne var?

Sastılar. Bu sisko ne zamandanberi Jlukumet-adamından korkmaz olmuştur? Tahsildarın kara cantasını görünce bucak bucak saklanan o değil miydi? Sehire bamyâ, patlıcan, domates filan satmaya; goturduklerinde, onune gelen kravatlıya selam cakan, karakolluk olmamak için kopuklara harac veren, <<- Omrumde yolum devlet kapısına dusmedi, sukur>> diyen...

Gene de:

– Yassa Diyap, dediler. Kos git, orda konus, buraya getirme!

– Getirme Diyap, sen kendin git!

Sisko Diyap, çok iri bir balkabağını hatırlatarak, geniş kenarlı hasır sapkasını düzeltti:

– Ahmaklar.. Polisten de korkulur muymus?

Hızlı adımlarla tarlanın alt basındaki polise doğru giderken, cesaretine kendi de sasiyordu. Yanında yonunde kız, oğlan çocuklar da ondan cesaret alarak kosmuşlardı.

Bu yandaysa sonuc, merak, hatta heyecanla bekleniyordu.

Sisko Diyap hasır sapkasını çıkarıp polisi saygıyla selamladıktan sonra, polisle, çocukların pek de anıyamadıkları bir dille konuştu ve heyecanlı haber verdi arapça :

– Şehirli kızın kardaşı, Meryem'in oğlunu tabancayla vurmuş!

Cocuklar her şeyi anlamışlardı. Kızlı oğlanlı çocuklar bacalarının olanca gücüyle haberi kosturdular. Sanki çok sevindirici bir haber, bir müjde goturuyorlardı da, kim daha önce gotururse bahsisi o alacaktı!

Kara haber soluk soluğa çocukların hemen hepsi tarafından aynı zamanda verildi. Bu hiç beklenmi-yen bir şeydi. Demek bunun için Kemal gece gelmemisti?

Haber lahzada simsek hızıyla, dal budak salarak buyuyup sisiyor, alabildiğine genişliyordu. Demek çekip

vurmuşlardı? Bilip duruyorlardı zaten. Dememisler miydi? El mi yaman, bey mi yamandı! Canım aslına bakılırsa, duslerde gorulup duruluyordu. Allah onlara malum etmişti. Dus, dusler yalan soylemezdi.

Kara Zeynep de bir gece dusunde oğlanı gormustu. Kızın sırtına binmiş gidiyordu da, kız beyaz bir at oluvermiş, nedense urkup oğlanı ucuruma atmıştı. Kız, kızgın haberdı. Demek ki oğlan, kız yuzunden vurulacaktı!

Duslerin bos olmadığını hep biliyorlardı doğrucası. Demek anacığına da malum olmuştur ki, sabah sabah erkenden kalkıp usullacak gitmişti. Dakur'-la kızına ne demeliydi ya? Oralari da ardına takıp gitmek,

usullacak gitmek miydi insanlık? Madem biliyordu oğlunun vurulduğunu, komsulardan ne demeye gizlemisti? Komsular duyarsa ne olurdu? Dusman mıydı komsular? Duyarlarsa <<- Oh olmus>> mu derlerdi? Demek komsularını yürek soğutucu, oh olsun deyici dusmanlar biliyordu? Bilmese, gelir soyler,

teselli arardı. Evet evet, dusman biliyordu. Madem boyle, oh olmuştur oyleyse. Allah, dağına gore kar verirdi. O, onları madem dusman biliyordu, onlar da onu dost bilecek değillerdi ya!

Sisko Diyap koca gobeğini cıkara cıkara su tavsiyede bulundu:

– İsin aslını öğrenmeden hukum vermeyin! Sisko Diyap'ın cevresi alıniverdi:

– Hadi hadi., herkesi kendin gibi bilme!

– O ne ağzı karadır o!

– Onu bilen bilir..

– Oğlunun vurulduğunu bilmiyordu da sabah sabah ne diye yolu tuttu?

– Cevap ver Gevap!

– O ne icten pazarlıklıdır o!

– Kan kusar, sordun mu da: Kızılık serbeti ictim, der!

– Kurban olayım Allah'a...

– İsteddiği kadar saklasın bizden. Allah bizimle. Bak, polis gonderip nasıl haberi ulaştırdı?

– Allah ona kel versin de tırnak vermesin!

– Amiiin...

Meryem'le otekilerinse hala hiç bir şeyden haberleri yoktu. Sehire inmişlerdi ama, Kemal'in yıllar yılı çalıştığı fabrika nerdeydi?

Yorgunluktan bacaklarında derman kalmıyan Dakur:

– Beni dinleyin, dedi. Surda biraz soluklanıp, gidelim yerimize. Bir hafta dolansak bulamayacağız.

Vallaha dilim damağıma yapıştı!

Meryem'in de hali hal değildi ama, buluv erecek-lermiş gibi geliyordu :

.- Bilmem ki., polise sorsak mı acep?

Noktadaki polise yaklaştılar. Dakur, karton siperi yer yer kırılmış, tozlu kasketini çıkararak polisi selamladı.

Polis sertce:

– Ne var? Dakur yutkundu. Meryem :

– Oğlumu arıyoruz, dedi bozuk Türkçesiyle. Polis hic bir sey anlamamıştı. Gözleri Fattum'urt yuklu göğsunde:

– Kimi arıyorsunuz? Fattum :

– Kemal'i.

– Hangi Kemal'i?

– Benim oğlum..

– Ee?

– Aksam eve gelmedi. Hic boyle huyu yoktu. O şehirli kızı aklına taktı takati...

Polis bu berbat Türkceden hic bir sey anlamı-yordu. Fattum'un çok hosuna giden yuklu göğsu olmasa dinlemiyecikti bile. Aslında haksız da değildi. Bu isler görevi değildi ki. Kimin, ne sikayeti varsa görevli katı bulup oraya yapması gerekirdi!

Karsısındakilere soyle bir baktıktan sonra :

– Sarı cizmeli Memet ağa, dedi. Oğlun eve gel-ımediyse, çalıştığı yerededir. Ordan ararsın. Haydi, mars!

Dakur, aklederek polisi yeniden selamladı:

– Sağ ol!

Ayrıldılar. Ayrıldılar ama, ne yapacaklardı? Nereye gideceklerdi? Kemal'in çalıştığı yer nerdeydi?

Çalıştığı

yerin adı neydi?

Meryem'in de yorgunluktan dolacak hali kalmamıştı.

Dakur kimbilir kaçınıcı kez :

– Beni dinle baci, dedi. Simdiye belki de eve gelmistir!

Meryem kuskuyla baktı:

– Acaba?

– Oyle geliyor bana..

– Oyle geliyor ha?

Fattum'un da yuklu göğsu, koltuk altları terden sıırıksıklamdı:

– Gelmistir belki teyze, gidelim!

Meryem dusundu: Olabilirdi. Yorgun argın, belki de geceki yağmurdan sıırıksıklam gelir, bakar kapı kilitli... Ele güne karşı... Komsular, <<– Avrat delirmiş!>> diyebilirlerdi. <<Oğlunu kapıda koyup gezme geziyor sabah sabah...>>

Gec kalmıscasına telaslandı:

– Doğru doğru., en iyisi evimize donmek! Yolu tuttular.

Yolda pek konuşmadılar. Konuşmanın gereği de yoktu. Kemal çoktan gelmişti simdiye. Gelmiş, bisikletini evlerinin kerpici duvarına dayamış, kapı onunde ofkeli ofkeli dikilmekteydi. Dakur'a göre, belki

de soğup saymaktaydı. Meryem'e goreyse, soğup saymazdı. Yoktu boyle huyu. Fattum'sa soğsun, saysın, kıyametleri koparsın istiyordu. Aksam üzerleri dardağan ağacının üzerinden dardağanlarla tasladığı zamanlar nasıl ofkelenir, soğur sayardı? Asıl hosuna bu soğup saymaları geliyor, o gunleri hasretle arıyordu.

Bahcelere vardıkları sıra, adımlarını artık ters mers atıyorlardı ki, Meryem :

– Dinlenelim, dedi.

Oracığa comeldiler. Dakur bir cigara sarıp fosurdatmaya basladı.

Her ucunun aklında da, Kemal'in gelmemiş olması!

Ya gelmediyse?

Gelmediyse yapacakları bir sey yoktu. Gelmesini bekliyecekler, hic gelmezse o zaman... belki de kızın evine kapağı atmışlığını dusuneceklerdi ki, Meryem buna bile razı olabilirdi. Butun mesele, gece dusunduğünce,

su dolu bir hendekte boğulmuş olmaması. Canı sağsa, varsın şehirli kızıyla evlensindi.

Oteki ağaları gibi onu da unutmaya çalışırdı. Yeter ki canı sağ olsun, Allah olum kederi vermesindi.

Dakur agorasını bitirip kalktı. Otekiler de kalktılar. Bir an once gidip kuskudan kurtulmalıydılar.

– Doğru baci, doğru...

– Ne desek bos. En iyisi..

– Tabi canım.

İkinci gunesinin altında bahceciler capa capalı-yorlar, ya da oyle gorunuyorlardı. Kara haberi onlardan duymasındı kadın. Gelsin, haberi kendi versin, ağlasın, kendini yerden yere atsın, baygınlıklar gecirsindi.

Gozucuyla baktılar: Kadında hic bir keder izi yoktu. Calismakta oldukları tarlanın kıyısından ağır ağır gecmisler, eve gitmislerdi. Tuhaf, hem de cok tuhaftı! Oğlu oldurulen bir ana boyle umur-suz mu olurdu? Maksudı, kara haberi «Dusman» bil430

diği komsularından gizlemek miydi? İstedigince gizlemeğe calıssın., biliyorlardı. Polis gelmis, haber vermis, hatta bir de kağıt bırakmıstı. Diyap'taydı kağıt» Sisko Diyap'ta!

Meryem kaygıyla bakıyordu Dakur'a.

Dakur telasla bir oığara yaktı.

Fattum ic gecirdi.

– Simdi ne yapacağız? dedi Meryem. Bildiği yoktu ki Dakur'un..

Fattum parlak bir fikir attı ortaya :

– Geldi, bulamadı, donup geri mi gitti acaba? Ucu, ellerinde olmadan, bakışlarını capa capalamakta olanlara cevirdiler.

Capa capalamakta olanlarsa oyle kızıyorlardı ki! Kadınlar, Sisko'yu boyuna sıkıştırıyorlardı:

– Gotur kağıdı ver. Ver de anlasın bildiğimizi!

Sisko Diyap sasırmıs kalmıstı. Kadınlar ne derlerse desinler, isterse onları dusman bilsin, gene de o da baskaları gibi anaydı. Bunoa insan varken, ne diye o goturecekti kağıdı? Kara haberi o niye verecekti?

– Hadi be Diyap emmi!

– Ohooo...

– Polisle konusan sen değil misin?

– Korkuyor musun yoksa?

– Korkuyooooor...

– Ayıp ayıp. Su kalıbı, kıyafeti goren de dev beller!

Sisko Diyap caresiz, genis kenarlı fotr sapkasını duzeltti. Duzeltti ya, gene de cekimserlik icindeydi. Kalıp kıyafeti, gorenin dev bellemesi onemli değildi, onemli olan...

– Hadi be Diyap emmi, hadi be., ohooo!

Aniden duğmesine basılmıscasına davrgındı. Cebinden kağıdı çıkardı, tam gidecekti, baktı onlar bu yana geliyor. Ferahlıyarak durdu :

– Gelsinler bakalım..

Ne de olsa tek basına gidip haber vermek baskaydı, burda, kalabalıkla birlikte olmak baska!

Capacı kadınlar, Sisko Diyap'ı unutuverdiler. Geliyordu. Hepsini dusman belliyen, gittiği yeri onlardan gizleyen kocakarı geliyordu. İyi ama, ne diye geliyordu? Madem biliyordu oğlunun olduğunu, boylesine rahat, sakın olmaması gerekirdi. Hani Kemal'i oteki oğullarından cok sevdiği? Boyle mi severdi Kemal'ini? Kemal dedi mi, ağzından bin Kemal'i boyle mi dokerdi?

Kimseye bir sey demiyordu Sisko Diyap ama, kadının henuz kara haberden bilgisi yoktu. Olsa, imkanı yok, kendini yerden yere atar, debelenirdi!

Kazmalara dayanılmış, heyecanla bekleniyordu gelmeleri. Bakalım nasıl bir tepki gosterecekti kara haberi isitince?

Meryem onden yuruyordu. Ardında Dakur, en arkada da Fattum. İyice yaklastıkları sıra, elinde polisin verdiği kağıtla Sisko Diyap one çıktı. Meryem, oğlunun gelip gelmediğini tam soracaktı ki. Sisko Diyap genis kenarlı fotr sapkasını çıkarıp :

– Basın sağ olsun Meryem, dedi. Allah baska keder vermesin!

Elindeki kağıdı uzattı:

– Bir polis geldi siz gittikten sonra. Bunu verdi. Karakola gidecekmissin!

Meryem yutkundü, iki yanına baktı, sonra fersiz gozlerini Sisko Diyap'a cevirdi:

– Basım mı sağ olsun Diyap? Diyap da sasalamıstı:

– Ne yapalım, kaderi boyleymis. Cok acındık amma...

– Kime? Oğluma mı? Kemal'e mi acındınız? Yoksa oğluma bir sey mi oldu?

Sisko Diyap'ın yakasına yapıştı: – Oldu mu, Diyap? Oğlum oldu mu? Oevap ver: Oldu mu oğlum?

Sisko Diyap'ın bası onune dustu.

Her sey anlaşılmıstı. Bir an tarlaları korkunc bir cıgılık dolastı. Sonra iplerini koparmıscasına, kalabalıktan

siyrılıp avaz avaz kosmaya başladı. Sacını basını yoluyor, ustunu basını parcalıyor, korkunc ciğ-iiklariysa ta uzaklarda yankılar yapıyordu.

Fattum'la babası, bütün bahceciler ardından kostular. O, sehrin yolunu tutmuş, camurlara, su birikintilerine bata cıka kosuyor, kosuyordu. Oyle guclenmisti ki, kosarak sehre gidecek, sehrin kanlı disleri arasından oğlunun kanlı cesedini cekip alacak, ne olursa olsun oğlunu, ciğeri Kemal'ini bağrına basacak, belki de onunla birlikte mezara girecekti.

Birden camurlara yuvarlandı. Kalkmak istedi, gene kaydı. Fattum'la otekiler yetistiler. Gozleri yuvalarından uğramış, yer yer camur icindeki yuzu korkunc bir hal almıştı.

– Bırakımın, tutmayın beni, bırakın! Bırakmadılar.

– Yavrum, Kemal'im, bir tanem!

Sonra bir cozulme, bir gevseme... Fattum'la otekilerin kollarında bayıldı. Kus kadar hafifti. Huğunun onune tasıdılar. Herkes isini bırakmış, yardımına kosmustu. Camurlar icindeki, sırlıklam ustunu basını soydular, kurularını giydirdiler. Dedikodu unutulmuş, kadınlar tek yurek, tek caba halinde sağa sola kosusuyor, ona faydalı olabilmek icin adeta yarıyorlardı.

Fattum'un aklına bir ara icerdeki masa uzerinde duran Coban marka kolonya, Kemal'in kolonyası geldi. Bir kosu, odadan iceri daldı. Kemal'in duvarda asılı karakalem portresiyle karsılasarak durdu.

Unutmustu. Sendeledi, sedire kapandı. Hickırıyor, omuzları sarsıla sarsıla hickırıyor.

XVII.

Gullu'nun kolu kanadı karılmıştı. Gunlerdenberi yarı baygın yatıyor, boyuna Kemal'i sayıklıyordu. O gecenin dehsetinden kurtulamamıştı. Analıkları, yabancı kadınlar bir an basından ayrılmıyor, oğutlerinden gecilmiyordu ama, kulağına soz girdiği yoktu. Ağzından tek lakırtı çıkmıyor, kimsenin yuzune bakmıyor, bakmak gelmiyordu icinden.

Sorusturmada bile pek bir sey soylememisti.

Sorusturmada asıl notu berber Resit almıştı:

– Ben, demisti, ifademi Allah icin vereceğim. Surda bir yabancıyım mesela... Eiimi vicdanıma koyup...

Allah icin de elini vicdanına koymustu:

Cemsir'in kızı Gullu, buyuk çiftci, adı dillere destan, yedi duvelin bilip, tanıyıp, saydığı Muzaffer beyin yiğenine sozluysu. Fabrika makine dairesinde çalışan yağcı Kemal'se, aynı fabrikada iscilik yapan kıza gozunu takmış, ardını bırakmıyor, kız kendine verilmezse kan dokeceğini soyluyor, korkunc haberler gonderiyordu. Hatta o gun, yani kızın kardesinin bu cinayeti istemiye istemiye islediği gun, kafayı cekmiş, eve taarruz etmiş, evin kapısını ma-pısını sokup atmış, bu da yetmezmiş gibi kızın babasını, kardesini, hatta o sırada evde bir misafir bulunan berber Residi bile yumruklamıştı. Bunun uzerine kızın kardesi de, genc cocuk, atesli cocuk tabi, dayanamamış, fabrika mudurunun karısından onartmak icin alıp, sırf raslantı, uzerinde nasılsa bulunan tabancayı cekmiş...

Ortadaki delillere gore mahkeme, Hamza'nın yasinin kucukluğunu de goz onunde tutarak, oteki hafifletici sebeplerle birlikte, dort yıl hapis cezası vermisti.

Ne olursa olsun ucuz kurtulduklarına inanıyorlardı. Hamza'nın ceza evine yollandığı gunun aksanı kara kara dusunen Cemsir'in koluna giren Resit:

– Ne dusunyorsun kurban? demisti. Yarın as-ri ceza evine gider, iki sene sonra gene dizinin dibinde.

Evlad, boyle gunde lazımdır. Sana ote dunyada sefaat edecek değil ya!

İlk gunlerin yadırgılığı gectikten sonra Hamza ceza evine almış, saği solu, girdiyi çıktıyı bellemiş, cay, kahve esrarlı cigara alemlerine katılıp, ceza evi usulu, iyi bir tesbih uydurmuş, avluda afili voltalar atmaya başlamıştı.

İlk zamanlar: <<– Seytana uyduk. Bir kazadır oldu..>> derken, sonraları ağzı değismeye başladı: <<– Esasta vaziyet baska.. Ulan dedim, bicimli ol, anam avradım olsun seni ciğ gibi yerim, dedim. Amman Hamza ağa, ben ettim sen etme. Tobe vallaha, bir daha kızın ardında gorursen cek vur, dedi. Meğer dalga gecermiş biznen. Lan biz oynanacak, dalga gecilecek adam mıyız? Tabancamı cektim, beynini parcaladım!>>

Bir gun soyle bir olay oldu. Hamza gene islediği cinayeti anlatıyordu:

–anca bir haber calındı kulağıma, bacımın ardında dolaniyormus... Tepem attı efendi. Biz, bacısının drdında dolanılacak adam mıyız? Yer miyiz bunu? İki paralık bir oğlan bacımızın ardına dussun... olur mu? Kitaba sığar mı? Karnım almadı efendi, tobe... Bir dostum var, kocca fabrikanın mudurunun avradı. Beni nasıl seviyor, bildiğin gibi değil. Ol deyim anide olur. Oyle avrat ki...

Cesitli cinayetlerden yirmi dort yıla hukumlu İbrahim sozun tam burasında basını yorgandan çıkarıp:

– Hanginiz hanginizin avradıydınız?

diye sorunca, kakhahalar yükseldi.

Hamza'nın duru beyaz yuzu al gibi kızardı. Bugune bugun <<Kitabden yatıyordu. Dağ gibi delikanlıyı

cekip vurmus, daha doğrusu, cir gibi yemisti.

– Ne demek o? diye efece sordu.

Yirmi dört yıllık İbrahim gunlerdir tutuluyor, bir pundunu arıyordu zaten. Yataktan don paca fırladı, karsısına dikiliverdi:

– Ne demek o mu?

– Oyle ya, ne demek?

İbrahim yukardan aşağı bir, bir daha!

Hamza yuvarlandı. Kalkarken bir daha!

Sonra da tekme/sille, tokat... Yerlerde yuvarlanıyordu. Neye uğradığını sasırmıstı. Kolu kanadı kırılmış, ufalmıs, gulunc duruma dushmanı. İbrahim:

İbrahim:

– İnek, dedi. Dun bir, bugun iki. Dayı mı kesildin basımıza?

Hamza yatağı kıyısına cökmüş, ağlıyordu. İbrahim sıkıldı:

– Bir daha surda burda cart curt ettiğini duymayım ha!

Hickırıyor, karsılık veremiyordu. İbrahim ayağıyla durttu:

– Sana soyluyorum!

Korku dolu gözleriyle yas yas baktı:

– Buyur!

– Bir daha duymayım surda burda cart curt ettiğini..

Duymazsın. Duyarsam? Duymazsın. Duyarsam lan?

Tekme korkusuyla toparlanarak: – Gene dov, dedi.

O günden sonra Hamza, yirmi dört yıla hukumlu kaatil İbrahim'in çevresinde pervane kesildi. İbrahim abi» aşağı, «İbrahim abi» yukarı. Yatağını da İbrahi-min yatağı yanına tasıdı. Yemeklerini birlikte yiyor, çayı kahveyi birlikte içiyor, Hamza'nın sık sık gelen ziyaretçilerine birlikte çıkıp, birlikte konusuyorlardı.

Mudurun karısının iki gozu iki cesme, çeşit çeşit hediyelerle geliyordu. Ağlamaktan göz kıyılarında mor halkalar peydahlanmıştı. «– Hamza'cığım» diyordu, «– ah Hamza'cığım, ben sensiz ne yapacağım dört yıl?»

İbrahim bıyıkaltından guluyordu:

«:– Uzulme abla, Gun doğmadan neler doğar.. Yarın bakarsın Asri ceza evine gider, yahut

Demirkıratlar

basa gecer, af çıkar. Dur bakalım... Uzme kendini!»

Kadın kesenin ağzını iyice acıdı. Basta İbrahim, gerekenleri memnun ettikten sonra, yalvarıyor-du:

– Nolarsunuz Hamza'ma iyi bakın, yalvarırım! İyi bakılıyor.

. Yirmi dortluk İbrahim gece gündüz, yanından bir an bile ayırmıyordu, «Meydancı» denilen, hırsızlıktan

hukumlu iki hizmetçi yemeklerini pisiriyor, yataklarını serip topluyor, çaylarını kaynatıp kahvelerini ayaklarına getiriyorlardı, Hatta aptesaneyle ibriklerini bile bunlar doldurup goturuyor, aptesane kir-liyse bunlar yıkayıp temizliyorlardı.

. Keyifleri beyde yoktu! ,

Coğu kez Hamza, basına mor ipekten pusu sarıyor, pusunun puskullu uouunu sol kasına doğru dusurerek, çok güzel bir kızı hatırlatıyordu.

Boyle zamanlarda delikanlının seyrine doyum olmuyordu. Baska koşulardan da «Erbap»lar gelince, İbrahim fena halde kıskanarak cıldırtıyor, emrediyordu:

«– Çıkar o pusuyu lan!»

«– Peki İbrahim abi..»

Çıkarveriyordu.

Dillere destan olmuştı. Geceleri duslere giriyor, «Hamza» değil. Ayvaz diye sozu ediliyordu.

Arada babasıyla berber Resit de geliyordu ziyaretime. Hediye filan getirdikleri yoktu. Mudur karısının çocuğu hemen hemen kus sutuyla beslediğini biliyorlardı.

Hamza da zaten onlardan hic bir sey istemiyordu:

«– Siz kendi dalganıza bakın. Benim burda keyfim beyde yok. İbrahim abiyle yan bakana yan takıyoruz.

Oyle değil mi İbrahim abi?»

Berber Residin hic gozu tutmadığı bu gaga burunlu, ince uzun, ama sıırım gibi otuzluk adam, bıyık altından guluyordu:

«– Benim canım sağken sana burda kimse dm diyemez!»

Resit caresiz karsılık veriyordu:

<<- Eferim, oyle olmalı. Burası hazret-i Yusuf mekanı. Burda erkekler yatar. Sen adi suctan dusmedin, kıtallikten dustun bugune bugun. Namus meselesi... Yarın bacını da uğurlarsak çiftliğe...>>

<<-Sahi, ne oldu o mesele?>>

Goğsune ovucunun iciyle gururlu gururlu vuruyordu:

<<- Evel Allah, sonra ben! Benim canım sağ olduktan sonra...>>

<<- Ne diyor?>>

<<-Kim>>

<<-O. Gullu?>>

<<-Hic. Kolu kanadı kırıldı iyice. Ben demedim miydi? Fellah oğlu aradan çıkmazsa bu is duzelmez demedim miydi?>>

<<- Hala, istemem mistemem demiyor mu?>>

<<- Bir sey dediği yok. Arpacı kumrusu gibi dusunup duruyor. Dusunsun, gecer. Yavas yavas unuttur. Yol yoluyla orman da baltayla. Ben bunu bilir bunu soyierim! Sonra, enisten, Ramazan bey...>>

Hamza gururla:

<<- Ne diyor?>>

<<- Ne desin?>>

<<-Nasil vurduğumu anlataydın gayri...>> <<-Anlatmam mı?>>

<<- Ne dedin? Kanına dokandı, tabancasını bir cektı... mi dedin?>>

<<- Orası lazım değil. Beni bilmez misin? Alladım, telledim, pulladım...>>

<<-Ask olsun bizim kayına demistir gayri...>> <<- Demez mi?>>

<<-Oyle asilzade, kabadayı bir eniste... İsitmis ki kayını vukuat islemis, atlayıp gelmez mi?

O gun Zaloğlu gercekten de geldi. Dayısından asırdığı bes, altı paket ucu yaldızlı Sipahi cigarası, balık yumurtası, cay, kahve, seker, et...

Alabildiğine heyecanlıydı:

- Yasa kaynım, bravo. At da sana avrat da! Hindi gibi kabaran Hamza:

- Tabi yahu eniste, karsılığını verdi, ne belledin? Olduk mu? Nerden baksan iki paralık bir amele parçası. Sonra, sen ortada yokken ben neciyim? Senin malının bekcisi değil mi?

- Eksik olma. Nasil rahatın?

- Rahatım mı? (Guldu) Enisteme hele yahu. Bizim rahatımız nasıl olur? Kim bizs dm diyebilir?

- Yasa! !"

- Yan bakana yan takarız teknil. Oyle değil mi İbrahim abi?

İbrahim basını salladı:

- Cok yaman senin bu kayınca bey. Hapisa-nenin Ali kıran bas keseni oldu Allahıma...

Hamza:

- Sıkıntımız bes, rakı! dedi. Rakı da olsa, insan sittin sene yatar burda!

Zaloğlu fısıldadı:

- Avrat? Avrat dalgası? Hamza ic gecirdi:

- Sorma eniste.. Geberiyorum ya, hasbi geciyorum. Neden? Cunku, yiğit boyle gunde beili olur. Yiğit dediğin, eline, beline diline sahip olaeak!

, İbrahim goz kırptı elinde olmıyarak:

- Canım isin o tarafını idare ediyoruz iste.. Zaloğlu merakla sordu:

- Asri aeza evi filan?

- Valla eniste hepsi olacak sayende. Cezamın ucte birini doğru durust yatayım hele... Ondan sonra gonderecek Mudur bey. Yani senin anlıyacağm, Fellah oğlu cir gibi yendi!

Goz kırptı:

- Ben burdan çıkınca dunyanın Allahını sasıracağız değil mi?

- Bak hele bak!

- Atlayıp atlayıp İstanbul'a?

- Tamam.

- Sut beyaz avratlar?

- Sozu mu olur?

- Yan bakan olursa?

- Yan takarız be kaynım, sen emret. Yeter ki gunler gecsin, cık!

Gunler ağır ağır, ama gene de zorla geciyordu. Geciyordu ya, yanıp tutustukları Hamza'ya ulasamayan,

yirmi dortluk İbrahimeyse ifrit olanların dedikodusu rahatlarını kacırmaya baslamıştı: Ne olacaktı bu isin sonu? Herif gece demiyor, gündüz demiyor, nikahlı karısıymış gibi... Kimseye de aldıracağı yoktu. Yani ne? Geyik imiydiler?

Hamza bir gün İbrahim'in kısırtmasıyla koğusta ana avrat bastı kufuru.

– Bana hiç kimse karısamaz; dedi. Hiç kimse benim keyfimin kahyası değil!

Sonra da İbrahim'in boynuna sarılıp çocuk avurtlarını optu.

Sarı sarı pariyan ufacık gözleri, avurtları çocuk kuru yuzu, sivri cenesiyle kurdu hatırlatan İbrahim memnun, guldu. Koğuş halkına gururla baktı: «–Goruyorsunuz ya, ne yapsanız, ne desenez, ardımızdan ne kadar atsanız bos. O bana asık, ben ona!» demek istiyordu.

Mesele kalmamıştı. Ha aynı yatakta yatmışlar, ha yatmamışlar.

Ceza evi hamamında bile birlikte yıkıyorlardı! O gün berber Resit, ufacık gözlerinde sevinc, geldi, müjdeyi verdi:

– Tamam! Hamza anlamadı:

· – Ne tamam?

– Bacın razı oldu.. Sevinde calkanarak:

– Oldu mu? Deme Resit emmi?

– Oldu ki öte bile gecti..

– Ne diyor?

– Ne diyecek, nasıl bilerseniz öyle yapın diyor...

Hamza sevinçten yerinde duramıyordu. Nasıl stsvinmezdi ki, kız kadesi Muzaffer beyin dillere destan çiftliğine gelin gidiyordu! Artık karada olum yoktu ona. sözlerinin onunden koca çiftlik, iriyarı Muzaffer bey, buğday harmanları, göz alabildiğine beyaz,

bembeyaz patlamış pamuklarıyla tarlalar gecti. Beyin su gibi akan pırıl pırıl kocaman hususi'si, suruler, atlar, itler, inekler, kalaylı bakraclarda yeni sağılmış, dumanı üstünde, sutler, yayıktan yeni çıkmış tereyağları, kaymak tapsileri... Burdan cıkınca o da bu çiftliğe yanlıyacaktı. Daha simdiden bacısının çiftliği sayılırdı. Çok değil on yıl sonraysa gerçekten bacısının olacaktı!

O gece koğustakilere çay, kahve, hatta esrarlı sigara ikram etti. Yirmi dortluk İbrahim bağlama caldı. Yakıstıranlar oyun oynadılar. Muhabbet gece yarısından çok sonralara dek surdu. Hamza, ona çok yakısan, onu, erkekten çok güzel bir kıza benzeten mor pusuyu gene Koroğlu'nun Ayvaz'ı gibi basına sarmış, pusunun puskullu ucunu sol kasına dusurmustu. Esrarlı cigaranın dalgasıyla kalkıp, tombul kalcalarıyla kıvıra kıvıra oynamaya baslayınca, İbrahim cilaya, yani aska gelmiş, bağlamanın tellerini koparmış, sonra da bağlamayı koğuş betonunda parcalamıştı.

Hamza kosmustu:

– Ne yaptın İbrahim abi?

İbrahim ne yaptığını biliyor muydu ki:

– Kırdım, parcaladım bağlamamı..

– Niye? Yazık değil mi?

– Sana bin, on bin bağlama feda olsun!

Hamza da cosmus, İbrahim'in boynuna sarılmıştı.

Sonra gene koğuş halkına kimbilir kacınıc kez tavsan kanı caylar demletilmiş, arkasından kahve, sigara paketleri atılmıştı ortaya.

Hamza, muhabbetin iyice koyulastığı sırada anlatmaya baslamıştı:

– Enistem deyip gecmeyin. Bir dayısı var, herif enine, boyuna adam ki tıpkı Zaloğlu! Bir tarihte, iki mi, uc mu, pasa, dan dun etmiş. Demisler senin beyliğın, çiftlik sahaplığın bize vizgelir. Pasalar amma, bilmem hangi padisehm dağ gibi pasaları. Enistemin dayısıdır, demis: eeey pasalar, ne demek istiyorsunuz? Kactan aşağı olmaz? Hık mık demeye kalmamış, enistemin dayısıdır iskemleyi arkalığınan

tutup pasaların kafasıdır diye vurunca, pasalar duman! Herifi bir gorseniz, korkudan dudaklarınız ucuklar anam avradım olsun. Onun gibi adam mı var? O tarlalar, o evler o konaklar... Karun serefsizim. Enistem dersen, bizim İbrahim ağa gordu, nasıldı İbrahim ağa?

İbrahim esrarlı cigaranın mastorluğu icinde:

– Halis Zaloğlu, dedi. İnsan gorunce cekiniyor..

Hamza sasaladı:

– Kim? Enistem mi? Laf karıstırdı:

– Tabi enisten. Bunun enistesesi gibi var mı? Gene de sordu:

– Enistemi disardan tanırsın değil mi?

- Bak hele bak. Muzaffer beyin yiğeni Ramazan bey de, orda dur. Nasıl tanımam? Kim tanımaz?
- İki sene sonra burdan çıkınca onların çiftliğine gidecem iste ben. O çiftlik bizim sayılmaz mı?
- Sayılmaz olur mu? Enistenin dayısının çiftliği..

- Dayısı olunca?

- Çiftlik yiğenine kalır kanunan!

Keyifle usteledi:

- Yeğeni kim?

- Enisten!

- O kadaaar...

Dalmıstı. Muzaffer beyin pırl pırl hususisinin direksiyonundaydı. Simdi direksiyon kullanmayı bilmiyordu

ama, o zaman öğrenecekti ister istemez. Yani öğreneceği zamanlardan bir an, bir dilim. Basında altı parçalı kasket, dirseklerine dek sıvalı kollar, pufur pufur gidiyordu. Hem de doğru İstanbul'a! Bir takım renkli kart postallarla, sinemada gorup kafasında canlanan İstanbul'a..

İc gecirdi:

- Bacım diyor ki, Hamza diyor, kardasım. Çift-lik benim değil, senin. Sen benim biricik kardasım-sın.

Bu dünyada benim senden baska kimim var?

İbrahim kısıi gözlerini Hamza'ya dikmiş, <<- Kendi boylesine güzel, bacısı kimbilir ne afet-i devrandır!>> diye geciriyordu.

Yavas yavas Hamza silindi, ya da Hamza, az daha değişip kız haline girdi. İbrahim bu kızı kollarının arasına aldı, oksamaya başladı. Esrarın verdiği dalgayla da ici kotulenerek yatağa kapanıp kaldı.

- Ne oldu İbrahim ağaya be?

- Esrar carptı galiba!

Koğusun tecrubelileri üzerinde durmadılar:

- Mastor oldu eanım, korkacak bir şey yok.. İbrahim, el birliğiyle yatağına yatırılıp, yorgan üzerine çekildi.

Millet yarıda kalan konuşmasının surmesini istiyordu:

- Sonra Hamza ağa?

İbrahim'in yokluğundan faydalanan <<Erbap>>, Hamza'nın cevresine daha bir sokulmuşlardı.

XVIII.

Gullu, boyun eğmekten baska caresi kalmadığı için, <<-Peki>> demisti, <<peki amma, ben de Gullu'ysem

o soytarıya avrat olmam!>>

Berber Resit ağzını kapamıstı:

- Kızım, yavrum, evladım... # Ona da ayrıca tepesi atmıstı:

- Kızımı, yavrumu, evladımı yok! Benim arslan gibi sevgilimi hakladınız, ben de Gullu'ysem sizin basınıza oyun komaz çıkarırım!

Varsın çıkarsındı. Butun mesele, kızın teslimi, geriye kalan bes yuzun alınmasıydı. Bes yuz alındı da kız çiftliğe yollandı mı, mesele kalmıyaeaktı. Bu bes yuzun de gene bir yuzluğu herhalde ve elbette Residin olacaktı. Butun mesele buradaydı!

Kız ne pahasına olursa olsun çiftliğe gitmeliydi!

Gidecekti de. Gözlerinin onunde sevgilisinin oldurulduğu bu evden, bu evin insanlarından nefret ediyordu. Bunaliyordu buranın havasından. Hele uc analığıyla kuru Residin kuru karısının dırdırmadan illallah demisti.

Çiftliğe gider, bu havadan, bu evin insanlarından kurtulurdu ama, sonra? Nikahlısı olacak o soytarıyla ne yapacaktı? <<-Hic>> diyordu. <<Ona avrat olmam, dünya duyaya gecse olmam ona avrat. O ne ki?

Bir sıkımlık eanı var. İnsan onu bir tokatta yıkar be!>>

Kemal gün gectikce icinde buyuyup, yucelesi-yordu.

O geceyi hic unutmıyacaktı!

Kapıyı filan rezelerinden sokup nasıl da arslan-lar gibi yetismisti! Sovan erkeği babasını, Hamzayı, Residi

birer yumrukta nasıl da devirmisti!

Unutamıyor, unutamıyordu. Geceleri duslerine giriyor, gunduzleri aklından çıkmıyordu. O, duslerine girip, aklından çıkmadıkca da, otekine <<Koca>> de-miyecekti!

O gün, yağmur yuklu bulutların gokyuzunu sımsıkı kapladığı, bunaltıcı bir gundu; yıllar yılı hic bir

motorlu aracın, semtine bile uğramadığı harap mahallenin daracık sokaklarında, boyaları yer yer dokulmuş bir taksinin guclu homurtusu duyuldu. Yalın ayaklı, donsuz, etekleri sakıldaklı, çoğunun gözleri trahomlu bir alay çocuk kosustular. Taksinin cevresini aldılar. Sonra elele vererek bayram sevinci içinde costular. Yaygaracı bir çocuklar ordusu kalabalığı halindeydiler. Yalnız çocuklar mı? Büyükler de aynı sevinci paylaşıyorlardı. Eğri, yamık cerceveli pencerelerde yaslı, genç kadın başları birbirini ciğnercesine dışarıyı, daha çok da dışarda bekleyen taksiye bakıyorlar, cesitli fikirler ileri suruyorlardı.

Kendi kendine nasıl gidiyordu?

Benzini neresinden konuyordu?

Suyu? Suyu ya?

Lastiği patlarsa nasıl yamanıyor? Nasıl sisirili-yordu?

Onlar da belliyebilirler miydi surmesini? Kuru karısı da ordaydı: Atı, treni gecebilir miydi?

Taksi tam da Cemsir'lerin avlu kapısı onunde durmıstı. İlkin berber Resit, ardından dusunceli dusunceli

Cemsir, Mamo, en arkadan da Yasin ağa inmişlerdi. Zaloğlu, soforun yanındaıdı. O da indi bir ara.

Kırpık bıyığından baska her yanı bilindiği uzereydi: Pırıl pırıl cizmeleri, belinde kusağı, tabancası, cebinde sustası...

Berber Resitten baskası dışarda kalmıstı. Oysa sevinc ve heyecandan birbirine dolasan bacaklarıy-'a avluyu gecmiş, kapı onunde bir sure gezindikten sonra, sabırsızlıkla dalmıstı odaya:

– Haydi, neredesiniz? Kuru karısı da ordaydı:

– Hazır Resit ağa hazır..

Gullu'nun burnunu tutsalar canı çıkacaktı. Sertce bakmıstı kuru karıya:

– Nedir hazır oları? Resit:

– Geldik kızım, taksi getirdik senin için, hususi...

– Sen mi getirdin?

– Hasa. Onlar!

– Onlarmıs. Basıma tuğ diyecekler sanki.. Berber Residin akli gitti: <<–Sakın bir terslik çıkarmaya kalkmasın kancık?>>

– Gitmeyecek misin yani? Gullu gene parladı:

– Giderim gitmem, sana ne? Size ne ? Nedir telasınız?

Bozulmıstı:

– Hic evladım, ne olsun? Bize gore hava hos. Bizimki...

Gullu dinlemedi. Analıklarıyla otekilerin imrenen bakışları onunde, oz anasının yatağına gitti, ağılyıa-rak diz çoktu, kadının sarılıktan hala sapsarı yanaklarını optu optu.. O da kızını hıçırıklar içinde sarmıs opuyor, kokluyordu. Uzun uzun ağlasıp opustuktan sonra kalktı, orada kalanların hic birine <<–Hosca kalın!>> bile demeden, koltuğunda bohcası, merdiveni ofkeyle indi.

Avluda berber Resit yanına sokuldu:

– Bohcanı bana ver, dedi.

Gullu bakmadı bile. Hızlı adımlarla avluyu sertce gecti. Ağlamıyordu artık. Nefretle catılmış kasları, sınıksı dudaklarıyla kinden bir heykeldi sanki.

Taksinin yanına gelince, Zaloğlu arabanın kapısını actı:

– Buyurun!

Bakmadı bile. Girdi, koseye buzuldu, basını kolları arasına alıp basladı hıçkırmaya.

Zaloğlu, etekleri zil calarak, soforun yanına gecmisti.

Berber Resit yenilenmeyen bir yuzsuziikle taksinin kızdın yana olan penceresine kosmıstı. Gene basladı:

– Kızım, yavrum, evladım... Ele güne karsı, aman deyim ha!

Cemsir'se, vukuat gecesinden beri busbutun ufalmıs, durgunlasmıstı. Bir kıyıda bir golge gibi dikiliyordu, ne yapması gerektiğini kestiremiyordu.'

Bir ara yanına Yasin ağa sokuldu. Avucuna, dorde katlı butun bir bes yuz liralık sıkıstırdı. Bunun uzereine

kendine gelen Cemsir, once paraya sonra Yasin ağaya baktı.

– Sağ ol, dedi saskınlıkla.

Yasin ağa duymadı. Arabaya atladı:

– Haydi hosca kalın! Berber Resit yaklastı arabaya:

– Gule gule Yasin ağa. Uğurlu kademli olsun. Bundan boyle Gullu bizim değil sizin. Yolunuz acık olsun!

Taksi, çocukların yaygaraları arasında ağır ağır yurudu. Koseyi donup gozden tam kaybolmustu ki, Resit

Cemsir'in yanına kostu, merakla sordu:

– Parayı bir tamam aldın mı kurban?

Adeta porsumus Cemsir, aldım anlamına basını salladı.

– Hani? Ver bakim! Aldı.

– Butunmus. Gidip bozdurak hadi! Cemsir nedenini kavıyjpmadı birden:

– Niye?

– Bana para vermiyecen mi? Cemsir unutmustu. Berber Resit, taksinin kaybolduğu köşeye döndüler.

– Birinci Cilt